

BREDE EN VERSTERKTE PARTNERSCHAPSOVEREENKOMST
tussen de Europese Unie
en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
en hun lidstaten, enerzijds,
en de Republiek Armenië, anderzijds

PREAMBULE

HET KONINKRIJK BELGIË,
DE REPUBLIEK BULGARIJE,
DE TSJECHISCHE REPUBLIEK,
HET KONINKRIJK DENEMARKEN,
DE BONDSREPUBLIC DUITSLAND,
DE REPUBLIEK ESTLAND,
IERLAND,
DE HELLEENSE REPUBLIEK,
HET KONINKRIJK SPANJE,
DE FRANSE REPUBLIEK,
DE REPUBLIEK KROATIË,
DE ITALIAANSE REPUBLIEK,
DE REPUBLIEK CYPRUS,
DE REPUBLIEK LETLAND,
DE REPUBLIEK LITOUWEN,
HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,
HONGARIJE,
DE REPUBLIEK MALTA,
HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,
DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,
DE REPUBLIEK POLEN,
DE PORTUGESE REPUBLIEK,
ROEMENIË,
DE REPUBLIEK SLOVENIË,
DE SLOWAakse REPUBLIEK,
DE REPUBLIEK FINLAND,
HET KONINKRIJK ZWEDEN,
HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT-BRITTANNIË EN NOORD-IERLAND,

Verdragsluitende partijen bij het Verdrag betreffende de Europese Unie, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, hierna „de lidstaten” genoemd,

DE EUROPESE UNIE, en

DE EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE, hierna „Euratom” genoemd,
enerzijds, en

DE REPUBLIEK ARMENIË

anderzijds,

hierna gezamenlijk „de partijen” genoemd,

REKENING HOUDEND MET de sterke banden tussen de partijen en de waarden die zij delen, en met hun wens om de banden die in het verleden tot stand zijn gebracht door de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst, verder te ontwikkelen tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, dat op 22 april 1996 te Luxemburg is ondertekend en op 1 juli 1999 in werking is getreden („PSO”) en nauwe en intensieve samenwerking te bevorderen die is gebaseerd op gelijk partnerschap in het kader van het Europees Nabuurschapsbeleid („ENB”) en het Oostelijk Partnerschap, alsook op grond van deze overeenkomst;

ERKENNEND de bijdrage van het gezamenlijke ENB-actieplan EU-Armenië, met inbegrip van zijn inleidende bepalingen, en het belang van de partnerschapsprioriteiten voor het versterken van de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië en voor het bevorderen van het proces van hervormingen en de aanpassing van de wetgeving, zoals hierna vermeld, in de Republiek Armenië, aldus bijdragend tot grotere politieke en economische samenwerking;

ZICH VERBINDEND tot de verdere versterking van de eerbiediging van de fundamentele vrijheden, de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren, de democratische beginselen, de rechtsstaat en behoorlijk bestuur;

ERKENNEND HET FEIT dat interne hervormingen voor meer democratie en markteconomie, enerzijds, en de duurzame beslechting van conflicten, anderzijds, met elkaar verbonden zijn. Om die reden zullen duurzame processen voor democratische hervormingen in de Republiek Armenië een steun zijn voor de opbouw van vertrouwen en stabiliteit in de hele regio;

ZICH VERBINDEND tot verdere bevordering van de politieke, sociaal-economische en institutionele ontwikkeling van de Republiek Armenië, onder meer door de ontwikkeling van de civiele samenleving, de opbouw van instellingen, de hervorming van het openbare bestuur en het ambtenarenapparaat, de bestrijding van corruptie, meer handel en economische samenwerking, inclusief goed bestuur op het gebied van belastingen, de vermindering van de armoede en verregaande samenwerking over een breed spectrum van gebieden van gemeenschappelijk belang, zoals justitie, vrijheid en veiligheid;

ZICH VERBINDEND tot volledige tenuitvoerlegging van de doelstellingen, beginselen en bepalingen van het Handvest van de Verenigde Naties, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties van 1948, het Europees Verdrag betreffende de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 1950 en de Slotakte van Helsinki van 1975 van de OVSE;

HERINNEREND aan de wil van de partijen om de internationale vrede en veiligheid te bevorderen en te streven naar efficiënt multilateralisme en de vreedzame oplossing van conflicten binnen overeengekomen vormen, in het bijzonder door nauw samen te werken in het kader van de Verenigde Naties („VN”) en de Organisatie voor veiligheid en samenwerking in Europa („OVSE”);

ZICH VERBINDEND tot de internationale verplichtingen tot bestrijding van de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor en tot samenwerking inzake ontwapening en non-proliferatie, alsook nucleaire veiligheid en beveiliging;

ERKENNEND dat de actieve deelname van de Republiek Armenië aan regionale samenwerkingsvormen van belang is, met inbegrip van de regionale samenwerkingsvormen die door de Europese Unie worden ondersteund; erkennend het belang dat de Republiek Armenië hecht aan haar deelname aan internationale organisaties en samenwerkingsvormen, en aan haar bestaande verplichtingen op grond daarvan;

ERNAAR STREVENDE de regelmatige politieke dialoog over bilaterale en internationale vraagstukken van wederzijds belang verder te ontwikkelen, met inbegrip van regionale aspecten, rekening houdend met het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid van de Europese Unie en de relevante beleidspunten van de Republiek Armenië; erkennend het belang dat de Republiek Armenië hecht aan haar deelname aan internationale organisaties en samenwerkingsvormen, en aan haar bestaande verplichtingen op grond daarvan;

ERKENNEND het belang van de verbintenis van de Republiek Armenië tot een vreedzame en duurzame oplossing van het conflict in Nagorno-Karabakh te komen, en de noodzaak om een dergelijke oplossing zo spoedig mogelijk te bereiken, in het kader van de onderhandelingen die worden geleid door de voorzitters van de Minsk-groep van de OVSE; tevens erkennend de noodzaak om deze oplossing te bereiken op basis van de doelstellingen en beginselen die zijn vervat in het Handvest van de Verenigde Naties en in de Slotakte van Helsinki van de OVSE, meer bepaald die betrekking hebben op het afzien van de dreiging met of het gebruik van geweld, op de territoriale integriteit van staten, en op gelijke rechten voor en zelfbeschikking van de volkeren, en die zijn weerspiegeld in alle verklaringen die zijn uitgegeven in het kader van het dubbele voorzitterschap van de Minsk-groep van de OVSE sinds de 16e OVSE-ministerraad van 2008; tevens nota nemend van de duidelijke verbintenis van de Europese Unie om dit proces voor een oplossing te steunen;

ZICH INZETTEND VOOR het voorkomen en bestrijden van corruptie, het bestrijden van georganiseerde misdaad, en meer samenwerking bij terrorismebestrijding;

ZICH INZETTEND VOOR een verdieping van hun dialoog en samenwerking op het gebied van migratie, asiel en grensbeheer, via een integrale aanpak met aandacht voor reguliere migratie, en voor samenwerking gericht op het aanpakken van irreguliere migratie, mensenhandel en de doeltreffende uitvoering van de overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië betreffende de overname van personen die zonder vergunning op het grondgebied verblijven, die op 1 januari 2014 in werking is getreden („de overnameovereenkomst”);

OPNIEUW BEVESTIGEND dat de toegenomen mobiliteit van de burgers van de partijen in een veilige en goed beheerde omgeving een elementaire doelstelling blijft, en overwegend te zijner tijd een visumdialoog in te stellen met de Republiek Armenië, mits aan alle voorwaarden voor een goed beheerde en veilige mobiliteit is voldaan, met inbegrip van de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië inzake de versoepeling van de afgifte van visa, die op 1 januari 2014 in werking is getreden („de visumversoepelingsovereenkomst”) en de overnameovereenkomst;

ZICH INZETTEND VOOR de beginselen van de vrijemarkteconomie en de bereidheid van de Europese Unie bevestigend om bij te dragen tot de economische hervormingen in de Republiek Armenië;

ERKENNEND de bereidheid van de partijen om de economische samenwerking te verdiepen, met inbegrip van handelsgerelateerde kwesties, met inachtneming van de rechten en plichten die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Wereldhandelsorganisatie („WTO”) van de partijen, en door de transparante en niet-discriminatoire toepassing van deze rechten en plichten;

ERVAN OVERTUIGD dat deze overeenkomst een nieuw klimaat zal scheppen voor de economische betrekkingen tussen de partijen en vooral ook voor de ontwikkeling van handel, investeringen en de stimulering van concurrentie, factoren die essentieel zijn voor de economische herstructurering en modernisering;

ZICH INZETTEND VOOR de eerbiediging van de beginselen van duurzame ontwikkeling,

ZICH INZETTEND VOOR de inachtneming van milieubescherming met inbegrip van grensoverschrijdende samenwerking en tenuitvoerlegging van multilaterale internationale overeenkomsten;

ZICH INZETTEND VOOR de verbetering van de zekerheid en veiligheid van de energievoorziening, door de ontwikkeling van geschikte infrastructuur te vergemakkelijken, door betere marktintegratie en geleidelijke aanpassing aan kernaspecten van het EU-acquis, waarnaar hierna wordt verwezen, onder meer door de stimulering van energie-efficiëntie en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, rekening houdend met de verbintenissen van de Republiek Armenië tot naleving van de beginselen van gelijke behandeling van energie leverende, energie doorvoerende en energie verbruikende landen;

ZICH INZETTEND VOOR een hoge mate van nucleaire veiligheid en beveiliging, zoals hieronder uiteengezet;

ERKENNEND dat meer samenwerking op energiegebied nodig is, en dat de partijen het engagement zijn aangegaan om de bepalingen van het Verdrag inzake het Europees Energiehandvest volledig te respecteren;

ERNAAR STREVENDE het niveau van de volksgezondheid en veiligheid en de bescherming van de menselijke gezondheid te verhogen, met respect voor de beginselen van duurzame ontwikkeling, ecologische behoeften en klimaatverandering;

ZICH INZETTEND VOOR meer contacten van mens tot mens, onder meer door samenwerking en uitwisselingen op het gebied van wetenschap en technologie, onderwijs en cultuur, jongeren en sport;

ZICH INZETTEND VOOR de bevordering van grensoverschrijdende en interregionale samenwerking;

ERKENNEND de verbintenis van de Republiek Armenië om de wetgeving van het land in de relevante sectoren geleidelijk aan te passen aan die van de Europese Unie, dezelve doeltreffend uit te voeren in het kader van de ruimere hervormingspogingen, en de bestuurlijke en institutionele capaciteit te ontwikkelen in de mate die nodig is voor de toepassing van deze overeenkomst, alsook erkennend de voortdurende steun van de Europese Unie, overeenkomstig alle beschikbare samenwerkingsinstrumenten, met inbegrip van technische, financiële en economische bijstand in samenhang met die verbintenis, rekening houdend met het ritme van de hervormingen en de economische behoeften van de Republiek Armenië;

WIJZEND op het feit dat, als de partijen in het kader van deze overeenkomst specifieke overeenkomsten sluiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en justitie, die door de EU zouden worden gesloten krachtens titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de bepalingen van dergelijke toekomstige overeenkomsten niet bindend zouden zijn voor het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland, tenzij de Europese Unie, samen met het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland wat betreft hun respectieve bilaterale betrekkingen, de Republiek Armenië ervan in kennis heeft gesteld dat het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland gebonden is/zijn door dergelijke overeenkomsten als deel van de Europese Unie, overeenkomstig protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht. Evenzo zouden mogelijke latere interne maatregelen van de Europese Unie die met het oog op de uitvoering van deze overeenkomst krachtens titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie worden genomen, niet bindend zijn voor het Verenigd Koninkrijk en/of Ierland, tenzij zij te kennen hebben gegeven deel te willen nemen aan deze maatregelen of deze te aanvaarden overeenkomstig protocol nr. 21; voorts nota nemend van het feit dat dergelijke toekomstige overeenkomsten of dergelijke latere interne maatregelen van de Europese Unie zouden komen te vallen onder protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken dat gehecht is aan voornoemde Verdragen,

ZIJN ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

TITEL I

DOELSTELLINGEN EN ALGEMENE BEGINSLEN*Artikel 1***Doelstellingen**

De doelstellingen van deze overeenkomst zijn:

- a) het brede politieke en economische partnerschap en de samenwerking tussen de partijen te bevorderen, gebaseerd op gemeenschappelijke waarden en nauwe banden, met inbegrip van een toenemende betrokkenheid van de Republiek Armenië bij het beleid, de programma's en de agentschappen van de Europese Unie;
- b) het kader voor een politieke dialoog te versterken op alle terreinen van wederzijds belang, om nauwe politieke betrekkingen tussen de partijen te bevorderen;
- c) bij te dragen tot de versterking van de democratie en de politieke, economische en institutionele stabiliteit in de Republiek Armenië;
- d) vrede en stabiliteit te bevorderen, te bewaren en te versterken, zowel op regionaal als op internationaal niveau, onder meer door de inspanningen te bundelen om bronnen van spanning weg te nemen, de grensbeveiliging op te schroeven en grensoverschrijdende samenwerking en betrekkingen van goed nabuurschap te bevorderen;
- e) de samenwerking te verbeteren op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht, om zo de rechtsstaat en het respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te versterken;
- f) mobiliteit en contacten van persoon tot persoon te bevorderen;
- g) steun te verlenen aan de inspanningen van de Republiek Armenië voor de ontwikkeling van haar economische potentieel via internationale samenwerking, ook door de aanpassing van de wetgeving aan die van het EU-*acquis*, zoals hieronder uiteengezet;
- h) een nauwere handelssamenwerking op te zetten met blijvende samenwerking op het gebied van regelgeving op relevante terreinen, overeenkomstig de rechten en plichten die voortvloeien uit het WTO-lidmaatschap; alsmede
- i) de voorwaarden te scheppen voor steeds nauwere samenwerking op andere terreinen van wederzijds belang.

*Artikel 2***Algemene beginselen**

1. De eerbiediging van de democratische beginselen, de rechtsstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, inzonderheid als vastgelegd in het Handvest van de Verenigde Naties, de Slotakte van Helsinki van de OVSE en het Handvest van Parijs voor een Nieuw Europa van 1990, alsmede andere relevante mensenrechteninstrumenten, waaronder de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties en het Europees Verdrag betreffende de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, vormen de grondslag van het binnenlandse en buitenlandse beleid van de partijen en zijn een essentieel onderdeel van deze overeenkomst.
2. De partijen wijzen er nogmaals op dat zij vasthouden aan de beginselen van een vrije markteconomie, duurzame ontwikkeling, regionale samenwerking en effectief multilateralisme.
3. De partijen herbevestigen dat zij de beginselen van goed bestuur, alsmede hun internationale verplichtingen, met name in het kader van de VN, de Raad van Europa en de OVSE zullen eerbiedigen.
4. De partijen zetten zich in voor corruptiebestrijding, de strijd tegen de verschillende vormen van transnationale georganiseerde misdaad en terrorisme, de bevordering van duurzame ontwikkeling, effectief multilateralisme en de bestrijding van de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, onder meer via het EU-initiatief betreffende de kenniscentra op het gebied van chemische, biologische, radiologische en nucleaire risicobestrijding. Deze verbintenis is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van de betrekkingen en de samenwerking tussen de partijen en draagt bij tot de regionale vrede en stabiliteit.

TITEL II

**POLITIEKE DIALOOG EN HERVORMING SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN HET BUITENLANDS EN VEILIGHEIDS-
BELEID***Artikel 3***Doelstellingen van de politieke dialoog**

1. De politieke dialoog tussen de partijen over alle gebieden van wederzijds belang, met inbegrip van het buitenlands en veiligheidsbeleid en binnenlandse hervormingen, wordt verder ontwikkeld en versterkt. Deze dialoog zal de doeltreffendheid versterken van de politieke samenwerking op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid, met erkenning van het belang dat de Republiek Armenië hecht aan haar deelname aan internationale organisaties en samenwerkingsvormen, en aan haar bestaande verplichtingen op grond daarvan.
2. De doelstellingen van de politieke dialoog zijn:
  - a) het verder ontwikkelen en versterken van een politieke dialoog over alle zaken van wederzijds belang;
  - b) het politieke partnerschap versterken en de doeltreffendheid van de samenwerking op buitenlands en veiligheidsbeleid vergroten;
  - c) de bevordering van internationale vrede, stabiliteit en veiligheid, op basis van effectief multilateralisme;
  - d) meer samenwerking en dialoog tussen de partijen over internationale veiligheid en crisisbeheer, met name om wereldwijde en regionale problemen en daarmee samenhangende bedreigingen aan te pakken;
  - e) versterking van de samenwerking in de strijd tegen de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor;
  - f) meer resultaatgerichte en praktische samenwerking tussen de partijen om te komen tot vrede, veiligheid en stabiliteit op het Europese continent;
  - g) meer respect voor de democratische beginselen, de rechtsstaat en goed bestuur, de mensenrechten en fundamentele vrijheden, alsook de persvrijheid en de rechten van personen die behoren tot nationale minderheden, en consolidering van binnenlandse politieke hervormingen;
  - h) verdere ontwikkeling van dialoog en meer samenwerking tussen de partijen op het vlak van veiligheid en defensie;
  - i) de bevordering van een vreedzame oplossing van conflicten;
  - j) de bevordering van de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties, als neergelegd in het VN-Handvest, en van de beginselen die aan de grondslag liggen van de betrekkingen tussen deelnemende staten, zoals neergelegd in de Slotakte van Helsinki van de OVSE; alsmede
  - k) de bevordering van regionale samenwerking, de ontwikkeling van betrekkingen van goed nabuurschap en de verhoging van de regionale veiligheid, ook door stappen te nemen om de grenzen te openen ter bevordering van regionale handel en grensverkeer.

*Artikel 4***Binnenlandse hervormingen**

De partijen werken samen op de volgende terreinen:

- a) de ontwikkeling, consolidatie en verhoging van de stabiliteit en doeltreffendheid van de democratische instellingen en de rechtsstaat;
- b) de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden;
- c) verdere vooruitgang met de hervorming van de rechterlijke macht en de wetgeving, om de onafhankelijkheid, kwaliteit en doeltreffendheid van de rechterlijke macht, de openbare aanklager en de rechtshandhaving te garanderen;
- d) versterking van de bestuurlijke capaciteit en waarborging van de onpartijdigheid en doeltreffendheid van de organen voor rechtshandhaving;
- e) voortzetting van de hervormingen van de overheidsdiensten en opbouw van een verantwoordelijk, efficiënt, transparant en professioneel overheidsapparaat; alsmede

- f) een doeltreffende corruptiebestrijding, in het bijzonder met het oog op de versterking van de internationale samenwerking inzake corruptiebestrijding en een doeltreffende tenuitvoerlegging van de desbetreffende internationale rechtsinstrumenten, zoals het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie van 2003.

Artikel 5

Buitenlands en veiligheidsbeleid

1. De partijen intensiveren hun dialoog en samenwerking op het vlak van het buitenlands en veiligheidsbeleid, met inbegrip van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, met erkenning van het belang dat de Republiek Armenië hecht aan haar deelname aan internationale organisaties en samenwerkingsvormen, en aan haar bestaande verplichtingen op grond daarvan, en zij besteden bijzondere aandacht aan conflictpreventie en crisisbeheer, risicobeperking, cyberveiligheid, de hervorming van de veiligheidssector, regionale stabiliteit, ontwapening, non-proliferatie, wapenbeheersing en wapenuitvoercontrole. De samenwerking wordt gebaseerd op gemeenschappelijke waarden en gezamenlijke belangen en is gericht op meer doeltreffendheid van het beleid, waarbij gebruik wordt gemaakt van bilaterale, internationale en regionale fora, meer bepaald de OVSE.
2. De partijen bevestigen opnieuw hun eerbiediging van de beginselen en normen van het internationaal recht, zoals onder meer neergelegd in het Handvest van de Verenigde Naties en de Slotakte van Helsinki van de OVSE, en verbinden zich ertoe deze beginselen te ondersteunen in hun bilaterale en multilaterale betrekkingen.

Artikel 6

Ernstige misdaden waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd en het Internationaal Strafhof

1. De partijen bevestigen opnieuw dat de ernstigste misdrijven die de gehele internationale gemeenschap aangaan, niet ongestraft mogen blijven en dat de effectieve vervolging ervan moet worden gewaarborgd door maatregelen te nemen op nationaal en internationaal niveau, onder meer op het niveau van het Internationaal Strafhof.
2. De partijen zijn van oordeel dat de oprichting en doeltreffende werking van het Internationaal Strafhof een belangrijke ontwikkeling is voor de internationale vrede en gerechtigheid. De partijen streven naar meer samenwerking ter bevordering van vrede en internationale gerechtigheid door het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof en de bijhorende instrumenten te ratificeren en ten uitvoer te leggen, rekening houdend met hun wettelijke en constitutionele kaders.
3. De partijen komen overeen nauw samen te werken om volkerenmoord, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden te voorkomen, door gebruik te maken van de passende bilaterale en multilaterale kaders.

Artikel 7

Conflictpreventie en crisisbeheersing

De partijen intensiveren per geval de praktische samenwerking op het vlak van conflictpreventie en crisisbeheersing, in het bijzonder met het oog op de mogelijke deelname van de Republiek Armenië aan civiele en militaire operaties inzake crisisbeheersing onder leiding van de EU en aan oefeningen en opleidingen.

Artikel 8

Regionale stabiliteit en de vreedzame oplossing van conflicten

1. De partijen voeren hun gezamenlijke inspanningen op om betere voorwaarden te creëren voor verdere regionale samenwerking door het bevorderen van open grenzen via grensoverschrijdend verkeer, betrekkingen van goed nabuurschap en democratische ontwikkeling, aldus bijdragend tot stabiliteit en veiligheid, en zij werken samen voor een vreedzame beslechting van conflicten.
2. De in lid 1 genoemde inspanningen verlopen volgen de gezamenlijke beginselen voor handhaving van internationale vrede en veiligheid als bepaald in het Handvest van de VN, de Slotakte van Helsinki van de OVSE en andere relevante multilaterale documenten waartoe de partijen zich hebben verbonden. De partijen onderstrepen het belang van bestaande overeengekomen vormen voor de vreedzame beslechting van conflicten.
3. De partijen wijzen erop dat wapencontrole en vertrouwenwekkende en veiligheidsbevorderende maatregelen van groot belang blijven voor de veiligheid, voorspelbaarheid en stabiliteit in Europa.

*Artikel 9***Massavernietigingswapens, non-proliferatie en ontwapening**

1. De partijen zijn van oordeel dat de verspreiding van massavernietigingswapens en overbrengingsmiddelen daarvoor, onder zowel staten als niet-statelijke actoren, zoals terroristen en andere criminele groepen, een van de ernstigste bedreigingen voor de internationale vrede en stabiliteit vormt. De partijen komen daarom overeen samen te werken en bij te dragen tot de bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, door volledige naleving en nationale tenuitvoerlegging van hun bestaande verplichtingen op grond van de internationale ontwapenings- en non-proliferatieverdragen en -overeenkomsten en andere relevante internationale verplichtingen op dit gebied. De partijen komen overeen dat deze bepaling een essentieel onderdeel van deze overeenkomst vormt.
2. De partijen komen overeen samen te werken en bij te dragen aan de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor:
  - a) door maatregelen te nemen, gericht op de ondertekening of de ratificatie van alle andere relevante internationale instrumenten, of, in voorkomend geval, op aansluiting daarbij, en op de volledige tenuitvoerlegging daarvan; alsmede
  - b) door verder een doeltreffend systeem van nationale uitvoercontroles op te zetten, met inbegrip van controles op de uitvoer en de doorvoer van goederen die verband houden met massavernietigingswapens, alsook controles op het eindgebruik van technologieën voor tweeeërlei gebruik in het kader van massavernietigingswapens.
3. De partijen komen overeen een regelmatige politieke dialoog op te zetten ter begeleiding en consolidatie van de in dit artikel genoemde elementen.

*Artikel 10***Handvuurwapens en lichte wapens en de controle op de uitvoer van conventionele wapens**

1. De partijen erkennen dat de illegale productie en handel in handvuurwapens en lichte wapens en de munitie daarvoor, alsmede buitensporige accumulatie, slecht beheer, inadequaat beveiligde voorraden en ongecontroleerde verspreiding ervan een ernstige bedreiging voor de vrede en de internationale veiligheid blijven vormen.
2. De partijen komen overeen hun verplichtingen met betrekking tot de aanpak van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en de munitie daarvoor na te komen en volledig ten uitvoer te leggen, overeenkomstig de bestaande internationale verdragen waarbij zij partij zijn, en de resoluties van de VN-Veiligheidsraad, evenals hun verbintenissen in het kader van andere internationale instrumenten op dit gebied, zoals het VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitbanning van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten.
3. De partijen verbinden zich ertoe samen te werken en te zorgen voor coördinatie, complementariteit en synergie bij de aanpak van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en de munitie daarvoor, en de vernietiging van excessieve voorraden, op mondiaal, regionaal, subregionaal en nationaal niveau.
4. Voorts komen de partijen overeen hun samenwerking voort te zetten op het vlak van de controle op conventionele wapens, overeenkomstig het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie en overeenkomstig de relevante nationale wetgeving van de Republiek Armenië.
5. De partijen komen overeen een regelmatige politieke dialoog op te zetten ter begeleiding en consolidatie van de in dit artikel genoemde elementen.

*Artikel 11***Bestrijding van terrorisme**

1. De partijen bevestigen opnieuw het belang van de strijd tegen en het voorkomen van terrorisme en komen overeen samen te werken op bilateraal, regionaal en internationaal niveau om terrorisme in al zijn vormen en uitingen te voorkomen en te bestrijden.

2. De partijen komen overeen dat het essentieel is dat het terrorisme wordt bestreden met volledige eerbiediging van de rechtsstaat en in volledige overeenstemming met het internationale recht, met inbegrip van het internationale recht inzake de mensenrechten, het internationale vluchtelingenrecht en het internationaal humanitair recht en de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties, en alle relevante internationale instrumenten in verband met terrorismebestrijding.

3. De partijen benadrukken het belang van de universele ratificatie en de volledige tenuitvoerlegging van alle VN-verdragen en protocollen die verband houden met terrorismebestrijding. De partijen komen overeen de dialoog te blijven bevorderen over het ontwerp voor een Alomvattend Verdrag betreffende internationaal terrorisme en samen te werken bij de tenuitvoerlegging van de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de Verenigde Naties, alsmede bij alle relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad en verdragen van de Raad van Europa. De partijen komen tevens overeen samen te werken met het oog op een internationale consensus over de preventie en bestrijding van terrorisme.

TITEL III

JUSTITIE, VRIJHEID EN VEILIGHEID

Artikel 12

De rechtsstaat en respect voor de mensenrechten en de fundamentele vrijheden

1. Bij hun samenwerking op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht hechten de partijen bijzonder belang aan de versterking van de rechtsstaat, met inbegrip van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, de toegang tot het gerecht en het recht op een eerlijk proces, als gegarandeerd door het Europees Verdrag betreffende de bescherming van de rechten van de mens, alsook procedurele waarborgen in strafzaken en met betrekking tot de rechten van slachtoffers.
2. De partijen werken ten volle samen voor een doeltreffend functioneren van de instellingen op het gebied van de rechtshandhaving, de bestrijding van corruptie en de rechtsbedeling.
3. Respect voor de mensenrechten, niet-discriminatie en de fundamentele vrijheden is de leidraad voor alle samenwerking inzake vrijheid, veiligheid en recht.

Artikel 13

Bescherming van persoonsgegevens

De partijen komen overeen samen te werken om een hoog niveau van bescherming van persoonsgegevens te waarborgen overeenkomstig de internationale rechtsinstrumenten en -normen van de Europese Unie, de Raad van Europa en andere internationale organen.

Artikel 14

Samenwerking inzake migratie, asiel en grensbeheer

1. De partijen herbevestigen het belang van een gezamenlijk beheer van migratiestromen tussen hun grondgebieden en brengen een brede dialoog tot stand over alle kwesties in verband met migratie, waaronder reguliere migratie, internationale bescherming en de strijd tegen irreguliere migratie, mensensmokkel en mensenhandel.
2. Op basis van een specifieke analyse van de behoeften, die plaatsvindt via onderling overleg tussen de partijen, werken de partijen samen overeenkomstig hun desbetreffende wetgeving. De samenwerking richt zich met name op:
  - a) de aanpak van de grondoorzaken van migratie;
  - b) de ontwikkeling en uitvoering van nationale wetgeving en werkwijzen met betrekking tot internationale bescherming, teneinde te voldoen aan de bepalingen van het verdrag van Genève van 1951 inzake de status van vluchtelingen en het protocol inzake de status van vluchtelingen van 1967 en andere relevante internationale instrumenten, zoals het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, en teneinde ervoor te zorgen dat het beginsel van non-refoulement gerespecteerd wordt;
  - c) de toelatingscriteria, alsmede de rechten en de status van toegelaten personen, de eerlijke behandeling en integratie van legale buitenlandse ingezetenen, onderwijs en opleiding en maatregelen tegen racisme en vreemdelingenhaat;

- d) de opzet van een doelmatige en preventieve aanpak van irreguliere migratie, smokkel van migranten en mensenhandel, onder meer door netwerken en criminele organisaties van handelaren en smokkelaars te bestrijden en de slachtoffers van deze praktijken te beschermen, binnen het kader van de relevante internationale instrumenten;
  - e) kwesties als de organisatie, opleiding, beste werkwijzen en andere operationele maatregelen op het gebied van migratiebeheer, de beveiliging van documenten, visumbeleid, grensbeheer en informatiesystemen over migratie.
3. Samenwerking kan ook de circulaire migratie vergemakkelijken en komt ten goede aan de ontwikkeling.

Artikel 15

Verkeer van personen en overname

1. De partijen die door de volgende overeenkomsten zijn gebonden, verzekeren de volledige tenuitvoerlegging van:
- a) de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië inzake de overname van personen die zonder vergunning op het grondgebied verblijven; alsmede
  - b) de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië inzake de versoepeling van de afgifte van visa.
2. De partijen blijven de mobiliteit van de burgers bevorderen via de visumversoepelingsovereenkomst en overwegen te zijner tijd een dialoog over visumliberalisering in te stellen, mits aan alle voorwaarden voor een goed beheerde en veilige mobiliteit is voldaan. De partijen werken samen om irreguliere migratie te bestrijden, onder meer door de overname-overeenkomst uit te voeren, en het beleid inzake grensbeheer alsook wettelijke en operationele kaders te bevorderen.

Artikel 16

Bestrijding van georganiseerde misdaad en corruptie

1. De partijen werken samen aan de voorkoming en bestrijding van al dan niet georganiseerde criminele en illegale activiteiten, met inbegrip van transnationale activiteiten, zoals:
- a) migrantensmokkel en mensenhandel;
  - b) smokkel van en illegale handel in vuurwapens, inclusief in handvuurwapens en lichte wapens;
  - c) smokkel van en illegale handel in drugs;
  - d) smokkel van en illegale handel in goederen;
  - e) illegale economische en financiële activiteiten zoals namaak, fiscale fraude en fraude bij openbare aanbestedingen;
  - f) verduistering van middelen van door internationale donoren gefinancierde projecten;
  - g) actieve en passieve corruptie, zowel in de openbare als in de particuliere sector;
  - h) het vervalsen van documenten en het afleggen van onjuiste verklaringen; alsmede
  - i) cybercriminaliteit.
2. De partijen verbeteren de bilaterale, regionale en internationale samenwerking tussen rechtshandavingsinstanties, met inbegrip van de mogelijke ontwikkeling van samenwerking tussen het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving („Europol”) en de desbetreffende autoriteiten van de Republiek Armenië. De partijen verbinden zich tot de effectieve tenuitvoerlegging van de relevante internationale normen, met name die welke in het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad van 2000 en de drie protocollen daarbij, zijn opgenomen. De partijen werken samen aan het voorkomen en bestrijden van corruptie overeenkomstig het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie van 2003, de aanbevelingen van de Groep van Staten tegen corruptie („GRECO”) van de Raad van Europa, en van de OESO, voor transparantie inzake vermogensverklaringen, de bescherming van klokkenluiders, en de openbaarmaking van informatie over uiteindelijke begunstigers van juridische entiteiten.

*Artikel 17***Drugs**

1. Binnen het kader van hun respectieve bevoegdheden werken de partijen samen met het oog op een evenwichtige en geïntegreerde aanpak van het voorkomen en bestrijden van drugs en nieuwe psychoactieve stoffen. Het beleid en de maatregelen met betrekking tot drugs zijn gericht op het versterken van de structuren om drugs te voorkomen en te bestrijden, het beperken van het aanbod aan, de handel in en de vraag naar drugs, waarbij de schadelijke gevolgen voor de gezondheid en de maatschappelijke consequenties van drugsgebruik worden aangepakt met het oog op een beperking van de schade, en op het doeltreffender voorkomen dat chemische precursoren onrechtmatig worden gebruikt voor de illegale productie van verdovende middelen en psychotrope of psychoactieve stoffen.
2. De partijen komen overeen welke samenwerkingsmethoden nodig zijn om de in lid 1 genoemde doelstellingen te bereiken. De maatregelen worden gebaseerd op gezamenlijk overeengekomen beginselen die in de relevante internationale verdragen zijn uiteengezet, en beogen de aanbevelingen ten uitvoer te leggen die zijn vervat in het slotdocument van de speciale zitting van de Algemene Vergadering van de VN over het mondiale drugsprobleem in april 2016.

*Artikel 18***Witwassen van geld en terrorismefinanciering**

1. De partijen werken samen om te voorkomen dat hun financiële systemen en relevante niet-financiële systemen worden gebruikt voor het witwassen van de opbrengsten uit criminele activiteiten in het algemeen en drugsmisdrijven in het bijzonder, of voor de financiering van terrorisme. Deze samenwerking strekt zich uit tot inbeslagname van vermogensbestanddelen of gelden die uit de opbrengsten van criminele activiteiten zijn verkregen.
2. Door samenwerking op dit gebied moet het mogelijk worden relevante informatie uit te wisselen in het kader van de respectieve wetgeving van de partijen en relevante internationale instrumenten en passende normen vast te stellen voor de voorkoming en bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, die vergelijkbaar zijn met die van de relevante internationale instanties op dit gebied, zoals de Financial Action Task Force inzake het witwassen van geld.

*Artikel 19***Samenwerking in de strijd tegen terrorisme**

1. In overeenstemming met de beginselen die ten grondslag liggen aan de strijd tegen het terrorisme als beschreven in artikel 11, bevestigen de partijen opnieuw het belang van rechtshandhaving en een justitiële aanpak in de strijd tegen het terrorisme en komen zij overeen samen te werken bij de voorkoming en bestrijding van terrorisme, in het bijzonder door:
  - a) informatie uit te wisselen over terroristische groepen en personen en de hen ondersteunende netwerken, overeenkomstig het nationale en internationale recht, in het bijzonder ten aanzien van gegevensbescherming en bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
  - b) ervaringen uit te wisselen inzake de voorkoming en bestrijding van terrorisme, inzake middelen en methoden en de technische aspecten ervan, en inzake opleiding, in overeenstemming met de toepasselijke regelgeving;
  - c) van gedachten te wisselen over radicalisering en rekrutering, en over middelen om radicalisering tegen te gaan en rehabilitatie te bevorderen;
  - d) standpunten en ervaringen uit te wisselen met betrekking tot grensoverschrijdend verkeer en reizen van terrorismeverdachten en met betrekking tot terroristische dreigingen;
  - e) beste werkwijzen te delen ten aanzien van de bescherming van de mensenrechten bij de strijd tegen terrorisme, in het bijzonder met betrekking tot strafrechtelijke procedures;
  - f) de strafbaarstelling van terroristische misdrijven te waarborgen; alsmede
  - g) maatregelen te nemen tegen de dreiging van chemisch, biologisch, radiologisch en nucleair terrorisme en de nodige maatregelen te treffen om te voorkomen dat chemische, biologische, radiologische en nucleaire materialen worden verworven, overgedragen en gebruikt voor terroristische doeleinden en dat illegale handelingen worden verricht tegen risicovolle chemische, biologische, radiologische en nucleaire faciliteiten.
2. De samenwerking is gebaseerd op de relevante beschikbare beoordelingen, in wederzijds overleg tussen de partijen.

*Artikel 20***Juridische samenwerking**

1. De partijen komen overeen de juridische samenwerking in burgerlijke en handelszaken uit te bouwen, met name wat betreft de onderhandelingen over, en de ratificatie en tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen inzake juridische samenwerking in burgerlijke zaken, in het bijzonder de verdragen van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht op het gebied van internationale juridische samenwerking en procesvoering alsmede de bescherming van kinderen.
2. Wat de juridische samenwerking in strafzaken betreft, streven de partijen naar verbetering van de samenwerking op het gebied van wederzijdse juridische bijstand op basis van de multilaterale overeenkomsten ter zake. Waar nodig impliceert dit de toetreding tot en uitvoering van de relevante internationale instrumenten van de VN en de Raad van Europa, en nauwere samenwerking tussen Eurojust en de bevoegde autoriteiten van de Republiek Armenië.

*Artikel 21***Consulaire bescherming**

De Republiek Armenië stemt ermee in dat de consulaire en diplomatieke autoriteiten van alle vertegenwoordigde lidstaten bescherming bieden aan alle onderdanen van een lidstaat die niet over een permanente vertegenwoordiging in de Republiek Armenië beschikt die effectief in staat is in een concreet geval consulaire bescherming te bieden, op dezelfde voorwaarden als aan de onderdanen van de betrokken lidstaat.

TITEL IV

ECONOMISCHE SAMENWERKING

HOOFDSTUK 1

Economische dialoog*Artikel 22*

1. De Europese Unie en de Republiek Armenië vergemakkelijken het proces van economische hervormingen door het inzicht in de basiselementen van hun economieën en het formuleren en uitvoeren van economisch beleid te verbeteren.
2. De Republiek Armenië zet verdere stappen voor de ontwikkeling van een goed functionerende markteconomie en voor de geleidelijke aanpassing van haar economische en financiële regelgeving en beleidsmaatregelen aan die van de Europese Unie, zoals goedgekeurd door deze overeenkomst. De Europese Unie ondersteunt de Republiek Armenië bij het garanderen van gezond macro-economisch beleid, met inbegrip van de onafhankelijkheid van de centrale bank en prijsstabiliteit, gezonde overheidsfinanciën, een houdbaar stelsel van wisselkoersen en een houdbare betalingsbalans.

Artikel 23

De partijen komen daartoe overeen een regelmatige economische dialoog te voeren om:

- a) informatie uit te wisselen over macro-economische trends en beleid, evenals over structurele hervormingen, met inbegrip van strategieën voor economische ontwikkeling;
- b) deskundigheid en beste werkwijzen uit te wisselen op gebieden als overheidsfinanciën, monetair en wisselkoersbeleid, beleid in de financiële sector en economische statistieken;
- c) informatie en ervaringen uit te wisselen over regionale economische integratie, met inbegrip van de werking van de Europese economische en monetaire unie;
- d) de stand van zaken te bekijken van de bilaterale samenwerking op het gebied van economie, financiën en statistiek.

*Artikel 24***Regelingen voor interne controle en audit in de openbare sector**

De partijen werken samen op het gebied van de interne controle bij de overheid en externe audit, met de volgende doelstellingen:

- a) het ontwikkelen en uitvoeren van het stelsel voor interne controle bij de overheid overeenkomstig het beginsel van gedecentraliseerde verantwoordingsplicht, met inbegrip van een onafhankelijke interne auditfunctie in de gehele overheidssector van de Republiek Armenië, door middel van aanpassing aan algemeen aanvaarde internationale normen en methoden en goede praktijken van de Europese Unie, op basis van het hervormingsprogramma voor interne controle van de overheidsfinanciën dat de regering van de Republiek Armenië heeft goedgekeurd;
- b) de ontwikkeling van een adequaat financieel inspectiesysteem in de Republiek Armenië ter aanvulling op de interne auditfunctie (zonder deze te overlappen);
- c) steunverlening aan de centrale harmonisatie-eenheid voor interne controle van de overheidsfinanciën in de Republiek Armenië en versterking van de capaciteit ervan om het hervormingsproces te sturen;
- d) verdere versterking van de Rekenkamer als de hoogste audit-instantie in de Republiek Armenië, met name wat betreft de financiële, organisatorische en operationele onafhankelijkheid ervan in overeenstemming met internationaal aanvaarde normen voor de externe audit („INTOSAI”); alsmede
- e) de uitwisseling van gegevens, ervaring en goede praktijk.

*HOOFDSTUK 2***Belastingen***Artikel 25*

De partijen werken samen ter versterking van goed bestuur op fiscaal gebied, teneinde de economische betrekkingen, handel, investeringen en eerlijke concurrentie verder te verbeteren.

Artikel 26

Ten aanzien van artikel 25 erkennen de partijen de beginselen van goed bestuur op fiscaal gebied, dat wil zeggen de beginselen van transparantie, uitwisseling van inlichtingen en eerlijke belastingconcurrentie, zoals de lidstaten die op het niveau van de Europese Unie onderschrijven, en verbinden de partijen zich tot tenuitvoerlegging van deze beginselen. De partijen streven daartoe naar betere internationale samenwerking op fiscaal gebied, vergemakkelijking van het innen van belastingen en het opzetten van maatregelen voor de doelmatige uitvoering van deze beginselen van goed bestuur, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Europese Unie en de lidstaten.

Artikel 27

De partijen intensiveren en versterken hun samenwerking bij de verbetering en ontwikkeling van het belastingstelsel en de belastingdienst van de Republiek Armenië, met inbegrip van de verbetering van de capaciteit voor belastinginning en -controle, de verzekering van doeltreffende belastinginning en de intensivering van de strijd tegen belastingfraude en belastingontwijking. De partijen maken geen onderscheid tussen ingevoerde producten en gelijkaardige binnenlandse producten, overeenkomstig de artikelen I en III van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel 1994 („GATT 1994”). De partijen streven ernaar beter samen te werken en ervaringen uit te wisselen ter bestrijding van belastingfraude en belastingontwijking, in het bijzonder carrouselfraude, alsook met betrekking tot verrekenprijzen en regelingen tegen offshore-activiteiten.

Artikel 28

De partijen ontwikkelen hun samenwerking om tot gezamenlijke beleidsmaatregelen te komen ter voorkoming en bestrijding van fraude met en smokkel van accijnsproducten. De samenwerking omvat de uitwisseling van informatie. Met het oog daarop streven de partijen naar meer onderlinge samenwerking binnen de regionale context en overeenkomstig de Kadervereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie inzake tabaksontmoediging van 2003.

Artikel 29

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

*HOOFDSTUK 3***Statistieken***Artikel 30*

De partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking inzake statistieken en dragen zo bij tot de langetermijndoelstelling tijdig internationaal vergelijkbare en betrouwbare statistische gegevens te verstrekken. De verwachting is dat een duurzaam, efficiënt en professioneel onafhankelijk nationaal statistisch stelsel informatie oplevert die relevant is voor burgers, bedrijven en besluitvormers in de Europese Unie en in de Republiek Armenië en hen in staat stelt op basis hiervan gefundeerde besluiten te nemen. Het nationale statistische stelsel dient de grondbeginselen van de officiële statistiek van de Verenigde Naties te respecteren en rekening te houden met het EU-acquis inzake statistiek, waaronder de Praktijkcode Europese statistieken, teneinde de nationale statistische productie af te stemmen op de Europese normen en standaarden.

Artikel 31

De samenwerking op statistisch gebied is gericht op:

- a) verdere versterking van de capaciteit van het nationale stelsel voor statistiek, inclusief de wettelijke grondslag, de productie van gegevens en metagegevens van goede kwaliteit, verspreidingsbeleid en gebruiksvriendelijkheid, en rekening houdend met gebruikers in de publieke en private sector, de academische wereld en de maatschappij in het algemeen;
- b) verdere aanpassing van het statistisch stelsel van de Republiek Armenië aan de normen en praktijk die worden gehanteerd in het Europees Statistisch Stelsel;
- c) verfijning van de gegevensverstrekking aan de Europese Unie, rekening houdend met de toepassing van de relevante internationale en Europese methodologiën, waaronder statistische classificaties;
- d) verbetering van de professionele capaciteit en de bestuurscapaciteit van de medewerkers van het nationale bureau voor de statistiek, om de toepassing van de statistieknormen van de Europese Unie te vergemakkelijken en bij te dragen tot de ontwikkeling van het statistisch stelsel van de Republiek Armenië;
- e) uitwisseling van ervaringen betreffende de ontwikkeling van statistische kennis; alsmede
- f) bevordering van kwaliteitszorg en kwaliteitsbeheer in alle statistische productieprocessen en de verspreiding van statistische gegevens.

Artikel 32

De partijen werken samen in het kader van het Europees Statistisch Stelsel, waarbinnen Eurostat het bureau voor de statistiek van de Europese Unie is. Deze samenwerking moet de professionele onafhankelijkheid van het bureau voor de statistiek en de toepassing van de beginselen van de Praktijkcode Europese statistieken verzekeren, alsook de aandacht richten op de volgende punten:

- a) demografische statistieken, met inbegrip van tellingen en sociale statistieken;
- b) landbouwstatistieken, met inbegrip van landbouwtellingen;
- c) bedrijfsstatistieken, met inbegrip van handelsregisters en het gebruik van administratieve bronnen voor statistische doeleinden;
- d) macro-economische statistieken, met inbegrip van nationale rekeningen, statistieken in verband met buitenlandse handel, statistieken in verband met de betalingsbalans en statistieken in verband met buitenlandse directe investeringen;

- e) energiestatistieken, met inbegrip van energiebalansen;
- f) milieustatistieken;
- g) regionale statistieken; alsmede
- h) horizontale activiteiten, met inbegrip van kwaliteitszorg en -beheer, statistische classificaties, opleiding, verspreiding en gebruik van moderne informatietechnologieën.

Artikel 33

De partijen wisselen onder meer informatie en deskundigheid uit en zien toe op de verdere ontwikkeling van hun samenwerking, waarbij zij rekening houden met de in het kader van de diverse bijstandsprogramma's reeds opgebouwde ervaring met de hervorming van het statistische stelsel. Zij richten hun inspanningen op de verdere afstemming met het EU-acquis inzake statistiek, op basis van de nationale strategie voor de ontwikkeling van het statistisch stelsel van de Republiek Armenië, waarbij zij rekening houden met de ontwikkeling van het Europees Statistisch Stelsel. Bij de productie van statistische gegevens ligt de nadruk op een groter gebruik van administratieve gegevens en het verder stroomlijnen van statistische enquêtes, rekening houdend met de noodzaak om de responslast te verminderen. De geproduceerde gegevens moeten relevant zijn voor de opzet van en het toezicht op het beleid op de belangrijkste gebieden van het sociale en economische leven.

Artikel 34

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd. Voor zover mogelijk moeten de activiteiten binnen het Europees Statistisch Stelsel, met inbegrip van de opleiding, openstaan voor deelname van de Republiek Armenië.

Artikel 35

De geleidelijke aanpassing van de wetgeving van de Republiek Armenië aan EU-acquis inzake statistiek verloopt in overeenstemming met het jaarlijks bijgewerkte compendium voor de statistiek van Eurostat, dat door de partijen als bijlage bij deze overeenkomst wordt beschouwd.

TITEL V

SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

HOOFDSTUK 1

Vervoer

Artikel 36

De partijen:

- a) vergroten en versterken hun samenwerking inzake vervoer, teneinde bij te dragen tot de ontwikkeling van duurzame vervoerssystemen;
- b) bevorderen efficiënt, veilig en betrouwbaar vervoer, alsmede de intermodaliteit en de interoperabiliteit van de vervoerssystemen; en
- c) streven naar verbetering van de belangrijkste vervoersverbindingen tussen hun grondgebieden.

Artikel 37

De samenwerking inzake vervoer omvat de volgende gebieden:

- a) de ontwikkeling van een duurzaam nationaal vervoersbeleid dat alle vervoerswijzen bestrijkt, met name om milieuvriendelijke, efficiënte, veilige en betrouwbare vervoerssystemen te waarborgen en de integratie van vervoersgerelateerde overwegingen in andere beleidsgebieden te bevorderen;
- b) de ontwikkeling van sectorspecifieke strategieën in het licht van het nationale beleid voor het vervoer over de weg, per spoor, over de binnenwateren, over zee, door de lucht en intermodaal (met inbegrip van de wettelijke vereisten voor de modernisering van technische uitrusting en vervoersvloten om aan de strengste internationale normen te voldoen); dit omvat tevens tijdschema's en mijlpalen voor de tenuitvoerlegging, administratieve taken en financieringsplannen;

- c) de verbetering van het infrastructuurbeleid, zodat infrastructuurprojecten voor de diverse vervoerswijzen beter kunnen worden geïdentificeerd en geëvalueerd;
- d) de uitwerking van financieringsstrategieën voor onderhoud, capaciteitsbeperkingen en ontbrekende infrastructuurverbindingen, alsmede aansporing en bevordering van de deelname van de private sector aan vervoersprojecten;
- e) de toetreding tot relevante internationale vervoersorganisaties en -overeenkomsten, met inbegrip van de procedures om de strikte tenuitvoerlegging en doeltreffende handhaving van internationale vervoersovereenkomsten en -verdragen te waarborgen;
- f) de samenwerking en uitwisseling van informatie met het oog op de ontwikkeling en verbetering van vervoers-technologieën zoals intelligente vervoerssystemen; alsmede
- g) de bevordering van het gebruik van intelligente vervoerssystemen en informatietechnologie bij het beheer en het gebruik van alle vervoerswijzen, alsmede ondersteuning van intermodaliteit en samenwerking bij het gebruik van ruimtevaartsystemen en commerciële toepassingen ter vergemakkelijking van het vervoer.

Artikel 38

1. Met de samenwerking wordt tevens gestreefd naar verbetering van het verkeer van personen en goederen en de doorstroming van het vervoer tussen de Republiek Armenië, de Europese Unie en derde landen in de regio, de bevordering van open grenzen met grensoverschrijdend verkeer, door administratieve en technische en andere belemmeringen weg te nemen, de bestaande vervoersnetwerken te verbeteren en de infrastructuur te moderniseren, in het bijzonder van de belangrijkste verkeersnetwerken tussen de partijen.
2. De samenwerking omvat maatregelen om grensoverschrijdend verkeer te faciliteren, rekening houdend met de specifieke kenmerken van niet aan zee gelegen landen, zoals vermeld in de relevante internationale instrumenten.
3. De samenwerking omvat informatie-uitwisseling en gezamenlijke activiteiten:
  - a) op regionaal niveau, in het bijzonder met inachtneming van de vooruitgang die is geboekt in het kader van regionale regelingen voor vervoerssamenwerking, zoals de Transportcorridor Europa-Kaukasus-Azië („TRACECA”) en andere vervoersinitiatieven op internationaal niveau, met inbegrip van internationale vervoersorganisaties en internationale overeenkomsten en verdragen die door de partijen zijn geratificeerd; alsmede
  - b) in het kader van de diverse vervoersagentschappen van de Europese Unie, en het Oostelijk Partnerschap.

Artikel 39

1. Met het oog op een gecoördineerde ontwikkeling en een geleidelijke liberalisering van het luchtvervoer tussen de partijen in overeenstemming met hun wederzijdse commerciële behoeften, moeten de voorwaarden betreffende de wederzijdse toegang tot elkaars markten voor het luchtvervoer worden geregeld volgens de overeenkomst betreffende de gemeenschappelijke luchtvaartruimte tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië.
2. Alvorens de overeenkomst betreffende de gemeenschappelijke luchtvaartruimte te sluiten, nemen de partijen geen maatregelen die meer beperkingen of discriminatie tot gevolg hebben dan het geval was op de dag die voorafgaat aan de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Artikel 40

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

Artikel 41

1. De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie aan als bedoeld in bijlage I bij deze overeenkomst en volgens de bepalingen van die bijlage.
2. De aanpassing kan ook geschieden via sectorale overeenkomsten.

HOOFDSTUK 2

Samenwerking inzake energie, met inbegrip van nucleaire veiligheid

Artikel 42

1. De partijen werken samen op energiegebied op basis van de beginselen van partnerschap, wederzijdse belangen, transparantie en voorspelbaarheid. De samenwerking beoogt aanpassing van de regelgeving in de energiesector op de hierna genoemde gebieden, rekening houdend met de noodzaak van toegang tot veilige, milieuvriendelijke en betaalbare energie.
2. De samenwerking richt zich onder meer op de volgende gebieden:
  - a) energiestrategieën en -beleidsmaatregelen, inclusief de bevordering van energiezekerheid en de diversiteit in energievoorziening en stroomopwekking;
  - b) vergroting van de energiezekerheid, inclusief door de diversificatie van energiebronnen en -routes te stimuleren;
  - c) de ontwikkeling van concurrerende energiemarkten;
  - d) de bevordering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie en energiebesparing;
  - e) de bevordering van regionale samenwerking inzake energie en inzake de integratie binnen regionale markten;
  - f) de bevordering van gemeenschappelijke regelgevende kaders om de handel te vergemakkelijken in olieproducten, elektriciteit en eventueel in andere energiegrondstoffen, alsook van gelijke marktvoorwaarden in termen van nucleaire veiligheid, met het oog op een hoog niveau van veiligheid en beveiliging;
  - g) de civiele nucleaire sector, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de Republiek Armenië, en met specifieke aandacht voor een hoog niveau van nucleaire veiligheid, op basis van de normen van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA) en de normen en praktijken van de Europese Unie als hierna vernoemd, alsook voor een hoog niveau van nucleaire beveiliging, op basis van internationale richtsnoeren en praktijken. De samenwerking op dat gebied omvat het volgende:
    - i) de uitwisseling van technologieën, beste praktijken en opleiding op het gebied van veiligheid, beveiliging en afvalbeheer, teneinde de veilige werking van kerncentrales te garanderen;
    - ii) de sluiting en veilige ontmanteling van de kerncentrale van Medzamor en de spoedige goedkeuring van een routekaart of actieplan daartoe, rekening houdend met de noodzaak van de vervanging van deze kerncentrale door nieuwe capaciteit om de energiezekerheid en de voorwaarden voor duurzame ontwikkeling van de Republiek Armenië te garanderen;
  - h) prijsbeleid, doorvoer en vervoer, met name een algemeen kostengebaseerd systeem voor de transmissie van energiebronnen, indien en wanneer dat passend is, en, voorkomend geval, verdere preciseringen met betrekking tot de toegang tot koolwaterstoffen;
  - i) de bevordering van regelgevingsaspecten die de grondbeginselen van de regulering van de energiemarkt en van niet-discriminatoire toegang tot energienetwerken en -infrastructuren tegen een concurrerende, transparante en kosteneffectieve prijs, en een adequaat en onafhankelijk toezicht weerspiegelen;
  - j) wetenschappelijke en technische samenwerking, met inbegrip van de uitwisseling van informatie voor de ontwikkeling en verbetering van technologieën voor de productie, het vervoer, de levering en het eindgebruik van energie, met bijzondere aandacht voor energie-efficiënte en milieuvriendelijke technologieën.

Artikel 43

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

Artikel 44

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan de instrumenten aan als bedoeld in bijlage II en volgens de bepalingen van die bijlage.

HOOFDSTUK 3

Milieu*Artikel 45*

De partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking inzake milieu-aangelegenheden en dragen zo bij tot de langetermijndoelstelling van duurzame ontwikkeling en een groenere economie. Verwacht wordt dat betere bescherming van het milieu voordelen zal bieden voor burgers en bedrijven in de Europese Unie en in de Republiek Armenië, onder meer door verbetering van de volksgezondheid, het behoud van natuurlijke hulpbronnen, grotere economische en milieuefficiëntie en door het gebruik van moderne, schonere technologieën die bijdragen aan duurzamere productiepatronen. De partijen werken samen en houden rekening met hun beider belang op basis van gelijkheid en wederzijds voordeel, waarbij zij rekening houden met hun onderlinge afhankelijkheid op het gebied van milieubescherming en de multilaterale overeenkomsten op dat gebied.

Artikel 46

1. De samenwerking is gericht op het behoud, de bescherming, de verbetering en het herstel van de kwaliteit van het milieu, de bescherming van de menselijke gezondheid, het duurzame gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de bevordering van maatregelen op internationaal niveau voor het aanpakken van regionale of mondiale milieuproblemen, onder andere op het gebied van:

- a) goed bestuur op milieugebied en horizontale kwesties, onder meer strategische planning, milieueffectbeoordeling en strategische milieueffectbeoordeling, onderwijs en opleiding, systemen voor toezicht en milieu-informatie, inspectie en handhaving, milieu-aansprakelijkheid, bestrijding van milieumisdrijven, grensoverschrijdende samenwerking, publieke toegang tot milieu-informatie, besluitvormingsprocedures en doeltreffende administratieve en gerechtelijke beroepsprocedures;
  - b) luchtkwaliteit;
  - c) waterkwaliteit en bronnenbeheer, met inbegrip van de beheersing van overstromingsrisico's, waterschaarste en droogten;
  - d) afvalbeheer;
  - e) natuurbescherming, met inbegrip van bosbouw en behoud van biodiversiteit;
  - f) industriële verontreiniging en industriële gevaren;
  - g) beheer van chemicaliën.
2. Samenwerking is ook gericht op de integratie van het milieu in andere beleidsdomeinen dan het milieubeleid.

Artikel 47

De partijen zorgen onder voor:

- a) uitwisseling van informatie en deskundigheid;
- b) samenwerking op regionaal en internationaal niveau, in het bijzonder met betrekking tot de multilaterale milieuovereenkomsten die de partijen hebben geratificeerd; alsmede
- c) waar gepast, samenwerking in het kader van de relevante agentschappen.

Artikel 48

De samenwerking bestrijkt onder meer de volgende doelstellingen:

- a) de ontwikkeling van een algemene nationale milieustrategie voor de Republiek Armenië, die bestrijkt:
  - i) geplande institutionele hervormingen (voorzien van tijdschema's) om de tenuitvoerlegging en handhaving van milieuwetgeving te waarborgen;

- ii) de verdeling van de bevoegdheden voor het milieubeheer over de nationale, regionale en gemeentelijke overheden;
  - iii) procedures voor de besluitvorming en uitvoering van besluiten;
  - iv) procedures voor het bevorderen van de integratie van milieuzaken in andere beleidsterreinen;
  - v) de bevordering van maatregelen voor een groene economie en eco-innovatie, de vaststelling van de nodige personele en financiële middelen en een herzieningsmechanisme; alsmede
- b) de ontwikkeling van sectorspecifieke strategieën voor de Republiek Armenië, met vaststelling van duidelijke tijdschema's en mijlpalen voor de tenuitvoerlegging, administratieve taken en financieringsstrategieën voor investeringen in infrastructuur en technologie, betreffende:
- i) luchtkwaliteit;
  - ii) beheer van waterkwaliteit en watervoorraden;
  - iii) afvalbeheer;
  - iv) biodiversiteit, natuurbescherming en bosbeheer;
  - v) industriële verontreiniging en industriële risico's; alsmede
  - vi) chemicaliën.

Artikel 49

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

Artikel 50

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie en aan de internationale instrumenten aan als bedoeld in bijlage III bij deze overeenkomst en volgens de bepalingen van die bijlage.

HOOFDSTUK 4

Klimaatactie

Artikel 51

De partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking om de klimaatverandering te bestrijden. De partijen werken samen en houden rekening met hun beider belang op basis van gelijkheid en wederzijds voordeel, alsook met hun onderlinge afhankelijkheid tussen bilaterale en multilaterale verbintenissen op dat gebied.

Artikel 52

Met de samenwerking worden maatregelen bevorderd op nationaal, regionaal en internationaal niveau, onder meer inzake:

- a) matiging van de klimaatverandering;
- b) aanpassing aan de klimaatverandering;
- c) markt- en niet-marktmechanismen voor de aanpak van de klimaatverandering;
- d) onderzoek, ontwikkeling, demonstratie, exploitatie, overdracht en verspreiding van nieuwe, innovatieve, veilige en duurzame koolstofarme en aanpassingstechnologieën;
- e) geleidelijke opname van klimaataspecten in het algemene en sectorale beleid; alsmede
- f) bewustmaking, voorlichting en opleiding.

Artikel 53

1. De partijen zorgen voor onder meer het volgende:
  - a) uitwisseling van informatie en deskundigheid;
  - b) uitvoering van gezamenlijke onderzoeksactiviteiten en uitwisseling van informatie over schonere en milieuvriendelijkere technologieën;
  - c) uitvoering van gezamenlijke activiteiten op regionaal en internationaal niveau, onder meer met betrekking tot multilaterale milieu-overeenkomsten die door de partijen zijn geratificeerd, zoals het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering van 1992 („UNFCCC”) en de Overeenkomst van Parijs van 2015, en in voorkomend geval uitvoering van gezamenlijke activiteiten in het kader van de relevante instanties.
2. De partijen schenken bijzondere aandacht aan grensoverschrijdende vraagstukken en regionale samenwerking.

Artikel 54

De samenwerking bestrijkt onder meer de volgende doelstellingen:

- a) maatregelen ter uitvoering van de Overeenkomst van Parijs overeenkomstig de beginselen als neergelegd in de onderhavige overeenkomst;
- b) maatregelen ter vergroting van de capaciteit om doeltreffende klimaatactie te ondernemen;
- c) de ontwikkeling van een algemene klimaatstrategie en een actieplan op de lange termijn voor verzachting van en aanpassing aan de klimaatverandering;
- d) de ontwikkeling van kwetsbaarheids- en aanpassingsevaluaties;
- e) de ontwikkeling van een koolstofarm ontwikkelingsplan;
- f) de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van langetermijnmaatregelen ter verzachting van de klimaatverandering door vermindering van de uitstoot van broeikasgassen;
- g) maatregelen ter voorbereiding van emissiehandel;
- h) maatregelen ter bevordering van technologieoverdracht;
- i) maatregelen voor de geleidelijke opname van klimaataspecten in sectorale beleidsdomeinen; alsmede
- j) maatregelen inzake de ozonlaagafbrekende stoffen en gefluoreerde gassen.

Artikel 55

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

Artikel 56

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie en aan de internationale instrumenten aan als bedoeld in bijlage IV bij deze overeenkomst en volgens de bepalingen van die bijlage.

*HOOFDSTUK 5***Industrie- en ondernemingsbeleid***Artikel 57*

De partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking inzake het industrie- en ondernemingsbeleid en verbeteren zo het ondernemingsklimaat voor alle marktdeelnemers, maar met bijzondere nadruk op kleine en middelgrote ondernemingen. De versterkte samenwerking moet leiden tot een beter administratief en regelgevingskader voor bedrijven uit de Europese Unie en de Republiek Armenië die in de Europese Unie en in de Republiek Armenië actief zijn en moet gebaseerd zijn op het industriebeleid en het beleid van de Europese Unie inzake kleine en middelgrote ondernemingen, rekening houdend met internationaal erkende beginselen en praktijken op dit gebied.

Artikel 58

De partijen werken samen om:

- a) strategieën voor de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen uit te voeren, op basis van de beginselen van de Small Business Act voor Europa, en toe te zien op het uitvoeringsproces door regelmatige rapportage en dialoog. Deze samenwerking zal tevens aandacht hebben voor micro-ondernemingen en ambachtelijke bedrijven die van zeer groot belang zijn voor zowel de economie van de Europese Unie als die van de Republiek Armenië;
- b) betere randvoorwaarden voor vergroting van het concurrentievermogen door uitwisseling van informatie en goede praktijken tot stand te brengen. Deze samenwerking omvat het beheer van structuurwijzigingen (herstructureringen) en milieu- en energievraagstukken, zoals energie-efficiëntie en schonere productie;
- c) regelgeving en praktijk te vereenvoudigen en rationaliseren, met specifieke aandacht voor de uitwisseling van goede praktijken inzake regelgevingstechniek, ook wat de beginselen van de Europese Unie betreft;
- d) de ontwikkeling van een innovatiebeleid aan te moedigen door middel van uitwisseling van informatie en goede praktijken over de commercialisering van onderzoek en ontwikkeling (waaronder instrumenten ter ondersteuning van startende technologiebedrijven), ontwikkeling van clusters en toegang tot financiering;
- e) meer contacten tussen bedrijven uit de Europese Unie en bedrijven uit de Republiek Armenië en tussen deze bedrijven en de autoriteiten van de Europese Unie en de Republiek Armenië aan te moedigen;
- f) activiteiten op het gebied van exportpromotie in de Republiek Armenië te ondersteunen;
- g) een bedrijfsvriendelijker klimaat, met het oog op een groter groeipotentieel en meer investeringsmogelijkheden te bevorderen; alsmede
- h) de modernisering en herstructurering van de industrie van de Republiek Armenië in bepaalde sectoren te ondersteunen.

Artikel 59

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd. Hierbij zullen ook vertegenwoordigers worden betrokken van bedrijven uit de Europese Unie en bedrijven uit de Republiek Armenië.

HOOFDSTUK 6

Vennootschapsrecht, boekhouding en audit, en corporate governance*Artikel 60*

1. De partijen erkennen dat voor een goed functionerende markteconomie met een voorspelbaar en transparant ondernemingsklimaat doeltreffende voorschriften en werkwijzen op het gebied van vennootschapsrecht en corporate governance noodzakelijk zijn, alsook op het gebied van boekhouding en audit, en benadrukken het belang van convergentie van de regelgeving op dit gebied.
2. De partijen werken samen op de volgende gebieden:
  - a) uitwisseling van beste praktijken die ervoor zorgen dat informatie over de organisatie en vertegenwoordiging van geregistreerde ondernemingen beschikbaar is en kan worden geraadpleegd op een transparante en makkelijk toegankelijke manier;
  - b) verdere ontwikkeling van het beleid voor corporate governance, in overeenstemming met de internationale normen, met name die van de OESO;
  - c) uitvoering en consistente toepassing van de internationale standaarden voor financiële verslaglegging („IFRS”) voor de geconsolideerde jaarrekeningen van beursgenoteerde vennootschappen;

- d) reglementering van en toezicht op het beroep van auditor en accountant;
- e) internationale controlenormen en de gedragscode van de Internationale Federatie van Accountants („IFAC”); de samenwerking op dit gebied heeft tot doel het professionele niveau van auditors te verhogen door beroepsorganisaties, auditororganisaties en auditors de regels en gedragscodes te doen volgen.

HOOFDSTUK 7

Samenwerking op het gebied van het bankwezen, verzekeringen en andere financiële diensten

Artikel 61

De partijen zijn het eens over het belang van doeltreffende wetgeving en praktijken en over samenwerking op het gebied van financiële diensten, met het oog op:

- a) betere regelgeving inzake financiële diensten;
- b) passende en doeltreffende bescherming van investeerders en consumenten van financiële diensten;
- c) bevordering van de integriteit en de stabiliteit van het mondiale financiële stelsel;
- d) betere samenwerking tussen de verschillende actoren van het financiële stelsel, waaronder regelgevende en toezichthoudende instanties;
- e) bevordering van onafhankelijk en doeltreffend toezicht.

HOOFDSTUK 8

Samenwerking op het gebied van de informatiemaatschappij

Artikel 62

De partijen stimuleren de samenwerking inzake de ontwikkeling van de informatiemaatschappij ten behoeve van burgers en bedrijven door de brede beschikbaarheid van informatie- en communicatietechnologie („ICT”) en betere kwaliteit van dienstverlening tegen betaalbare prijzen. Deze samenwerking dient de toegang tot de elektronische-communicatiemarkt te vereenvoudigen en concurrentie en investeringen in de sector aan te moedigen.

Artikel 63

De samenwerking strekt zich met name uit tot de volgende onderwerpen:

- a) uitwisseling van informatie en beste praktijken over de uitvoering van nationale informatie-maatschappijstrategieën, onder meer met initiatieven ter bevordering van breedbandtoegang, ter verbetering van de netwerkbeveiliging en tot ontwikkeling van openbare onlinediensten;
- b) uitwisseling van informatie, beste praktijken en ervaringen ter bevordering van een omvattend regelgevingskader voor elektronische communicatie, en meer bepaald ter versterking van de bestuurlijke capaciteit van de nationale onafhankelijke regelgevende instantie, voor een beter gebruik van spectrumcapaciteit en ter bevordering van de interoperabiliteit van netwerken in de Republiek Armenië en met de Europese Unie.

Artikel 64

De partijen bevorderen de samenwerking tussen de regelgevende instanties van de Europese Unie en de nationale regelgevende instantie van de Republiek Armenië op het gebied van elektronische communicatie.

Artikel 65

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie en aan de internationale instrumenten aan als bedoeld in bijlage V bij deze overeenkomst en volgens de bepalingen van die bijlage.

*HOOFDSTUK 9***Toerisme***Artikel 66*

De partijen werken samen op het gebied van het toerisme, met het oog op de verdere ontwikkeling van een concurrerende en duurzame toerismebedrijfstak die economische groei en empowerment bevordert en werkgelegenheid en buitenlandse deviezen genereert.

Artikel 67

De samenwerking op bilateraal, regionaal en Europees niveau wordt gebaseerd op de volgende beginselen:

- a) respect voor de integriteit en de belangen van plaatselijke gemeenschappen, in het bijzonder in plattelandsgebieden;
- b) het belang van het culturele erfgoed; alsmede
- c) positieve interactie tussen toerisme en milieubehoud.

Artikel 68

De samenwerking richt zich in het bijzonder op de volgende onderwerpen:

- a) uitwisseling van informatie, beste praktijken, ervaring en kennis, onder meer inzake innovatieve technologieën;
- b) totstandbrenging van een strategisch partnerschap tussen openbare, particuliere en gemeenschapsbelangen, teneinde de duurzame ontwikkeling van het toerisme te waarborgen;
- c) bevordering en ontwikkeling van toerismeproducten en -markten, infrastructuur, personele middelen en institutionele structuren, alsook identificatie en eliminatie van belemmeringen voor reisdiensten;
- d) ontwikkeling en uitvoering van een efficiënt beleid en efficiënte strategieën, met inbegrip van de juridische, administratieve en financiële aspecten;
- e) opleiding en capaciteitsopbouw op het gebied van toerisme, teneinde de dienstverlening te verbeteren; alsmede
- f) ontwikkeling en promotie van op de gemeenschap gebaseerd toerisme.

Artikel 69

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

*HOOFDSTUK 10***Landbouw en plattelandsontwikkeling***Artikel 70*

De partijen werken samen om de ontwikkeling van de landbouw en het platteland te bevorderen, met name door hun beleid en wetgeving geleidelijk op elkaar af te stemmen.

Artikel 71

De samenwerking tussen de partijen op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling omvat onder andere de volgende doelstellingen:

- a) vergroten van het wederzijds begrip van het beleid inzake landbouw en plattelandsontwikkeling;
- b) versterken van de bestuurlijke capaciteit op centraal en lokaal niveau voor het plannen, evalueren en tenuitvoerleggen van beleid overeenkomstig de regelgeving van de Europese Unie en beste praktijken;
- c) bevorderen van de modernisering en duurzaamheid van de landbouwproductie;

- d) delen van kennis en beste praktijken in verband met het beleid inzake plattelandontwikkeling, ter bevordering van het sociale en economische welzijn van plattelandbewoners;
- e) verbeteren van de concurrentiepositie van de landbouwsector en van de efficiëntie en transparantie van de markten;
- f) bevorderen van een kwalitatief beleid en controlemechanismen daarvoor, met name geografische aanduidingen en biologische landbouw;
- g) verspreiden van kennis en bevorderen van voorlichtingsdiensten aan landbouwproducenten; alsmede
- h) verbeteren van de harmonisering van kwesties binnen het kader van internationale organisaties waarvan de partijen lid zijn.

HOOFDSTUK 11

Visserij en maritiem beheer

Artikel 72

De partijen werken samen ten aanzien van kwesties van wederzijds belang in verband met visserij en maritiem beheer, waarbij zij inzetten op een nauwere bilaterale, multilaterale en internationale samenwerking in de visserijsector.

Artikel 73

De partijen ondernemen gezamenlijke acties, wisselen informatie uit en helpen elkaar ter bevordering van:

- a) verantwoorde visvangst en verantwoord visserijbeheer in overeenstemming met de beginselen van duurzame ontwikkeling, om de visbestanden en ecosystemen gezond te houden; alsmede
- b) samenwerking binnen de relevante multilaterale en internationale organisaties die verantwoordelijk zijn voor het beheer en het behoud van levende aquatische hulpbronnen, met name door het passende internationale toezicht en de instrumenten ter rechtshandhaving te versterken.

Artikel 74

De partijen ondersteunen initiatieven zoals de uitwisseling van ervaringen en het verlenen van steun om te zorgen voor de uitvoering van een duurzaam visserijbeleid, te weten:

- a) beheer van visserij en aquacultuurhulpbronnen;
- b) inspectie en controle van visserij-activiteiten;
- c) inzameling van gegevens over de vangst en de aanvoer, en biologische en economische gegevens;
- d) efficiëntere markten, met name door organisaties van producenten aan te moedigen, informatie aan consumenten te verstrekken, en door handelsnormen en traceerbaarheid;
- e) de duurzame ontwikkeling van gebieden aan een meeroever of met vijvers of een riviermonding, en met een significante werkgelegenheid in de visserijsector; alsmede
- f) institutionele uitwisseling van ervaringen inzake wetgeving voor duurzame aquacultuur en de praktische uitvoering ervan in natuurlijke bassins en kunstmatige meren.

Artikel 75

Rekening houdend met hun samenwerking op het gebied van visserij, vervoer, milieu en andere maritieme beleidsgebieden, werken de partijen tevens samen en verlenen onderlinge bijstand, waar nodig, inzake maritieme kwesties, met name door actief steun te verlenen aan een geïntegreerde benadering van maritieme zaken en goed bestuur in de relevante regionale en internationale fora.

HOOFDSTUK 12

Mijnbouw*Artikel 76*

De partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking inzake de mijnbouw en de productie van grondstoffen om het wederzijds begrip te bevorderen, het ondernemingsklimaat te verbeteren en informatie-uitwisseling en samenwerking inzake vraagstukken op andere gebieden dan het energiegebied te bevorderen, in het bijzonder wat betreft de winning van metaalertsen en industriële mineralen.

Artikel 77

De partijen werken samen om de volgende punten te verwezenlijken:

- a) onderlinge uitwisseling van informatie over de ontwikkelingen in de mijnbouw- en grondstoffensectoren;
- b) uitwisseling van informatie over kwesties in verband met grondstoffenhandel met het oog op de bevordering van bilaterale uitwisselingen;
- c) uitwisseling van informatie en beste praktijken in verband met duurzame ontwikkeling in de mijnbouw; alsmede
- d) uitwisseling van informatie en beste werkwijzen in verband met opleiding, vaardigheden en veiligheid in de mijnbouw.

HOOFDSTUK 13

Samenwerking op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie*Artikel 78*

De partijen bevorderen samenwerking op alle gebieden van civiel wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling en innovatie op basis van wederzijds voordeel en afhankelijk van geschikte en doeltreffende bescherming van intellectuele-eigendomsrechten.

Artikel 79

De in artikel 78 bedoelde samenwerking bestrijkt:

- a) een beleidsdialoog en uitwisseling van wetenschappelijke en technologische informatie;
- b) de facilitering van adequate toegang tot de respectievelijke programma's van elke partij;
- c) initiatieven voor meer onderzoekscapaciteit en de deelname van onderzoeksinstituten van de Republiek Armenië aan het kaderprogramma van de Europese Unie voor onderzoek;
- d) het stimuleren van gezamenlijke onderzoeksprojecten op alle gebieden van onderzoek en innovatie;
- e) opleidingsactiviteiten en mobiliteitsprogramma's voor wetenschappers, onderzoekers en ander onderzoekspersoneel betrokken bij activiteiten inzake onderzoek en innovatie van de partijen;
- f) de vergemakkelijking, in het kader van de geldende wetgeving, van het vrije verkeer van onderzoekspersoneel dat deelneemt aan de activiteiten krachtens deze overeenkomst en het grensoverschrijdende verkeer van goederen die voor deze activiteiten worden gebruikt; alsmede
- g) andere vormen van samenwerking voor onderzoek en innovatie op basis van onderlinge overeenstemming.

Artikel 80

Bij het uitvoeren van dergelijke samenwerkingsactiviteiten moet worden gestreefd naar synergieën met activiteiten die worden gefinancierd door het Internationaal Centrum voor Wetenschap en Technologie („ISTC”) en andere activiteiten in het kader van de financiële samenwerking tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië, als bedoeld in titel VII, hoofdstuk 1.

HOOFDSTUK 14

Consumentenbescherming*Artikel 81*

De partijen werken samen aan een hoog niveau van consumentenbescherming en aan verenigbaarheid van hun systemen voor consumentenbescherming.

Artikel 82

Voor de toepassing van dit hoofdstuk kan de samenwerking omvatten:

- a) het streven naar aanpassing van de consumentenwetgeving van de Republiek Armenië aan die van de Europese Unie, met vermijding van handelsbelemmeringen;
- b) de bevordering van de uitwisseling van informatie over systemen voor consumentenbescherming, met inbegrip van consumentenwetgeving en de handhaving daarvan, de veiligheid van consumentenproducten, systemen voor de uitwisseling van informatie, consumentenopvoeding en empowerment, en schadeloosstelling van consumenten;
- c) opleidingsactiviteiten voor overheidsambtenaren en andere vertegenwoordigers van consumentenbelangen; alsmede
- d) de bevordering van de oprichting van onafhankelijke consumentenorganisaties en contacten tussen vertegenwoordigers van consumenten.

Artikel 83

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie en aan de internationale instrumenten aan als bedoeld in bijlage VI bij deze overeenkomst en volgens de bepalingen van die bijlage.

HOOFDSTUK 15

Werkgelegenheid, sociaal beleid en gelijke kansen*Artikel 84*

De partijen versterken hun dialoog en samenwerking ter bevordering van de Agenda voor waardig werk van de Internationale Arbeidsorganisatie („ILO”), het werkgelegenheidsbeleid, gezondheid en veiligheid op het werk, de sociale dialoog, de sociale bescherming, sociale integratie, gelijke kansen en antidiscriminatie, en dragen aldus bij tot de bevordering van meer en betere banen, armoedebestrijding, betere sociale samenhang, duurzame ontwikkeling en betere levenskwaliteit.

Artikel 85

De samenwerking die is gebaseerd op de uitwisseling van informatie en beste praktijken, kan een aantal kwesties bestrijken op een van de volgende gebieden:

- a) armoedebestrijding en grotere sociale samenhang;
- b) het werkgelegenheidsbeleid, met het oog op meer en betere banen met correcte arbeidsvoorwaarden, onder meer om de informele economie en informele werkgelegenheid terug te dringen;
- c) de bevordering van actieve arbeidsmarktmaatregelen en van doeltreffende arbeidsbemiddelingsdiensten ter modernisering van de arbeidsmarkt en tot aanpassing aan de behoeften van de arbeidsmarkt;
- d) de bevordering van een meer inclusieve arbeidsmarkt en meer inclusieve sociale-opvangsystemen ter integratie van benadeelde bevolkingsgroepen, zoals personen met een handicap en personen uit minderheidsgroepen;
- e) gelijke kansen en antidiscriminatie, ter bevordering van de gelijkheid tussen de geslachten en gelijke kansen voor mannen en vrouwen, alsook ter bestrijding van discriminatie op grond van geslacht, ras of ethnische afkomst, godsdienst of geloof, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid;

- f) sociaal beleid gericht op betere sociale bescherming en de modernisering van socialebeschermingsstelsels in termen van kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid;
- g) de bevordering van de deelname van de sociale partners en van de sociale dialoog, onder meer door een versterking van de capaciteit van alle relevante belanghebbenden;
- h) de bevordering van gezondheid en veiligheid op het werk; alsmede
- i) de bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Artikel 86

De partijen moedigen de participatie aan van alle relevante belanghebbenden, in het bijzonder maatschappelijke organisaties en de sociale partners, in de beleidsontwikkeling en de beleidshervormingen in de Republiek Armenië en in de samenwerking tussen de partijen in het kader van deze overeenkomst.

Artikel 87

De partijen streven naar meer samenwerking op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid binnen alle relevante regionale, multilaterale en internationale fora en organisaties.

Artikel 88

De partijen bevorderen maatschappelijk verantwoord ondernemen en verantwoordingsplicht en moedigen verantwoorde zakelijke praktijken aan, zoals bepleit in de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, het Global Compact van de Verenigde Naties, de tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de ILO, en ISO 26000.

Artikel 89

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

Artikel 90

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie en aan de internationale instrumenten aan als bedoeld in bijlage VII bij deze overeenkomst en volgens de bepalingen van die bijlage.

HOOFDSTUK 16

Samenwerking op het gebied van gezondheid

Artikel 91

De partijen ontwikkelen hun samenwerking op het gebied van de volksgezondheid om het niveau ervan te verhogen, overeenkomstig gemeenschappelijke waarden en beginselen, en als basisvoorwaarde voor duurzame ontwikkeling en economische groei.

Artikel 92

De samenwerking heeft betrekking op de preventie en controle van overdraagbare en niet-overdraagbare ziekten, onder meer door de uitwisseling van gezondheidsinformatie, de bevordering van de integratie van gezondheid in alle beleidsterreinen, samenwerking met internationale organisaties, met name de Wereldgezondheidsorganisatie, evenals door het bevorderen van de uitvoering van internationale gezondheidsovereenkomsten, zoals het Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging van de Wereldgezondheidsorganisatie van 2003 en de Internationale Gezondheidsregeling.

HOOFDSTUK 17

Onderwijs, opleiding en jongeren

Artikel 93

De partijen werken samen inzake onderwijs en opleiding om de samenwerking en de beleidsdialoog te versterken, teneinde de onderwijs- en opleidingsstelsels van de Republiek Armenië op één lijn te brengen met het beleid en de praktijken van de Europese Unie. De partijen werken samen ter bevordering van een leven lang leren en moedigen samenwerking en transparantie aan op alle niveaus van onderwijs en opleiding, met speciale aandacht voor beroepsonderwijs en hoger onderwijs.

Artikel 94

De samenwerking op het vlak van onderwijs en opleiding wordt onder meer op de volgende terreinen gericht:

- a) bevordering van een leven lang leren, dat essentieel is voor groei en werkgelegenheid en volledige participatie van de burger in de maatschappij mogelijk maakt;
- b) modernisering van het onderwijs en de opleidingssystemen, met inbegrip van opleidingsstelsels voor ambtenaren en een verbetering van de kwaliteit, de relevantie en de toegang tijdens de hele opleidingsloopbaan, vanaf de vroegschoolse educatie en opvang tot het hoger onderwijs;
- c) bevordering van convergentie en gecoördineerde hervormingen in het hoger onderwijs op een manier die strookt met de agenda van de Europese Unie voor hoger onderwijs en de Europese ruimte voor hoger onderwijs (Bologna-proces);
- d) versterking van de internationale academische samenwerking, meer deelname aan de samenwerkingsprogramma's van de Europese Unie en de toename van de mobiliteit van studenten en docenten;
- e) aanmoediging van het leren van vreemde talen;
- f) ontwikkeling van het nationale kader voor kwalificaties ter verbetering van de transparantie en de erkenning van kwalificaties en competenties binnen het Europees netwerk van informatiecentra en de nationale informatiecentra inzake de academische erkenning („ENIC-NARIC”), binnen het Europees kwalificatiekader;
- g) meer samenwerking voor de verdere ontwikkeling van beroepsonderwijs en opleiding, rekening houdend met goede praktijken in de Europese Unie; alsmede
- h) verbetering van het begrip van en de kennis over het Europese integratieproces, de academische dialoog over de betrekkingen tussen de EU en het Oostelijk Partnerschap, en de deelname aan alle relevante programma's van de Europese Unie, met inbegrip van de overheidsdiensten.

Artikel 95

De partijen komen overeen samen te werken op het gebied van jongeren met het oog op:

- a) versterkte samenwerking en uitwisselingen op het gebied van jongeren en niet-formeel onderwijs voor jongeren en jeugdwerkers;
- b) de vergemakkelijking van de actieve deelname van alle jongeren aan het maatschappelijke leven;
- c) steun voor de mobiliteit van jongeren en jeugdwerkers ter bevordering van de interculturele dialoog en de verwerving van kennis, vaardigheden en bevoegdheden buiten de formele onderwijssystemen, ook door vrijwilligerswerk; alsmede
- d) bevordering van de samenwerking tussen jongerenorganisaties ter ondersteuning van maatschappelijke organisaties.

*HOOFDSTUK 18****Samenwerking op cultuurgebied****Artikel 96*

De partijen bevorderen de samenwerking op cultureel gebied en houden terdege rekening met de beginselen die zijn opgenomen in het verdrag van de organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur („UNESCO”) betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen van 2005. De partijen streven naar een regelmatige beleidsdialoog over gebieden van wederzijds belang, zoals de ontwikkeling van de cultuurindustrie in de Europese Unie en de Republiek Armenië. De samenwerking tussen de partijen stimuleert de interculturele dialoog, ook via deelname van de cultuursector en maatschappelijke organisaties van de Europese Unie en de Republiek Armenië.

Artikel 97

Deze samenwerking richt zich onder meer op:

- a) samenwerking en uitwisseling op cultureel gebied;
- b) mobiliteit van kunst en kunstenaars en versterking van de capaciteit van de culturele sector;
- c) interculturele dialoog;
- d) cultuurbeleidsdialoog;
- e) het programma Creatief Europa; alsmede
- f) samenwerking in internationale fora zoals de UNESCO en de Raad van Europa, om de culturele diversiteit te ontwikkelen en te behouden en het culturele en historische erfgoed beter te benutten.

*HOOFDSTUK 19****Samenwerking op audiovisueel en mediagebied****Artikel 98*

De partijen bevorderen samenwerking op audiovisueel gebied. De samenwerking biedt versterking aan de audiovisuele sector in de Europese Unie en de Republiek Armenië, meer bepaald door de opleiding van beroepsbeoefenaars en de uitwisseling van informatie.

Artikel 99

1. De partijen ontwikkelen een regelmatige dialoog over audiovisueel en mediabeleid en werken samen voor meer onafhankelijkheid en professionalisme van de media en voor meer banden met media in de Europese Unie overeenkomstig de relevante Europese normen, met inbegrip van de normen van de Raad van Europa en het UNESCO-verdrag van 2005 betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen.
2. Samenwerking kan onder meer betrekking hebben op de opleiding van journalisten en andere mediaberoepen, alsook steun voor de media.

Artikel 100

Deze samenwerking richt zich onder meer op:

- a) een dialoog over audiovisueel en mediabeleid;
- b) samenwerking in internationale fora (zoals UNESCO en de WTO); alsmede
- c) samenwerking op audiovisueel en mediagebied, waaronder samenwerking op het gebied van de cinema.

*HOOFDSTUK 20****Samenwerking op het gebied van sport en beweging****Artikel 101*

De partijen bevorderen de samenwerking op het gebied van sport en beweging, meer bepaald door de uitwisseling van informatie en goede praktijken ten behoeve van een gezonde levensstijl, goed bestuur en de sociale en educatieve waarden van sport, om bedreigingen voor de sport zoals doping, wedstrijdvervalsing, racisme en geweld tegen te gaan, binnen de Europese Unie en de Republiek Armenië.

*HOOFDSTUK 21****Maatschappelijke samenwerking****Artikel 102*

De partijen voeren een dialoog over maatschappelijke samenwerking, met de volgende doelstellingen:

- a) het intensiveren van de contacten en de uitwisseling van informatie en ervaringen tussen alle maatschappelijke sectoren in de Europese Unie en de Republiek Armenië;

- b) het verzekeren van een betere kennis en begrip van de Republiek Armenië, ook van haar geschiedenis en cultuur, in de Europese Unie en meer bepaald bij maatschappelijke organisaties die in de lidstaten zijn gevestigd, waardoor mogelijkheden en uitdagingen van toekomstige betrekkingen beter worden begrepen; alsmede
- c) het verkrijgen van meer kennis van en inzicht in de Republiek Armenië over de Europese Unie, en in het bijzonder bij de maatschappelijke organisaties in de Republiek Armenië, met onder meer aandacht voor de waarden waarop de Europese Unie is gebaseerd, haar beleid en haar werking.

Artikel 103

1. De partijen bevorderen de dialoog en samenwerking tussen belanghebbenden van maatschappelijke organisaties van beide partijen als integraal onderdeel van de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië.
2. Deze dialoog en samenwerking beogen:
  - a) de betrokkenheid van de maatschappelijke organisaties te garanderen bij de betrekkingen tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië;
  - b) de deelname van maatschappelijke organisaties aan het openbare besluitvormingsproces te bevorderen, met name door een open, transparante, en regelmatige dialoog op te zetten tussen enerzijds openbare instellingen en anderzijds representatieve maatschappelijke organisaties;
  - c) de facilitering van een proces van institutionele opbouw en consolidatie van de maatschappelijke organisaties op diverse manieren, met inbegrip van: lobbying, informele en formele netwerken, wederzijdse bezoeken en werkplaatsen, in het bijzonder met het oog op een beter wettelijk kader voor de maatschappelijke organisaties; alsmede
  - d) de vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties van beide partijen vertrouwd te maken met het proces van overleg en dialoog tussen het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van de sociale partners, en de overheden, in het bijzonder met het oog op de versterking van het maatschappelijk middenveld in het beleidsvormingsproces van de Republiek Armenië.

Artikel 104

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt door de partijen een regelmatige dialoog gevoerd.

HOOFDSTUK 22

Regionale ontwikkeling, grensoverschrijdende en regionale samenwerking

Artikel 105

1. De partijen bevorderen wederzijds begrip en bilaterale samenwerking op het gebied van het regionaal ontwikkelingsbeleid, inclusief methoden om regionaal beleid en bestuur en partnerschap op verschillende niveaus te formuleren en uit te voeren, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van kansarme gebieden en territoriale samenwerking, teneinde communicatiekanalen tot stand te brengen en de uitwisseling van informatie en ervaringen te bevorderen tussen nationale, regionale en lokale overheden, sociaal-economische actoren en het maatschappelijk middenveld.
2. Partijen werken met name samen met het oog op een aanpassing van de praktijk van de Republiek Armenië aan de volgende beginselen:
  - a) versterking van goed bestuur op meerdere niveaus voor zover het centrale, regionale en lokale niveau is betroffen, met bijzondere aandacht voor manieren om de betrokkenheid van regionale en lokale belanghebbenden te vergroten;
  - b) consolidering van het partnerschap tussen alle belanghebbenden van de regionale ontwikkeling; alsmede
  - c) medefinanciering via de financiële bijdrage van de partijen die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van programma's en projecten voor regionale ontwikkeling.

Artikel 106

1. De partijen ondersteunen en versterken de betrokkenheid van lokale en regionale overheden bij regionale samenwerking, inclusief grensoverschrijdende samenwerking en de daarmee verband houdende beheersstructuren, bevorderen de samenwerking door een passend wetgevend kader tot stand te brengen, ondersteunen en ontwikkelen maatregelen voor capaciteitsopbouw en bevorderen de versterking van grensoverschrijdende en regionale economische en zakelijke netwerken.

2. De partijen werken samen om de institutionele en operationele capaciteit van instellingen van de Republiek Armenië op het gebied van regionale ontwikkeling en ruimtelijke ordening te consolideren, onder meer door:
- verbetering van interinstitutionele coördinatie en in het bijzonder het mechanisme van verticale en horizontale interactie van centraal en lokaal bestuur met het oog op de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van regionaal beleid;
  - ontwikkeling van de capaciteit van regionale en lokale overheden om grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen, rekening houdend met de regelgeving en de praktijk van de Europese Unie; alsmede
  - uitwisseling van kennis, informatie en beste praktijken inzake het beleid voor regionale ontwikkeling met het oog op grotere economische welstand voor lokale gemeenschappen en de eenvormige ontwikkeling van regio's.

Artikel 107

- De partijen versterken en stimuleren de ontwikkeling van de grensoverschrijdende samenwerking op andere terreinen die onder deze overeenkomst vallen, onder meer vervoer, energie, milieu, communicatienetwerken, cultuur, onderwijs, toerisme en gezondheid.
- De partijen versterken de samenwerking tussen hun regio's in de vorm van transnationale en interregionale programma's, ter ondersteuning van de deelname van de regio's van de Republiek Armenië aan Europese regionale structuren en organisaties en ter bevordering van hun economische en institutionele ontwikkeling door het uitvoeren van projecten van gezamenlijk belang.
- De in lid 2 genoemde activiteiten vinden plaats in de context van:
  - voortdurende territoriale samenwerking met Europese regio's, met inbegrip van transnationale en grensoverschrijdende samenwerkingsprogramma's;
  - samenwerking in het kader van het Oostelijk Partnerschap, met organen van de Europese Unie, waaronder het Comité van de Regio's, en deelname aan diverse Europese regionale projecten en initiatieven; alsmede
  - samenwerking met onder meer het Europees Economisch en Sociaal Comité („EESC”) en de Waarnemingspost voor de ruimtelijke ordening van het Europees grondgebied („ESPON”).

Artikel 108

Over de vraagstukken die door dit hoofdstuk worden bestreken, wordt een regelmatige dialoog gevoerd.

HOOFDSTUK 23

Civiele bescherming

Artikel 109

De partijen ontwikkelen en versterken hun samenwerking inzake natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen. De partijen werken samen in hun beider belang op basis van gelijkheid en wederzijds voordeel, waarbij zij rekening houden met hun onderlinge afhankelijkheid en de multilaterale activiteiten op dat gebied.

Artikel 110

De samenwerking is gericht op een betere preventie van, en voorbereiding en respons op natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen.

Artikel 111

De partijen wisselen onder meer informatie en deskundigheid uit en voeren gezamenlijke activiteiten uit op bilaterale basis en/of in het kader van multilaterale programma's. De samenwerking kan onder meer verlopen via de tenuitvoerlegging van specifieke overeenkomsten en/of administratieve regelingen die de partijen op het gebied van civiele bescherming met elkaar hebben gesloten. De partijen kunnen gezamenlijk specifieke richtsnoeren en/of werkplannen overeenkomen voor de overwogen of geplande activiteiten in het kader van deze overeenkomst.

Artikel 112

De samenwerking kan onder meer de volgende doelstellingen bestrijken:

- a) de uitwisseling van contactgegevens en de regelmatige bijwerking ervan om de continuïteit van de dialoog te waarborgen en om elkaar 24 uur per dag te kunnen bereiken;
- b) vergemakkelijking van wederzijdse bijstand bij ernstige noodsituaties, waar nodig en afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende middelen;
- c) de uitwisseling, 24 uur per dag, van vroegtijdige waarschuwingen en geactualiseerde informatie over grootschalige noodsituaties die de Europese Unie of de Republiek Armenië treffen, alsmede verzoeken om en aanbiedingen van bijstand;
- d) de uitwisseling van informatie over het verstrekken van bijstand door de partijen aan derde landen voor noodsituaties waarvoor het mechanisme voor civiele bescherming van de EU wordt geactiveerd;
- e) samenwerking inzake gastlandsteun bij verzoeken om en aanbiedingen van bijstand;
- f) uitwisseling van beste praktijken en richtlijnen inzake de preventie van, paraatheid voor en respons op rampen;
- g) samenwerking inzake rampenrisicovermindering door onder meer: verbanden tussen instellingen en belangenbehartiging; informatie, onderwijs en communicatie; beste praktijken ter voorkoming of verzachting van de gevolgen van natuurrampen;
- h) samenwerking om de kennis over rampen en risico's en risicobeoordeling voor rampenbeheer te verbeteren;
- i) samenwerking ten aanzien van de beoordeling van de gevolgen van rampen voor het milieu en de volksgezondheid;
- j) de uitnodiging van deskundigen voor specifieke technische werkgroepen en symposia over civiele-beschermingsvraagstukken;
- k) de uitnodiging, per geval, van waarnemers voor specifieke oefeningen en opleidingsactiviteiten die door de Europese Unie en/of de Republiek Armenië worden georganiseerd; alsmede
- l) de versterking van de samenwerking inzake de doeltreffendste wijze om de beschikbare civiele beschermingscapaciteit in te zetten.

TITEL VI

HANDEL EN DAARMEE VERBAND HOUDENDE AANGELEGENHEDEN

HOOFDSTUK 1

Handel in goederen*Artikel 113***Meestbegunstigingsbehandeling**

1. Elke partij behandelt goederen van de andere partij volgens het meestbegunstigingsbeginsel, in overeenstemming met artikel I van GATT 1994, opgenomen in bijlage 1A van de Overeenkomst van Marrakesh tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie („WTO-Overeenkomst”) van 15 april 1994, met inbegrip van de aantekeningen daarop, die mutatis mutandis in deze overeenkomst zijn opgenomen en daarvan deel uitmaken.
2. Lid 1 van dit artikel is niet van toepassing op goederen van een ander land waaraan een partij preferentiële behandeling heeft toegekend overeenkomstig GATT 1994.

*Artikel 114***Nationale behandeling**

Elke partij behandelt goederen van de andere partij als nationale goederen, in overeenstemming met artikel III van GATT 1994, met inbegrip van de aantekeningen daarop, die *mutatis mutandis* in deze overeenkomst zijn opgenomen en daarvan deel uitmaken.

*Artikel 115***Invoerrechten en -heffingen**

Elke partij past invoerrechten en -heffingen toe overeenkomstig de verplichtingen van de WTO-Overeenkomst.

*Artikel 116***Uitvoerrechten, belastingen of andere heffingen**

Geen van beide partijen stelt douanerechten, belastingen of andere heffingen vast of handhaaft deze, ter zake van of in verband met de uitvoer van voor het grondgebied van de andere partij bestemde goederen, die hoger zijn dan deze welke op soortgelijke, voor verkoop in het binnenland bestemde goederen worden geheven.

*Artikel 117***Invoer- en uitvoerbepkeringen**

1. Geen van de partijen mag verboden of beperkingen, andere dan rechten, belastingen en andere heffingen, invoeren of handhaven, in de vorm van contingenten, invoer- of uitvoervergunningen of andere maatregelen, ter zake van de invoer van een goed van de andere partij of de uitvoer of verkoop ten uitvoer van een goed dat voor het grondgebied van de andere partij is bestemd, in overeenstemming met artikel XI van GATT 1994, met inbegrip van de aantekeningen daarop. Hiertoe worden artikel XI van GATT 1994 en de aantekeningen erop *mutatis mutandis* in deze overeenkomst opgenomen.
2. De partijen wisselen informatie en beste praktijken uit in verband met uitvoercontroles op goederen voor tweërlei gebruik, met als doel de convergentie van de uitvoercontroles van de Europese Unie en de Republiek Armenië te bevorderen.

*Artikel 118***Gereviseerde goederen**

1. De partijen behandelen gereviseerde goederen op dezelfde manier als gelijkaardige nieuwe goederen. Een partij kan eisen dat gereviseerde goederen van een specifiek etiket worden voorzien om misleiding van de consument te voorkomen.
2. Voor alle duidelijkheid: artikel 117, lid 1, is van toepassing op verboden en beperkingen op gereviseerde goederen.
3. In overeenstemming met haar verplichtingen in het kader van deze overeenkomst en de WTO-overeenkomst kan een partij eisen dat gereviseerde goederen:
  - a) als zodanig worden geïdentificeerd voor distributie of verkoop op haar grondgebied; alsmede
  - b) voldoen aan alle toepasselijke technische vereisten die van toepassing zijn op gelijkaardige nieuwe goederen.
4. Indien een partij verboden of beperkingen invoert of handhaaft op gebruikte goederen, worden deze maatregelen niet toegepast op gereviseerde goederen.
5. In de zin van dit artikel wordt onder „gereviseerd goed” verstaan:
  - a) een goed dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit onderdelen die zijn verkregen uit goederen die reeds gebruikt werden; alsmede
  - b) een goed dat vergelijkbare prestaties en werkingsvoorwaarden vertoont als het originele nieuwe goed en waarvoor dezelfde garantie wordt gegeven als aan het nieuwe goed.

*Artikel 119***Tijdelijke invoer van goederen**

De partijen verlenen elkaar ontheffing van invoerheffingen en -rechten op tijdelijk ingevoerde goederen, in de gevallen en volgens de procedures die zijn vastgesteld in voor hen bindende internationale overeenkomsten op dit gebied. Deze ontheffing wordt toegepast volgens de wet- en regelgeving van elke partij.

*Artikel 120***Doorvoer**

De partijen achten het beginsel van de vrije doorvoer een essentiële voorwaarde voor het bereiken van de doelstellingen van deze overeenkomst. In dat verband verlenen de partijen vrije doorvoer over hun douanegebied aan goederen die zijn verzonden uit of zijn bestemd voor het douanegebied van de andere partij, in overeenstemming met artikel V van GATT 1994, met inbegrip van de aantekeningen daarop, die mutatis mutandis in deze overeenkomst zijn opgenomen en daarvan deel uitmaken.

*Artikel 121***Handelsbescherming**

1. Geen enkele bepaling in deze overeenkomst heeft gevolgen voor de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van:

- a) artikel XIX van GATT 1994 en de Overeenkomst inzake vrijwaringsmaatregelen als opgenomen in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst;
- b) artikel 5 van de Overeenkomst inzake de landbouw als opgenomen in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst aangaande speciale vrijwaringsmaatregelen; alsmede
- c) artikel VI van GATT 1994, de Overeenkomst inzake de toepassing van artikel VI van GATT 1994 als opgenomen in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst en de Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen als opgenomen in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst.

2. De bestaande rechten en plichten als genoemd in lid 1, en de maatregelen die daaruit voortvloeien, vallen niet onder de bepalingen in deze overeenkomst over geschillenbeslechting.

*Artikel 122***Uitzonderingen**

1. De partijen bevestigen dat hun bestaande rechten en plichten in het kader van artikel XX van GATT 1994 en de aantekeningen daarbij van toepassing zijn op de handel in goederen waarop deze overeenkomst van toepassing is. Daartoe worden artikel XX van GATT 1994 en de aantekeningen daarop mutatis mutandis in deze overeenkomst opgenomen en maken zij deel uit van deze overeenkomst.

2. De partijen komen overeen dat alvorens een onder i) en j) van artikel XX van GATT 1994 bedoelde maatregel te nemen, de partij die voornemens is maatregelen te nemen de andere partij alle relevante informatie verstrekt, teneinde een oplossing te zoeken die voor beide partijen aanvaardbaar is. De partijen kunnen besluiten tot elke maatregel die aan de moeilijkheden een einde maakt. Indien binnen 30 dagen na het verstrekken van dergelijke informatie geen overeenstemming is bereikt, kan de partij krachtens dit artikel ten aanzien van het betrokken goed maatregelen toepassen. Wanneer door uitzonderlijke, kritieke omstandigheden die onmiddellijk handelen vereisen, voorafgaande informatieverstrekking of voorafgaand onderzoek niet mogelijk is, kan de partij die voornemens is de maatregelen te nemen, onmiddellijk de voorzorgsmaatregelen nemen die nodig zijn om de situatie aan te pakken, en stelt zij de andere partij hiervan onmiddellijk in kennis.

*HOOFDSTUK 2***Douane***Artikel 123***Douanesamenwerking**

1. De partijen intensiveren hun samenwerking op douanegebied met het oog op de facilitering van handel, de waarborging van een transparant handelsklimaat, de bevordering van de continuïteit van de toeleveringsketen en van de consumentenveiligheid, het tegenhouden van goederenstromen waarmee inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten wordt gemaakt en bestrijding van smokkel en fraude.

2. Om de in lid 1 genoemde doelstellingen te bereiken, en binnen de beschikbare middelen, werken de partijen samen met onder meer als doel:
- a) de douanewet- en regelgeving, -praktijken en daarmee verband houdende bindende besluiten te verbeteren en de douaneprocedures te vereenvoudigen, overeenkomstig de internationale verdragen en normen die van toepassing zijn op douanegebied en op het gebied van handelsfacilitering, met inbegrip van de normen van de Wereldhandelsorganisatie, de Werelddouaneorganisatie, meer bepaald de internationale overeenkomst inzake de vereenvoudiging en harmonisatie van douaneprocedures, als gewijzigd (herziene Overeenkomst van Kyoto), en rekening houdend met de instrumenten en beste praktijken van de Europese Unie, zoals douaneblauwdrukken;
  - b) de instelling van moderne douanesystemen, waaronder moderne technologieën voor de afhandeling van douaneformaliteiten, regelingen voor geautoriseerde marktdeelnemers, geautomatiseerde op risico gebaseerde analyse en controles, vereenvoudigde procedures voor de vrijgave van goederen, controles na douaneafhandeling, transparante vaststelling van de douanewaarde en regelingen voor partnerschappen tussen de douane en ondernemingen;
  - c) de hoogste integriteitsnormen op het gebied van douane te bevorderen, meer bepaald aan de grenzen, door toepassing van maatregelen die de beginselen weerspiegelen als neergelegd in de verklaring van de Internationale Douaneraad betreffende goed bestuur en integriteit van de douanedienst, als laatstelijk herzien in 2003 („herziene verklaring van Arusha van de Werelddouaneorganisatie”);
  - d) de uitwisseling van beste praktijken en de verstrekking van opleiding en technische ondersteuning voor planning en capaciteitsopbouw en voor het waarborgen van de strengste integriteitsnormen;
  - e) in voorkomend geval informatie en gegevens uit te wisselen, met inachtneming van de wettelijke voorschriften van elke partij inzake de vertrouwelijkheid van gevoelige gegevens en de bescherming van persoonsgegevens;
  - f) waar nodig en passend gecoördineerde douaneacties te ondernemen tussen de douane-autoriteiten van de partijen;
  - g) waar nodig en passend wederzijdse erkenning van programma's inzake geautoriseerde marktdeelnemers en douanecontroles, met inbegrip van gelijkwaardige maatregelen voor handelsbevordering;
  - h) waar nodig en passend koppeling van de respectievelijke douanedoorvoerregelingen; alsmede
  - i) de uitvoering te verbeteren van douanegerelateerde verplichtingen in de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië, met inbegrip van samenwerking inzake de oorsprong van goederen.

Artikel 124

Wederzijdse administratieve bijstand

Onverminderd andere vormen van samenwerking waarin deze overeenkomst voorziet, met name in artikel 123, verlenen de partijen elkaar wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden, overeenkomstig de bepalingen van Protocol II inzake wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden bij deze overeenkomst.

Artikel 125

Douanewaarde

1. De partijen passen de bepalingen toe van de Overeenkomst inzake de toepassing van artikel VII van GATT 1994, met inbegrip van de daaropvolgende wijzigingen, op de vaststelling van de douanewaarde van de goederen in de handel tussen de partijen. Deze bepalingen worden hierbij in deze overeenkomst opgenomen en maken daarvan deel uit.
2. De partijen werken samen aan een gemeenschappelijke aanpak van kwesties met betrekking tot de douanewaarde.

Artikel 126

Subcomité douane

1. Hierbij wordt het subcomité douane opgericht.

2. De taken van het subcomité douane omvatten regelmatig overleg en toezicht op de tenuitvoerlegging van dit hoofdstuk, waaronder aangelegenheden op het gebied van de douanesamenwerking, handelsbevordering, grensoverschrijdende douanesamenwerking en grensoverschrijdend beheer inzake douaneaangelegenheden, technische bijstand in douaneaangelegenheden, oorsprongsregels, handhaving van intellectuele-eigendomsrechten door de douane, alsmede wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden.

3. Het subcomité douane heeft onder meer de volgende taken:

- a) toezien op de goede werking van dit hoofdstuk en Protocol II inzake wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden bij deze overeenkomst;
- b) praktische regelingen en maatregelen aannemen voor de tenuitvoerlegging van dit hoofdstuk en Protocol II inzake wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden bij deze overeenkomst, met inbegrip van de uitwisseling van informatie en gegevens, wederzijdse erkenning van douanecontroles en partnerschapsprogramma's op handelsgebied, en wederzijds overeengekomen voordelen;
- c) van gedachten wisselen over punten van gezamenlijk belang, met inbegrip van toekomstige maatregelen en de voor de uitvoering en toepassing daarvan benodigde middelen; alsmede
- d) aanbevelingen doen aan het Partnerschapscomité, in voorkomend geval.

HOOFDSTUK 3

Technische handelsbelemmeringen

Artikel 127

Doel

Dit hoofdstuk heeft tot doel de handel in goederen tussen de partijen te faciliteren, door een kader te bieden voor de preventie, identificatie en wegwerking van onnodige handelsbelemmeringen binnen het toepassingsgebied van de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen, die in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst is opgenomen.

Artikel 128

Toepassingsgebied en definities

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op het opstellen, het aannemen en de toepassing door elke partij van normen, technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures zoals omschreven in de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen, die de handel in goederen tussen de partijen kunnen beïnvloeden.

2. Onverminderd lid 1 is dit hoofdstuk noch op sanitaire en fytosanitaire maatregelen zoals omschreven in bijlage A bij de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen, die in bijlage 1A bij de WTO-overeenkomst is opgenomen, noch op de aankoopspecificaties die door overheidsinstanties zijn opgesteld om in hun eigen productie- of verbruiksbehoeften te voorzien, van toepassing.

3. Voor de toepassing van dit hoofdstuk gelden de definities van bijlage 1 bij de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen.

Artikel 129

Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen

De partijen bevestigen hun bestaande wederzijdse rechten en verplichtingen ingevolge de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen, die hierbij in de onderhavige overeenkomst wordt opgenomen en hier deel van uitmaakt.

Artikel 130

Samenwerking op het gebied van technische handelsbelemmeringen

1. De partijen versterken hun samenwerking op het gebied van normen, technische voorschriften, metrologie, markttoezicht, accreditatie en conformiteitsbeoordelingsprocedures, teneinde het wederzijdse begrip van hun respectievelijke systemen te verbeteren en de toegang tot hun respectievelijke markten te vergemakkelijken. Tot dit doel streven de partijen ernaar om samenwerkingsmechanismen en -initiatieven op regelgevingsgebied in kaart te brengen en te ontwikkelen die geschikt zijn voor de specifieke onderwerpen of sectoren en die kunnen bestaan uit, maar niet beperkt zijn tot:

- a) de uitwisseling van informatie en ervaringen over het opstellen en de toepassing van hun respectievelijke technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures;
  - b) de samenwerking tot de mogelijke convergentie of aanpassing van de technische regelgeving en de conformiteitsbeoordelingsprocedures;
  - c) de aanmoediging van samenwerking tussen hun respectievelijke organisaties voor metrologie, normalisatie, conformiteitsbeoordeling en accreditatie; alsmede
  - d) de uitwisseling van informatie over ontwikkelingen in de bevoegde regionale en multilaterale fora die verband houden met normen, technische voorschriften, conformiteitsbeoordelingsprocedures en accreditatie.
2. De partijen bevorderen de wederzijdse handel door:
- a) te trachten de verschillen te verkleinen die tussen hen bestaan met betrekking tot technische voorschriften, metrologie, normalisatie, markttoezicht, accreditatie en conformiteitsbeoordelingsprocedures, onder andere door de toepassing van internationaal overeengekomen instrumenten op dit gebied aan te moedigen;
  - b) het gebruik van accreditatie te bevorderen, overeenkomstig de internationale regelgeving, ter ondersteuning van de evaluatie van de technische competentie van de conformiteitsbeoordelingsorganen en hun activiteiten; alsmede
  - c) de Republiek Armenië en haar relevante nationale instanties te stimuleren deel te nemen aan en waar mogelijk lid te worden van Europese en internationale organisaties die zich bezighouden met normen, conformiteitsbeoordeling, accreditatie, metrologie en daarmee samenhangende taken.
3. De partijen streven ernaar een proces op te starten en te handhaven voor een effectieve geleidelijke aanpassing van de technische regelgeving, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures van de Republiek Armenië aan die van de Europese Unie.
4. Voor gebieden waarop deze aanpassing is voltooid, kunnen de partijen onderhandelingen openen over overeenkomsten inzake conformiteitsbeoordelingsprocedures en aanvaarding van industrieproducten.

Artikel 131

Markering en etikettering

1. Onverminderd artikel 129 van deze overeenkomst bevestigen de partijen met betrekking tot de technische voorschriften voor de etikettering of merktekens opnieuw de beginselen van artikel 2, lid 2, van de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen, dat die voorschriften niet moeten worden opgesteld, vastgesteld of toegepast met het oogmerk of gevolg dat er onnodige belemmeringen voor de internationale handel ontstaan. Daartoe mogen dergelijke voorschriften voor de etikettering of merktekens de handel niet meer beperken dan voor het bereiken van een legitieme doelstelling noodzakelijk is, waarbij acht moet worden geslagen op de risico's die zouden ontstaan wanneer niet aan die voorschriften wordt voldaan. De partijen bevorderen het gebruik van internationaal geharmoniseerde voorschriften voor merktekens. In voorkomend geval streven de partijen naar het gebruik van afneembare, niet-permanente etikettering.
2. Meer bepaald geldt voor de partijen in verband met verplichte voorschriften voor de etikettering of merktekens het volgende:
- a) zij streven ernaar hun respectievelijke vereisten inzake etikettering of merktekens in de wederzijdse handel tot een minimum te beperken, behalve waar het om de bescherming van de gezondheid, de veiligheid of het milieu, of om andere redelijke doelstellingen van overheidsbeleid gaat; alsmede
  - b) zij blijven gerechtigd te verlangen dat de informatie op het etiket of merkteken in een bepaalde door hen vastgestelde taal wordt gesteld.

Artikel 132

Transparantie

1. Onverminderd hoofdstuk 12 zorgt elke partij ervoor dat tijdens de procedures voor de ontwikkeling van technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures belanghebbenden worden geraadpleegd in een vroeg en passend stadium, wanneer het nog mogelijk is om rekening te houden met hun opmerkingen en deze te verwerken, behalve als dit niet mogelijk is in geval van een noodsituatie of een dreigende noodsituatie in verband met veiligheid, volksgezondheid, milieubescherming of nationale veiligheid.

2. Overeenkomstig artikel 2, lid 9, van de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen voorziet elke partij in een periode voor het indienen van opmerkingen in een vroeg en passend stadium na de kennisgeving van de voorgestelde technische voorschriften of conformiteitsbeoordelingsprocedures. Indien een overlegproces plaatsvindt over voorgestelde technische voorschriften of conformiteitsbeoordelingsprocedures dat openstaat voor het publiek, stelt elke partij de andere partij, of natuurlijke personen of rechtspersonen van de andere partij, in staat deel te nemen aan het openbare overleg onder dezelfde voorwaarden als die gelden voor de eigen natuurlijke personen of rechtspersonen.

3. Elke partij zorgt ervoor dat goedgekeurde technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures openbaar worden gemaakt.

HOOFDSTUK 4

Sanitaire en fytosanitaire maatregelen

Artikel 133

Doel

Dit hoofdstuk heeft tot doel de beginselen uiteen te zetten die van toepassing zijn op sanitaire en fytosanitaire maatregelen in de handel tussen de partijen, alsook op de samenwerking op het gebied van dierenwelzijn. Deze beginselen worden door de partijen toegepast op een wijze die de handel faciliteert en tegelijk het beschermingsniveau van elke partij op het gebied van het leven of de gezondheid van mensen, dieren en planten garandeert.

Artikel 134

Multilaterale verplichtingen

De partijen bevestigen hun rechten en verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen.

Artikel 135

Beginselen

1. De partijen garanderen dat sanitaire en fytosanitaire maatregelen worden ontwikkeld en toegepast op basis van de beginselen van evenredigheid, transparantie, niet-discriminatie en wetenschappelijke rechtvaardiging, rekening houdend met internationale normen als neergelegd in het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten van 1951, de Wereldorganisatie voor diergezondheid en de Commissie van de Codex alimentarius.

2. Elke partij ziet erop toe dat sanitaire en fytosanitaire maatregelen niet leiden tot een willekeurig of ongerechtvaardigd onderscheid tussen het eigen grondgebied en dat van de andere partij bij gelijke of gelijkaardige omstandigheden. Sanitaire en fytosanitaire maatregelen mogen niet worden toegepast op een manier die een verkapte beperking van het handelsverkeer zou betekenen.

3. Elke partij draagt er zorg voor dat sanitaire en fytosanitaire maatregelen, procedures en controles ten uitvoer worden gelegd.

4. Elke partij antwoordt op een verzoek om informatie van de bevoegde autoriteit van de andere partij uiterlijk twee maanden na ontvangst van het verzoek en op een wijze die niet minder gunstig is voor ingevoerde producten dan voor soortgelijke binnenlandse producten.

Artikel 136

Invoervereisten

1. De invoervereisten van de partij van invoer gelden voor het hele grondgebied van de partij van uitvoer, met inachtneming van artikel 137.

2. De invoervereisten die in certificaten worden vastgesteld, worden gebaseerd op de beginselen van de Codex alimentarius, de Wereldorganisatie voor diergezondheid en het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten, tenzij de invoervereisten stelen op een wetenschappelijk verantwoorde risico-evaluatie die in overeenstemming met de bepalingen van de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen is uitgevoerd.

3. De in invoervergunningen vastgelegde vereisten mogen niet strenger zijn dan de sanitaire en veterinaire vereisten die zijn vastgesteld in de in lid 2 bedoelde certificaten.

*Artikel 137***Maatregelen in verband met de gezondheid van planten en dieren**

1. De partijen aanvaarden het concept van ziekte- en plagenvrije gebieden en gebieden met een lage prevalentie van ziekten en plagen overeenkomstig de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen en de normen, richtsnoeren en aanbevelingen van de Codex alimentarius, de Wereldorganisatie voor diergezondheid en het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten.
2. Bij de vaststelling van ziekte- of plagenvrije gebieden en gebieden met een lage prevalentie van ziekten of plagen, wordt rekening gehouden met factoren als geografische ligging, ecosystemen, epidemiologisch toezicht en de doeltreffendheid van sanitaire of fytosanitaire controles in die gebieden.

*Artikel 138***Inspecties en audits**

De partij van invoer kan op eigen kosten inspecties en audits uitvoeren op het grondgebied van de partij van uitvoer om de inspectie- en certificatiesystemen van deze laatste te evalueren. Deze inspecties en audits worden uitgevoerd overeenkomstig de relevante internationale normen, richtsnoeren en aanbevelingen.

*Artikel 139***Uitwisseling van informatie en samenwerking**

1. De partijen bespreken en wisselen informatie uit over bestaande sanitaire en fytosanitaire maatregelen en maatregelen met betrekking tot dierenwelzijn en de ontwikkeling en tenuitvoerlegging daarvan. Dergelijke besprekingen en uitwisselingen van informatie zijn gebaseerd op de Overeenkomst inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen en de normen, richtsnoeren en aanbevelingen van de Codex alimentarius, de Wereldorganisatie voor diergezondheid en het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten, naargelang.
2. De partijen werken samen inzake kwesties van diergezondheid, dierenwelzijn en plantengezondheid, door de uitwisseling van informatie, deskundigheid en ervaringen, met als doel capaciteit op deze gebieden op te bouwen.
3. De partijen stellen op verzoek van de andere partij tijdig een dialoog over sanitaire en fytosanitaire kwesties in verband met sanitaire, fytosanitaire en andere urgente kwesties die door dit hoofdstuk worden bestreken. Het Partnerschapscomité kan voor het voeren van deze dialoog een reglement van orde opstellen.
4. De partijen wijzen contactpunten aan voor de communicatie over zaken die onder dit hoofdstuk vallen, en houden de lijst van contactpunten actueel.

*Artikel 140***Transparantie**

Elke partij zal:

- a) streven naar transparantie met betrekking tot sanitaire en fytosanitaire maatregelen die op de handel van toepassing zijn en in het bijzonder met betrekking tot de sanitaire en fytosanitaire voorschriften die gelden voor invoer van de andere partij;
- b) kennisgeving op verzoek van de andere partij, binnen twee maanden na de datum van een daartoe strekkend verzoek, van de sanitaire en fytosanitaire vereisten voor de invoer van specifieke producten en of een risicobeoordeling nodig is; alsmede
- c) kennisgeving aan de andere partij van elk ernstig of significant openbaar risico in verband met dieren- of plantengezondheid, met inbegrip van voedselnoodsituaties. Deze kennisgeving geschiedt schriftelijk binnen twee werkdagen na de datum waarop dat risico is vastgesteld.

HOOFDSTUK 5

Handel in diensten, vestiging en elektronische handel

Afdeling A

Algemene bepalingen

Artikel 141

Doelstelling, reikwijdte en toepassingsgebied

1. De partijen herbevestigen hun respectievelijke verbintenissen ingevolge de WTO-overeenkomst, en leggen hierbij de noodzakelijke regels vast voor de geleidelijke wederzijdse liberalisering van het recht van vestiging en van de handel in diensten, alsmede voor samenwerking op het gebied van elektronische handel.
2. Niets in dit hoofdstuk kan zodanig worden uitgelegd dat een verplichting wordt opgelegd met betrekking tot overheidsopdrachten, die voorwerp zijn van hoofdstuk 8.
3. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op door een partij verleende subsidies, die in hoofdstuk 10 worden behandeld.
4. Overeenkomstig dit hoofdstuk behoudt elke partij het recht nieuwe regelingen in te voeren en te handhaven om legitieme beleidsdoelstellingen te bereiken.
5. Dit hoofdstuk is noch van toepassing op maatregelen betreffende natuurlijke personen die toegang tot de arbeidsmarkt van een partij zoeken, noch op maatregelen inzake staatsburgerschap, verblijf of werk op permanente basis.
6. Geen enkele bepaling van dit hoofdstuk belet een partij maatregelen toe te passen tot regeling van de toelating tot of het tijdelijke verblijf van natuurlijke personen op haar grondgebied, daarbij inbegrepen de maatregelen die nodig zijn voor het beschermen van de integriteit van haar grenzen of voor het verzekeren van het ordelijke verkeer van natuurlijke personen over haar grenzen, mits die maatregelen niet zodanig worden toegepast dat de voordelen die een partij op grond van een specifieke verbintenis uit dit hoofdstuk en de bijlagen bij deze overeenkomst toekomen, daardoor worden tenietgedaan of uitgehouden.

Artikel 142

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a) „maatregel”: elke maatregel van een partij, in de vorm van een wet, regeling, voorschrift, procedure, besluit, administratief optreden of in enige andere vorm;
- b) „door een partij vastgestelde of gehandhaafde maatregelen”: maatregelen genomen door:
  - i) een centrale, regionale of lokale overheid of autoriteit van een partij; alsmede
  - ii) een niet-gouvernementele organisatie van een partij bij de uitoefening van bevoegdheden die zijn gedelegeerd door centrale, regionale of lokale overheden of autoriteiten van die partij;
- c) „natuurlijke persoon van een partij”: een onderdaan van een lidstaat of van de Republiek Armenië volgens hun respectievelijke wetgeving;
- d) „rechtspersoon”: elke juridische entiteit, naar toepasselijk recht opgericht of anderszins georganiseerd, met winst- of andere oogmerken, in eigendom van particulieren of van de overheid, met inbegrip van kapitaalvennootschappen, trusts, personenvennootschappen, joint ventures, eenmanszaken of verenigingen;
- e) „rechtspersoon van een partij”: een rechtspersoon die overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat en van de Europese Unie respectievelijk de Republiek Armenië is opgericht, en die op het grondgebied waarop het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing is, respectievelijk op dat van de Republiek Armenië, zijn statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging heeft;

een rechtspersoon die alleen zijn statutaire zetel of hoofdbestuur heeft op het grondgebied waarop het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing is, of op dat van de Republiek Armenië, wordt niet als rechtspersoon van de Europese Unie respectievelijk van de Republiek Armenië beschouwd, tenzij zijn handelingen een daadwerkelijke en duurzame band met de economie van de Europese Unie respectievelijk de Republiek Armenië hebben;

- f) niettegenstaande de vorige leden, geldt dat buiten de Europese Unie of de Republiek Armenië gevestigde scheepvaartondernemingen waarover onderdanen van een lidstaat respectievelijk de Republiek Armenië zeggenschap hebben, ook worden beschouwd als begunstigden van de bepalingen van deze overeenkomst, indien hun schepen overeenkomstig hun respectievelijke wetgeving in een lidstaat of de Republiek Armenië zijn geregistreerd en zij de vlag van een lidstaat of van de Republiek Armenië voeren;
- g) „dochteronderneming van een rechtspersoon van een partij”: een rechtspersoon waarover een andere rechtspersoon uit die partij daadwerkelijk zeggenschap heeft ⁽¹⁾;
- h) „filiaal van een rechtspersoon”: een handelszaak zonder rechtspersoonlijkheid die kennelijk een permanent karakter bezit, zoals een agentschap van een moedermaatschappij, met een eigen managementstructuur en de nodige materiële voorzieningen om zaken te doen met derden, zodanig dat laatstgenoemden, hoewel zij ervan op de hoogte zijn dat er indien nodig een rechtsverhouding is met de moedermaatschappij waarvan het hoofdkantoor zich in het buitenland bevindt, geen rechtstreeks contact met deze moedermaatschappij hoeven te hebben, maar hun transacties kunnen afhandelen met de handelszaak die het agentschap vormt;
- i) „vestiging”:
  - i) betekent, wat rechtspersonen van een partij betreft, rechtspersonen die economische activiteiten opnemen en uitoefenen door oprichting, met inbegrip van verwerving, van een rechtspersoon of van een filiaal of een vertegenwoordigingskantoor in de Europese Unie respectievelijk de Republiek Armenië;
  - ii) betekent, wat natuurlijke personen van een partij betreft, natuurlijke personen die economische activiteiten opnemen en uitoefenen als zelfstandige, alsmede door de oprichting van ondernemingen, met name vennootschappen, waarover zij daadwerkelijk zeggenschap hebben;
- j) „economische activiteiten”: omvatten activiteiten met een industrieel, commercieel en professioneel karakter, alsmede activiteiten van ambachtslieden, behoudens activiteiten die worden uitgevoerd bij de uitoefening van overheidsgezag;
- k) „handelingen”: het verrichten van economische activiteiten;
- l) „diensten”: alle diensten in elke sector, behalve diensten die worden verleend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag;
- m) „bij de uitoefening van overheidsgezag verleende diensten en andere activiteiten”: elke dienst of activiteit die noch op commerciële basis, noch in concurrentie met een of meer marktdeelnemers wordt verleend;
- n) „grensoverschrijdende dienstverlening”: het verlenen van een dienst:
  - i) vanaf het grondgebied van een partij op het grondgebied van de andere partij; of
  - ii) op het grondgebied van een partij ten behoeve van de gebruiker van de dienst van de andere partij;
- o) „dienstverlener uit een partij”: een natuurlijke persoon of rechtspersoon van een partij die een dienst verleent of wenst te verlenen; alsmede
- p) „ondernemer”: een natuurlijke persoon of rechtspersoon van een partij die door middel van het opzetten van een vestiging een economische activiteit uitoefent of wenst uit te oefenen.

⁽¹⁾ Een rechtspersoon heeft zeggenschap over een andere rechtspersoon wanneer eerstgenoemde rechtspersoon bevoegd is een meerderheid van de bestuurders van die andere rechtspersoon te benoemen of de handelingen van die andere rechtspersoon anderszins te sturen.

Afdeling B

Vestiging

Artikel 143

Toepassingsgebied

Deze afdeling is van toepassing op maatregelen die door de partijen zijn vastgesteld of worden gehandhaafd en die van invloed zijn op vestiging met betrekking tot alle economische activiteiten, met uitzondering van:

- a) de winning, vervaardiging en verwerking ⁽¹⁾ van nucleair materiaal;
- b) de productie van en handel in wapens, munitie en oorlogsmaterieel;
- c) audiovisuele diensten;
- d) nationale maritieme cabotage ⁽²⁾, alsmede
- e) binnenlandse en internationale luchtvervoerdiensten ⁽³⁾, ongeacht of het gaat om lijndiensten, en diensten die rechtstreeks verband houden met de uitoefening van verkeersrechten, andere dan:
  - i) reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen die daarvoor uit de dienst worden genomen;
  - ii) verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten;
  - iii) geautomatiseerde boekingsystemen (CRS);
  - iv) grondafhandelingsdiensten; alsmede
  - v) exploitatie van luchthavens.

Artikel 144

Nationale behandeling en behandeling als meest begunstigde natie

1. Behoudens de in bijlage VIII-E vermelde voorbehouden kent de Republiek Armenië vanaf de inwerkingtreding van deze overeenkomst het volgende toe:

- a) voor de vestiging van dochterondernemingen, filialen en vertegenwoordigingskantoren van natuurlijke personen of rechtspersonen van de Europese Unie, geen behandeling die minder gunstig is dan die welke aan de eigen rechtspersonen, filialen en vertegenwoordigingskantoren of aan die uit derde landen wordt toegekend, indien deze behandeling gunstiger is; alsmede
- b) voor het exploiteren van dochterondernemingen, filialen en vertegenwoordigingskantoren van rechtspersonen van de Europese Unie in de Republiek Armenië na vestiging ervan, een niet minder gunstige behandeling dan die welke aan de eigen rechtspersonen, filialen en vertegenwoordigingskantoren of aan rechtspersonen, filialen en vertegenwoordigingskantoren van rechtspersonen uit derde landen wordt toegekend, indien deze behandeling gunstiger is ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Voor alle duidelijkheid: de verwerking van nucleair materiaal omvat alle activiteiten van code 2330 van de herziene versie 3.1 van de VN ISIC classificatie.

⁽²⁾ Behoudens de activiteiten die onder de betreffende nationale wetgeving als cabotage kunnen worden beschouwd, heeft nationale maritieme cabotage in de zin van dit hoofdstuk betrekking op het vervoer van passagiers of goederen tussen een haven of een locatie in de Republiek Armenië of een lidstaat, en een andere haven of locatie in de Republiek Armenië of een lidstaat, met inbegrip van het continentale plat ervan, zoals voorzien in het VN-Verdrag inzake het recht van de zee, en op verkeer dat begint en eindigt in dezelfde haven of op dezelfde locatie in de Republiek Armenië of een lidstaat.

⁽³⁾ De voorwaarden voor wederzijdse toegang tot de markt op het gebied van luchtvervoer worden geregeld door de overeenkomst tussen de partijen betreffende de totstandbrenging van een gemeenschappelijke luchtvaarruimte.

⁽⁴⁾ Deze verplichting geldt niet voor niet onder deze afdeling vallende bepalingen inzake de bescherming van investeringen, bepalingen inzake procedures voor de geschillenbeslechting tussen investeerders en de staat daaronder begrepen, uit andere overeenkomsten.

2. Behoudens de in bijlage VIII-A vermelde voorbehouden kent de Europese Unie vanaf de inwerkingtreding van deze overeenkomst het volgende toe:

- a) voor de vestiging van dochterondernemingen, filialen en vertegenwoordigingskantoren van natuurlijke personen of rechtspersonen van de Republiek Armenië, geen behandeling die minder gunstig is dan die welke aan de eigen rechtspersonen, filialen en vertegenwoordigingskantoren of aan die uit derde landen wordt toegekend, indien deze behandeling gunstiger is; alsmede
- b) voor het exploiteren van dochterondernemingen, filialen en vertegenwoordigingskantoren van natuurlijke personen of rechtspersonen van de Republiek Armenië in de Europese Unie na vestiging ervan, een niet minder gunstige behandeling dan die welke aan de eigen rechtspersonen, filialen en vertegenwoordigingskantoren, of aan rechtspersonen, filialen en vertegenwoordigingskantoren van rechtspersonen uit derde landen wordt toegekend, indien deze behandeling gunstiger is. ⁽¹⁾

3. Behoudens de in de bijlagen VIII-A en VIII-E vermelde voorbehouden stellen de partijen geen nieuwe maatregelen vast die met betrekking tot de vestiging van rechtspersonen van de andere partij op hun grondgebied, dan wel de handelingen van die rechtspersonen na vestiging, discrimineren ten opzichte van wat voor de eigen rechtspersonen geldt.

Artikel 145

Evaluatie

Met het oog op de geleidelijke liberalisering van de voorwaarden voor vestiging evalueert het Partnerschapscomité, in zijn samenstelling voor handelsvraagstukken, regelmatig het juridische kader voor vestiging ⁽²⁾ en het vestigingsklimaat.

Artikel 146

Andere overeenkomsten

Geen enkele bepaling van dit hoofdstuk kan zodanig worden uitgelegd dat de rechten van investeerders van de partijen op een gunstigere behandeling waarin is voorzien in een bestaande of toekomstige internationale overeenkomst inzake investeringen waarbij een lidstaat en de Republiek Armenië partij zijn, worden beperkt.

Artikel 147

Norm voor behandeling van filialen en vertegenwoordigingskantoren

1. Het bepaalde in artikel 144 vormt geen beletsel voor de toepassing door een partij van bijzondere maatregelen met betrekking tot de vestiging en exploitatie op haar grondgebied van filialen en vertegenwoordigingskantoren van rechtspersonen van de andere partij die op het grondgebied van eerstgenoemde partij niet als rechtspersoon zijn erkend, wanneer deze bijzondere regels op grond van juridische of technische verschillen tussen bedoelde filialen en vertegenwoordigingskantoren en filialen en vertegenwoordigingskantoren van op het grondgebied van eerstgenoemde partij erkende rechtspersonen of, voor wat financiële diensten betreft, om prudentiële redenen gerechtvaardigd zijn.

2. Het verschil in behandeling blijft beperkt tot hetgeen als gevolg van dergelijke juridische of technische verschillen strikt noodzakelijk is of, wat financiële diensten betreft, tot hetgeen om prudentiële redenen noodzakelijk is.

⁽¹⁾ Deze verplichting geldt niet voor niet voor niet onder deze afdeling vallende bepalingen inzake de bescherming van investeringen, bepalingen inzake procedures voor de geschillenbeslechting tussen investeerders en de staat daaronder begrepen, uit andere overeenkomsten.

⁽²⁾ Dit omvat tevens dit hoofdstuk en de bijlagen VIII-A en VIII-E.

Afdeling C
Grensoverschrijdende dienstverlening

Artikel 148

Toepassingsgebied

Deze afdeling is van toepassing op maatregelen van de partijen die van invloed zijn op alle grensoverschrijdende dienstverlening, met uitzondering van:

- a) audiovisuele diensten;
- b) nationale maritieme cabotage⁽¹⁾; alsmede
- c) binnenlandse en internationale luchtvervoerdiensten⁽²⁾, ongeacht of het gaat om lijndiensten, en diensten die rechtstreeks verband houden met de uitoefening van verkeersrechten, andere dan:
  - i) reparatie en onderhoud van luchtvaartuigen die daarvoor uit de dienst worden genomen;
  - ii) verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten;
  - iii) geautomatiseerde boekingsystemen („CRS”);
  - iv) grondafhandelingsdiensten; alsmede
  - v) exploitatie van luchthavens.

Artikel 149

Markttoegang

1. Ten aanzien van de markttoegang via grensoverschrijdende dienstverlening behandelt elke partij diensten en dienstverleners van de andere partij niet minder gunstig dan waarin is voorzien in de specifieke verbintenissen die zijn neergelegd in de bijlagen VIII-B en VIII-F.
2. Voor sectoren waarvoor verbintenissen betreffende markttoegang worden aangegaan, worden de maatregelen die een partij niet mag vaststellen of handhaven voor een bepaalde regio of voor haar gehele grondgebied, tenzij anderszins bepaald in de bijlagen VIII-B en VIII-F, omschreven als:
  - a) beperkingen van het aantal dienstverleners in de vorm van numerieke quota, monopolies, exclusieve dienstverleners of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte;
  - b) beperkingen van de totale waarde van transacties of activa in verband met diensten in de vorm van numerieke quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte; of
  - c) beperkingen van het totale aantal dienstentransacties of het totale volume van de dienstenoutput, in bepaalde numerieke eenheden uitgedrukt in de vorm van quota of de eis van een onderzoek naar de economische behoefte.

Artikel 150

Nationale behandeling

1. Elk van de partijen behandelt in de sectoren waarvoor verbintenissen inzake de markttoegang in de bijlagen VIII-B en VIII-F zijn opgenomen, met inachtneming van de daarin vermelde voorwaarden en kwalificaties, diensten en dienstverleners van de andere partij in het kader van alle maatregelen die op de grensoverschrijdende dienstverlening van invloed zijn, niet minder gunstig dan haar eigen soortgelijke diensten en dienstverleners.

⁽¹⁾ Behoudens de activiteiten die volgens de relevante nationale wetgeving als cabotage kunnen worden beschouwd, omvat nationale maritieme cabotage in het kader van dit hoofdstuk het vervoer van passagiers of goederen tussen een haven of een plaats in de Republiek Armenië of een lidstaat en een andere haven of plaats in de Republiek Armenië of een lidstaat, met inbegrip van het continentaal plat zoals gedefinieerd in het Zeerechtverdrag van de Verenigde Naties, en verkeer dat vertrekt uit en aankomt in dezelfde haven of plaats in de Republiek Armenië of een lidstaat.

⁽²⁾ De voorwaarden voor wederzijdse toegang tot de markt op het gebied van luchtvervoer worden geregeld door de overeenkomst tussen de partijen betreffende de totstandbrenging van een gemeenschappelijke luchtvaarruimte.

2. Een partij kan aan het bepaalde in lid 1 voldoen door aan diensten en dienstverleners van de andere partij een behandeling toe te kennen die naar de vorm identiek is dan wel naar de vorm afwijkt van de behandeling die zij aan haar eigen soortgelijke diensten en dienstverleners toekent.
3. Een naar de vorm identieke of naar de vorm afwijkende behandeling wordt geacht minder gunstig te zijn indien zij de mededingingsvoorwaarden wijzigt ten gunste van diensten of dienstverleners van de betrokken partij, in vergelijking met soortgelijke diensten of dienstverleners van de andere partij.
4. De op grond van dit artikel aangegane specifieke verbintenissen worden niet zodanig uitgelegd dat een partij verplicht is tot compensatie van concurrentienadelen die inherent zijn aan het buitenlandse karakter van de desbetreffende diensten of dienstverleners.

Artikel 151

Lijsten van verbintenissen

1. De door elk van beide partijen ingevolge dit hoofdstuk geliberaliseerde sectoren en de beperkingen, door middel van voorbehouden, van de markttoegang en van de nationale behandeling voor diensten en dienstverleners van de andere partij in die sectoren, worden in de lijsten van verbintenissen in de bijlagen VIII-B en VIII-F vermeld.
2. Onverminderd de bestaande of toekomstige rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van het Europees Verdrag inzake grensoverschrijdende televisie van 1989 en het Europees Verdrag inzake cinematografische coproductie van 1992, omvatten de lijsten van verbintenissen in de bijlagen VIII-B en VIII-F geen verbintenissen inzake audiovisuele diensten.

Artikel 152

Evaluatie

Met het oog op de geleidelijke liberalisering van de grensoverschrijdende dienstverlening tussen de partijen herziet het Partnerschapscomité, in zijn samenstelling voor handelsvraagstukken, regelmatig de in de artikelen 149 tot en met 151 bedoelde lijsten van verbintenissen. Bij deze evaluatie wordt onder meer rekening gehouden met het proces van geleidelijke aanpassing, als bedoeld in de artikelen 169, 180 en 192, en de impact daarvan op de afschaffing van resterende belemmeringen voor de grensoverschrijdende dienstverlening tussen de partijen.

Afdeling D

Tijdelijk verblijf van natuurlijke personen voor zaken

Artikel 153

Toepassingsgebied en definities

1. Deze afdeling is van toepassing op maatregelen van de partijen betreffende de toelating tot en het tijdelijke verblijf op hun grondgebied van stafpersoneel, trainees, handelsvertegenwoordigers, dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep, onverminderd het bepaalde in artikel 141, lid 5.
2. Voor de toepassing van deze afdeling wordt verstaan onder:
  - a) „stafpersoneel”: natuurlijke personen die bij een rechtspersoon van een partij, niet zijnde een organisatie zonder winstoogmerk⁽¹⁾, in dienst zijn en verantwoordelijk zijn voor het opzetten van, dan wel voor een goed toezicht op, en een goede administratie en exploitatie van een vestiging, en die hetzij „zakelijke bezoekers voor vestigingsdoeleinden”, hetzij „binnen een onderneming overgeplaatste personen” zijn;
  - b) „zakelijke bezoekers voor vestigingsdoeleinden”: natuurlijke personen met een staffunctie die verantwoordelijk zijn voor het opzetten van een vestiging, die geen diensten aanbieden noch verlenen en evenmin enige andere economische activiteit verrichten dan vereist is voor het opzetten van een vestiging, en die geen beloning ontvangen uit een in de gastpartij gevestigde bron;

⁽¹⁾ De verwijzing naar „niet zijnde een organisatie zonder winstoogmerk” is alleen van toepassing voor België, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Ierland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië, Cyprus, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Slovenië, Finland en het Verenigd Koninkrijk.

- c) „binnen de onderneming overgeplaatste personen”: natuurlijke personen die ten minste één jaar in dienst of partner van een rechtspersoon van een partij zijn en die tijdelijk naar een vestiging op het grondgebied van de andere partij worden overgeplaatst, welke vestiging een dochteronderneming, filiaal of moedervernootschap van de rechtspersoon op het grondgebied van de andere partij kan zijn, en die hetzij „managers” of „specialisten” zijn;
- d) „managers”: natuurlijke personen die deel uitmaken van het hoger leidinggevend personeel van een rechtspersoon, die in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor het management van de vestiging, onder het algemene toezicht of de leiding van de raad van bestuur of de aandeelhouders of daarmee gelijkgestelde personen, en die ten minste:
- i) leiding geven aan een vestiging of een afdeling of onderafdeling daarvan;
  - ii) belast zijn met toezicht en controle op de werkzaamheden van andere toezichthoudende, gespecialiseerde of leidinggevende werknemers; alsmede
  - iii) persoonlijk bevoegd zijn werknemers in dienst te nemen en te ontslaan of de indienstneming of het ontslag van werknemers of andere maatregelen in het kader van het personeelsbeleid aan te bevelen;
- e) „specialisten”: binnen een rechtspersoon van een partij werkzame personen die beschikken over uitzonderlijke kennis die van wezenlijk belang is voor de productie, de onderzoeksuitrusting, de technische werkzaamheden, de processen, de procedures of het management van de vestiging;

voor de beoordeling van die kennis wordt niet alleen specifiek met de vestiging verband houdende kennis in aanmerking genomen, maar ook of de persoon in hoge mate gekwalificeerd is, met inbegrip van passende beroepservaring, voor een type werk of handel waarvoor specifieke technische kennis vereist is, evenals het lidmaatschap van een erkende beroepsgroep;

- f) „trainees”: natuurlijke personen die ten minste één jaar in dienst zijn van een rechtspersoon van een partij of een filiaal van die rechtspersoon, die universitair afgestudeerd zijn en die voor hun loopbaanontwikkeling of een opleiding in bedrijfskundige technieken of -methoden tijdelijk naar een vestiging van die rechtspersoon op het grondgebied van de andere partij worden overgeplaatst ⁽¹⁾;
- g) „handelsvertegenwoordigers” ⁽²⁾: natuurlijke personen die vertegenwoordiger zijn van een dienstverlener of een aanbieder van goederen van een partij en die toegang tot en tijdelijk verblijf op het grondgebied van de andere partij beogen om over de verkoop van diensten of goederen te onderhandelen of voor die dienstverlener of aanbieder overeenkomsten voor de verkoop van diensten of goederen te sluiten, en die geen directe transacties met het publiek verrichten en geen beloning ontvangen uit een in de gastpartij gevestigde bron, en evenmin commissarissen zijn;
- h) „dienstverleners op contractbasis”: natuurlijke personen in dienst bij een rechtspersoon van een partij, welke rechtspersoon zelf geen agentschap voor arbeidsbemiddeling en personeelsvoorziening is en welke evenmin via een dergelijk agentschap optreedt, die geen vestiging op het grondgebied van de andere partij heeft en die een bonafide contract voor de verlening van diensten aan een eindverbruiker in die andere partij heeft gesloten, zodat de tijdelijke aanwezigheid van zijn werknemers in die partij vereist is voor de uitvoering van het dienstverleningscontract ⁽³⁾;
- i) „beoefenaren van een vrij beroep”: natuurlijke personen die als zelfstandige dienstverlener op het grondgebied van een partij zijn gevestigd, geen vestiging op het grondgebied van de andere partij hebben en een bonafide contract (anders dan via een agentschap voor arbeidsbemiddeling en personeelsvoorziening) voor de verlening van diensten aan een eindverbruiker in die andere partij hebben gesloten, zodat hun tijdelijke aanwezigheid op het grondgebied van die partij vereist is voor de uitvoering van het dienstverleningscontract ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Van de ontvangende vestiging kan worden verlangd dat zij vooraf ter goedkeuring een opleidingsprogramma voor de volledige duur van het verblijf voorlegt, om aan te tonen dat het verblijf bedoeld is voor opleiding. Voor Tsjechië, Duitsland, Spanje, Frankrijk, Litouwen, Hongarije en Oostenrijk moet de opleiding aansluiten bij de behaalde universitaire graad.

⁽²⁾ Verenigd Koninkrijk: de categorie handelsvertegenwoordigers is enkel erkend voor verkopers van diensten.

⁽³⁾ Het in de punten h) en i) bedoelde dienstencontract moet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving en andere eisen van de partij waar de opdracht wordt uitgevoerd.

⁽⁴⁾ Het in de punten h) en i) bedoelde dienstencontract moet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving en andere eisen van de partij waar de opdracht wordt uitgevoerd.

- j) „kwalificaties”: diploma's, certificaten en andere bewijsstukken van een formele kwalificatie, afgegeven door een in de wet- of regelgeving of in administratieve bepalingen aangewezen autoriteit, waarbij de succesvolle afsluiting van een beroepsopleiding wordt geattesteerd.

Artikel 154

Stafpersoneel en trainees

1. Voor elke sector waarvoor verbintenissen overeenkomstig afdeling B worden aangegaan, staat elk van beide partijen, behoudens de in bijlage VIII-C opgenomen voorbehouden, ondernemers van de andere partij toe natuurlijke personen uit die andere partij naar hun vestiging over te plaatsen, mits die werknemers behoren tot het stafpersoneel dan wel trainee als bedoeld in artikel 153 zijn. De toegang en het tijdelijke verblijf van stafpersoneel en trainees vinden plaats voor een periode van ten hoogste drie jaar voor binnen de onderneming overgeplaatste personen, van ten hoogste negentig dagen binnen een periode van twaalf maanden voor zakelijke bezoekers voor vestigingsdoeleinden, en van ten hoogste één jaar voor trainees.
2. Voor elke sector waarvoor verbintenissen overeenkomstig afdeling B worden aangegaan, worden de maatregelen die een partij niet mag handhaven of vaststellen voor een bepaalde regio of voor haar gehele grondgebied, tenzij anders bepaald in bijlage VIII-C, omschreven als beperkingen van het totale aantal natuurlijke personen dat een ondernemer als stafpersoneel of als trainees in een bepaalde sector in dienst mag nemen, in de vorm van numerieke quota of van de eis van een onderzoek naar de economische behoefte, en als discriminerende beperkingen.

Artikel 155

Handelsvertegenwoordigers

Voor elke sector waarvoor verbintenissen overeenkomstig afdeling B of C worden aangegaan, staat elk van beide partijen, behoudens de in bijlage VIII-C opgenomen voorbehouden, de toegang en het tijdelijke verblijf van handelsvertegenwoordigers toe voor een periode van ten hoogste negentig dagen gedurende een periode van twaalf maanden.

Artikel 156

Dienstverleners op contractbasis

1. De partijen herbevestigen hun respectieve verplichtingen ingevolge de door hen in het kader van de Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten van de WTO aangegane verbintenissen ten aanzien van de toegang en het tijdelijke verblijf van dienstverleners op contractbasis.
2. Overeenkomstig de bijlagen VIII-D en VIII-G staat elke partij toe dat dienstverleners op contractbasis van de andere partij op haar grondgebied diensten verlenen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
  - a) de natuurlijke personen worden voor het verlenen van een dienst tijdelijk aangetrokken als werknemer van een rechtspersoon die een dienstencontract heeft gesloten voor een periode van maximaal twaalf maanden;
  - b) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, bieden die diensten aan in de hoedanigheid van werknemer van de rechtspersoon die de diensten ten minste gedurende het jaar dat onmiddellijk aan de datum van indiening van de aanvraag voor toegang tot de andere partij voorafging, heeft verleend, en voorts beschikken zij op de datum van indiening van een verzoek om toegang tot de andere partij over ten minste drie jaar beroepservaring⁽¹⁾ in de activiteitensector waarop de opdracht betrekking heeft;
  - c) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, zijn in het bezit van:
    - i) een universitaire graad of een kwalificatie waaruit kennis van een gelijkwaardig niveau blijkt⁽²⁾; alsmede
    - ii) de beroepskwalificaties die de wet- of regelgeving of andere maatregelen van de partij waar de dienst wordt verleend, voorschrijven voor het uitoefenen van een activiteit;

⁽¹⁾ Verkregen na het bereiken van de meerderjarigheid.

⁽²⁾ Wanneer de graad of kwalificatie niet is verkregen in de partij waar de dienst wordt verleend, kan die partij beoordelen of deze gelijkwaardig is aan een op haar grondgebied vereiste universitaire graad.

- d) de natuurlijke persoon ontvangt op het grondgebied van de andere partij voor de dienstverlening geen andere beloning dan die welke wordt betaald door de rechtspersoon waarbij de natuurlijke persoon in dienst is;
- e) de toelating tot en het tijdelijke verblijf van natuurlijke personen op het grondgebied van de betrokken partij vinden plaats voor een periode van bij elkaar opgeteld maximaal zes maanden, dan wel, wat Luxemburg aangaat, vijftientig weken, gedurende een periode van twaalf maanden dan wel voor de duur van de opdracht indien deze een kortere looptijd heeft;
- f) de krachtens dit artikel verleende toegang betreft uitsluitend de dienstenactiviteit waarop de opdracht betrekking heeft en geeft geen recht op het voeren van de beroepstitel van de partij waar de dienst wordt verleend; alsmede
- g) het aantal personen dat onder het dienstencontract valt, mag niet hoger zijn dan voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijk is, zoals vereist kan zijn op grond van de wet- en regelgeving of andere maatregelen van de partij waar de dienst wordt verleend.

Artikel 157

Beoefenaren van een vrij beroep

Overeenkomstig de bijlagen VIII-D en VIII-G staat elke partij toe dat beoefenaren van een vrij beroep van de andere partij op haar grondgebied diensten verlenen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

- a) de natuurlijke personen leveren voor het verlenen van een dienst tijdelijk arbeidsprestaties als op het grondgebied van de andere partij gevestigde zelfstandige, en hebben een dienstencontract gesloten voor een periode van maximaal twaalf maanden;
- b) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, hebben op de datum van indiening van het verzoek om toegang tot dat grondgebied ten minste zes jaar beroepservaring in de economische sector waarop de opdracht betrekking heeft;
- c) de natuurlijke personen die het grondgebied van de andere partij binnenkomen, zijn in het bezit van:
  - i) een universitaire graad of een kwalificatie waaruit kennis van een gelijkwaardig niveau blijkt ⁽¹⁾; alsmede
  - ii) de beroepskwalificaties die de wet- of regelgeving of andere maatregelen van de partij waar de dienst wordt verleend, voorschrijven voor het uitoefenen van een activiteit;
- d) de toelating tot en het tijdelijke verblijf van natuurlijke personen op het grondgebied van de betrokken partij vinden plaats voor een periode van bij elkaar opgeteld maximaal zes maanden, dan wel, wat Luxemburg aangaat, vijftientig weken, gedurende een periode van twaalf maanden dan wel voor de duur van de opdracht indien deze een kortere looptijd heeft; alsmede
- e) de krachtens dit artikel verleende toegang betreft uitsluitend de dienstenactiviteit waarop de opdracht betrekking heeft, en geeft geen recht op het voeren van de beroepstitel van de partij waar de dienst wordt verleend.

Afdeling E

Regelgevingskader

Onderafdeling I

Nationale regelgeving

Artikel 158

Toepassingsgebied en definities

1. Deze afdeling geldt voor maatregelen van de partijen die betrekking hebben op vergunningsvereisten en -procedures alsmede kwalificatievereisten en -procedures die van invloed zijn op:

- a) grensoverschrijdende dienstverlening;

⁽¹⁾ Wanneer de graad of kwalificatie niet is verkregen in de partij waar de dienst wordt verleend, kan die partij beoordelen of deze gelijkwaardig is aan een op haar grondgebied vereiste universitaire graad.

- b) de vestiging op hun grondgebied van natuurlijke personen of rechtspersonen van een partij; alsmede
- c) het tijdelijke verblijf op hun grondgebied van de categorieën natuurlijke personen die zijn genoemd in artikel 153.
2. Wat grensoverschrijdende dienstverlening aangaat, is deze afdeling alleen van toepassing op sectoren waarvoor de partij specifieke verbintenissen is aangegaan, en voor zover die specifieke verbintenissen van toepassing zijn. Wat vestiging aangaat, is deze afdeling niet van toepassing op sectoren voor zover een voorbehoud is gemaakt overeenkomstig de bijlagen VIII-A en VIII-E. Wat het tijdelijke verblijf van natuurlijke personen aangaat, is deze afdeling niet van toepassing op sectoren voor zover een voorbehoud is gemaakt overeenkomstig de bijlagen VIII-C, VIII-D en VIII-G.
3. Deze afdeling is niet van toepassing op maatregelen voor zover zij beperkingen vormen waarvoor lijsten worden opgesteld.
4. Voor de toepassing van deze afdeling gelden de volgende definities:
- a) „vergunningsvereisten”: andere materiële eisen dan kwalificatievereisten, waaraan een natuurlijke persoon of rechtspersoon moet voldoen om een vergunning voor het verrichten van de in lid 1 omschreven activiteiten te verkrijgen, te wijzigen of te verlengen;
- b) „vergunningsprocedures”: administratieve of procedureregels waaraan een natuurlijke persoon of rechtspersoon, die verzoekt om een vergunning voor het verrichten van de in lid 1 omschreven activiteiten, met inbegrip van de wijziging of verlenging van een vergunning, moet voldoen om aan te tonen dat is voldaan aan de vergunningsvereisten;
- c) „kwalificatievereisten”: materiële eisen met betrekking tot de bevoegdheid van een natuurlijke persoon om een dienst te verlenen, die moeten worden aangetoond om een vergunning voor het verlenen van een dienst te kunnen krijgen;
- d) „kwalificatieprocedures”: administratieve of procedureregels waaraan een natuurlijke persoon moet voldoen om aan te tonen dat is voldaan aan de kwalificatievereisten om een vergunning voor het verlenen van een dienst te kunnen krijgen; alsmede
- e) „bevoegde autoriteit”: alle centrale, regionale of lokale overheden en autoriteiten of niet-gouvernementele organisaties die door centrale, regionale of lokale overheden of autoriteiten gedelegeerde bevoegdheden uitoefenen, die een besluit nemen betreffende de afgifte van een vergunning voor het verlenen van een dienst, ook als dat vestiging inhoudt, of betreffende afgifte van een vergunning om zich te vestigen teneinde een andere economische activiteit dan dienstverlening uit te oefenen.

Artikel 159

Voorwaarden voor het verlenen van vergunningen en kwalificaties

1. Elke partij draagt er zorg voor dat maatregelen inzake vergunningsvereisten en -procedures en kwalificatievereisten en -procedures gebaseerd zijn op criteria die de bevoegde autoriteiten beletten hun beoordelingsbevoegdheid op een willekeurige wijze uit te oefenen.
2. De in lid 1 bedoelde criteria zijn:
- a) evenredig met een doelstelling van het overheidsbeleid;
- b) duidelijk en ondubbelzinnig;
- c) objectief;
- d) vooraf vastgesteld;
- e) vooraf openbaar gemaakt; alsmede
- f) transparant en toegankelijk.
3. Een vergunning wordt verleend zodra bij een passend onderzoek is vastgesteld dat aan de voorwaarden voor het verlenen van een vergunning is voldaan.

4. Elke partij houdt gerechtelijke, scheidsrechterlijke of administratieve instanties of procedures in stand, of stelt deze in, waar of waarmee op verzoek van een betrokken ondernemer of dienstverlener administratieve besluiten met betrekking tot vestiging, grensoverschrijdende dienstverlening of de tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zaken onverwijld kunnen worden onderzocht en, indien gerechtvaardigd, door passende maatregelen kunnen worden herzien. Wanneer deze procedures niet onafhankelijk zijn van het orgaan dat bevoegd is het betrokken administratieve besluit te nemen, ziet elke partij erop toe dat de procedures daadwerkelijk in een objectief en onpartijdig onderzoek voorzien.

5. Indien het aantal voor een bepaalde activiteit beschikbare vergunningen beperkt is vanwege de schaarste aan beschikbare natuurlijke hulpbronnen of de gebrekkige technische capaciteit, zorgt elke partij ten aanzien van potentiële kandidaten voor een selectieprocedure die alle waarborgen voor onpartijdigheid en transparantie biedt, met inbegrip van in het bijzonder een passende bekendmaking wat de aanvang, het verloop en de afronding van de procedure betreft.

6. Onverminderd de in dit artikel genoemde vereisten, kan elke partij bij het opstellen van de voorschriften voor de selectieprocedure rekening houden met legitieme doelstellingen van overheidsbeleid, met inbegrip van overwegingen inzake gezondheid, veiligheid, milieubescherming en de instandhouding van cultureel erfgoed.

Artikel 160

Vergunnings- en kwalificatieprocedures

1. Vergunnings- en kwalificatieprocedures en -formaliteiten zijn duidelijk, worden vooraf bekendgemaakt en waarborgen voor aanvragers dat hun aanvraag op objectieve en onpartijdige wijze wordt behandeld.

2. Vergunnings- en kwalificatieprocedures en -formaliteiten zijn zo eenvoudig mogelijk en bemoeilijken of vertragen het verlenen van de dienst niet onnodig. Voor de vergunning verschuldigde vergoedingen ⁽¹⁾ die de aanvragers eventueel in het kader van hun aanvraag moeten betalen, zijn redelijk en evenredig met de kosten van de desbetreffende vergunningsprocedures.

3. Elke partij zorgt ervoor dat de door de bevoegde autoriteit gevolgde procedures van de bevoegde autoriteit bij het verlenen van vergunningen en het nemen van besluiten onpartijdig zijn ten aanzien van alle aanvragers. De bevoegde autoriteit is bij haar besluitvorming onafhankelijk en is geen verantwoording verschuldigd aan verleners van de diensten waarvoor de vergunning vereist is.

4. Wanneer voor aanvragen specifieke termijnen bestaan, krijgt een aanvrager de beschikking over een redelijke termijn voor het indienen van een aanvraag. De bevoegde autoriteit behandelt een aanvraag onverwijld. Waar mogelijk worden aanvragen in elektronische vorm geaccepteerd onder dezelfde voorwaarden inzake echtheid als aanvragen op papier.

5. Elke partij ziet erop toe dat de behandeling van een aanvraag, inclusief het definitieve besluit, wordt voltooid binnen een redelijke termijn na de indiening van een volledige aanvraag. Elke partij streeft ernaar voor het behandelen van een aanvraag het normale tijdsbestek vast te stellen.

6. De bevoegde autoriteit stelt binnen een redelijke termijn na ontvangst van een aanvraag die haars inziens onvolledig is, de aanvrager daarvan in kennis, vermeldt, voor zover dit haalbaar is, welke aanvullende informatie nodig is om de aanvraag te vervolledigen en biedt de mogelijkheid om tekortkomingen te corrigeren.

7. Waar mogelijk worden in plaats van originele documenten gewaarmerkte kopieën aanvaard.

8. Indien de bevoegde autoriteit een aanvraag afwijst, wordt dat de aanvrager schriftelijk en zonder onnodige vertraging meegedeeld. In beginsel wordt de aanvrager desgevraagd ook in kennis gesteld van de redenen voor de afwijzing van de aanvraag en van de termijn waarbinnen tegen het besluit beroep kan worden ingesteld.

9. Elke partij zorgt ervoor dat zodra een vergunning of licentie is verleend, deze overeenkomstig de daarin gestelde voorwaarden zo spoedig mogelijk in werking treedt.

⁽¹⁾ Vergoedingen voor het verlenen van vergunningen omvatten niet betalingen in verband met veiling, aanbesteding of andere niet-discriminerende middelen om concessies te verlenen, of verplichte bijdragen voor het verlenen van een universele dienst.

Onderafdeling II

Algemeen toepasselijke bepalingen*Artikel 161***Wederzijdse erkenning**

1. Geen enkele bepaling van dit hoofdstuk belet een partij te eisen dat natuurlijke personen de kwalificaties en de beroepservaring hebben die op het grondgebied waar de dienst wordt verleend, voor de betrokken sector van activiteit zijn voorgeschreven.
2. Elke partij moedigt de desbetreffende beroepsorganisaties op haar respectievelijk grondgebied aan aanbevelingen over wederzijdse erkenning van kwalificaties en beroepservaring aan het Partnerschapscomité in zijn samenstelling voor handelsvraagstukken voor te leggen, opdat ondernemers en dienstverleners volledig of gedeeltelijk voldoen aan de door elke partij toegepaste criteria voor het verlenen van vergunningen aan en voor de werkzaamheden en de certificering van ondernemers en dienstverleners, in het bijzonder beoefenaren van een vrij beroep.
3. Wanneer het Partnerschapscomité in zijn samenstelling voor handelsvraagstukken een aanbeveling als bedoeld in lid 2 ontvangt, onderzoekt het deze binnen een redelijke termijn om vast te stellen of zij met deze overeenkomst in overeenstemming is, en op basis van de daarin vervatte informatie beoordeelt het met name:
  - a) de mate waarin de normen en de criteria die elke partij hanteert voor het verlenen van vergunningen aan en voor de werkzaamheden en de certificering van dienstverleners en ondernemers, met elkaar verenigbaar zijn; alsmede
  - b) de mogelijke economische waarde van een overeenkomst inzake wederzijdse erkenning van kwalificaties en beroepservaring.
4. Indien aan de vereisten van lid 3 is voldaan, neemt het Partnerschapscomité in zijn samenstelling voor handelsvraagstukken de nodige maatregelen om tot onderhandelingen te komen over de wederzijdse erkenning en beveelt het vervolgens aan dat de bevoegde autoriteiten van de partijen de onderhandelingen opstarten.
5. Dergelijke overeenkomsten zijn in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van de WTO-overeenkomst en in het bijzonder met artikel VII van de Algemene Overeenkomst betreffende de handel in diensten, als opgenomen in bijlage 1B bij de WTO-Overeenkomst („GATS”).

*Artikel 162***Transparantie en bekendmaking van vertrouwelijke informatie**

1. Elke partij beantwoordt zo spoedig mogelijk verzoeken van de andere partij om specifieke algemene informatie over algemene maatregelen of internationale overeenkomsten die op deze overeenkomst betrekking hebben of daarvoor gevolgen hebben. Elke partij richt ook één of meer informatiepunten op, die over al deze aangelegenheden op verzoek specifieke informatie verstrekken aan ondernemers en dienstverleners van de andere partij. De partijen stellen elkaar binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze overeenkomst in kennis van hun informatiepunten. Het is niet nodig dat de informatiepunten depositaris zijn van wet- en regelgeving.
2. Geen enkele bepaling van deze overeenkomst verplicht een partij tot verstrekking van vertrouwelijke informatie waarvan bekendmaking de rechtshandhaving zou belemmeren of anderszins in strijd zou zijn met het openbaar belang of schadelijk zou zijn voor de rechtmatige handelsbelangen van bepaalde openbare of particuliere ondernemingen.

Onderafdeling III

Diensten in verband met computers*Artikel 163***Afspraak over diensten in verband met computers**

1. Bij de liberalisering van de handel in diensten in verband met computers overeenkomstig de afdelingen B, C, en D, gelden voor de partijen de bepalingen van de leden 2 tot en met 4.

2. De centrale productenclassificatie („CPC” ⁽¹⁾) 84, de VN-code die wordt gebruikt voor het beschrijven van diensten in verband met computers, heeft betrekking op de basisfuncties voor alle diensten in verband met computers: computerprogramma's, gedefinieerd als de instructies waardoor computers kunnen werken en met elkaar kunnen communiceren (met inbegrip van de ontwikkeling en implementatie ervan), gegevensverwerking en -opslag, en aanverwante diensten, zoals het geven van adviezen en opleidingen aan het personeel van klanten. De technologische ontwikkeling heeft geleid tot een toename van het aanbod van deze diensten als een pakket aanverwante diensten die alle of een deel van die basisfuncties kunnen omvatten. Zo bestaan diensten als web- of domeinhosting, datamining en gridcomputing allemaal uit een combinatie van basisfuncties van diensten in verband met computers.

3. Ongeacht of zij via een netwerk, zoals internet, worden geleverd, omvatten de diensten in verband met computers alle diensten op het gebied van:

- a) advies, strategie, analyse, planning, specificatie, ontwerp, ontwikkeling, installatie, implementatie, integratie, testen, debuggen, updaten, ondersteuning, technische hulp of beheer van of voor computers of computersystemen;
- b) computerprogramma's, gedefinieerd als de instructies waardoor computers zelfstandig kunnen werken en met elkaar kunnen communiceren, plus advies, strategie, analyse, planning, specificatie, ontwerp, ontwikkeling, installatie, implementatie, integratie, testen, debuggen, updaten, aanpassen, onderhoud, ondersteuning, technische hulp, beheer of gebruik van of voor computerprogramma's;
- c) de verwerking, opslag en hosting van gegevens of diensten in verband met databanken;
- d) onderhoud en reparatie van kantoormachines en toebehoren, met inbegrip van computers; of,
- e) opleidingen voor het personeel van klanten in verband met computerprogramma's, computers of computersystemen die niet elders zijn ingedeeld.

4. Diensten in verband met computers maken het verlenen van andere diensten, zoals bankieren, elektronisch of anderszins, mogelijk. In dergelijke gevallen is het van belang een onderscheid te maken tussen ondersteunende diensten, zoals webhosting of applicatiehosting, en inhouds- of hoofddiensten, zoals bankieren, die elektronisch worden geleverd. In dergelijke gevallen valt de inhouds- of hoofddienst niet onder CPC 84.

Onderafdeling IV

Postdiensten ⁽²⁾

Artikel 164

Toepassingsgebied en definities

1. Deze onderafdeling bevat de beginselen van het regelgevingskader voor alle postdiensten.
2. Voor de toepassing van deze onderafdeling en van de afdelingen B, C, en D, gelden de volgende definities:
  - a) „vergunning”: een vergunning die door een regelgevende autoriteit aan een individuele aanbieder moet worden verleend alvorens deze een bepaalde activiteit mag uitvoeren of een bepaalde dienst mag verlenen; alsmede

---

⁽¹⁾ De centrale productenclassificatie, zoals vastgesteld in „Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers, Series M, N° 77, CPC prov, 1991”.

⁽²⁾ Deze afdeling heeft betrekking op zowel CPC 7511 als CPC 7512.

- b) „universele dienst”: het op permanente basis verlenen van een minimale postdienst met een specifieke hoedanigheid, op het hele grondgebied van een partij.

Artikel 165

Preventie van marktversturende praktijken

Elke partij garandeert dat een verstrekker van postdiensten die tot universele dienst verplicht is, of een postmonopolie heeft, geen marktversturende praktijken opzet, zoals:

- a) het gebruik van inkomsten die zijn verkregen uit dergelijke diensten, om de levering van expresbesteldiensten of enige andere niet-universele besteldienst te kruissubsidiëren; alsmede
- b) onrechtmatig differentiëren tussen consumenten, zoals bedrijven, aanbieders van grote partijen post of tussenpersonen, met betrekking tot tarieven of andere voorwaarden voor de levering van een dienst waarvoor een verplichting tot universele dienst of een postmonopolie geldt.

Artikel 166

Universele dienst

1. Elke partij heeft het recht vast te stellen welke universele-dienstverplichtingen zij in stand wenst te houden. Dergelijke verplichtingen worden niet per se concurrentiebepkend geacht, mits zij op een transparante, niet-discriminerende en uit mededingingsoogpunt neutrale wijze worden uitgevoerd en voor de door de partij vastgestelde soort universele dienst geen grotere last vertegenwoordigen dan nodig is.
2. De tarieven voor de universele dienst moeten betaalbaar zijn om aan de behoeften van de gebruikers tegemoet te komen.

Artikel 167

Vergunningen

1. Elke partij streeft ernaar alle vergunningen voor diensten die niet onder de universele dienst vallen, te vervangen door een eenvoudige registratie.
2. Wanneer een vergunning vereist is:
- a) zijn de voorwaarden voor een vergunning niet belastender dan nodig is voor het bereiken van het doel ervan en worden zij algemeen bekendgemaakt;
- b) worden de redenen voor weigering van een vergunning de aanvrager desgevraagd meegedeeld; alsmede
- c) voorziet elke partij in een beroepsprocedure bij een onafhankelijk orgaan, op een transparante, niet-discriminatoire en op objectieve criteria gebaseerde manier.

Artikel 168

Onafhankelijkheid van de regelgevende instantie

De regelgevende instantie is juridisch gescheiden van en niet aansprakelijk jegens verleners van post- en koeriersdiensten. De besluiten die de regelgevende instantie neemt en de procedures die zij volgt, zijn ten aanzien van alle marktdeelnemers onpartijdig.

Artikel 169

Geleidelijke aanpassing

De partijen erkennen het belang van de geleidelijke aanpassing van de wetgeving van de Republiek Armenië inzake postdiensten aan die van de Europese Unie.

Onderafdeling V

Netwerken en diensten voor elektronische communicatie

Artikel 170

Toepassingsgebied en definities

1. Deze onderafdeling bevat de beginselen van het regelgevingskader voor de verstrekking van elektronische-communicatienetwerken en -diensten die ingevolge de afdelingen B, C en D zijn geliberaliseerd.
2. Voor de toepassing van deze onderafdeling gelden de volgende definities:
  - a) „elektronische-communicatienetwerk”: de transmissiesystemen en in voorkomend geval de schakel- of routerings-apparatuur en andere middelen, met inbegrip van netwerkelementen die niet actief zijn, die het mogelijk maken signalen over te brengen via draad, radiogolven, optische of andere elektromagnetische middelen;
  - b) „elektronische-communicatiedienst”: alle diensten die volledig of voornamelijk bestaan uit de verzending van signalen via elektronische-communicatienetwerken, met inbegrip van telecommunicatiediensten en transmissiediensten met behulp van netwerken die voor de omroep worden gebruikt; deze diensten hebben geen betrekking op diensten die met behulp van elektronische-communicatienetwerken en elektronische-communicatiediensten doorgezonden inhoud aanbieden of hierover redactionele controle hebben;
  - c) „openbare elektronische-communicatiedienst”: elke elektronische-communicatiedienst ten aanzien waarvan een partij, uitdrukkelijk of feitelijk, eist dat deze aan het algemene publiek wordt aangeboden;
  - d) „openbaar elektronische-communicatienetwerk”: een elektronische-communicatienetwerk dat geheel of hoofdzakelijk wordt gebruikt om voor het publiek beschikbare elektronische-communicatiediensten aan te bieden ter ondersteuning van de overdracht van informatie tussen netwerkaansluitpunten;
  - e) „openbare telecommunicatiedienst”: elke telecommunicatie-vervoersdienst ten aanzien waarvan een partij, uitdrukkelijk of feitelijk, eist dat deze aan het algemene publiek wordt aangeboden, zoals telegraaf, telefoon, telex en gegevensoverdracht waarbij transmissie geschiedt van in werkelijke tijd door de klant tussen twee of meer punten verzonden informatie zonder dat de vorm of inhoud van die informatie van eindpunt tot eindpunt wordt gewijzigd;
  - f) „regelgevende autoriteit in de elektronische-communicatiesector”: de instantie of instanties die door een partij belast is/zijn met de regelgeving inzake de in deze onderafdeling bedoelde elektronische communicatie;
  - g) „essentiële faciliteiten”: faciliteiten in het kader van een openbaar elektronische-communicatienetwerk en -dienst die:
    - i) uitsluitend of voornamelijk ter beschikking worden gesteld door één of een beperkt aantal dienstverleners; alsmede
    - ii) bij het verlenen van een dienst niet op haalbare wijze economisch of technisch kunnen worden vervangen;
  - h) „bijbehorende faciliteiten”: de bij een elektronische-communicatienetwerk en/of een elektronische-communicatiedienst behorende diensten, fysieke infrastructuren en andere faciliteiten of elementen die het aanbieden van diensten via dat netwerk en/of die dienst mogelijk maken en/of ondersteunen of het potentieel hiertoe bezitten, en die onder meer gebouwen of toegangen tot gebouwen, bekabeling van gebouwen, antennes, torens en andere ondersteunende constructies, kabelgoten, kabelbuizen, masten, mangaten en straatkasten omvatten;
  - i) „grote aanbieder⁽¹⁾”: in de elektronische-telecommunicatiesector, een aanbieder die de voorwaarden voor deelname (wat prijs en aanbod betreft) in de desbetreffende markt voor elektronische-communicatiediensten door zijn controle over essentiële faciliteiten of door zijn marktpositie te gebruiken, in belangrijke mate kan beïnvloeden;

⁽¹⁾ De partijen komen overeen dat een „grote aanbieder” een dienstverlener is met een aanzienlijke marktmacht.

- j) „toegang”: het beschikbaar stellen van faciliteiten of diensten aan een andere dienstverlener, onder vastgestelde voorwaarden, met het doel elektronische-communicatiediensten te verlenen, en onder meer de toegang omvat tot:
- i) netwerkelementen en bijbehorende faciliteiten waarbij eventueel apparatuur kan worden verbonden met vaste of niet-vaste middelen (dit houdt met name toegang in tot het aansluitnet en tot faciliteiten en diensten die noodzakelijk zijn om diensten te kunnen aanbieden via het aansluitnet);
  - ii) materiële infrastructuur waaronder gebouwen, goten en masten;
  - iii) relevante programmatuursystemen waaronder operationele ondersteuningssystemen,
  - iv) informatiesystemen of databanken voor reservering, levering, bestelling, onderhouds- en herstelverzoeken en facturering;
  - v) nummervertaling of systemen met vergelijkbare functionaliteit;
  - vi) toegang tot vaste en mobiele netwerken, met name voor roaming; alsmede
  - vii) toegang tot virtuele netwerkdiensten;
- k) „interconnectie”: de fysieke en logische koppeling van openbare elektronische-communicatienetwerken die door dezelfde of een andere dienstverlener worden benut om gebruikers van een dienstverlener in staat te stellen te communiceren met gebruikers van dezelfde of van een andere dienstverlener, of toegang te hebben tot diensten van een andere dienstverlener, diensten die kunnen worden verstrekt door de betrokken partijen of door andere partijen die toegang hebben tot het netwerk;
- l) „universele dienst”: het minimale pakket van diensten van een bepaalde kwaliteit dat op het grondgebied van een partij tegen een betaalbare prijs beschikbaar is voor alle gebruikers, ongeacht hun geografische locatie; elke partij beslist over het toepassingsgebied en de uitvoering van de universele dienst; alsmede
- m) „nummerportabiliteit”: de mogelijkheid voor eindgebruikers van openbare elektronische-communicatiediensten om op dezelfde locatie dezelfde telefoonnummers te houden zonder dat de kwaliteit, de betrouwbaarheid of het gemak eronder lijdt wanneer binnen dezelfde categorie aanbieders van openbare elektronische-communicatiediensten van aanbieder wordt veranderd.

Artikel 171

Regelgevende autoriteit

1. Elke partij draagt er zorg voor dat de regelgevende autoriteiten voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten juridisch gescheiden en functioneel onafhankelijk zijn van de aanbieders van elektronische-communicatienetwerken, -diensten of -uitrusting.
2. Lidstaten die de eigendom van of de zeggenschap over aanbieders van elektronische-communicatienetwerken of -diensten behouden, zorgen voor een daadwerkelijke structurele scheiding tussen de regelgevende taken en de met eigendom of zeggenschap verband houdende activiteiten. De regelgevende autoriteit handelt onafhankelijk en vraagt noch ontvangt aanwijzingen van enig ander orgaan in verband met de uitoefening van de taken die op grond van interne wetgeving aan haar zijn toegewezen.
3. Elke partij draagt er zorg voor dat de regelgevende autoriteiten voldoende bevoegd zijn om de sector te reguleren, en beschikken over passende financiële en personele middelen om de taken die hun zijn toegewezen, uit te voeren. Alleen beroepsinstanties als bedoeld in lid 7 hebben de bevoegdheid om besluiten van de regelgevende autoriteiten op te schorten of te vernietigen.

De taken van een regelgevende autoriteit worden duidelijk en in een gemakkelijk toegankelijke vorm bekendgemaakt, in het bijzonder wanneer meer dan één instantie met die taken belast is. Elke partij draagt er zorg voor dat de regelgevende autoriteiten een afzonderlijke jaarlijkse begroting hebben. De begrotingen worden openbaar gemaakt.

4. De beslissingen die de regelgevende instanties nemen en de procedures die zij toepassen, zijn voor alle marktdeelnemers gelijk.

5. De bevoegdheden van de regelgevende autoriteiten worden op een transparante en tijdige manier uitgeoefend.
6. De regelgevende autoriteiten hebben de bevoegdheid ervoor te zorgen dat aanbieders van elektronische-communicatienetwerken en elektronische-communicatiediensten hun op verzoek onverwijld alle informatie, met inbegrip van financiële informatie, verstrekken die zij nodig hebben om hun taken overeenkomstig deze onderafdeling uit te oefenen. De gevraagde informatie staat in verhouding tot de uitoefening van de taken van de regelgevende autoriteiten en wordt overeenkomstig de vereisten van vertrouwelijkheid behandeld.
7. Een door de beslissing van de regelgevende instantie getroffen gebruiker of aanbieder kan beroep tegen die beslissing aantekenen bij een beroepsinstantie die onafhankelijk van de betrokken partijen is. Dit lichaam, bijvoorbeeld een rechtbank, bezit de nodige deskundigheid om zijn taken effectief te kunnen uitoefenen. Alle aspecten van de zaak worden terdege in rekening gebracht en er wordt een doeltreffend beroepsmechanisme ingesteld. Wat betreft beroepsinstanties die geen rechterlijke instantie zijn, draagt elke partij er zorg voor dat hun beslissingen altijd schriftelijk met redenen worden omkleed en tevens door een onpartijdige en onafhankelijke rechterlijke instantie kunnen worden getoetst. Beslissingen van beroepsinstanties worden op doeltreffende wijze ten uitvoer gelegd. In afwachting van de uitkomst van het beroep wordt de beslissing van de regelgevende autoriteit gehandhaafd, behalve wanneer overeenkomstig nationaal recht voorlopige maatregelen worden verleend.
8. Elke partij draagt er zorg voor dat het hoofd van de regelgevende autoriteit, of, in voorkomend geval, de leden van het collegiale orgaan dat die functie binnen een regelgevend orgaan vervult, of hun plaatsvervaarders, alleen kunnen worden ontslagen indien zij niet langer voldoen aan de voorwaarden om hun taken te vervullen zoals die vooraf in interne wetgeving zijn vastgelegd. Elke beslissing tot ontslag wordt op het ogenblik van het ontslag openbaar gemaakt. Het ontslagen hoofd van de regelgevende autoriteit, of, in voorkomend geval, de ontslagen leden van het collegiale orgaan dat die functie vervult, ontvangen een motivering en hebben het recht de openbaarmaking daarvan te verlangen, indien zulks anders niet zou geschieden; in dat geval wordt zij openbaar gemaakt.

Artikel 172

Vergunning voor het verlenen van elektronische-communicatienetwerken en -diensten

1. Elke partij staat het verlenen van elektronische-communicatienetwerken of -diensten toe, waar mogelijk, bij gewone kennisgeving. Na kennisgeving wordt van de betrokken dienstenverlener niet verlangd dat hij een expliciet besluit of andere bestuurshandeling van de regelgevende instantie moet verkrijgen alvorens de uit de machtiging voortvloeiende rechten te kunnen uitoefenen. De rechten en plichten die uit een dergelijke machtiging voortvloeien, worden in een gemakkelijk toegankelijke vorm bekendgemaakt. De plichten moeten evenredig zijn met de betrokken dienstverlening.
2. Waar nodig kan een partij een vergunning eisen voor het recht om gebruik te maken van radiofrequenties en nummers, teneinde:
  - a) schadelijke inmenging te vermijden;
  - b) de technische kwaliteit van de dienst te garanderen;
  - c) een efficiënt spectrumgebruik te waarborgen; of
  - d) andere doelstellingen van algemeen belang te vervullen.
3. Indien een partij een vergunning eist, geldt het volgende:
  - a) alle vergunningscriteria en de periode die normaal gezien nodig is om een beslissing over de aanvraag van een vergunning te nemen, worden openbaar gemaakt;
  - b) de redenen voor afwijzing van een vergunning worden de aanvrager op diens verzoek schriftelijk bekend gemaakt; alsmede
  - c) de aanvrager van een vergunning kan zich ingeval een vergunning wordt geweigerd, tot een beroepsinstantie wenden.
4. Eventuele administratieve kosten worden op een objectieve, transparante, proportionele en kostendrukkende wijze op de aanbieders verhaald. Administratieve kosten die door een partij worden verhaald op aanbieders die een dienst of een netwerk verlenen op grond van een machtiging als bedoeld in lid 1, of een vergunning als bedoeld in lid 2, blijven beperkt tot de feitelijke administratieve kosten die normaal worden gedaan bij het beheer, de controle en de afdwinging van de toepasselijke machtiging en vergunning. Dergelijke administratieve kosten kunnen de kosten omvatten voor internationale samenwerking, harmonisatie en normalisatie, marktanalyse, toezicht op de naleving en andere marktcontroles, alsook voor regelgevende werkzaamheden voor de voorbereiding en afdwinging van wetgeving en administratieve besluiten, zoals besluiten over toegang en interconnecties.

Administratieve kosten als bedoeld in de eerste alinea omvatten geen veiling- of aanbestedingskosten of kosten van andere niet-discriminatoire middelen om concessies te verlenen, of verplichte bijdragen voor het verlenen van een universele dienst.

Artikel 173

Schaarse middelen

1. Alle procedures voor de toewijzing en het gunnen van rechten voor het gebruik van schaarse middelen, zoals radiospectra, nummers en doorgangsrechten, worden toegepast op open, objectieve, tijdige, transparante, niet-discriminerende en proportionele wijze. Elke partij baseert haar procedures op objectieve, transparante, niet-discriminatoire en proportionele criteria.
2. De stand van zaken met betrekking tot toegewezen frequentiebanden wordt algemeen bekendgemaakt, maar een gedetailleerde vermelding van radiospectra die voor specifiek gebruik door de overheid zijn toegewezen, is niet vereist.
3. Elke partij behoudt het recht maatregelen voor het vaststellen en toepassen van spectra en frequenties te treffen die tot gevolg kunnen hebben dat het aantal aanbieders van elektronische-communicatiediensten wordt beperkt, op voorwaarde dat dit geschiedt op een manier die overeenstemt met deze overeenkomst. Dit recht omvat de mogelijkheid om frequentiebanden toe te wijzen rekening houdend met bestaande en toekomstige behoeften en spectrumbeschikbaarheid. De maatregelen die een partij treft voor de toewijzing en toekenning van spectra en voor het beheer van de frequenties, worden niet beschouwd als maatregelen die op zich in strijd zijn met de artikelen 144, 149 en 150.

Artikel 174

Toegang en interconnectie

1. In beginsel worden afspraken over toegang en interconnectie gemaakt op basis van commerciële onderhandelingen tussen de betrokken aanbieders.
2. Elke partij zorgt ervoor dat elke verlener van elektronische-communicatiediensten, gerechtigd is en, indien hij daartoe wordt verzocht door een andere aanbieder, verplicht is tot het bedingen van interconnectie met andere aanbieders van openbare elektronische-communicatienetwerken en -diensten. Geen enkele partij handhaaft wettelijke of administratieve maatregelen die de aanbieders die toegang of interconnectie verlenen, ertoe verplichten voor gelijke diensten verschillende voorwaarden te hanteren voor verschillende aanbieders, of verplichtingen op te leggen die geen verband houden met de verleende diensten.
3. Elke partij ziet erop toe dat dienstverleners die bij onderhandelingen over interconnectieregelingen informatie van een andere dienstverlener ontvangen, die informatie uitsluitend gebruiken voor het doel waarvoor die werd verstrekt en dat zij de vertrouwelijkheid van de verstrekte of opgeslagen informatie te allen tijde respecteren.
4. Elke partij ziet erop toe dat een grote aanbieder op zijn grondgebied aan verlener van elektronische-communicatiediensten toegang verleent tot zijn essentiële faciliteiten, zoals netwerkelementen, bijbehorende faciliteiten en aanverwante diensten, op redelijke en niet-discriminatoire ⁽¹⁾ voorwaarden.
5. Voor publieke telecommunicatiediensten wordt een interconnectie met een grote aanbieder verzekerd op elk technisch haalbaar punt in het netwerk. Deze interconnectie wordt geleverd:
  - a) op niet-discriminatoire voorwaarden, voorwaarden en tarieven (ook wat betreft technische normen, specificaties, kwaliteit en onderhoud), en met een kwaliteit die niet lager is dan die welke wordt geboden voor de eigen soortgelijke diensten van een dergelijke grote aanbieder, voor soortgelijke diensten van niet-gelieerde dienstverleners of voor soortgelijke diensten van dochterondernemingen of andere gelieerde ondernemingen;

⁽¹⁾ Voor de toepassing van deze onderafdeling verwijst de uitdrukking „niet-discriminatoire” naar de nationale behandeling als gedefinieerd in artikel 150, en ook naar het sectorspecifieke gebruik van de term in de zin van „voorwaarden die niet ongunstiger zijn dan die onder soortgelijke omstandigheden aan andere gebruikers van soortgelijke openbare elektronische-communicatienetwerken en -diensten worden opgelegd”.

- b) binnen een redelijke termijn, op voorwaarden (ook wat betreft technische normen, specificaties, kwaliteit en onderhoud) en tegen op de kosten gebaseerde tarieven die transparant, economisch redelijk en voldoende gescheiden zijn, zodat de aanbieder niet hoeft te betalen voor netwerkonderdelen of -faciliteiten die hij voor de levering van zijn diensten niet nodig heeft; alsmede
- c) op verzoek via extra aansluitpunten, in aanvulling op de aan de meeste gebruikers aangeboden netwerkaansluitpunten, tegen een vergoeding die gebaseerd is op de kosten voor het aanleggen van de noodzakelijke aanvullende faciliteiten.
6. Elke partij draagt er zorg voor dat de procedures die van toepassing zijn op interconnectie met een grote aanbieder openbaar zijn en dat de grote aanbieders hun interconnectie-overeenkomsten of, in voorkomend geval, hun referentie-aanbiedingen voor interconnectie openbaar maken.

Artikel 175

Concurrentiewaarborgen ten aanzien van grote aanbieders

Elke partij neemt of handhaaft passende maatregelen om te voorkomen dat aanbieders die alleen of met anderen gezamenlijk een grote aanbieder zijn, concurrentiebeperkende praktijken toepassen of blijven toepassen. In dit verband wordt onder meer onder concurrentiebeperkende praktijken verstaan:

- a) het op concurrentiebeperkende wijze toepassen van kruissubsidiëring;
- b) het op concurrentiebeperkende wijze gebruiken van informatie van concurrenten; alsmede
- c) het niet tijdig aan andere aanbieders beschikbaar stellen van technische informatie over essentiële faciliteiten en van commercieel relevante informatie die deze aanbieders voor het leveren van hun diensten nodig hebben.

Artikel 176

Universele dienst

1. Elke partij heeft het recht vast te stellen welke universele-dienstverplichtingen zij in stand wenst te houden.
2. Deze verplichtingen worden niet per se concurrentiebeperkend geacht, mits zij op een evenredige, transparante, objectieve en niet-discriminerende wijze worden uitgevoerd. De uitvoering van dergelijke verplichtingen is ook neutraal met betrekking tot de mededinging en niet belastender dan nodig is voor de soort universele dienst die door de partij wordt vastgesteld.
3. Alle aanbieders van elektronische-communicatienetwerken of -diensten komen in aanmerking om een universele dienst te verlenen. De aanwijzing van aanbieders van universele diensten geschiedt door middel van een efficiënt, transparant, objectief en niet-discriminerend mechanisme. Indien nodig beoordeelt elke partij of het verlenen van universele diensten een onbillijke last vormt voor de aanbieder die is aangewezen om de universele diensten te verlenen. Wanneer dit op grond van een dergelijke berekening gerechtvaardigd is, bepalen de regelgevende autoriteiten, rekening houdend met het eventuele marktvoordeel voor een aanbieder die de universele dienst verleent, of er een mechanisme nodig is om de betrokken aanbieder te compenseren of de nettokosten van de universele-dienstverplichtingen te delen.

Artikel 177

Nummerportabiliteit

Elke partij draagt er zorg voor dat aanbieders van openbare elektronische-communicatiediensten nummerportabiliteit aanbieden tegen redelijke voorwaarden.

Artikel 178

Vertrouwelijkheid van inlichtingen

Elke partij waarborgt het vertrouwelijke karakter van elektronische communicatie die via een openbaar elektronische-communicatienetwerk en via openbare elektronische-communicatiediensten plaatsvindt, alsmede van de gegevens over dat verkeer, zonder daardoor de handel in diensten te beperken.

*Artikel 179***Oplossing van geschillen inzake elektronische communicaties**

1. Elke partij draagt er zorg voor dat wanneer er in verband met de in deze onderafdeling bedoelde rechten en verplichtingen een geschil rijst tussen aanbieders van elektronische-communicatienetwerken of verleners van elektronische-communicatiediensten, de regelgevende autoriteit op verzoek van een van de betrokken partijen een bindende beslissing neemt om het geschil op zo kort mogelijke termijn, maar uiterlijk binnen vier maanden, tot een oplossing te brengen, behalve in uitzonderlijke omstandigheden.
2. Indien een dergelijk geschil betrekking heeft op grensoverschrijdende dienstverlening, coördineren de regelgevende autoriteiten hun inspanningen om het geschil tot een oplossing te brengen.
3. De beslissing van de regelgevende autoriteit wordt openbaar gemaakt, met inachtneming van de vereisten inzake vertrouwelijke bedrijfsgegevens. De betrokken partijen krijgen een volledig verslag van de redenen waarop het besluit is gebaseerd, en hebben het recht ertegen in beroep te gaan, overeenkomstig artikel 171, lid 7.
4. De procedure van dit artikel laat het recht van elk van de betrokken partijen om bij de rechterlijke instanties een procedure in te leiden, onverlet.

*Artikel 180***Geleidelijke aanpassing**

De partijen erkennen het belang van de geleidelijke aanpassing van de wetgeving van de Republiek Armenië inzake elektronische-communicatienetwerken aan die van de Europese Unie.

Onderafdeling VI

Financiële diensten*Artikel 181***Toepassingsgebied en definities**

1. Deze onderafdeling heeft betrekking op maatregelen inzake de verlening van financiële diensten, waar financiële diensten geliberaliseerd worden krachtens de afdelingen B, C en D.
2. Voor de toepassing van dit hoofdstuk betekent „financiële dienst” elke dienst van financiële aard, aangeboden door een verlener van financiële diensten van een partij. Financiële diensten omvatten verzekeringen en verzekeringgerelateerde diensten, alsook bank- en andere financiële diensten.
3. Verzekeringen en verzekeringgerelateerde diensten als bedoeld in lid 2 omvatten:
  - a) directe verzekering (met inbegrip van medeverzekering):
    - i) levensverzekering; alsmede
    - ii) schadeverzekering;
  - b) herverzekering en retrocessie;
  - c) verzekeringsbemiddeling, zoals makelaardij en agentschap; alsmede
  - d) hulpdiensten in de verzekeringssector, zoals adviesverstrekking, actuariaat, risicobeoordeling en regeling van schade-eisen.
4. Bank- en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen en verzekeringgerelateerde diensten) als bedoeld in lid 2 omvatten:
  - a) aanvaarding van deposito's en andere terugbetaalbare fondsen van het publiek;
  - b) alle soorten leningen, waaronder consumentenkrediet en hypotheke, factoring en financiering van commerciële transacties;

- c) financiële leasing;
- d) alle diensten in verband met het betalingsverkeer en de overmaking van geld, waaronder krediet-, betaal- en debetkaarten, reischeques en bankwissels;
- e) garanties en verbintenissen;
- f) transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten op de beurs, de onderhandse markt of anderszins, ten aanzien van:
  - i) geldmarktinstrumenten (met inbegrip van cheques, effecten en depositocertificaten);
  - ii) deviezen;
  - iii) afgeleide producten, zoals bijvoorbeeld termijnen en opties;
  - iv) wisselkoers- en rentetariefinstrumenten, waaronder producten als swaps en rentetermijncontracten;
  - v) verhandelbare effecten; alsmede
  - vi) andere verhandelbare stukken en financiële activa, met inbegrip van ongemunt goud en zilver;
- g) deelname aan de uitgifte van diverse soorten effecten, met inbegrip van het garanderen en plaatsen van effecten als (openbaar of particulier) agent en het verlenen van daarmee verband houdende diensten;
- h) financiële bemiddeling;
- i) beheer van activa, zoals beheer van contanten of portefeuillebeheer, alle vormen van beheer van collectieve investeringen, beheer van pensioenfondsen, diensten aangaande bewaarneming, depositodiensten en fiduciaire diensten;
- j) betalings- en compensatiediensten in verband met financiële activa, met inbegrip van effecten, derivaten en andere verhandelbare instrumenten;
- k) verstrekking en doorgifte van financiële informatie en verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software; alsmede
- l) advies en bemiddeling en andere ondersteunende financiële diensten in verband met de in dit lid genoemde activiteiten, met inbegrip van kredietreferenties en -analyse, onderzoek en advies in verband met investeringen en beleggingsportefeuilles, alsmede advies over aankopen en over bedrijfsreorganisatie en -strategie.

5. Voor de toepassing van deze onderafdeling gelden de volgende definities:

- a) „verlener van financiële diensten”: een natuurlijke persoon of een rechtspersoon van een partij die financiële diensten verleent of aanbiedt, met uitzondering van openbare instanties;
- b) „openbare instantie”:
  - i) een overheid, centrale bank of monetaire autoriteit van een partij, of een instantie die eigendom is van een partij of onder zeggenschap staat van een partij en die zich in hoofdzaak bezighoudt met de uitvoering van overheidstaken of activiteiten voor overheidsdoeleinden, met uitzondering van instanties die zich in hoofdzaak bezighouden met het verlenen van financiële diensten op commerciële basis; of
  - ii) een particuliere instantie, wanneer deze taken vervult die normalerwijze door een centrale bank of monetaire autoriteit worden vervuld; alsmede
- c) „nieuwe financiële dienst”: een dienst van financiële aard, zoals diensten in verband met bestaande of nieuwe producten of de wijze waarop een product wordt geleverd, die niet wordt verleend door verleners van financiële diensten op het grondgebied van een partij, maar die op het grondgebied van de andere partij wel wordt verleend.

*Artikel 182***Prudentiële uitzonderingsbepaling**

1. Geen enkele bepaling in deze overeenkomst staat eraan in de weg dat een van beide partijen prudentiële maatregelen vaststelt of handhaaft, zoals:
  - a) de bescherming van investeerders, spaarders, polishouders of personen aan wie een verlener van financiële diensten een fiduciair recht verschuldigd is; of
  - b) het verzekeren van de integriteit en stabiliteit van haar financiële stelsel.
2. Deze maatregelen zijn niet belastender dan nodig is voor het bereiken van het doel ervan.
3. Geen van de bepalingen van deze overeenkomst mag op zodanige wijze worden geïnterpreteerd dat zij een partij verplicht tot het verstrekken van informatie betreffende de zaken en de boekhouding van individuele consumenten, dan wel vertrouwelijke of geheime informatie die in het bezit is van overheidsinstanties.

*Artikel 183***Doeltreffende en transparante regelgeving**

1. Elke partij stelt alles in het werk om alle belanghebbenden vooraf kennis te geven van elke door haar beoogde algemene maatregel, zodat die belanghebbenden opmerkingen over die maatregel kunnen maken. Dergelijke maatregelen worden bekendgemaakt:
  - a) door officiële publicatie, of
  - b) in enige andere vorm, schriftelijk of elektronisch.
2. Elke partij stelt de belanghebbenden in kennis van haar voorschriften voor het indienen van aanvragen met betrekking tot de verlening van financiële diensten.

Op verzoek van een aanvrager stelt de desbetreffende partij deze in kennis van de status van zijn aanvraag. Indien de desbetreffende partij aanvullende informatie van de aanvrager verlangt, stelt zij deze daarvan onverwijld in kennis.

3. Elke partij stelt alles in het werk opdat internationaal overeengekomen normen voor de regelgeving en het toezicht in de financiële dienstensector en voor de strijd tegen belastingontduiking en -ontwijking op haar grondgebied ten uitvoer worden gelegd en worden toegepast. Dergelijke internationaal overeengekomen normen zijn onder meer:
  - a) de „Core Principles for Effective Banking Supervision” van het Bazels Comité voor het banktoezicht;
  - b) de „Insurance Core Principles” van de International Association of Insurance Supervisors;
  - c) de „Objectives and Principles of Securities Regulation” van de International Organisation of Securities Commissions;
  - d) de „Agreement on Exchange of Information on Tax Matters” van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO);
  - e) het „Statement on Transparency and exchange of information for tax purposes” van de G20; alsmede
  - f) de „Veertig aanbevelingen inzake het witwassen van geld” en de „Negen bijzondere aanbevelingen inzake terrorismefinanciering” van de Financial Action Task Force.
4. De partijen nemen nota van de „Ten Key Principles for Information Exchange” die door de ministers van Financiën van de G7-landen zijn aangenomen en zullen alles doen wat nodig is opdat deze beginselen onderling worden toegepast.

*Artikel 184***Nieuwe financiële diensten**

Elke partij staat verleners van financiële diensten uit de andere partij toe nieuwe financiële diensten te verlenen die soortgelijk zijn aan diensten voor het verlenen waarvan zij krachtens haar interne wetgeving onder vergelijkbare omstandigheden aan haar eigen verleners van financiële diensten toestemming zou verlenen. De betrokken partij kan de rechtsvorm vaststellen waarin de dienst kan worden verleend en kan de verlening van de betrokken dienst aan een vergunningsplicht onderwerpen. Wanneer een vergunning vereist is, wordt hieromtrent binnen een redelijke termijn een besluit genomen en de vergunning kan uitsluitend worden geweigerd om prudentiële redenen, overeenkomstig artikel 182.

*Artikel 185***Gegevensverwerking**

1. Elke partij staat verleners van financiële diensten van de andere partij toe gegevens in elektronische of in andere vorm met het oog op gegevensverwerking van en naar haar grondgebied te verzenden, wanneer de verwerking van deze gegevens noodzakelijk is in het kader van de normale transacties van de betrokken verleners van financiële diensten.
2. Lid 1 doet op generlei wijze afbreuk aan het recht van de partijen om persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer te beschermen, zolang dit recht niet wordt misbruikt om deze overeenkomst te omzeilen.
3. Elke partij zorgt voor de vaststelling of handhaving van passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de grondrechten en de vrijheid van natuurlijke personen, in het bijzonder met betrekking tot de overdracht van persoonsgegevens.

*Artikel 186***Specifieke uitzonderingen**

1. Geen enkele bepaling van dit hoofdstuk kan zodanig worden uitgelegd dat zij voor een partij, met inbegrip van haar openbare instanties, een beletsel vormt om op haar grondgebied exclusief activiteiten of diensten aan te bieden in het kader van een pensioenregeling van de overheid of een wettelijk stelsel van sociale zekerheid, tenzij verleners van financiële diensten deze activiteiten krachtens de interne regelgeving van die partij in concurrentie met openbare instanties of particuliere instellingen kunnen aanbieden.
2. Geen enkele bepaling van deze overeenkomst is van toepassing op de activiteiten van een centrale bank of een monetaire autoriteit of van enige andere openbare instantie die bevoegd is voor het monetaire beleid of het wisselkoersbeleid.
3. Geen enkele bepaling van dit hoofdstuk kan zodanig worden uitgelegd dat zij voor een partij, met inbegrip van haar openbare instanties, een beletsel vormt om op haar grondgebied exclusief activiteiten of diensten aan te bieden voor rekening van of met garantstelling door of gebruikmaking van de financiële middelen van de partij of haar openbare instanties.

*Artikel 187***Zelfregulerende organisaties**

Wanneer een partij het lidmaatschap van of deelname aan dan wel toegang tot een zelfregulerend lichaam, effecten- of termijnbeurs of effecten- of termijnmarkt, clearinmaatschappijen of een andere organisatie of vereniging als voorwaarde stelt voor verleners van financiële diensten uit de andere partij om op voet van gelijkheid met haar eigen verleners van financiële diensten financiële diensten te kunnen verlenen, of wanneer zij dergelijke entiteiten direct of indirect voorrechten of voordelen voor de verlening van financiële diensten toekent, waarborgt zij dat de verplichtingen van de artikelen 144 en 150 worden nageleefd.

*Artikel 188***Clearing- en betalingssystemen**

Onder de voorwaarden voor toekenning van nationale behandeling als bedoeld in de artikelen 144 en 150, verschaft elke partij aan op haar grondgebied gevestigde verleners van financiële diensten van de andere partij toegang tot betalings- en clearingsystemen van openbare instanties, alsmede tot voor de normale bedrijfsvoering beschikbare officiële financierings- en herfinancieringsfaciliteiten. Dit artikel beoogt geen toegang te verschaffen tot de faciliteiten van kredietverstrekker in laatste instantie van een partij.

*Artikel 189***Financiële stabiliteit en regulering van financiële diensten in de Republiek Armenië**

De partijen erkennen het belang van een adequate regulering van de financiële diensten om de financiële stabiliteit, eerlijke en efficiënte markten en de bescherming van investeerders, depositohouders, polishouders of personen jegens wie door verleners van financiële diensten een fiduciaire verplichting is aangegaan, te garanderen. Voor deze regulering van de financiële diensten bieden de internationale normen voor beste praktijkstandaarden het algemene ijkpunt, met name de manier waarop zij worden toegepast in de Europese Unie. In die context past de Republiek Armenië haar regulering van de financiële diensten in voorkomend geval aan de wetgeving van de Europese Unie aan.

Onderafdeling VII

Vervoersdiensten*Artikel 190***Toepassingsgebied en doelstellingen**

Deze onderafdeling bevat de beginselen voor de liberalisering, op grond van met de afdelingen B, C en D, van internationale vervoersdiensten.

*Artikel 191***Definities**

1. Voor de toepassing van deze onderafdeling en van de afdelingen B, C, en D, gelden de volgende definities:
  - a) „internationaal zeevervoer”: vervoer van deur tot deur en multimodaal vervoer, zijnde het vervoer van goederen met behulp van meer dan één wijze van vervoer, waaronder vervoer over zee, met een enkel vervoersdocument, en in verband daarmee ook het recht om rechtstreeks met dienstverleners voor andere wijzen van vervoer contracten te sluiten;
  - b) „behandeling van zeevracht”: activiteiten van stuwadoorsbedrijven en terminalexploitanten, maar zonder de directe activiteiten van dokwerkers, wanneer dezen niet door de stuwadoorsbedrijven of terminalexploitanten zelf in dienst zijn genomen. De hier bedoelde activiteiten omvatten de organisatie van en het toezicht op:
    - i) het laden of lossen van schepen;
    - ii) het sjarren of losmaken van vracht;
    - iii) het in ontvangst nemen of afleveren en bewaken van vracht vóór verscheping of na lossing;
  - c) „douaneafhandeling” (ook wel genoemd „in- en uitklaring”): de afhandeling van douaneformaliteiten namens een derde partij met betrekking tot in-, uit- of doorvoer van vracht, ongeacht of deze dienst de hoofdactiviteit is van de dienstverlener of een gebruikelijke aanvulling op de hoofdactiviteit;
  - d) „diensten in verband met de opslag van containers”: de opslag van containers op haventerreinen of verder landinwaarts, om deze te laden of te lossen, te repareren en gereed te maken voor verscheping;
  - e) „diensten van scheepsagenten”: activiteiten waarbij de zakelijke belangen van een of meer scheepvaartlijnen of scheepvaartmaatschappijen binnen een bepaald geografisch gebied door een agent worden behartigd voor de volgende doeleinden:
    - i) marketing en verkoop van diensten van zeevervoer en aanverwante diensten, van de prijsopgave tot de facturering, alsmede het afgeven van vrachtbrieven namens de maatschappijen, het kopen en weer verkopen van de nodige aanverwante diensten, het opstellen van documenten en het verschaffen van bedrijfsinformatie; alsmede
    - ii) het optreden namens maatschappijen, het organiseren van de afroep van aanvragen om scheepsruimte of, indien nodig, het overnemen van vracht;

- f) „expediteursdiensten”: de activiteit waarbij namens een verzender de verscheping wordt georganiseerd en gevolgd, door vervoersdiensten en aanverwante diensten te contracteren, documenten op te stellen en bedrijfsinformatie te verschaffen; alsmede
- g) „feederdiensten”: het vervoer voorafgaand aan en na het internationale vrachtvervoer over zee, met name in containers, tussen in een partij gelegen havens.
2. Aangaande het internationale zeevervoer dragen de partijen zorg voor de effectieve toepassing van het beginsel van onbeperkte toegang tot lading op commerciële basis, van het vrij verrichten van diensten op het gebied van het internationale zeevervoer, en van nationale behandeling bij de levering van deze diensten.
3. Gezien het huidige niveau van de liberalisering tussen de partijen op het gebied van het internationale zeevervoer:
- a) past elke partij het beginsel van onbeperkte toegang tot de internationale markten voor zeevervoer op commerciële en niet-discriminerende grondslag daadwerkelijk toe; alsmede
- b) kent elke partij aan vaartuigen die de vlag voeren van de andere partij of worden geëxploiteerd door dienstverleners uit de andere partij, een niet minder gunstige behandeling toe dan die welke zij aan haar eigen vaartuigen of aan die van een derde land toekent indien deze behandeling gunstiger is, voor, onder meer, de toegang tot havens, het gebruik van infrastructuur en havendiensten, het gebruik van hulpdiensten voor zeevervoer, evenals de daarmee verband houdende vergoedingen en heffingen, douanediensdiensten en de toewijzing van aanlegplaatsen en laad- en losinstallaties.
4. Bij het toepassen van de in lid 3 beschreven beginselen geldt het volgende:
- a) elke partij neemt in toekomstige overeenkomsten met derde landen geen vrachtverdelingsregelingen op met betrekking tot internationale zeevervoerdiensten, met inbegrip van het vervoer van droge en vloeibare bulkkladingen en het lijnverkeer, en zij beëindigt binnen een redelijke termijn dergelijke vrachtverdelingsregelingen wanneer deze in eerdere overeenkomsten voorkomen; alsmede
- b) de partijen heffen bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst alle unilaterale maatregelen en administratieve, technische en andere belemmeringen op die een verkapte beperking kunnen zijn van of een discriminatoir effect kunnen hebben op het vrij verrichten van diensten in het internationale zeevervoer, en zij zien af van invoering ervan.
5. Elke partij staat toe dat verleners van diensten voor internationaal zeevervoer uit de andere partij een vestiging op haar grondgebied hebben, onder voorwaarden van vestiging en exploitatie die niet minder gunstig zijn dan die welke zij aan haar eigen dienstverleners of aan dienstverleners van derde landen toekent, indien deze laatste betere voorwaarden genieten.
6. Elke partij staat verleners van diensten voor internationaal zeevervoer uit de andere partij op redelijke en niet-discriminerende voorwaarden toe gebruik te maken van de volgende havendiensten: loodsen, hulp van duw- en sleepboten, bevoorrading, brandstof- en waterlevering, ophalen en verwerking van afval, kapiteinsdiensten, navigatiehulp, faciliteiten voor noodreparaties, verankering en aan- en afmeren, diensten vanaf de wal die essentieel zijn voor het functioneren van een schip, waaronder communicatie, water- en elektriciteitsvoorzieningen.
7. Elke partij staat het verplaatsen van materiaal zoals lege containers die niet worden vervoerd als vracht tegen betaling, toe tussen havens van de Republiek Armenië of tussen havens van een lidstaat.
8. Elke partij staat, mits de bevoegde autoriteit daarvoor toestemming heeft verleend, verleners van diensten voor internationaal zeevervoer uit de andere partij toe om „feederdiensten” tussen haar interne havens te verlenen.

Artikel 192

Geleidelijke aanpassing

De partijen erkennen het belang van de geleidelijke aanpassing van de wetgeving van de Republiek Armenië inzake vervoersdiensten aan die van de Europese Unie.

Afdeling F

Elektronische handel

Onderafdeling I

Algemene bepalingen*Artikel 193***Doelstelling en beginselen**

1. De partijen erkennen dat de elektronische handel de handelsmogelijkheden in veel sectoren verruimt en zij streven ernaar de ontwikkeling van hun onderlinge elektronische handelsverkeer te bevorderen, in het bijzonder door samenwerking op het gebied van de vraagstukken die elektronische handel in het kader van dit hoofdstuk met zich meebrengt.
2. De partijen zijn het erover eens dat de ontwikkeling van de elektronische handel volledig in overeenstemming moet zijn met de strengste internationale normen inzake gegevensbescherming, teneinde ervoor te zorgen dat de gebruikers vertrouwen in de elektronische handel hebben.
3. De partijen komen overeen dat elektronische transmissies worden beschouwd als dienstverlening in de zin van afdeling C, die niet aan douanerechten kan worden onderworpen.

*Artikel 194***Regelgevingsaspecten van elektronische handel**

1. De partijen onderhouden een dialoog over regelgevingskwesties in verband met de elektronische handel. De dialoog betreft onder meer de volgende kwesties:
  - a) de erkenning van aan het publiek afgegeven certificaten voor elektronische handtekeningen en de facilitering van grensoverschrijdende certificeringsdiensten;
  - b) de aansprakelijkheid van de aanbieders van intermediaire diensten bij de doorgifte of opslag van informatie:
    - i) de behandeling van ongevraagde elektronische commerciële communicatie; alsmede
    - ii) consumentenbescherming op het gebied van de elektronische handel; alsmede
  - c) andere kwesties die voor de ontwikkeling van de elektronische handel van belang zijn.
2. Deze dialoog kan worden gevoerd door middel van een uitwisseling van informatie over de wetgeving van elke partij inzake de aangelegenheden als bedoeld in lid 1 en ook inzake de tenuitvoerlegging van dit soort wetgeving.

Onderafdeling II

Aansprakelijkheid van aanbieders van intermediaire diensten*Artikel 195***Gebruik van diensten van intermediairs**

Beide partijen erkennen dat derde partijen voor activiteiten die een inbreuk vormen op hun binnenlandse wetgeving, gebruik kunnen maken van de diensten van intermediairs. Om rekening te houden met deze mogelijkheid keurt elke partij de in deze onderafdeling genoemde aansprakelijkheidsmaatregelen voor de aanbieders van diensten van intermediairs goed of handhaaft deze.

*Artikel 196***Aansprakelijkheid van aanbieders van intermediaire diensten: „mere conduit” (doorgeefluik)**

1. Elke partij zorgt ervoor dat, wanneer een dienst van de informatiemaatschappij bestaat in het doorgeven in een communicatienetwerk van door een afnemer van de dienst verstrekte informatie, of in het verschaffen van toegang tot een communicatienetwerk, de aanbieder van de dienst niet aansprakelijk is voor de doorgegeven informatie, op voorwaarde dat deze aanbieder:

- a) niet het initiatief tot doorgifte neemt;
  - b) de ontvanger van de doorgegeven informatie niet selecteert; alsmede
  - c) de doorgegeven informatie niet selecteert of wijzigt.
2. Het doorgeven van informatie en het verschaffen van toegang in de zin van lid 1 omvatten de automatische, tussentijdse en tijdelijke opslag van de doorgegeven informatie, voor zover deze uitsluitend dient om de doorgifte in het communicatienetwerk te bewerkstelligen en niet langer duurt dan redelijkerwijs voor die doorgifte nodig is.
3. Dit artikel belet niet dat een rechtbank of administratieve instantie in overeenstemming met het rechtsstelsel van elke partij kan verlangen dat de aanbieder van de dienst een inbreuk beëindigt of verhindert.

Artikel 197

Aansprakelijkheid van aanbieders van intermediaire diensten: „caching” (wijze van opslag)

1. Elke partij zorgt ervoor dat, wanneer een dienst van de informatiemaatschappij bestaat in het doorgeven in een communicatienetwerk van door een afnemer van de dienst verstrekte informatie, de aanbieder van de dienst niet aansprakelijk is voor de automatische, tussentijdse en tijdelijke opslag van die informatie, wanneer deze opslag enkel geschiedt om latere doorgifte van die informatie aan andere afnemers van de dienst op hun verzoek doeltreffender te maken, op voorwaarde dat de aanbieder van de dienst:
- a) de informatie niet wijzigt;
  - b) de toegangsvoorwaarden voor de informatie in acht neemt;
  - c) de alom erkende en in de bedrijfstak gangbare regels betreffende de bewerking van de informatie naleeft;
  - d) niets wijzigt aan het alom erkende en in de bedrijfstak gangbare rechtmatige gebruik van technologie voor het verkrijgen van gegevens over het gebruik van de informatie; alsmede
  - e) prompt handelt om de door de aanbieder opgeslagen informatie te verwijderen of de toegang ertoe onmogelijk te maken, zodra hij er daadwerkelijk kennis van heeft dat de informatie verwijderd werd van de plaats waar zij zich oorspronkelijk in het net bevond of de toegang ertoe onmogelijk werd gemaakt, of dat een rechtbank of administratieve autoriteit heeft gelast de informatie te verwijderen of de toegang daartoe onmogelijk te maken.
2. Dit artikel belet niet dat een rechtbank of administratieve instantie in overeenstemming met het rechtsstelsel van elke partij kan verlangen dat de aanbieder van de dienst een inbreuk beëindigt of voorkomt.

Artikel 198

Aansprakelijkheid van aanbieders van intermediaire diensten: „hosting”

1. De partijen zorgen ervoor dat, wanneer een dienst van de informatiemaatschappij bestaat in de opslag van de door een afnemer van de dienst verstrekte informatie, de aanbieder van de dienst niet aansprakelijk is voor de op verzoek van de afnemer van de dienst opgeslagen informatie, op voorwaarde dat de aanbieder van de dienst:
- a) niet daadwerkelijk kennis heeft van de onwettige activiteit of informatie en, wanneer het een schadevergoedingsvordering betreft, geen kennis heeft van feiten of omstandigheden waaruit het onwettige karakter van de activiteit of informatie duidelijk blijkt; of,
  - b) zodra hij van het bovenbedoelde daadwerkelijk kennis heeft of beseft krijgt, prompt handelt om de informatie te verwijderen of de toegang daartoe onmogelijk te maken.
2. Lid 1 is niet van toepassing wanneer de afnemer van de dienst op gezag of onder toezicht van de aanbieder van de dienst handelt.

3. Dit artikel belet niet dat een rechtbank of administratieve instantie in overeenstemming met het rechtsstelsel van elke partij kan verlangen dat de aanbieder van een dienst een inbreuk beëindigt of voorkomt, en evenmin dat een partij procedures kan vaststellen om informatie te verwijderen of de toegang daartoe onmogelijk te maken.

Artikel 199

Geen algemene toezichtverplichting

1. De partijen leggen de aanbieders van de diensten geen algemene verplichting op om bij het aanbieden van de in de artikelen 196, 197 en 198 bedoelde diensten toezicht te houden op de informatie die zij doorgeven of opslaan, noch om actief te gaan zoeken naar feiten of omstandigheden die op onwettige activiteiten duiden.

2. Elke partij kan aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij verplichten om de bevoegde overheidsautoriteiten onverwijld in kennis te stellen van vermeende onwettige activiteiten of informatie van de afnemers van hun dienst, of verplichten om de bevoegde autoriteiten op hun verzoek informatie te verstrekken die kan dienen tot het achterhalen van afnemers van hun dienst waarmee zij een opslagovereenkomst hebben.

Sectie G

Uitzonderingen

Artikel 200

Algemene uitzonderingen

1. Onverminderd de algemene uitzonderingen waarin deze overeenkomst voorziet, gelden voor dit hoofdstuk de uitzonderingen die in de leden 2 en 3 worden gespecificeerd.

2. Mits de hieronder bedoelde maatregelen niet zodanig worden toegepast dat zij een middel tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen landen bij soortgelijke omstandigheden, of een verkapte beperking van het recht van vestiging of van grensoverschrijdende dienstverlening vormen, kan geen enkele bepaling van dit hoofdstuk zodanig worden uitgelegd dat zij een beletsel vormt voor het vaststellen of toepassen door een partij van maatregelen die:

- a) noodzakelijk zijn voor de bescherming van de openbare veiligheid of de openbare zeden of voor de handhaving van de openbare orde;
- b) noodzakelijk zijn voor de bescherming van het leven en de gezondheid van mensen, dieren of planten;
- c) betrekking hebben op de instandhouding van niet-duurzame natuurlijke hulpbronnen, mits die maatregelen met beperkingen voor binnenlandse ondernemers of met beperkingen van het interne aanbod of verbruik van diensten gepaard gaan;
- d) noodzakelijk zijn voor de bescherming van nationaal artistiek, historisch of archeologisch erfgoed;
- e) noodzakelijk zijn om de naleving te waarborgen van wetten of voorschriften die niet strijdig zijn met dit hoofdstuk, met inbegrip van wetten of voorschriften die betrekking hebben op:
  - i) het voorkómen van misleidende of frauduleuze praktijken of op middelen om de gevolgen van de niet-nakoming van contracten te compenseren;
  - ii) de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met de verwerking en verspreiding van persoonsgegevens en op de bescherming van de vertrouwelijke aard van persoonlijke dossiers en rekeningen; of
  - iii) de veiligheid; of

f) strijdig zijn met de artikelen 144 en 150, mits het verschil in behandeling bedoeld is om directe belastingen op doeltreffende of billijke wijze te kunnen opleggen of innen ten aanzien van economische activiteiten, ondernemers of dienstverleners uit de andere partij ⁽¹⁾.

3. Dit hoofdstuk en bijlage VIII bij deze overeenkomst zijn niet van toepassing op de sociale-zekerheidsstelsels van de partijen of op activiteiten op het grondgebied van de partijen die, al dan niet incidenteel, verband houden met de uitoefening van het overheidsgezag.

Artikel 201

Belastingmaatregelen

De meestbegunstigingsbehandeling die ingevolge dit hoofdstuk wordt toegekend, is niet van toepassing op de belastingbehandeling die de partijen geven of in de toekomst zullen geven op basis van overeenkomsten tussen hen ter voorkoming van dubbele belasting.

Artikel 202

Uitzonderingen met betrekking tot de veiligheid

Geen enkele bepaling in deze overeenkomst wordt zodanig uitgelegd dat zij:

- a) een partij verplicht wordt gegevens te verstrekken, wanneer zij meent dat openbaarmaking van die gegevens in strijd is met haar wezenlijke veiligheidsbelangen;
- b) een partij belet wordt maatregelen te nemen die zij ter bescherming van haar wezenlijke veiligheidsbelangen nodig acht en die:
  - i) verband houden met de productie van of de handel in wapens, munitie of oorlogstuig;
  - ii) betrekking hebben op economische activiteiten die direct of indirect de bevoorrading van een militaire inrichting als doel hebben;
  - iii) betrekking hebben op splijt- of fusiestoffen of grondstoffen waaruit deze kunnen worden vervaardigd; of
  - iv) in tijden van oorlog of ernstige internationale spanningen worden genomen; of
- c) een partij belet wordt maatregelen te nemen tot uitvoering van de verplichtingen die zij op zich heeft genomen met het oog op de handhaving van de internationale vrede en veiligheid.

⁽¹⁾ Maatregelen die bedoeld zijn om directe belastingen op doeltreffende of billijke wijze te kunnen opleggen of innen, omvatten maatregelen die een partij op grond van haar belastingstelsel neemt en die:

- i) van toepassing zijn op ondernemers en dienstverleners die geen ingezetenen zijn, gezien het feit dat de fiscale verplichtingen van niet-ingezetenen worden vastgesteld op grond van belastbare feiten die hun oorsprong vinden of geschieden op het grondgebied van de partij;
- ii) van toepassing zijn op niet-ingezetenen om ervoor te zorgen dat belastingen op het grondgebied van de partij kunnen worden opgelegd of geïnd;
- iii) van toepassing zijn op niet-ingezetenen of ingezetenen ter voorkoming van belastingontwijking of -ontduiking, inclusief handhabingsbepalingen;
- iv) van toepassing zijn op gebruikers van diensten die op of vanaf het grondgebied van de andere partij worden verleend, om ervoor te zorgen dat door die gebruikers verschuldigde belastingen die hun bron op het grondgebied van de partij hebben, kunnen worden opgelegd of geïnd;
- v) een onderscheid maken tussen enerzijds ondernemers en dienstverleners die belastingplichtig zijn ter zake van wereldwijd belastbare feiten, en anderzijds andere ondernemers en dienstverleners, gezien het verschil in de aard van de heffingsgrondslag tussen hen; of
- vi) inkomen, winst, voordeel, verlies, aftrek of krediet van ingezetenen of filialen, dan wel tussen gelieerde personen of filialen van dezelfde persoon vaststellen, toewijzen of omslaan, om de belastinggrondslag van de partij te behouden.

De belastingvoorwaarden of -concepten onder f) en in deze voetnoot worden vastgesteld volgens de belastingdefinities en -concepten, dan wel gelijkwaardige of soortgelijke definities en concepten van het interne recht van de partij die de maatregel neemt.

Sectie H
Investerings

Artikel 203

Evaluatie

Om bilaterale investeringen te vergemakkelijken, evalueren de partijen gezamenlijk het klimaat en het wettelijke kader voor investeringen, uiterlijk binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst en met regelmatige tussenpozen daarna. Op basis van die evaluatie overwegen de partijen of het mogelijk is onderhandelingen te openen over een aanvulling van deze overeenkomst met bepalingen inzake investeringen, met inbegrip van de bescherming van investeringen.

HOOFDSTUK 6

Betalings- en kapitaalverkeer

Artikel 204

Lopende betalingen

De partijen staan overeenkomstig de artikelen van de Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds toe dat alle betalingen en overboekingen op de lopende rekening van de betalingsbalans tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië worden verricht in vrij converteerbare valuta, en stellen geen beperkingen dienaangaande vast.

Artikel 205

Kapitaalverkeer

1. Met betrekking tot verrichtingen op de kapitaalrekening en de financiële rekening van de betalingsbalans waarborgen de partijen vanaf de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst het vrije verkeer van kapitaal dat verband houdt met directe investeringen⁽¹⁾ die volgens het recht van het gastland zijn gedaan en die in overeenstemming zijn met de bepalingen van hoofdstuk 5, alsmede de liquidatie of repatriëring van dergelijk geïnvesteerd kapitaal en van alle opbrengsten daarvan.
2. Wat niet door lid 1 bestreken verrichtingen op de kapitaalrekening en de financiële rekening van de betalingsbalans betreft, waarborgen de partijen vanaf de inwerkingtreding van deze overeenkomst en onverminderd de overige bepalingen van deze overeenkomst het vrije verkeer van kapitaal dat verband houdt met:
  - a) kredieten in verband met commerciële transacties, waaronder het verlenen van diensten waaraan een ingezetene van een van de partijen deelneemt;
  - b) leningen en kredieten van de investeerders uit de andere partij; alsmede
  - c) kapitaalparticipatie in een rechtspersoon, als bedoeld in artikel 142, zonder de intentie duurzame economische banden aan te knopen of te handhaven.
3. Onverminderd hetgeen elders in deze overeenkomst is bepaald, voeren de partijen geen nieuwe beperkingen in op het kapitaalverkeer en op lopende betalingen tussen ingezetenen van de Europese Unie en van de Republiek Armenië en brengen zij in de bestaande regelingen geen verdere beperkingen aan.

Artikel 206

Uitzonderingen

Mits de hieronder bedoelde maatregelen niet zodanig worden toegepast dat zij een middel tot willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen landen bij soortgelijke omstandigheden, of een verkapte beperking van het kapitaalverkeer vormen, wordt geen bepaling van dit hoofdstuk uitgelegd als beletsel voor het vaststellen of toepassen door een van de partijen van maatregelen die:

- a) noodzakelijk zijn ter bescherming van de openbare veiligheid of de openbare zeden of voor het handhaven van de openbare orde; of

---

⁽¹⁾ Met inbegrip van de verwerving van onroerend goed in verband met directe investeringen.

- b) noodzakelijk zijn om de naleving te waarborgen van wetten of voorschriften die niet strijdig zijn met de bepalingen van deze titel, met inbegrip van wetten of voorschriften die betrekking hebben op:
- i) het voorkomen van overtredingen of misdrijven, misleidende of frauduleuze praktijken, of noodzakelijk zijn om de gevolgen van de niet-nakoming van contracten te compenseren (faillissement, insolventie en crediteurenbescherming);
  - ii) maatregelen vastgesteld of gehandhaafd ter waarborging van de integriteit en de stabiliteit van het financiële stelsel van een partij;
  - iii) de uitgifte van, de handel in of de verhandeling van effecten, opties, futures of andere derivaten;
  - iv) financiële verslaglegging of registratie van overdrachten, wanneer die registratie nodig is ter ondersteuning van met de rechtshandhaving of financiële regelgeving belaste instanties; of
  - v) waarborging van naleving van beschikkingen of uitspraken in gerechtelijke of administratieve procedures.

Artikel 207

Vrijwaringsmaatregelen

Wanneer in uitzonderlijke omstandigheden ernstige moeilijkheden bestaan met betrekking tot, in het geval van de Republiek Armenië, het wisselkoersbeleid of het monetaire beleid, of, in het geval van de Europese Unie, de werking van de economische en monetaire unie, of wanneer een partij ernstige moeilijkheden ervaart met betrekking tot de betalingsbalans en de buitenlandse financiële positie, of dergelijke moeilijkheden dreigen te ontstaan, kan de betrokken partij voor een periode van ten hoogste één jaar strikt noodzakelijke vrijwaringsmaatregelen ten aanzien van kapitaalbewegingen, betalingen of overdrachten tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië treffen. De partij die de vrijwaringsmaatregelen neemt, stelt de andere partij daarvan onmiddellijk in kennis en legt zo spoedig mogelijk een tijdschema voor de intrekking van deze maatregelen voor.

Artikel 208

Facilitering

De partijen plegen overleg teneinde hun onderlinge kapitaalverkeer te vergemakkelijken met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van deze overeenkomst.

HOOFDSTUK 7

Intellectuele eigendom

Afdeling A

Doelstellingen en beginselen

Artikel 209

Doelstellingen

De doelstellingen van dit hoofdstuk zijn:

- a) de productie en commercialisering van vernieuwende en creatieve producten tussen de partijen vergemakkelijken en daardoor bijdragen tot een duurzamere en meer inclusieve economie voor elke partij; alsmede
- b) het bereiken van een adequaat en doeltreffend beschermings- en handavingsniveau voor intellectuele-eigendomsrechten.

*Artikel 210***Aard en toepassingsgebied van verplichtingen**

1. De partijen waarborgen een adequate en doeltreffende tenuitvoerlegging van de internationale verdragen inzake intellectuele eigendom waarbij zij partij zijn, met inbegrip van de WTO-Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom, die is opgenomen in bijlage 1C bij de WTO-Overeenkomst („TRIPS-Overeenkomst”). Dit hoofdstuk vormt een aanvulling op en specificatie van de tussen de partijen geldende rechten en verplichtingen uit hoofde van de TRIPS-Overeenkomst en andere internationale verdragen op het gebied van intellectuele eigendom.
2. Voor de toepassing van deze overeenkomst omvat de term „intellectuele eigendom” onder meer alle categorieën intellectuele eigendom die vermeld worden in afdeling B van dit hoofdstuk.
3. De bescherming van intellectuele eigendom omvat ook de bescherming tegen oneerlijke concurrentie zoals bedoeld in artikel 10 bis van het Verdrag van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom van 1883, laatstelijk herzien bij de Akte van Stockholm van 1967 („Verdrag van Parijs (1967)”).

*Artikel 211***Uitputting**

Elke partij voorziet in een regeling voor de nationale of regionale uitputting van intellectuele-eigendomsrechten.

Deel B

Normen betreffende intellectuele-eigendomsrechten

Onderafdeling I

Auteursrecht en naburige rechten*Artikel 212***Geboden bescherming**

1. De partijen nemen de rechten en verplichtingen in acht die zijn neergelegd in:
  - a) de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst („Berner Conventie”);
  - b) het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van uitvoerend kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties („Verdrag van Rome”);
  - c) de TRIPS-Overeenkomst;
  - d) het WIPO-Verdrag inzake auteursrecht („WCT”); alsmede
  - e) het WIPO-Verdrag inzake uitvoeringen en fonogrammen („WPPT”).
2. De partijen stellen alles in het werk wat redelijkerwijs in hun vermogen ligt om toe te treden tot het Verdrag van Peking inzake audiovisuele uitvoeringen.

*Artikel 213***Auteurs**

Elke partij voorziet voor auteurs in het exclusieve recht het volgende toe te staan of te verbieden:

- a) de directe of indirecte, tijdelijke of permanente reproductie van hun werken, geheel of gedeeltelijk, met welk middel en in welke vorm dan ook;
- b) elke vorm van distributie onder het publiek van het origineel van hun werken of van kopieën daarvan, door verkoop of anderszins;

- c) de mededeling van hun werken aan het publiek, per draad of draadloos, met inbegrip van de beschikbaarstelling van hun werken aan het publiek op zodanige wijze dat deze voor leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijd toegankelijk kunnen zijn; alsmede
- d) de huur en de uitlening van het origineel en van kopieën van hun werken.

Artikel 214

Uitvoerend kunstenaars

Elke partij voorziet voor uitvoerend kunstenaars in het exclusieve recht het volgende toe te staan of te verbieden:

- a) de vastlegging ⁽¹⁾ van hun uitvoeringen;
- b) de directe of indirecte, tijdelijke of permanente reproductie van vastleggingen van hun uitvoeringen, geheel of gedeeltelijk, met welk middel en in welke vorm dan ook;
- c) de distributie onder het publiek van vastleggingen van hun uitvoeringen, door verkoop of anderszins;
- d) het openbaar maken van vastleggingen van hun uitvoeringen per draad of draadloos, op zodanige manier dat leden van het publiek deze kunnen beluisteren op een door hen individueel gekozen plaats;
- e) de draadloze uitzending en mededeling van hun uitvoeringen aan het publiek, behalve wanneer de uitvoering zelf al een uitgezonden uitvoering is of op basis van een vastlegging is gemaakt; en
- f) de huur en de uitlening van vastleggingen van hun uitvoeringen.

Artikel 215

Producenten van fonogrammen

Elke partij voorziet voor producenten van fonogrammen in het exclusieve recht het volgende toe te staan of te verbieden:

- a) de directe of indirecte, tijdelijke of permanente reproductie van hun fonogrammen, geheel of gedeeltelijk, met welk middel en in welke vorm dan ook;
- b) hun fonogrammen, met inbegrip van kopieën daarvan, ter beschikking te stellen van het publiek, door verkoop of anderszins;
- c) de beschikbaarstelling van hun fonogrammen aan het publiek, per draad of draadloos, op zodanige wijze dat de leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijd toegang ertoe hebben; alsmede
- d) de huur en de uitlening van hun fonogrammen.

Artikel 216

Omroeporganisaties

Elke partij voorziet voor omroeporganisaties in het exclusieve recht het volgende toe te staan of te verbieden:

- a) de vastleggingen van hun uitzendingen, ongeacht of deze uitzendingen al dan niet via de ether plaatsvinden, uitzendingen per kabel of satelliet daaronder begrepen;
- b) de directe of indirecte, tijdelijke of permanente reproductie van vastleggingen van hun uitvoeringen, geheel of gedeeltelijk, met welk middel en in welke vorm dan ook, ongeacht of deze uitzendingen al dan niet via de ether plaatsvinden, uitzendingen per kabel of satelliet daaronder begrepen;
- c) de beschikbaarstelling van vastleggingen van hun uitzendingen aan het publiek, per draad of draadloos, op zodanige wijze dat de leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijd toegang ertoe hebben;
- d) de distributie onder het publiek van vastleggingen van hun uitzendingen, door verkoop of anderszins; alsmede

---

⁽¹⁾ Onder „vastlegging” wordt verstaan de opname van geluiden of beelden van hun uitvoeringen, of van de weergave daarvan, door middel waarvan deze kunnen worden waargenomen, gereproduceerd of meegedeeld door middel van een toestel.

- e) de draadloze heruitzending van hun uitzendingen, alsmede de mededeling aan het publiek van hun uitzendingen indien die mededeling geschiedt op plaatsen die tegen betaling van een entreeprijs voor het publiek toegankelijk zijn.

Artikel 217

Uitzending en mededeling aan publiek

Elke partij voorziet in een recht op grond waarvan een enkele billijke vergoeding wordt uitgekeerd door de gebruiker aan de uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen, wanneer een voor handelsdoeleinden uitgegeven fonogram of reproductie daarvan wordt gebruikt voor draadloze uitzending of voor enigerlei mededeling aan het publiek. Elke partij garandeert dat deze vergoeding wordt verdeeld tussen de desbetreffende uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen. Elke partij kan bij gebreke van overeenstemming tussen uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen bepalen volgens welke voorwaarden deze vergoeding tussen hen wordt verdeeld.

Artikel 218

Duur van bescherming

1. Het vermogensrecht op werken van letterkunde en kunst in de zin van artikel 2 van de Berner Conventie geldt gedurende het leven van de auteur en tot 70 jaar na zijn dood, ongeacht op welk tijdstip het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt.
2. In geval van een gemeenschappelijk auteurschap op hetzelfde werk wordt de in lid 1 vastgestelde termijn berekend vanaf de dag van overlijden van de langstlevende auteur.
3. Voor anonieme of pseudonieme werken bedraagt de beschermingstermijn 70 jaar vanaf het tijdstip waarop het werk op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk is gemaakt. Indien evenwel de door de auteur aangenomen schuilnaam geen enkele twijfel aan zijn identiteit laat of de auteur zijn identiteit tijdens de in de eerste zin aangegeven termijn openbaart, geldt de in lid 1 vastgestelde termijn.
4. Indien een partij voorziet in bijzondere rechten betreffende collectieve werken of bepaalt dat een rechtspersoon als rechthebbende aangewezen moet worden, wordt de beschermingstermijn overeenkomstig lid 3 berekend, tenzij de natuurlijke personen die het werk als zodanig hebben gecreëerd, als auteur worden geïdentificeerd in de versies van het werk die voor het publiek toegankelijk zijn gemaakt. Dit lid laat onverlet de rechten van geïdentificeerde auteurs wier identificeerbare bijdragen in dergelijk werk zijn opgenomen; lid 1 of lid 2 is op die bijdragen van toepassing.
5. Voor werken die in verschillende banden, delen, afleveringen, nummers of episoden gepubliceerd zijn en waarvoor de beschermingstermijn ingaat op het tijdstip waarop het werk op geoorloofde wijze voor het publiek openbaar is gemaakt, loopt de beschermingstermijn voor elk onderdeel afzonderlijk.
6. Voor werken waarvan de beschermingstermijn niet berekend is vanaf de dood van de auteur of auteurs en die niet binnen 70 jaar na hun totstandkoming op geoorloofde wijze voor het publiek toegankelijk zijn gemaakt, vervalt de bescherming.
7. De beschermingstermijn van een cinematografisch of audiovisueel werk bedraagt 70 jaar na de dood van de langstlevende van de volgende personen, ongeacht of zij al dan niet als coauteur zijn aangewezen: de hoofdregisseur, de scenarioschrijver, de auteur van de dialogen en de componist van de muziek die specifiek voor gebruik in het cinematografische of audiovisuele werk is gemaakt.
8. Elke partij garandeert dat hij die na het verstrijken van de auteursrechtelijke bescherming een niet eerder gepubliceerd werk voor het eerst op geoorloofde wijze publiceert of op geoorloofde wijze aan het publiek meedeelt, een bescherming geniet die gelijkwaardig is met de vermogensrechten van de auteur. De beschermingstermijn van deze rechten bedraagt 25 jaar vanaf het tijdstip waarop het werk voor het eerst op geoorloofde wijze gepubliceerd of op geoorloofde wijze aan het publiek meegedeeld is.
9. De rechten van uitvoerend kunstenaars vervallen niet eerder dan 50 jaar na de datum van de uitvoering. Indien echter binnen deze termijn een vastlegging van de uitvoering op geoorloofde wijze gepubliceerd of op geoorloofde wijze aan het publiek meegedeeld is, vervallen de rechten niet eerder dan 50 jaar na de datum van die eerste publicatie of, ingeval deze eerder valt, die eerste mededeling aan het publiek.

10. De vermogensrechten van uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen vervallen 70 jaar na de datum van de eerste publicatie of, ingeval deze eerder valt, de eerste mededeling aan het publiek. Een partij kan doeltreffende maatregelen nemen om te garanderen dat de winst die wordt gemaakt tijdens de 20 jaar durende bescherming volgend op de 50 jaar, billijk worden verdeeld tussen de uitvoerders en producenten.

11. De vermogensrechten van producenten van de eerste vastlegging van een film vervallen niet eerder dan 50 jaar na de vastlegging. Indien de film echter binnen deze termijn op geoorloofde wijze gepubliceerd of op geoorloofde wijze aan het publiek meegedeeld is, vervallen de rechten niet eerder dan 50 jaar na de datum van die eerste publicatie of, ingeval deze eerder valt, die eerste mededeling aan het publiek.

12. De vermogensrechten van omroeporganisaties vervallen niet eerder dan 50 jaar na de eerste uitzending van een programma, ongeacht of deze uitzendingen al dan niet via de ether plaatsvinden, uitzendingen per kabel of satelliet daaronder begrepen.

13. De in dit artikel gestelde termijnen worden berekend vanaf 1 januari van het jaar dat volgt op het feit dat de termijn doet ingaan.

Artikel 219

Bescherming van technische maatregelen

1. Elke partij voorziet in een passende rechtsbescherming tegen het omzeilen van doeltreffende technologische maatregelen door een persoon die weet of redelijkerwijs behoort te weten dat hij aldus handelt.

2. Elke partij voorziet in een passende rechtsbescherming tegen de vervaardiging, invoer, distributie, verkoop, verhuur, reclame voor verkoop of verhuur, of het bezit voor commerciële doeleinden van inrichtingen, producten of onderdelen, of het verrichten van diensten die:

- a) gestimuleerd, aangerezen of in de handel gebracht worden om doeltreffende technologische maatregelen te omzeilen;
- b) buiten de omzeiling van doeltreffende technologische maatregelen een commercieel doel van slechts beperkt belang dienen; of
- c) hoofdzakelijk ontworpen, geproduceerd of aangepast zijn dan wel verricht worden met het doel de omzeiling van doeltreffende technologische maatregelen mogelijk of gemakkelijker te maken.

3. Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt onder „technologisch maatregelen” verstaan technologie, toestellen of onderdelen die in het kader van hun normale werking dienen voor het voorkomen of beperken van handelingen ten aanzien van werken of ander beschermd materiaal, die niet zijn toegestaan door de houders van een auteursrecht of naburig recht overeenkomstig de nationale wetgeving. Technologische maatregelen worden geacht „doeltreffend” te zijn indien het gebruik van een beschermd werk of ander beschermd materiaal wordt gecontroleerd door de houders van het recht door toepassing van een controle op de toegang of een beschermingsprocedé zoals versleuteling, codering of een andere transformatie van het werk of ander materiaal of een kopieerbeveiliging die de beoogde bescherming biedt.

Artikel 220

Bescherming van informatie betreffende beheer van rechten

1. Elk van beide partijen voorziet in een passende rechtsbescherming tegen eenieder die opzettelijk op ongeoorloofde wijze een van de volgende handelingen verricht:

- a) de verwijdering of wijziging van elektronische informatie betreffende het beheer van rechten;
- b) de verspreiding, de invoer ter verspreiding, de uitzending, de mededeling aan het publiek of de beschikbaarstelling aan het publiek van werken of ander krachtens dit hoofdstuk beschermd materiaal, waaruit op ongeoorloofde wijze elektronische informatie betreffende het beheer van rechten is verwijderd of waarin op ongeoorloofde wijze dergelijke informatie is gewijzigd,

en deze persoon weet of redelijkerwijs behoort te weten dat hij zodoende aanzet tot een inbreuk op een auteursrecht of naburig recht overeenkomstig de nationale wetgeving, dan wel een dergelijke inbreuk mogelijk maakt, vergemakkelijkt of verbergt.

2. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder „informatie over het beheer van rechten” verstaan alle door de houders van een recht verstrekte informatie die dient ter identificatie van het werk of het andere materiaal bedoeld in dit hoofdstuk, dan wel van de auteur of een andere rechthebbende, of informatie betreffende de voorwaarden voor het gebruik van het werk of het andere materiaal, alsook de cijfers of codes waarin die informatie is verrat.
3. Lid 1 is van toepassing wanneer deze informatie is verbonden met een kopie, of kenbaar wordt bij de mededeling aan het publiek, van een werk of ander materiaal dat uit hoofde van dit hoofdstuk wordt beschermd.

Artikel 221

Uitzonderingen en beperkingen

1. Elke partij kan alleen in beperkingen of uitzonderingen op de in de artikelen 213 tot en met 218 bedoelde rechten voorzien in bepaalde bijzondere gevallen die niet in strijd zijn met een normale exploitatie van het beschermde materiaal en die de legitieme belangen van de houders van rechten niet op onredelijke wijze schaden, overeenkomstig de internationale verdragen en overeenkomsten waarbij zij partij zijn.
2. Elke partij voorziet erin dat tijdelijke reproductiehandelingen als bedoeld in de artikelen 213 tot en met 217, die van voorbijgaande of incidentele aard zijn, die een integraal en essentieel onderdeel vormen van een technisch proces en die worden toegepast met als enig doel: a) een doorgifte in een netwerk tussen derden door een tussenpersoon, of b) een legitiem gebruik van een werk of ander beschermd materiaal, en die geen zelfstandige economische waarde bezitten, mogelijk te maken, vrijgesteld zijn van het in de artikelen 213 tot en met 217 van deze overeenkomst bedoelde reproductierecht.

Artikel 222

Volgrecht van kunstenaars

1. Elke partij stelt ten behoeve van de auteur van een oorspronkelijk kunstwerk een volgrecht in, dat wordt omschreven als een onvervreemdbaar recht waarvan geen afstand kan worden gedaan, zelfs niet op voorhand, om telkens wanneer het werk na de eerste overdracht door de auteur wordt doorverkocht, een op de verkoopprijs berekend recht te ontvangen.
2. Het in lid 1 bedoelde recht is van toepassing op elke doorverkoop waarbij actoren uit de professionele kunsthandel, zoals veilinghuizen, kunstgalerijen of andere kunsthandelaren, betrokken zijn als verkoper, koper, of tussenpersoon.
3. Elke partij kan bepalen dat het in lid 1 bedoelde recht niet van toepassing is op een doorverkoop waarbij de verkoper het werk minder dan drie jaar vóór de doorverkoop heeft verkregen van de kunstenaar zelf en de doorverkoopprijs niet meer dan een bepaald minimumbedrag bedraagt.
4. Het recht komt ten laste van de verkoper. Elke partij kan bepalen dat een van de in lid 2 bedoelde natuurlijke personen of rechtspersonen, maar niet de verkoper, alleen dan wel samen met de verkoper aansprakelijk is voor de betaling van het recht.
5. De procedure voor inning en de bedragen van het recht worden in de nationale wetgeving vastgelegd.

Artikel 223

Samenwerking bij collectief beheer van rechten

1. De partijen streven ernaar de samenwerking tussen hun organisaties voor collectief beheer te bevorderen teneinde de beschikbaarheid van werken en ander beschermd materiaal op het grondgebied van de partijen en de overdracht van rechten voor het gebruik van dergelijke werken of ander beschermd materiaal te bevorderen.
2. De partijen bevorderen de transparantie van organisaties voor collectief beheer, meer bepaald wat betreft het innen van rechten, inhoudingen op geïnde rechten, het gebruik van geïnde rechten, het uitkeringsbeleid en hun repertoire.
3. De partijen verbinden zich ertoe te garanderen dat waar een organisatie voor collectief beheer die is gevestigd op het grondgebied van een partij, een andere organisatie voor collectief beheer vertegenwoordigt die is gevestigd op het grondgebied van de andere partij, bij wijze van een vertegenwoordigingsovereenkomst, de representerende organisatie voor collectief beheer de houders van een recht van de gerepresenteerde organisatie voor collectief beheer niet discrimineert.

4. De representerende organisatie voor collectief beheer betaalt de bedragen die zijn verschuldigd aan de gepresenteerde organisatie voor collectief beheer op een accurate, regelmatige en zorgvuldige wijze, en verstrekt tevens de gepresenteerde organisatie voor collectief beheer informatie over de bedragen van de rechten die namens deze werden geïnd, alsook over eventuele inhoudingen op deze geïnde rechten.

Onderafdeling II

Handelsmerken

Artikel 224

Internationale overeenkomsten

Elke partij draagt zorg voor het volgende:

- a) naleving van het Protocol bij de Schikking van Madrid betreffende de internationale inschrijving van merken;
- b) naleving van het Verdrag inzake handelsmerkenrecht en de Overeenkomst van Nice betreffende de internationale classificatie van de waren en diensten ten behoeve van de inschrijving van merken; alsmede
- c) alles in het werk te stellen wat redelijkerwijs in hun vermogen ligt om toe te treden tot het Verdrag van Singapore inzake het merkenrecht.

Artikel 225

De rechten die zijn verbonden aan een handelsmerk

Het geregistreerde handelsmerk geeft de houder een uitsluitend recht. Dit recht staat de houder toe, iedere derde die niet zijn toestemming hiertoe heeft verkregen, het gebruik van een teken in het economische verkeer te verbieden:

- a) wanneer dat teken gelijk is aan het handelsmerk en gebruikt wordt voor dezelfde waren of diensten als die waarvoor het handelsmerk is geregistreerd; alsmede
- b) wanneer dat teken identiek is met of lijkt op het handelsmerk en gebruikt wordt voor dezelfde waren of diensten die identiek zijn met of lijken op die waarvoor het handelsmerk is geregistreerd, indien dergelijk gebruik zou leiden tot mogelijke verwarring bij het publiek, met inbegrip van het gevaar van associatie tussen het teken en het handelsmerk.

Artikel 226

Inschrijvingsprocedure

1. Elke partij zorgt voor een systeem voor de registratie van handelsmerken waarbij de definitieve negatieve beslissingen van de desbetreffende handelsmerkinstantie schriftelijk aan de aanvrager worden meegedeeld en naar behoren worden gemotiveerd.
2. Elke partij zorgt voor de mogelijkheid om tegen de registratie van een handelsmerk verzet aan te tekenen en voor de aanvrager van een handelsmerk om daarop te antwoorden.
3. Elke partij voorziet in een openbaar toegankelijke elektronische databank voor aanvragen voor en de inschrijving van handelsmerken. De databank voor aanvragen van handelsmerken is ten minste tijdens de termijn voor het instellen van verzet toegankelijk.

Artikel 227

Bekende handelsmerken

Om uitvoering te geven aan de bescherming van bekende handelsmerken, als bedoeld in artikel 6 bis van het Verdrag van Parijs van 1967 en in artikel 16, leden 2 en 3, van de TRIPS-Overeenkomst, past elke partij de gezamenlijke aanbeveling betreffende bepalingen inzake de bescherming van bekende handelsmerken van de vergadering van de Unie van Parijs tot bescherming van de industriële eigendom en de algemene vergadering van de Wereldorganisatie voor de Intellectuele Eigendom („WIPO”) tijdens de 34e reeks bijeenkomsten van de vergaderingen van de WIPO-lidstaten van 20 tot en met 29 september 1999 toe.

*Artikel 228***Uitzonderingen op aan handelsmerk verbonden rechten**

Elk van beide partijen:

- a) voorziet in een eerlijk gebruik van beschrijvende termen, met inbegrip van geografische aanduidingen, als beperkte uitzondering op de rechten die verbonden zijn aan een handelsmerk; alsmede
- b) kan voorzien in beperkte uitzonderingen op de aan een handelsmerk verbonden rechten.

Bij het voorzien in dergelijke uitzonderingen wordt door elke partij rekening gehouden met de legitieme belangen van de houder van het handelsmerk en van derden.

*Artikel 229***Gronden van verval**

1. De partijen zorgen ervoor dat een handelsmerk kan komen te vervallen wanneer het merk in een ononderbroken periode van ten minste drie jaar niet normaal op het desbetreffende grondgebied is gebruikt voor de waren of diensten waarvoor het ingeschreven is en er geen geldige reden is voor niet-gebruik ervan.

Vervallenverklaring van een handelsmerk kan echter door niemand worden gevorderd wanneer het merk in de periode tussen het verstrijken van de minimale driejarige periode en de instelling van de vordering tot vervallenverklaring, voor het eerst of opnieuw normaal is gebruikt.

Begin van gebruik of hernieuwd gebruik binnen drie maanden vóór de instelling van de vordering tot vervallenverklaring, met dien verstande dat de periode van drie maanden ten vroegste na het verstrijken van de ononderbroken periode van ten minste drie jaar van het niet gebruiken is ingegaan, wordt echter niet in aanmerking genomen indien de voorbereiding voor het begin van gebruik of het hernieuwd gebruik pas getroffen wordt nadat de merkhouder er kennis van heeft gekregen dat de vordering tot vervallenverklaring kan worden ingesteld.

2. Een handelsmerk kan eveneens vervallen worden verklaard wanneer het, na de datum waarop het is ingeschreven:
  - a) door toedoen of nalaten van de merkhouder de in de handel gebruikelijke benaming is geworden van een product of dienst waarvoor het is ingeschreven; of
  - b) als gevolg van het gebruik dat ervan wordt gemaakt door de merkhouder of met zijn toestemming, voor de waren of diensten waarvoor het geregistreerd is, het publiek kan misleiden, met name over de soort, de kwaliteit of plaats van herkomst van deze waren of diensten.

Onderafdeling III

Geografische aanduidingen*Artikel 230***Toepassingsgebied**

1. Deze onderafdeling is van toepassing op de bescherming van geografische aanduidingen die hun oorsprong hebben in het grondgebied van de partijen.
2. Geografische aanduidingen van een partij die door de andere partij moeten worden beschermd, vallen enkel onder deze onderafdeling indien zij binnen het toepassingsgebied van de in artikel 231 bedoelde wetgeving vallen.

*Artikel 231***Gevestigde geografische aanduidingen**

1. Na bestudering van de in afdeling A van bijlage IX genoemde wetgeving van de Republiek Armenië concludeert de Europese Unie dat die wetgeving in overeenstemming is met de in afdeling B van die bijlage vermelde elementen.

2. Na bestudering van de in afdeling A van bijlage IX genoemde wetgeving van de Europese Unie concludeert de Republiek Armenië dat die wetgeving in overeenstemming is met de in afdeling B van die bijlage vermelde elementen.
3. Na afronding van een bezwaarprocedure en na bestudering van de in bijlage X vermelde geografische aanduidingen van de Europese Unie die in het kader van de in afdeling A van bijlage IX bedoelde wetgeving door de Europese Unie zijn geregistreerd, beschermt de Republiek Armenië deze geografische aanduidingen overeenkomstig het in deze overeenkomst vastgelegde beschermingsniveau.
4. Na afronding van een bezwaarprocedure en na bestudering van de in bijlage X vermelde geografische aanduidingen van de Republiek Armenië die in het kader van de in afdeling A van bijlage IX bedoelde wetgeving door de Republiek Armenië zijn geregistreerd, beschermt de Europese Unie deze geografische aanduidingen overeenkomstig het in deze overeenkomst vastgelegde beschermingsniveau.

Artikel 232

Toevoeging van nieuwe geografische aanduidingen

1. De partijen kunnen overeenkomstig de procedure van artikel 240, lid 3, nieuwe geografische aanduidingen opnemen in de lijst van beschermde geografische aanduidingen van bijlage X. Dergelijke nieuwe geografische aanduidingen kunnen worden toegevoegd na afronding van de bezwaarprocedure en na bestudering van de geografische aanduidingen ten genoegen van beide partijen, overeenkomstig artikel 231, leden 3 en 4.
2. De partijen zijn niet verplicht een geografische aanduiding toe te voegen aan de lijst als bedoeld in lid 1, wanneer:
  - a) de geografische aanduiding strijdig is met de naam van een planten- of dierenras en de consument daardoor zou kunnen worden misleid met betrekking tot de werkelijke oorsprong van het product;
  - b) gezien de reputatie of bekendheid van een handelsmerk de bescherming van de geografische aanduiding de consument kan misleiden ten aanzien van de werkelijke identiteit van het product; of
  - c) de naam van het begrip een soortnaam is.

Artikel 233

Toepassingsgebied van bescherming van geografische aanduidingen

1. De in bijlage X vermelde geografische aanduidingen worden door elke partij beschermd tegen:
  - a) direct of indirect commercieel gebruik van een beschermde naam voor vergelijkbare producten die niet voldoen aan de productspecificatie van de beschermde geografische aanduiding, of wanneer hierbij van de reputatie van een geografische aanduiding wordt geprofiteerd;
  - b) elk misbruik, elke nabootsing of voorstelling, zelfs indien de werkelijke oorsprong van het product is aangegeven of indien de beschermde benaming in vertaling, in een andere spelling of in een ander schrift wordt gebruikt of vergezeld gaat van een uitdrukking als „soort”, „type”, „methode” „zoals geproduceerd in”, „imitatie”, „smaak”, „-achtig” en dergelijke;
  - c) elke andere onjuiste of misleidende aanduiding met betrekking tot de herkomst, de oorsprong, de aard of de wezenlijke hoedanigheden van het product die aanleiding kan geven tot misverstanden over de oorsprong van het product, op de binnen- of buitenverpakking of in reclamemateriaal of documenten betreffende dat product, alsmede het verpakken in een recipiënt; alsmede
  - d) elke andere praktijk die de consument ten aanzien van de werkelijke oorsprong van het product kan misleiden.
2. Beschermde geografische aanduidingen worden geen soortnamen op de respectievelijke grondgebieden van de partijen.
3. Indien geografische aanduidingen geheel of gedeeltelijk gelijkkluidend zijn, wordt elke dergelijke geografische aanduiding beschermd mits deze te goeder trouw is gebruikt en daarbij naar behoren rekening is gehouden met lokale en traditionele gebruiken en het daadwerkelijke gevaar voor verwarring.

Onverminderd artikel 23 van de TRIPS-Overeenkomst bepalen de partijen onderling de praktische gebruiksvoorwaarden om gelijkkluidende geografische aanduidingen van elkaar te onderscheiden, er rekening mee houdend dat de betrokken producenten een billijke behandeling moeten krijgen en de consument niet mag worden misleid.

Een gelijkkluidende benaming die bij de consument ten onrechte de indruk wekt dat de producten van oorsprong zijn uit een ander grondgebied, wordt niet geregistreerd, ook al is de benaming juist wat het grondgebied, de regio of de plaats betreft waaruit het betrokken product feitelijk van oorsprong is.

4. Wanneer een partij in het kader van onderhandelingen met een derde land voorstelt om een geografische aanduiding van dat derde land te beschermen, en die benaming gelijkkluidend is met een geografische aanduiding van de andere partij die uit hoofde van deze onderafdeling beschermd is, stelt zij deze partij van dit voornemen in kennis en biedt zij haar de gelegenheid opmerkingen te maken voordat de bescherming van de geografische benaming van de derde partij van kracht wordt.

5. Geen enkele bepaling in deze onderafdeling verplicht een partij ertoe een geografische aanduiding van de andere partij te beschermen, indien deze aanduiding in het land van oorsprong niet of niet langer is beschermd.

De partijen stellen elkaar ervan in kennis wanneer een geografische aanduiding in het land van oorsprong niet langer wordt beschermd. Een dergelijke kennisgeving vindt plaats overeenkomstig de procedures van artikel 240, lid 3.

6. Deze overeenkomst doet op generlei wijze afbreuk aan het recht van een persoon om in het handelsverkeer zijn naam of de naam van zijn voorganger in zaken te gebruiken, behalve wanneer deze naam op zodanige wijze wordt gebruikt dat het publiek daardoor wordt misleid.

Artikel 234

Gebruiksrecht van geografische aanduidingen

1. Een in het kader van deze onderafdeling beschermde geografische aanduiding mag worden gebruikt door iedere marktdeelnemer die landbouwproducten, levensmiddelen, wijnen, gearomatiseerde wijnen of gedistilleerde dranken in de handel brengt die aan de desbetreffende specificatie voldoen.

2. Zodra een geografische aanduiding in het kader van deze onderafdeling is beschermd, wordt het gebruik van de beschermde benaming niet afhankelijk gesteld van registratie van de gebruikers of andere verplichtingen.

Artikel 235

Verband met handelsmerken

1. De partijen weigeren de registratie of zorgen voor nietigverklaring van een handelsmerk in een van de in artikel 233, lid 1, bedoelde situaties met betrekking tot een beschermde geografische aanduiding voor soortgelijke producten, mits een aanvraag om het handelsmerk te registreren wordt ingediend na de datum van het verzoek om bescherming van de geografische aanduiding in het desbetreffende grondgebied.

2. Voor de in artikel 231 bedoelde geografische aanduidingen is de datum van de beschermingsaanvraag de datum van inwerkingtreding van de onderhavige overeenkomst.

3. Voor de in artikel 232 bedoelde geografische aanduidingen is de datum van de beschermingsaanvraag de datum waarop een partij de andere partij een verzoek om bescherming van een geografische aanduiding toezendt.

4. Onverminderd artikel 232, lid 2, onder b), beschermen de partijen geografische aanduidingen die zijn genoemd in bijlage X, ook wanneer er een ouder handelsmerk bestaat. Onder een ouder handelsmerk wordt verstaan een handelsmerk dat in één van de situaties als bedoeld in artikel 233, lid 1, is gebruikt en dat vóór de datum waarop de aanvraag voor bescherming van de geografische aanduiding door de andere partij in het kader van deze overeenkomst wordt ingediend, is aangevraagd, geregistreerd of waarvoor, mits de betrokken wetgeving in deze mogelijkheid voorziet, rechten zijn verworven door gebruik, te goeder trouw, op het grondgebied van een van de partijen. Een dergelijk handelsmerk mag verder worden gebruikt en kan worden vernieuwd, niettegenstaande de bescherming van de geografische aanduiding, mits er geen redenen zijn voor nietig- of vervallenverklaring op grond van de wetgeving van een van de partijen inzake handelsmerken.

5. In afwijking van lid 4 worden oudere handelsmerken van de Republiek Armenië die bestaan uit de geografische aanduiding van de Europese Unie „Cognac” of „Champagne”, ook in transcriptie of vertaling, of die deze bevatten, en die zijn geregistreerd voor vergelijkbare producten die niet voldoen aan de relevante specificatie, nietig verklaard, herroepen of gewijzigd, zodat deze naam verdwijnt als element van het hele handelsmerk, uiterlijk 14 jaar voor „Cognac” en 2 jaar voor „Champagne”, na inwerkingtreding van deze overeenkomst.

*Artikel 236***Handhaving van bescherming**

Elke partij handhaaft de bescherming van de geografische aanduidingen overeenkomstig de artikelen 233 tot en met 235 door middel van passende administratieve maatregelen door de openbare autoriteiten. Elke partij handhaaft tevens die bescherming op verzoek van een belanghebbende.

*Artikel 237***Overgangsbepalingen**

1. Goederen die vóór de inwerkingtreding van deze overeenkomst in overeenstemming met het interne recht zijn vervaardigd en van een etiket zijn voorzien, maar die niet voldoen aan de vereisten van deze overeenkomst, mogen na de inwerkingtreding van deze overeenkomst worden verkocht totdat de voorraden zijn uitgeput.

2. Gedurende een overgangperiode van 24 jaar, te rekenen één jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst voor „Cognac”, en gedurende een overgangperiode van 3 jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst voor „Champagne”, belet de bescherming ingevolge deze overeenkomst van de volgende geografische aanduidingen van de Europese Unie niet dat deze voor bepaalde producten van oorsprong uit de Republiek Armenië worden gebruikt en naar derde landen uitgevoerd, indien de wetgeving van het betrokken derde land dit toestaat, om als aanduiding en presentatie van bepaalde vergelijkbare producten van oorsprong uit de Republiek Armenië te dienen, op voorwaarde dat:

- a) de naam op het etiket uitsluitend in niet-Latijns schrift wordt aangebracht;
- b) de werkelijke oorsprong van het product duidelijk op het etiket wordt aangebracht in hetzelfde gezichtsveld; alsmede
- c) niets in de presentatie van aard is om het publiek te misleiden wat de werkelijke oorsprong van het product betreft.

3. Gedurende een overgangperiode van 13 jaar, te rekenen één jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst voor „Cognac”, en gedurende een overgangperiode van 2 jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst voor „Champagne”, belet de bescherming ingevolge deze overeenkomst van deze geografische aanduidingen van de Europese Unie niet dat deze voor bepaalde producten van oorsprong uit de Republiek Armenië worden gebruikt, op voorwaarde dat:

- a) de naam op het etiket uitsluitend in niet-Latijns schrift wordt aangebracht;
- b) de werkelijke oorsprong van het product duidelijk op het etiket wordt aangebracht in hetzelfde gezichtsveld; alsmede
- c) niets in de presentatie van aard is om het publiek te misleiden wat de werkelijke oorsprong van het product betreft.

4. Met het oog op de vergemakkelijking van een vlotte en doeltreffende beëindiging van het gebruik van de geografische aanduiding van de Europese Unie „Cognac” voor producten van oorsprong uit de Republiek Armenië, en om het bedrijfsleven in de Republiek Armenië bij te staan om zijn concurrentiepositie op de exportmarkten te handhaven, verstrekt de Europese Unie de Republiek Armenië technische en financiële steun. Deze steun wordt overeenkomstig de wetgeving van de EU verstrekt, en omvat onder meer acties voor de ontwikkeling van een nieuwe benaming en voor de bevordering, advertering, en marketing van de nieuwe benaming in de binnenlandse en de traditionele exportmarkten.

5. De specifieke bedragen, soorten, mechanismen en tijdsaders voor de EU-steun als bedoeld in lid 4, worden bepaald in een pakket voor financiële en technische steun waarover de partijen uiterlijk binnen één jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een definitief akkoord moeten vinden. De partijen ontwikkelen gezamenlijk de voorwaarden voor zulk een steunpakket, gebaseerd op een grondige analyse van de behoeften die door deze steun moeten worden gedekt. Deze analyse wordt uitgevoerd door een internationaal consultingbedrijf dat door de partijen gezamenlijk wordt geselecteerd.

6. Indien de Europese Unie de financiële en technische steun als bedoeld in lid 4 niet verstrekt, kan de Republiek Armenië een beroep doen op het mechanisme voor geschillenbeslechting waarin is voorzien bij hoofdstuk 13, en kan zij, indien succesvol, de verplichtingen uit hoofde van de leden 2 en 3 opschorten.

7. De financiële en technische steun van de Europese Unie wordt verstrekt niet langer dan acht jaar na de datum van de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Artikel 238

Algemene voorschriften

1. Invoer, uitvoer en afzet van de in de artikelen 231 en 232 bedoelde producten vinden plaats overeenkomstig de wet- en regelgeving die van toepassing is op het grondgebied van de partij waar de producten op de markt worden gebracht.
2. Het subcomité voor geografische aanduidingen dat is opgericht krachtens artikel 240, behandelt elke aangelegenheid die betrekking heeft op productspecificaties van een geregistreerde geografische aanduiding die door de autoriteiten van een partij waaruit het product van oorsprong is, werden goedgekeurd, met inbegrip van eventuele wijzigingen daarvan.
3. In het kader van deze onderafdeling beschermde geografische aanduidingen kunnen alleen worden ingetrokken door de partij waaruit het product van oorsprong is.

Artikel 239

Samenwerking en transparantie

1. De partijen houden rechtstreeks of via het bij artikel 240 ingestelde subcomité voor geografische aanduidingen contact over alle kwesties in verband met de uitvoering en werking van deze onderafdeling. In het bijzonder kan een partij de andere partij verzoeken om informatie betreffende productspecificaties en de wijziging daarvan, alsook betreffende de contactpunten van de nationale controleautoriteiten.
2. Elke partij kan de specificaties van de geografische aanduidingen die krachtens deze onderafdeling beschermd worden, of een samenvatting daarvan, alsmede informatie over de contactpunten van de nationale controleautoriteiten, die betrekking hebben op krachtens deze onderafdeling beschermde geografische aanduidingen uit de andere partij, openbaar maken.

Artikel 240

Subcomité voor geografische aanduidingen

1. De partijen stellen een subcomité voor geografische aanduidingen in dat bestaat uit vertegenwoordigers van de Europese Unie en van de Republiek Armenië, en dat tot taak heeft toezicht te houden op de toepassing van deze onderafdeling en de samenwerking tussen de partijen en de dialoog over geografische aanduidingen te intensiveren.
2. Het subcomité voor geografische aanduidingen besluit bij consensus. Het subcomité stelt zijn reglement van orde vast. Het subcomité komt bijeen op verzoek van een van beide partijen, afwisselend in de Europese Unie en in de Republiek Armenië, op een tijdstip, plaats en wijze (waaronder eventueel per videoconferentie) die onderling door de partijen worden bepaald, maar uiterlijk binnen 90 dagen nadat het verzoek is gedaan.
3. Het subcomité voor geografische aanduidingen ziet er ook op toe dat deze onderafdeling goed functioneert, en kan aandacht besteden aan elke aangelegenheid met betrekking tot de uitvoering en het functioneren ervan. In het bijzonder is het verantwoordelijk voor:
  - a) het wijzigen van afdeling A van bijlage IX wat betreft de verwijzingen naar het recht dat op het grondgebied van de partijen geldt;
  - b) het wijzigen van afdeling B van bijlage IX wat betreft de elementen voor de registratie en controle van geografische aanduidingen;
  - c) het wijzigen van bijlage X wat betreft de lijst van geografische aanduidingen;
  - d) de uitwisseling van informatie over ontwikkelingen op wetgevings- en beleidsgebied inzake geografische aanduidingen alsmede over alle andere aangelegenheden van wederzijds belang op het gebied van geografische aanduidingen;
  - e) de uitwisseling van informatie over geografische aanduidingen met het oog op de bescherming ervan in overeenstemming met deze onderafdeling.

Onderafdeling IV

Modellen*Artikel 241***Internationale overeenkomsten**

De partijen nemen de Akte van Genève van 1999 bij de Overeenkomst van 's-Gravenhage betreffende de internationale inschrijving van tekeningen of modellen van nijverheid in acht.

*Artikel 242***Bescherming van geregistreerde modellen**

1. Elke partij voorziet in de bescherming van onafhankelijk gecreëerde modellen die nieuw en oorspronkelijk zijn. In deze bescherming wordt voorzien door registratie, die de houder van het recht uitsluitende rechten overeenkomstig het bepaalde in deze onderafdeling verleent.

Voor de toepassing van deze onderafdeling kan een partij een model dat een eigen karakter heeft, als oorspronkelijk beschouwen.

2. Een model dat is toegepast op of verwerkt in een voortbrengsel dat een onderdeel van een samengesteld voortbrengsel vormt, wordt slechts geacht nieuw en oorspronkelijk te zijn:

- a) voor zover het onderdeel, wanneer het in het samengestelde voortbrengsel is verwerkt, bij normaal gebruik van dit laatste zichtbaar blijft; alsmede
- b) voor zover deze zichtbare kenmerken van het onderdeel als zodanig aan de voorwaarden inzake nieuwheid en oorspronkelijkheid voldoen.

3. Onder „normaal gebruik” in de zin van lid 2, onder a), wordt verstaan het gebruik door de eindgebruiker, met uitzondering van handelingen in verband met onderhoud, service of reparatie.

4. De eigenaar van een geregistreerd model heeft het recht derden die daartoe niet zijn toestemming hebben, te beletten om ten minste producten te vervaardigen, te koop aan te bieden, te verkopen, in te voeren, uit te voeren, op te slaan of te gebruiken die het beschermde model vertonen of incorporeren, wanneer dit om commerciële redenen gebeurt, en daarbij zonder noodzaak afbreuk wordt gedaan aan de normale exploitatie van het model of dit niet in overeenstemming is met eerlijke handelspraktijken.

5. De duur van de bescherming belooft 25 jaar.

*Artikel 243***Bescherming van niet-geregistreerde modellen**

1. De Europese Unie en de Republiek Armenië voorzien in rechtsmiddelen ter voorkoming van het gebruik van niet-geregistreerde verschijningsvormen van een product, mits het omstreden gebruik voortvloeit uit het kopiëren van de niet-geregistreerde verschijningsvorm van het product. Dergelijk gebruik bestrijkt ten minste het te koop aanbieden, in de handel brengen, invoeren of uitvoeren van het product.

2. De beschermingsduur voor niet-geregistreerde verschijningsvormen van een product bedraagt ten minste drie jaar vanaf de datum waarop het model in een van de partijen ter beschikking van het publiek werd gesteld.

*Artikel 244***Uitzonderingen en uitsluitingen**

1. Elke partij kan beperkte uitzonderingen op de bescherming van modellen vaststellen, mits deze uitzonderingen niet op onredelijke wijze strijdig zijn met de normale exploitatie van beschermde modellen en niet op onredelijke wijze de legitieme belangen van de eigenaar van het beschermde model schaden, rekening houdend met de legitieme belangen van derden.

2. De bescherming van modellen strekt zich niet uit tot modellen waarvoor hoofdzakelijk technische of functionele overwegingen bepalend zijn. In het bijzonder geldt een modelrecht niet voor de uiterlijke kenmerken van een voortbrengsel dat noodzakelijkerwijs in precies dezelfde vorm en afmetingen gereproduceerd moet worden om het voortbrengsel waarin het model verwerkt is of waarop het toegepast is, mechanisch met een ander voortbrengsel te kunnen verbinden of om het in, rond of tegen een ander voortbrengsel te kunnen plaatsen, zodat elk van beide voortbrengselen zijn functie kan vervullen.

Artikel 245

Relatie met auteursrecht

Een model kan vanaf de datum waarop het is gecreëerd of in een vorm is vastgelegd, tevens beschermd worden krachtens het auteursrecht van een partij. De mate waarin en de voorwaarden waaronder een dergelijke bescherming wordt verleend, met inbegrip van het vereiste oorspronkelijkheidsgehalte, worden door elke partij overeenkomstig haar eigen wet- en regelgeving vastgesteld.

Onderafdeling V

Octrooien

Artikel 246

Internationale overeenkomsten

De partijen nemen het Verdrag inzake samenwerking bij octrooien in acht en stellen alles in het werk wat redelijkerwijs in hun vermogen ligt om het Verdrag inzake octrooirecht na te leven.

Artikel 247

Octrooien en volksgezondheid

1. De partijen erkennen het belang van de Verklaring inzake de TRIPS-Overeenkomst en de volksgezondheid, die op 14 november 2001 te Doha werd aangenomen door de ministeriële conferentie van de WTO. Voor de interpretatie en uitvoering van de rechten en verplichtingen uit hoofde van deze onderafdeling waarborgen de partijen de consistentie met deze verklaring.

2. De partijen dragen bij aan de uitvoering van het Besluit van de Algemene Raad van de WTO van 30 augustus 2003 over de uitvoering van punt 6 van de Verklaring van de Doha inzake de TRIPS-Overeenkomst en de volksgezondheid en nemen dit in acht.

Artikel 248

Aanvullend beschermingscertificaat

1. De partijen erkennen dat geneesmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen die op hun respectievelijk grondgebied door een octrooi worden beschermd, aan een administratieve vergunningsprocedure kunnen worden onderworpen voordat zij er in de handel mogen worden gebracht. De partijen erkennen dat de termijn tussen de indiening van de octrooiaanvraag en de eerste toestemming om het product op hun respectievelijk grondgebied in de handel te brengen, zoals voor dat doel door de desbetreffende wetgeving omschreven, de termijn van daadwerkelijke bescherming uit hoofde van het octrooi kan bekorten.

2. Elke partij zorgt voor een verdere periode van bescherming voor geneesmiddelen of gewasbeschermingsmiddelen die door een octrooi worden beschermd en die aan een administratieve vergunningsprocedure waren onderworpen, waarbij die periode gelijk moet zijn aan de in lid 1, tweede zin, bedoelde periode, verminderd met vijf jaar.

3. Onverminderd lid 2 mag de duur van de verdere periode van bescherming niet meer dan vijf jaar bedragen.

Met betrekking tot geneesmiddelen waarvoor kindergeneeskundige studies zijn verricht, en mits de resultaten van deze studies in de productinformatie worden weerspiegeld, is in de Unie een verdere verlenging met zes maanden mogelijk.

Onderafdeling VI

Niet openbaar gemaakte informatie

Artikel 249

Toepassingsgebied van de bescherming van bedrijfsgeheimen

1. De partijen bevestigen opnieuw hun verbintenissen uit hoofde van artikel 39, leden 1 en 2, van de TRIPS-Overeenkomst. Elke partij voorziet in passende civielrechtelijke procedures en maatregelen zodat de houder van een bedrijfsgeheim het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim, wanneer dit geschiedt in strijd met eerlijke handelsgebruiken, kan voorkomen en er schadeloosstelling voor kan krijgen.

2. Voor de toepassing van deze onderafdeling gelden de volgende definities:

a) „bedrijfsgeheim”: informatie die:

i) geheim is in die zin dat zij, in haar geheel dan wel in de juiste samenstelling en ordening van haar bestanddelen, niet algemeen bekend is bij of gemakkelijk toegankelijk is voor personen binnen de kringen die zich gewoonlijk bezighouden met de desbetreffende soort informatie;

ii) handelswaarde bezit omdat zij geheim is; alsmede

iii) door de persoon die rechtmatig daarover beschikt, onderworpen is aan redelijke maatregelen, gezien de omstandigheden, om deze geheim te houden; alsmede

b) „houder van het bedrijfsgeheim”: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtmatig over een bedrijfsgeheim beschikt.

3. Voor de toepassing van deze onderafdeling worden ten minste de volgende activiteiten beschouwd als in strijd met eerlijke handelsgebruiken:

a) het verkrijgen van een bedrijfsgeheim zonder de instemming van de houder van een bedrijfsgeheim, wanneer dit geschiedt door ongeoorloofde toegang tot, toeëigening van, of vermenigvuldiging van documenten, voorwerpen, materialen, stoffen of elektronische bestanden waarover de houder van het bedrijfsgeheim rechtmatig beschikt en die het bedrijfsgeheim bevatten of waaruit het bedrijfsgeheim kan worden afgeleid;

b) het gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim, wanneer dit geschiedt, zonder de instemming van de houder van het bedrijfsgeheim, door een persoon die blijkt:

i) het bedrijfsgeheim te hebben verworven op een manier als bedoeld onder a);

ii) inbreuk te plegen op een geheimhoudingsovereenkomst of een andere verplichting tot het niet openbaar maken van het bedrijfsgeheim; of

iii) inbreuk te plegen op een contractuele of andere verplichting tot beperking van het gebruik van het bedrijfsgeheim; alsmede

c) het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim, wanneer dit geschiedt door een persoon die op het ogenblik van het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken ervan wist, of gezien de omstandigheden, had moeten weten dat het bedrijfsgeheim direct of indirect werd verkregen van een persoon die het bedrijfsgeheim onrechtmatig gebruikte of openbaar maakte in de zin van punt b), ook indien deze persoon een andere persoon ertoe heeft gebracht om de handelingen die in dat punt worden genoemd, te verrichten.

4. Geen van de bepalingen van deze onderafdeling mag op zodanige wijze worden geïnterpreteerd dat zij een partij ertoe verplicht een van de volgende activiteiten te beschouwen als in strijd met eerlijke handelsgebruiken:

a) ontdekking of creatie op onafhankelijke wijze van de relevante informatie door een persoon;

- b) het nabouwen van een product door een persoon die er rechtmatig in het bezit van is en die niet gebonden is aan een rechtsgeldige verplichting de verkrijging van de relevante informatie te beperken;
  - c) het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van informatie die is vereist of toegestaan door de relevante binnenlandse wetgeving; alsmede
  - d) het gebruik door werknemers van ervaringen en vaardigheden die zij op eerlijke wijze tijdens de normale uitoefening van hun functie hebben opgedaan.
5. Geen van de bepalingen van deze onderafdeling mag op zodanige wijze worden geïnterpreteerd dat zij een beperking vormt van de vrijheid van meningsuiting en informatie, met inbegrip van de mediavrijheid zoals die wordt beschermd in de rechtspraak van elk van de partijen.

Artikel 250

Civielrechtelijke procedures en maatregelen voor bedrijfsgeheimen

1. Elke partij zorgt ervoor dat eenieder die deelneemt aan de civielrechtelijke procedures als bedoeld in artikel 249, of die toegang heeft tot documenten die deel uitmaken van deze gerechtelijke procedures, een bedrijfsgeheim of vermeend bedrijfsgeheim niet mag gebruiken of openbaar maken, voor zover de bevoegde autoriteiten dit bedrijfsgeheim als reactie op een voldoende verantwoorde aanvraag van een belanghebbende hebben aangemerkt als vertrouwelijk en waarop zij zijn geattendeerd door dergelijke deelname of toegang.
2. In de civielrechtelijke procedures als bedoeld in artikel 249 zorgt elke partij ervoor dat haar gerechtelijke autoriteiten ten minste de bevoegdheid hebben om:
  - a) voorlopige maatregelen te treffen om het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim op een manier die in strijd is met eerlijke handelsgebruiken, te voorkomen;
  - b) dwangmiddelen in te stellen om het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim op een manier die in strijd is met eerlijke handelsgebruiken, te voorkomen;
  - c) aan eenieder die wist of had moeten weten dat hij doende was een bedrijfsgeheim te verkrijgen, te gebruiken of openbaar te maken op een manier die in strijd is met eerlijke handelsgebruiken, een schadevergoeding op te leggen, te betalen aan de houder van het bedrijfsgeheim, die passend is voor de werkelijke schade die deze wegens het verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van het bedrijfsgeheim heeft geleden;
  - d) specifieke maatregelen te treffen om de vertrouwelijkheid te garanderen van elk bedrijfsgeheim of vermeend bedrijfsgeheim dat in een civielrechtelijke procedure in verband met het vermeende verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim op een manier die in strijd is met eerlijke handelsgebruiken, wordt overgelegd; dergelijke specifieke maatregelen kunnen overeenkomstig de binnenlandse wetgeving van de relevante partij, de mogelijkheid omvatten om:
    - i) geheel of gedeeltelijk de toegang tot bepaalde documenten te beperken;
    - ii) de toegang te beperken tot hoorzittingen en hun respectievelijke opnamen of transcripties; alsmede
    - iii) een niet-vertrouwelijke versie ter beschikking te stellen van een vonnis waarin de passages die bedrijfsgeheimen bevatten zijn verwijderd of aangepast; alsmede
  - e) sancties op te leggen aan de partijen of aan andere personen die onder de bevoegdheid van de rechtbank vallen, voor niet-toepassing van maatregelen die door de rechtbank krachtens lid 1 of punt d) van dit lid zijn getroffen, betreffende de bescherming van een bedrijfsgeheim of vermeend bedrijfsgeheim dat tijdens de rechtsprocedure is overgelegd.
3. Van de partijen wordt niet vereist dat zij instaan voor de gerechtelijke procedures en maatregelen als bedoeld in artikel 249, indien de activiteit in strijd met eerlijke handelsgebruiken geschiedt, overeenkomstig hun eigen binnenlandse wetgeving, met de bedoeling een fout, wangedrag, of illegale activiteiten te onthullen, of om een rechtmatig belang te beschermen dat door de wet is erkend.

*Artikel 251***Bescherming van gegevens die zijn ingediend ter verkrijging van een vergunning voor het in de handel brengen van een geneesmiddel**

1. Elke partij zorgt ervoor dat commerciële vertrouwelijke informatie die is ingediend ter verkrijging van een vergunning voor het in de handel brengen van een geneesmiddel vertrouwelijk blijft en niet aan derden wordt meegedeeld tenzij dringende redenen van volksgezondheid daartoe verplichten. Ook alle vertrouwelijke bedrijfsinformatie geniet bescherming tegen oneerlijk commercieel gebruik.
2. Elke partij zorgt ervoor dat gedurende een periode van acht jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de vergunning voor het in de handel brengen in de betrokken partij voor het eerst is verleend, de openbare instantie die verantwoordelijk is voor het verlenen van de vergunning voor het in de handel brengen, geen rekening houdt met vertrouwelijke bedrijfsinformatie of met de resultaten van pre-klinische of klinische tests, die zijn overgelegd in het eerste verzoek voor het in de handel brengen, en die vervolgens worden ingediend door een persoon of entiteit, hetzij particulier of openbaar, ter onderbouwing van een andere aanvraag voor een vergunning voor het in de handel brengen van een geneesmiddel, zonder dat de persoon of entiteit die dergelijke gegevens heeft ingediend, hiermee uitdrukkelijk heeft ingestemd, tenzij internationale overeenkomsten die door beide partijen worden erkend, anders bepalen.
3. Gedurende een periode van tien jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de vergunning voor het in de handel brengen in de betrokken partij voor het eerst is verleend, leidt het verlenen van een vergunning voor het in de handel brengen van enige volgende toepassing die is gebaseerd op de resultaten van pre-klinische of klinische tests die zijn overgelegd in het eerste verzoek voor het in de handel brengen, niet tot een vergunning voor het in de handel brengen van een geneesmiddel, tenzij de volgende aanvrager zijn eigen resultaten van pre-klinische of klinische tests overlegt (of de resultaten van pre-klinische of klinische tests die zijn gebruikt met de instemming van de partij die deze informatie eerst had verstrekt), en aan dezelfde vereisten voldoet als de eerste aanvrager.

Producten die niet voldoen aan de vereisten van dit lid, mogen niet in de handel worden gebracht.

4. Voorts wordt de in lid 3 bedoelde periode van tien jaar verlengd tot maximaal 11 jaar, indien de houder van de aanvankelijke vergunning gedurende de eerste acht jaar na het verkrijgen van deze vergunning een vergunning verkrijgt voor een of meer nieuwe therapeutische indicaties die worden beschouwd als een belangrijk klinisch voordeel ten opzichte van de bestaande behandelingen.

*Artikel 252***Gegevensbescherming met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen**

1. Elke partij kent een tijdelijk recht toe aan de eigenaar van een test- of studieverslag dat voor het eerst is ingediend ter verkrijging van een vergunning voor het in de handel brengen van een gewasbeschermingsmiddel. Gedurende die periode wordt het test- of studieverslag niet gebruikt ten behoeve van een andere persoon die een vergunning voor het in de handel brengen van een gewasbeschermingsmiddel tracht te verkrijgen, tenzij de eerste eigenaar hiermee uitdrukkelijk instemt. In deze onderafdeling wordt dit recht betiteld als „gegevensbescherming”.
2. Het in lid 1 bedoelde test- of studieverslag voldoet aan de volgende voorwaarden:
  - a) het is noodzakelijk voor de toelating of een wijziging van de toelating om toepassing op een ander gewas mogelijk te maken; alsmede
  - b) het is in overeenstemming verklaard met de beginselen van goede laboratoriumpraktijken of goede experimentele praktijken.
3. De gegevensbescherming geldt voor een termijn van ten minste tien jaar vanaf de eerste vergunning door de bevoegde autoriteit in de desbetreffende partij. Voor gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico mag de termijn worden verlengd tot 13 jaar.
4. De in lid 3 bedoelde termijnen worden met drie maanden verlengd bij elke verlenging van de vergunning voor beperkte toepassingen, indien deze vergunningen door de houder van de vergunning worden aangevraagd uiterlijk vijf jaar na de datum van verlening van de eerste vergunning door de bevoegde autoriteit. De totale termijn voor gegevensbescherming mag in geen geval meer dan 13 jaar bedragen. Voor gewasbeschermingsmiddelen met een laag risico mag de totale termijn voor gegevensbescherming in geen geval meer dan 15 jaar bedragen.

Onder „beperkte toepassing” wordt verstaan de toepassing van een gewasbeschermingsmiddel in een partij voor planten of plantaardige producten die niet op ruime schaal worden geteeld in die partij of die op ruime schaal worden geteeld om aan een uitzonderlijke behoefte op het gebied van gewasbescherming te voldoen.

5. Een test of studie wordt eveneens beschermd wanneer deze voor de verlenging of de herziening van een vergunning noodzakelijk was. In die gevallen bedraagt de periode voor gegevensbescherming 30 maanden.
6. Elke partij stelt maatregelen vast om de aanvrager en houders van eerdere vergunningen die op de respectieve grondgebieden van de partijen zijn gevestigd, ertoe te verplichten geheime informatie te delen, om herhaling van proeven op gewervelde dieren te voorkomen.

Onderafdeling VII

Plantenrassen

Artikel 253

Plantenrassen

1. Elke partij beschermt kwekersrechten overeenkomstig het Internationaal Verdrag tot bescherming van kweekproducten (UPOV), met inbegrip van de uitzondering op het kwekersrecht als bedoeld in artikel 15 van dat verdrag, en werkt samen om deze rechten te bevorderen en te handhaven.
2. Voor de Republiek Armenië is dit artikel niet later van toepassing dan drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Afdeling C

Handhaving van intellectuele-eigendomsrechten

Onderafdeling I

Algemene bepalingen

Artikel 254

Algemene verplichtingen

1. De partijen herbevestigen hun verbintenissen in het kader van de TRIPS-Overeenkomst, in het bijzonder deel III daarvan. Elke partij voorziet in de in deze afdeling uiteengezette aanvullende maatregelen, procedures en rechtsmiddelen, die nodig zijn om te zorgen voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten. Deze maatregelen, procedures en rechtsmiddelen zijn eerlijk en billijk, niet onnodig ingewikkeld of duur, of met onredelijke termijnen of nodeloze vertragingen.
2. De in lid 1 bedoelde maatregelen, procedures en rechtsmiddelen zijn tevens doeltreffend, evenredig en afschrikkend; zij worden zodanig toegepast dat het scheppen van belemmeringen voor legitiem handelsverkeer wordt vermeden en dat wordt voorzien in waarborgen tegen misbruik van deze procedures.
3. Voor de toepassing van onderafdeling II van deze afdeling worden onder het begrip „intellectuele-eigendomsrechten” ten minste de volgende rechten verstaan:
  - a) auteursrecht;
  - b) naburige rechten;
  - c) *sui generis* recht van de samensteller van een databank;
  - d) rechten van de ontwerper van topografieën van halfgeleiderproducten;
  - e) rechten op handelsmerken;
  - f) rechten inzake modellen;

- g) octrooirechten, met inbegrip van rechten die voortvloeien uit aanvullende beschermingscertificaten;
- h) geografische aanduidingen;
- i) rechten op gebruiksmodellen;
- j) kwekersrechten; alsmede
- k) handelsnamen voor zover deze beschermd worden als exclusieve eigendomsrechten in de desbetreffende interne wetgeving.

Bedrijfsgeheimen vallen niet onder het toepassingsgebied van deze afdeling. De handhaving van bedrijfsgeheimen wordt in artikel 250 behandeld.

Artikel 255

Gerechtigde aanvragers

Elke partij erkent dat de volgende personen gerechtigd zijn te verzoeken om toepassing van de in deze afdeling en in deel III van de TRIPS-Overeenkomst bedoelde maatregelen, procedures en rechtsmiddelen:

- a) houders van intellectuele-eigendomsrechten in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving;
- b) alle andere personen die gemachtigd zijn deze rechten te gebruiken, in het bijzonder licentiehouders, voor zover toegestaan door en in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving;
- c) instanties voor het collectieve beheer van intellectuele-eigendomsrechten die officieel erkend zijn als gerechtigd tot het vertegenwoordigen van houders van intellectuele-eigendomsrechten, voor zover toegestaan door en in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving; alsmede
- d) beroepsorganisaties die officieel erkend zijn als gerechtigd tot het vertegenwoordigen van houders van intellectuele-eigendomsrechten, voor zover toegestaan door en in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving.

Onderafdeling II

Civielrechtelijke handhaving

Artikel 256

Maatregelen ter bescherming van bewijsmateriaal

1. Elke partij zorgt ervoor dat de bevoegde rechterlijke instanties, al voordat een bodemprocedure is begonnen, op verzoek van een partij die redelijkerwijs beschikbaar bewijsmateriaal heeft overgelegd tot staving van de stelling dat er inbreuk op haar intellectuele-eigendomsrecht is gemaakt of zal worden gemaakt, onmiddellijk afdoende voorlopige maatregelen kunnen gelasten om het relevante bewijsmateriaal in verband met de vermeende inbreuk te beschermen, mits de bescherming van vertrouwelijke informatie wordt gewaarborgd.

2. De in lid 1 bedoelde voorlopige maatregelen kunnen de gedetailleerde beschrijving, met of zonder monsterneming, dan wel de fysieke inbeslagname van de vermeende inbreuk makende goederen en, in voorkomend geval, de bij de productie of distributie daarvan gebruikte materialen en werktuigen en de desbetreffende documenten omvatten. Die maatregelen worden met name genomen, zo nodig zonder dat de tegenpartij wordt gehoord, wanneer het aannemelijk is dat uitstel de houder van het recht onherstelbare schade zal berokkenen, of indien er een aantoonbaar gevaar bestaat dat bewijsmateriaal wordt vernietigd. De andere partij heeft het recht te worden gehoord binnen een redelijke termijn.

Artikel 257

Recht op informatie

1. Elk van beide partijen ziet erop toe dat de bevoegde rechterlijke instanties in het kader van civiele procedures wegens inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht naar aanleiding van een met redenen omkleed en proportioneel verzoek van de eiser kunnen gelasten dat de inbreukmaker of iedere andere persoon die partij of getuige bij een geschil is, informatie verstrekt over de oorsprong en het distributienetwerk van de goederen of diensten die een inbreuk op het intellectuele-eigendomsrecht vormen.

Voor de toepassing van dit lid betekent „iedere andere persoon” een persoon die:

- a) de inbreukmakende goederen op commerciële schaal in zijn bezit blijkt te hebben;
- b) de inbreukmakende diensten op commerciële schaal blijkt te gebruiken;
- c) op commerciële schaal diensten blijkt te verlenen die bij inbreukmakende activiteiten worden gebruikt; of
- d) door een in dit lid bedoelde persoon is aangewezen als zijnde betrokken bij de productie, de vervaardiging of de distributie van de goederen of bij het verlenen van de diensten.

De in dit lid bedoelde informatie omvat, naargelang van het geval:

- a) de naam en het adres van de producenten, fabrikanten, distributeurs, aanbieders en andere eerdere houders van de goederen of diensten, alsmede van de beoogde groot- en detailhandelaren; alsmede
- b) informatie over de geproduceerde, vervaardigde, geleverde, ontvangen of bestelde hoeveelheden, en over de voor de desbetreffende goederen of diensten verkregen prijs.

2. Dit artikel geldt onverminderd voor andere wettelijke bepalingen waarbij:

- a) de houder van het recht ruimere rechten op informatie worden toegekend;
- b) het gebruik van de krachtens dit artikel meegedeelde informatie in civiele of strafzaken wordt geregeld;
- c) de aansprakelijkheid wegens misbruik van het recht op informatie wordt geregeld;
- d) de mogelijkheid wordt geboden te weigeren gegevens te verstrekken die de in lid 1 bedoelde persoon zouden dwingen deelname door hemzelf of door naaste verwanten aan een inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht toe te geven; of
- e) de bescherming van de vertrouwelijkheid van informatiebronnen of de verwerking van persoonsgegevens wordt geregeld.

Artikel 258

Voorlopige en conservatoire maatregelen

1. Elke partij ziet erop toe dat de rechterlijke instanties, op verzoek van de aanvrager, een voorlopig bevel kunnen uitvaardigen tegen de vermeende inbreukmaker dat bedoeld is om een dreigende inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht te voorkomen. De rechterlijke instanties kunnen ook, indien wenselijk en indien het interne recht hierin voorziet op straffe van een dwangsom, tijdelijk voortzetting van de vermeende inbreuk op dat intellectuele-eigendomsrecht verbieden, dan wel aan deze voortzetting de voorwaarde verbinden dat voor schadeloosstelling van de rechthebbende zekerheid wordt gesteld. Onder dezelfde voorwaarden kan een voorlopig bevel worden uitgevaardigd tegen een tussenpersoon wier diensten door een derde worden gebruikt om inbreuk te maken op een intellectuele-eigendomsrecht.

2. Een voorlopig bevel kan ook worden uitgevaardigd om de inbeslagname of afgifte te kunnen gelasten van goederen waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, teneinde te voorkomen dat zij in het handelsverkeer worden gebracht of zich daarin bevinden.

3. De partijen zorgen ervoor dat, in geval van vermeende inbreuk op commerciële schaal en indien de indiener van het verzoek omstandigheden aantoont die de schadevergoeding in gevaar dreigen te brengen, de rechterlijke instanties conservatoir beslag kunnen laten leggen op de roerende en onroerende goederen van de vermeende inbreukmaker, met inbegrip van het blokkeren van zijn bankrekeningen en andere tegoeden. Met het oog daarop kunnen de bevoegde instanties overlegging van bancaire, financiële of commerciële documenten of passende inzage van de desbetreffende informatie gelasten.

Artikel 259

Corrigerende maatregelen

1. Elke partij ziet erop toe dat de bevoegde rechterlijke instanties op verzoek van de eiser, onverminderd de aan de houder van het betrokken recht wegens de inbreuk verschuldigde schadevergoeding en zonder schadeloosstelling van welke aard ook, op zijn minst de definitieve onttrekking aan het handelsverkeer of de vernietiging kunnen gelasten van de goederen waarvan zij hebben vastgesteld dat zij inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht maken. In voorkomend geval kunnen de bevoegde rechterlijke instanties ook de vernietiging gelasten van materialen en werktuigen die hoofdzakelijk zijn gebruikt voor het ontwerpen of vervaardigen van die goederen.

2. De rechterlijke instanties van de partijen hebben de bevoegdheid te gelasten dat de in lid 1 bedoelde maatregelen op kosten van de inbreukmaker worden uitgevoerd, tenzij bijzondere redenen dit beletten.

Artikel 260

Rechterlijke bevelen

Elke partij zorgt ervoor dat de rechterlijke instanties, wanneer een inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht wordt vastgesteld, een bevel tot staking van de inbreuk tegen de inbreukmaker en tegen een tussenpersoon van wie de diensten door een derde worden gebruikt om inbreuk te maken op een intellectuele-eigendomsrecht, kunnen uitvaardigen.

Artikel 261

Alternatieve maatregelen

Een partij kan bepalen dat de bevoegde rechterlijke instanties, in voorkomend geval en op verzoek van de persoon aan wie de in de artikelen 259 of 260 vastgelegde maatregelen kunnen worden opgelegd, kunnen gelasten dat de maatregelen van deze artikelen niet worden toegepast, maar in plaats daarvan aan de benadeelde partij een geldelijke schadeloosstelling wordt betaald. Dergelijke geldelijke schadeloosstelling wordt betaald wanneer de persoon aan wie de maatregelen kunnen worden opgelegd, zonder opzet en zonder nalatigheid heeft gehandeld, wanneer uitvoering van de maatregelen van de artikelen 259 en 260 de betrokkene onevenredige schade zou berokkenen en wanneer geldelijke schadeloosstelling van de benadeelde partij redelijkerwijs toereikend lijkt.

Artikel 262

Schadevergoedingen

1. Elke partij zorgt ervoor dat de rechterlijke instanties, op verzoek van de benadeelde partij, de inbreukmaker die wist of redelijkerwijs had moeten weten dat hij inbreuk pleegde, gelasten aan de houder van het recht een schadevergoeding te betalen die passend is voor de werkelijke schade die deze wegens de inbreuk heeft geleden. De rechterlijke instanties die de schadevergoeding vaststellen:

- a) houden rekening met alle passende aspecten, zoals de negatieve economische gevolgen, waaronder winstderving, die de benadeelde partij heeft ondervonden, de onrechtmatige winst die de inbreukmaker heeft genoten en, in voorkomend geval, andere elementen dan economische factoren, onder meer de morele schade die de houder van het recht door de inbreuk heeft geleden; of
- b) kunnen als alternatief voor het bepaalde onder a) in voorkomend geval de schadevergoeding vaststellen als een eenmalige vergoeding, op basis van elementen zoals ten minste het bedrag aan royalty's of vergoedingen dat verschuldigd was geweest indien de inbreukmaker toestemming had gevraagd om het intellectuele-eigendomsrecht in kwestie te gebruiken.

2. De partijen kunnen ten behoeve van de benadeelde partij bepalen dat de rechterlijke instanties invordering van winsten of betaling van een, eventueel vooraf vastgestelde, schadevergoeding kunnen gelasten, indien de inbreukmaker niet wist of niet redelijkerwijs had moeten weten dat hij inbreuk pleegde.

Artikel 263

Gerechtskosten

Elke partij draagt er zorg voor dat, als algemene regel, redelijke en proportionele gerechtskosten en andere kosten die de in het gelijk gestelde partij heeft gemaakt, door de in het ongelijk gestelde partij worden gedragen, tenzij de billijkheid zich daartegen verzet.

Artikel 264

Openbaarmaking van rechterlijke uitspraken

Elke partij draagt er zorg voor dat de rechterlijke instanties in rechtszaken wegens inbreuk op een intellectuele-eigendomsrecht op verzoek van de eiser kunnen gelasten dat op kosten van de inbreukmaker passende maatregelen tot verspreiding van de informatie over de uitspraak worden getroffen, met inbegrip van bekendmaking en publicatie van de volledige of gedeeltelijke uitspraak.

*Artikel 265***Vermoeden van auteurschap of houderschap van rechten**

De partijen erkennen dat het voor de toepassing van de in deze afdeling bedoelde maatregelen, procedures en rechtsmiddelen volstaat voor de auteur van een werk van letterkunde of kunst, om als zodanig te worden beschouwd en derhalve het recht te hebben om een rechtsvordering wegens inbreuk in te stellen, dat zijn naam op de gebruikelijke wijze op het werk is vermeld, totdat bewijs van het tegendeel is geleverd.

Onderafdeling III

Grenshandhaving*Artikel 266***Grenshandhaving**

1. Bij de tenuitvoerlegging van maatregelen aan de grens in verband met de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten zorgt elke partij voor consistentie met de verplichtingen in het kader van de GATT 1994 en de TRIPS-Overeenkomst.
2. Om de doeltreffende bescherming van de intellectuele-eigendomsrechten op het douanegebied van de partijen te waarborgen, stellen de respectievelijke douaneautoriteiten een reeks methoden vast om zendingen te identificeren die goederen bevatten waarvan wordt vermoed dat zij inbreuk maken op een intellectuele-eigendomsrecht, overeenkomstig de leden 3 en 4. Tot deze methoden behoren risicoanalysetechnieken die onder andere zijn gebaseerd op door de houder van een recht verstrekte informatie, verzamelde informatie en vrachtingspecties.
3. De douaneautoriteiten van elke partij treffen op verzoek van de houders van een recht maatregelen om het in het vrije verkeer brengen van goederen onder douanetoezicht op te schorten of goederen vast te houden, wanneer een inbreuk wordt vermoed op handelsmerken, auteursrechten en naburige rechten, geografische aanduidingen, octrooien, gebruiksmodellen, industriële modellen, topografieën van geïntegreerde schakelingen en kwekersrechten.
4. Uiterlijk drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst vatten de partijen gesprekken aan over het recht van hun respectievelijke douaneautoriteiten om op eigen initiatief het in het vrije verkeer brengen van goederen onder douanetoezicht op te schorten of goederen vast te houden, wanneer een inbreuk wordt vermoed op handelsmerken, auteursrechten en naburige rechten, geografische aanduidingen, octrooien, gebruiksmodellen, industriële modellen, topografieën van geïntegreerde schakelingen en kwekersrechten.
5. Onverminderd lid 3 heeft een partij de vrijheid maar geen verplichting om deze procedures toe te passen op de invoer van goederen die door de rechthebbende of met diens toestemming in een ander land in de handel worden gebracht.
6. De partijen komen overeen samen te werken met betrekking tot de internationale handel in goederen waarvoor een vermoeden bestaat dat zij inbreuk maken op intellectuele-eigendomsrechten. Tot dat doel stelt elke partij een contactpunt binnen zijn douanedienst in en stelt de andere partij daarvan in kennis. Dergelijke samenwerking heeft betrekking op de uitwisseling van informatie over mechanismen om informatie te verzamelen van de houders van rechten, over beste werkwijzen en ervaringen op het gebied van risicobeheerstrategieën, alsmede over methoden om zendingen te identificeren waarvan wordt vermoed dat zij inbreukmakende goederen bevatten. Elke informatie wordt verstrekt op een manier die de bepalingen van de bescherming van persoonsgegevens die op het grondgebied van elke partij gelden, ten volle eerbiedigt.
7. Zonder afbreuk te doen aan andere manieren van samenwerking is Protocol II inzake wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden van toepassing op de grenshandhaving met betrekking tot intellectuele-eigendomsrechten.
8. Zonder afbreuk te doen aan de algemene bevoegdheden van het Partnerschapscomité is het subcomité douane als bedoeld in artikel 126 bevoegd om de correcte werking en de uitvoering van deze afdeling te garanderen, door prioriteiten vast te stellen en te voorzien in passende procedures voor samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van beide partijen.

Onderafdeling IV

Overige bepalingen voor de handhaving*Artikel 267***Gedragscodes**

1. De partijen stimuleren:
  - a) de ontwikkeling door handels- of beroepsverenigingen of -organisaties van gedragscodes die ten doel hebben bij te dragen tot de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten; alsmede
  - b) de indiening bij de bevoegde autoriteiten van de partijen van ontwerp-gedragscodes en van evaluaties van de toepassing van deze gedragscodes.

*Artikel 268***Samenwerking**

1. De partijen werken samen ter ondersteuning van de tenuitvoerlegging van de verbintenissen en verplichtingen in dit hoofdstuk.
2. De samenwerking tussen de partijen strekt zich uit, maar is niet beperkt tot de volgende activiteiten:
  - a) uitwisseling van informatie over het rechtskader met betrekking tot intellectuele-eigendomsrechten en de relevante regels om deze te beschermen en te handhaven; uitwisseling van ervaringen met betrekking tot de voortgang op wetgevingsgebied op die terreinen in de Europese Unie en de Republiek Armenië;
  - b) uitwisseling van ervaringen en informatie over de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten;
  - c) uitwisseling van ervaringen met betrekking tot de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten op centraal en subcentraal niveau door de douane, de politie en administratieve en gerechtelijke instanties;
  - d) coördinatie ter voorkoming van de uitvoer van nagemaakte goederen, ook met derde landen;
  - e) capaciteitsopbouw en uitwisseling en opleiding van personeel;
  - f) bevordering en verspreiding van informatie over intellectuele-eigendomsrechten, onder meer in zakenkringen en het maatschappelijk middenveld; voorlichting over intellectuele-eigendomsrechten van consumenten en houders van een recht;
  - g) uitbreiding van institutionele samenwerking, bijvoorbeeld tussen bureaus voor intellectuele eigendom van beide partijen;
  - h) actieve bevordering van voorlichting aan en scholing van het grote publiek over het beleid inzake intellectuele-eigendomsrechten, onder meer door formulering van doeltreffende strategieën om te bepalen wat de belangrijkste doelgroepen zijn en door vormgeving van communicatieprogramma's ter vergroting van het bewustzijn van de consument en de media over de impact van inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten, met inbegrip van het gevaar voor de gezondheid en de veiligheid en het verband met de georganiseerde misdaad.
3. Onverminderd de leden 1 en 2, en als aanvulling daarop houden de partijen in voorkomend geval een effectieve dialoog over intellectuele-eigendomsrechten (IE-dialoog) en behandelen daar onderwerpen die van belang zijn voor de bescherming en de handhaving van de onder dit hoofdstuk vallende intellectuele-eigendomsrechten, alsmede alle andere relevante onderwerpen.

HOOFDSTUK 8

Overheidsopdrachten

Artikel 269

Betrekkingen met de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten

De partijen bevestigen hun wederzijdse rechten en verplichtingen in het kader van de herziene Overeenkomst inzake overheidsopdrachten van 2012 ⁽¹⁾ (WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten). Deze rechten en verplichtingen die zijn opgesteld bij de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, met inbegrip van de specificaties voor elke partij zoals uiteengezet in de respectievelijke bijlagen bij aanhangsel I, worden in deze overeenkomst opgenomen en vallen onder de bepalingen voor de bilaterale regeling voor geschillenbeslechting van hoofdstuk 13.

Artikel 270

Extra toepassingsgebied

1. De partijen passen mutatis mutandis de bepalingen toe van de artikelen I tot en met IV, VI tot en met XV, XVI.1 tot en met XVI.3, XVII en XVIII van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten op de overheidsopdrachten die worden bestreken door bijlage XI bij deze overeenkomst.
2. Het Partnerschapscomité kan besluiten bijlage XI bij deze overeenkomst te wijzigen. Wat de procedure betreft voor wijzigingen en rectificaties van deze bijlage door een partij, passen de partijen mutatis mutandis de bepalingen toe van artikel XIX van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, mits de kennisgevingen direct geschieden aan de andere partij en de verwijzing naar geschillenbeslechting wordt begrepen als een verwijzing naar hoofdstuk 13.

Artikel 271

Aanvullende voorschriften

De partijen passen op de aanbestedingen die worden bestreken respectievelijk door de bijlage bij aanhangsel I van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten en door bijlage XI bij deze overeenkomst, de volgende aanvullende voorschriften toe:

Elektronische publicatie van kennisgevingen van aanbestedingen

1. Elke partij garandeert dat alle kennisgevingen van geplande aanbestedingen direct op elektronische wijze gratis toegankelijk worden gemaakt via een enkel toegangspunt op internet. Voorts kunnen de kennisgevingen ook worden gepubliceerd in een gepaste papieren vorm. Dergelijke media worden op ruime schaal verspreid en blijven gemakkelijk toegankelijk voor het publiek, ten minste tot het verstrijken van de in het bericht vermelde termijn.

Voorschriften voor de beroepsprocedures

2. Elke partij zorgt ervoor dat met de maatregelen die worden getroffen in verband met de beroepsprocedures als bedoeld in artikel XVIII van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, de noodzakelijke bevoegdheden worden verleend om:
  - a) zo snel mogelijk en in kort geding voorlopige maatregelen te nemen om de beweerde inbreuk ongedaan te maken of te voorkomen dat de betrokken belangen verder worden geschaad, met inbegrip van maatregelen om de gunningsprocedure van een contract voor een overheidsopdracht of de tenuitvoerlegging van enig door de aanbestedende diensten genomen besluit, op te schorten dan wel te doen opschorten;
  - b) onwettig genomen besluiten nietig te verklaren dan wel nietig te doen verklaren, met inbegrip van het verwijderen van discriminerende technische, economische of financiële specificaties in oproepen tot voorgenomen of geplande inschrijving, bestekken dan wel in enig ander stuk dat verband houdt met de gunningsprocedure; alsmede
  - c) schadevergoeding toe te kennen aan degenen die door een inbreuk schade hebben geleden.
3. In geval van de herziening van een gunningsbesluit zorgt elke partij ervoor dat de aanbestedende autoriteit de opdracht niet kan sluiten vooraleer het beroepsorgaan een besluit heeft getroffen over de aanvraag of besloten heeft tot voorlopige maatregelen of tot herziening. De opschorting eindigt niet vroeger dan de afloop van de opschortende termijn als bedoeld in lid 6.

⁽¹⁾ Bijlage bij het Protocol tot wijziging van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (GPA/113).

4. Elke partij zorgt ervoor dat de besluiten van de beroepsinstanties op doeltreffende wijze kunnen worden gehandhaafd.
5. De leden van de onafhankelijke beroepsinstanties zijn niet de vertegenwoordigers van een van de aanbestedende autoriteiten.

Wat betreft beroepsinstanties die geen rechterlijke instantie zijn, draagt elke partij er zorg voor dat:

- a) hun beslissingen altijd schriftelijk met redenen worden omkleed;
- b) elke vermeende onwettige maatregel van de onafhankelijke beroepsinstantie of elke vermeende fout in de uitoefening van de bevoegdheden van de beroepsinstantie onderworpen is aan rechterlijke toetsing of toetsing door een ander onafhankelijk orgaan dat een rechtbank of tribunaal is en onafhankelijk is van zowel de aanbestedende autoriteit als de beroepsinstantie;
- c) voor de benoeming en de beëindiging van het mandaat van de leden van deze onafhankelijke instantie dezelfde voorwaarden gelden als voor rechters, wat betreft de voor de benoeming bevoegde autoriteit, de duur van hun mandaat en hun afzetbaarheid;
- d) ten minste de voorzitter van deze onafhankelijke instantie dezelfde juridische en beroepskwalificaties heeft als een rechter; alsmede
- e) de onafhankelijke instantie haar besluiten neemt na een procedure op tegenspraak en deze besluiten, met middelen die door elke lidstaat worden vastgesteld, juridisch bindend zijn.

Opschortende termijn

6. De aanbestedende autoriteit kan na het besluit tot gunning van een opdracht binnen het toepassingsgebied van dit hoofdstuk geen opdracht sluiten vooraleer:
  - a) de opschortende termijn van ten minste 10 kalenderdagen is verstreken, ingaande op de dag na de datum waarop het besluit tot gunning van de opdracht per faxbericht of met elektronische middelen aan de betrokken inschrijvers is gezonden; of
  - b) een termijn van hetzij ten minste 15 kalenderdagen, ingaande op de dag na de datum waarop het besluit tot gunning van de opdracht aan de betrokken inschrijvers en gegadigden is gezonden, hetzij ten minste 10 kalenderdagen, ingaande op de dag na de datum waarop het besluit tot gunning van de opdracht is ontvangen, is verstreken, indien andere communicatiemiddelen worden gebruikt.

Een partij kan anderzijds ook erin voorzien dat de opschortende termijn ingaat door de publicatie van het gunningsbesluit in een gratis beschikbaar elektronisch medium, uit hoofde van artikel XVI.2 van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten.

Inschrijvers worden geacht bij de procedure betrokken te zijn zolang zij niet definitief zijn uitgesloten. De uitsluiting is definitief wanneer de betrokken inschrijvers daarvan in kennis zijn gesteld en wanneer de uitsluiting wettig is bevonden door een onafhankelijke beroepsinstantie, dan wel er niet langer beroep tegen de uitsluiting kan worden ingesteld. Kandidaten worden geacht bij de procedure betrokken te zijn zolang de aanbestedende autoriteit aan de betrokken inschrijvers geen mededeling heeft gedaan van de afwijzing van hun aanvraag vóór kennisgeving van het gunningsbesluit van de opdracht.

7. Een partij kan besluiten dat de opschortende termijnen als bedoeld in lid 6, eerste alinea, onder a), en b), niet van toepassing zijn in de volgende gevallen:
  - a) indien de enige inschrijver als bedoeld in lid 6, derde alinea, degene is wie de opdracht wordt gegund en er geen andere betrokken kandidaten zijn;
  - b) indien een contract is gebaseerd op een kaderovereenkomst; alsmede
  - c) indien een specifiek contract is gebaseerd op een dynamisch aankoopstelsel.

Onverbindendheid

8. Elke partij zorgt ervoor dat, indien de aanbestedende autoriteit een opdracht heeft gegund zonder voorafgaande publicatie waar dit niet is toegestaan, de betrokken opdracht door een beroepsorgaan dat onafhankelijk is van de aanbestedende autoriteit, of door een gerechtelijk orgaan, als onverbindend wordt verklaard, of dat de onverbindendheid het resultaat is van het besluit van een dergelijk orgaan.

De wetgeving van elke partij stelt de gevolgen vast van een opdracht die als onverbindend wordt verklaard, door te voorzien in vernietiging met terugwerkende kracht van alle contractuele verbintenissen of in nietigverklaring van de verbintenissen die nog moeten worden uitgevoerd. In dit laatste geval voorziet elke partij in de toepassing van andere sancties.

9. Een partij kan bepalen dat het beroepsorgaan of een gerechtelijk orgaan een opdracht niet als onverbindend kan verklaren, ook als de opdracht onrechtmatig werd gegund, indien het beroepsorgaan of een gerechtelijk orgaan van oordeel is, na onderzoek van alle relevante aspecten, dat dwingende redenen van algemeen belang het noodzakelijk maken dat de overeenkomst verbindend blijft. In dit laatste geval voorziet elke partij in de toepassing van alternatieve sancties.

Niet-discriminatie van bestaande bedrijven

10. Elke partij zorgt ervoor dat de aanbidders van de andere partij die een commerciële aanwezigheid op haar grondgebied hebben gevestigd, door de vestiging, verwerving of handhaving van een rechtspersoon, nationale behandeling wordt toegekend met betrekking tot elke overheidsopdracht van de partij op haar grondgebied. Deze verplichting geldt ongeacht of de opdracht is gedekt door de bijlagen van de partijen bij aanhangsel I van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten of door bijlage XI bij deze overeenkomst.

De algemene uitzonderingen waarin is voorzien bij artikel III van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, zijn van toepassing.

HOOFDSTUK 9

Handel en duurzame ontwikkeling

Artikel 272

Doelstellingen en toepassingsgebied

1. De partijen herinneren aan Agenda 21 van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake milieu en ontwikkeling van 1992, de Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie („ILO”) over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk van 1998, het Uitvoeringsplan van Johannesburg over duurzame ontwikkeling van 2002, de Ministeriële Verklaring van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties van 2006 inzake het creëren van een omgeving op nationaal en internationaal niveau die bevorderlijk is voor het genereren van volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor allen en de gevolgen daarvan voor duurzame ontwikkeling, de Verklaring van de ILO over sociale gerechtigheid voor een eerlijke mondialisering van 2008, het slotdocument „The future we want” van de conferentie van de Verenigde Naties over duurzame ontwikkeling van 2012, en de VN-Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, getiteld „Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling”, goedgekeurd in 2015. De partijen herbevestigen hun verbintenis om de ontwikkeling van de internationale handel op zodanige wijze te bevorderen dat deze bijdraagt aan de doelstelling van duurzame ontwikkeling, voor het welzijn van huidige en toekomstige generaties, en om erop toe te zien dat deze doelstelling wordt geïntegreerd in en tot uitdrukking komt op elk niveau van hun handelsbetrekkingen.

2. De partijen herbevestigen hun verbintenis om duurzame ontwikkeling na te streven, waarvan de pijlers — economische en sociale ontwikkeling en milieubescherming — nauw samenhangen en elkaar wederzijds versterkende componenten zijn. Zij benadrukken de voordelen die het inhoudt wanneer handelsgerelateerde vraagstukken op het gebied van arbeid en milieu als onderdeel van een wereldwijde aanpak van handel en duurzame ontwikkeling worden beschouwd.

3. Wanneer in dit hoofdstuk wordt verwezen naar „arbeid”, gaat het om kwesties die betrekking hebben op de in het kader van de Verklaring van de ILO over sociale gerechtigheid voor een eerlijke mondialisering van 2008 overeengekomen strategische doelstellingen van de ILO, door middel waarvan het Programma voor fatsoenlijk werk tot uitdrukking wordt gebracht.

*Artikel 273***Recht regels te stellen en beschermingsniveaus**

De partijen erkennen het recht van elke partij om haar eigen beleid en prioriteiten voor duurzame ontwikkeling en haar eigen niveaus van interne milieu- en arbeidsbescherming vast te stellen, en dienovereenkomstig haar wetgeving en beleid ter zake vast te stellen of te wijzigen, in overeenstemming met haar verbintenissen op grond van internationaal erkende normen en overeenkomsten als bedoeld in de artikelen 274 en 275, en zij streven ernaar dat hun wetgeving en beleid voorzien in hoge beschermingsniveaus voor milieu en werknemers, en dat deze worden bevorderd, en zij streven naar een voortdurende verbetering van hun wetgeving en beleid en de onderliggende beschermingsniveaus.

*Artikel 274***Internationale arbeidsnormen en -overeenkomsten**

1. De partijen erkennen dat volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor allen de hoofdelementen zijn voor het zoeken naar oplossingen voor aangelegenheden in verband met de mondialisering, en herbevestigen hun verbintenis om de ontwikkeling van de internationale handel op zodanige wijze te bevorderen dat deze tot volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor allen leidt. In die context verbinden de partijen zich ertoe waar nodig elkaar te raadplegen en samen te werken bij handelsgerelateerde arbeidsvraagstukken van wederzijds belang.

2. Overeenkomstig hun verplichtingen als ILO-lid en de Verklaring van de ILO over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk en de follow-up daarvan van 1998 verbinden de partijen zich ertoe in hun wetgeving en praktijk en op hun gehele grondgebied de internationaal erkende fundamentele arbeidsnormen, zoals die zijn vervat in de fundamentele ILO-verdragen en de protocollen bij die verdragen, te eerbiedigen, te bevorderen en te verwezenlijken, en in het bijzonder:

- a) de vrijheid van vereniging en de daadwerkelijke erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen;
- b) de uitbanning van alle vormen van dwangarbeid of verplichte arbeid;
- c) de daadwerkelijke afschaffing van kinderarbeid; alsmede
- d) de uitbanning van discriminatie met betrekking tot werk en beroep.

3. De partijen herbevestigen hun verbintenis de door de lidstaten respectievelijk de Republiek Armenië geratificeerde fundamentele, prioritaire en andere ILO-verdragen, alsook de protocollen bij die verdragen, op doeltreffende wijze in hun wetgeving en praktijk ten uitvoer te leggen.

4. De partijen overwegen eveneens de resterende prioritaire en andere verdragen die door de ILO als actueel zijn geïdentificeerd, te ratificeren. In die context wisselen de partijen regelmatig informatie uit over hun respectievelijke situatie en voortgang in het ratificatieproces.

5. De partijen erkennen dat de schending van de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk niet als legitiem relatief voordeel mag worden ingeroepen of op andere wijze als zodanig mag worden gebruikt, en dat de arbeidsnormen niet voor protectionistische handelsdoeleinden mogen worden gebruikt.

*Artikel 275***Internationaal goed bestuur en overeenkomsten op milieugebied**

1. De partijen erkennen de waarde van internationaal goed bestuur en overeenkomsten op milieugebied als antwoord van de internationale gemeenschap op mondiale of regionale milieuproblemen en benadrukken de noodzaak de wederzijdse ondersteuning van handel en milieu te versterken. In die context verbinden de partijen zich ertoe waar nodig elkaar te raadplegen en samen te werken met betrekking tot onderhandelingen over handelsgerelateerde milieuvraagstukken en met betrekking tot andere handelsgerelateerde milieuaangelegenheden van wederzijds belang.

2. De partijen herbevestigen hun verbintenis om de multilaterale milieuovereenkomsten waarbij zij partij zijn, op doeltreffende wijze in hun wetgeving en praktijk ten uitvoer te leggen.

3. De partijen wisselen regelmatig informatie uit over hun respectievelijke situatie en voortgang met betrekking tot de ratificatie van multilaterale milieuovereenkomsten of de wijzigingen daarvan.
4. De partijen herbevestigen hun verbintenis ten aanzien van het bereiken van de uiteindelijke doelstelling van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering van 1992 („UNFCCC”) en het bijbehorende protocol van Kyoto van 1998 en de Overeenkomst van Parijs van 2015. Zij verbinden zich ertoe samen te werken aan de versterking van het multilaterale, op regels gebaseerde stelsel uit hoofde van het UNFCCC, alsook samen te werken aan de verdere ontwikkeling en uitvoering van het internationale kader tegen de klimaatverandering uit hoofde van het UNFCCC en de daarmee verband houdende overeenkomsten en besluiten.
5. Geen enkele bepaling in deze overeenkomst staat eraan in de weg dat de partijen maatregelen vaststellen of handhaven ter tenuitvoerlegging van de multilaterale milieuovereenkomsten waarbij zij partij zijn, op voorwaarde dat dergelijke maatregelen niet worden toegepast op een manier die een willekeurige of ongerechtvaardigde discriminatie tussen de partijen of een verkapte beperking van het handelsverkeer zou betekenen.

Artikel 276

Handel en investeringen ten behoeve van duurzame ontwikkeling

De partijen herbevestigen hun verbintenis om de bijdrage van de handel aan de doelstelling van duurzame ontwikkeling in economisch, sociaal en ecologisch opzicht te versterken. Met het oog daarop verbinden de partijen zich ertoe:

- a) te erkennen het positieve effect dat fundamentele arbeidsnormen en fatsoenlijk werk op economische efficiëntie, innovatie en productiviteit kunnen hebben, en zich in te zetten voor een grotere politieke coherentie tussen het handelsbeleid enerzijds en het arbeidsbeleid anderzijds;
- b) ernaar te streven de handel en de investeringen in milieugoederen en -diensten te vergemakkelijken en te bevorderen, onder meer door de aanpak van niet-tarifaire belemmeringen ter zake;
- c) te streven naar vergemakkelijking van het wegnemen van handels- en investeringsbelemmeringen met betrekking tot goederen en diensten die van bijzonder belang zijn voor de vermindering van de gevolgen van klimaatverandering, zoals duurzame hernieuwbare energie en energiezuinige producten en diensten, onder meer door:
  - i) de vaststelling van beleidskaders die bevorderlijk zijn voor de toepassing van de beste beschikbare technologieën;
  - ii) de bevordering van normen die aan de ecologische en economische behoeften beantwoorden; alsmede
  - iii) de technische handelsbelemmeringen tot een minimum terug te dringen;
- d) overeen te komen de handel in goederen die bijdragen tot betere sociale voorwaarden en milieuvriendelijker werkwijzen, waaronder producten die onder vrijwillige duurzaamheidsregelingen vallen, zoals programma's voor eerlijke en ethische handel alsmede milieukeurmerken, te bevorderen; alsmede
- e) overeen te komen maatschappelijk verantwoord ondernemen te bevorderen, onder meer door de uitwisseling van informatie en van beste werkwijzen. In dat verband beroepen zij zich op de internationaal erkende beginselen en richtsnoeren ter zake, zoals de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, het „Global Compact”-initiatief van de Verenigde Naties en de Tripartiete beginselverklaring van de ILO betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van 1977.

Artikel 277

Biologische diversiteit

1. De partijen erkennen dat het van belang is zorg te dragen voor de instandhouding en het duurzame gebruik van biologische diversiteit als hoofdelement voor het bereiken van duurzame ontwikkeling, en herbevestigen hun verbintenis tot instandhouding en duurzaam gebruik van biologische diversiteit, uit hoofde van het Verdrag inzake biologische diversiteit van 1992 en de geratificeerde protocollen daarbij, het strategische plan voor biodiversiteit, de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten van 1973 („CITES”) en andere relevante internationale instrumenten waarbij zij partij zijn.

2. Met het oog daarop verbinden de partijen zich ertoe:
  - a) het duurzame gebruik van natuurlijke hulpbronnen te bevorderen en bij te dragen tot de instandhouding van de biodiversiteit bij het ondernemen van handelsactiviteiten;
  - b) informatie uit te wisselen over activiteiten inzake de handel in op natuurlijke hulpbronnen gebaseerde producten die erop gericht zijn het biodiversiteitsverlies een halt toe te roepen en de druk op de biodiversiteit te verminderen, en, in voorkomend geval, samen te werken om het effect van hun respectievelijke beleidsmaatregelen te optimaliseren en de wederzijdse ondersteuning daarvan te waarborgen;
  - c) de opname te bevorderen in de bijlagen bij CITES van soorten die aan de CITES-criteria voor opname beantwoorden;
  - d) doeltreffende maatregelen goed te keuren en toe te passen tegen de illegale handel in wilde dieren, met inbegrip van bij CITES beschermde soorten, en samen te werken bij de bestrijding van die illegale handel; alsmede
  - e) samen te werken op regionaal en mondiaal niveau met het oog op de bevordering van:
    - i) de instandhouding en het duurzame gebruik van biologische diversiteit in natuurlijke of agrarische ecosystemen, met inbegrip van bedreigde soorten en hun habitat, speciaal beschermde natuurgebieden en genetische diversiteit;
    - ii) het herstel van de ecosystemen en de eliminatie of de vermindering van de negatieve milieu-effecten als gevolg van het gebruik van levende en niet-levende natuurlijke hulpbronnen of van ecosystemen; alsmede
    - iii) de toegang tot genetische rijkdommen en een eerlijke en billijke verdeling van de baten die voortvloeien uit het gebruik ervan.

Artikel 278

Duurzaam bosbeheer en handel in bosbouwproducten

1. De partijen erkennen dat het van belang is zorg te dragen voor het behoud en het duurzame beheer van de bossen en van de bijdrage van de bossen aan de economische, ecologische en sociale doelstellingen van de partijen.
2. Met het oog daarop verbinden de partijen zich ertoe:
  - a) de handel in hout afkomstig uit op duurzame wijze beheerde bossen, dat is gekapt overeenkomstig de nationale wetgeving van het land van houtkap, te bevorderen;
  - b) informatie uit te wisselen over maatregelen ter bevordering van het verbruik van hout en houtproducten afkomstig uit op duurzame wijze beheerde bossen, en, in voorkomend geval, samen te werken bij de opstelling van dergelijke maatregelen;
  - c) in voorkomend geval maatregelen ter bevordering van de instandhouding van de bosbedekking en ter bestrijding van illegale houtkap en de daaraan gerelateerde handel, onder meer ten aanzien van derde landen, vast te stellen;
  - d) informatie uit te wisselen over activiteiten ter verbetering van goed bestuur op bosbouwgebied en, in voorkomend geval, samen te werken om het effect van hun respectievelijke beleidsmaatregelen die erop gericht zijn illegaal gekapt hout en producten daarvan van de handelsstromen uit te sluiten, te optimaliseren en de wederzijdse ondersteuning daarvan te waarborgen;
  - e) de opname te bevorderen in de bijlagen bij CITES van houtsoorten die aan de CITES-criteria voor opname beantwoorden; alsmede
  - f) op regionaal en mondiaal niveau samen te werken met het oog op de bevordering van de instandhouding van de bosbedekking en het duurzame beheer van alle soorten bossen, met toepassing van certificering ter bevordering van het verantwoord beheer van de bossen.

Artikel 279

Handel en duurzaam beheer van levende mariene hulpbronnen

Gelet op het belang van het waarborgen van een verantwoord en duurzaam beheer van de visbestanden, alsmede van het bevorderen van goed bestuur in de handel, verbinden de partijen zich ertoe:

- a) beste werkwijzen met betrekking tot visserijbeheer, met het oog op de instandhouding en het duurzame beheer van de visbestanden, op basis van de ecosysteemaanpak, te bevorderen;

- b) doeltreffende maatregelen voor de monitoring van en de controle op visserijactiviteiten te treffen;
- c) gecoördineerde systemen voor de verzameling van gegevens en bilaterale wetenschappelijke samenwerking te bevorderen ter verbetering van de actuele wetenschappelijke adviezen ten behoeve van het visserijbeheer;
- d) samen te werken bij de bestrijding van illegale, ongemelde en ongereguleerde („IOO-”) visserij en visserijgerelateerde activiteiten door middel van uitgebreide, doeltreffende en transparante maatregelen; alsmede
- e) beleid en maatregelen ten uitvoer te leggen om IOO-producten uit te sluiten van de handelsstromen en van hun markten, overeenkomstig het Internationaal actieplan van de Voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties („FAO”) om illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen.

Artikel 280

Eerbiediging van beschermingsniveaus

1. De partijen erkennen dat het niet gepast is handel of investeringen aan te moedigen door de beschermingsniveaus waarin hun respectievelijke milieu- en arbeidswetgeving voorziet, te verlagen.
2. De partijen zien niet af of wijken niet af van de toepassing, of bieden niet aan af te zien of af te wijken van de toepassing, van hun milieu- en arbeidswetgeving op zodanige wijze dat dit als aanmoediging werkt voor de handel of de vestiging, de overname, de uitbreiding of de handhaving van een investering of van een investeerder op hun respectievelijk grondgebied.
3. De partijen doen niet zodanig afbreuk aan de daadwerkelijke handhaving van hun respectievelijke milieu- en arbeidswetgeving door een onafgebroken of herhaald handelen of nalaten, dat dit als aanmoediging werkt voor de handel of investeringen.

Artikel 281

Wetenschappelijke informatie

Bij de opstelling en tenuitvoerlegging van op de bescherming van het milieu of de arbeidsomstandigheden gerichte maatregelen die de handel of de investeringen tussen de partijen negatief kunnen beïnvloeden, houden de partijen rekening met de beschikbare wetenschappelijke en technische informatie alsmede de relevante internationale normen, richtsnoeren en aanbevelingen, indien voorhanden, waaronder het voorzorgsbeginsel.

Artikel 282

Transparantie

Elke partij ziet er, in overeenstemming met haar interne wet- en regelgeving en hoofdstuk 12, op toe dat alle op de bescherming van het milieu of de arbeidsomstandigheden gerichte maatregelen die de handel of de investeringen negatief kunnen beïnvloeden, op transparante wijze worden opgesteld, ingevoerd en ten uitvoer gelegd, dat zij tijdig worden aangekondigd, dat hierover een openbare raadpleging wordt gehouden en dat niet-overheidsactoren op passende wijze tijdig worden geïnformeerd en geconsulteerd.

Artikel 283

Evaluatie van effecten op duurzaamheid

De partijen verbinden zich ertoe het effect van de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst op de duurzame ontwikkeling te beoordelen en te volgen via hun bestaande participatieprocessen en participatieve instellingen en die welke in het kader van deze overeenkomst in het leven zijn geroepen, bijvoorbeeld door handelsgerelateerde beoordelingen van het effect op de duurzaamheid.

Artikel 284

Samenwerking bij handel en duurzame ontwikkeling

1. De partijen erkennen het belang van samenwerking op het gebied van handelsgerelateerde aspecten van het arbeids- en milieubeleid teneinde de doelstellingen van deze overeenkomst te verwezenlijken. Zij kunnen samenwerken op onder meer de volgende gebieden:
  - a) arbeids- of milieu-aspecten van handel en duurzame ontwikkeling in het kader van internationale fora, waaronder met name de WTO, de ILO, het Milieuprogramma van de Verenigde Naties, het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties, en multilaterale milieuovereenkomsten;

- b) methoden en indicatoren voor handelsgerelateerde duurzaamheidseffectbeoordelingen;
- c) effecten van arbeids- en milieuvoorschriften, -normen en -standaarden op handel, evenals effecten van handels- en investeringsvoorschriften op arbeid en milieu, met inbegrip van de opstelling van arbeids- en milieuvoorschriften en arbeids- en milieubeleid;
- d) positieve en negatieve effecten van deze overeenkomst op duurzame ontwikkeling en manieren om deze effecten te versterken, te voorkomen of te verzachten, waarbij tevens rekening wordt gehouden met door een van de partijen of beide partijen verrichte duurzaamheidseffectbeoordelingen;
- e) bevordering van de ratificatie en de doeltreffende tenuitvoerlegging van de fundamentele, prioritaire en andere bijgewerkte ILO-verdragen en de multilaterale milieuovereenkomsten die in een handelscontext van belang zijn;
- f) bevordering van particuliere en openbare certificerings-, traceerbaarheids- en keurmerksystemen, waaronder milieukeuren;
- g) bevordering van maatschappelijk verantwoord ondernemen, bijvoorbeeld door middel van bewustmakingsacties en onderschrijving, tenuitvoerlegging en follow-up van internationaal erkende richtsnoeren en beginselen;
- h) handelsgerelateerde aspecten van het ILO-Programma voor fatsoenlijk werk, daaronder begrepen het verband tussen handel en volledige en productieve werkgelegenheid, het aanpassingsvermogen van de arbeidsmarkt, de fundamentele arbeidsnormen, doeltreffende rechtsmiddelen systemen (met inbegrip van arbeidsinspectie) voor het handhaven van arbeidsrechten, arbeidsstatistieken, de ontwikkeling van menselijk potentieel en een leven lang leren, sociale bescherming en sociale integratie, sociale dialoog en gelijke kansen voor mannen en vrouwen;
- i) handelsgerelateerde aspecten van multilaterale milieuovereenkomsten, met inbegrip van douanesamenwerking;
- j) handelsgerelateerde aspecten van de huidige en toekomstige internationale regeling in verband met klimaatverandering, met inbegrip van middelen om koolstofarme technologieën en energie-efficiëntie te bevorderen;
- k) handelsgerelateerde maatregelen ter bevordering van de instandhouding en het duurzame gebruik van biologische diversiteit, met inbegrip van de bestrijding van de illegale handel in wilde dieren en planten;
- l) handelsgerelateerde maatregelen ter bevordering van de instandhouding en het duurzame beheer van bossen, om zo ontbossing te verminderen, ook wat illegale houtkap betreft; alsmede
- m) handelsgerelateerde maatregelen ter bevordering van duurzame visserijmethoden en de handel in producten afkomstig uit duurzaam beheerde visbestanden.

2. De partijen wisselen informatie en ervaring uit over hun activiteiten ter bevordering van de samenhang en de wederzijdse ondersteuning van doelstellingen op het gebied van handel, milieu en sociale aspecten. Voorts voeren de partijen hun samenwerking en dialoog op inzake kwesties van duurzame ontwikkeling die in de context van hun wederzijdse handelsbetrekkingen aan de orde komen.

3. Bij dergelijke samenwerking en dialoog worden de belanghebbenden betrokken, met name de sociale partners, evenals andere maatschappelijke organisaties, in het kader van het bij artikel 366 ingestelde platform van maatschappelijke organisaties.

4. Het Partnerschapscomité kan regels vaststellen voor dergelijke samenwerking en dialoog.

Artikel 285

Geschillenbeslechting

Hoofdstuk 13, afdeling C, onderafdeling 2, van deze titel is niet van toepassing op geschillen waarop dit hoofdstuk van toepassing is. Nadat het arbitragepanel zijn eindverslag heeft opgesteld overeenkomstig de artikelen 325 en 326, bespreken de partijen de passende maatregelen die zij zullen nemen, waarbij zij rekening houden met dit verslag. Het Partnerschapscomité ziet toe op de tenuitvoerlegging van dergelijke maatregelen en blijft de zaak volgen, onder andere door middel van het in artikel 284, lid 3, bedoelde mechanisme.

*HOOFDSTUK 10***Mededinging**

Afdeling A

*Artikel 286***Beginselen**

De partijen erkennen het belang van een vrije en onvervalste mededinging voor hun handels- en investeringsbetrekkingen. De partijen erkennen dat concurrentieverstorende praktijken en overheidsmaatregelen de goede werking van de markten kunnen verstoren en de voordelen van de liberalisering van het handelsverkeer kunnen ondergraven.

Afdeling B

Kartelbestrijding en fusies*Artikel 287***Wetgevingskader**

1. Elke partij keurt haar eigen wetgeving goed en handhaaft deze met betrekking tot alle sectoren van de economie ⁽¹⁾ en pakt de volgende praktijken op een doeltreffende manier aan:

- a) horizontale en verticale overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen van ondernemingen die ertoe strekken of die ten gevolge hebben dat de mededinging wordt verhinderd, beperkt of vervalst;
- b) misbruik van een machtspositie door een of meer ondernemingen; alsmede
- c) concentraties van ondernemingen die doeltreffende mededinging aanzienlijk hinderen, meer bepaald als gevolg van de totstandbrenging of versterking van een machtspositie.

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt in het vervolg naar deze wet verwezen als de „mededingingswet” ⁽²⁾.

2. Alle ondernemingen, openbare of particuliere, zijn onderworpen aan de mededingingswet als bedoeld in lid 1. De toepassing van de mededingingswet mag ondernemingen niet belemmeren in de wettelijke of feitelijke uitvoering van de aan hen opgedragen bijzondere taken van algemeen belang. Uitzonderingen van een partij op de mededingingswet blijven beperkt tot taken van algemeen belang, evenredig met het nagestreefde beleidsdoel en transparant.

*Artikel 288***Tenuitvoerlegging**

1. Elke partij houdt operationeel onafhankelijke autoriteiten in stand die verantwoordelijk zijn voor de volledige tenuitvoerlegging en doeltreffende handhaving van de in artikel 287 bedoelde mededingingswet en die daartoe toereikend met bevoegdheden en middelen zijn uitgerust.

2. De partijen passen hun respectievelijke mededingingswetgeving op transparante en niet-discriminerende wijze toe, met inachtneming van de beginselen van een billijke rechtsgang en van het recht van verweer van de betrokken ondernemingen, ongeacht hun nationaliteit of eigendomsstatus.

⁽¹⁾ In de Europese Unie zijn mededingingsregels van kracht voor de landbouwsector overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijke marktordening voor landbouwproducten, en daarop volgende wijzigingen of vervangingen, indien voorhanden (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 671).

⁽²⁾ Voor de toepassing van deze afdeling beschouwt Armenië elke verwijzing naar de „mededingingswet” als een verwijzing naar het geheel van zijn regelgeving inzake mededinging, op het gebied van kartelbestrijding en fusies.

*Artikel 289***Samenwerking**

1. Om de doelstellingen van deze overeenkomst te bereiken en een doeltreffende versterking van de mededinging te stimuleren erkennen de partijen dat het in hun gezamenlijke belang is om de samenwerking op te voeren met betrekking tot de ontwikkeling van het mededingingsbeleid en het onderzoek naar kartelbestrijding en fusies.
2. Voor dit doel streven de mededingingsautoriteiten van de partijen ernaar om, waar dit mogelijk en passend is, hun handhavingsactiviteiten met betrekking tot dezelfde of verwante zaken te coördineren.
3. Om de samenwerking als bedoeld in lid 1 te vergemakkelijken kunnen de mededingingsautoriteiten van de partijen informatie uitwisselen.

*Afdeling C***Subsidies***Artikel 290***Beginselen**

De partijen komen overeen dat een partij subsidies kan toekennen indien dat nodig is voor het bereiken van een openbare beleidsdoelstelling. De partijen erkennen dat bepaalde subsidies de goede werking van de markten kunnen verstoren en de voordelen van de liberalisering van het handelsverkeer kunnen ondergraven. In beginsel verleent een partij geen subsidies aan ondernemingen die goederen of diensten aanbieden, indien dergelijke subsidies een negatief effect hebben op de mededinging of de handel, of dat kunnen hebben.

*Artikel 291***Definitie en toepassingsgebied**

1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk is een „subsidie” een maatregel die beantwoordt aan de voorwaarden van artikel 1, lid 1, van de Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst, ongeacht of de subsidie wordt verleend met betrekking tot de productie van goederen dan wel de verlening van diensten.

Alinea 1 doet geen afbreuk aan de uitkomst van toekomstige discussies binnen de WTO over de definitie van subsidies voor diensten. Afhankelijk van de voortgang van dergelijke discussies op WTO-niveau kunnen de partijen een besluit in het Partnerschapscomité vaststellen om deze overeenkomst op dit punt aan te passen.

2. Een subsidie wordt alleen dan door dit hoofdstuk bestreken indien zij als specifiek wordt aangemerkt overeenkomstig artikel 2 van de Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen. Een subsidie waarop het bepaalde in artikel 295 van deze overeenkomst van toepassing is, wordt geacht specifiek te zijn.
3. Subsidies die aan alle ondernemingen worden verleend, hetzij openbare of particuliere, zijn het voorwerp van dit hoofdstuk. De toepassing van de voorschriften van deze afdeling mag ondernemingen niet belemmeren in de wettelijke of feitelijke uitvoering van de aan hen opgedragen bijzondere taken van algemeen belang. Uitzonderingen op de voorschriften van deze afdeling blijven beperkt tot taken van algemeen belang, evenredig met het nagestreefde beleidsdoel en transparant.
4. Artikel 294 van deze overeenkomst is niet van toepassing op subsidies die betrekking hebben op de handel in goederen die vallen onder de Overeenkomst inzake landbouw, die is neergelegd in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst.
5. De artikelen 294 en 295 zijn niet van toepassing op de audiovisuele sector.

*Artikel 292***Verband met de WTO**

De bepalingen van dit hoofdstuk doen geen afbreuk aan de rechten en verplichtingen van een partij uit hoofde van artikel XV van GATS, artikel XVI van GATT 1994, de Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen en de Overeenkomst inzake landbouw.

*Artikel 293***Transparantie**

1. Om de twee jaar geeft elke partij de andere partij kennis van de rechtsgrondslag, de vorm, het bedrag of het begrote bedrag alsmede, zo mogelijk, de ontvanger van de binnen de rapportageperiode verleende subsidies.
2. Deze kennisgeving wordt geacht te zijn uitgebracht wanneer de relevante informatie door of namens de partijen beschikbaar is gesteld op een openbaar toegankelijke website, uiterlijk op 31 december van het volgende kalenderjaar. De eerste kennisgeving moet binnen twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst beschikbaar worden gesteld.
3. Kennisgevingen die in het kader van de Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen zijn gedaan, gelden als voldaan indien een partij voldoet aan de kennisgevingsverplichtingen krachtens artikel 25 van de Overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen, mits daarin alle krachtens lid 1 van dit artikel vereiste informatie is vervat.

*Artikel 294***Overleg**

1. Indien een partij van oordeel is dat een subsidie die door de andere partij is verleend, en die niet is gedekt door artikel 295, een negatief effect kan hebben op haar belangen, kan deze partij haar bezorgdheid uitspreken bij de partij die de subsidie heeft verleend, en verzoeken om overleg over de aangelegenheid. De partij waaraan het verzoek is gericht, neemt dit in zorgvuldige en welwillende overweging.
2. Onverminderd de transparantievereisten die zijn uiteengezet in artikel 293 en met het oog op de oplossing van het probleem, beoogt het overleg in het bijzonder het beleidsdoel vast te stellen waarvoor de subsidies zijn verleend, alsook het bedrag van de subsidie in kwestie, en gegevens waarmee het negatieve effect van de subsidie op de handel en investeringen kan worden geëvalueerd.
3. Om het overleg te vergemakkelijken verstrekt de partij waaraan het verzoek is gericht, binnen 60 dagen na ontvangst van het verzoek informatie over de betrokken subsidie.
4. Als de partij die het verzoek indient, na ontvangst van de informatie over de betrokken subsidie meent dat de subsidie buitensporige negatieve gevolgen heeft of kan hebben voor haar handels- en investeringsbelangen, doet de partij waaraan het verzoek wordt gericht, haar best om deze negatieve gevolgen van de subsidie op de handels- en investeringsbelangen van de verzoekende partij weg te werken of te verkleinen.

*Artikel 295***Subsidies onder voorwaarden**

Elke partij past op de volgende subsidies voorwaarden toe in zoverre deze negatieve gevolgen hebben of kunnen hebben op de handel of investeringen van de andere partij:

- a) een wettelijke regeling waarbij een regering direct of indirect verantwoordelijk is voor schulden of verplichtingen van bepaalde ondernemingen, is toegestaan, mits deze verantwoordelijkheid voor schulden en verplichtingen geldt voor een beperkt bedrag van die schulden en verplichtingen of voor een beperkte duur van die verantwoordelijkheid; alsmede

- b) subsidies aan insolvente of noodlijdende ondernemingen onder diverse vormen (onder meer leningen en garantstellingen, uitkeringen in contanten, kapitaalinjecties, verstrekkingen van activa onder de marktprijs en belastingvrijstellingen), voor een duur van meer dan één jaar, zijn toegestaan, mits er een geloofwaardig herstructureringsprogramma op basis van realistische vooronderstellingen bestaat dat ervoor moet zorgen dat de insolvente of noodlijdende onderneming binnen redelijke tijd weer op lange termijn levensvatbaar wordt, en mits de onderneming zelf op significante wijze bijdraagt aan de kosten van de herstructurering ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Artikel 296

Gebruik van subsidies

Elke partij zorgt ervoor dat de bedrijven de verleende subsidies alleen gebruiken voor de beleidsdoelstelling waarvoor zij zijn verleend.

Afdeling D

Algemene bepalingen

Artikel 297

Geschillenbeslechting

Geen partij maakt gebruik van de geschillenbeslechting waarin is voorzien in hoofdstuk 13 van deze overeenkomst voor een zaak die valt onder afdeling B van dit hoofdstuk of onder artikel 294, lid 4.

Artikel 298

Vertrouwelijkheid

1. Bij het uitwisselen van informatie krachtens dit hoofdstuk nemen de partijen de beperkingen in acht die in hun respectieve wetgeving voortvloeien uit het beroeps- of zakengeheim en garanderen zij de bescherming van bedrijfsgeheimen en andere vertrouwelijke informatie.
2. Alle informatie die krachtens dit hoofdstuk wordt megedeeld, wordt door de ontvangende partij als vertrouwelijk behandeld, tenzij de andere partij overeenkomstig haar binnenlandse wetgeving de openbaarmaking ervan heeft toegestaan of deze informatie algemeen bekend heeft gemaakt.

Artikel 299

Evaluatieclausule

De partijen onderwerpen de aangelegenheden waarnaar in dit hoofdstuk wordt verwezen, aan een voortdurende evaluatie. Elk van beide partijen kan dergelijke aangelegenheden voorleggen aan het Partnerschapscomité. De partijen gaan om de vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst na welke vorderingen bij de tenuitvoerlegging van dit hoofdstuk zijn gemaakt, voor zover zij gezamenlijk niet anders besluiten.

HOOFDSTUK 11

Overheidsbedrijven

Artikel 300

Gedelegeerde autoriteit

Tenzij anderszins bepaald, draagt elke partij er zorg voor dat om het even welk bedrijf, inclusief een overheidsbedrijf, een bedrijf waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of een aangewezen monopolie, waaraan door haar regelgevende, administratieve dan wel andere overheidsbevoegdheid is gedelegeerd, om het even op welk overheidsniveau, bij de uitoefening van die bevoegdheid in overeenstemming met haar verplichtingen uit hoofde van de onderhavige overeenkomst handelt.

⁽¹⁾ Dit hindert een partij niet om tijdelijk financiële steun te verlenen in de vorm van leninggaranties of leningen die beperkt blijven tot het bedrag dat nodig is om een noodlijdend bedrijf in leven te houden tot het een herstructurerings- of ontwikkelingsplan heeft goedgekeurd.

⁽²⁾ Kleine en middelgrote ondernemingen zijn niet verplicht bij te dragen aan de kosten van de herstructurering.

*Artikel 301***Definities**

Voor de toepassing van dit hoofdstuk is:

- a) „overheidsbedrijf”: een bedrijf, inclusief een dochteronderneming, waarin een partij, direct of indirect:
- i) meer dan 50 % van het geplaatste kapitaal van de onderneming in bezit heeft, of meer dan 50 % van de stemmen controleert die zijn verbonden met de aandelen die het bedrijf uitgeeft;
  - ii) meer dan de helft van de leden van de raad van bestuur van het bedrijf of een equivalent orgaan kan benoemen; of
  - iii) controle op de onderneming kan uitoefenen;
- b) „een bedrijf waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend”: een bedrijf, inclusief een dochteronderneming, openbaar of particulier, waaraan door een partij in rechte of in feite speciale rechten of privileges zijn toegekend. Speciale rechten en privileges worden door een partij toegekend wanneer zij de onderneming die een goed of dienst mag leveren, aanwijst, of het aantal van dergelijke ondernemingen tot twee of meer beperkt, anders dan op objectieve, evenredige en niet-discriminatoire criteria, en daardoor de mogelijkheid van een ander bedrijf om in hetzelfde geografische gebied en onder substantieel dezelfde voorwaarden hetzelfde goed te leveren of dezelfde dienst te verlenen, ernstig beperkt;
- c) „aangewezen monopolie”: een entiteit die betrokken is bij een commerciële activiteit, met inbegrip van een groep entiteiten of een overheidsorgaan, en enige dochteronderneming daarvan, die op de relevante markt op het grondgebied van een partij is aangewezen als enige aanbieder of enige koper van een product of dienst, maar geen entiteit omvat waaraan in dat verband exclusieve intellectuele-eigendomsrechten zijn verleend;
- d) „commerciële activiteiten”: activiteiten die uiteindelijk tot doel hebben de productie van een goed of de verlening van een dienst die op de relevante markt zal worden verkocht in hoeveelheden en voor de prijs die door het bedrijf worden bepaald en die worden ondernomen met het oog op het maken van winst, maar die geen activiteiten omvatten die worden ondernomen door een bedrijf dat:
- i) werkt zonder winsttoogmerk;
  - ii) werkt op basis van kostendekkendheid; of
  - iii) openbare diensten verleent;
- e) „commerciële overwegingen”: prijs, kwaliteit, beschikbaarheid, verhandelbaarheid, vervoer en andere voorwaarden van aankoop of verkoop, of andere factoren waarmee normaal rekening zou worden gehouden bij de commerciële beslissingen van een bedrijf dat in de relevante sector of industrie werkt volgens de beginselen van de markteconomie;
- f) „aanwijzen”: een monopolie instellen of toestaan, of het toepassingsgebied van een monopolie uitbreiden teneinde daaronder een nieuw goed of een nieuwe dienst te laten vallen.

*Artikel 302***Toepassingsgebied**

1. De partijen bevestigen hun rechten en verplichtingen ingevolge artikel XVII, leden 1 tot en met 3, van GATT 1994, het Memorandum van overeenstemming betreffende de interpretatie van artikel XVII van GATT 1994, alsook ingevolge artikel VIII, lid 1, lid 2 en lid 5, van GATS.
2. Dit hoofdstuk heeft betrekking op alle bedrijven die in artikel 300 worden bedoeld als betrokken bij een commerciële activiteit. Indien een bedrijf commerciële en niet-commerciële activiteiten combineert⁽¹⁾, worden alleen de commerciële activiteiten van dat bedrijf door dit hoofdstuk bestreken.
3. Dit hoofdstuk heeft betrekking op alle bedrijven die in artikel 300 worden bedoeld, op centraal en subcentraal bestuursniveau.

⁽¹⁾ Voor alle duidelijkheid wordt voor de toepassing van dit hoofdstuk de verlening van openbare diensten niet beschouwd als een commerciële activiteit in de zin van artikel 301, onder d).

4. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op aanbestedingen door een partij of door de aanbestedende diensten van een partij in de zin als bedoeld in de artikelen 278 en 279.
5. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op enige dienst die wordt verleend in het kader van de uitoefening van bestuursgezag in de zin van GATS.
6. Artikel 304:
  - a) is niet van toepassing op de sectoren die zijn bedoeld in de artikelen 143 en 148;
  - b) is niet van toepassing op welke maatregel dan ook van een overheidsbedrijf, een bedrijf waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of een aangewezen monopolie, indien een voorbehoud van een partij, dat is gemaakt tegen een verplichting van nationale behandeling of van meestbegunstigingsbehandeling in het kader van artikel 144, als uiteengezet in het schema van de partij in bijlage VIII-A voor de Europese Unie of bijlage VIII-E voor de Republiek Armenië, van toepassing zou zijn indien dezelfde maatregel door die partij zou zijn genomen of gehandhaafd; alsmede
  - c) is van toepassing op commerciële activiteiten van een overheidsbedrijf, een bedrijf waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of een aangewezen monopolie, indien dezelfde activiteit gevolgen zou hebben voor de handel in diensten met betrekking waartoe een partij in het kader van de artikelen 149 en 150 verbintenissen op zich heeft genomen, met inachtneming van de voorwaarden en kwalificaties als uiteengezet in het schema van die partij in bijlage VIII-B voor de Europese Unie of bijlage VIII-F voor de Republiek Armenië.

Artikel 303

Algemene bepalingen

1. Zonder afbreuk te doen aan de rechten en plichten van de partijen in het kader van dit hoofdstuk, belet niets in dit hoofdstuk een partij een overheidsbedrijf op te richten of in stand te houden, een monopolie aan te wijzen of in stand te houden of een onderneming bijzondere of exclusieve rechten of voorrechten te verlenen.
2. Geen van de partijen eist van een bedrijf dat binnen het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, om te handelen op een manier die in strijd is met dit hoofdstuk, noch moedigt zij daartoe aan.

Artikel 304

Niet-discriminatie en commerciële overwegingen

1. Elke partij zorgt ervoor dat haar overheidsbedrijven, bedrijven waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of aangewezen monopolies, wanneer zij commerciële activiteiten aangaan:
  - a) handelen overeenkomstig commerciële overwegingen wanneer zij goederen of diensten aankopen of verkopen, behalve wanneer zij moeten voldoen aan voorwaarden van hun openbare-dienstopdracht die niet in overeenstemming zijn met punt b);
  - b) bij het aankopen van goederen of diensten:
    - i) aan goederen of diensten die worden aangeboden door een bedrijf van de andere partij, een niet minder gunstige behandeling toekennen dan voor soortgelijke goederen of diensten die worden aangeboden door bedrijven van de partij; alsmede
    - ii) aan goederen of diensten die worden aangeboden door een bedrijf van de andere partij dat is gevestigd op hun grondgebied, een niet minder gunstige behandeling toekennen dan voor soortgelijke goederen of diensten die worden aangeboden door bedrijven op de relevante markt op hun grondgebied die gevestigde bedrijven zijn van die partij; alsmede
  - c) bij het verkopen van goederen of diensten:
    - i) aan een bedrijf van de andere partij een niet minder gunstige behandeling toekennen dan aan bedrijven van de partij; alsmede
    - ii) aan een bedrijf van de andere partij dat is gevestigd op hun grondgebied, een niet minder gunstige behandeling toekennen dan aan bedrijven op de relevante markt op hun grondgebied die gevestigde bedrijven zijn van die partij.

2. Lid 1 belet een overheidsbedrijf, een bedrijf waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of een aangewezen monopolie, niet om:

- a) goederen of diensten te kopen of aan te bieden op verschillende voorwaarden, ook wat betreft prijs, mits dergelijke verschillende voorwaarden overeenstemmen met commerciële overwegingen; alsmede
- b) te weigeren goederen of diensten te kopen of aan te bieden, mits dergelijke weigering overeenstemt met commerciële overwegingen.

Artikel 305

Uitgangspunten van de regelgeving

1. Elke partij streeft ernaar te garanderen dat de bedrijven als bedoeld in artikel 300 de internationaal erkende normen van behoorlijk ondernemingsbestuur naleven.

2. Elke partij zorgt ervoor dat met het oog op een doeltreffende en onpartijdige uitoefening van haar regelgevende opdracht in gelijksoortige omstandigheden met betrekking tot alle bedrijven waarover zij toezicht uitoefent, met inbegrip van overheidsbedrijven, bedrijven waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of aangewezen monopolies, elk regelgevend orgaan dat door een partij wordt opgericht of gehandhaafd, geen verantwoording verschuldigd is aan een van de bedrijven die het controleert.

De onpartijdigheid waarvan het regelgevende orgaan bij zijn werkzaamheden blijk geeft, wordt geëvalueerd aan de hand van een algemeen model of een algemene praktijk van dat regelgevende orgaan.

Voor die sectoren waarvoor de partijen in andere hoofdstukken specifieke verplichtingen zijn overeengekomen in verband met het regelgevende orgaan, zijn de relevante bepalingen in die andere hoofdstukken van kracht.

3. Elke partij zorgt ervoor dat de wet- en regelgeving op een consistente en niet-discriminatoire wijze wordt gehandhaafd, met inbegrip van de wet- en regelgeving voor ondernemingen als bedoeld in artikel 300.

Artikel 306

Transparantie

1. Indien een partij redenen heeft om aan te nemen dat haar belangen in het kader van dit hoofdstuk worden geschaad door de commerciële activiteiten van een bedrijf van de andere partij als bedoeld in artikel 300, en die vallen onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk, kan zij de andere partij schriftelijk verzoeken om informatie over de activiteiten van dat bedrijf die verband houden met de door dit hoofdstuk bestreken activiteiten.

In een verzoek om dergelijke informatie moet worden vermeld om welke ondernemingen, welke producten of diensten en welke markten het gaat en welke aanwijzingen er zijn dat deze onderneming praktijken hanteert die de handel of investeringen tussen de partijen belemmeren.

2. De overeenkomstig lid 1 verstrekte informatie bevat de volgende gegevens:

- a) de eigendom en de stemverhoudingen van de onderneming, waarbij het percentage aandelen en het percentage stemrechten die een partij of een in artikel 300 bedoelde onderneming cumulatief in bezit heeft, worden aangegeven;
- b) een beschrijving van eventuele speciale aandelen of speciale stem- of andere rechten die een partij of een in artikel 300 bedoelde onderneming in bezit heeft, indien deze rechten verschillen van de rechten die verbonden zijn met de algemene gewone aandelen van zulk een entiteit;
- c) de organisatiestructuur van het bedrijf; de samenstelling van de raad van bestuur of van een equivalent orgaan dat directe of indirecte controle uitoefent op zulk een onderneming; en wederzijdse deelname en andere banden met diverse bedrijven of groepen bedrijven, als gespecificeerd in artikel 300;
- d) een beschrijving van de ministeries of overheidsorganen die de onderneming beheren en controleren, een beschrijving van de rapportagekanalen⁽¹⁾, alsook van de rechten en werkwijzen van de regering of enig ander overheidsorgaan bij de benoeming, het ontslag of de vergoeding van bestuurders;

⁽¹⁾ Voor alle duidelijkheid: een partij is niet gehouden verslagen te publiceren of de inhoud van enig verslag bekend te maken.

- e) het jaarlijkse inkomen of de totale waarde van activa, of beide; alsmede
- f) uitzonderingen, niet-conforme maatregelen, immuniteiten en andere maatregelen, inclusief gunstigere behandeling, die op het grondgebied van de partij waaraan het verzoek wordt gericht, worden toegepast op in artikel 300 bedoelde ondernemingen.
3. De punten a) tot en met e) van lid 2 zijn niet van toepassing op kleine en middelgrote ondernemingen, zoals gedefinieerd in de wet- en regelgeving van de partij.
4. Uit hoofde van de leden 1 en 2 kan een partij niet worden verplicht tot het verstrekken van vertrouwelijke informatie waarvan bekendmaking zou ingaan tegen haar wet- en regelgeving, de rechtshandhaving zou belemmeren of anderszins in strijd zou zijn met het openbaar belang, of schadelijk zou zijn voor de rechtmatige commerciële belangen van bepaalde ondernemingen.

HOOFDSTUK 12

Transparantie

Artikel 307

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk gelden de volgende definities:

- a) „maatregelen van algemene strekking”: wetten, regelingen, procedures en administratieve beschikkingen van algemene aard, die gevolgen kunnen hebben voor onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden; alsmede
- b) „belanghebbende”: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtstreeks door een maatregel van algemene strekking kan worden geraakt.

Artikel 308

Doel en toepassingsgebied

De partijen erkennen dat de regelgeving gevolgen voor hun onderlinge handel en investeringen kan hebben en zorgen daarom voor voorspelbare regelgeving en efficiënte procedures voor marktdeelnemers, meer bepaald kleine en middelgrote ondernemingen.

Artikel 309

Bekendmaking

1. Elke partij garandeert dat maatregelen van algemene strekking die zijn goedgekeurd na de inwerkingtreding van deze overeenkomst:
- a) snel en gemakkelijk toegankelijk zijn via een officieel aangewezen medium, ook langs elektronische weg, zodat ieder zich ermee vertrouwd kan maken;
- b) duidelijk melding maken van de mogelijke reikwijdte, het doel en het opzet van dergelijke maatregelen; alsmede
- c) voldoende tijd tussen de bekendmaking en de inwerkingtreding van dergelijke maatregelen bieden, behalve in naar behoren gemotiveerde gevallen.
2. Elke partij draagt zorg voor het volgende:
- a) zij streeft ernaar voorstellen tot vaststelling of wijziging van algemene maatregelen, met inbegrip van een toelichting op het doel en de motivering van het voorstel, in een voldoende vroeg stadium bekend te maken;
- b) zij biedt belanghebbenden redelijke mogelijkheden en met name voldoende tijd om commentaar te leveren op de voorgestelde maatregelen of op de voorgestelde wijziging van maatregelen van algemene strekking; alsmede
- c) zij streeft ernaar rekening te houden met de opmerkingen over het voorstel die zij van de belanghebbenden ontvangt.

*Artikel 310***Vragen en contactpunten**

1. Elke partij wijst na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een contactpunt aan om de doeltreffende uitvoering van deze overeenkomst te garanderen en om de communicatie tussen de partijen over alle onder deze overeenkomst vallende aangelegenheden te vergemakkelijken.
2. Op verzoek van een partij geeft het contactpunt van de andere partij aan welke dienst of ambtenaar met het onderwerp is belast en verstrekt het de gevraagde hulp om de communicatie met de verzoekende partij te vergemakkelijken.
3. Elke partij voert passende mechanismen in, of handhaaft deze, om vragen van enige persoon over voorgestelde of van kracht zijnde algemene maatregelen en over de toepassing daarvan te beantwoorden. De vragen kunnen worden ingediend via het krachtens lid 1 opgerichte contactpunt of via een ander geschikt mechanisme, tenzij in deze overeenkomst een specifiek mechanisme is opgericht.
4. Elke partij voorziet in procedures voor personen die een oplossing zoeken voor problemen die zich voordoen wegens de toepassing van maatregelen van algemene strekking in het kader van deze overeenkomst. Deze procedures doen geen afbreuk aan beroeps- of toetsingsprocedures die de partijen invoeren of handhaven in het kader van deze overeenkomst. Ook doen zij geen afbreuk aan de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van hoofdstuk 13.
5. De partijen erkennen dat de uit hoofde van dit artikel gegeven antwoorden niet altijd definitief en juridisch bindend zijn, maar alleen ter informatie worden gegeven, tenzij in hun wet- en regelgeving anders wordt bepaald.
6. Op verzoek van de ene partij verstrekt de andere partij onverwijld informatie en beantwoordt zij terstond vragen met betrekking tot een algemene maatregel die of een voorstel tot vaststelling of wijziging van een algemene maatregel dat volgens de verzoekende partij van invloed kan zijn op de werking van deze overeenkomst, ongeacht of de verzoekende partij voordien van die maatregel in kennis was gesteld.

*Artikel 311***Uitvoering van algemene maatregelen**

Elke partij voert alle algemene maatregelen eenvormig, objectief, onpartijdig en op redelijke wijze uit. Wanneer een partij daartoe in specifieke gevallen dergelijke maatregelen op bepaalde personen, goederen of diensten van de andere partij toepast:

- a) streeft zij ernaar belanghebbenden voor wie een procedure rechtstreeks gevolgen heeft, tijdig en overeenkomstig haar interne procedures in kennis te stellen van de inleiding van een procedure, met daarbij een beschrijving van de aard van de procedure, een verklaring over de rechtsgrondslag voor de inleiding van de procedure en een algemene beschrijving van de aangelegenheden waarover het geschil gaat;
- b) biedt zij belanghebbenden een redelijke mogelijkheid om feiten en argumenten ter ondersteuning van hun standpunten naar voren te brengen voordat tot een definitief administratief optreden wordt overgegaan, voor zover de tijd, de aard van de procedure en het openbaar belang dit toelaten; alsmede
- c) waarborgt zij dat haar procedures gebaseerd zijn op haar interne wetgeving en hiermee in overeenstemming zijn.

*Artikel 312***Herziening en beroep**

1. Elk van beide partijen voert overeenkomstig haar binnenlandse wetgeving rechterlijke, scheidsrechterlijke of administratieve instanties of procedures in of handhaaft deze, met het oog op een onverwijld herziening en, indien gerechtvaardigd, correctie van het administratieve optreden met betrekking tot aangelegenheden waarop deze overeenkomst van toepassing is. De instanties of procedures zijn onpartijdig en onafhankelijk van de dienst of de autoriteit die belast is met de administratieve handhaving, en de verantwoordelijken ervoor hebben geen materieel belang bij de uitkomst van de aangelegenheid.

2. Elke partij zorgt ervoor dat de procespartijen bij dergelijke instanties of in dergelijke procedures kunnen beschikken over:

- a) een redelijke mogelijkheid om hun respectieve standpunten te ondersteunen of te verdedigen; alsmede
- b) het recht op een beslissing die is gebaseerd op bewijsmateriaal en ingediende stukken, of, indien de interne wetgeving dat vereist, op het door de administratieve instantie samengestelde dossier.

3. Elk van beide partijen zorgt ervoor dat, behoudens beroep of latere herziening overeenkomstig de binnenlandse wetgeving, de beslissing ten uitvoer wordt gelegd door de dienst of de autoriteit die voor het administratieve optreden ter zake bevoegd is en dat die beslissing ook ten grondslag komt te liggen aan de praktijk van de dienst of autoriteit ter zake.

Artikel 313

Goede regelgeving en behoorlijk bestuurlijk gedrag

1. De partijen werken samen aan de bevordering van de kwaliteit en doeltreffendheid van de regelgeving, onder meer door de uitwisseling van informatie en van beste werkwijzen over de bij hen doorgevoerde hervorming van de regelgeving en de effectbeoordeling ter zake.

2. De partijen erkennen de beginselen van behoorlijk bestuurlijk gedrag en komen overeen samen te werken bij de bevordering van die beginselen, onder meer door de uitwisseling van informatie en beste werkwijzen.

Artikel 314

Vertrouwelijkheid

De bepalingen van dit hoofdstuk verplichten de partijen er niet toe vertrouwelijke inlichtingen te onthullen waarvan de verspreiding een belemmering zou vormen voor de toepassing van de wetgeving, strijdig zou zijn met het openbaar belang of afbreuk zou doen aan de rechtmatige handelsbelangen van openbare of particuliere ondernemingen.

Artikel 315

Specifieke bepalingen

De bepalingen van dit hoofdstuk gelden onverminderd specifieke regels die in andere hoofdstukken van deze overeenkomst zijn vastgesteld.

HOOFDSTUK 13

Geschillenbeslechting

Afdeling A

Doel en toepassingsgebied

Artikel 316

Doel

Het doel van dit hoofdstuk is een doeltreffend en doelmatig mechanisme ter vermijding en geschillenbeslechting tussen de partijen over de interpretatie en toepassing van deze overeenkomst op te zetten, teneinde waar mogelijk tot een onderling overeengekomen oplossing te komen.

Artikel 317

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op alle geschillen over de interpretatie en toepassing van de bepalingen van deze titel, tenzij anders bepaald.

Afdeling B
Overleg en bemiddeling

Artikel 318

Overleg

1. De partijen streven ernaar elk geschil op te lossen door te goeder trouw overleg te plegen om tot een onderling overeengekomen oplossing te komen.
2. Wanneer een partij de andere partij om overleg verzoekt, doet zij dat schriftelijk, met kopie aan het Partnerschapscomité, met vermelding van de maatregel waarom het gaat en welke van de bepalingen in deze titel zij van toepassing acht.
3. Het overleg wordt binnen 30 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek gehouden en vindt, tenzij de partijen anders overeenkomen, plaats op het grondgebied van de partij waaraan het verzoek gericht is. Het overleg wordt 30 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek geacht te zijn afgesloten, tenzij beide partijen overeenkomen het overleg voort te zetten. Het overleg, en in het bijzonder alle tijdens het overleg door de partijen verstrekte informatie en ingenomen standpunten, is vertrouwelijk en laat de rechten van de partijen in latere procedures onverlet.
4. Overleg over dringende aangelegenheden, zoals wanneer het bederfelijke waren, seizoensgebonden goederen of diensten of energie-gerelateerde aangelegenheden betreft, wordt binnen 15 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek door de partij waaraan het gericht is, gehouden en wordt binnen hetzelfde tijdsbestek geacht te zijn afgesloten, tenzij beide partijen overeenkomen het overleg voort te zetten.
5. Een partij die om overleg verzoekt, kan een beroep doen op bemiddeling overeenkomstig artikel 319, indien:
  - a) de partij waaraan het verzoek om overleg gericht is, niet binnen 10 dagen na de datum van ontvangst van het verzoek hierop reageert;
  - b) het overleg niet binnen de in lid 3 of 4 van dit artikel genoemde termijn wordt gehouden;
  - c) de partijen overeenkomen geen overleg te voeren; of
  - d) het overleg is afgesloten zonder dat een onderling overeengekomen oplossing is bereikt.
6. Tijdens het overleg verstrekt elke partij voldoende feitelijke informatie, zodat een volledig onderzoek mogelijk is naar de wijze waarop de betrokken maatregel van invloed kan zijn op de werking en toepassing van de bepalingen van deze titel. Elke partij streeft ernaar de deelname te garanderen van personeel van hun bevoegde overheidsinstanties die deskundig zijn op het gebied waarover het overleg plaatsvindt.

Artikel 319

Bemiddeling

1. Elke partij kan de andere partij verzoeken om aan een bemiddelingsprocedure deel te nemen met betrekking tot een maatregel die de handel of de investeringen tussen de partijen ongunstig beïnvloedt.
2. De bemiddelingsprocedure wordt ingeleid, uitgevoerd en afgesloten overeenkomstig het bemiddelingsmechanisme.
3. Het Partnerschapscomité keurt op zijn eerste vergadering bij besluit het reglement van orde en de gedragscode van het bemiddelingsmechanisme goed en kan besluiten tot wijzigingen daarvan.

Afdeling C

Geschillenbeslechtsprocedures

Onderafdeling I

Arbitrageprocedure*Artikel 320***Inleiding van de arbitrageprocedure**

1. Wanneer de partijen er niet in zijn geslaagd het geschil door middel van het in artikel 318 bedoelde overleg op te lossen, kan de partij die om overleg heeft verzocht, overeenkomstig dit artikel om de instelling van een arbitragepanel verzoeken.
2. Het verzoek om instelling van een arbitragepanel wordt schriftelijk gedaan bij de andere partij en bij het Partnerschapscomité. De klagende partij vermeldt in haar verzoek de maatregel die in het geding is, en legt uit waarom die maatregel een inbreuk is op de bepalingen van deze titel, waarbij duidelijk de rechtsgrond voor de klacht wordt aangegeven.

*Artikel 321***Instelling van het arbitragepanel**

1. Een arbitragepanel bestaat uit drie arbiters.
2. Binnen 14 dagen na de datum waarop het schriftelijke verzoek tot instelling van een arbitragepanel is ingediend bij de partij waartegen de klacht is gericht, voeren de partijen overleg teneinde overeen te komen over de samenstelling van het panel.
3. Wanneer de partijen binnen de in lid 2 van dit artikel genoemde termijn geen overeenstemming over de samenstelling van het arbitragepanel bereiken, kan elke partij binnen vijf dagen na het verstrijken van de in lid 2 vastgestelde termijn een arbiter benoemen uit de overeenkomstig artikel 339 opgestelde sublijst van die partij. Wanneer een van de partijen verzuimt een arbiter te benoemen, wordt deze op verzoek van de andere partij door de voorzitter van het Partnerschapscomité, of door diens vertegenwoordiger, door middel van loting aangewezen uit de overeenkomstig artikel 339 opgestelde sublijst van die partij.
4. Tenzij de partijen binnen de in lid 2 van dit artikel vastgestelde termijn overeenstemming bereiken over de voorzitter van het arbitragepanel, wordt deze op verzoek van een van de partijen door de voorzitter van het Partnerschapscomité, of diens vertegenwoordiger, door middel van loting aangewezen uit de sublijst van voorzitters die is opgenomen in de overeenkomstig artikel 339 opgestelde lijst.
5. De voorzitter van het Partnerschapscomité of diens vertegenwoordiger wijst binnen vijf dagen na het in lid 3 of 4 bedoelde verzoek de arbiters aan.
6. De datum van instelling van het arbitragepanel is die waarop alle drie de aangewezen arbiters hun benoeming hebben aanvaard overeenkomstig het reglement van orde.
7. Indien een of meer van de in artikel 339 bedoelde lijsten niet zijn opgesteld of niet voldoende namen bevatten op het tijdstip van indiening van een verzoek als bedoeld in lid 3 of 4 van dit artikel, worden de arbiters door middel van loting aangewezen uit de personen die door een van de partijen of door beide partijen formeel zijn voorgedragen.

*Artikel 322***Mandaat**

1. Tenzij de partijen binnen vijf dagen na de datum van aanwijzing van de arbiters anders overeenkomen, luidt de taakomschrijving van het arbitragepanel als volgt:

„In het licht van de desbetreffende bepalingen van titel V van deze overeenkomst waarop de partijen bij het geschil zich beroepen, de aangelegenheid onderzoeken die in het verzoek om instelling van het arbitragepanel is beschreven, zich uitspreken over de verenigbaarheid van de maatregel in kwestie met de genoemde relevante bepalingen en een verslag uitbrengen overeenkomstig de artikelen 324, 325, 326 en 338 van deze overeenkomst.”.

2. De partijen stellen het arbitragepanel binnen drie dagen in kennis van de overeengekomen taakomschrijving.

*Artikel 323***Voorlopige uitspraak van het arbitragepanel bij dringendheid**

Indien een partij daarom verzoekt, doet het arbitragepanel binnen 10 dagen na zijn instelling uitspraak over de vraag of het een zaak dringend acht. Een dergelijk verzoek aan het arbitragepanel wordt tegelijkertijd aan de andere partij meegedeeld.

*Artikel 324***Verslagen van het arbitragepanel**

1. Het arbitragepanel legt een tussentijds verslag voor aan de partijen over de resultaten van het feitenonderzoek, de toepasselijkheid van de desbetreffende bepalingen en de beweegredenen die aan de bevindingen en aanbevelingen van het panel ten grondslag liggen.
2. Een partij kan binnen 14 dagen na ontvangst van het verslag het arbitragepanel schriftelijk verzoeken bepaalde aspecten van het tussentijdse verslag te heroverwegen. Dit verzoek wordt tegelijkertijd aan de andere partij meegedeeld.
3. Het arbitragepanel kan het tussentijds verslag naar aanleiding van schriftelijke opmerkingen van de partijen wijzigen, en wanneer het dat zinvol acht, de zaak nader onderzoeken.
4. Het eindverslag van het arbitragepanel bevat de resultaten van het feitenonderzoek, de toepasselijkheid van de bepalingen van deze titel en de beweegredenen die aan de bevindingen en conclusies van het panel ten grondslag liggen. Het eindverslag bevat een toereikende bespreking van de argumenten die zijn ingeroepen gedurende de fase van de tussentijdse beoordeling en een duidelijk antwoord op de vragen en opmerkingen van de partijen.

*Artikel 325***Tussentijds verslag van het arbitragepanel**

1. Uiterlijk 90 dagen na de datum van instelling van het arbitragepanel, legt het een tussentijds verslag voor aan de partijen. Wanneer het arbitragepanel van oordeel is dat deze termijn niet kan worden gehaald, stelt de voorzitter van het arbitragepanel de partijen en het Partnerschapscomité hiervan schriftelijk in kennis, met opgave van de redenen voor de vertraging en de datum waarop het arbitragepanel zijn tussentijds verslag denkt te kunnen voorleggen. In geen geval mag het tussentijds verslag later dan 120 dagen na de instelling van het arbitragepanel worden uitgebracht.
2. In dringende gevallen, als bedoeld in artikel 323, zoals wanneer het bederfelijke waren, seizoensgebonden goederen of diensten of energie-gerelateerde aangelegenheden betreft, stelt het arbitragepanel alles in het werk om zijn tussentijdse verslag binnen 45, maar in geen geval later dan 60 dagen na de datum van zijn instelling voor te leggen.
3. Een partij kan binnen 14 dagen na ontvangst van het tussentijdse verslag het arbitragepanel schriftelijk verzoeken bepaalde aspecten te heroverwegen, overeenkomstig artikel 324, lid 2. Dit verzoek wordt tegelijkertijd aan de andere partij meegedeeld. Een partij kan binnen 7 dagen na ontvangst van het schriftelijke verzoek van de andere partij aan het arbitragepanel aantekeningen daarbij maken.

*Artikel 326***Eindverslag van het arbitragepanel**

1. Uiterlijk 120 dagen na de datum van instelling legt het arbitragepanel een eindverslag voor aan de partijen en het Partnerschapscomité. Wanneer het arbitragepanel van oordeel is dat deze termijn niet kan worden gehaald, stelt de voorzitter van het arbitragepanel de partijen en het Partnerschapscomité hiervan schriftelijk in kennis, met opgave van de redenen voor de vertraging en de datum waarop het arbitragepanel zijn eindverslag denkt te kunnen voorleggen. In geen geval wordt het eindverslag later dan 150 dagen na de datum van instelling van het arbitragepanel voorgelegd.
2. In dringende gevallen, als bedoeld in artikel 323, zoals wanneer het bederfelijke waren, seizoensgebonden goederen of diensten of energie-gerelateerde aangelegenheden betreft, stelt het arbitragepanel alles in het werk om binnen 60 dagen na de datum van zijn instelling kennis te geven van zijn eindverslag. In geen geval wordt het eindverslag later dan 75 dagen na de datum van instelling van het arbitragepanel voorgelegd.

Onderafdeling II

Naleving*Artikel 327***Naleving van het eindverslag van het arbitragepanel**

De partij waartegen de klacht is gericht, neemt de nodige maatregelen om het eindverslag van het arbitragepanel zo spoedig mogelijk en te goeder trouw na te leven, teneinde te voldoen aan de bepalingen van deze titel.

*Artikel 328***Redelijke termijn voor naleving**

1. Indien onmiddellijke naleving niet mogelijk is, trachten de partijen overeenstemming te bereiken over de termijn waarbinnen het eindverslag moet worden nageleefd. In dat geval stelt de partij waartegen de klacht is gericht, uiterlijk 30 dagen na ontvangst van het eindverslag de klagende partij en het Partnerschapscomité in kennis van de tijd die zij nodig heeft om het verslag na te kunnen leven („redelijke termijn”).
2. Indien de partijen het niet eens zijn over een redelijke termijn, kan de klagende partij, binnen 20 dagen na ontvangst van de kennisgeving overeenkomstig lid 1, het oorspronkelijke arbitragepanel schriftelijk verzoeken om een redelijke termijn vast te stellen. Dit verzoek wordt tegelijkertijd aan de andere partij en aan het Partnerschapscomité meegedeeld. Uiterlijk 20 dagen na ontvangst van het verzoek legt het arbitragepanel zijn besluit over een redelijke termijn voor aan de partijen en aan het Partnerschapscomité.
3. De partij waartegen de klacht is gericht, stelt de klagende partij schriftelijk in kennis van haar vorderingen met betrekking tot de naleving van het eindverslag. Deze kennisgeving geschiedt schriftelijk, ten minste één maand voor afloop van de redelijke termijn.
4. De partijen kunnen de redelijke termijn in onderling overleg verlengen.

*Artikel 329***Onderzoek van maatregelen tot naleving van het eindverslag van het arbitragepanel**

1. De partij waartegen de klacht gericht is, stelt de klagende partij en het Partnerschapscomité in kennis van de maatregelen die zij heeft getroffen tot naleving van het eindverslag. Deze kennisgeving geschiedt voor het einde van de redelijke termijn.
2. Wanneer er tussen de partijen onenigheid bestaat over het bestaan van een maatregel waarvan overeenkomstig lid 1 kennis is gegeven, of over de vraag of die maatregel verenigbaar is met de bepalingen van deze titel, kan de klagende partij het oorspronkelijke arbitragepanel schriftelijk verzoeken hierover uitspraak te doen. De partij waartegen de klacht gericht is en het Partnerschapscomité worden tegelijkertijd van dit verzoek in kennis gesteld. In dat verzoek wordt aangegeven om welke specifieke maatregel het gaat en waarom deze maatregel onverenigbaar is met de bedoelde bepalingen, op zodanige wijze dat de rechtsgrond van de klacht duidelijk is. Uiterlijk 45 dagen na ontvangst van het verzoek legt het arbitragepanel zijn verslag voor aan de partijen en aan het Partnerschapscomité.

*Artikel 330***Tijdelijke maatregelen bij niet-naleving**

1. Indien de partij waartegen de klacht is gericht, niet voor afloop van de redelijke termijn kennis geeft van een maatregel die zij heeft getroffen om het eindverslag van het arbitragepanel na te leven, of indien het arbitragepanel oordeelt dat er geen dergelijke maatregel is getroffen of dat de maatregel waarvan overeenkomstig artikel 329, lid 1, kennis is gegeven, niet verenigbaar is met de verplichtingen van de partij krachtens de bepalingen van deze titel, biedt de partij waartegen de klacht is gericht de klagende partij, op verzoek van en na overleg met deze laatste, een compensatie aan.
2. Indien de klagende partij besluit niet om een aanbod voor tijdelijke compensatie als bedoeld in lid 1 van dit artikel te verzoeken of, wanneer zij wel daarom verzoekt maar de partijen geen akkoord over compensatie bereiken binnen 30 dagen na afloop van de redelijke termijn of de kennisgeving van de uitspraak van het arbitragepanel op grond van artikel 329, lid 2, heeft de klagende partij het recht, na kennisgeving aan de andere partij en het Partnerschapscomité, de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen van deze titel op te schorten. In de kennisgeving wordt gespecificeerd in welke mate de verplichtingen worden opgeschort. Deze mate stemt overeen met de mate waarin de schending de voordelen voor de klagende partij tenietdoet of beperkt. De klagende partij mag de opschorting 10 dagen na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de partij waartegen de klacht gericht is, toepassen, tenzij de partij waartegen de klacht gericht is, uit hoofde van lid 3 van dit artikel een verzoek tot arbitrage heeft ingediend.

3. Indien de partij waartegen de klacht gericht is, van oordeel is dat de geplande mate van opschorting van de verplichtingen niet overeenstemt met de mate waarin de schending de voordelen voor de andere partij tenietdoet of beperkt, kan zij het oorspronkelijke arbitragepanel schriftelijk verzoeken hierover uitspraak te doen. Dit verzoek wordt voor het verstrijken van de in lid 2 bedoelde periode van 10 dagen meegedeeld aan de klagende partij en aan het Partnerschapscomité. Het oorspronkelijke arbitragepanel maakt zijn verslag over de mate van opschorting van verplichtingen binnen 30 dagen na indiening van het verzoek aan de partijen en het Partnerschapscomité bekend. De verplichtingen worden niet opgeschort voordat het oorspronkelijke arbitragepanel zijn verslag heeft bekendgemaakt. De opschorting stemt overeen met de mate van opschorting die in het verslag van het arbitragepanel wordt aangegeven.

4. De opschorting van de verplichtingen en de in dit artikel voorziene compensatie zijn van tijdelijke aard en mogen niet meer worden toegepast nadat:

- a) de partijen ingevolge artikel 334 tot een onderling overeengekomen oplossing zijn gekomen;
- b) de partijen zijn overeengekomen dat de maatregel waarvan overeenkomstig artikel 329, lid 1, is kennis gegeven, ertoe leidt dat de partij waartegen de klacht is gericht, in overeenstemming is met de bepalingen van deze titel; of
- c) de maatregel waarvan het arbitragepanel overeenkomstig artikel 329, lid 2, heeft vastgesteld dat deze niet verenigbaar is met de bepalingen van deze titel, is ingetrokken of gewijzigd zodat de maatregel met die bepalingen in overeenstemming is gebracht.

Artikel 331

Onderzoek van nalevingsmaatregelen die zijn getroffen na vaststelling van tijdelijke maatregelen bij niet-naleving

1. De partij waartegen de klacht gericht is, stelt de klagende partij en het Partnerschapscomité in kennis van de maatregelen die zij heeft getroffen om na de schorsing van concessies of na de toepassing van tijdelijke compensatie, naargelang het geval, het verslag van het arbitragepanel na te leven. Behalve in de in lid 2 bedoelde gevallen beëindigt de klagende partij de schorsing van concessies binnen 30 dagen na ontvangst van de kennisgeving. In de gevallen waarin compensatie is geboden, met uitzondering van de in lid 2 bedoelde gevallen, kan de partij waartegen de klacht gericht is, binnen 30 dagen na haar kennisgeving dat zij heeft voldaan aan het verslag van het arbitragepanel, die compensatie beëindigen.

2. Indien de partijen binnen 30 dagen na de datum van ontvangst van de kennisgeving geen overeenstemming bereiken over de vraag of de maatregel waarvan is kennisgegeven, ertoe leidt dat de partij waartegen de klacht gericht is, in overeenstemming met de bedoelde bepalingen handelt, verzoekt de klagende partij het oorspronkelijke arbitragepanel schriftelijk hierover uitspraak te doen. Dit verzoek wordt tegelijkertijd aan de andere partij en aan het Partnerschapscomité meegedeeld. Het arbitragepanel legt zijn verslag binnen 45 dagen na de indiening van het verzoek voor aan de partijen en aan het Partnerschapscomité. Indien het arbitragepanel oordeelt dat de maatregel die is getroffen om de uitspraak na te leven in overeenstemming is met de bepalingen van deze titel, wordt de opschorting van de verplichtingen of de compensatie, naargelang het geval, beëindigd. Indien het arbitragepanel oordeelt dat de maatregel waarvan de partij waartegen de klacht gericht is, kennis heeft gegeven uit hoofde van lid 1, niet in overeenstemming is met de bepalingen van deze titel, wordt de mate van opschorting van de verplichtingen of van de compensatie, naargelang het geval, aangepast in het licht van het verslag van het arbitragepanel.

Onderafdeling III

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 332

Vervanging van arbiters

Indien in een in het kader van dit hoofdstuk gevoerde arbitrageprocedure het oorspronkelijke arbitragepanel niet in staat is of een of meer leden ervan niet in staat zijn om aan de werkzaamheden van het panel deel te nemen, zich terugtrekken of moeten worden vervangen wegens schending van de gedragscode, is de procedure van artikel 321 van toepassing. De termijn voor kennisgeving van het verslag kan worden verlengd met de tijd die nodig is om een nieuwe arbiter te benoemen, maar in geen geval met meer dan 20 dagen.

*Artikel 333***Schorsing en beëindiging van arbitrage- en nalevingsprocedures**

Het arbitragepanel kan op verzoek van beide partijen te allen tijde zijn werkzaamheden schorsen gedurende een door de partijen overeengekomen periode, die echter niet meer dan 12 opeenvolgende maanden mag bedragen. Op schriftelijk verzoek van alle partijen respectievelijk een van de partijen hervat het zijn werkzaamheden vóór respectievelijk aan het einde van deze periode. De partij die het verzoek indient, stelt de voorzitter van het Partnerschapscomité en de andere partij hiervan in kennis. Indien een partij bij het verstrijken van de overeengekomen schorsingsperiode het arbitragepanel niet verzoekt zijn werkzaamheden te hervatten, wordt de procedure beëindigd. Indien de werkzaamheden van het arbitragepanel worden geschorst, worden de relevante termijnen in dit hoofdstuk verlengd met hetzelfde aantal dagen als de opschorting van de werkzaamheden heeft geduurd.

*Artikel 334***Onderling overeengekomen oplossing**

1. De partijen kunnen te allen tijde onderling een oplossing voor een onder dit hoofdstuk vallend geschil overeenkomen.
2. Indien een onderling overeengekomen oplossing wordt bereikt tijdens de procedures van het arbitragepanel of tijdens een bemiddelingsprocedure, stellen de partijen gezamenlijk het Partnerschapscomité en de voorzitter van het arbitragepanel of de bemiddelaar daarvan in kennis, naargelang het geval. Na deze kennisgeving worden de procedures van het arbitragepanel of de bemiddelingsprocedure stopgezet.
3. Elke partij neemt de maatregelen die nodig zijn om de onderling overeengekomen oplossing binnen de overeengekomen termijn ten uitvoer te leggen. Niet later dan na afloop van de overeengekomen termijn stelt de uitvoerende partij de andere partij schriftelijk in kennis van alle maatregelen die zij heeft genomen om de onderling overeengekomen oplossing ten uitvoer te leggen.

*Artikel 335***Reglement van orde en gedragscode**

1. Op de procedures voor de geschillenbeslechting in het kader van dit hoofdstuk zijn dit hoofdstuk, het reglement van orde en de gedragscode van toepassing.
2. Het Partnerschapscomité keurt op zijn eerste vergadering bij besluit het reglement van orde en de gedragscode goed en kan besluiten tot wijzigingen daarvan.
3. Alle hoorzittingen van het arbitragepanel zijn voor het publiek toegankelijk, tenzij in het reglement van orde anders wordt bepaald.

*Artikel 336***Informatie en technisch advies**

1. Het arbitragepanel kan op verzoek van een partij, dat tegelijk aan het arbitragepanel en aan de andere partij is meegedeeld, of op eigen initiatief, alle inlichtingen inwinnen die het voor de uitoefening van zijn taken nuttig acht, met inbegrip van de bij het geschil betrokken partijen. De partijen antwoorden onverwijld en volledig op elk verzoek om informatie van het arbitragepanel.
2. Het arbitragepanel kan op verzoek van een partij, dat tegelijk aan het arbitragepanel en aan de andere partij is meegedeeld, of op eigen initiatief, alle inlichtingen inwinnen die het voor de uitoefening van zijn taken nuttig acht. Het arbitragepanel heeft tevens het recht deskundigen om advies te vragen wanneer het dat nuttig acht. Voordat het deskundigen kiest, raadpleegt het arbitragepanel de partijen.
3. Op het grondgebied van een partij gevestigde natuurlijke personen of rechtspersonen kunnen overeenkomstig het reglement van orde als *amicus curiae* opmerkingen bij het arbitragepanel indienen.
4. Alle in het kader van dit artikel verkregen informatie moet voor commentaar aan elk van de partijen worden voorgelegd.

*Artikel 337***Interpretatieregels**

Het arbitragepanel legt de bepalingen van deze titel uit volgens de gebruikelijke regels voor de interpretatie van het internationaal publiekrecht, met inbegrip van die welke in het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht van 1969 zijn neergelegd. Het arbitragepanel neemt tevens de relevante interpretaties in aanmerking uit de WTO-panelverslagen en de verslagen van de Beroepsinstantie die zijn goedgekeurd door het Orgaan voor geschillenbeslechting van de WTO. De verslagen van het arbitragepanel kunnen de rechten en plichten van de partijen uit hoofde van deze overeenkomst niet verruimen of beperken.

*Artikel 338***Besluiten en verslagen van het arbitragepanel**

1. Het arbitragepanel stelt alles in het werk om besluiten bij consensus te nemen. Wanneer het evenwel niet mogelijk is bij consensus tot een besluit te komen, wordt een besluit bij meerderheid van stemmen genomen. In geen geval worden afwijkende meningen van arbiters openbaar gemaakt.
2. Het eindverslag van het arbitragepanel bevat de resultaten van het feitenonderzoek, de toepasselijkheid van de relevante bepalingen en de beweegredenen die aan de bevindingen en conclusies van het panel ten grondslag liggen.
3. De uitspraken en verslagen van het arbitragepanel zijn onvoorwaardelijk bindend voor de partijen en scheppen geen rechten of verplichtingen voor natuurlijke personen of rechtspersonen.
4. Het Partnerschapscomité maakt de verslagen van het arbitragepanel openbaar, waarbij vertrouwelijke informatie moet worden beschermd, zoals bepaald in het reglement van orde.

*Afdeling D***Algemene bepalingen***Artikel 339***Lijsten van arbiters**

1. Het Partnerschapscomité stelt op basis van voorstellen van de partijen uiterlijk 6 maanden na de inwerkingtreding van deze overeenkomst een lijst op van ten minste 15 personen die bereid en geschikt zijn om als arbiter op te treden. Deze lijst bestaat uit 3 sublijsten: één sublijst voor elke partij en een sublijst van personen die geen onderdaan van een van de partijen zijn en als voorzitter van het arbitragepanel optreden. Elke sublijst bevat ten minste 5 personen. Het Partnerschapscomité ziet erop toe dat de lijst te allen tijde uit dit aantal personen blijft bestaan.
2. De arbiters beschikken over aantoonbare deskundigheid op het gebied van het recht, de internationale handel en andere onderwerpen waarop de bepalingen van deze titel betrekking hebben. Zij zijn onafhankelijk, treden op persoonlijke titel op, nemen geen instructies aan van enige organisatie of regering, zijn niet verbonden aan de regering van een van de partijen en houden zich aan de gedragscode. De voorzitter beschikt ook over ervaring met procedures voor geschillenbeslechting.
3. Het Partnerschapscomité kan aanvullende lijsten van 15 personen met kennis van en ervaring in specifieke, onder de bepalingen van deze titel vallende sectoren opstellen. Met instemming van de partijen worden die aanvullende lijsten gebruikt voor de samenstelling van het arbitragepanel overeenkomstig de procedure van artikel 321.

*Artikel 340***Forumkeuze**

1. Indien in verband met een specifieke maatregel een geschil ontstaat over een mogelijke inbreuk op een verplichting in het kader van deze overeenkomst, en een in wezen gelijkwaardige verplichting uit hoofde van een andere internationale overeenkomst waarbij beide partijen partij zijn, met inbegrip van de WTO-Overeenkomst, kiest de partij die de procedure inleidt, het forum om het geschil bij te leggen.

2. Zodra een partij het forum heeft gekozen en de procedures voor de geschillenbeslechting uit hoofde van dit hoofdstuk of uit hoofde van een andere internationale overeenkomst heeft ingeleid, stelt deze partij met betrekking tot de specifieke maatregel als bedoeld in lid 1, niet ook een procedure in voor de geschillenbeslechting uit hoofde van de andere overeenkomst, tenzij het eerst gekozen forum om procedurele of bevoegdheidsredenen geen uitspraak kan doen.

3. Voor de toepassing van dit artikel wordt:

- a) een procedure voor geschillenbeslechting krachtens dit hoofdstuk geacht te zijn ingeleid wanneer een partij overeenkomstig artikel 320 een verzoek tot instelling van een arbitragepanel indient;
- b) een procedure voor geschillenbeslechting krachtens de WTO-overeenkomst geacht te zijn ingeleid wanneer een partij overeenkomstig artikel 6 van het WTO-memorandum van overeenstemming inzake de regels en procedures betreffende de geschillenbeslechting een verzoek om instelling van een panel indient; alsmede
- c) een procedure voor geschillenbeslechting krachtens enige andere overeenkomst geacht te zijn ingeleid overeenkomstig de relevante bepalingen van die overeenkomst.

4. Onverlet het bepaalde in lid 2, belet deze overeenkomst een partij niet een schorsing van verplichtingen die is toegestaan door het Orgaan voor geschillenbeslechting van de WTO, ten uitvoer te leggen. Er kan geen beroep op de WTO-overeenkomst worden gedaan om te beletten dat een partij de verplichtingen uit hoofde van dit hoofdstuk opschort.

Artikel 341

Termijnen

1. Alle in dit hoofdstuk vastgestelde termijnen, met inbegrip van die waarbinnen arbitragepanels hun verslagen moeten voorleggen, worden gerekend in kalenderdagen vanaf de dag volgende op die waarop het desbetreffende besluit werd genomen of het desbetreffende feit plaatsvond, tenzij anders bepaald.

2. De partijen bij het geschil kunnen in onderling overleg alle in dit hoofdstuk vermelde termijnen wijzigen. Het arbitragepanel kan de partijen te allen tijde voorstellen alle in dit hoofdstuk vermelde termijnen te wijzigen, met opgave van de redenen daarvoor.

Artikel 342

Verwijzingen naar Hof van Justitie van de Europese Unie

1. De procedure als bedoeld in lid 2 is van toepassing op geschillen die vragen opwerpen over de interpretatie van de bepalingen inzake aanpassing van de artikelen 169, 180, 189 en 192.

2. Indien een geschil als bedoeld in lid 1 een vraag opwerpt over de interpretatie van een bepaling van recht van de Europese Unie, verzoekt het arbitragepanel het Hof van Justitie van de Europese Unie daarover uitspraak te doen, mits deze vraag noodzakelijk is voor het besluit van het arbitragepanel. In die gevallen worden de termijnen voor het doen van een uitspraak door het arbitragepanel opgeschort totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak heeft gedaan. De uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie is bindend voor het arbitragepanel.

TITEL VII

FINANCIËLE BIJSTAND EN FRAUDEBESTRIJDINGS- EN CONTROLEBEPALINGEN

HOOFDSTUK 1

Financiële bijstand

Artikel 343

De Republiek Armenië komt in aanmerking voor financiële bijstand via de relevante mechanismen en -instrumenten voor financiering van de Europese Unie. De Republiek Armenië kan ook een beroep doen op leningen van de Europese Investeringsbank (EIB), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) en andere internationale financiële instellingen. De financiële bijstand moet bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van deze overeenkomst en wordt verstrekt overeenkomstig dit hoofdstuk.

Artikel 344

1. De voornaamste beginselen van de financiële bijstand zijn in overeenstemming met de relevante regelgeving betreffende de financiële instrumenten van de Europese Unie.

2. De prioritaire gebieden voor de financiële bijstand van de Europese Unie worden door de partijen bepaald en vastgelegd in jaarlijkse actieprogramma's, die, voor zover van toepassing, gebaseerd zijn op meerjarige kaderregelingen waarin de overeengekomen beleidsprioriteiten tot uiting komen. Bij de vaststelling van de bedragen van de bijstand in deze programma's wordt rekening gehouden met de behoeften van de Republiek Armenië, de sectorale capaciteit en de vorderingen met betrekking tot de hervormingen, in het bijzonder op de werkerreinen die vallen onder deze overeenkomst.
3. Om de beschikbare middelen optimaal te benutten streven de partijen ernaar de bijstand van de Europese Unie uit te voeren in nauwe samenwerking en coördinatie met andere donorlanden, donororganisaties en internationale financiële instellingen en overeenkomstig de internationale beginselen inzake doeltreffendheid van hulp.
4. Op verzoek van de Republiek Armenië en afhankelijk van de toepasselijke voorwaarden kan de Europese Unie macro-financiële steun verstrekken aan de Republiek Armenië.

Artikel 345

De fundamentele juridische, administratieve en technische grondslag van de financiële bijstand wordt vastgelegd in specifieke overeenkomsten tussen de partijen.

Artikel 346

De Partnerschapsraad wordt op de hoogte gehouden van de voortgang en de uitvoering van de financiële bijstand en de impact op de verwezenlijking van de doelstellingen van de overeenkomst. Daartoe zorgen de relevante organen van de partijen op passende wijze en op wederzijdse en permanente basis voor toezicht en evaluatie van informatie.

Artikel 347

De partijen voeren de financiële steun uit volgens de beginselen van goed financieel beheer en werken samen om de financiële belangen van de Europese Unie en de Republiek Armenië te beschermen, overeenkomstig hoofdstuk 2 van deze titel.

HOOFDSTUK 2

Fraudebestrijdings- en controlebepalingen

Artikel 348

Definities

Voor de toepassing van dit hoofdstuk gelden de definities bepaald in Protocol I bij deze overeenkomst.

Artikel 349

Toepassingsgebied

Dit hoofdstuk is van toepassing op alle verdere overeenkomsten en financieringsinstrumenten die worden gesloten tussen de partijen en op alle EU-financieringsinstrumenten waarmee de Republiek Armenië, of andere entiteiten of personen die onder haar rechtsmacht vallen, zich eventueel associëren, zonder afbreuk te doen aan andere aanvullende bepalingen inzake audits, verificaties ter plaatse, inspecties, controles en fraudebestrijdingsmaatregelen, onder andere die van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en de Europese Rekenkamer.

Artikel 350

Maatregelen om fraude, corruptie en andere illegale activiteiten te voorkomen en te bestrijden

De partijen nemen doeltreffende maatregelen om fraude, corruptie en andere illegale activiteiten in verband met de besteding van EU-middelen, te voorkomen en te bestrijden, onder andere door middel van wederzijdse administratieve en juridische bijstand op de terreinen waarop de overeenkomst van toepassing is.

*Artikel 351***Informatie-uitwisseling en verdere samenwerking op operationeel niveau**

1. Met het oog op een goede uitvoering van dit hoofdstuk wisselen de bevoegde autoriteiten van de Europese Unie en de Republiek Armenië regelmatig informatie uit en plegen zij op verzoek van een van de partijen overleg.
2. Het Europees Bureau voor Fraudebestrijding kan met de instanties voor fraudebestrijding van de Republiek Armenië afspraken maken over verdere samenwerking op het vlak van fraudebestrijding met inbegrip van operationele regelingen met de autoriteiten van de Republiek Armenië.
3. Voor de overdracht en de verwerking van persoonsgegevens is artikel 13 van toepassing.

*Artikel 352***Samenwerking met het oog op de bescherming van de euro en de Armeense dram tegen valsemunterij**

De bevoegde autoriteiten van de Europese Unie en de Republiek Armenië werken samen met het oog op een doeltreffende bescherming van de euro en de dram tegen valsemunterij. Deze samenwerking omvat de bijstand die nodig is om valsemunterij van de euro en de dram te voorkomen en te bestrijden, met inbegrip van de uitwisseling van informatie.

*Artikel 353***Preventie van fraude, corruptie en onregelmatigheden**

1. Indien de besteding van EU-middelen hun is toevertrouwd, vergewissen de autoriteiten van de Republiek Armenië zich er regelmatig van dat de met EU-middelen gefinancierde acties correct zijn uitgevoerd. Zij nemen passende maatregelen om onregelmatigheden en fraude te voorkomen en ongedaan te maken.
2. De autoriteiten van de Republiek Armenië nemen passende maatregelen om praktijken van actieve of passieve corruptie te voorkomen en ongedaan te maken en elk belangenconflict te voorkomen in elke fase van de procedure die betrekking heeft op de besteding van EU-middelen.
3. De autoriteiten van de Republiek Armenië stellen de Europese Commissie in kennis van elke preventief genomen maatregel.
4. Hiertoe verstrekken de bevoegde autoriteiten van de Republiek Armenië aan de Europese Commissie alle informatie met betrekking tot de besteding van EU-middelen en stellen zij de Europese Commissie onverwijld van elke wezenlijke wijziging van hun procedures of systemen in kennis.

*Artikel 354***Onderzoek en vervolging**

De autoriteiten van de Republiek Armenië zien erop toe dat naar aanleiding van nationale of EU-controles alle vermoedelijke en effectieve gevallen van fraude of corruptie of elke andere onregelmatigheid met inbegrip van belangenconflicten worden onderzocht en vervolgd. In voorkomend geval kan het Europees Bureau voor Fraudebestrijding de bevoegde autoriteiten van de Republiek Armenië bijstaan bij het vervullen van deze opdracht.

*Artikel 355***Kennisgeving van fraude, corruptie en onregelmatigheden**

1. De autoriteiten van de Republiek Armenië stellen de Europese Commissie onverwijld in kennis van ieder onder hun aandacht gebracht feit inzake vermoede en bewezen gevallen van fraude, corruptie of elke andere onregelmatigheid, met inbegrip van belangenconflicten, die verband houden met de besteding van EU-middelen. Bij vermoeden van fraude of corruptie wordt het Europees Bureau voor Fraudebestrijding hiervan ook in kennis gesteld.
2. De autoriteiten van de Republiek Armenië brengen ook verslag uit over alle maatregelen die zijn genomen met betrekking tot de in het kader van dit artikel meegedeelde feiten. Indien geen melding moet worden gemaakt van vermoede of bewezen gevallen van fraude, corruptie of elke andere onregelmatigheid, dan stellen de autoriteiten van de Republiek Armenië de Europese Commissie hiervan in kennis tijdens de jaarlijkse vergadering van het relevante subcomité.

*Artikel 356***Audits**

1. De Europese Commissie en de Europese Rekenkamer kunnen de wettigheid en de regelmatigheid onderzoeken van alle uitgaven met betrekking tot de besteding van EU-middelen en gaan tevens na of een goed financieel beheer werd gevoerd.
2. De audits geschieden aan de hand van aangevane betalingsverplichtingen en van gedane betalingen. De audits geschieden aan de hand van stukken en, zo nodig, ter plaatse in de gebouwen van elke entiteit die EU-middelen beheert of betrokken is bij de besteding van deze middelen, met inbegrip van alle begunstigen, contractanten en subcontractanten die direct of indirect EU-middelen hebben ontvangen. De audits kunnen worden uitgevoerd vóór de indiening van de rekeningen van het desbetreffende begrotingsjaar en gedurende een termijn van vijf jaar na de datum van betaling van het saldo.
3. Inspecteurs van de Europese Commissie of andere door de Europese Commissie of de Europese Rekenkamer gemachtigde personen kunnen overgaan tot controles van documenten of tot controles ter plaatse en audits in de lokalen van elke entiteit die de besteding van EU-middelen beheert of hierbij betrokken is, en van hun subcontractanten in de Republiek Armenië.
4. De Europese Commissie of andere door de Europese Commissie of de Europese Rekenkamer gemachtigde personen krijgen passende toegang tot locaties, werkzaamheden en documenten, alsmede tot alle nodige informatie, met inbegrip van informatie in elektronische vorm, om deze audits naar behoren te kunnen uitvoeren. Dit recht van toegang wordt meegegeed aan alle openbare instellingen van de Republiek Armenië en wordt uitdrukkelijk vermeld in de contracten die worden gesloten in uitvoering van de instrumenten waarnaar in deze overeenkomst wordt verwezen.
5. Bij de uitvoering van hun taken werken de Europese Rekenkamer en de auditinstanties van de Republiek Armenië samen in onderling vertrouwen en met behoud van hun onafhankelijkheid.

*Artikel 357***Controles ter plaatse**

1. In het kader van deze overeenkomst is het Europees Bureau voor Fraudebestrijding gemachtigd om controles en verificaties ter plaatse uit te voeren ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie.
2. Controles en verificaties ter plaatse worden voorbereid en uitgevoerd door het Europees Bureau voor Fraudebestrijding in nauwe samenwerking met de bevoegde autoriteiten van de Republiek Armenië.
3. De autoriteiten van de Republiek Armenië worden tijdig in kennis gesteld van voorwerp, doel en rechtsgrondslag van de controles en verificaties teneinde alle nodige hulp te kunnen verstrekken. Te dien einde kunnen ambtenaren van de bevoegde autoriteiten van de Republiek Armenië aan de controles en verificaties ter plaatse deelnemen.
4. Wanneer de betrokken instanties van de Republiek Armenië dat verlangen, worden de controles en verificaties ter plaatse gezamenlijk door het Europees Bureau voor Fraudebestrijding en henzelf uitgevoerd.
5. Wanneer een marktdeelnemer zich verzet tegen een controle of verificatie ter plaatse, verlenen de autoriteiten van de Republiek Armenië het Europees Bureau voor Fraudebestrijding overeenkomstig de wetgeving van de Republiek Armenië de nodige assistentie om de aan het Bureau opgedragen controles en verificaties ter plaatse tot een goed einde te kunnen brengen.

*Artikel 358***Administratieve maatregelen en sancties**

Er kunnen door de Europese Commissie administratieve maatregelen en sancties worden opgelegd aan marktdeelnemers overeenkomstig Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, en Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 van de Commissie van 29 oktober 2012 houdende uitvoeringsvoorschriften voor Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie. Ter aanvulling van de in de eerste zin vermelde maatregelen en sancties kunnen de autoriteiten van de Republiek Armenië overeenkomstig de toepasselijke nationale wetgeving aanvullende maatregelen en sancties opleggen.

*Artikel 359***Terugvordering**

1. Daar waar de besteding van EU-middelen aan de autoriteiten van de Republiek Armenië wordt toevertrouwd, is de Europese Commissie gemachtigd ten onrechte betaalde EU-middelen terug te vorderen, in het bijzonder door middel van financiële correcties. De autoriteiten van de Republiek Armenië nemen passende maatregelen om ten onrechte betaalde EU-middelen terug te vorderen. De Europese Commissie houdt hierbij rekening met de door de autoriteiten van de Republiek Armenië genomen maatregelen om het verlies van de desbetreffende EU-middelen te voorkomen.
2. In de gevallen als bedoeld in lid 1 raadpleegt de Europese Commissie de Republiek Armenië over de aangelegenheid alvorens een terugvorderingsbesluit te nemen. Betwistingen over terugvordering komen in de Partnerschapsraad aan de orde.
3. De bepalingen van deze titel die voor personen, met uitzondering van staten, een geldelijke verplichting inhouden, vormen in de Republiek Armenië een executoriale titel overeenkomstig de volgende beginselen:
  - a) de tenuitvoerlegging geschiedt volgens de bepalingen van burgerlijke rechtsvordering die van kracht zijn in de Republiek Armenië. De executoriale titel wordt, zonder andere controle dan de verificatie van de authenticiteit van de beslissing tot tenuitvoerlegging, afgegeven door de nationale autoriteit die daartoe door de regering van de Republiek Armenië wordt aangewezen. De regering van de Republiek Armenië stelt de Europese Commissie en het Hof van Justitie van de Europese Unie in kennis van de identiteit van die nationale autoriteit;
  - b) nadat de in punt a) bedoelde formaliteiten op verzoek van de Europese Commissie zijn vervuld, kan de Europese Commissie de tenuitvoerlegging volgens de nationale wetgeving van de Republiek Armenië voortzetten door zich rechtstreeks te wenden tot de bevoegde autoriteit;
  - c) het Hof van Justitie van de Europese Unie is bevoegd voor de controle van de rechtsgeldigheid van de executoriale titel. De tenuitvoerlegging kan uitsluitend worden geschorst door een beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Unie. De Europese Commissie stelt de autoriteiten van de Republiek Armenië in kennis van elk besluit van het Hof van Justitie van de Europese Unie om de tenuitvoerlegging op te schorten. De behandeling van klachten met betrekking tot de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging behoort tot de bevoegdheid van de rechterlijke instanties van de Republiek Armenië.
4. Arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie die worden gewezen ingevolge een arbitrageclausule binnen het toepassingsgebied van dit hoofdstuk vormen onder dezelfde voorwaarden een executoriale titel.

*Artikel 360***Vertrouwelijkheid**

Ingevolge dit hoofdstuk meegedeelde of verkregen informatie, in eender welke vorm, valt onder het beroepsgeheim en wordt beschermd op dezelfde wijze als soortgelijke informatie wordt beschermd krachtens het recht van de Republiek Armenië en de overeenkomstige bepalingen die gelden voor de instellingen van de Europese Unie. Deze informatie mag niet worden meegedeeld aan andere personen dan die welke binnen de instellingen van de Europese Unie, in de lidstaten of in de Republiek Armenië op grond van hun functie van deze informatie op de hoogte moeten zijn, en mag niet worden gebruikt voor andere doeleinden dan het waarborgen van een doeltreffende bescherming van de financiële belangen van de partijen.

*Artikel 361***Aanpassing van de wetgeving**

De Republiek Armenië past haar wetgeving aan die van de Europese Unie en aan de internationale instrumenten aan als bedoeld in bijlage XII en volgens de bepalingen van die bijlage.

TITEL VIII

INSTITUTIONELE BEPALINGEN, ALGEMENE BEPALINGEN EN SLOTBEPALINGEN

HOOFDSTUK 1

Institutioneel kader

Artikel 362

Partnerschapsraad

1. Er wordt een Partnerschapsraad opgericht. De Partnerschapsraad houdt toezicht op en toetst regelmatig de uitvoering van deze overeenkomst.
2. De Partnerschapsraad is samengesteld uit vertegenwoordigers van de partijen op ministerieel niveau en komt regelmatig bijeen, ten minste eenmaal per jaar en verder wanneer de omstandigheden zulks vereisen. De Partnerschapsraad komt bijeen in een samenstelling die in onderling overleg wordt bepaald.
3. De Partnerschapsraad behandelt alle belangrijke vraagstukken die zich in het kader van deze overeenkomst voordoen en alle andere bilaterale of internationale vraagstukken van gemeenschappelijk belang, teneinde de doelstellingen van deze overeenkomst te verwezenlijken.
4. De Partnerschapsraad stelt zijn eigen reglement van orde vast.
5. De Partnerschapsraad wordt beurtelings voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Europese Unie en een vertegenwoordiger van de Republiek Armenië.
6. Om de doelstellingen van de overeenkomst te bereiken, heeft de Partnerschapsraad de bevoegdheid besluiten te nemen binnen de toepassings sfeer van deze overeenkomst voor de in de overeenkomst vermelde gevallen. De besluiten zijn bindend voor de partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan. De Partnerschapsraad kan tevens aanbevelingen doen. De Partnerschapsraad stelt zijn besluiten en aanbevelingen vast in overleg tussen de partijen, mits deze hun respectievelijke interne procedures hebben voltooid.
7. De Partnerschapsraad is een forum voor uitwisseling van informatie over de wetgeving van de Europese Unie en de Republiek Armenië, zowel wetgeving die in voorbereiding is als wetgeving die van kracht is, en over de maatregelen ter uitvoering, afdwinging en naleving ervan.
8. De Partnerschapsraad is bevoegd om de bijlagen bij te werken of te wijzigen, zonder afbreuk te doen aan eventuele specifieke bepalingen uit hoofde van titel VI.

Artikel 363

Partnerschapscomité

1. Er wordt een Partnerschapscomité opgericht. Het Partnerschapscomité staat de Partnerschapsraad bij in de uitvoering van zijn taken en werking.
2. Het Partnerschapscomité bestaat uit vertegenwoordigers van de partijen, gewoonlijk op het niveau van hoge ambtenaren.
3. Het Partnerschapscomité wordt beurtelings voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Europese Unie en een vertegenwoordiger van de Republiek Armenië.
4. De Partnerschapsraad stelt in zijn reglement van orde de taken en de werking van het Partnerschapscomité vast; in ieder geval behoort de voorbereiding van de vergaderingen van de Partnerschapsraad tot de taken van het Partnerschapscomité. Het Partnerschapscomité komt ten minste eenmaal per jaar bijeen.
5. De Partnerschapsraad kan bevoegdheden overdragen aan het Partnerschapscomité, waaronder de bevoegdheid om bindende besluiten te nemen.
6. Het Partnerschapscomité kan besluiten vaststellen op gebieden waar de Partnerschapsraad bevoegdheden aan het comité heeft gedelegeerd en in de gevallen waarin deze overeenkomst voorziet. Die besluiten zijn bindend voor de partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering ervan. Het Partnerschapscomité stelt zijn besluiten vast in overleg tussen de partijen, met gepaste eerbiediging voor de voltooiing van de respectievelijke interne procedures van de partijen.

7. Het Partnerschapscomité komt in een specifieke samenstelling bijeen voor de bespreking van alle onderwerpen met betrekking tot titel VI. Het Partnerschapscomité komt in deze samenstelling ten minste eenmaal per jaar bijeen.

Artikel 364

Subcomités en andere organen

1. Het Partnerschapscomité wordt bijgestaan door de in het kader van deze overeenkomst opgerichte subcomités en andere organen.
2. De Partnerschapsraad kan besluiten op specifieke terreinen subcomités of andere organen in te stellen wanneer dat noodzakelijk is voor de uitvoering van de overeenkomst, en hij bepaalt de samenstelling, taken en werking van die organen.
3. De subcomités brengen regelmatig verslag uit over hun activiteiten aan het Partnerschapscomité.
4. Het bestaan van subcomités belet de partijen niet een aangelegenheid rechtstreeks aan het Partnerschapscomité voor te leggen, ook in zijn specifieke samenstelling voor handel.

Artikel 365

Parlementair Partnerschapscomité

1. Er wordt een Parlementair Partnerschapscomité ingesteld. Het bestaat uit leden van het Europees Parlement, enerzijds, en leden van de Nationale Vergadering van de Republiek Armenië, anderzijds, en dient als forum waar die leden elkaar kunnen ontmoeten en van gedachten kunnen wisselen. Het komt met zelf te bepalen tussenpozen bijeen.
2. Het Parlementair Partnerschapscomité stelt zijn reglement van orde vast.
3. Het voorzitterschap van het Parlementair Partnerschapscomité wordt bij toerbeurt bekleed door een vertegenwoordiger van het Europees Parlement en een vertegenwoordiger van de Armeense Nationale Vergadering, overeenkomstig de in het reglement van orde vast te stellen bepalingen.
4. Het Parlementair Partnerschapscomité kan bij de Partnerschapsraad inlichtingen inwinnen over de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst; de Partnerschapsraad verstrekt het Parlementair Partnerschapscomité de verlangde informatie.
5. Het Parlementair Partnerschapscomité wordt ingelicht over de besluiten en aanbevelingen van de Partnerschapsraad.
6. Het Parlementair Partnerschapscomité kan aanbevelingen doen aan de Partnerschapsraad.
7. Het Parlementair Partnerschapscomité kan Parlementaire partnerschapsubcomités instellen.

Artikel 366

Platform van maatschappelijke organisaties

1. De partijen moedigen regelmatige bijeenkomsten tussen vertegenwoordigers van hun maatschappelijke organisaties aan om hen te informeren over of hun inbreng te verzamelen voor de uitvoering van deze overeenkomst.
2. Er wordt een platform van maatschappelijke organisaties opgericht. Het platform dient als forum om elkaar te ontmoeten en van gedachten te wisselen en bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties van de Europese Unie, met onder meer leden van het Europees Economisch en Sociaal Comité, en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, netwerken en platformen van Armenië, inclusief het nationale platform van het Oostelijk Partnerschap. Het komt met zelf te bepalen tussenpozen bijeen.
3. Het platform van maatschappelijke organisaties stelt zijn eigen reglement van orde vast. Dit reglement van orde omvat onder meer de beginselen van transparantie, inclusiviteit en roulatie.

4. Het voorzitterschap van het platform van maatschappelijke organisaties wordt bij toerbeurt bekleed door een vertegenwoordiger van de Europese Unie en een vertegenwoordiger van de maatschappelijke organisaties van de Republiek Armenië, overeenkomstig de in het reglement van orde vast te stellen bepalingen.
5. Het platform van maatschappelijke organisaties wordt ingelicht over de besluiten en aanbevelingen van de Partnerschapsraad.
6. Het platform van maatschappelijke organisaties kan aanbevelingen doen aan de Partnerschapsraad, het Partnerschapscomité en het Parlementair partnerschapscomité.
7. Het Partnerschapscomité en het Parlementair partnerschapscomité organiseren regelmatige contacten met de vertegenwoordigers van het platform van maatschappelijke organisaties om hun standpunten inzake de verwezenlijking van de doelstellingen van deze overeenkomst te vernemen.

HOOFDSTUK 2

Algemene en slotbepalingen

Artikel 367

Toegang tot gerechtelijke en administratieve instanties

Binnen het toepassingsgebied van deze overeenkomst zorgt elke partij ervoor dat natuurlijke personen en rechtspersonen van de andere partij, zonder discriminatie ten opzichte van haar eigen onderdanen, toegang hebben tot de bevoegde gerechtelijke en administratieve instanties, ter verdediging van hun individuele rechten en eigendomsrechten.

Artikel 368

Uitzonderingen op grond van veiligheidsoverwegingen

Niets in deze overeenkomst wordt zodanig uitgelegd dat:

- a) een partij verplicht wordt gegevens te verstrekken wanneer zij meent dat openbaarmaking van deze gegevens in strijd is met haar wezenlijke veiligheidsbelangen;
- b) een van de partijen belet wordt maatregelen te nemen die zij ter bescherming van haar wezenlijke veiligheidsbelangen nodig acht en die:
  - i) verband houden met de productie van of de handel in wapens, munitie of oorlogstuig;
  - ii) betrekking hebben op economische activiteiten die direct of indirect de bevoorrading van een militaire inrichting als doel hebben;
  - iii) betrekking hebben op splijt- of fusiestoffen of grondstoffen waaruit deze kunnen worden vervaardigd; of
  - iv) in tijden van oorlog of ernstige internationale spanningen worden genomen,
- c) een partij belet wordt maatregelen te nemen tot uitvoering van haar verplichtingen in het kader van de VN-Handvest met het oog op de handhaving van de internationale vrede en veiligheid.

Artikel 369

Niet-discriminatie

1. Op de door deze overeenkomst bestreken gebieden en onverminderd eventueel daarin neergelegde bijzondere bepalingen mogen:
  - a) de regelingen die de Republiek Armenië ten opzichte van de Europese Unie of haar lidstaten toepast, geen aanleiding geven tot discriminatie tussen de lidstaten of hun natuurlijke personen of hun rechtspersonen; alsmede

- b) de regelingen die de Europese Unie of haar lidstaten ten opzichte van de Republiek Armenië toepassen, geen aanleiding geven tot discriminatie tussen natuurlijke personen of rechtspersonen van de Republiek Armenië.
2. Lid 1 doet geen afbreuk aan het recht van de partijen om de desbetreffende bepalingen van hun belastingwetgeving toe te passen op belastingplichtigen die niet in een identieke situatie verkeren wat hun woonplaats betreft.

Artikel 370

Geleidelijke aanpassing

De Republiek Armenië brengt haar wetgeving geleidelijk in overeenstemming met de in de bijlagen beschreven EU-wetgeving, op basis van de verbintenissen die zijn beschreven in deze overeenkomst en de bepalingen van de genoemde bijlagen. Dit artikel doet geen afbreuk aan eventuele bepalingen uit hoofde van titel VI.

Artikel 371

Dynamische aanpassing

In overeenstemming met de doelstelling van de geleidelijke aanpassing van de wetgeving van Armenië aan de EU-wetgeving, zal de Partnerschapsraad de bijlagen bij deze overeenkomst regelmatig herzien en bijwerken, onder meer om rekening te houden met de ontwikkeling van de EU-wetgeving en toepasselijke normen die worden vastgesteld in internationale instrumenten die de partijen relevant achten, rekening houdend met de voltooiing van de respectievelijke interne procedures van de partijen. Dit artikel doet geen afbreuk aan eventuele bepalingen uit hoofde van titel VI.

Artikel 372

Toezicht en toetsing van de aanpassing

1. Toezicht houdt in dat de vorderingen met betrekking tot de uitvoering en handhaving van alle maatregelen in het kader van de overeenkomst voortdurend worden geëvalueerd. De partijen werken samen om het toezicht te bevorderen in het kader van de bij deze overeenkomst opgerichte institutionele organen.
2. De Europese Unie toetst de mate waarin van de wetgeving van de Republiek Armenië is aangepast aan die van de EU, zoals bepaald in deze overeenkomst. Deze toetsing heeft ook betrekking op uitvoering en handhaving. De Europese Unie kan dergelijke toetsingen hetzij individueel hetzij in overleg met de Republiek Armenië doorvoeren. Om de toetsing te vergemakkelijken, brengt de Republiek Armenië aan de Europese Unie verslag uit over de geboekte vooruitgang bij de aanpassing, waar nodig vóór het einde van de overgangperiodes die in deze overeenkomst zijn vastgesteld. Bij de verslaglegging en toetsing, onder andere ook wat betreft de wijze van uitvoering en de frequentie van de toetsingen, wordt rekening gehouden met de specifieke bepalingen van deze overeenkomst of met besluiten van institutionele organen die op grond van deze overeenkomst zijn opgericht.
3. De toetsing van de aanpassing kan missies ter plaatse omvatten, waaraan de instellingen, organen en agentschappen van de Europese Unie deelnemen, evenals indien nodig niet-gouvernementele organisaties, toezichhoudende autoriteiten, onafhankelijke deskundigen en anderen.

Artikel 373

Resultaten van het toezicht, met inbegrip van toetsingen van de aanpassing

1. De resultaten van de toezichtactiviteiten, waaronder de toetsingen van de aanpassing als bedoeld in artikel 372, worden besproken in alle relevante krachtens deze overeenkomst opgerichte organen. Deze organen kunnen gezamenlijke aanbevelingen goedkeuren die worden voorgelegd aan de Partnerschapsraad.
2. Als de partijen menen dat de maatregelen die noodzakelijk zijn op grond van titel VI, zijn uitgevoerd en worden nageleefd, kan de Partnerschapsraad volgens de hem bij artikel 319, lid 3, en artikel 335, lid 2, verleende bevoegdheden besluiten tot verdere marktopenstelling zoals gedefinieerd in titel VI.
3. Een gezamenlijke aanbeveling als bedoeld in lid 1 van dit artikel die is voorgelegd aan de Partnerschapsraad, of het feit dat er geen overeenstemming is bereikt over een dergelijke aanbeveling, valt niet onder de geschillenbeslechtingsprocedure zoals vastgesteld in titel VI. Een besluit van het subcomité voor geografische aanduidingen, of het feit dat een dergelijk besluit niet is genomen, valt niet onder de geschillenbeslechtingsprocedure zoals vastgesteld in titel VI.

*Artikel 374***Beperkingen in het geval van problemen op het gebied van de betalingsbalans en de buitenlandse financiële positie**

1. Indien een partij ernstige problemen ondervindt, of dreigt te ondervinden, op het gebied van de betalingsbalans of de buitenlandse financiële positie, mag die partij vrijwarings- of beperkende maatregelen vaststellen of handhaven die gevolgen hebben voor het kapitaalverkeer, betalingen of overdrachten.
2. De in lid 1 bedoelde maatregelen:
  - a) zijn in soortgelijke situaties niet minder gunstig voor een partij dan voor een niet-partij;
  - b) zijn in overeenstemming met de Statuten van het Internationaal Monetair Fonds van 1944, in voorkomend geval;
  - c) brengen geen onnodig nadeel toe aan de commerciële, economische en financiële belangen van de andere partij;
  - d) zijn tijdelijk en worden geleidelijk opgeheven naarmate de in lid 1 omschreven situatie verbetert.
3. In geval van handel in goederen kan een partij beperkende maatregelen vaststellen of handhaven ter bescherming van haar betalingsbalans of buitenlandse financiële positie. Deze maatregelen zijn in overeenstemming met GATT 1994 en het Memorandum van overeenstemming betreffende de betalingsbalansbepalingen van GATT 1994.
4. In geval van handel in diensten kan een partij beperkende maatregelen vaststellen ter bescherming van zijn betalingsbalans of buitenlandse financiële positie. Deze maatregelen moeten in overeenstemming zijn met GATS.
5. Wanneer een partij beperkende maatregelen als bedoeld in lid 1 vaststelt of handhaaft, stelt zij de andere partij daarvan onverwijld in kennis en verstrekt zij haar zo spoedig mogelijk een tijdschema voor de opheffing van die maatregelen.
6. Wanneer op grond van dit artikel beperkingen worden vastgesteld of gehandhaafd, wordt spoedig overleg gepleegd in het Partnerschapscomité, indien dat overleg niet plaatsvindt buiten het kader van deze overeenkomst.
7. Tijdens het overleg worden de problemen op het gebied van de betalingsbalans en de buitenlandse financiële positie die tot de respectievelijke maatregelen hebben geleid, beoordeeld, rekening houdend met onder meer de volgende factoren:
  - a) de aard en de omvang van de problemen;
  - b) de buitenlandse economische positie en handelssituatie; of
  - c) andere corrigerende maatregelen die genomen kunnen worden.
8. Tijdens het overleg wordt bekeken of de beperkende maatregelen verenigbaar zijn met de leden 1 en 2.
9. Tijdens het overleg aanvaarden de partijen alle statistische bevindingen en andere gegevens die door het Internationaal Monetair Fonds worden gepresenteerd met betrekking tot deviezen, monetaire reserves en de betalingsbalans, en de conclusies worden gebaseerd op het oordeel van het Internationaal Monetair Fonds over de betalingsbalans- en de buitenlandse financiële positie van de betrokken partij.

*Artikel 375***Belastingen**

1. Deze overeenkomst is alleen van toepassing op belastingmaatregelen wanneer dat nodig is om de bepalingen van deze overeenkomst uit te voeren.
2. Geen enkele bepaling in deze overeenkomst wordt uitgelegd als beletsel voor het vaststellen of toepassen van maatregelen ter voorkoming van belastingontwijking of -ontduiking in overeenstemming met de bepalingen inzake belastingen van overeenkomsten inzake voorkoming van dubbele belastingheffing, andere belastingregelingen of interne belastingwetten.

*Artikel 376***Gedelegeerde autoriteit**

Tenzij anderszins bepaald in deze overeenkomst, draagt elke partij er zorg voor dat om het even welke persoon, inclusief een overheidsbedrijf, een bedrijf waaraan bijzondere rechten of privileges zijn toegekend, of een aangewezen monopolie, waaraan door haar regelgevende, administratieve dan wel andere overheidsbevoegdheid is gedelegeerd, om het even op welk overheidsniveau, bij de uitoefening van die bevoegdheid in overeenstemming met haar verplichtingen uit hoofde van de onderhavige overeenkomst handelt.

*Artikel 377***Nakoming van verplichtingen**

1. De partijen treffen alle maatregelen die nodig zijn om aan hun verplichtingen krachtens deze overeenkomst te voldoen. Zij zorgen ervoor dat de in deze overeenkomst vastgelegde doelstellingen worden bereikt.
2. De partijen komen overeen om op verzoek van een partij onmiddellijk via passende kanalen overleg te plegen over kwesties met betrekking tot de interpretatie of uitvoering van deze overeenkomst en andere relevante aspecten van de betrekkingen tussen de partijen.
3. Elke partij legt geschillen over de interpretatie of de uitvoering van deze overeenkomst voor aan de Partnerschapsraad, overeenkomstig artikel 378.
4. De Partnerschapsraad kan een bindend besluit vaststellen om het geschil te beslechten, overeenkomstig artikel 378.

*Artikel 378***Geschillenbeslechting**

1. Wanneer tussen de partijen een geschil ontstaat over de interpretatie of de uitvoering van deze overeenkomst, dient de ene partij bij de andere partij en bij de Partnerschapsraad een formeel verzoek tot geschillenbeslechting in. In afwijking daarvan worden geschillen die betrekking hebben op de interpretatie en uitvoering van titel VI, uitsluitend opgelost op grond van titel VI, hoofdstuk 13.
2. De partijen streven ernaar geschillen op te lossen via overleg te goeder trouw binnen de Partnerschapsraad, teneinde zo snel mogelijk tot een wederzijds aanvaardbare oplossing te komen.
3. In overleg tussen de partijen of op verzoek van een van de partijen kan een geschil ook worden besproken tijdens een vergadering van het Partnerschapscomité of een ander relevant orgaan als bedoeld in artikel 364. Overleg kan ook schriftelijk plaatsvinden.
4. De partijen verstrekken de Partnerschapsraad, het Partnerschapscomité of enig ander relevant subcomité of orgaan alle relevante informatie die nodig is voor een grondig onderzoek van de situatie.
5. Een geschil wordt geacht te zijn beslecht wanneer de Partnerschapsraad een bindend besluit heeft genomen waarbij het geschil wordt beslecht, overeenkomstig artikel 377, lid 4, of wanneer hij heeft verklaard dat het geschil is beëindigd.
6. Alle tijdens het overleg verstrekte informatie blijft vertrouwelijk.

*Artikel 379***Passende maatregelen bij niet-nakoming van verplichtingen**

1. Een partij kan passende maatregelen treffen als een geschil niet is opgelost binnen drie maanden na indiening van een formeel verzoek tot geschillenbeslechting overeenkomstig artikel 378 en als de klagende partij van mening is dat de andere partij een verplichting uit hoofde van de overeenkomst niet nakomt. De overlegperiode van drie maanden is niet verplicht in uitzonderlijke gevallen als beschreven in lid 3 van dit artikel.

2. Bij voorrang moeten passende maatregelen worden gekozen die de werking van de overeenkomst het minst verstoren. Behalve de in lid 3 van dit artikel beschreven gevallen mogen dergelijke maatregelen niet de opschorting behelzen van rechten of plichten in het kader van deze overeenkomst die worden genoemd in titel VI. De in lid 1 van dit artikel genoemde maatregelen moeten onverwijld aan de Partnerschapsraad worden gemeld en vallen onder de overlegprocedure van artikel 377, lid 2, en de geschillenbeslechtsingsprocedure van artikel 378, leden 2 en 3.

3. De in de leden 1 en 2 van dit artikel bedoelde uitzonderingen betreffen:

a) een verwerping van deze overeenkomst die in strijd is met de algemene regels van het internationaal recht, of

b) schending door de andere partij van de essentiële elementen van de overeenkomst als bedoeld in artikel 2, lid 1, en artikel 9, lid 1.

Artikel 380

Verhouding tot andere overeenkomsten

1. Deze overeenkomst vervangt de PSO. Verwijzingen naar de PSO in alle andere overeenkomsten tussen de partijen worden gelezen als verwijzingen naar deze overeenkomst.

2. Zolang onder deze overeenkomst geen gelijkwaardige rechten zijn verworven voor personen en ondernemers, doet de overeenkomst geen afbreuk aan de rechten die hun worden verleend bij bestaande overeenkomsten tussen een of meer lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds.

3. Bestaande overeenkomsten die betrekking hebben op specifieke samenwerkingsgebieden die binnen het toepassingsgebied van deze overeenkomst vallen, worden geacht onderdeel te zijn van de algemene bilaterale betrekkingen zoals die worden geregeld bij deze overeenkomst, en deel uit te maken van een gemeenschappelijk institutioneel kader.

4. De partijen kunnen deze overeenkomst aanvullen door sluiting van specifieke overeenkomsten op alle samenwerkingsgebieden die binnen het toepassingsgebied van deze overeenkomst vallen. Dergelijke specifieke overeenkomsten vormen een integraal onderdeel van de algemene bilaterale betrekkingen zoals die worden geregeld bij deze overeenkomst en maken deel uit van een gemeenschappelijk institutioneel kader.

5. Onverminderd de desbetreffende bepalingen van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie doet deze overeenkomst of in het kader daarvan ondernomen actie op generlei wijze afbreuk aan de bevoegdheid van de lidstaten om bilaterale samenwerkingsactiviteiten met de Republiek Armenië te ondernemen of desgewenst nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met de Republiek Armenië te sluiten.

Artikel 381

Duur

1. Deze overeenkomst wordt voor onbepaalde tijd gesloten.

2. De partijen kunnen de overeenkomst beëindigen door een schriftelijke kennisgeving aan de andere partij langs diplomatieke weg. De overeenkomst verstrijkt zes maanden na de datum van ontvangst van die kennisgeving.

Artikel 382

Definitie van de partijen

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt onder „partijen” verstaan de Europese Unie, of haar lidstaten, of de Europese Unie en haar lidstaten, overeenkomstig hun respectievelijke bevoegdheden krachtens het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en in voorkomend geval, ook Euratom, overeenkomstig zijn bevoegdheden krachtens het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds.

*Artikel 383***Territoriaal toepassingsgebied**

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op elk grondgebied waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie van toepassing zijn, onder de in die verdragen neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van de Republiek Armenië.

*Artikel 384***Depositaris van de overeenkomst**

Het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie is de depositaris van deze overeenkomst.

*Artikel 385***Inwerkingtreding, slotbepalingen en voorlopige toepassing**

1. Deze overeenkomst wordt door de partijen volgens hun eigen procedures geratificeerd of goedgekeurd. Akten van bekrachtiging of goedkeuring worden neergelegd bij de depositaris.
2. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de laatste akte van ratificatie of van goedkeuring is neergelegd.
3. Deze overeenkomst kan met wederzijdse instemming van de partijen schriftelijk worden gewijzigd. De aldus aangenomen wijzigingen treden in werking overeenkomstig de bepalingen van dit artikel.
4. De bijlagen, protocollen en de verklaring vormen een integraal deel van deze overeenkomst.
5. Niettegenstaande lid 2 kunnen de Europese Unie en de Republiek Armenië deze overeenkomst op voorlopige basis gedeeltelijk of volledig toepassen, overeenkomstig hun toepasselijke interne procedures, waar van toepassing.
6. De voorlopige toepassing is van kracht vanaf de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de depositaris het volgende heeft ontvangen:
  - a) de kennisgeving van de Unie dat de voor de voorlopige toepassing vereiste procedures zijn voltooid, waarin wordt vermeld welke delen van de overeenkomst op voorlopige basis worden toegepast; alsmede
  - b) de indiening door de Republiek Armenië van zijn ratificatie-instrument, overeenkomstig haar interne procedures.
7. Voor de toepassing van de relevante bepalingen van deze overeenkomst, en de bijlagen en protocollen daarbij, worden verwijzingen in die bepalingen naar „de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst” geacht eveneens betrekking te hebben op „de datum van voorlopige toepassing van deze overeenkomst” overeenkomstig lid 5.
8. Gedurende de periode waarin de overeenkomst voorlopig wordt toegepast, blijven de bepalingen van de PSO van toepassing, voor zover zij niet vallen onder de voorlopige toepassing van deze overeenkomst.
9. Elke partij kan door middel van een schriftelijke kennisgeving de depositaris in kennis stellen van het voornemen om de voorlopige toepassing van de overeenkomst te beëindigen. De beëindiging van de voorlopige toepassing wordt zes maanden na de datum van ontvangst van die kennisgeving door de depositaris van kracht.

*Artikel 386***Authentieke teksten**

Deze overeenkomst is in tweevoud opgesteld in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische, de Zweedse en de Armeense taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Съставено в Брюксел на двадесет и четвърти ноември през две хиляди и седемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el veinticuatro de noviembre de dos mil diecisiete.

V Bruselu dne dvacátého čtvrtého listopadu dva tisíce sedmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den fireogtyvende november to tusind og sytten.

Geschehen zu Brüssel am vierundzwanzigsten November zweitausendsiebzehn.

Kahe tuhanda seitsmeteistkümnenda aasta novembrikuu kahekümne neljandal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι τέσσερις Νοεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαεπτά.

Done at Brussels on the twenty-fourth day of November in the year two thousand and seventeen.

Fait à Bruxelles, le vingt-quatre novembre deux mille dix-sept.

Sastavljeno u Bruxellesu dvadeset četvrtog studenoga godine dvije tisuće sedamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì ventiquattro novembre duemiladiciassette.

Briselē, divi tūkstoši septiņpadsmitā gada divdesmit ceturtajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai septynioliktų metų lapkričio dvidešimt ketvirtą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezertizenhatedik év november havának huszonnegyedik napján.

Magħmul fi Brussell, fl-erbgha u ghoxrin jum ta' Novembru fis-sena elfejn u sbatax.

Gedaan te Brussel, vierentwintig november tweeduizend zeventien.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego czwartego listopada roku dwa tysiące siedemnastego.

Feito em Bruxelas, em vinte e quatro de novembro de dois mil e dezassete.

Întocmit la Bruxelles la douăzeci și patru noiembrie două mii șaptesprezece.

V Bruseli dvadsiateho štvrtého novembra dvetisícosedemnásť.

V Bruslju, dne štiriindvajsetega novembra leta dva tisoč sedemnajst.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäneljäntenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattaseitsemäntoista.

Som skedde i Bryssel den tjugofjärde november år tjugohundrasjutton.

Կատարված է Բրյուսելի քաղաքում երկու հազար տասնյոթ թվականի նոյեմբերի քսանչորսին.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

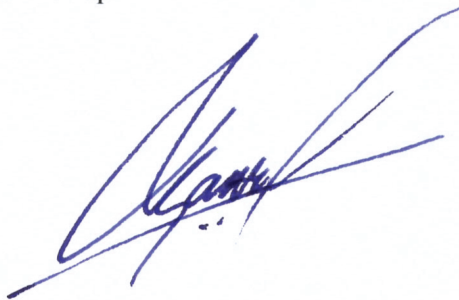

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

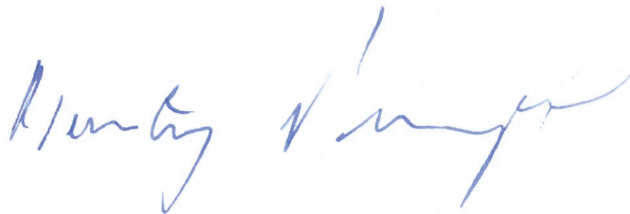
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Ν.γ' Έμμιος :

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

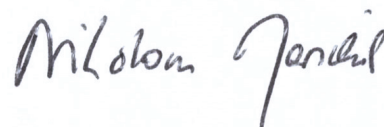
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

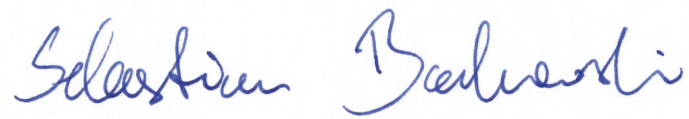

Für die Republik Österreich

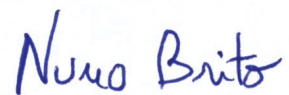

ad referendum

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

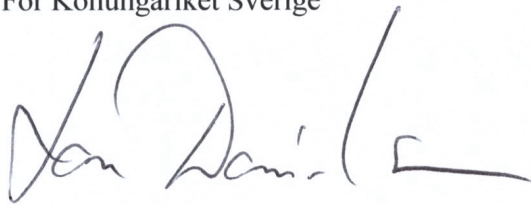
Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Europejską uniję
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
 Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
 Za Evropské společenství pro atomovou energii
 For Det Europæiske Atomenergifællesskab
 Für die Europäische Atomgemeinschaft
 Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
 For the European Atomic Energy Community
 Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
 Za Europejską zajednicę za atomską energję
 Per la Comunità europea dell'energia atomica
 Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
 Europos atominės energijos bendrijos vardu
 Az Európai Atomenergia-közösség részéről
 F'isem il-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika
 Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
 W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
 Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
 Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
 Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
 Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
 Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
 För Europeiska atomenergigemenskapen

Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝

BIJLAGE I bij HOOFDSTUK 1

VERVOER van TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie en internationale instrumenten binnen het aangegeven tijdschema.

Vervoer over de weg

Technische voorwaarden

Richtlijn 92/6/EEG van de Raad van 10 februari 1992 betreffende de installatie en het gebruik, in de Gemeenschap, van snelheidsbegrenzers in bepaalde categorieën motorvoertuigen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 92/6/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 96/53/EG van de Raad van 25 juli 1996 houdende vaststelling, voor bepaalde aan het verkeer binnen de Gemeenschap deelnemende wegvoertuigen, van de in het nationale en het internationale verkeer maximaal toegestane afmetingen, en van de in het internationale verkeer maximaal toegestane gewichten, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 96/53/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn (EU) 2015/719 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 tot wijziging van Richtlijn 96/53/EG van de Raad houdende vaststelling, voor bepaalde aan het verkeer binnen de Gemeenschap deelnemende wegvoertuigen, van de in het nationale en het internationale verkeer maximaal toegestane afmetingen, en van de in het internationale verkeer maximaal toegestane gewichten

De bij Richtlijn (EU) 2015/719 ingevoerde aanpassingen zijn van toepassing vanaf 7 mei 2017.

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn (EU) 2015/719 worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2014/47/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die in de Unie aan het verkeer deelnemen en tot intrekking van Richtlijn 2000/30/EG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2014/47/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2009/40/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 betreffende de technische controle van motorvoertuigen en aanhangwagens, als gewijzigd, die van toepassing is tot 19 mei 2018

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/40/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2014/45/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de periodieke technische controle van motorvoertuigen en aanhangwagens en tot intrekking van Richtlijn 2009/40/EG, die van toepassing is met ingang van 20 mei 2018

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2014/45/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2000/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 juni 2000 betreffende de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die in de Gemeenschap deelnemen aan het verkeer, als gewijzigd, die van toepassing is tot 19 mei 2018

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2000/30/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Veiligheidsvoorwaarden

Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs. De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- invoering van de categorieën voor het rijbewijs (artikel 4);
- voorwaarden voor de afgifte van een rijbewijs (artikelen 4, 5, 6 en 7 en bijlage III);
- eisen voor rijexamens (bijlage II).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2006/126/EG worden binnen een termijn van één jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 95/50/EG van de Raad van 6 oktober 1995 betreffende uniforme procedures voor de controle op het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg

Richtlijn 2008/68/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over land

Richtlijn 2010/35/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 juni 2010 betreffende vervoerbare drukapparatuur en houdende intrekking van Richtlijnen 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG en 1999/36/EG van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijnen 2008/68/EG, 95/50/EG en 2010/35/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd (acht jaar voor het spoor).

Sociale voorwaarden

Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer, als gewijzigd, die wordt toegepast totdat artikel 46 van Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 betreffende tachografen in het wegvervoer, van toepassing wordt

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer, tot wijziging van Verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EG) nr. 2135/98 van de Raad en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 3820/85 van de Raad, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 561/2006 worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 betreffende tachografen in het wegvervoer, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad betreffende het controleapparaat in het wegvervoer en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer, die, wat betreft Verordening (EEG) nr. 3821/85 van 20 december 1985, wordt toegepast met ingang van de datum waarop de in artikel 46 van Verordening (EU) nr. 165/2014 bedoelde uitvoeringshandelingen van toepassing worden

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 165/2014 betreffende internationaal vervoer worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2006/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 inzake minimumvoorwaarden voor de uitvoering van de Verordeningen (EEG) nr. 3820/85 en (EEG) nr. 3821/85 van de Raad betreffende voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer en tot intrekking van Richtlijn 88/599/EEG van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2006/22/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd met betrekking tot internationaal vervoer.

Verordening (EG) nr. 1071/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels betreffende de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om het beroep van wegvervoerder nemer uit te oefenen en tot intrekking van Richtlijn 96/26/EG van de Raad, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1071/2009 — de artikelen 3, 4, 5, 6, 7 (zonder de monetaire waarde van de financiële status), artikel 8 en artikelen 10, 11, 12, 13, 14 en 15 en bijlage I bij deze verordening worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2002/15/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 betreffende de organisatie van de arbeidstijd van personen die mobiele werkzaamheden in het wegvervoer uitoefenen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2002/15/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2003/59/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2003 betreffende de vakbekwaamheid en de opleiding en nascholing van bestuurders van bepaalde voor goederen- en personenvervoer over de weg bestemde voertuigen, tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 3820/85 van de Raad en Richtlijn 91/439/EEG van de Raad en tot intrekking van Richtlijn 76/914/EEG van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2003/59/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Fiscale voorwaarden

Richtlijn 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtoertuigen

Richtlijn 2004/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de interoperabiliteit van elektronische tolheffingssystemen voor het wegverkeer

Richtlijn 2004/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake minimumveiligheidseisen voor tunnels in het trans-Europese wegennet

Richtlijn 2008/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijnen 1999/62/EG, 2004/52/EG, 2004/54/EG en 2008/96/EU worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Spoorvervoer

Toegang tot de markt en infrastructuur

Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte

De volgende bepalingen van die richtlijn zijn van toepassing:

- invoering van onafhankelijk beheer en verbetering van de financiële situatie;
- scheiding tussen het beheer van de infrastructuur en de vervoersactiviteit;
- invoering van vergunningen.

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2012/34/EU worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 913/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2010 inzake het Europese spoorwegnet voor concurrerend goederenvervoer, als gewijzigd

Tijdschema: de Partnerschapsraad beslist over het tijdschema voor de uitvoering van de bepalingen van Verordening (EU) nr. 913/2010 binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Technische en veiligheidsvoorwaarden, interoperabiliteit

Richtlijn 2004/49/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake de veiligheid op de communautaire spoorwegen en tot wijziging van Richtlijn 95/18/EG van de Raad betreffende de verlening van vergunningen aan spoorwegondernemingen, en van Richtlijn 2001/14/EG van de Raad inzake de toewijzing van spoorweginfrastructuurcapaciteit en de heffing van rechten voor het gebruik van spoorweginfrastructuur alsmede inzake veiligheids certificering (Spoorwegveiligheidsrichtlijn)

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2004/49/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2007/59/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 inzake de certificering van machinisten die locomotieven en treinen op het spoorwegsysteem van de Gemeenschap besturen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2007/59/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2008/57/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 betreffende de interoperabiliteit van het spoorwegsysteem in de Gemeenschap

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2008/57/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 1370/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende het openbaar personenvervoer per spoor en over de weg en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1191/69 van de Raad en Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1370/2007 worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1371/2007 worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Gecombineerd vervoer

Richtlijn 92/106/EEG van de Raad van 7 december 1992 houdende vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor bepaalde vormen van gecombineerd vervoer van goederen tussen lidstaten

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 92/106/EEG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Luchtvervoer

- Sluiting en uitvoering van een omvattende overeenkomst voor een gemeenschappelijke luchtvaartruimte.
- Onverminderd de sluiting van de overeenkomst voor een gemeenschappelijke luchtvaartruimte, de uitvoering en gecoördineerde ontwikkeling verzekeren van bilaterale overeenkomsten inzake luchtvaartdiensten tussen de Republiek Armenië en EU-lidstaten, als gewijzigd door de „horizontale overeenkomst”.

Vervoer over water

Maritieme veiligheid — vlaggenstaat / classificatiebureaus

Richtlijn 2009/15/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake gemeenschappelijke voorschriften en normen voor met de inspectie en controle van schepen belaste organisaties en voor de desbetreffende werkzaamheden van maritieme instanties, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/15/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 391/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake gemeenschappelijke voorschriften en normen voor met de inspectie en controle van schepen belaste organisaties, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 391/2009 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2013/54/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013 betreffende bepaalde verantwoordelijkheden van de vlaggenstaat met betrekking tot de naleving en de handhaving van het Verdrag betreffende maritieme arbeid, 2006

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2013/54/EU worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 788/2014 van de Commissie van 18 juli 2014 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor het opleggen van geldboeten en dwangsommen en de intrekking van de erkenning van de met inspectie en controle van schepen belaste organisaties krachtens de artikelen 6 en 7 van Verordening (EG) nr. 391/2009 van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 788/2014 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 789/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende de overdracht van vracht- en passagiersschepen tussen registers binnen de Gemeenschap en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 613/91 van de Raad, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 789/2004 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Vlaggenstaat

Richtlijn 2009/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de naleving van vlaggenstaatverplichtingen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/21/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Havenstaat

Richtlijn 2009/16/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende havenstaatcontrole, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/16/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 428/2010 van de Commissie van 20 mei 2010 ter uitvoering van artikel 14 van Richtlijn 2009/16/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de uitgebreide inspectie van schepen betreft

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 428/2010 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 801/2010 van de Commissie van 13 september 2010 ter uitvoering van artikel 10, lid 3, van Richtlijn 2009/16/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de vlaggenstaatcriteria betreft

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 801/2010 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 802/2010 van de Commissie van 13 september 2010 ter uitvoering van artikel 10, lid 3, en artikel 27 van Richtlijn 2009/16/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de prestaties van de rederij betreft, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 802/2010 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 96/40/EG van de Commissie van 25 juni 1996 houdende het vaststellen van een gemeenschappelijk model voor een identiteitskaart voor inspecteurs die de havenstaatcontrole verrichten

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 96/40/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Onderzoek naar ongevallen

Richtlijn 2009/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot vaststelling van de grondbeginselen voor het onderzoek van ongevallen in de zeescheepvaartsector en tot wijziging van de Richtlijn 1999/35/EG van de Raad en Richtlijn 2002/59/EG van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/18/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 651/2011 van de Commissie van 5 juli 2011 tot vaststelling van het reglement van orde van het raamwerk voor permanente samenwerking dat door de lidstaten, in samenwerking met de Commissie, is vastgesteld krachtens artikel 10 van Richtlijn 2009/18/EG van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 651/2011 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 1286/2011 van de Commissie van 9 december 2011 tot vaststelling van een gemeenschappelijke methodologie voor het onderzoek naar ongevallen en incidenten op zee, krachtens artikel 5, lid 4, van Richtlijn 2009/18/EG van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 1286/2011 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Aansprakelijkheid en verzekering

Verordening (EG) nr. 392/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de aansprakelijkheid van vervoerders van passagiers over zee bij ongevallen

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 392/2009 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2009/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de verzekering van scheepseigenaren tegen maritieme vorderingen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/20/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 336/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 inzake de implementatie van de Internationale Veiligheidsmanagementcode in de Gemeenschap en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 3051/95 van de Raad, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 336/2006 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Passagiersschepen

Richtlijn 2009/45/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 inzake veiligheidsvoorschriften en -normen voor passagiersschepen, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/45/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2003/25/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2003 betreffende specifieke stabiliteitsvereisten voor ro-ro-passagiersschepen, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2003/25/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/35/EG van de Raad van 29 april 1999 betreffende een stelsel van verplichte onderzoeken voor de veilige exploitatie van geregelde diensten met ro-ro-veerboten en hogesnelheidspassagiersvaartuigen, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 1999/35/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 98/41/EG van de Raad van 18 juni 1998 inzake de registratie van de opvarenden van passagiersschepen die vanuit of naar havens in de lidstaten van de Gemeenschap varen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 98/41/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Formaliteiten voor monitoring en informatie voor de zeescheepvaart

Richtlijn 2002/59/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2002 betreffende de invoering van een communautair monitoring- en informatiesysteem voor de zeescheepvaart en tot intrekking van Richtlijn 93/75/EEG van de Raad, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2002/59/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2010/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende meldingsformaliteiten voor schepen die aankomen in en/of vertrekken uit havens van de lidstaten en tot intrekking van Richtlijn 2002/6/EG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2010/65/EU worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Technische veiligheidseisen

Verordening (EU) nr. 530/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2012 betreffende het versneld invoeren van de vereisten inzake een dubbelwandige uitvoering of een gelijkwaardig ontwerp voor enkelwandige olietankschepen

Het uit de vaart nemen van enkelwandige olietankschepen verloopt volgens het tijdschema in het Marpol-verdrag.

Richtlijn 2014/90/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 inzake uitrusting van zeeschepen en tot intrekking van Richtlijn 96/98/EG van de Raad (per 18 september 2016)

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2014/90/EU worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2001/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot vaststelling van geharmoniseerde voorschriften en procedures voor veilig laden en lossen van bulkschepen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2001/96/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 2978/94 van de Raad van 21 november 1994 betreffende de tenuitvoerlegging van IMO-resolutie A.747(18) inzake de toepassing van tonnagemeting op de ballastruimten in tankers met gescheiden-ballasttanks, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 2978/94 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 97/70/EG van de Raad van 11 december 1997 betreffende de invoering van een geharmoniseerde veiligheidsregeling voor vissersvaartuigen waarvan de lengte 24 meter of meer bedraagt, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 97/70/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Bemanning

Richtlijn 2008/106/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 inzake het minimumopleidingsniveau van zeevarenden, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2008/106/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2005/45/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de wederzijdse erkenning van door de lidstaten afgegeven bewijzen van beroepsbekwaamheid van zeevarenden en tot wijziging van Richtlijn 2001/25/EG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2005/45/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 79/115/EEG van de Raad van 21 december 1978 inzake het loodsen van schepen door Noordzee-loodsen op de Noordzee en in het Kanaal

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 79/115/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Milieu

Verordening (EG) nr. 782/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2003 houdende een verbod op organische tinverbindingen op schepen

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 782/2003 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 536/2008 van de Commissie van 13 juni 2008 ter uitvoering van artikel 6, lid 3, en artikel 7 van Verordening (EG) nr. 782/2003 van het Europees Parlement en de Raad houdende een verbod op organische tinverbindingen op schepen en tot wijziging van die verordening

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 536/2008 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2000/59/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2000 betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingresiduen, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2000/59/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2005/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 inzake verontreiniging vanaf schepen en de invoering van sancties, met inbegrip van strafrechtelijke sancties, voor verontreinigingsdelicten

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2005/35/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 911/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 over meerjarenfinanciering voor acties van het Europees Agentschap voor maritieme veiligheid op het gebied van de bestrijding van door schepen en olie- en gasinstallaties veroorzaakte verontreiniging van de zee

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 911/2014 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/32/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende een vermindering van het zwavelgehalte van bepaalde vloeibare brandstoffen en tot wijziging van Richtlijn 93/12/EEG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 1999/32/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) 2015/757 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 betreffende de monitoring, de rapportage en de verificatie van kooldioxide-emissies door maritiem vervoer en tot wijziging van Richtlijn 2009/16/EG

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) 2015/757 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 1257/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013 inzake scheepsrecycling, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1013/2006 en van Richtlijn 2009/16/EG

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 1257/2013 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Europees Agentschap voor maritieme veiligheid en Comité voor maritieme veiligheid en voorkoming van verontreiniging door schepen

Verordening (EU) 2016/1625 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2016 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1406/2002 tot oprichting van een Europees Agentschap voor maritieme veiligheid

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) 2016/1625 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 2099/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 5 november 2002 betreffende de oprichting van het Comité voor maritieme veiligheid en voorkoming van verontreiniging door schepen (COSS) en houdende wijziging van de verordeningen op het gebied van maritieme veiligheid en voorkoming van verontreiniging door schepen, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 2099/2002 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Sociale voorwaarden

Richtlijn 92/29/EEG van de Raad van 31 maart 1992 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid ter bevordering van een betere medische hulpverlening aan boord van schepen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 92/29/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/63/EG van de Raad van 21 juni 1999 inzake de overeenkomst betreffende de organisatie van de arbeidstijd van zeevarenden, gesloten door de Associatie van Reders van de Europese Gemeenschap (ECSA) en de Federatie van de bonden voor het vervoerpersoneel in de Europese Unie (FST) — bijlage: Europese overeenkomst betreffende de organisatie van de arbeidstijd van zeevarenden

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 1999/63/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 1999 betreffende de handhaving van de bepalingen inzake de arbeidstijd van zeevarenden aan boord van schepen die havens in de Gemeenschap aandoen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 1999/95/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

BIJLAGE II bij HOOFDSTUK 2

ENERGIE van TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie binnen het aangegeven tijdschema.

Elektriciteit

Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/72/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Voor de uitvoering van de artikelen 3, 6, 13, 15, 33 en 38 echter zal de Partnerschapsraad te zijner tijd een specifiek tijdschema bepalen.

Verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003

De Partnerschapsraad zal te zijner tijd een specifiek tijdschema bepalen voor de uitvoering van Verordening (EG) nr. 714/2009.

Richtlijn 2005/89/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 januari 2006 inzake maatregelen om de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening en de infrastructuurinvesteringen te waarborgen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2005/89/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Olie

Richtlijn 2009/119/EG van de Raad van 14 september 2009 houdende verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/119/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Infrastructuur

Verordening (EU) nr. 256/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 inzake de mededeling aan de Commissie van investeringsprojecten met betrekking tot energie-infrastructuur binnen de Europese Unie, houdende vervanging van Verordening (EU, Euratom) nr. 617/2010 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 736/96

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 256/2014 worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Uitvoeringsverordening:

- Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1113/2014 van de Commissie van 16 oktober 2014 tot vaststelling van de vorm en de technische details van de in de artikelen 3 en 5 van Verordening (EU) nr. 256/2014 van het Europees Parlement en de Raad bedoelde mededeling en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 2386/96 en (EU, Euratom) nr. 833/2010 van de Commissie

Tijdschema: de bepalingen van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1113/2014 worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Prospectie en exploratie van koolwaterstoffen

Richtlijn 94/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 1994 betreffende de voorwaarden voor het verlenen en het gebruik maken van vergunningen voor de prospectie, de exploratie en de productie van koolwaterstoffen ⁽¹⁾

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 94/22/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Energie-efficiëntie

Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2012/27/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Uitvoeringsverordening:

- Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2402 van de Commissie van 12 oktober 2015 tot herziening van geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden voor de gescheiden productie van elektriciteit en warmte overeenkomstig Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Uitvoeringsbesluit 2011/877/EU van de Commissie

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2402 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2010/31/EU worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Uitvoeringsverordening:

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 244/2012 van de Commissie van 16 januari 2012 tot aanvulling van Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende de energieprestatie van gebouwen middels het vaststellen van een vergelijkend methodologisch kader voor het berekenen van kostenoptimale niveaus van minimumenergieprestatie-eisen voor gebouwen en onderdelen van gebouwen

⁽¹⁾ Elementen van artikel 4 die relevant zijn voor de energievoorstellen in de onderhandelingen over een vrijhandelsovereenkomst, zullen in het kader van die onderhandelingen worden besproken. Indien voorbehouden noodzakelijk worden geacht, zullen zij worden opgenomen in deze bijlage.

- Richtsnoeren bij Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 244/2012 van de Commissie van 16 januari 2012 tot aanvulling van Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende de energieprestatie van gebouwen middels het vaststellen van een vergelijkend methodologisch kader voor het berekenen van kostenoptimale niveaus van minimumenergieprestatie-eisen voor gebouwen en onderdelen van gebouwen (2012/C 115/01)

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EU) nr. 244/2012 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2009/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake de bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen

Tijdschema: deze bepalingen van Richtlijn 2009/33/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energiegerelateerde producten

Tijdschema: deze bepalingen van Richtlijn 2009/125/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Uitvoeringsrichtlijnen/-verordeningen:

- Verordening (EG) nr. 1275/2008 van de Commissie van 17 december 2008 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad, wat betreft voorschriften inzake ecologisch ontwerp voor het elektriciteitsverbruik van elektrische en elektronische huishoud- en kantoorapparatuur in de stand by-stand en de uit-stand
- Verordening (EG) nr. 107/2009 van de Commissie van 4 februari 2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor eenvoudige set-top boxes
- Verordening (EG) nr. 244/2009 van de Commissie van 18 maart 2009 houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor niet-gerichte lampen voor huishoudelijk gebruik
- Verordening (EG) nr. 278/2009 van de Commissie van 6 april 2009 houdende tenuitvoerlegging van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad, wat betreft voorschriften inzake ecologisch ontwerp voor het elektrisch opgenomen vermogen van externe stroomvoorzieningen in niet-belaste toestand en de gemiddelde actieve efficiëntie van externe stroomvoorzieningen
- Verordening (EG) nr. 640/2009 van de Commissie van 22 juli 2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor elektromotoren
- Verordening (EG) nr. 641/2009 van de Commissie van 22 juli 2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor stand-alone natloper-circulatiepompen en in producten ingebouwde natloper-circulatiepompen
- Verordening (EU) nr. 327/2011 van de Commissie van 30 maart 2011 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de eisen inzake ecologisch ontwerp voor door motoren aangedreven ventilatoren met een elektrisch ingangsvermogen tussen 125 W en 500 kW

Tijdschema: de bepalingen van Verordeningen (EG) nr. 1275/2008, (EG) nr. 107/2009, (EG) nr. 244/2009, (EG) nr. 278/2009, (EG) nr. 640/2009, (EG) nr. 641/2009 en (EU) nr. 327/2011, worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Verordening (EG) nr. 643/2009 van de Commissie van 22 juli 2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor koelapparaten voor huishoudelijk gebruik

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 643/2009 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Verordening (EG) nr. 642/2009 van de Commissie van 22 juli 2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor televisies

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 642/2009 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Verordening (EU) nr. 1015/2010 van de Commissie van 10 november 2010 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor huishoudelijke wasmachines

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 1015/2010 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Verordening (EU) nr. 1016/2010 van de Commissie van 10 november 2010 houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor huishoudelijke afwasmachines

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 1016/2010 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Richtlijn 92/42/EEG van de Raad van 21 mei 1992 betreffende de rendementseisen voor nieuwe olie- en gasgestookte centraleverwarmingsketels
- Verordening (EG) nr. 245/2009 van de Commissie van 18 maart 2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor fluorescentielampen zonder ingebouwd voorschakelapparaat, voor hogedrukgasontladingslampen en voor voorschakelapparaten en armaturen die deze lampen kunnen laten branden, en tot intrekking van Richtlijn 2000/55/EG van het Europees Parlement en de Raad
- Verordening (EG) nr. 859/2009 van de Commissie van 18 september 2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 244/2009 betreffende de eisen inzake ecologisch ontwerp voor niet-gerichte lampen voor huishoudelijk gebruik
- Verordening (EU) nr. 347/2010 van de Commissie van 21 april 2010 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 245/2009 van de Commissie betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor fluorescentielampen zonder ingebouwd voorschakelapparaat, voor hogedrukgasontladingslampen en voor voorschakelapparaten en armaturen die deze lampen kunnen laten branden
- Verordening (EU) nr. 206/2012 van de Commissie van 6 maart 2012 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor airconditioners en ventilatoren betreft
- Verordening (EU) nr. 547/2012 van de Commissie van 25 juni 2012 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor waterpompen
- Verordening (EU) nr. 622/2012 van de Commissie van 11 juli 2012 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 641/2009 wat betreft het ecologisch ontwerp voor stand-alone natloper-circulatiepompen en in producten ingebouwde natloper-circulatiepompen
- Verordening (EU) nr. 932/2012 van de Commissie van 3 oktober 2012 houdende uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de eisen inzake ecologisch ontwerp voor huishoudelijke droogtrommels

- Verordening (EU) nr. 1194/2012 van de Commissie van 12 december 2012 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor gerichte lampen, ledlampen en gerelateerde uitrusting betreft
- Verordening (EU) nr. 617/2013 van de Commissie van 26 juni 2013 houdende uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de eisen inzake ecologisch ontwerp voor computers en computerservers
- Verordening (EU) nr. 666/2013 van de Commissie van 8 juli 2013 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor stofzuigers betreft
- Verordening (EU) nr. 801/2013 van de Commissie van 22 augustus 2013 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1275/2008 wat betreft voorschriften inzake ecologisch ontwerp voor het elektriciteitsverbruik van elektrische en elektronische huishoud- en kantoorapparatuur in de stand-by- en uit-stand, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 642/2009 betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor televisies
- Verordening (EU) nr. 813/2013 van de Commissie van 2 augustus 2013 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor ruimteverwarmingstoestellen en combinatieverwarmingstoestellen betreft
- Verordening (EU) nr. 814/2013 van de Commissie van 2 augustus 2013 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor waterverwarmingstoestellen en warmwatertanks betreft
- Verordening (EU) nr. 4/2014 van de Commissie van 6 januari 2014 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 640/2009 tot uitvoering van Richtlijn 2005/32/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor elektromotoren
- Verordening (EU) nr. 66/2014 van de Commissie van 14 januari 2014 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor huishoudelijke ovens, kookplaten en afzuigkappen betreft
- Verordening (EU) nr. 548/2014 van de Commissie van 21 mei 2014 betreffende de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot kleine, middelgrote en grote vermogenstransformatoren
- Verordening (EU) nr. 1253/2014 van de Commissie van 7 juli 2014 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de eisen inzake ecologisch ontwerp voor ventilatie-eenheden
- Verordening (EU) 2015/1095 van de Commissie van 5 mei 2015 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor professionele koelbewaarkasten, snelkoelers/-vriezers, condensoreenheden en proces-chillers betreft
- Verordening (EU) 2015/1185 van de Commissie van 24 april 2015 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp betreft voor toestellen voor lokale ruimteverwarming die vaste brandstoffen gebruiken
- Verordening (EU) 2015/1188 van de Commissie van 28 april 2015 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor toestellen voor lokale ruimteverwarming betreft
- Verordening (EU) 2015/1189 van de Commissie van 28 april 2015 tot uitvoering van Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad wat eisen inzake ecologisch ontwerp voor verwarmingsketels voor vaste brandstoffen betreft

- Verordening (EU) 2015/1428 van de Commissie van 25 augustus 2015 houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 244/2009 van de Commissie betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor niet-gerichte lampen voor huishoudelijk gebruik en Verordening (EG) nr. 245/2009 van de Commissie betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor fluorescentielampen zonder ingebouwd voorschakelapparaat, voor hogedrukgasontladingslampen en voor voorschakelapparaten en armaturen die deze lampen kunnen laten branden, en tot intrekking van Richtlijn 2000/55/EG van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) nr. 1194/2012 van de Commissie betreffende eisen inzake ecologisch ontwerp voor gerichte lampen, ledlampen en gerelateerde uitrusting

De Partnerschapsraad zal regelmatig de mogelijkheid beoordelen om specifieke tijdschema's op te stellen voor de uitvoering van die verordeningen en richtlijn.

Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere hulpbronnen op de etikettering en in de standaardproductinformatie van energiegerelateerde producten

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2010/30/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Uitvoeringsrichtlijnen/-verordeningen:

- Richtlijn 96/60/EG van de Commissie van 19 september 1996 houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad wat de etikettering van het energieverbruik van huishoudelijke was-droogcombinaties betreft

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 96/60/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1059/2010 van de Commissie van 28 september 2010 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van huishoudelijke afwasmachines

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1059/2010 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1060/2010 van de Commissie van 28 september 2010 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van huishoudelijke koelapparaten

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1060/2010 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1061/2010 van de Commissie van 28 september 2010 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van huishoudelijke wasmachines

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1061/2010 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1062/2010 van de Commissie van 28 september 2010 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van televisies

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1062/2010 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) van de Commissie Nr. 626/2011 van 4 mei 2011 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van airconditioners

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 626/2011 worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 392/2012 van de Commissie van 1 maart 2012 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van huishoudelijke droogtrommels

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 392/2012 worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 874/2012 van de Commissie van 12 juli 2012 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van elektrische lampen en verlichtingsarmaturen

Tijdschema: de bepalingen van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 874/2012 worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 665/2013 van de Commissie van 3 mei 2013 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van stofzuigers

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 811/2013 van de Commissie van 18 februari 2013 ter aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van ruimteverwarmingstoestellen, combinatieverwarmingstoestellen, pakketten van ruimteverwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie-installaties en pakketten van combinatieverwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie-installaties betreft

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 812/2013 van de Commissie van 18 februari 2013 ter aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van waterverwarmingstoestellen, warmwatertanks en pakketten van waterverwarmingstoestellen en zonne-energie-installaties betreft

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 65/2014 van de Commissie van 1 oktober 2013 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van huishoudelijke ovens en afzuigkappen

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 518/2014 van de Commissie van 5 maart 2014 tot wijziging van de Gedelegeerde Verordeningen (EU) nr. 1059/2010, (EU) nr. 1060/2010, (EU) nr. 1061/2010, (EU) nr. 1062/2010, (EU) nr. 626/2011, (EU) nr. 392/2012, (EU) nr. 874/2012, (EU) nr. 665/2013, (EU) nr. 811/2013 en (EU) nr. 812/2013 van de Commissie wat de etikettering van energiegerelateerde producten op internet betreft

- Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1254/2014 van de Commissie van 11 juli 2014 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van residentiële ventilatie-eenheden

- Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/1094 van de Commissie van 5 mei 2015 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van professionele koelbewaarkasten betreft
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/1186 van de Commissie van 24 april 2015 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de energie-etikettering van toestellen voor lokale ruimteverwarming betreft
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/1187 van de Commissie van 27 april 2015 houdende aanvulling van Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van verwarmingsketels voor vaste brandstoffen en pakketten bestaande uit een verwarmingsketel voor vaste brandstoffen, aanvullende verwarmingstoestellen, temperatuurregelaars en zonne-energie-installaties

De Partnerschapsraad zal regelmatig de mogelijkheid beoordelen om specifieke tijdschema's op te stellen voor de uitvoering van die verordeningen.

Verordening (EG) nr. 106/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 betreffende een communautair energie-efficiëntie-etiketteringsprogramma voor kantoorapparatuur

- Besluit (EU) 2014/202/EU van de Commissie van 20 maart 2014 houdende bepaling van het standpunt van de Europese Unie inzake een besluit van de beheersinstanties, in het kader van de Overeenkomst tussen de regering van de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Unie over de coördinatie van programma's voor energie-efficiëntie-etikettering voor kantoorapparatuur, met betrekking tot de toevoeging in bijlage C van de overeenkomst van specificaties voor computerservers en onderbrekingsvrije voedingen en met betrekking tot de herziening van de in bijlage C bij de overeenkomst vervatte specificaties voor beeldschermen en grafische apparatuur
- Besluit (EU) 2015/1402 van de Commissie van 15 juli 2015 houdende bepaling van het standpunt van de Europese Unie inzake een besluit van de beheersinstanties, in het kader van de Overeenkomst tussen de regering van de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Unie over de coördinatie van programma's voor energie-efficiëntie-etikettering voor kantoorapparatuur, met betrekking tot de herziening van de computerspecificaties in bijlage C bij de overeenkomst

De Partnerschapsraad zal regelmatig de mogelijkheid beoordelen om specifieke tijdschema's op te stellen voor de uitvoering van Verordening (EG) nr. 106/2008, Besluit 2014/202/EU en Besluit (EU) 2015/1402.

Verordening (EG) nr. 1222/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de etikettering van banden met betrekking tot hun brandstofefficiëntie en andere essentiële parameters

- Verordening (EU) nr. 228/2011 van de Commissie van 7 maart 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1222/2009 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de testmethode voor de grip van C1-banden op nat wegdek
- Verordening (EU) nr. 1235/2011 van de Commissie van 29 november 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1222/2009 van het Europees Parlement en de Raad wat de gripklasse van banden op nat wegdek, het meten van de rolweerstand en de controleprocedure betreft

De Partnerschapsraad zal regelmatig de mogelijkheid beoordelen om specifieke tijdschema's op te stellen voor de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1222/2009, Verordening (EU) 228/2011 en Verordening (EU) 1235/2011.

Hernieuwbare energie

Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/28/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Kernenergie

Richtlijn 2006/117/Euratom van de Raad van 20 november 2006 betreffende toezicht en controle op overbrenging van radioactieve afvalstoffen en bestraalde splijtstof

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2006/117/Euratom worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2009/71/Euratom van de Raad van 25 juni 2009 tot vaststelling van een communautair kader voor de nucleaire veiligheid van kerninstallaties, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/71/Euratom worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2011/70/Euratom worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2013/51/Euratom van de Raad van 22 oktober 2013 tot vaststelling van voorschriften voor de bescherming van de volksgezondheid tegen radioactieve stoffen in voor menselijke consumptie bestemd water

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2013/51/Euratom worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2013/59/Euratom van de Raad van 5 december 2013 tot vaststelling van de basisnormen voor de bescherming tegen de gevaren verbonden aan de blootstelling aan ioniserende straling, en houdende intrekking van de Richtlijnen 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom en 2003/122/Euratom

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2013/59/Euratom worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

—

BIJLAGE III bij HOOFDSTUK 3:

MILIEU BIJ TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie en internationale instrumenten binnen het aangegeven tijdschema.

Goed bestuur op milieugebied en integratie van milieuzaken in andere beleidsterreinen

Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van criteria voor projecten van bijlage I die worden onderworpen aan een milieueffectbeoordeling en vaststelling van een procedure om te beslissen welke projecten van bijlage II een milieueffectbeoordeling behoeven (artikel 4);
- vaststelling van de reikwijdte van de informatie die door de opdrachtgever moet worden verstrekt (artikel 5);
- vaststelling van een procedure voor raadpleging van milieuthoriteiten en van een openbare raadplegingsprocedure (artikel 6);
- vaststelling van regelingen voor de uitwisseling van informatie en overleg met de lidstaten waarvan het milieu vermoedelijk aanzienlijke effecten zal ondervinden door een project (artikel 7);
- vaststelling van maatregelen voor het op de hoogte brengen van het publiek van de beslissingen over aanvragen van de vergunningsprocedure (artikel 9);
- vaststelling van effectieve, niet buitensporig kostbare en snelle beroepsprocedures bij bestuursrechtelijke en rechterlijke instanties voor het publiek en niet-gouvernementele organisaties (artikel 11).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2011/92/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van een procedure om te beslissen welke plannen of programma's behoefte hebben aan een strategische milieueffectbeoordeling en van het vereiste dat plannen of programma's waarvoor strategische milieueffectbeoordeling verplicht is, aan een dergelijke beoordeling onderworpen worden (artikel 3);
- vaststelling van een procedure voor raadpleging van milieuthoriteiten en van een openbare raadplegingsprocedure (artikel 6);
- vaststelling van regelingen voor de uitwisseling van informatie en overleg met de lidstaten waarvan het milieu vermoedelijk aanzienlijke effecten zal ondervinden door een plan of programma (artikel 7).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2001/42/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie en tot intrekking van Richtlijn 90/313/EEG van de Raad

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- opzetten van praktische regelingen voor het ter beschikking stellen van milieu-informatie aan het publiek en de toepasselijke uitzonderingen daarop (de artikelen 3 en 4);
- verzekeren dat de overheid milieu-informatie beschikbaar stelt aan het publiek (artikel 3, lid 1);
- vaststelling van procedures voor de herziening van beslissingen om geen milieu-informatie te verstrekken of slechts gedeeltelijke informatie te verstrekken (artikel 6);
- opzetten van een systeem voor de verspreiding van milieu-informatie onder het publiek (artikel 7).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2003/4/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2003/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 mei 2003 tot voorziening in inspraak van het publiek in de opstelling van bepaalde plannen en programma's betreffende het milieu en, met betrekking tot inspraak van het publiek en toegang tot de rechter, tot wijziging van de Richtlijnen 85/337/EEG en 96/61/EG van de Raad

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- opzetten van een mechanisme om het publiek te voorzien van informatie (artikel 2, lid 2, onder a), en onder d));
- opzetten van een mechanisme voor informatie aan het publiek (artikel 2, lid 2, onder b), en lid 3);
- opzetten van een mechanisme voor inspraak van het publiek en om rekening te houden met opmerkingen in het besluitvormingsproces (artikel 2, lid 2, onder c));
- het garanderen van effectieve, niet buitensporig kostbare en snelle toegang tot bestuursrechtelijke en rechterlijke instanties in deze procedures voor het publiek (waaronder ngo's) (artikel 3, lid 7, en artikel 4, lid, 4, milieueffectbeoordeling en geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2003/35/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2004/35/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade, als gewijzigd

De volgende bepalingen van Richtlijn 2004/35/EG zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/35/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- vaststelling van regels en procedures gericht op preventie en herstel van schade aan het milieu (water, bodem, beschermde soorten en natuurlijke habitats), gebaseerd op het beginsel „de vervuiler betaalt” (de artikelen 5, 6 en 7, bijlage II);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/35/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een strikte aansprakelijkheidsregeling voor gevaarlijke beroepsactiviteiten (artikel 3, lid 1, en bijlage III);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/35/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- vaststellen van verplichtingen voor exploitanten om de nodige preventieve en herstelmaatregelen te nemen, inclusief de aansprakelijkheid inzake de kosten (de artikelen 5, 6, 7, 8, 9 en 10);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/35/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- totstandbrenging van mechanismen voor personen die milieuschade lijden, inclusief milieu-ngo's, om de bevoegde instantie te verzoeken maatregelen te treffen in het geval van milieuschade, met inbegrip van beroepsprocedures voor een onafhankelijke instantie (de artikelen 12 en 13).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/35/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Luchtkwaliteit

Richtlijn 2008/50/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2008 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- aanwijzing en indeling van zones en agglomeraties (de artikelen 4 en 5);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- vaststelling van bovenste en onderste beoordelingsdrempels (artikelen 5 en 13);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een systeem voor beoordelingen van de luchtkwaliteit met betrekking tot verontreinigende stoffen (de artikelen 5, 6 en 9);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van luchtkwaliteitsplannen voor zones en agglomeraties waar de niveaus van verontreinigende stoffen een grenswaarde of streefwaarde overschrijden (artikel 23);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opstellen van kortetermijnactieplannen voor zones en agglomeraties waar het risico bestaat dat de niveaus van verontreinigende stoffen de alarmdrempels zullen overschrijden (artikel 24);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een systeem voor de mededeling van gegevens aan de bevolking (artikel 26).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/50/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2004/107/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende arseen, cadmium, kwik, nikkel en polycyclische aromatische koolwaterstoffen in de lucht

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/107/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- vaststelling van bovenste en onderste beoordelingsdrempels (artikel 4, lid 6) en van streefwaarden (artikel 3);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/107/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- aanwijzing en indeling van zones en agglomeraties (de artikelen 3 en 4, lid 6);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/107/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een systeem voor beoordelingen van de luchtkwaliteit met betrekking tot verontreinigende stoffen (artikel 4);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/107/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- het treffen van maatregelen om de luchtkwaliteit te handhaven of te verbeteren met betrekking tot de relevante verontreinigende stoffen (artikel 3).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/107/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/32/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende een vermindering van het zwavelgehalte van bepaalde vloeibare brandstoffen en tot wijziging van Richtlijn 93/12/EEG, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- opzetten van een doeltreffend systeem voor brandstofmonsterneming en van geschikte analysemethoden voor analyses om het zwavelgehalte te bepalen (artikel 6);
- verbod op het gebruik van zware stookolie en gasolie met een zwavelgehalte van meer dan de vastgestelde grenswaarden (artikel 3, lid 1, — tenzij uitzonderingen gelden als bepaald in artikel 3, lid 2, — en artikel 4, lid 1).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 1999/32/EG worden binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 94/63/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 betreffende de beheersing van de uitstoot van vluchtige organische stoffen (VOS) als gevolg van de opslag van benzine en de distributie van benzine vanaf terminals naar benzinestations, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van alle terminals voor de opslag en het laden van benzine (artikel 2);
- vaststelling van technische maatregelen ter vermindering van het verlies aan benzine uit opslaginstallaties van een terminal of benzinestations en tijdens het vullen of ledigen van mobiele tanks bij terminals (artikelen 3, 4 en 6 en bijlage III);
- eisen dat alle laadportalen voor tankwagens en mobiele tanks aan de vereisten voldoen (artikelen 4 en 5).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 94/63/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2004/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 inzake de beperking van emissies van vluchtige organische stoffen ten gevolge van het gebruik van organische oplosmiddelen in bepaalde verven en vernissen en producten voor het overspuiten van voertuigen, en tot wijziging van Richtlijn 1999/13/EG

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van maximale grenswaarden voor het VOS-gehalte van verven en vernissen (artikel 3 en bijlage II);
- vaststelling van de vereisten voor etikettering van producten die op de markt worden gebracht en voor het op de markt brengen van producten die voldoen aan de relevante vereisten (artikelen 3 en 4).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2004/42/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Beheer van de waterkwaliteit en de watervoorraden

Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- identificatie van stroomgebiedsdistricten en gepaste coördinatie voor het behoud van internationale rivieren, meren en kustwateren (artikel 3, leden 1 tot en met 7);
- analyse van de karakteristieken van stroomgebiedsdistricten (artikel 5);
- opzetten van programma's voor toezicht op de waterkwaliteit (artikel 8);
- voorbereiding van beheersplannen voor stroomgebieden, overleg met het publiek en publicatie van deze plannen (de artikelen 13 en 14).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2000/60/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- opstellen van een voorlopige overstromingsrisicobeoordeling (de artikelen 4 en 5);
- opstellen van overstromingsgevaarkaarten en overstromingsrisicokaarten (artikel 6);
- opstellen van overstromingsrisicobeheerplannen (artikel 7).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2007/60/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- evaluatie van de status van de vergaring en behandeling van stedelijk afvalwater;
- vaststelling van kwetsbare gebieden en agglomeraties (artikel 5, lid 1, en bijlage II);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 91/271/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- voorbereiding van een technisch en investeringsprogramma voor de uitvoering van de vereisten inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (artikel 17, lid 1).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 91/271/EEG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van normen voor drinkwater (de artikelen 4 en 5);
- vaststelling van een controlesysteem (de artikelen 6 en 7);
- opzetten van een mechanisme voor informatie aan de verbruikers (artikel 13).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 98/83/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van monitoringprogramma's (artikel 6);
- identificering van wateren die verontreinigd zijn of kans lopen te worden verontreinigd en afbakening van voor nitraat kwetsbare gebieden (artikel 3);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 91/676/EEG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opstelling van actieplannen en codes van goede landbouwpraktijken in voor nitraat kwetsbare gebieden (de artikelen 4 en 5).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 91/676/EEG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Afvalbeheer

Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- opstellen van afvalbeheerplannen overeenkomstig de afvalhiërarchie in vijf stappen en van afvalpreventieprogramma's (hoofdstuk V);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/98/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- vaststelling van een mechanisme voor het terugwinnen van de kosten volgens het beginsel „de vervuiler betaalt” en het beginsel van uitgebreide verantwoordelijkheid van de producent (artikel 14);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/98/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een vergunningensysteem voor inrichtingen of ondernemingen die verwerkings- of terugwinningsoperaties uitvoeren, met specifieke verplichtingen voor het beheer van gevaarlijk afval (hoofdstuk IV);
- opzetten van een register van inrichtingen en ondernemingen voor het ophalen en vervoeren van afval (hoofdstuk IV).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2008/98/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen, als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- klasseren van stortplaatsen (artikel 4);
- voorbereiding van een nationale strategie voor de vermindering van de naar stortplaatsen over te brengen biologisch afbreekbare afvalstoffen (artikel 5);
- opzetten van een aanvraag- en vergunningensysteem en van procedures voor het aanvaarden van afvalstoffen (de artikelen 5 tot en met 7, 11, 12 en 14);
- opzetten van controle- en toezichtprocedures in de exploitatiefase van stortplaatsen en van sluitings- en nazorgprocedures voor te sluiten stortplaatsen (de artikelen 12 en 13).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 1999/31/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opstellen van aanpassingsplannen voor bestaande stortplaatsen (artikel 14);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 1999/31/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een kostenmechanisme (artikel 10);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 1999/31/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- garanderen dat de betrokken afvalstoffen worden behandeld voor ze naar de stortplaats komen (artikel 6).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 1999/31/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2006/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 betreffende het beheer van afval van winningsindustrieën en houdende wijziging van Richtlijn 2004/35/EG en uitgewerkt in Besluit 2009/335/EG, Besluit 2009/337/EG, Besluit 2009/359/EG en Besluit 2009/360/EG

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);

- opzetten van een systeem om te garanderen dat de exploitanten plannen voor afvalbeheer opstellen (identificatie en classificatie van afvalvoorzieningen; karakterisering van het afval) (de artikelen 4 en 9);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2006/21/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een vergunningensysteem, van financiële waarborgen en van een inspectiesysteem (de artikelen 7, 14 en 17);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2006/21/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van procedures voor het beheer van en het toezicht op uitgegraven ruimten (artikel 10);
- vaststelling van procedures voor de sluiting en de fase na de sluiting van mijnbouwafvalvoorzieningen (artikel 12);
- opstellen van een inventaris van gesloten mijnbouwafvalvoorzieningen (artikel 20).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2006/21/EG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Natuurbescherming

Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- evaluatie van vogelsoorten waarvoor speciale beschermingsmaatregelen nodig zijn en van geregeld voorkomende trekvogels;
- identificatie en aanwijzing van de speciale beschermingszones voor vogelsoorten (artikel 4, leden 1 en 4);
- vaststelling van speciale beschermingsmaatregelen ten aanzien van geregeld voorkomende trekvogels (artikel 4, lid 2);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2009/147/EG worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een algemeen beschermingssysteem voor alle wilde vogelsoorten waarvan de soorten waarop gejaagd wordt, tot een speciale ondersoort behoren, en verbod op bepaalde vormen van vangst/doden (artikel 5, artikel 6, leden 1 en 2, en artikel 8).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2009/147/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- voorbereiding van een inventaris van gebieden, aanwijzing ervan en vaststelling van prioriteiten voor het beheer ervan (met inbegrip van de inventaris van mogelijke Emerald-gebieden en de vaststelling van beschermings- en beheersmaatregelen voor deze gebieden) (artikel 4);
- treffen van de nodige instandhoudingsmaatregelen voor deze gebieden, inclusief co-financiering (de artikelen 6 en 8);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 92/43/EEG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een systeem voor toezicht op de staat van instandhouding van habitats en soorten (artikel 11);
- opzetten van een systeem van strikte bescherming van de in bijlage IV vermelde diersoorten, voor zover relevant voor de Republiek Armenië (artikel 12);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 92/43/EEG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- opzetten van een mechanisme voor bevolkingseducatie en algemene voorlichting (artikel 22).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 92/43/EEG worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Industriële verontreiniging en industriële risico's

Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2010/75/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- vaststelling van installaties waarvoor een vergunning nodig is (bijlage I);
- vaststelling van een geïntegreerd systeem voor vergunningen (de artikelen 4 tot en met 6, 12, 21 en 24 en bijlage IV);
- vaststelling en tenuitvoerlegging van een mechanisme voor toezicht op de naleving (de artikelen 8, 14, lid 1, onder d) en 23, lid 1);

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2010/75/EU worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

- uitvoering van de beste beschikbare technieken (BBT) rekening houdend met de BBT-conclusies van de referentiedocumenten voor de beste beschikbare technieken (artikel 14, leden 3 tot en met 6, en artikel 15, leden 2 tot en met 4);
- vaststelling van emissiegrenswaarden voor stookinstallaties (artikel 30 en bijlage V);

- voorbereiding van programma's ter vermindering van de totale jaarlijkse emissies van de bestaande installaties (de vaststelling van emissiegrenswaarden voor bestaande installaties is optioneel) (artikel 32).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2010/75/EU worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd voor nieuwe installaties, en binnen een termijn van dertien jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst voor bestaande installaties.

Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, houdende wijziging en vervolgens intrekking van Richtlijn 96/82/EG van de Raad

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van doeltreffende coördinatiemechanismen tussen de relevante autoriteiten;
- opzetten van systemen voor het opslaan van informatie over relevante installaties en voor verslaggeving over belangrijke ongevallen (artikelen 14 en 16).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2012/18/EU worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Beheer van chemische stoffen

Verordening (EU) nr. 649/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de in- en uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen

De volgende bepalingen van deze verordening zijn van toepassing:

- tenuitvoerlegging van de procedure voor kennisgeving van uitvoer (artikel 8);
- tenuitvoerlegging van de procedures voor de behandeling van andere landen ontvangen kennisgevingen van uitvoer (artikel 9);
- vaststelling van procedures voor het opstellen en indienen van kennisgevingen van definitieve regelgeving (artikel 11);
- vaststelling van procedures voor het opstellen en indienen van invoerbesluiten (artikel 13);
- tenuitvoerlegging van de PIC-procedure voor de uitvoer van bepaalde chemische stoffen, met name de stoffen opgenomen in bijlage III bij het Verdrag van Rotterdam (artikel 14);
- tenuitvoerlegging van de vereisten inzake de verpakking en etikettering van uitgevoerde chemische stoffen (artikel 17);
- aanwijzing van nationale autoriteiten die de in- en uitvoer van chemische stoffen controleren (artikel 18).

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EU) nr. 649/2012 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels, tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006

De volgende bepalingen van deze verordening zijn van toepassing:

- aanwijzing van de bevoegde autoriteit(en);

— tenuitvoerlegging van de indelings-, etiketterings- en verpakkingsverplichtingen van stoffen;

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EG) nr. 1272/2008 worden binnen een termijn van vier jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

— tenuitvoerlegging van de indelings-, etiketterings- en verpakkingsverplichtingen van mengsels.

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EG) nr. 1272/2008 worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

BIJLAGE IV bij HOOFDSTUK 4

KLIMAATACTIE van TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie binnen het aangegeven tijdschema.

Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- opzetten van een systeem voor identificatie van relevante installaties en voor identificatie van broeikasgassen (bijlagen I en II);
- vaststelling van bewakings-, rapportage-, verificatie- en handhavingssystemen en openbare raadplegingsprocedures (de artikelen 14, 15, 16, lid 1, en 17).

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2003/87/EG worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 601/2012 van de Commissie van 21 juni 2012 inzake de monitoring en rapportage van de emissies van broeikasgassen overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 601/2012 worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 600/2012 van de Commissie van 21 juni 2012 inzake de verificatie van broeikasgasemissie- en tonkilometersverlagen en de accreditatie van verificateurs krachtens Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 600/2012 worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Voor luchtvaartactiviteiten en de emissies daarvan hangt de uitvoering van Richtlijn 2003/87/EG, Verordening (EU) nr. 601/2012 en Verordening (EU) nr. 600/2012, als bepaald in deze overeenkomst, af van het resultaat van de beraadslagingen van de ICAO over een stelsel voor een wereldwijde marktgebaseerde maatregel.

Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende een bewakings- en rapportagesysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en een rapportagemechanisme voor overige informatie op nationaal niveau en op het niveau van de unie met betrekking tot klimaatverandering, en tot intrekking van Beschikking nr. 280/2004/EG

De volgende bepalingen van deze verordening zijn van toepassing:

- opzetten van een nationaal inventarisatiesysteem (artikel 5);
- opzetten van een nationaal systeem voor beleidsinitiatieven en maatregelen en prognoses (artikel 12).

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EU) nr. 525/2013 worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 517/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake gefluoreerde broeikasgassen en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 842/2006

De volgende bepalingen van deze verordening zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- vaststelling van een systeem voor preventie van emissies (artikel 3), opstellen van regels voor lekcontroles overeenkomstig de artikelen 4 en 5 en opzetten van een systeem voor het bijhouden van registers overeenkomstig artikel 6;
- waarborgen dat terugwinning wordt gedaan krachtens de regels van de artikelen 8 en 9;
- opstelling/aanpassing van nationale opleidings- en certificeringsvoorschriften voor relevant personeel en bedrijven (artikel 10);
- opzetten van een systeem voor de etikettering van producten en apparatuur die gefluoreerde broeikasgassen bevatten of nodig hebben voor de werking ervan (artikel 12);
- opzetten van rapportagesystemen voor het verkrijgen van emissiegegevens van de relevante sectoren (de artikelen 19 en 20);
- opzetten van een systeem voor handhaving (artikel 25).

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EU) nr. 517/2014 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 1005/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen

De volgende bepalingen van deze verordening zijn van toepassing:

- goedkeuring van nationale wetgeving en aanwijzing van bevoegde autoriteit(en);
- instelling van een verbod op de productie van gereguleerde stoffen, behalve voor specifiek gebruik, en tot 1 januari 2019, van fluorkoolwaterstoffen (HCFK's) (artikel 4);
- bepaling van de voorwaarden voor de productie, het op de markt brengen en het gebruik van gereguleerde stoffen voor gebruik in het kader van een vrijstelling (als grondstof, als technische hulpstof, voor essentiële laboratoriumtoepassingen en analyse, voor kritische toepassingen van halonen) en individuele afwijkingen inclusief gebruik in noodgevallen van methylbromide (hoofdstuk III);
- instelling van een vergunningensysteem voor de in- en uitvoer van gereguleerde stoffen voor gebruik in het kader van een vrijstelling (hoofdstuk IV) en rapportageverplichtingen voor ondernemingen (de artikelen 26 en 27);
- vaststelling van de verplichting tot terugwinning, recycling, regeneratie alsmede vernietiging van gebruikte gereguleerde stoffen (artikel 22);
- opzetten van procedures voor het toezicht op en de inspectie van lekkage van gereguleerde stoffen (artikel 23);

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EG) nr. 1005/2009 worden binnen een termijn van zes jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

-
- instelling van een verbod op het op de markt brengen en het gebruik van geregleerde stoffen, met uitzondering van geregeneerde HCFC's die kunnen worden gebruikt als koelmiddel tot 1 januari 2030 (de artikelen 5 en 11).

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EG) nr. 1005/2009 worden uiterlijk 1 januari 2030 uitgevoerd.

BIJLAGE V bij HOOFDSTUK 8

SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN DE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ van TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie binnen het aangegeven tijdschema.

Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn), als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- versterken van de onafhankelijkheid en de administratieve capaciteit van de nationale regelgever op het gebied van elektronische communicatie;
- instellen van openbareraadplegingsprocedures voor nieuwe regelgevende maatregelen;
- invoeren van doeltreffende beroepsmechanismen voor beslissingen van de nationale regelgever op het gebied van elektronische communicatie;
- vaststellen welke producten- en dienstenmarkten in de sector elektronische communicatie voor een regeling vooraf in aanmerking komen en die markten analyseren teneinde vast te stellen of er op die markten sprake is van aanmerkelijke marktmacht.

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2002/21/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 betreffende de machtiging voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Machtigingsrichtlijn), als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- tenuitvoerlegging van regelgeving inzake het verstrekken van algemene machtigingen en beperking van de behoefte aan individuele licenties tot specifieke, naar behoren gemotiveerde gevallen.

Tijdschema: de Partnerschapsraad bepaalt het tijdschema voor de uitvoering na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn), als gewijzigd

Op basis van de in overeenstemming met Richtlijn 2002/21/EG uitgevoerde marktanalyse legt de nationale regelgever op het gebied van elektronische communicatie exploitanten waarvan is vastgesteld dat zij op de desbetreffende markten aanmerkelijke marktmacht hebben, passende regelgevende verplichtingen op ten aanzien van:

- de toegang tot en het gebruik van specifieke netwerkfaciliteiten;
- controles van de prijzen voor toegang en interconnectie, met inbegrip van verplichtingen inzake kostenoriëntatie;
- transparantie, non-discriminatie en gescheiden boekhouding.

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2002/19/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Universeledienstrichtlijn), als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- tenuitvoerlegging van de regelgeving inzake universeledienstverplichtingen, met inbegrip van de oprichting van mechanismen voor kostenberekening en financiering;
- eerbiediging van de belangen en rechten van de gebruikers, in het bijzonder door de invoering van nummerportabiliteit en het uniforme Europese alarmnummer 112.

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2002/22/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie), als gewijzigd

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- uitvoeringsverordening om de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden, en met name het recht op een persoonlijke levenssfeer, te waarborgen bij de verwerking van persoonsgegevens in de sector elektronische communicatie en om te zorgen voor vrij verkeer van dergelijke gegevens en van elektronische-communicatieapparatuur en -diensten.

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2002/58/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Beschikking nr. 676/2002/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een regelgevingskader voor het radiospectrumbeleid in de Europese Gemeenschap

De volgende bepalingen van deze beschikking zijn van toepassing:

- goedkeuring van beleid en regelgeving om de geharmoniseerde beschikbaarheid en een doeltreffend gebruik van het spectrum te waarborgen.

Tijdschema: de maatregelen die uit de toepassing van Beschikking nr. 676/2002/EG voortvloeien, worden binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst ten uitvoer gelegd.

Verordening (EU) 2015/2120 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 tot vaststelling van maatregelen betreffende open-internettoegang en tot wijziging van Richtlijn 2002/22/EG inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten en Verordening (EU) nr. 531/2012 betreffende roaming op openbare mobielecommunicatienetwerken binnen de Unie

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) 2015/2120 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt (richtlijn inzake elektronische handel)

De volgende bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing:

- verbeteren van de ontwikkeling van elektronische handel;

- wegwerken van belemmeringen voor de grensoverschrijdende verlening van diensten van de informatiemaatschappij;
- bieden van rechtszekerheid aan verleners van diensten van de informatiemaatschappij;
- harmoniseren van de beperkingen van de aansprakelijkheid van aanbieders die louter handelen als doorgeefluik in het kader van „mere conduit”, „caching” of „hosting”, zonder algemene controleverplichting.

Tijdschema: die bepalingen van Richtlijn 2000/31/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG

Uitvoeringshandelingen betreffende vertrouwensdiensten binnen Verordening (EU) nr. 910/2014:

- Uitvoeringsverordening (EU) 2015/806 van de Commissie van 22 mei 2015 tot vaststelling van specificaties in verband met de vorm van het vertrouwensmerk van de EU voor gekwalificeerde vertrouwensdiensten
- Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/1505 van de Commissie van 8 september 2015 tot vaststelling van de technische specificaties en formaten van vertrouwenslijsten overeenkomstig artikel 22, lid 5, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt
- Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/1506 van de Commissie van 8 september 2015 tot vaststelling van specificaties betreffende formaten van geavanceerde elektronische handtekeningen en geavanceerde zegels die door openbare instanties moeten worden erkend overeenkomstig respectievelijk artikel 27, lid 5, en artikel 37, lid 5, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt
- Uitvoeringsbesluit (EU) 2016/650 van de Commissie van 25 april 2016 tot vaststelling van normen inzake de veiligheidsbeoordeling van gekwalificeerde middelen voor het aanmaken van handtekeningen en zegels overeenkomstig artikel 30, lid 3, en artikel 39, lid 2, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt

Uitvoeringshandelingen betreffende het hoofdstuk elektronische identificatie van Verordening (EU) nr. 910/2014:

- Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/296 van de Commissie van 24 februari 2015 tot vaststelling van procedurele voorschriften betreffende de samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van elektronische identificatie overeenkomstig artikel 12, lid 7, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt
- Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1501 van de Commissie van 8 september 2015 betreffende het interoperabiliteitskader bedoeld in artikel 12, lid 8, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt
- Uitvoeringsverordening (EU) 2015/1502 van de Commissie van 8 september 2015 tot vaststelling van minimale technische specificaties en procedures betreffende het betrouwbaarheidsniveau voor elektronische identificatiemiddelen overeenkomstig artikel 8, lid 3, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt
- Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/1984 van de Commissie van 3 november 2015 tot vaststelling van de omstandigheden, formaten en procedures voor aanmeldingen in het kader van artikel 9, lid 5, van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt

Tijdschema: de Partnerschapsraad bepaalt het tijdschema voor de uitvoering na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

BIJLAGE VI bij HOOFDSTUK 14:

CONSUMENTENBESCHERMING van TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie binnen het aangegeven tijdschema.

Richtlijn 87/357/EEG van de Raad van 25 juni 1987 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende artikelen die door een misleidend uiterlijk een gevaar vormen voor de gezondheid of de veiligheid van de consument

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 87/357/EEG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 93/13/EEG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 98/6/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 betreffende de bescherming van de consument inzake de prijsaanduiding van aan de consument aangeboden producten

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 98/6/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen, als gewijzigd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 1999/44/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2001/95/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de Richtlijnen 90/619/EEG, 97/7/EG en 98/27/EG van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2002/65/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden in de Republiek Armenië binnen een termijn van drie jaar en grensoverschrijdend binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad (richtlijn oneerlijke handelspraktijken)

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2005/29/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2006/114/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming)

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EG) nr. 2006/2004, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2008/48/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2008/122/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 januari 2009 betreffende de bescherming van de consumenten met betrekking tot bepaalde aspecten van overeenkomsten betreffende gebruik in deeltijd, vakantieproducten van lange duur, doorverkoop en uitwisseling

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2008/122/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2009/22/EG, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2011/83/EU, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Verordening (EU) nr. 524/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende onlinebeslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (verordening ODR consumenten)

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) nr. 524/2013, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van acht jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (richtlijn ADR consumenten)

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2013/11/EU, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Aanbeveling van de Commissie van 11 juni 2013 over gemeenschappelijke beginselen voor mechanismen voor collectieve vorderingen tot staking en tot schadevergoeding in de lidstaten betreffende schendingen van aan het EU-recht ontleende rechten (2013/396/EU)

Tijdschema: Aanbeveling 2013/396/EU wordt binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad

Tijdschema: de bepalingen van Verordening (EU) 2015/2302, met inbegrip van de uitvoeringshandelingen ervan, worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

—

BIJLAGE VII bij HOOFDSTUK 15

WERKGELEGENHEID, SOCIAAL BELEID EN GELIJKE KANSEN van TITEL V: SAMENWERKING OP ANDERE GEBIEDEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie en internationale instrumenten binnen het aangegeven tijdschema.

Arbeidsrecht

Richtlijn 91/533/EEG van de Raad van 14 oktober 1991 betreffende de verplichting van de werkgever de werknemer te informeren over de voorwaarden die op zijn arbeidsovereenkomst of -verhouding van toepassing zijn

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 91/533/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de Unice en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 1999/70/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 97/81/EG van de Raad van 15 december 1997 betreffende de door de Unice, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid — Bijlage: Kaderovereenkomst inzake deeltijdarbeid

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 97/81/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 91/383/EEG van de Raad van 25 juni 1991 ter aanvulling van de maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van de werknemers met arbeidsbetrekkingen voor bepaalde tijd of uitzendarbeid-betrekkingen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 91/383/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 98/59/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende de aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake collectief ontslag

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 98/59/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2001/23/EG van de Raad van 12 maart 2001 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2001/23/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 tot vaststelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2002/14/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2003/88/EG worden binnen een termijn van zeven jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Bestrijding van discriminatie en gelijkheid van mannen en vrouwen

Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2000/43/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2000/78/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2006/54/EG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 2004/113/EG van de Raad van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 2004/113/EG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie (tiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 92/85/EEG worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid

Tijdschema: de bepalingen van Richtlijn 79/7/EEG worden binnen een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

Gezondheid en veiligheid op het werk

Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk

Richtlijn 89/654/EEG van de Raad van 30 november 1989 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor arbeidsplaatsen (eerste bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 2009/104/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats (tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG), als gewijzigd

Richtlijn 89/656/EEG van de Raad van 30 november 1989 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers (derde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad)

Richtlijn 92/57/EEG van de Raad van 24 juni 1992 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiele bouwplaatsen (achtste bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 2009/148/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk

Richtlijn 2004/37/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (zesde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad)

Richtlijn 2000/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 september 2000 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan biologische agentia op het werk (zevende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 90/270/EEG van de Raad van 29 mei 1990 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid met betrekking tot het werken met beeldschermapparatuur (vijfde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 92/58/EEG van de Raad van 24 juni 1992 betreffende de minimumvoorschriften voor de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk (negenste bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 92/91/EEG van de Raad van 3 november 1992 betreffende minimumvoorschriften ter verbetering van de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van werknemers in de winningsindustrieën die delfstoffen winnen met behulp van boringen (elfde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 92/104/EEG van de Raad van 3 december 1992 betreffende de minimumvoorschriften ter verbetering van de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van werknemers in de winningsindustrieën in dagbouw of ondergronds (twaalfde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 98/24/EG van de Raad van 7 april 1998 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk (veertiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 1999/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1999 betreffende minimumvoorschriften voor de verbetering van de gezondheidsbescherming en van de veiligheid van werknemers die door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen (vijftiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 2002/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 juni 2002 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysieke agentia (trillingen) (zestiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 2003/10/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 februari 2003 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysieke agentia (lawaai) (zeventiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 2006/25/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2006 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan risico's van fysieke agentia (kunstmatige optische straling) (negentiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 93/103/EG van de Raad van 23 november 1993 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het werk aan boord van vissersvaartuigen (dertiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 92/29/EEG van de Raad van 31 maart 1992 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid ter bevordering van een betere medische hulpverlening aan boord van schepen

Richtlijn 90/269/EEG van de Raad van 29 mei 1990 betreffende de minimum veiligheids- en gezondheidsvoorschriften voor het manueel hanteren van lasten met gevaar voor met name rugletsel voor de werknemers (vierde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

Richtlijn 91/322/EEG van de Commissie van 29 mei 1991 tot vaststelling van indicatieve grenswaarden ter uitvoering van Richtlijn 80/1107/EEG van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan chemische, fysieke en biologische agentia op het werk

Richtlijn 2000/39/EG van de Commissie van 8 juni 2000 tot vaststelling van een eerste lijst van indicatieve grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling ter uitvoering van Richtlijn 98/24/EG van de Raad betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk

Richtlijn 2006/15/EG van de Commissie van 7 februari 2006 tot vaststelling van een tweede lijst van indicatieve grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling ter uitvoering van Richtlijn 98/24/EG van de Raad en tot wijziging van de Richtlijnen 91/322/EEG en 2000/39/EG

Richtlijn 2009/161/EU van de Commissie van 17 december 2009 tot vaststelling van een derde lijst van indicatieve grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling ter uitvoering van Richtlijn 98/24/EG van de Raad en tot wijziging van Richtlijn 2000/39/EG van de Commissie

Richtlijn 2010/32/EU van de Raad van 10 mei 2010 tot uitvoering van de door HOSPEEM en EPSU gesloten kaderovereenkomst inzake de preventie van scherpe letsels in de ziekenhuis- en gezondheidszorgbranche

Richtlijn 2013/35/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de minimumvoorschriften inzake gezondheid en veiligheid met betrekking tot de blootstelling van werknemers aan de risico's van fysieke agentia (elektromagnetische velden) (twintigste bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) en intrekking van Richtlijn 2004/40/EG

Richtlijn 2014/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 tot wijziging van de Richtlijnen 92/58/EEG, 92/85/EEG, 94/33/EG en 98/24/EG van de Raad en Richtlijn 2004/37/EG van het Europees Parlement en de Raad, teneinde deze aan te passen aan Verordening (EG) nr. 1272/2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels

Tijdschema: de Partnerschapsraad bepaalt het tijdschema voor de uitvoering van al deze richtlijnen betreffende gezondheid en veiligheid op het werk na de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Arbeidsrecht

— Richtlijn (EU) 2015/1794 van het Europees Parlement en de Raad van 6 oktober 2015 tot wijziging van de Richtlijnen 2008/94/EG, 2009/38/EG en 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad en de Richtlijnen 98/59/EG en 2001/23/EG van de Raad wat zeevarenden betreft (omzettingsperiode tot 10 oktober 2017)

- Richtlijn 2014/112/EU van de Raad van 19 december 2014 tot uitvoering van de Europese Overeenkomst betreffende de regeling van bepaalde aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de binnenvaart die is gesloten door de Europese Binnenvaartunie (EBU), de Europese Schippersorganisatie (ESO) en de Europese Federatie van Vervoerswerknemers (ETF) (omzettingsperiode tot 31 december 2016)
- Richtlijn 94/33/EG van de Raad van 22 juni 1994 betreffende de bescherming van jongeren op het werk maakt geen deel uit van het oorspronkelijke pakket

Tijdschema: de bepalingen van Verordeningen (EU) 2015/1794 en (EU) 2014/112 worden binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst uitgevoerd.

BIJLAGE VIII

HANDEL IN DIENSTEN EN VESTIGING

1. Deze bijlage omvat zeven bijlagen waarin de verbintenissen en voorbehouden van de Europese Unie en de Republiek Armenië met betrekking tot de handel in diensten en vestiging worden gespecificeerd, overeenkomstig hoofdstuk 5 van titel VI.
2. Wat betreft de Europese Unie:
  - a) bijlage VIII-A bevat de voorbehouden van de Europese Unie met betrekking tot vestiging, overeenkomstig artikel 144;
  - b) bijlage VIII-B bevat de verbintenissen van de Europese Unie met betrekking tot grensoverschrijdende diensten, overeenkomstig artikel 151;
  - c) bijlage VIII-C bevat de voorbehouden van de Europese Unie met betrekking tot stafpersoneel, trainees en handelsvertegenwoordigers, overeenkomstig de artikelen 154 en 155; alsmede
  - d) bijlage VIII-D bevat de voorbehouden van de Europese Unie met betrekking tot dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep, overeenkomstig de artikelen 156 en 157.
3. Wat betreft de Republiek Armenië:
  - a) bijlage VIII-E bevat de voorbehouden van de Republiek Armenië met betrekking tot vestiging, overeenkomstig artikel 144;
  - b) bijlage VIII-F bevat de verbintenissen van de Republiek Armenië met betrekking tot grensoverschrijdende diensten, overeenkomstig artikel 151; alsmede
  - c) bijlage VIII-G bevat de voorbehouden van de Republiek Armenië met betrekking tot dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep, overeenkomstig de artikelen 156 en 157.
4. De in punt 2 en 3 bedoelde bijlagen maken integraal deel uit van deze bijlage.
5. De in hoofdstuk 5 van titel IV vastgestelde definities gelden ook voor deze bijlage.
6. Voor de vaststelling van de afzonderlijke sectoren en subsectoren van diensten:
  - a) wordt onder „CPC” de „Central Products Classification” verstaan, zoals vastgesteld in „Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers, Series M, N° 77, CPC prov, 1991”; en
  - b) wordt onder „CPC ver. 1.0” verstaan de „Central Products Classification” zoals vastgesteld in de „Statistical Papers, Series M, No 77, CPC ver. 1.0, 1998” van het Bureau voor de statistiek van de Verenigde Naties.
7. In de bijlagen VIII-A, VIII-B, VIII-C en VIII-D worden de volgende afkortingen gebruikt voor de Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten:

EU	Europese Unie, met inbegrip van al haar lidstaten
AT	Oostenrijk
BE	België
BG	Bulgarije
CY	Cyprus
CZ	Tsjechië
DE	Duitsland
DK	Denemarken
EE	Estland
EL	Griekenland
ES	Spanje

FI	Finland
FR	Frankrijk
HR	Kroatië
HU	Hongarije
IE	Ierland
IT	Italië
LT	Litouwen
LU	Luxemburg
LV	Letland
MT	Malta
NL	Nederland
PL	Polen
PT	Portugal
RO	Roemenië
SE	Zweden
SI	Slovenië
SK	Slowakije
UK	Verenigd Koninkrijk

8. In de bijlagen VIII-E, VIII-F en VIII-G wordt de volgende afkorting gebruikt voor de Republiek Armenië:

AR	Republiek Armenië
----	-------------------

BIJLAGE VIII-A

VOORBEHOUDEN VAN DE EUROPESE UNIE MET BETREKKING TOT VESTIGING

1. In onderstaande lijst zijn de economische activiteiten opgenomen waarvoor de Europese Unie uit hoofde van artikel 144, lid 2, ten aanzien van de nationale behandeling of de meestbegunstigingsbehandeling voorbehouden toepast op vestigingen en ondernemers uit de Republiek Armenië.

De lijst bevat de volgende elementen:

- a) een lijst van horizontale voorbehouden die van toepassing zijn op alle sectoren en subsectoren; en
- b) een lijst van sector- of subsectorspecifieke voorbehouden, met de voor de betrokken sector of subsector van toepassing zijnde voorbehouden.

Een voorbehoud ten aanzien van een activiteit die niet geliberaliseerd (niet geconsolideerd) is, wordt als volgt tot uitdrukking gebracht: „Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling”.

Wanneer een voorbehoud onder a) of b) slechts lidstaatspecifieke voorbehouden bevat, gaan de niet-vermelde lidstaten de in artikel 144, lid 2, bedoelde verplichtingen in de betrokken sector zonder voorbehouden aan. Het ontbreken van lidstaatspecifieke voorbehouden in een bepaalde sector doet geen afbreuk aan horizontale voorbehouden of aan eventuele voor de hele EU geldende sectorspecifieke voorbehouden.

2. Overeenkomstig artikel 141, lid 3, bevat onderstaande lijst geen maatregelen betreffende door de partijen verleende subsidies.
3. De uit de onderstaande lijst voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er niet rechtstreeks rechten voor natuurlijke personen of rechtspersonen uit voortvloeien.
4. Overeenkomstig artikel 144 zijn niet-discriminerende vereisten (bijvoorbeeld met betrekking tot de rechtsvorm of de verplichting om een vergunning te verkrijgen) die op alle op het grondgebied actieve dienstverleners van toepassing zijn ongeacht hun nationaliteit, vestigingsplaats of soortgelijke maatstaven, niet in deze bijlage opgenomen, aangezien deze overeenkomst hen onverlet laat.
5. Waar een door de Europese Unie gemaakt voorbehoud de voorwaarde stelt dat de dienstverlener voor het aanbieden van een dienst op haar grondgebied de nationaliteit van een EU-lidstaat moet hebben of (permanent) ingezetene van de EU moet zijn, geldt een voorbehoud van de lijst van verbintenissen in bijlage VIII-B of de voorbehouden van de bijlagen VIII-C en VIII-D als voorbehoud ten aanzien van vestiging uit hoofde van deze bijlage, voor zover van toepassing.
6. De verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen betekent niet dat de behandeling die in een lidstaat aan onderdanen en rechtspersonen van een andere lidstaat is toegekend op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of op grond van dat verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de uitvoering daarvan in de lidstaten, moet worden uitgebreid tot onderdanen of rechtspersonen van de andere partij. Dergelijke nationale behandeling wordt alleen toegekend aan rechtspersonen van de andere partij die zijn opgericht volgens de wetgeving van een andere lidstaat en die hun statutaire zetel, centrale bestuur of hoofdvestiging in die lidstaat hebben, met inbegrip van de rechtspersonen die in de EU zijn gevestigd en eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van onderdanen van de andere partij.

Horizontale voorbehouden

Nutsbedrijven

EU: Economische activiteiten die op nationaal of lokaal niveau als nutsbedrijven worden beschouwd, kunnen voorbehouden zijn aan overheidsmonopolies; ook kunnen hiervoor exclusieve rechten aan particuliere exploitanten zijn verleend ⁽¹⁾.

Soorten vestiging

EU: De behandeling die wordt toegekend aan dochterondernemingen (van Armeense vennootschappen) die in overeenstemming met de wetgeving van de lidstaten van de Europese Unie zijn opgericht en hun statutaire zetel, centrale bestuur of hoofdvestiging binnen de Unie hebben, geldt niet voor filialen of agentschappen die door een Armeense vennootschap in de EU-lidstaten worden opgericht ⁽²⁾. Dit belet een lidstaat evenwel niet deze behandeling uit te breiden tot filialen of agentschappen die door een vennootschap of firma van een derde land in een andere lidstaat zijn opgericht, voor zover het hun activiteiten op het grondgebied van de eerste lidstaat betreft, tenzij het EU-recht een dergelijke uitbreiding uitdrukkelijk verbiedt.

EU: Een behandeling die minder gunstig is, kan worden toegekend aan dochterondernemingen (van vennootschappen van derde landen) die overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat zijn opgericht en die slechts hun statutaire zetel op het grondgebied van de Europese Unie hebben, tenzij kan worden aangetoond dat zij een feitelijke en duurzame band met de economie van een van de lidstaten hebben.

AT: Algemeen directeuren van filialen van rechtspersonen moeten in Oostenrijk wonen; natuurlijke personen die binnen een rechtspersoon of filiaal verantwoordelijk zijn voor de naleving van de Oostenrijkse handelswetgeving, moeten in Oostenrijk wonen.

BG: Een buitenlandse dienstverlener, met inbegrip van een joint venture, kan zich uitsluitend vestigen in de vorm van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of kapitaalvennootschap met ten minste twee aandeelhouders. Voor de vestiging van filialen is toestemming vereist. Vertegenwoordigingskantoren moeten worden geregistreerd bij de Bulgaarse Kamer van Koophandel en mogen geen economische activiteiten ontplooiën.

EE: Ten minste de helft van de leden van de raad van bestuur moet in de Europese Unie wonen. Een buitenlandse onderneming moet een directeur of directeuren voor een filiaal benoemen. De directeur van een filiaal moet een handelingsbevoegde natuurlijke persoon zijn. Ten minste één directeur van een filiaal moet wonen in Estland, de Europese Economische Ruimte (EER) of Zwitserland.

FI: Een buitenlander die als particulier een onderneming heeft, moet, evenals ten minste één van de partners van een commanditaire vennootschap of van de algemene partners van een vennootschap onder firma, permanent ingezetene van de EER zijn. Voor alle sectoren moet ten minste de helft van de gewone en de plaatsvervangende leden van de raad van bestuur en de algemeen directeur ingezetene zijn van een EER-land. Voor bepaalde ondernemingen kunnen echter uitzonderingen worden gemaakt. Een Armeense organisatie die een bedrijf of handelsonderneming wil beginnen door een filiaal in Finland op te richten, moet een handelsvergunning aanvragen.

FR: Wanneer de algemeen directeur van een industriële, commerciële of ambachtelijke activiteit geen verblijfsvergunning heeft, is speciale toestemming vereist.

HU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de aankoop van staatseigendom.

IT: Voor toegang tot industriële, commerciële en ambachtelijke activiteiten kan een verblijfsvergunning vereist zijn.

⁽¹⁾ Nutsbedrijven bestaan onder meer in de volgende sectoren: aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen, onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen, technische keuring en controle, milieu, gezondheidszorg, vervoer en aanvullende diensten voor alle vormen van vervoer. Exclusieve rechten betreffende deze diensten worden vaak verleend aan particuliere exploitanten, bijvoorbeeld exploitanten met een vergunning van openbare instanties, die aan specifieke verplichtingen aangaande dienstverlening moeten voldoen. Er kan geen gedetailleerde en volledige lijst per sector worden opgesteld omdat nutsvoorzieningen vaak tevens op lagere niveaus dan het centrale niveau bestaan. Dit voorbehoud geldt niet voor telecommunicatie, computers en aanverwante diensten.

⁽²⁾ Overeenkomstig artikel 54 VWEU worden deze dochterondernemingen beschouwd als rechtspersonen uit de Europese Unie. Voor zover zij een daadwerkelijke en duurzame band met de economie van de Europese Unie hebben, genieten zij de voordelen van de interne markt, wat onder meer de vrijheid van vestiging en de vrijheid van dienstverlening in alle EU-lidstaten inhoudt.

PL: Een vertegenwoordigingskantoor mag alleen reclame- en promotieactiviteiten voor de vertegenwoordigde buitenlandse moederonderneming uitvoeren. Voor alle sectoren, met uitzondering van juridische diensten en gezondheidszorg, Armeense investeerders mogen uitsluitend economische activiteiten ontplooiën in de vorm van een commanditaire vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen, een besloten vennootschap of een naamloze vennootschap (in het geval van juridische diensten uitsluitend in de vorm van een geregistreerde vennootschap of een commanditaire vennootschap).

RO: De enige bestuurder of de voorzitter van de raad van bestuur en de helft van het totale aantal bestuurders van commerciële ondernemingen moeten Roemeens staatsburger zijn, tenzij anders is bepaald in het contract of de statuten van de onderneming. De meerderheid van de accountants van een commerciële onderneming en hun plaatsvervangers moeten Roemeens staatsburger zijn.

SE: Een buitenlandse onderneming die geen rechtspersoon heeft opgericht in Zweden of die zaken doet via een handelsagent, moet haar handelstransacties laten verlopen via een in Zweden geregistreerd filiaal met een onafhankelijke leiding en gescheiden rekeningen. De directeur van het filiaal en de vicedirecteur (indien benoemd) moeten in de EER wonen. Natuurlijke personen die niet in de EER wonen en commerciële activiteiten in Zweden verrichten, moeten een ingezetene als vertegenwoordiger aanwijzen en laten registreren die verantwoordelijk is voor de activiteiten in Zweden. Voor de activiteiten in Zweden moeten afzonderlijke boekhoudingen worden bijgehouden. In individuele gevallen kan de bevoegde autoriteit vrijstelling verlenen van de filiaal- en ingezetenschapsvereisten. Bouwprojecten met een duur van minder dan een jaar die worden ondernomen door een buiten de EER gevestigde onderneming of een natuurlijke persoon die niet in de EER woont, zijn vrijgesteld van de verplichting een filiaal te vestigen of een in Zweden gevestigde vertegenwoordiger aan te wijzen. Personenvennootschappen kunnen eveneens oprichters zijn, op voorwaarde dat alle eigenaren met onbeperkte persoonlijke aansprakelijkheid in de EER wonen. Oprichters van buiten de EER kunnen de bevoegde autoriteit om toestemming verzoeken. Wat besloten vennootschappen en coöperatieve verenigingen betreft, moet ten minste 50 % van de leden van de raad van bestuur, de directeur, de vicedirecteur en ten minste een van de gevolmachtigde personen (voor zover van toepassing) in de EER wonen. De bevoegde autoriteit kan vrijstelling verlenen van die vereiste. Indien geen van de vertegenwoordigers van het bedrijf/de vereniging in Zweden woont, moet de raad een Zweedse ingezetene aanwijzen en laten registreren die namens het bedrijf/de vereniging diensten mag ontvangen. Vergelijkbare voorwaarden gelden voor de oprichting van alle andere soorten rechtspersonen. Houders/aanvragers van geregistreerde rechten (octrooien, handelsmerken, modellen, kwekersrechten) die geen ingezetene van Zweden zijn, moeten een Zweedse ingezetene als vertegenwoordiger aanwijzen voor procedures, kennisgevingen, e.d.

SI: Houders/aanvragers van geregistreerde rechten (octrooien, handelsmerken, modellen) die geen ingezetene van Slovenië zijn, moeten een in Slovenië geregistreerde vertegenwoordiger aanwijzen voor procedures, kennisgevingen, e.d.

SK: Armeense natuurlijke personen wier naam in het handelsregister moet worden opgenomen als gemachtigde die namens een ondernemer mag optreden, moeten een verblijfsvergunning in Slowakije aanvragen.

Investerings

ES: Voor investeringen in Spanje door buitenlandse overheden en buitenlandse overheidsinstellingen (waarbij doorgaans naast economische ook niet-economische belangen voor deze instanties een rol spelen), direct of via ondernemingen of andere instellingen die direct of indirect onder zeggenschap van een buitenlandse overheid staan, dient de overheid vooraf toestemming te verlenen.

BG: Buitenlandse investeerders kunnen niet deelnemen aan privatisering. Buitenlandse investeerders en Bulgaarse rechtspersonen met een Armeens meerderheidsbelang moeten toestemming hebben voor a) prospectie, ontwikkeling of winning van natuurlijke hulpbronnen uit de territoriale wateren, het continentaal plat of de exclusieve economische zone en b) het verwerven van een meerderheidsbelang in ondernemingen die bij één van de onder a) genoemde activiteiten betrokken zijn.

FR: Overeenkomstig de artikelen L151-1 en R135-1 van het Monetair en financieel wetboek is voor de in artikel R153-2 van dat wetboek genoemde buitenlandse investeringen in Frankrijk de voorafgaande toestemming van de minister van Economische Zaken vereist. Voorbehoud van het recht om buitenlandse participatie in recentelijk geprivatiseerde ondernemingen te beperken tot een bepaald deel van de uitgegeven aandelen, dat door de Franse regering van geval tot geval wordt vastgesteld. Wanneer een vestiging betrekking heeft op bepaalde commerciële, industriële of ambachtelijke activiteiten, wordt het recht voorbehouden om bijzondere toestemming te vereisen wanneer de algemeen directeur geen permanente verblijfsvergunning heeft.

FI: Voorbehoud van het recht om beperkingen op het recht van vestiging en het recht van dienstverlening van natuurlijke personen die niet in het bezit zijn van het regionale burgerschap van Åland of van een rechtspersoon, zonder toestemming van de bevoegde autoriteiten van de eilanden.

HU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot Armeense deelname in recentelijk geprivatiseerde ondernemingen.

IT: Voor de verwerving van aandelen in ondernemingen met activiteiten op het gebied van defensie en nationale veiligheid en voor de verwerving van strategische belangen op het gebied van vervoer, telecommunicatie en energie kan toestemming van de voorzitter van de ministerraad vereist zijn.

LT: Er kan een toetsing plaatsvinden voor investeringen in ondernemingen, sectoren en faciliteiten die van strategisch belang zijn voor de nationale veiligheid.

PL: Niet geconsolideerd voor de verwerving van staatseigendom, d.w.z. de regelingen voor het privatiseringsproces.

SE: Voorbehoud van het recht om voor oprichters, directieleden en leden van raden van bestuur discriminerende vereisten vast te stellen of te handhaven wanneer in het Zweedse recht nieuwe verenigings- of vennootschapsvormen worden opgenomen.

Onroerend goed

Voor de verwerving van grond en onroerend goed gelden de volgende beperkingen ⁽¹⁾:

AT: Voor de verwerving, aankoop, huur of pacht van onroerend goed door buitenlandse natuurlijke personen of rechtspersonen is toestemming nodig van de bevoegde regionale autoriteiten (*Länder*), die zullen beoordelen of er al dan niet grote economische, sociale of culturele belangen in het geding zijn.

BG: Buitenlandse natuurlijke personen en rechtspersonen (met inbegrip van filialen) kunnen geen grond verwerven. Bulgaarse rechtspersonen met buitenlandse participatie kunnen geen landbouwgrond verwerven. Buitenlandse rechtspersonen en buitenlandse burgers die hun vaste verblijfplaats in het buitenland hebben, kunnen gebouwen en beperkte eigendomsrechten (gebruiksrecht, bouwrecht, recht van bovenbouw en erfdienstbaarheden) op onroerend goed verwerven.

CZ: Buitenlandse natuurlijke personen en als rechtspersonen gevestigde ondernemingen kunnen alleen landbouwgrond en bos verwerven wanneer zij permanent in Tsjechië gevestigd zijn. Voor landbouwgrond en bos in handen van de overheid gelden speciale regels. Landbouwgrond en bos in handen van de overheid kan uitsluitend door onderdanen van Tsjechië, gemeenten of openbare universiteiten (voor opleiding en onderzoek) worden verworven. Rechtspersonen (ongeacht hun rechtsvorm of vestigingsplaats) kunnen uitsluitend landbouwgrond in handen van de overheid verwerven indien daarop een gebouw wordt gebouwd waarvan zij reeds eigenaar zijn of indien die grond absoluut noodzakelijk is voor het gebruik van een dergelijk gebouw. Bos in handen van de overheid kan uitsluitend door gemeenten en openbare universiteiten worden verworven.

CY: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling.

DE: Onderworpen aan bepaalde wederkerigheidsvoorwaarden.

DK: Voor de verwerving van onroerend goed door niet-ingezeten natuurlijke personen of rechtspersonen moet doorgaans toestemming worden verleend door het ministerie van Justitie. De voorwaarden die worden gesteld voor de vergunning, hangen af van het beoogde gebruik van het onroerend goed.

EE: Alleen natuurlijke personen die Ests staatsburger of onderdaan van een EER-land zijn, of rechtspersonen die zijn ingeschreven in het betrokken Estse register, kunnen vastgoed verwerven dat wordt gebruikt als opbrengst producerende grond, waaronder landbouw- of bosgrond, en alleen met toestemming van de provinciegouverneur. Dit voorbehoud is niet van toepassing op de verwerving van landbouw- of bosgrond voor de verlening van een dienst die krachtens deze overeenkomst is geliberaliseerd.

⁽¹⁾ Wat de dienstensectoren betreft, gaan de beperkingen niet verder dan de beperkingen in de bestaande GATS-verbintenissen.

ES: Voorbehoud van het recht om voor buitenlandse investeringen in activiteiten die rechtstreeks betrekking hebben op investeringen in onroerend goed voor de diplomatieke missies door staten die geen lid zijn van de EU, een administratieve vergunning van de Spaanse ministerraad vereist te stellen, tenzij er sprake is van een wederzijdse liberaliseringsovereenkomst.

FI: Voor de Åländeilanden: voorbehoud van het recht om voorafgaande toestemming te vereisen.

HU: Behoudens uitzonderingen in de wetgeving inzake landbouwgrond mogen buitenlandse natuurlijke personen en rechtspersonen geen landbouwgrond verwerven. Voor de aankoop van onroerend goed moeten buitenlanders toestemming krijgen van de bevoegde overheidsdienst van de plaats waar het onroerend goed gelegen is. De verwerving van staatseigendommen is niet geconsolideerd.

EL: Volgens Wet nr. 1892/90 moet het ministerie van Defensie toestemming verlenen voor de aankoop van grond in grensgebieden. In de administratieve praktijk wordt gemakkelijk toestemming verleend voor directe investeringen.

HR: Niet geconsolideerd met betrekking tot de verwerving van onroerend goed door dienstverleners die niet gevestigd zijn in Kroatië en niet opgericht zijn naar Kroatisch recht. De verwerving van onroerend goed zoals vereist voor de levering van diensten door ondernemingen die als rechtspersonen gevestigd en opgericht zijn in Kroatië, is toegestaan. Voor de verwerving door filialen van onroerend goed dat nodig is voor het verlenen van diensten, is de goedkeuring van het ministerie van Justitie vereist. Buitenlandse natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen geen landbouwgrond verwerven.

IE: Voor de verwerving van een belang in Ierse grond door binnen- of buitenlandse ondernemingen of door onderdanen van een ander land is voorafgaande schriftelijke toestemming van de Land Commission vereist. Wanneer de grond voor industriële doeleinden bestemd is (met uitzondering van landbouw), geldt deze eis niet als de minister van Ondernemingen, Handel en Werkgelegenheid ontheffing verleent. Deze wet is niet van toepassing binnen de bebouwde kom van steden, waar het recht wordt voorbehouden om voorafgaande toestemming te vereisen.

IT: Voor de aankoop van onroerend goed door buitenlandse natuurlijke personen of rechtspersonen is wederkerigheid vereist.

LT: Het in eigendom verwerven van grond, binnenwateren en bos is toegestaan voor buitenlanders die aan de criteria voor Europese en trans-Atlantische integratie voldoen. De procedure en voorwaarden voor en de beperkingen op de verwerving van stukken grond moeten in de grondwet worden vastgesteld.

LV: Met betrekking tot de verwerving van landbouwgrond door onderdanen van derde landen, met inbegrip van het vergunningsproces daarvoor.

PL: Voor de directe of indirecte verwerving van onroerend goed is een vergunning nodig. De vergunning wordt verleend bij administratief besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, met instemming van de minister van Nationale Defensie, en, in het geval van een landbouwbedrijf, ook met instemming van de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling. De aankoop van staatseigendom, dat wil zeggen de regelingen voor het privatiseringsproces (vorm van dienstverlening 3) is niet geconsolideerd.

RO: Natuurlijke personen die niet de Roemeense nationaliteit hebben en niet in Roemenië wonen, en rechtspersonen die niet Roemeens zijn en niet hun hoofdkwartier in Roemenië hebben, kunnen geen grond verwerven via een akte inter vivos.

SI: Voorbehoud van het recht om te vereisen dat in Slovenië met buitenlandse kapitaalparticipatie opgerichte rechtspersonen onroerend goed op Sloveens grondgebied kunnen verwerven, en dat filialen die door buitenlanders in Slovenië zijn gevestigd, uitsluitend onroerend goed (met uitzondering van grond) mogen verwerven wanneer dat noodzakelijk is voor de uitoefening van de economische activiteiten waarvoor zij zijn opgericht. Volgens de wet inzake handelsondernemingen worden in Slovenië gevestigde filialen niet als rechtspersoon beschouwd; voor hun activiteiten worden zij behandeld als dochterondernemingen. Dit is in overeenstemming met artikel XXVIII, onder g), van de GATS.

SK: De verwerving van grond is niet geconsolideerd (voor de vormen van dienstverlening 3 en 4); buitenlandse ondernemingen of natuurlijke personen mogen buiten de bebouwde kom geen landbouwgrond of bos verwerven, en ook niet sommige andere vormen van grond (b.v. natuurlijke hulpbronnen, meren, rivieren, openbare wegen, enz.).

Erkenning

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot EU-richtlijnen betreffende de wederzijdse erkenning van diploma's. Het recht om in de ene EU-lidstaat een gereguleerd beroep uit te oefenen, geeft niet het recht tot uitoefening van dat beroep in een andere lidstaat ⁽¹⁾.

Specifiek voor meestbegunstigingsbehandeling

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen ingevolge een internationale investerings- of andere handelsovereenkomst die van kracht is of die werd ondertekend voor de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die wat het recht van vestiging betreft aan personen of ondernemingen een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten tussen de volgende EU-lidstaten: België, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk, en de volgende landen of prinsdommen: San Marino, Monaco, Andorra en Vaticaanstad.

De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van een bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale overeenkomst die

- a) een interne markt voor diensten en investeringen creëert;
- b) het recht van vestiging verleent; of
- c) de onderlinge aanpassing van de wetgeving in één of meer economische sectoren vereist.

Voor de toepassing van deze uitzondering geldt het volgende:

- a) Een „interne markt voor diensten en investeringen” betekent een ruimte zonder interne grenzen waarin het vrije verkeer van diensten, kapitaal en personen gegarandeerd is.
- b) Onder het „recht van vestiging” wordt een verplichting verstaan om in substantie alle belemmeringen voor vestiging op te heffen tussen de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie door het van kracht worden van die overeenkomst. Het recht van vestiging houdt voor onderdanen van de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie het recht in om ondernemingen op te richten en te exploiteren onder dezelfde voorwaarden als die welke in de interne wetgeving van het land waar een dergelijke onderneming wordt gevestigd voor eigen onderdanen zijn vastgesteld.
- c) Onder „onderlinge aanpassing van de wetgevingen” wordt verstaan:
  - i) de afstemming van de wetgeving van één of meer partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie op de wetgeving van de andere partij of partijen bij die overeenkomst; of
  - ii) de opname van gemeenschappelijke wetgeving in de interne rechtsorde van de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie.

Een dergelijke afstemming of opname vindt pas plaats, en wordt pas geacht te hebben plaatsgevonden vanaf het ogenblik waarop deze is vastgesteld in de interne rechtsorde van de partij of partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie.

Voorbehouden per sector

BG: Voor bepaalde economische activiteiten met betrekking tot de exploitatie of het gebruik van staats- of overheidseigendommen moet toestemming worden verleend krachtens de Concessiewet.

Handelsvennootschappen waarvan de staat of een gemeente meer dan 50 % van het aandelenkapitaal bezit, mogen alleen transacties verrichten waarbij vaste activa van de vennootschap worden vervreemd of contracten sluiten inzake het verwerven van deelnemingen, leasen, verrichten van gezamenlijke activiteiten, kredieten, waarborging van vorderingen en het aangaan van verbintenissen uit wisselbrieven, als hiervoor een vergunning of toestemming is verleend door het privatiseringsagentschap of een andere nationale of regionale instantie, afhankelijk van welke bevoegd is.

⁽¹⁾ De kwalificaties van onderdanen van een land dat niet tot de EU behoort, kunnen slechts in de hele EU worden erkend als er in het kader van artikel 161 van deze overeenkomst een overeenkomst inzake wederzijdse erkenning wordt gesloten.

DK, FI, SE: Deense, Zweedse en Finse maatregelen ter bevordering van de Noordse samenwerking, zoals:

- a) financiële ondersteuning van projecten voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) (het Nordic Industrial Fund);
- b) financiering van haalbaarheidsstudies voor internationale projecten (het Nordic Fund for Project Exports); en
- c) financiële bijstand aan ondernemingen⁽¹⁾ die milieutechnologie gebruiken (de Nordic Environment Finance Corporation).

Dit voorbehoud geldt onverminderd de in artikel 141 beschreven uitsluiting van overheidsopdrachten door een partij, subsidies of overheidssteun voor de handel in diensten.

PT: Voor landen waar het Portugees de officiële taal is (Angola, Brazilië, Guinee-Bissau, Kaapverdië, Mozambique en Sao Tomé en Principe) wordt afgezien van de nationaliteitsvereisten voor de uitoefening van bepaalde activiteiten en beroepen door natuurlijke personen die diensten verlenen.

Meestbegunstigingsbehandeling op het gebied van vervoer:

EU: Elke maatregel die aan een derde land een gedifferentieerde behandeling toekent op grond van bestaande of toekomstige overeenkomsten over de toegang tot binnenwateren (met inbegrip van overeenkomsten inzake het Rijn-Main-Donaukanaal) die verkeersrechten voorbehouden aan marktdeelnemers in de betrokken landen die voldoen aan nationaliteitsvereisten voor eigenaren. Onderworpen aan regelingen voortvloeiende uit de Akte van Mannheim inzake de Rijnvaart. Dit deel van het voorbehoud geldt alleen voor de volgende EU-lidstaten: BE, FR, DE en NL. Binnenvaart (CPC 722).

FI: Toekenning van een gedifferentieerde behandeling op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten die de vlag van een specifiek ander land voerende vaartuigen of in het buitenland geregistreerde voertuigen op basis van wederkerigheid vrijstellen van het algemene verbod op het aanbieden van cabotagevervoer (met inbegrip van gecombineerd vervoer, weg en spoor) in Finland (deel van CPC 711, 712 en 721).

SE: Op basis van wederkerigheid kan aan vaartuigen uit Armenië onder Armeense vlag worden toegestaan cabotagevervoer te verrichten in Zweden indien Armenië vaartuigen onder Zweedse vlag toestaat cabotagevervoer te verrichten in Armenië. Het specifieke doel van dit voorbehoud is afhankelijk van de inhoud van een eventuele toekomstige overeenkomst tussen Armenië en Zweden (CPC 7211 en 7212).

BG: Voor zover Armenië Bulgaarse dienstverleners toestaat vrachtbehandelings- en opslagdiensten in zee- en rivierhavens te verlenen, met inbegrip van diensten in verband met containers en goederen in containers, zal Bulgarije Armeense dienstverleners onder dezelfde voorwaarden toestaan vrachtbehandelings- en opslagdiensten in zee- en rivierhavens te verlenen, met inbegrip van diensten in verband met containers en goederen in containers (deel van CPC 741 en 742).

DE: Het charteren van buitenlandse schepen door Duitse ingezetenen kan aan een wederkerigheidsvoorwaarde onderworpen zijn (CPC 7213, 7223 en 83103).

EU: Voorbehoud van het recht om een gedifferentieerde behandeling toe te kennen op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake internationaal goederenvervoer (met inbegrip van gecombineerd vervoer — weg/spoor) en passagiersvervoer, die zijn gesloten tussen de EU of de EU-lidstaten en derde landen (CPC 7111, 7112, 7121, 7122 en 7123). Deze behandeling kan:

- a) het verlenen van de betrokken vervoersdiensten tussen de overeenkomstsluitende partijen, dan wel over het grondgebied van de overeenkomstsluitende partijen, voorbehouden aan of beperken tot voertuigen die in een van de overeenkomstsluitende partijen zijn geregistreerd⁽²⁾; of
- b) voor dergelijke voertuigen belastingvrijstelling verlenen.

⁽¹⁾ Dit geldt voor Oost-Europese ondernemingen die met één of meer Noordse ondernemingen samenwerken.

⁽²⁾ Voor Oostenrijk heeft het gedeelte van de meestbegunstigingsbehandelingsvrijstelling inzake verkeersrechten betrekking op alle landen waarmee bilaterale overeenkomsten inzake vervoer over de weg of andere overeenkomsten inzake vervoer over de weg zijn gesloten of in de toekomst in overweging kunnen worden genomen.

BG: Maatregelen die overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten zijn genomen en die de verlening van dit soort vervoersdiensten voorbehouden of beperken en de voorwaarden daarvoor specificeren, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen, op het grondgebied van Bulgarije of over de Bulgaarse grenzen heen (CPC 7111 en 7112).

HR: Maatregelen die worden toegepast overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die het verlenen van vervoersdiensten voorbehouden of beperken en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Kroatië naar de betrokken partijen (CPC 7111 en 7112).

CZ: Maatregelen die zijn genomen overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die het verlenen van vervoersdiensten voorbehouden of beperken en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Tsjechië naar de betrokken partijen (CPC 7121, 7122 en 7123).

EE: Toekenning van een gedifferentieerde behandeling op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake internationaal goederenvervoer (met inbegrip van gecombineerd vervoer — weg/spoor) die het verlenen van vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Estland naar de betrokken partijen voorbehouden aan of beperken tot voertuigen die in een van de partijen zijn geregistreerd, en die belastingvrijstelling verlenen voor dergelijke voertuigen.

LT: Maatregelen die zijn genomen overeenkomstig bilaterale overeenkomsten en die de bepalingen voor vervoersdiensten en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van bilaterale doorvoer en andere vergunningen voor vervoer in, door en uit het grondgebied van Litouwen naar de betrokken partijen, alsook wegenbelastingen en -heffingen (CPC 7121, 7122 en 7123).

SK: Maatregelen die zijn genomen overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten, en die het verlenen van vervoersdiensten voorbehouden of beperken en operationele voorwaarden vaststellen, met inbegrip van doorvoervergunningen of preferentiële wegenbelastingen voor vervoersdiensten naar, in, door en vanuit Slowakije naar de betrokken partijen (CPC 7121, 7122 en 7123).

ES: In Spanje kan toestemming voor de vestiging van een commerciële aanwezigheid worden geweigerd aan dienstverleners uit landen die Spaanse dienstverleners geen effectieve markttoegang verlenen (CPC 7123).

BG, CZ en SK: Maatregelen die overeenkomstig bestaande of toekomstige overeenkomsten zijn genomen, en die verkeersrechten en operationele voorwaarden regelen, alsook de verlening van vervoersdiensten op het grondgebied van Bulgarije, Tsjechië en Slowakije en tussen de betrokken landen.

EU: Toekenning van een gedifferentieerde behandeling op grond van bestaande of toekomstige bilaterale overeenkomsten inzake de volgende aanvullende diensten voor de luchtvaart:

- a) verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten;
- b) geautomatiseerde boekingsystemen (CRS); en
- c) andere aanvullende diensten voor de luchtvaart zoals grondafhandeling en luchthavenbeheer.

Wat het onderhoud en de reparatie van luchtvaartuigen en onderdelen betreft, behoudt de EU zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een derde land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van bestaande of toekomstige handelsovereenkomsten uit hoofde van artikel V van de GATS.

EU: Alleen door de EU gemachtigde erkende organisaties mogen namens lidstaten wettelijk voorgeschreven onderzoeken en certificeringen van schepen verrichten. Vestiging kan vereist zijn.

PL: Voor zover Armenië het verlenen van vervoersdiensten in en door het grondgebied van Armenië door Poolse passagiers- en goederenvervoerders toestaat, zal Polen het verlenen van vervoersdiensten door Armeense passagiers- en goederenvervoerders in en door het grondgebied van Polen onder dezelfde voorwaarden toestaan.

A. Landbouw, jacht, bosbouw en bosexploitatie

FR: Voor de vestiging van landbouwbedrijven door niet-EU-vennootschappen en de aankoop van wijngaarden door niet-EU-investeerdere is toestemming vereist.

AT, HR, HU, MT, RO: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor landbouwactiviteiten.

CY: Een participatie van investeerders van ten hoogste 49 % is toegestaan.

FI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de rendierhouderij.

IE: Voor vestiging met betrekking tot activiteiten op het gebied van verwerking tot meel door Armeense ingezetenen is toestemming vereist.

BG: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor bosexploitatieactiviteiten.

SE: Uitsluitend Sami mogen eigendomsrechten bezitten en uitoefenen in verband met de rendierhouderij.

B. Visserij en aquacultuur

EU: Tenzij anders bepaald, zijn de toegang tot en het gebruik van biologische hulpbronnen en visserijgronden die zich bevinden in maritieme wateren die onder de soevereiniteit of de jurisdictie van EU-lidstaten vallen, beperkt tot vissersvaartuigen die de vlag van een EU-lidstaat voeren.

CY: Vissersboten/-schepen mogen voor maximaal 49 % eigendom zijn van niet-EU-ingezetenen en toestemming is vereist.

SE: Schepen worden als Zweeds beschouwd en mogen onder de Zweedse vlag varen indien meer dan de helft van de aandelen eigendom is van Zweedse onderdanen of Zweedse rechtspersonen. De overheid kan buitenlandse vaartuigen toestemming verlenen om de Zweedse vlag te voeren als hun operaties onder Zweedse zeggenschap staan of als de eigenaar permanent in Zweden is gevestigd. Vaartuigen die voor 50 % of meer eigendom zijn van EER-ingezetenen of ondernemingen die hun statutaire zetel, centrale bestuur of hoofdvestiging binnen de EER hebben, en vanuit Zweden worden beheerd, mogen eveneens in het Zweedse register worden ingeschreven. Een voor de beroepsvisserij benodigde professionele visvergunning kan worden afgegeven indien er een band bestaat met de Zweedse visserijsector. Die band kan er bijvoorbeeld in bestaan dat de helft van de waarde van de vangst in een kalenderjaar plaatsvindt in Zweden, dat de helft van de visreizen vertrekt vanuit een Zweedse haven of dat de helft van de vissers van de vloot in Zweden woont. Voor vaartuigen van meer dan vijf meter is naast de visvergunning eveneens een scheepsvergunning vereist. Deze vergunning wordt afgegeven indien het vaartuig bijvoorbeeld in het nationale register staat ingeschreven en een concrete economische band met Zweden heeft. De commandant van een handelsvaartuig of een traditioneel vaartuig moet een onderdaan van een EER-land zijn. Het Zweedse Vervoeragentschap kan vrijstelling verlenen.

SI: Tijdens doorvoer door de territoriale wateren van Slovenië door buitenlandse vissersvaartuigen is elke vorm van visserij, visvangst of vangst van andere mariene organismen in de zee of op de zeebodem verboden. Dit verbod geldt ook voor buitenlandse vissersboten. Schepen mogen onder Sloveense vlag varen indien meer dan de helft van het schip eigendom is van burgers van de Europese Unie of van rechtspersonen die hun hoofdvestiging in een EU-lidstaat hebben. Aquacultuurbedrijven die mariene organismen kweken voor bestandherstel, moeten zijn geregistreerd in Slovenië.

UK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de aankoop van vaartuigen onder de vlag van het Verenigd Koninkrijk, tenzij de investering voor ten minste 75 % wordt gedaan door Britse staatsburgere en/of ondernemingen die voor ten minste 75 % in handen zijn van Britse staatsburgere, die in beide gevallen ingezetene moeten zijn van het Verenigd Koninkrijk. De vaartuigen moeten onder beheer, bestuur en zeggenschap vanuit het Verenigd Koninkrijk staan.

C. Winning van delfstoffen

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor rechtspersonen die onder zeggenschap staan ⁽¹⁾ van natuurlijke personen of rechtspersonen uit een niet-EU-land dat goed is voor meer dan 5 % van de EU-invoer van olie of aardgas. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de oprichting van rechtstreekse filialen (oprichting als vennootschap is vereist).

D. Industrie

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor rechtspersonen die onder zeggenschap staan ⁽²⁾ van natuurlijke personen of rechtspersonen uit een niet-EU-land dat goed is voor meer dan 5 % van de EU-invoer van olie of aardgas. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de oprichting van rechtstreekse filialen (oprichting als vennootschap is vereist).

IT: Eigenaren van een uitgeverij of een drukkerij en uitgevers moeten onderdaan zijn van een EU-lidstaat. Ondernemingen moeten hun hoofdkantoor in een EU-lidstaat hebben.

HR: Ingezetenschap vereist voor uitgave, druk en reproductie van opgenomen media.

SE: Eigenaren (natuurlijke personen) van in Zweden gedrukte en uitgegeven tijdschriften moeten in Zweden wonen of de nationaliteit van een EER-land hebben. Eigenaren (rechtspersonen) van dergelijke tijdschriften moeten in de EER gevestigd zijn. Voor tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, en voor technische opnames, moet een verantwoordelijke uitgever worden aangewezen die in Zweden woont.

Productie, transmissie en distributie voor eigen rekening van elektriciteit, gas, stoom en warm water ⁽³⁾ (met uitzondering van de productie van elektriciteit met kernenergie).

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de productie van elektriciteit, de transmissie en distributie van elektriciteit voor eigen rekening, de productie van gas, en de distributie van gasvormige brandstoffen.

Voor de productie, transmissie en distributie van stoom en warm water:

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor rechtspersonen die onder zeggenschap staan ⁽⁴⁾ van natuurlijke personen of rechtspersonen uit een niet-EU-land dat goed is voor meer dan 5 % van de EU-invoer van olie, elektriciteit of aardgas. Niet geconsolideerd voor de oprichting van rechtstreekse filialen (oprichting als vennootschap is vereist).

FI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de productie, transmissie en distributie van stoom en warm water.

1. Zakelijke diensten

Vrije beroepen

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot juridisch advies, juridische documentatie en certificering die worden verstrekt door beoefenaren van juridische beroepen die met publieke functies zijn belast, zoals notarissen, gerechtsdeurwaarders of andere ambtenaren, en voor wat betreft diensten van deurwaarders die bij een officieel overheidsbesluit zijn benoemd.

⁽¹⁾ Een rechtspersoon staat onder zeggenschap van een of meer andere natuurlijke personen of rechtspersonen wanneer die bevoegd zijn om een meerderheid van de directeurs te benoemen of om de activiteiten op een andere manier juridisch te sturen. In het bijzonder wanneer meer dan 50 % van de aandelen in handen zijn van één rechtspersoon, wordt deze geacht zeggenschap hebben.

⁽²⁾ Een rechtspersoon staat onder zeggenschap van een of meer andere natuurlijke personen of rechtspersonen wanneer die bevoegd zijn om een meerderheid van de directeurs te benoemen of om de activiteiten op een andere manier juridisch te sturen. In het bijzonder wanneer meer dan 50 % van de aandelen in handen zijn van één rechtspersoon, wordt deze geacht zeggenschap hebben.

⁽³⁾ De horizontale beperking inzake nutsbedrijven is van toepassing.

⁽⁴⁾ Een rechtspersoon staat onder zeggenschap van een of meer andere natuurlijke personen of rechtspersonen wanneer die bevoegd zijn om een meerderheid van de directeurs te benoemen of om de activiteiten op een andere manier juridisch te sturen. In het bijzonder wanneer meer dan 50 % van de aandelen in handen zijn van één rechtspersoon, wordt deze geacht zeggenschap hebben.

EU: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor de beoefening van het interne recht (EU-recht en nationaal recht), geldt een nationaliteits- en/of ingezetenschapsvereiste.

AT: Voor de verlening van juridische diensten via een commerciële aanwezigheid geldt een nationaliteitsvereiste. De participatie van buitenlandse advocaten (die in hun eigen land volledig gekwalificeerd moeten zijn) in het aandelenkapitaal van een advocatenkantoor en hun aandeel in het bedrijfsresultaat mogen maximaal 25 % bedragen. Zij mogen in de besluitvorming geen beslissende invloed hebben. Voor buitenlandse minderheidsinvesteerders, of hun gekwalificeerde personeel, is het verlenen van juridische diensten uitsluitend toegestaan met betrekking tot internationaal publiekrecht en het recht van de jurisdictie waar de investeerder of zijn personeel gekwalificeerd is als advocaat; voor het verlenen van juridische diensten met betrekking tot intern recht (EU-recht en nationaal recht), met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie nodig, en hiervoor geldt een nationaliteitsvereiste.

AT: Accountants, boekhouders, auditors en belastingconsulenten die op grond van buitenlandse wetgeving gerechtigd zijn hun beroep uit te oefenen, mogen voor maximaal 25 % in het aandelenkapitaal van een bedrijf participeren en mogen niet meer dan 25 % van de stemrechten hebben.

AT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor medische beroepen (met uitzondering van psychologen en psychotherapeuten).

AT, BG, HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot het verlenen van juridische diensten met betrekking tot intern recht (EU-recht en nationaal recht).

AT, CY, EE, MT, SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor dierenartsen.

BE: Voor juridische diensten gelden quota voor de vertegenwoordiging voor het Hof van Cassatie in andere dan strafzaken.

BG: Buitenlandse advocaten mogen alleen onderdanen van hun eigen land wettelijk vertegenwoordigen, mits op basis van wederkerigheid en in samenwerking met een Bulgaarse advocaat. Voor juridische bemiddeling is permanent ingezetenschap vereist.

BG: Voor juridische diensten zijn sommige rechtsvormen („*advokatsko sadrujue*” en „*advokatsko drujestvo*”) voorbehouden aan advocaten die in Bulgarije ten volle tot de balie zijn toegelaten.

BG: Buitenlandse auditors (uit andere dan EU-/EER-landen) mogen auditdiensten verlenen, maar uitsluitend op basis van wederkerigheid en mits drie kwart van de leden van de raad van bestuur en de geregistreerde auditors die voor rekening van de organisatie audits verrichten, voldoen aan eisen die gelijkwaardig zijn aan die welke gelden voor Bulgaarse auditors.

BG: Voor bemiddelingsdiensten is permanent ingezetenschap in Bulgarije vereist. Voor diensten in verband met belastingen is de nationaliteit van een EU-lidstaat vereist.

BG: Wat architecten, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, ingenieurs en geïntegreerde technische diensten betreft, kunnen buitenlandse natuurlijke personen en rechtspersonen die krachtens hun nationale wetgeving erkend zijn als ontwerper en hiervoor over een vergunning beschikken, alleen dan onafhankelijk werken ontwerpen en toezicht op de bouw ervan uitoefenen nadat zij een aanbestedingsprocedure hebben gewonnen en als contractant zijn geselecteerd onder de voorwaarden en volgens de procedure die is neergelegd in de wetgeving inzake overheidsopdrachten.

BG: Wat architecten, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, ingenieurs en geïntegreerde technische diensten betreft, moeten Armeense investeerders voor projecten van nationaal of regionaal belang werken in partnerschap met of als onderaannemers van lokale investeerders. Buitenlandse architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten moeten ten minste twee jaar ervaring in de bouwsector hebben. Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten moeten de Bulgaarse nationaliteit hebben.

BG: Voor stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten geldt een nationaliteitsvereiste.

BG, CY, MT, SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel.

CY: Voor architecten, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, ingenieurs en geïntegreerde technische diensten geldt een nationaliteitsvereiste.

CY: Nationaliteit van een EER-land of Zwitserland evenals ingezetenschap (commerciële aanwezigheid) is vereist voor het verlenen van juridische diensten, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken. Alleen advocaten die aan de balie zijn ingeschreven, mogen vennoot, aandeelhouder of lid van de raad van bestuur van een advocatenkantoor op Cyprus zijn. Er gelden niet-discriminerende voorwaarden inzake de rechtsvorm. Voor volledige toelating tot de balie geldt een nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste.

CZ: Nationaliteit van een EER-land of Zwitserland evenals ingezetenschap in Tsjechië is vereist voor het verlenen van juridische diensten met betrekking tot intern recht (EU-recht en nationaal recht), met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken. Er gelden niet-discriminerende voorwaarden inzake de rechtsvorm.

CZ, HU, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor verloskundigen.

CY: Buitenlandse auditors moeten toestemming aanvragen, waarvoor bepaalde voorwaarden gelden.

BG, CY, CZ, EE, MT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor artsen (met inbegrip van psychologen) en tandartsen.

CZ, SK: Voorbehoud van het recht om te vereisen dat voor het verlenen van auditdiensten ten minste 60 % van het kapitaal of van de stemrechten in handen is van onderdanen (CPC 86211 en 86212 anders dan accountants).

CZ: Wat artsen (met inbegrip van psychologen), tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel betreft, is de toegang beperkt tot natuurlijke personen. Voor buitenlandse natuurlijke personen is toestemming van de bevoegde instantie vereist.

CZ: Wat dierenartsen betreft, is de toegang beperkt tot natuurlijke personen. Toestemming van de veterinaire dienst is vereist.

DK: Volgens de Deense wet op het procesrecht mag een advocatenkantoor uitsluitend tot doel hebben het recht te beoefenen. Advocaten die hun praktijk binnen een advocatenkantoor uitoefenen en andere aandeelhoudende medewerkers van de vennootschap zijn samen met het kantoor persoonlijk aansprakelijk voor vorderingen die voortvloeien uit hun bijstand aan een cliënt. Daarnaast moet 90 % van de aandelen van een Deens advocatenkantoor in handen zijn van advocaten met een Deense vergunning tot uitoefening van het juridische beroep, in Denemarken geregistreerde EU-advocaten of in Denemarken geregistreerde advocatenkantoren.

DK: Voor de uitvoering van wettelijk verplichte audits is Deense goedkeuring als auditor vereist. Daarvoor is ingezetenschap in een EU- of EER-land verplicht. Maximaal 10 % van de stemrechten in erkende auditbureaus en bureaus die niet zijn goedgekeurd overeenkomstig de regelgeving inzake de toepassing van de achtste richtlijn inzake wettelijk verplichte audits.

DK: Buitenlandse accountants kunnen na toestemming van de Deense ondernemingsautoriteit partnerschappen met in Denemarken officieel erkende accountants aangaan.

DK: Wat dierenartsen betreft, is de toegang beperkt tot natuurlijke personen.

EL: Voor het verkrijgen van een vergunning om als erkend auditor te mogen optreden, geldt een nationaliteitsvereiste.

EL: Voor tandtechnici geldt een nationaliteitsvereiste.

ES: Om juridische diensten met betrekking tot het EU-recht en het recht van een EU-lidstaat te mogen verlenen, kan commerciële aanwezigheid worden verlangd in een van de rechtsvormen die uit hoofde van de nationale wetgeving zijn toegestaan, op niet-discriminerende basis. Bepaalde rechtsvormen kunnen uitsluitend voorbehouden zijn aan advocaten die tot de balie zijn toegelaten, eveneens op niet-discriminerende basis.

FI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor vertegenwoordiging voor rechtbanken anders dan octrooigemachtigden en „asianajaja”.

FI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot door de overheid of particulier gefinancierde gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (dwz. artsen, met inbegrip van psychologen, tandartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel).

FI: Ten minste één van de auditors van een Finse vennootschap moet Fins ingezetene zijn.

FI, HU, NL: Ingezetenschapsvereiste voor octrooigemachtigden (deel van CPC 861).

FR: Wat juridische diensten betreft, zijn bepaalde rechtsvormen („*association d'avocats*” en „*société en participation d'avocat*”) voorbehouden aan advocaten die in Frankrijk ten volle tot de balie zijn toegelaten. In een advocatenkantoor dat diensten verleent met betrekking tot Frans of EU-recht, moet ten minste 75 % van de partners die 75 % van de aandelen in handen hebben, advocaten zijn die in Frankrijk ten volle tot de balie zijn toegelaten.

FR: Wat architecten, artsen, psychologen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel betreft, hebben buitenlandse investeerders uitsluitend toegang tot de rechtsvormen „*société d'exercice libéral*” (*sociétés anonymes, sociétés à responsabilité limitée ou sociétés en commandité par actions*) en „*société civile professionnelle*”.

FR: Voor artsen (met inbegrip van psychologen), tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel geldt een nationaliteitsvereiste. Voor verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel is toegang voor buitenlanders evenwel mogelijk binnen jaarlijks vastgestelde quota.

FR: Voor dierenartsen zijn een nationaliteitsvereiste en wederkerigheid van toepassing.

HR: Niet geconsolideerd, behalve voor adviezen over het recht van het eigen land, buitenlands recht en internationaal recht. Vertegenwoordiging van partijen voor de rechtbank kan alleen worden verricht door leden van de Kroatische balie (in het Kroatisch: „*odvjetnici*”). Om lid te worden van de balie is Kroatisch staatsburgerschap vereist. Bij gerechtelijke procedures die een internationaal element omvatten, kunnen de partijen wel worden vertegenwoordigd voor de arbitragerechtbank. Hierbij gaat het om ad-hocrechtbanken door advocaten die in een ander land lid zijn van de balie.

HR: Om auditdiensten te verrichten is een vergunning vereist.

HR: Natuurlijke personen en rechtspersonen mogen bouwkundige en civieltechnische diensten leveren na goedkeuring door respectievelijk de Kroatische beroepsvereniging van architecten en de Kroatische beroepsvereniging van ingenieurs.

HR: Voor alle personen die rechtstreeks aan patiënten diensten verlenen of patiënten behandelen, is een vergunning van de beroepsvereniging vereist.

EL: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot tandtechnici. EU-burgerschap vereist voor kwalificatie als erkend auditor en voor dierenartsen.

ES: EU-burgerschap vereist voor erkende auditors en voor advocaten op het gebied van industriële eigendom.

HU: Een vestiging moet de vorm aannemen van een partnerschap met een Hongaarse advocaat (*ügyvéd*), een Hongaars advocatenkantoor (*ügyvédi iroda*) of een vertegenwoordiging.

HU: Ingezetenschapsvereiste voor dierenartsen die niet de nationaliteit van een EER-land hebben.

LV: Nationaliteitsvereiste voor beëdigde advocaten, aan wie wettelijke vertegenwoordiging in strafzaken voorbehouden is.

LV: In een handelsonderneming van beëdigde auditors moet meer dan 50 % van de aandelen met stemrecht in handen zijn van beëdigde auditors of handelsondernemingen van in de EU of de EER beëdigde auditors. Advocaten uit andere landen mogen uitsluitend ingevolge bilaterale overeenkomsten inzake wederzijdse rechtsbijstand als advocaat voor de rechtbank optreden.

LT: Voor octrooiadvocaten geldt een nationaliteitsvereiste.

LT: Auditverslagen moeten worden opgesteld in samenwerking met een in Litouwen officieel erkende auditor. Ten minste drie kwart van de aandelen van een auditonderneming moeten toebehoren aan auditors of auditondernemingen uit de EU of de EER. Vestiging is niet toegestaan in de vorm van een naamloze vennootschap (AB).

LT: Advocaten uit andere landen mogen uitsluitend ingevolge bilaterale overeenkomsten inzake wederzijdse rechtsbijstand als advocaat voor de rechtbank optreden.

LT: Voor artsen (met inbegrip van psychologen) en tandartsen is toestemming vereist, waarbij wordt uitgegaan van een vraaggestuurd gezondheidszorgplan op basis van de bevolkingsomvang en de aanwezige artsen en tandartsen.

PL: Hoewel voor EU-advocaten andere soorten rechtsvormen beschikbaar zijn, hebben buitenlandse advocaten uitsluitend toegang tot de rechtsvormen geregistreerde vennootschap of commanditaire vennootschap.

PL: EU-burgerschap vereist voor dierenartsen. Buitenlanders kunnen toestemming aanvragen om het beroep van dierenarts uit te oefenen.

PL: Voor auditors geldt een nationaliteitsvereiste.

PT: Voor juridische diensten geldt een nationaliteitsvereiste voor toegang tot het beroep van „*solicitador*” en voor gemachtigden inzake industriële eigendom.

SK: Ingezetenschap vereist voor registratie bij de beroepsvereniging en het verlenen van diensten door architecten, ingenieurs en dierenartsen. Wat dierenartsen betreft, is de toegang beperkt tot natuurlijke personen.

SK: Nationaliteit van een EER-land of Zwitserland evenals ingezetenschap is vereist voor het verlenen van juridische diensten met betrekking tot intern recht, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken.

SE: Voor juridische diensten is voor toelating tot de balie, die vereist is om de Zweedse titel „*Advokat*” te mogen gebruiken, ingezetenschap in de EU, de EER, of Zwitserland vereist. De raad van bestuur van de Zweedse vereniging van advocaten kan vrijstelling verlenen. Voor beoefening van het interne recht is toelating tot de balie niet vereist. Een lid van de Zweedse vereniging van advocaten mag alleen in dienst worden genomen door een lid van de balie of een onderneming die de activiteiten van een lid van de balie verricht. Een lid van de balie mag evenwel wel in dienst worden genomen door een buitenlandse onderneming. De bevoegde autoriteit kan vrijstelling verlenen van deze vereiste. Er gelden EER-vereisten in verband met de benoeming van certificeerders van economische plannen.

SE: Alleen in Zweden erkende of gecertificeerde auditors en in Zweden geregistreerde auditkantoren mogen wettelijk verplichte audits uitvoeren bij bepaalde rechtspersonen, met inbegrip van alle vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, en bij natuurlijke personen. Alleen in Zweden erkende auditors en geregistreerde registeraccountancy-ondernemingen mogen aandeelhouder zijn van of vennoot zijn in ondernemingen die erkende audits uitvoeren (voor officiële doeleinden). Ingezetenschap in de EER of Zwitserland is vereist voor certificering of erkenning. De titels „erkend auditor” en „gecertificeerde auditor” mogen alleen worden gebruikt door auditors die zijn erkend of gecertificeerd in Zweden. Auditors van coöperatieve verenigingen of bepaalde andere ondernemingen die geen gecertificeerde of erkende accountants zijn, moeten in een EER-land wonen. De bevoegde autoriteit kan vrijstelling verlenen van deze vereiste (CPC 86211 en CPC 86212, anders dan accountants).

SI: Voor vertegenwoordiging voor rechtbanken tegen betaling is commerciële aanwezigheid in Slovenië verplicht. Een buitenlandse advocaat die in het buitenland zijn beroep mag uitoefenen, mag juridische diensten verlenen of het recht beoefenen op de voorwaarden van artikel 34 bis van de wet op de advocatuur, mits is voldaan aan de voorwaarde van feitelijke wederkerigheid. Of aan deze laatste voorwaarde is voldaan, wordt gecontroleerd door het ministerie van Justitie. Commerciële aanwezigheid voor door de Sloveense balie benoemde advocaten is beperkt tot individueel gevestigde advocaten, advocatenkantoren in de vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of advocatenkantoren met onbeperkte aansprakelijkheid (personenvennootschap). De activiteiten van advocatenkantoren zijn beperkt tot het uitoefenen van het beroep van advocaat. Alleen advocaten mogen vennoot zijn in een advocatenkantoor.

SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot accountants, boekhouders en auditors. Commerciële aanwezigheid is vereist. Een auditkantoor van een derde land mag aandelen hebben in of een partnerschap vormen met een Sloveens auditkantoor, op voorwaarde dat op grond van de wetgeving van dat derde land het omgekeerde is toegestaan aan Sloveense auditkantoren. Ten minste één lid van de raad van bestuur van een in Slovenië gevestigd auditkantoor moet permanent ingezetene van Slovenië zijn.

SI: Artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen en apothekers moeten een vergunning hebben van de beroepsvereniging; andere gezondheidswerkers moeten zijn geregistreerd.

SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot sociale geneeskunde, hygiënische, epidemiologische, medisch-ecologische diensten, levering van bloed, bloedpreparaten en transplantaten, en autopsie.

Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen⁽¹⁾ (CPC 63211)

AT: De detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Voor de exploitatie van een apotheek is de nationaliteit van een EER-land of de Zwitserse nationaliteit vereist. Voor het huren en beheren van een apotheek is de nationaliteit van een EER-land of de Zwitserse nationaliteit vereist.

BG: Apothekers moeten permanent ingezetene zijn.

CY: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen en de levering van geneesmiddelen en andere diensten door apothekers (CPC 63211).

DE: Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Voor een vergunning om zich als apotheker te vestigen en/of een apotheek te openen voor de detailhandel van voor het algemene publiek bestemde farmaceutische producten en bepaalde medische goederen is ingezetenschap vereist. Onderdanen van andere landen of personen die niet het Duitse apothekersexamen hebben afgelegd, kunnen alleen een vergunning verkrijgen voor de overname van een apotheek die in de voorgaande drie jaren reeds bestond. Deze voorwaarde geldt niet voor aanvragers wier kwalificatie al voor andere doeleinden is erkend. Daarnaast moeten aanvragers gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren het beroep van apotheker in Duitsland hebben uitgeoefend. Onderdanen van niet-EER-landen komen niet in aanmerking voor een vergunning voor de vestiging van een apotheek.

EE: De detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Postorderverkoop van geneesmiddelen en de levering van via internet bestelde geneesmiddelen per post of via koeriersdiensten is verboden.

EL: Alleen natuurlijke personen die erkend apotheker zijn en door erkende apothekers opgerichte ondernemingen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Voor de exploitatie van een apotheek is de nationaliteit van een EU-lidstaat vereist.

ES: Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Elke apotheker kan maximaal één vergunning verkrijgen. Voor vestigingsvergunningen wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: geografische concentratie in het gebied.

⁽¹⁾ Het verstrekken van farmaceutische producten aan het grote publiek is, net als het verlenen van andere diensten, onderworpen aan de vergunnings- en kwalificatievereisten en -procedures die in de EU-lidstaten gelden. In de regel is deze activiteit voorbehouden aan apothekers. In een aantal EU-lidstaten is alleen het verstrekken van farmaceutische geneesmiddelen op voorschrift voorbehouden aan apothekers.

FI, SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de detailhandel in geneesmiddelen en de levering van geneesmiddelen aan het grote publiek (CPC 63211).

FR: Voor de exploitatie van een apotheek is de nationaliteit van een EER-land of de Zwitserse nationaliteit vereist. Voor buitenlandse apothekers is toestemming tot vestiging mogelijk binnen jaarlijks vastgestelde quota.

HU: Voor de exploitatie van een apotheek is de nationaliteit van een EER-land of de Zwitserse nationaliteit vereist.

IT: Voor een vergunning om zich als apotheker te vestigen en/of een apotheek te openen voor de detailhandel van voor het algemene publiek bestemde farmaceutische producten en bepaalde medische goederen is ingezetenschap vereist.

LT: De detailhandel in geneesmiddelen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Onlineverkoop van geneesmiddelen op voorschrift is verboden.

LV: Om een zelfstandige apotheek te beginnen, moet een buitenlandse apotheker of apothekersassistent met een opleiding uit een land dat geen EU-lidstaat of EER-land is, ten minste één jaar in een apotheek werken onder toezicht van een apotheker.

SI: In Slovenië zijn eerstelijnsapotheken in handen van gemeenten. Het netwerk van farmaceutische diensten bestaat uit overheidsapotheken, die in handen zijn van gemeenten, en particuliere apotheken met een vergunning (die voor het grootste deel in handen moeten zijn van een erkende apotheker). Postorderverkoop van geneesmiddelen op voorschrift is verboden.

SK: Ingezetenschapsvereiste.

Onderzoek en ontwikkeling (O&O)

EU: De EU behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot O&O waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt verstrekt en die derhalve niet als particulier gefinancierd worden beschouwd, en waarvoor exclusieve rechten en/of vergunningen alleen worden toegekend aan onderdanen van de EU-lidstaten en aan rechtspersonen uit de EU die hun hoofdvestiging in de EU hebben (CPC 851, 852 en 853).

Onroerend goed

CY: Nationaliteitsvereiste.

DK: Alleen natuurlijke personen die aanwezig zijn op het Deense grondgebied en die zijn toegelaten tot het register, mogen de titel „vastgoedmakelaar” gebruiken. In sectie 6, lid 1, van de Wet op de verkoop van onroerend goed zijn de vereisten voor toelating tot het register neergelegd, waaronder ingezetenschap in de EU, de EER of Zwitserland. Deze wet geldt alleen voor de verlening van diensten in verband met onroerend goed aan consumenten, niet voor de verhuur van onroerend goed.

PT: Voor natuurlijke personen is ingezetenschap in een EER-land vereist. Voor rechtspersonen is oprichting naar het recht van een EER-land vereist.

Verhuur/lease zonder bedieningspersoneel

A. Schepen

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de oprichting van een geregistreerde onderneming om een vloot te laten varen onder de vlag van de staat waar de onderneming gevestigd is.

CY: Schepen mogen voor maximaal 49 % eigendom zijn van niet-EU-ingezetenen.

LT: Schepen moeten eigendom zijn van Litouwse natuurlijke personen of in Litouwen gevestigde ondernemingen.

SE: Armeense eigenaren mogen alleen onder Zweedse vlag varen wanneer het Zweedse belang aantoonbaar doorslaggevend is.

B. Luchtvaartuigen

EU: Luchtvaartuigen die door luchtvaartmaatschappijen uit de EU worden gebruikt, moeten zijn geregistreerd in de EU-lidstaat die aan de maatschappij een vergunning heeft verleend of, indien de vergunningverlenende EU-lidstaat zulks toestaat, elders in de EU. Voor registratie kan worden verlangd dat luchtvaartuigen eigendom zijn van natuurlijke personen die aan specifieke nationaliteitscriteria voldoen, of van ondernemingen die voldoen aan specifieke criteria betreffende eigendom van kapitaal en zeggenschap.

C. Andere vervoermiddelen

SE: Ingezetenschap in een EER-land verplicht (CPC 83101).

D. Andere

BE, FR: Voorbehoud van het recht om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de verhuur en lease van videobanden (CPC 83202).

Andere zakelijke diensten

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot diensten in verband met landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881), visserij (CPC 882) en industrie (CPC 884 en 885), met uitzondering van adviseurs en consultants).

BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201).

AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SI, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor arbeidsbemiddeling (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de terbeschikkingstelling van ondersteunend kantoorpersoneel (CPC 87203).

EU, met uitzondering van HU en SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor het leveren van huishoudelijke hulp, arbeidskrachten voor handel en industrie, verpleegkundig en ander personeel. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.

EU, met uitzondering van BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE en UK: Nationaliteitsvereisten en ingezetenschapsvereiste voor personeelsvoorziening.

EU, met uitzondering van AT en SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor opsporingsdiensten. Ingezetenschap of commerciële aanwezigheid vereist; er kunnen nationaliteitsvereisten gelden.

AT: Wat arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsvoorziening betreft (CPC 8720), kan toestemming alleen worden verleend aan rechtspersonen die hun hoofdkantoor in de EER hebben en waarvan de leden van de raad van bestuur of de beherende vennoten/aandeelhouders die bevoegd zijn de rechtspersoon te vertegenwoordigen, de nationaliteit van een EER-land hebben en in de EER wonen.

BG, CY, CZ, DK, EE, FI, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SL, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot beveiligingsdiensten (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309).

BG, SK, HR, HU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot officiële vertaling en vertolking (deel van CPC 87905).

BE: Wat beveiligingsdiensten betreft, moeten managers EU-burger zijn en in de EU wonen. Voor kredietrapportage wordt het recht voorbehouden om een nationaliteitsvereiste te stellen voor consumentenkredietgegevensbanken (deel van CPC 87901). Nationaliteitsvereiste voor incassobureaus.

BG: Vestigings- en nationaliteitsvereiste voor activiteiten met betrekking tot luchtfotografie, geodesie, kadastraal onderzoek en cartografie in verband met de bestudering van bewegingen van de aardkorst. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor opsporing, technische keuring en controle, diensten op contractbasis met betrekking tot herstel en ontmanteling van uitrusting voor olie- en gasvelden. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor officiële vertalingen en vertolkingen.

CY: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot technische keuring en controle en diensten in verband met geologie, geofysica, kadastraal onderzoek en cartografie.

CZ: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot incassobureaus.

DE: Nationaliteitsvereiste voor beëdigde tolken.

DE: Nationaliteitsvereisten en ingezetenschapsvereiste voor personeelsvoorziening.

DK: Ingezetenschapsvereiste voor individuele personen die toestemming aanvragen voor beveiligingsdiensten en voor managers en de meerderheid van de raad van bestuur van een rechtspersoon die toestemming aanvraagt voor beveiligingsdiensten. Ingezetenschap is evenwel niet vereist wanneer dit voortvloeit uit internationale verdragen of instructies van de minister van Justitie. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de bewaking van vliegvelden.

EE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor beveiligingsdiensten. EU-burgerschap vereist voor beëdigde vertalers.

ES: Voor beveiligingsdiensten is nationaliteit van een EER-land verplicht voor natuurlijke personen en rechtspersonen en voor particulier veiligheidspersoneel.

FI: EER-ingezetenschap vereist voor erkende vertalers.

FR: Buitenlandse investeerders hebben specifieke toestemming nodig voor exploratie en voor prospectie voor wetenschappelijke en technische adviezen.

HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor opsporings- en beveiligingsdiensten. Voor drukkerijen en uitgeverijen geldt een ingezetenschapsvereiste voor uitgeverijbestuur en redactieraad.

HU: Voor arbitrage- en bemiddelingsdiensten (CPC 86602) zijn toestemming en ingezetenschap vereist.

IT: Nationaliteitsvereiste (Italië of EU) en ingezetenschapsvereiste voor de noodzakelijke toestemming voor beveiligings- en bewakingsdiensten. Eigenaren van een uitgeverij of een drukkerij en uitgevers moeten onderdaan zijn van een EU-lidstaat. Ondernemingen moeten hun hoofdkantoor in een EU-lidstaat hebben. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor incassobureaus en kredietrapportage.

LV: Wat opsporingsdiensten betreft, worden vergunningen alleen verleend aan detectivebureaus waarvan het hoofd en elke persoon die een functie in de administratie daarvan heeft, de nationaliteit van een EU- of EER-land hebben. Wat beveiligingsdiensten betreft, kan alleen een vergunning worden verkregen wanneer ten minste de helft van het aandelenkapitaal in het bezit van natuurlijke personen of rechtspersonen uit de EU of de EER is. Alleen nationale rechtspersonen (geen filialen) mogen een uitgeverij oprichten.

LT: Beveiligingsdiensten mogen uitsluitend worden verleend door personen die onderdaan zijn van een EER-land of een NAVO-lidstaat. Alleen nationale rechtspersonen (geen filialen) mogen een uitgeverij oprichten.

LT: Voorbehoud van het recht om de commerciële aanwezigheid van drukkerijen en uitgeverijen te beperken tot nationale rechtspersonen (CPC 88442).

EU, met uitzondering van NL: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor waarborgdiensten (deel van CPC 893).

NL: Om waarborgdiensten te mogen verlenen, is commerciële aanwezigheid in Nederland vereist. Het waarborgen van voorwerpen van edelmetaal is momenteel voorbehouden aan twee Nederlandse overheidsmonopolies (deel van CPC 893).

PL: Wat opsporingsdiensten betreft, kan de beroepsvergunning worden verleend aan een Pools onderdaan of aan een burger van een ander EU- of EER-land of Zwitserland. Wat beveiligingsdiensten betreft, kan de beroepsvergunning worden verleend aan een Pools onderdaan of aan een burger van een ander EU- of EER-land of Zwitserland. EU-burgerschap vereist voor beëdigde vertalers. Poolse nationaliteit vereist voor luchtfotografie en voor hoofdredacteurs van kranten en tijdschriften.

PT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor opsporingsdiensten. EU-burgerschap vereist voor investeerders in incassobureaus en kredietrapportage. Nationaliteitsvereiste voor gespecialiseerd personeel van beveiligingsdiensten.

RO: Voor de schoonmaak van gebouwen geldt een nationaliteitsvereiste voor gespecialiseerd personeel.

SE: Natuurlijke personen die eigenaar zijn van tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, moeten in Zweden wonen of onderdaan zijn van een EER-land. Eigenaren (rechtspersonen) van dergelijke tijdschriften moeten in de EER gevestigd zijn. Voor tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, en voor technische opnames, moet een verantwoordelijke uitgever worden aangewezen die in Zweden woont.

SK: Wat opsporings- en beveiligingsdiensten betreft, kunnen uitsluitend vergunningen worden verleend wanneer er geen gevaar voor de veiligheid bestaat en alle managers onderdaan zijn van een EU- of EER-land of Zwitserland.

2. Communicatiediensten

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot omroepdiensten, met uitzondering van transmissie van programma's via satelliet. Een omroep is de ononderbroken transmissieketen die vereist is voor de distributie van televisie- en radioprogrammasignalen naar het grote publiek. Het begrip omvat niet de toeleveringskoppelingen tussen exploitanten.

BE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot transmissie van programma's via satelliet.

3. Bouwnijverheid en aanverwante civieltechnische diensten

CY: Voor onderdanen van derde landen gelden specifieke voorwaarden en is toestemming voor vestiging verplicht.

4. Distributiediensten

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de handel in wapens, munitie, explosieven en ander oorlogsmaterieel en de handel in chemische producten en edelmetalen (en edelstenen).

EU: In sommige landen gelden nationaliteits- en ingezetenschapsvereisten voor de vestiging van apotheken en tabakswinkels.

HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de handel in tabak en tabaksproducten.

FR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor het verlenen van exclusieve rechten op het gebied van de detailhandel in tabakswaaren.

FI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de handel in alcohol (deel van CPC 62112, 62226, 63107, 8929) en farmaceutische producten (CPC 62251, 62117, 8929).

AT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de handel in farmaceutische producten, met uitzondering van de detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen (CPC 63211). Wat betreft de detailhandel in tabak (CPC 63108) kunnen alleen natuurlijke personen toestemming voor een tabakswinkel aanvragen (EER-onderdanen hebben voorrang).

BG: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de handel in alcoholhoudende dranken, chemische producten, tabak en tabaksproducten, farmaceutische producten en medische en orthopedische goederen, wapens, munitie en militaire uitrusting, aardolie en aardolieproducten, gas, edele metalen en edelstenen.

DE: Alleen natuurlijke personen mogen detailhandelsdiensten op het gebied van geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek verlenen. Voor een vergunning om zich als apotheker te vestigen en/of een apotheek te openen voor de detailhandel van voor het algemene publiek bestemde farmaceutische producten en bepaalde medische goederen is ingezetenschap vereist. Onderdanen van andere landen of personen die het Duitse apothekersexamen niet hebben afgelegd, kunnen alleen een vergunning verkrijgen voor de overname van een apotheek die in de voorgaande drie jaren reeds bestond. Deze voorwaarde geldt niet voor aanvragers wier kwalificatie al voor andere doeleinden is erkend. Daarnaast moeten aanvragers gedurende ten minste drie opeenvolgende jaren het beroep van apotheker in Duitsland hebben uitgeoefend. Onderdanen van niet-EER-landen komen niet in aanmerking voor een vergunning voor de vestiging van een apotheek.

ES: Staatsmonopolie op de detailhandel in tabak. Voor vestiging is de nationaliteit van een EU-lidstaat vereist.

IT: Wat betreft de handel in tabak (deel van CPC 6222, deel van CPC 6310) is voor tussenpersonen tussen groothandel en detailhandel en voor eigenaars van winkels („*magazzini*”) de nationaliteit van een EU-lidstaat vereist.

SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de detailhandel in alcoholhoudende dranken.

6. Milieudiensten

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de levering van diensten in verband met de winning, zuivering en distributie van water voor huishoudens en industriële, commerciële en andere gebruikers, met inbegrip van de levering van drinkwater, en waterbeheer.

SK: Voor de verwerking en recycling van gebruikte batterijen en accu's, afvalolie, oude auto's en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur is oprichting naar het recht van een EU- of EER-land vereist (ingezetenschaapsvereiste) (deel van CPC 9402).

7. Financiële diensten ⁽¹⁾

EU: Alleen bedrijven met statutaire zetel in de Europese Unie kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden. Voor het beheer van unit trusts en beleggingsfondsen moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht met hoofdkantoor en statutaire zetel in dezelfde lidstaat.

AT: Vergunningen voor een filiaal van een buitenlandse verzekeringsmaatschappij worden geweigerd indien de buitenlandse verzekeraar geen rechtsvorm heeft die overeenstemt met of vergelijkbaar is met die van een naamloze vennootschap of een onderlinge verzekeringsmaatschappij. Het beheer van een filiaal moet in handen zijn van twee natuurlijke personen die ingezetene van Oostenrijk zijn.

⁽¹⁾ De horizontale beperking voor het verschil in behandeling tussen filialen en dochterondernemingen is van toepassing. Buitenlandse filialen kunnen uitsluitend toestemming krijgen om op het grondgebied van een lidstaat diensten aan te bieden onder de in de wetgeving van die lidstaat gestelde voorwaarden en kunnen daarom verplicht worden om te voldoen aan bepaalde specifieke prudentiële voorschriften.

BG: Pensioenverzekeringen kunnen worden aangeboden via participatie in naar Bulgaars recht opgerichte verzekeringsmaatschappijen (geen filialen). De voorzitters van de raad van beheer en de raad van bestuur moeten permanent ingezetene van Bulgarije zijn. Om een filiaal of agentschap te kunnen oprichten met het oog op het aanbieden van bepaalde soorten verzekeringen, moet een buitenlandse verzekeringsmaatschappij in haar land van herkomst over een vergunning voor het aanbieden van dezelfde soorten verzekeringen beschikken. Verzekeringsmakelaren moeten hun activiteiten verrichten via een lokale vennootschap (geen filiaal). Ingezetenschap is vereist voor de leden van de raden van bestuur en toezicht van verzekerings- of herverzekeringsondernemingen en voor elke persoon die dergelijke ondernemingen mag beheren of vertegenwoordigen.

CY: Alleen leden van de Cypriotische effectenbeurs (makelaars) mogen het effectenbedrijf op Cyprus uitoefenen. Een makelaarsbedrijf kan alleen als lid van de Cypriotische effectenbeurs worden geregistreerd als het is opgericht en in een register is ingeschreven overeenkomstig de bedrijvenwet van Cyprus (geen filialen).

DE: Polissen betreffende verplichte verzekering voor luchtvervoer kunnen alleen worden uitgegeven door een in de EU gevestigde dochteronderneming of een in Duitsland gevestigd filiaal. Een buitenlandse verzekeringsmaatschappij met een filiaal in Duitsland kan aldaar uitsluitend via dat filiaal verzekeringscontracten voor internationaal vervoer afsluiten.

DK: Wat verzekeringen en daarmee samenhangende diensten betreft, wordt het recht voorbehouden om te vereisen dat alleen personen of ondernemingen (met inbegrip van verzekeringsmaatschappijen) die hiervoor vergunning hebben verkregen krachtens de Deense wetgeving of van de bevoegde Deense autoriteiten, bedrijfsmatig mogen deelnemen aan de directe verzekering van personen die ingezetenen van Denemarken zijn, van Deense schepen of van goederen in Denemarken. Voorbehoud van het recht om te vereisen dat enkel in de EU gevestigde ondernemingen de verplichte verzekering voor luchtvervoer mogen aanbieden.

EE: Wat directe verzekeringen betreft, mag het bestuursorgaan van een verzekeringsmaatschappij die is opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap met buitenlandse kapitaalparticipatie, gedeeltelijk bestaan uit buitenlandse onderdanen, maar dat slechts in evenredigheid met de buitenlandse participatie; het aantal buitenlandse leden mag in geen geval groter zijn dan de helft van het aantal leden van het bestuursorgaan. Het bestuurshoofd van een dochteronderneming of van een zelfstandige maatschappij moet zijn vaste verblijfplaats in Estland hebben. Voor de aanvaarding van deposito's wordt het recht voorbehouden om toestemming van de Estse financiële toezichthouder te vereisen, alsmede registratie als naamloze vennootschap, dochtermaatschappij of filiaal naar Ests recht.

EL: Wat verzekeringen en daarmee samenhangende diensten betreft, strekt het recht van vestiging zich niet uit tot de oprichting van een vertegenwoordiging of een andere wijze van permanente aanwezigheid van verzekeringsmaatschappijen, behalve wanneer een dergelijk kantoor als agentschap, filiaal of hoofdkantoor wordt gevestigd.

ES: Voordat een buitenlandse verzekeringsmaatschappij een filiaal of agentschap kan oprichten met het oog op de aanbidding van bepaalde soorten verzekeringen, moet zij in haar land van herkomst gedurende ten minste vijf jaar over een vergunning voor het aanbieden van dezelfde soorten verzekeringen beschikken. Voor actuarissen is ingezetenschap of drie jaar werkervaring vereist.

HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor vereffenings- en verrekeningsdiensten, waarvoor het Centraal agentschap voor bewaringsdiensten (CDA) de enige aanbieder in Kroatië is. Toegang tot de diensten van het agentschap wordt op niet-discriminerende wijze verleend aan niet-ingezetenen.

HU: Verzekeringsmaatschappijen die niet in de EU gevestigd zijn, mogen op het grondgebied van Hongarije directe verzekeringen alleen aanbieden via een in Hongarije geregistreerd filiaal. Wat bancaire en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) betreft, mogen filialen van buitenlandse instellingen niet de activa van particuliere pensioenfondsen noch risicokapitaal beheren. Ten minste twee leden van de raad van bestuur van een financiële instelling moeten Hongaars onderdaan zijn, ingezet zijn in de zin van de van toepassing zijnde deviezenregelgeving en sinds ten minste één jaar een vaste verblijfplaats hebben in Hongarije.

IE: Voor collectieve beleggingsfondsen die als unit trust of vennootschap met variabel kapitaal zijn opgezet (andere dan instellingen voor collectieve beleggingen in overdraagbare effecten, icbe's), moet de beheerder/depositaris een in Ierland of in een andere EU-lidstaat geregistreerde onderneming zijn. In het geval van een commanditaire beleggingsvennootschap moet ten minste één algemene partner een naar Iers recht opgerichte onderneming zijn. Om lid te worden van een Ierse effectenbeurs moet een entiteit hetzij a) een vergunning hebben verkregen in Ierland, hetgeen veronderstelt dat deze entiteit een naar Iers recht opgerichte onderneming is of een partnerschap is aangegaan en over een hoofdkantoor/statutaire zetel in Ierland beschikt of b) in een andere EU-lidstaat een vergunning hebben gekregen overeenkomstig de EU-richtlijn inzake beleggingsdiensten.

PT: Wat bancaire en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) betreft, mogen pensioenfondsen uitsluitend worden beheerd door gespecialiseerde ondernemingen die met dat doel naar Portugees recht zijn opgericht, door verzekeringsondernemingen die in Portugal zijn gevestigd en gemachtigd zijn levensverzekeringen aan te bieden of door entiteiten die in andere EU-lidstaten pensioenfondsen mogen beheren. Wat verzekeringen en daarmee samenhangende diensten betreft, moeten buitenlandse verzekeringsmaatschappijen die een filiaal in Portugal willen vestigen, ten minste vijf jaar praktijkervaring kunnen aantonen. De oprichting van rechtstreekse filialen is niet toegestaan voor verzekeringsmakelaren, maar is voorbehouden aan ondernemingen die overeenkomstig de wetgeving van een EU-lidstaat zijn opgericht. Lucht- en zeevaart (goederen, luchtvaartuigen, schepen en aansprakelijkheid) mogen alleen bij in de Europese Unie gevestigde ondernemingen worden verzekerd.

FI: Bij verzekeringsmaatschappijen die wettelijke pensioenverzekeringen aanbieden, moet ten minste de helft van de financiers en leden van de raad van bestuur en de raad van toezicht in de EU wonen, tenzij de bevoegde instantie vrijstelling verleent. Voor andere verzekeringsmaatschappijen dan die welke wettelijke pensioenverzekeringen aanbieden, is ingezetenschap vereist voor ten minste één van de leden van de raad van bestuur en de raad van toezicht, en de algemeen directeur. De algemeen agent van Armeense verzekeringsmaatschappijen moet een ingezetene zijn van Finland, tenzij de onderneming haar hoofdkantoor in de EU heeft. Buitenlandse verzekeraars kunnen in Finland geen vergunning verkrijgen voor de oprichting van een filiaal om wettelijke pensioenverzekeringen aan te bieden. Alleen verzekeraars die hun hoofdkantoor in de EU hebben of over een filiaal in Finland beschikken, mogen directe verzekeringen (met inbegrip van medeverzekeringen) aanbieden. De diensten van verzekeringsmakelaar mogen alleen worden aangeboden door ondernemingen met een permanente vestiging in de EU. Er kunnen ingezetenschapsvereisten gelden voor de raad van bestuur. Voor banken is ingezetenschapsvereiste voor ten minste een van de oprichters, een lid van de raad van bestuur en van de raad van toezicht, de directeur en de persoon die gemachtigd is namens de kredietinstelling te ondertekenen.

IT: Voorbehoud van het recht om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot de activiteiten van „*consulenti finanziari*” (financieel adviseurs). Om met een vestiging in Italië het effectenafwikkelingssysteem te mogen beheren, moet een onderneming naar Italiaans recht zijn opgericht (geen filiaal). Om met een vestiging in Italië centrale depositodiensten voor effecten te mogen beheren, moet een onderneming naar Italiaans recht zijn opgericht (geen filiaal). Voor andere collectieve beleggingsfondsen dan overeenkomstig wetgeving van de Europese Unie geharmoniseerde icbe's, moet de gevolmachtigde/depositaris geregistreerd zijn in Italië of een in een andere EU-lidstaat geregistreerde onderneming zijn met een filiaal in Italië. Beheermaatschappijen van niet overeenkomstig wetgeving van de Europese Unie geharmoniseerde icbe's moeten eveneens naar Italiaans recht zijn opgericht (geen filialen). Alleen banken, verzekeringsmaatschappijen, investeringsmaatschappijen en ondernemingen die overeenkomstig wetgeving van de Europese Unie geharmoniseerde icbe's beheren en hun hoofdkantoor in de Europese Unie hebben, alsook naar Italiaans recht opgerichte icbe's, mogen de middelen van pensioenfondsen beheren. In geval van huis-aan-huisverkoop moeten tussenpersonen gebruik maken van de diensten van erkende verkopers van financiële producten, die in het Italiaanse register zijn opgenomen. Vertegenwoordigingen van buitenlandse tussenpersonen mogen geen activiteiten in verband met beleggingsdiensten verrichten.

LT: Voor het beheer van activa moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht (geen filiaal). Uitsluitend bedrijven met statutaire zetel of een filiaal in Litouwen kunnen als bewaarder voor pensioenfondsen optreden. Alleen banken met statutaire zetel of een filiaal in Litouwen en met een vergunning om beleggingsdiensten in een EU-lidstaat of een EER-land aan te bieden, kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden. Ten minste één directeur van de bank moet Litouws spreken en permanent in Litouwen verblijven.

PL: Verzekeringsmakelaren moeten hun activiteiten verrichten via een lokale vennootschap (geen filiaal). Voorbehoud van het recht om te vereisen dat voor de verstrekking en doorgifte van financiële informatie en de verwerking van financiële gegevens en de daarop betrekking hebbende software gebruik moet worden gemaakt van het openbare telecommunicatienetwerk of van het netwerk van andere vergunninghouders. Buitenlandse verzekeringsmaatschappijen mogen in Polen alleen verzekeringsactiviteiten ontplooiën via hun hoofdfiliaal.

RO: Wat bancaire diensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen) betreft, moeten marktdeelnemers Roemeense rechtspersonen zijn die zijn opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap volgens de bepalingen van de wet op de ondernemingen. De alternatieve handelssystemen kunnen worden beheerd door een systeembeheerder die onder de hierboven beschreven voorwaarden is opgericht of door een door de CNVM erkende beleggingsonderneming.

SK: Buitenlandse onderdanen mogen een verzekeringsmaatschappij in de vorm van een naamloze vennootschap oprichten of via een dochteronderneming met statutaire zetel in Slowakije verzekeringsactiviteiten verrichten (geen filialen). Investeringsdiensten kunnen worden verleend door banken, investeringsmaatschappijen, investeringsfondsen en effectenhandelaren met de rechtsvorm van een naamloze vennootschap met eigen vermogen (geen filialen).

SE: Directe verzekeringen mogen alleen worden aangeboden via een verlener van verzekeringsdiensten die in Zweden een vergunning heeft verkregen, op voorwaarde dat de buitenlandse dienstverlener en de Zweedse verzekeringsmaatschappij tot dezelfde groep van ondernemingen behoren of een onderlinge samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten. Niet in Zweden geregistreerde verzekeringsmakelaars mogen zich alleen via een filiaal vestigen. De oprichter van een spaarbank moet een in de EER ingezet natuurlijke persoon zijn.

SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot verzekeringen en daarmee samenhangende makelaarsdiensten, met uitzondering van verzekeringen voor risico's in verband met i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en ii) goederen in het internationale douanevervoer. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot bancaire diensten en andere financiële diensten, met uitzondering van alle soorten leningen, het aanvaarden van garanties en verbintenissen van buitenlandse kredietinstellingen door binnenlandse rechtspersonen en eenmanszaken, het verstrekken en overdragen van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software door andere financiële dienstverleners, het verstrekken van advies en andere aanvullende financiële diensten in verband met al deze activiteiten, met inbegrip van kredietreferenties en -analyse, onderzoek en advies in verband met investeringen en beleggingsportefeuilles, alsmede advies over aankopen en over bedrijfsreorganisatie en -strategie. Commerciële aanwezigheid is vereist. Niet geconsolideerd voor participatie in banken die worden geprivatiseerd en voor particuliere pensioenfondsen (niet-verplichte pensioenfondsen).

8. Gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en onderwijs

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot alle diensten in verband met gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en onderwijs waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt verstrekt en die derhalve niet als particulier gefinancierd worden beschouwd.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot alle particulier gefinancierde gezondheidsdiensten, andere dan particulier gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, anders dan verpleging in een ziekenhuis (vallend onder CPC 9311, 93192 en 93193).

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot activiteiten of diensten die deel uitmaken van de publieke pensioenregeling of een wettelijk verplicht stelsel van sociale zekerheid.

EU: Voor particulier gefinancierd onderwijs kunnen nationaliteitsvereisten van toepassing zijn voor het merendeel van de leden van het bestuur.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierd ander onderwijs, d.w.z. anders dan ingedeeld onder basisonderwijs, voortgezet, hoger of volwassenenonderwijs.

BG, CY, FI, MT, RO SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierd basis- en voortgezet onderwijs (CPC 921, 922).

AT, SI, PL: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierde ambulances (CPC 93192).

BG: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 9311, 93192, 93193).

DE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot het socialezekerheidsstelsel, waarin diensten kunnen worden verleend door verschillende ondernemingen of entiteiten waarbij sprake is van een zekere mate van concurrentie, zodat die diensten dus niet „uitsluitend in het kader van de uitoefening van overheidsgezag verrichte diensten” zijn.

DE: Voorbehoud van het recht om in het kader van een bilaterale handelsovereenkomst een betere behandeling toe te kennen met betrekking tot de verlening van gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (CPC 93).

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierde maatschappelijke diensten (CPC 933).

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT, UK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierde maatschappelijke dienstverlening andere dan in verband met herstellingsoorden, verpleeghuizen en bejaardentehuizen.

CY, CZ, MT, SE, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierde ziekenhuizen, ambulances en intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 9311, 93192, 93193).

DE: Voorbehoud van het recht om de nationale eigendom van particulier gefinancierde en door het Duitse leger geëxploiteerde ziekenhuizen te handhaven. Duitsland behoudt zich het recht voor andere belangrijke particulier gefinancierde ziekenhuizen te nationaliseren.

FR: Wat gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening betreft, hebben buitenlandse investeerders uitsluitend toegang tot de rechtsvormen „*société d'exercice libéral*” en „*société civile professionnelle*”, hoewel voor EU-investeerders andere soorten rechtsvormen beschikbaar zijn. Voor managementfuncties is toestemming vereist. Bij de procedure wordt rekening gehouden met de beschikbaarheid van lokale managers.

FR: Voor basis-, voortgezet en hoger onderwijs (CPC 921, 922, 923) geldt een nationaliteitsvereiste om in een particulier gefinancierde onderwijsinstelling te kunnen lesgeven. Buitenlandse onderdanen kunnen echter van de relevante bevoegde autoriteiten toestemming krijgen. Buitenlandse onderdanen kunnen ook toestemming krijgen om onderwijsinstellingen op te richten en te exploiteren. Dergelijke vergunningen worden op discretionaire basis verleend.

FI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierde gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening.

BG: Buitenlandse universiteiten kunnen geen afdelingen op het grondgebied van Bulgarije openen. Zij kunnen alleen faculteiten, departementen, instituten en colleges in Bulgarije openen binnen de structuur van en in samenwerking met Bulgaarse universiteiten.

EL: Wat hoger onderwijs betreft geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de oprichting van onderwijsinstellingen die erkende staatsdiploma's afgeven. Onderwijs op universitair niveau kan uitsluitend worden verstrekt door instellingen die volledig onafhankelijke publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid hebben. De wet staat echter toe dat EU-ingezetenen (natuurlijke personen of rechtspersonen) particuliere instellingen voor tertiair onderwijs oprichten die certificaten afgeven die niet zijn erkend als gelijkwaardig aan een universitair diploma. EU-burgerschap vereist voor eigenaren en de meerderheid van de bestuursleden en leraren op particulier gefinancierde scholen van het basis- en het voortgezet onderwijs.

ES: Voor de opening van particulier gefinancierde universiteiten die erkende diploma's of graden afgeven, is toestemming vereist; de procedure omvat het inwinnen van het advies van het Parlement. Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd waarbij de belangrijkste criteria de omvang van de bevolking en de concentratie van bestaande instellingen zijn.

HU, SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot basisonderwijs (CPC 921).

AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierd hoger onderwijs (CPC 923).

CZ: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot hoger onderwijs, behalve voor postsecundair technisch en beroepsonderwijs (CPC 92310).

CY, FI, MT, RO, SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor volwassenenonderwijs (CPC 924).

AT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor volwassenenonderwijs via radio of televisie (CPC 924).

SK: Voorbehoud van het recht om EER-ingezetenschap te vereisen voor verleners van onderwijsdiensten anders dan postsecundair technisch en beroepsonderwijs (CPC 92310). Voorbehoud van het recht om te eisen dat de meerderheid van de bestuursleden van een onderwijsinstelling moet bestaan uit onderdanen van Slowakije (CPC 921, 922, 923, 924).

SE: Voorbehoud van het recht om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot door de overheid erkende verleners van onderwijsdiensten. Dit voorbehoud geldt voor door de overheid en particulier gefinancierde onderwijsdienstverleners die een of andere vorm van overheidssteun ontvangen, bijvoorbeeld door de staat erkende verleners van onderwijsdiensten, verleners van onderwijsdiensten onder staatstoezicht en onderwijs dat recht geeft op studie-ondersteuning.

BE, UK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot particulier gefinancierde ambulancediensten en particulier gefinancierde intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis.

9. Toerisme en reizen

BG, CY, EL, ES, FR: Nationaliteitsvereiste voor toeristengidsen.

BG: Wanneer de overheid (de staat en/of gemeente) meer dan 50 % van de aandelen in een Bulgaars bedrijf bezit, mag het aantal buitenlandse managers het aantal Bulgaarse managers niet overschrijden.

BG: Voor hotels, restaurants en catering (met uitzondering van luchtvaartcatering) is oprichting van een onderneming vereist (geen filialen).

CY: Vergunningen voor de vestiging en exploitatie van toeristische ondernemingen en reisbureaus/-agentschappen en verlengingen van exploitatievergunningen van bestaande ondernemingen worden alleen verleend aan natuurlijke personen of rechtspersonen uit de EU. Buitenlandse dienstverleners moeten worden vertegenwoordigd door een lokaal reisbureau.

IT: Toeristengidsen uit niet-EU-landen moeten een specifieke vergunning aanvragen.

HR: Vestiging in beschermde gebieden van specifiek historisch en cultureel belang en binnen nationale of natuurparken is onderworpen aan goedkeuring door de regering van de Republiek Kroatië.

LT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot diensten van toeristengidsen uit het buitenland, die alleen mogen worden verleend op basis van bilaterale overeenkomsten (of contracten) op basis van wederkerigheid.

10. Cultuur, sport en recreatie (anders dan audiovisuele diensten)

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor diensten inzake cultuur, sport en recreatie waarvoor geen verbintenissen zijn opgenomen in bijlage VIII-B (lijst van verbintenissen inzake grensoverschrijdende dienstverlening).

Amusement (met inbegrip van theater, concerten, circussen en discotheken)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot amusement (met inbegrip van theater, concerten, circussen en discotheken).

BG: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling, behalve voor theaterproducenten, zanggroepen, bands en orkesten (CPC 96191), auteurs, componisten, beeldhouwers, entertainers en andere individuele artiesten (CPC 96192), en aanverwante theaterdiensten (CPC 96193).

EE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor andere amusementsdiensten (CPC 96199), met uitzondering van bioscoopzalen.

LV, LT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling, behalve voor diensten in verband met de exploitatie van bioscoopzalen (deel van CPC 96199).

Nieuws- en persagentschappen

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot nieuws- en persagentschappen (CPC 962).

FR: De participatie van buitenlanders in bestaande ondernemingen die publicaties in het Frans uitgeven, mag niet meer bedragen dan 20 % van het kapitaal van of de stemrechten in de onderneming. Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot persagentschappen.

Sport en overige recreatie

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot loterijen en kansspelen.

AT, SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot diensten van skischolen en berggidsen.

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot sportdiensten (CPC 9641).

Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele diensten

EU (met uitzondering van AT): Geen nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot bibliotheken, archieven, musea en andere culturele diensten (CPC 963).

11. Vervoer

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot vervoersdiensten via de ruimte, de huur van ruimtevaartuigen (CPC 733, deel van CPC 734) en aanverwante diensten op het gebied van vervoer via de ruimte.

EU (met uitzondering van FI): Wat gecombineerd vervoer betreft, mogen alleen in een EU-lidstaat gevestigde ondernemers van wegvervoer die met betrekking tot het goederenvervoer tussen EU-lidstaten aan de voorwaarden voor toelating tot het beroep en voor toegang tot de vervoermarkt voor goederen voldoen, in het kader van gecombineerd vervoer tussen EU-lidstaten al dan niet grensoverschrijdend begin- en/of eindvervoer verrichten dat een integraal bestanddeel uitmaakt van het gecombineerd vervoer. Er gelden beperkingen voor elke vervoerswijze. Maatregelen kunnen worden genomen om ervoor te zorgen dat de motorrijtuigenbelasting voor voertuigen die in het kader van gecombineerd vervoer worden vervoerd, wordt verlaagd of terugbetaald.

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot gecombineerde vervoersdiensten.

Aanvullende diensten voor vervoer

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot loods- en aan-afmeerdiensten (aanvullende diensten voor zee- en binnenvaart).

EU: Voorbehoud van het recht om te eisen dat alleen vaartuigen die onder de vlag van een EU-lidstaat varen, duw- en sleepdiensten mogen verlenen (aanvullende diensten voor zee- en binnenvaart).

SI: Voorbehoud van het recht om te eisen dat alleen in Slovenië gevestigde rechtspersonen (geen filialen) in- en uitklaring mogen verrichten voor zeevaart, binnenvaart, spoorwegvervoer en wegvervoer).

Zeevaart en aanvullende diensten daarvoor

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de oprichting van een geregistreerde onderneming om een vloot te laten varen onder de vlag van de staat waar de onderneming gevestigd wordt.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot nationale cabotage of de nationaliteit van de bemanning.

BG: Het recht om aanvullende diensten voor de zeevaart te verlenen waarvoor vaartuigen nodig zijn, kan uitsluitend worden verleend aan schepen die de Bulgaarse vlag voeren. Geen directe filialen (oprichting is verplicht voor ondersteunende diensten voor de zeevaart).

CY: Nationaliteitsvereiste voor eigenaren van Cypriotische schepen:

- a) natuurlijke personen: meer dan 50 % van de aandelen in een schip moet in bezit zijn van EU-/EER-burgers;
- b) rechtspersonen: 100 % van de aandelen moeten in bezit zijn van ondernemingen die binnen de EU/EER zijn opgericht of die daarbuiten zijn opgericht, maar wel onder zeggenschap staan van EU-/EER-burgers. Met „onder zeggenschap staan van” wordt bedoeld dat meer dan 50 % van de aandelen in handen is van EU-/EER-burgers of de meerderheid van de directeuren EU-/EER-burger is. In beide gevallen moet een gemachtigde vertegenwoordiger in Cyprus zijn aangesteld of moet het beheer van het vaartuig volledig zijn toevertrouwd aan een scheepsmanagementbedrijf uit Cyprus of uit de EU.

DK: Ingezetenen van landen die geen lid zijn van de EU, kunnen geen eigenaar zijn van vaartuigen die onder Deense vlag varen. Niet-EU-/EER-ondernemingen en gezamenlijke scheepvaartondernemingen („partrederi”) kunnen alleen eigenaar zijn van koopvaardij schepen die onder Deense vlag varen indien de vaartuigen daadwerkelijk onder beheer en zeggenschap staan van en geëxploiteerd worden door een primaire of secundaire vestiging van de eigenaar in Denemarken, dat wil zeggen een dochteronderneming, filiaal of agentschap die/dat wordt bemand door personeelsleden met een permanente machtiging om namens de eigenaar op te treden. Loodsen mogen alleen diensten in Denemarken verlenen als zij in een EU-/EER-land wonen en als zij zijn geregistreerd en goedgekeurd door de Deense autoriteiten overeenkomstig de Deense loodswet.

ES: Voor inschrijving van een schip in het Bijzondere Register moet de eigenaar van de onderneming gevestigd zijn op de Canarische Eilanden.

HR: Wat aanvullende diensten voor de zeevaart betreft, wordt van buitenlandse rechtspersonen vereist dat zij een onderneming vestigen in Kroatië, waaraan op grond van een openbare aanbestedingsprocedure een concessie moet worden verleend door de havenautoriteit. Het aantal dienstverleners kan worden beperkt naargelang van de havencapaciteit.

HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot: c) in- en uitklaring, d) diensten in verband met de opslag van containers, e) diensten van scheepsagenten en f) maritieme expediteursdiensten.

Voor a) behandeling van zeevracht, b) opslag, j) andere ondersteunende en aanvullende diensten (met inbegrip van catering), h) duwen en slepen en i) ondersteunende diensten in verband met de zeevaart: van buitenlandse rechtspersonen wordt vereist dat zij een onderneming vestigen in Kroatië, waaraan op grond van een openbare aanbestedingsprocedure een concessie moet worden verleend door de havenautoriteit. Het aantal dienstverleners kan worden beperkt naargelang van de havencapaciteit.

FI: Diensten mogen alleen worden verleend door schepen die onder Finse vlag varen.

Binnenvaart ⁽¹⁾ en aanvullende diensten daarvoor

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot nationale cabotage of de nationaliteit van de bemanning. In maatregelen gebaseerd op bestaande of toekomstige overeenkomsten over de toegang tot binnenwateren (met inbegrip van overeenkomsten inzake het Rijn-Main-Donau-kanaal) worden bepaalde verkeersrechten voorbehouden aan maatschappijen in de betrokken landen die voldoen aan de nationaliteitsvereisten voor eigenaren. Onderworpen aan regelingen voortvloeiende uit de Akte van Mannheim inzake de Rijnvaart.

HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor de binnenvaart.

EU, met uitzondering van LV en MT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de oprichting van een geregistreerde onderneming om een vloot te laten varen onder de vlag van de staat waar de onderneming gevestigd wordt.

⁽¹⁾ Met inbegrip van ondersteunende diensten voor de binnenvaart.

AT: Met betrekking tot de binnenwateren en aanvullende diensten daarvoor (verhuur van vaartuigen met bemanning, duwen en slepen, loods- en aan- en afmeerdiensten, hulp bij de navigatie, exploitatie van havens en waterwegen) wordt alleen een concessie verleend aan rechtspersonen uit de EER, en meer dan 50 % van de kapitaal aandelen en de stemrechten en de meerderheid in de raad van bestuur zijn voorbehouden aan EER-burgers.

HU: Overheidsparticipatie in een onderneming kan vereist zijn.

Luchtvervoer en aanvullende diensten daarvoor

De voorwaarden voor wederzijdse toegang tot de markt op het gebied van luchtvervoer worden geregeld door de Overeenkomst tussen de EU en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, betreffende de totstandbrenging van een Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte.

EU: Luchtvaartuigen die door luchtvaartmaatschappijen uit de EU worden gebruikt, moeten zijn geregistreerd in de EU-lidstaat die aan de maatschappij een vergunning heeft verleend of, indien de vergunningverlenende EU-lidstaat zulks toestaat, elders in de EU. Voor registratie kan worden verlangd dat luchtvaartuigen eigendom zijn van natuurlijke personen die aan specifieke nationaliteitscriteria voldoen, of van ondernemingen die voldoen aan specifieke criteria betreffende eigendom van kapitaal en zeggenschap. Bij wijze van uitzondering mogen in Armenië geregistreerde luchtvaartuigen — in bepaalde omstandigheden en behoudens goedkeuring voor beperkte tijd door de EU-lidstaat die de luchtvaartmaatschappij uit de EU vergunning heeft verleend — door een Armeense luchtvaartmaatschappij aan een luchtvaartmaatschappij uit de EU worden geleased in verband met uitzonderlijke behoeften, seizoensgebonden capaciteitsbehoeften of operationele problemen, wanneer aan die behoeften redelijkerwijs niet kan worden voldaan door in de EU geregistreerde luchtvaartuigen te leasen. Wat de verhuur van luchtvaartuigen met bemanning betreft, moeten de luchtvaartuigen eigendom zijn van natuurlijke personen die aan specifieke nationaliteitscriteria voldoen, of van rechtspersonen die voldoen aan specifieke criteria betreffende eigendom van kapitaal en zeggenschap. De luchtvaartuigen moeten worden geëxploiteerd door een luchtvaartmaatschappij die eigendom is van natuurlijke personen die aan specifieke nationaliteitscriteria voldoen, of van rechtspersonen die voldoen aan specifieke criteria betreffende eigendom van kapitaal en zeggenschap.

EU: Voor grondafhandelingsdiensten kan vestiging op het grondgebied van de EU vereist zijn. De mate waarin de grondafhandelingsdiensten zijn opengesteld, is afhankelijk van de grootte van de luchthaven. Het aantal aanbieders in elke luchthaven kan worden beperkt. Voor „grote luchthavens” mag deze beperking niet minder dan twee aanbieders zijn. Voor alle duidelijkheid: dit laat de rechten en de verplichtingen van de EU in het kader van de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen Armenië en de Europese Unie en haar lidstaten onverlet.

EU: Met betrekking tot geautomatiseerde boekingsystemen (CRS) geldt dat wanneer luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie geen behandeling krijgen die gelijkwaardig ⁽¹⁾ is aan die welke in de Europese Unie wordt toegekend door CRS-aanbieders van buiten de Europese Unie, dan wel wanneer CRS-aanbieders uit de Europese Unie geen behandeling krijgen die gelijkwaardig is aan die welke in de Europese Unie door luchtvaartmaatschappijen van buiten de Europese Unie wordt toegekend, er maatregelen kunnen worden genomen om ervoor te zorgen dat respectievelijk CRS-aanbieders uit de Europese Unie luchtvaartmaatschappijen van buiten de Europese Unie en luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie CRS-aanbieders van buiten de Europese Unie een gelijkwaardige behandeling geven.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot luchthavenbeheer.

BG: Geen directe filialen (oprichting is verplicht) voor aanvullende diensten voor de luchtvaart. Buitenlandse bevrachtingsagenten mogen uitsluitend diensten verlenen door participatie in een Bulgaarse onderneming met maximaal 49 % van de aandelen en via filialen.

HR: Voorbehoud van het recht om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot grondafhandeling (met inbegrip van catering).

CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: Voorbehoud van het recht om maatregelen vast te stellen of te handhaven met betrekking tot bevrachtingsagenten (deel van CPC 748).

⁽¹⁾ „Gelijkwaardige behandeling” wil zeggen een niet-discriminerende behandeling van luchtvaartmaatschappijen en aanbieders van CRS uit de Europese Unie.

Vervoer per spoor en ondersteunende diensten daarvoor

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot reizigers- en goederenvervoer per spoor (CPC 7111 en 7112).

BG: Geen directe filialen (oprichting is verplicht) voor aanvullende diensten voor vervoer per spoor. Participatie in een Bulgaarse onderneming is beperkt tot 49 %.

CZ: Geen directe filialen (oprichting is verplicht) voor aanvullende diensten voor vervoer per spoor.

HR: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot reizigers- en goederenvervoer per spoor, bevrachtingsagenten (deel van CPC 748) en duw- en sleepdiensten (CPC 7113).

Wegvervoer en aanvullende diensten daarvoor

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot weg- en cabotagevervoer, met inbegrip van vervoer binnen een lidstaat door een transporteur die is gevestigd in een andere lidstaat (CPC 7121 en CPC 7122), met uitzondering van verhuur van busdiensten met chauffeur, zonder dienstregeling en goederenvervoer over de weg (CPC 7123), met uitzondering van post- en koerierzendingen voor eigen rekening. Ingezetenschap is vereist voor de transportdirecteur.

AT: Voor passagiers- en goederenvervoer en voor de verhuur van vrachtwagens met chauffeur kunnen exclusieve rechten en vergunningen alleen worden toegekend aan onderdanen van EU-lidstaten en aan rechtspersonen uit de EU die hun hoofdkantoor in de EU hebben.

BG: Voor passagiers- en goederenvervoer kunnen exclusieve rechten en vergunningen alleen worden toegekend aan onderdanen van EU-lidstaten en aan rechtspersonen uit de EU die hun hoofdkantoor in de EU hebben. Oprichting van een onderneming is verplicht. EU-burgerschap vereist voor natuurlijke personen. Geen directe filialen (oprichting is verplicht voor CPC 7121 en CPC 7122, en voor CPC 7123, met uitzondering van post- en koerierzendingen voor eigen rekening). Geen directe filialen (oprichting is verplicht) voor aanvullende diensten voor wegvervoer. Participatie in Bulgaarse ondernemingen is beperkt tot 49 %.

CZ: Geen directe filialen (oprichting is verplicht voor CPC 7121 en CPC 7122, en voor CPC 7123, met uitzondering van post- en koerierzendingen voor eigen rekening).

EL: Voor ondernemers die goederenvervoer over de weg willen aanbieden, is een Griekse vergunning vereist. Vergunningen worden op basis van non-discriminatoire criteria verleend. In Griekenland gevestigde goederenvervoerondernemers mogen uitsluitend in Griekenland geregistreerde voertuigen gebruiken.

ES: Voor passagiersvervoer en intercitybussen wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd.

FI: Voor wegvervoersdiensten is toestemming vereist; deze wordt niet verleend voor in het buitenland geregistreerde voertuigen.

FR: Buitenlandse investeerders mogen geen intercitybusdiensten verlenen.

LV: Voor passagiers- en goederenvervoer is toestemming vereist; deze wordt niet verleend voor in het buitenland geregistreerde voertuigen. Gevestigde ondernemingen zijn verplicht in het betrokken land geregistreerde voertuigen te gebruiken.

RO: Een vergunning is verplicht voor goederen- en passagiersvervoer over de weg. Aanbieders daarvan mogen uitsluitend in Roemenië geregistreerde voertuigen gebruiken waarvan de eigendom en het gebruik voldoen aan de regeringsverordening.

SE: Een Zweedse vergunning is vereist voor transporteurs die wegvervoer willen aanbieden. Voor een taxivergunning is onder meer vereist dat de onderneming een natuurlijke persoon heeft benoemd die als vervoermanager optreedt (de facto een ingezetenschapsvereiste — zie het Zweedse voorbehoud ten aanzien van de soorten van vestiging). Gevestigde ondernemingen zijn verplicht in het betrokken land geregistreerde voertuigen te gebruiken.

Voor vergunningen voor andere aanbieders van wegvervoer geldt onder andere dat de onderneming in de EU moet zijn gevestigd, een vestiging in Zweden moet hebben en een in de EU ingezetene natuurlijke persoon moet hebben benoemd die als vervoermanager optreedt.

Vergunningen worden verleend op basis van niet-discriminerende voorwaarden, hoewel aanbieders van goederen- en passagiersvervoer over de weg in de regel alleen voertuigen mogen gebruiken die in het nationale wegverkeersregister zijn ingeschreven. In het buitenland geregistreerde voertuigen van natuurlijke personen of rechtspersonen die hun hoofdwoonplaats of -vestiging in het buitenland hebben en voor tijdelijk gebruik naar Zweden worden gebracht, mogen tijdelijk worden gebruikt in Zweden. „Tijdelijk gebruik” wordt door het Zweeds Vervoeragentschap in de regel gedefinieerd als niet langer dan een jaar.

Vervoer van andere goederen dan brandstof, via pijpleidingen, en aanvullende diensten daarvoor

AT: Voor CPC 7139 wordt het recht voorbehouden om exclusieve rechten of vergunningen alleen te verlenen aan onderdanen van EU-lidstaten en aan rechtspersonen uit de EU die hun hoofdkantoor in de EU hebben.

14. Energiediensten

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling voor rechtspersonen uit Armenië die onder zeggenschap staan ⁽¹⁾ van natuurlijke personen of rechtspersonen uit een land dat goed is voor meer dan 5 % van de EU-invoer van aardolie of aardgas ⁽²⁾, tenzij de EU aan natuurlijke personen of rechtspersonen uit dat land uitgebreid toegang tot deze sector verleent in het kader van een met dat land gesloten overeenkomst inzake economische integratie.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de productie, de verwerking of het vervoer van nucleair materiaal en de opwekking of distributie van kernenergie.

EU: Certificering van een transmissiesysteembeheerder die onder zeggenschap staat van een of meer natuurlijke personen of rechtspersonen uit een of meer derde landen kan worden geweigerd tenzij de beheerder heeft aangetoond dat certificering geen gevaar oplevert voor de continuïteit van de energievoorziening in een lidstaat of de EU, in overeenstemming met artikel 11 van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en artikel 11 van Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de detail- en groothandel in motorbrandstoffen, elektriciteit, gas (niet in flessen), stoom en warm water.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot andere diensten in verband met het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen dan het verstrekken van adviezen.

BE, LV: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot andere diensten in verband met het vervoer van aardgas via pijpleidingen dan het verstrekken van adviezen.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot andere diensten in verband met de distributie van energie dan het verstrekken van adviezen.

SI: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot andere diensten in verband met de distributie van energie dan diensten in verband met de distributie van gas.

⁽¹⁾ Een rechtspersoon staat onder zeggenschap van een of meer andere natuurlijke personen of rechtspersonen wanneer die bevoegd zijn om een meerderheid van de directeurs te benoemen of om de activiteiten op een andere manier rechtens te sturen. In het bijzonder wanneer meer dan 50 % van de aandelen in handen zijn van één rechtspersoon, wordt deze geacht zeggenschap uit te oefenen.

⁽²⁾ Op basis van cijfers die door het directoraat-generaal Energie worden gepubliceerd in het meest recente statistische EU-zakboek voor energie: invoer van ruwe olie uitgedrukt in gewicht, en invoer van gas in calorische waarde.

PL: Voor de opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen (deel van CPC 742), wordt het recht voorbehouden om te vereisen dat investeerders uit landen die energieleveranciers zijn, wordt verboden controle over de activiteit te verkrijgen. Voorbehoud van het recht om oprichting (geen filialen) te vereisen.

CY: Voorbehoud van het recht om een vergunning te weigeren aan onderdanen van derde landen of entiteiten die onder zeggenschap staan van onderdanen van derde landen, voor activiteiten op het gebied van prospectie, exploratie en exploitatie van koolwaterstoffen. Entiteiten die een vergunning hebben verkregen voor activiteiten op het gebied van prospectie, exploratie en exploitatie van koolwaterstoffen, mogen zonder voorafgaande goedkeuring niet onder de directe of indirecte zeggenschap staan van een derde land of onderdanen van een derde land.

15. Overige diensten, niet elders ingedeeld

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot nieuwe diensten die niet zijn ingedeeld in de voorlopige centrale productenclassificatie van de Verenigde Naties (CPC) van 1991.

EU: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot diensten die worden verleend door verenigingen (CPC 95) en diensten in verband met begrafenissen, crematie en lijkbezorging (CPC 9703).

LT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot toekenning van internetadressen die eindigen op „gov.lt” en certificering van elektronische kassa's.

CY: Voor haarverzorging geldt een nationaliteits- en een ingezetenschaapsvereiste.

PT: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot de verkoop van apparatuur en de toekenning van octrooien.

SE: Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling met betrekking tot diensten in verband met begrafenissen, crematie en lijkbezorging.

BIJLAGE VIII-B

VERBINTENISSEN VAN DE EUROPESE UNIE MET BETREKKING TOT GRENSOVERSCHRIJDENDE DIENSTEN

1. In onderstaande lijst van verbintenissen zijn de economische activiteiten opgenomen die overeenkomstig artikel 151 door de Europese Unie zijn geliberaliseerd, alsook, door middel van voorbehouden, de beperkingen inzake markttoegang en nationale behandeling die gelden voor diensten en dienstverleners uit Armenië in die activiteiten. De lijst bevat de volgende elementen:
  - a) in de eerste kolom wordt de sector of subsector vermeld waarin de partij de verbintenis is aangegaan, en het geliberaliseerde gebied waarop de voorbehouden van toepassing zijn; en
  - b) in de tweede kolom worden de toepasselijke voorbehouden beschreven.

Wanneer de in b) bedoelde kolom slechts lidstaatspecifieke voorbehouden bevat, gaan de lidstaten die er niet in worden vermeld, in de betrokken sector verbintenissen zonder voorbehouden aan.

Het ontbreken van lidstaatspecifieke voorbehouden in een bepaalde sector doet geen afbreuk aan horizontale voorbehouden of aan eventuele voor de hele EU geldende sectorspecifieke voorbehouden.

Voor sectoren of subsectoren die niet in onderstaande lijst zijn vermeld, zijn geen verbintenissen aangegaan.

2. Onderstaande lijst bevat geen maatregelen met betrekking tot kwalificatievereisten en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking ten aanzien van markttoegang of nationale behandeling in de zin van de artikelen 149 en 150 vormen. Zelfs wanneer deze maatregelen (zoals een verplichte vergunning, een universeledienstverplichting, een verplichte erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren, een verplichting om specifieke examens (met inbegrip van taalexamens) af te leggen, en een niet-discriminerende verplichting dat bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgeoefend in beschermde milieugebieden of gebieden van bijzonder historisch en artistiek belang) niet in de lijst zijn opgenomen, zijn zij in elk geval van toepassing op investeerders van de andere partij.
3. Onderstaande lijst doet geen afbreuk aan de haalbaarheid van vorm van dienstverlening 1 in bepaalde dienstensectoren en -subsectoren, noch aan overheidsmonopolies en exclusieve rechten als beschreven in de lijst van verbintenissen inzake vestiging.
4. In overeenstemming met artikel 141, lid 3, bevat onderstaande lijst geen maatregelen betreffende door de partijen verleende subsidies.
5. De uit deze lijst van verbintenissen voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er voor individuele natuurlijke personen of rechtspersonen niet rechtstreeks rechten uit voortvloeien.
6. De verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen betekent niet dat de behandeling die in een lidstaat aan onderdanen en rechtspersonen van een andere lidstaat is toegekend op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of op grond van dat verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de uitvoering daarvan in de lidstaten, moet worden uitgebreid tot onderdanen of rechtspersonen van de andere partij. Dergelijke nationale behandeling wordt alleen toegekend aan rechtspersonen van de andere partij die zijn opgericht volgens de wetgeving van een andere lidstaat en die hun statutaire zetel, centrale bestuur of hoofdvestiging in die lidstaat hebben, met inbegrip van de rechtspersonen die in de Europese Unie zijn gevestigd en eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van onderdanen van de andere partij.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
1. ZAKELIJKE DIENSTEN	
Alle sectoren	
A. Vrije beroepen	
<p>a) Juridische diensten (CPC 861) ⁽¹⁾</p> <p>(met uitzondering van juridisch advies, juridische documentatie en certificering die worden verstrekt door beoefenaren van juridische beroepen die met publieke functies zijn belast, zoals notarissen, gerechtsdeurwaarders of andere ambtenaren)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK, UK: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor de beoefening van het interne recht (het EU-recht en het recht van de lidstaat) en voor vertegenwoordiging voor rechtbanken, geldt een nationaliteitsvereiste.</p> <p>CY: Verleners van juridische diensten moeten de nationaliteit van een EU-lidstaat hebben en in een EU-lidstaat wonen. Voor volledige toelating tot de balie geldt een nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste. Alleen advocaten die aan de balie zijn ingeschreven, mogen vennoot, aandeelhouder of lid van de raad van bestuur van een advocatenkantoor op Cyprus zijn.</p> <p>CY, HU: Voor buitenlandse advocaten is juridische dienstverlening beperkt tot het verstrekken van juridisch advies.</p> <p>FI: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor wettelijke vertegenwoordiging, geldt een nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste (ook voor het gebruik van de Finse titel „asianajaja”).</p> <p>BE: Voor vertegenwoordiging bij het Hof van Cassatie in andere dan strafzaken gelden quota.</p> <p>BG: Buitenlandse advocaten mogen alleen onderdanen van hun eigen land wettelijk vertegenwoordigen, mits op basis van wederkerigheid en in samenwerking met een Bulgaarse advocaat. Voor juridische bemiddeling is permanent ingezetenschap vereist.</p> <p>ES: Advocaten op het gebied van industriële eigendom moeten de nationaliteit van een EU-lidstaat hebben.</p> <p>FR: Voor de toegang van advocaten tot het beroep van „avocat auprès de la Cour de Cassation” en „avocat auprès du Conseil d’Etat” gelden quota en een nationaliteitsvereiste.</p>

⁽¹⁾ Omvat juridisch advies en wettelijke vertegenwoordiging, arbitrage en bemiddeling in juridische aangelegenheden, juridische documentatie en certificering. Het verlenen van juridische diensten is uitsluitend toegestaan met betrekking tot internationaal publiekrecht, EU-recht en het recht van de jurisdicties waar de investeerder of zijn personeel gekwalificeerd is als advocaat, en is, net als andere diensten, onderworpen aan de vergunningsvereisten en -procedures die van toepassing zijn in de EU-lidstaten. Voor advocaten die juridische diensten verlenen met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht, kunnen deze onder meer de vorm aannemen van de naleving van plaatselijke beroepscode, gebruik van de titel uit het eigen land (tenzij erkenning met de titel in het gastland werd verkregen), vereisten in verband met verzekeringen, gewone registratie bij de balie van het gastland of een vereenvoudigde toegang tot de balie van het gastland via een bekwaamheidstest en een wettelijk of professioneel domicilie in het gastland. Juridische diensten met betrekking tot EU-recht moeten in principe worden uitgevoerd door of via een volledig gekwalificeerde advocaat die in de EU tot de balie is toegelaten en persoonlijk optreedt, en juridische diensten met betrekking tot het recht van een EU-lidstaat moeten in principe worden uitgevoerd door of via een volledig gekwalificeerde advocaat die in die lidstaat tot de balie is toegelaten en persoonlijk optreedt. Voor vertegenwoordiging voor rechtbanken en andere bevoegde instanties in de EU kan daarom volledige toelating tot de balie in de betrokken EU-lidstaat noodzakelijk zijn aangezien dat de beoefening van het EU-recht en van het nationale procesrecht inhoudt. Niettemin mogen buitenlandse advocaten die niet ten volle tot de balie zijn toegelaten in bepaalde lidstaten in civielrechtelijke procedures een partij vertegenwoordigen die onderdaan is van of behoort tot de staat waarin de advocaat gemachtigd is zijn beroep uit te oefenen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>LV: Nationaliteitsvereiste voor beëdigde advocaten, aan wie wettelijke vertegenwoordiging in strafzaken voorbehouden is.</p> <p>DK: Voor het verlenen van juridische diensten, met inbegrip van vertegenwoordiging voor rechtbanken, is volledige toelating tot de balie vereist. Voor toelating tot de balie moet worden voldaan aan de vereisten van de Deense wet op het procesrecht. Volgens die wet is de titel „Advokat” beschermd. Personen die geen Deense vergunning hebben tot uitoefening van het beroep overeenkomstig de Deense wet op juridische dienstverlening, mogen juridische diensten verlenen, maar mogen niet de titel „Advokat” gebruiken.</p> <p>EE: Nationaliteitsvereiste voor octrooigemachtigden en beëdigde vertalers (deel van CPC 861).</p> <p>NL, FI, HU: Ingezetenschapsvereiste voor octrooigemachtigden (deel van CPC 861).</p> <p>LT: Voor octrooiadvocaten geldt een nationaliteitsvereiste.</p> <p>PT: Nationaliteitsvereiste voor toegang tot het beroep van „solicitador” en voor gemachtigden inzake industriële eigendom.</p>
<p>b) 1. Accountants en boekhouders (CPC 86212 andere dan accountants, CPC 86213, CPC 86219 en CPC 86220)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>FR, HU, IT, MT, RO, SI: Niet geconsolideerd.</p> <p>AT: Nationaliteitsvereiste voor vertegenwoordiging bij bevoegde autoriteiten.</p> <p>CY: Alvorens toegang wordt verleend, wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: de werkgelegenheid in de subsector.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Alle lidstaten: Geen.</p>
<p>b) 2. Auditors (CPC 86211 en 86212 anders dan accountants)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: Niet geconsolideerd.</p> <p>AT: Nationaliteitsvereiste voor vertegenwoordiging bij bevoegde instanties en voor audits overeenkomstig specifieke Oostenrijkse wetgeving (bv. vennootschapswetgeving, beurswet, bankwetgeving enz.).</p> <p>SE: Alleen in Zweden erkende of gecertificeerde auditors en in Zweden geregistreerde auditkantoren mogen wettelijk verplichte audits uitvoeren bij bepaalde rechtspersonen, met inbegrip van alle vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, en bij natuurlijke personen. Alleen in Zweden erkende auditors en geregistreerde registeraccountancyondernemingen mogen aandeelhouder zijn van of vennoot zijn in ondernemingen die erkende audits uitvoeren (voor officiële doeleinden). Ingezetenschap in de EER of Zwitserland is vereist voor erkenning. De titels „erkend auditor” en „gecertificeerde auditor” mogen alleen worden gebruikt door auditors die zijn erkend of gecertificeerd in Zweden. Auditors van coöperatieve verenigingen of bepaalde andere ondernemingen die geen gecertificeerde of erkende accountants zijn, moeten in een EER-land wonen. De bevoegde autoriteit kan vrijstelling verlenen van deze vereiste.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>HR: Buitenlandse accountantskantoren mogen boekhoudkundige diensten verlenen op Kroatisch grondgebied indien zij daar een filiaal hebben gevestigd overeenkomstig de vennootschapswet.</p> <p>LT: Het auditverslag moet worden opgesteld in samenwerking met een in Litouwen officieel erkende auditor.</p> <p>DK: Ingezetenschap vereist.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
c) Belastingadvies (CPC 863) ⁽¹⁾	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT: Nationaliteitsvereiste voor vertegenwoordiging bij bevoegde autoriteiten.</p> <p>CY: Alvorens toegang wordt verleend, wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. Belangrijkste criteria: de werkgelegenheid in de subsector.</p> <p>CZ: Alleen natuurlijke personen hebben toegang.</p> <p>BG, MT, RO, SI: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
d) Architecten en g) Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8671 en CPC 8674)	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT: Niet geconsolideerd, behalve voor diensten die uitsluitend betrekking hebben op planning.</p> <p>BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: Niet geconsolideerd.</p> <p>DE: Toepassing van de nationale regels inzake honoraria en emolumenten voor alle diensten die vanuit het buitenland worden verleend.</p> <p>FR: Dienstverlening mag uitsluitend via een SEL (een naamloze vennootschap, een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid of een commanditaire vennootschap) of een SCP geschieden.</p> <p>HU, RO: Niet geconsolideerd voor landschapsarchitecten.</p> <p>HR: Natuurlijke personen en rechtspersonen mogen deze diensten leveren na goedkeuring door de Kroatische beroepsvereniging van architecten. Een ontwerp of een uitgewerkt project in het buitenland moet worden erkend (gevalideerd) door een bevoegde natuurlijke persoon of rechtspersoon in Kroatië als zijnde in overeenstemming met het Kroatische recht. Niet geconsolideerd voor stedenbouwkundigen.</p> <p>SK: Voor inschrijving in het beroepsregister, noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep van architect, is ingezetenschap in de EER vereist.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>

⁽¹⁾ Omvat niet juridisch advies en wettelijke vertegenwoordiging in belastingaangelegenheden, die zijn opgenomen in 1.A.a). Juridische diensten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
e) Diensten van ingenieurs en f) Geïntegreerde technische diensten (CPC 8672 en CPC 8673)	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT, SI: Niet geconsolideerd, behalve voor diensten die uitsluitend betrekking hebben op planning.</p> <p>BG, CZ, CY, EL, IT, MT, PT: Niet geconsolideerd.</p> <p>HR: Natuurlijke personen en rechtspersonen mogen deze diensten leveren na goedkeuring door de Kroatische beroepsvereniging van ingenieurs. Een ontwerp of een uitgewerkt project in het buitenland moet worden erkend (gevalideerd) door een bevoegde natuurlijke persoon of rechtspersoon in Kroatië als zijnde in overeenstemming met het Kroatische recht.</p> <p>SK: Voor inschrijving in het beroepsregister, noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep van ingenieur, is ingezetenschap in de EER vereist.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
h) Artsen (met inbegrip van psychologen) en tandartsen (CPC 9312 en deel van CPC 85201)	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: Niet geconsolideerd.</p> <p>LT: Voor dienstverlening is toestemming nodig, waarbij wordt uitgegaan van een vraaggestuurd gezondheidszorgplan op basis van de bevolkingsomvang en de aanwezige artsen en tandartsen.</p> <p>SI: Niet geconsolideerd voor sociale geneeskunde, hygiënische, epidemiologische en medisch-ecologische diensten, levering van bloed, bloedpreparaten en transplantaten en autopsie.</p> <p>HR: Niet geconsolideerd, behalve voor telegeneeskunde.</p> <p>CZ: Alleen natuurlijke personen hebben toegang. Het ministerie van Volksgezondheid moet buitenlandse natuurlijke personen toestemming verlenen.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
i) Dierenartsen (CPC 932)	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI, SK: Niet geconsolideerd.</p> <p>UK: Niet geconsolideerd, behalve voor veterinaire laboratorium- en technische diensten voor dierenartsen, algemeen advies, begeleiding en informatie (bv. op het gebied van voeding, gedrag en verzorging van huisdieren).</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>j) 1. Verloskundigen (deel van CPC 93191)</p> <p>j) 2. Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel (deel van CPC 93191)</p> <p>FI: Alleen voor particulier gefinancierde diensten.</p>	<p>Voor vorm 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: Niet geconsolideerd. FI, PL: Niet geconsolideerd, behalve voor verpleegkundigen. HR: Niet geconsolideerd, behalve voor telegeneeskunde. SE: Geen.</p> <p>Voor vorm 2 Geen.</p>
<p>k) Detailhandel in farmaceutische producten en detailhandel in medische en orthopedische goederen (CPC 63211) en andere diensten van apothekers ⁽¹⁾</p>	<p>Voor vorm 1 LT: De detailhandel in geneesmiddelen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Onlineverkoop van geneesmiddelen op voorschrift is verboden. LV: Niet geconsolideerd, behalve voor postorders. HU: Niet geconsolideerd, behalve voor CPC 63211.</p> <p>Voor vorm 1 en 2 EU, met uitzondering van EE: Niet geconsolideerd, behalve voor detailhandel in farmaceutische producten en detailhandel in medische en orthopedische goederen (CPC 63211). CZ, SE, UK: Niet geconsolideerd voor andere door apothekers verleende diensten. CY: Niet geconsolideerd voor detailhandel in geneesmiddelen en detailhandel in medische en orthopedische goederen en andere door apothekers verleende diensten. AT, ES, IE: Postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden. SI: Postorderverkoop van geneesmiddelen op voorschrift is verboden. IT, SK: Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen (CPC 63211): Voor een vergunning om zich als apotheker te vestigen en/of een apotheek te openen voor de detailhandel van voor het algemene publiek bestemde farmaceutische producten en bepaalde medische goederen is ingezetenschap vereist. EE: Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen (CPC 63211): De detailhandel in geneesmiddelen en specifieke medische goederen aan het grote publiek is voorbehouden aan apotheken. Postorderverkoop van geneesmiddelen en de levering van via internet bestelde geneesmiddelen per post of via koeriersdiensten is verboden. BG: Detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen (CPC 63211): Apothekers moeten permanent ingezetene zijn. Postorderverkoop van geneesmiddelen is verboden.</p>

⁽¹⁾ Het verstrekken van geneesmiddelen aan het grote publiek is, net als het verlenen van andere diensten, onderworpen aan de vergunnings- en kwalificatievereisten en -procedures die in de EU-lidstaten gelden. In de regel is deze activiteit voorbehouden aan apothekers. In een aantal lidstaten is alleen het verstrekken van geneesmiddelen op voorschrift aan apothekers voorbehouden.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	Voor vorm 2 FI: Niet geconsolideerd voor gezondheidszorg en maatschappelijke diensten (met inbegrip van detailhandel in geneesmiddelen) die door de overheid worden gefinancierd.
B. Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
C. Onderzoek en ontwikkeling	
a) Onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen (CPC 852, met uitzondering van psychologen) ⁽¹⁾ b) Onderzoek en ontwikkeling op natuurwetenschappelijk gebied (CPC 851) en c) Interdisciplinair onderzoek en ontwikkeling (CPC 853)	Voor vorm 1 en 2 EU: Voor onderzoek en ontwikkeling waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt verstrekt en die derhalve niet wordt beschouwd als particulier gefinancierd, mogen exclusieve rechten en/of vergunningen alleen worden toegekend aan onderdanen van EU-lidstaten en aan rechtspersonen uit de EU die hun hoofdkantoor in de EU hebben.
D. Onroerend goed ⁽²⁾	
a) Van eigen of gehuurd onroerend goed (CPC 821) b) Voor een vast bedrag of op contractbasis (CPC 822)	Voor vorm 1 BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Niet geconsolideerd. PT: Voor rechtspersonen is oprichting naar het recht van een EER-land vereist. Voor vorm 2 Geen.
E. Verhuur/lease zonder bedieningspersoneel	
a) Voor schepen (CPC 83103)	Voor vorm 1 BG, CY, DE, HU, MT, RO: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
b) Voor luchtvaartuigen (CPC 83104)	Voor vorm 1 en 2 BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: Niet geconsolideerd. EU: Luchtvaartuigen die door luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie worden gebruikt, moeten geregistreerd zijn in de EU-lidstaat die de luchtvaartmaatschappij vergunning heeft verleend of elders in de Europese Unie en moeten voorafgaande toestemming krijgen overeenkomstig EU- of nationale wetgeving inzake de veiligheid in de luchtvaart. Voor een dryleaseovereenkomst waarbij een luchtvaartmaatschappij uit de EU partij is, is voorafgaande toestemming overeenkomstig EU- of nationale wetgeving inzake de veiligheid in de luchtvaart vereist.

⁽¹⁾ Deel van CPC 85201, dat is opgenomen in I.A.h. Artsen en tandartsen.

⁽²⁾ De betrokken dienst houdt verband met het beroep van makelaar in onroerend goed en heeft geen gevolgen voor de rechten van of beperkingen voor natuurlijke personen en rechtspersonen die onroerend goed kopen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
c) Andere vervoermiddelen (CPC 83101, CPC 83102 en CPC 83105)	Voor vorm 1 BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: Niet geconsolideerd. SE: Voor CPC 83101: Ingezetenschapsvereiste. Voor vorm 2 Geen.
d) Andere machines en werktuigen (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 en CPC 83109)	Voor vorm 1 BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
e) Consumentenartikelen (CPC 832)	Voor vorm 1 en 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Niet geconsolideerd. EE: Niet geconsolideerd, behalve voor lease en verhuur van voorbespeelde videocassettes voor thuisamusement.
f) Verhuur van telecommunicatieapparatuur (CPC 7541)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
F. Andere zakelijke diensten	
a) Reclame (CPC 871)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
b) Markt- en opinieonderzoek (CPC 864)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
c) Managementadvies (CPC 865)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
d) Diensten in verband met managementadvies (CPC 866)	Voor vorm 1 en 2 HU: Niet geconsolideerd voor arbitrage en bemiddeling (CPC 86602).
e) Technische testen en analyses (CPC 8676)	Voor vorm 1 IT: Niet geconsolideerd voor biologen en chemisch analisten. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
f) Adviseurs en consultants op het gebied van landbouw, jacht en bosbouw (deel van CPC 881)	Voor vorm 1 IT: Niet geconsolideerd voor activiteiten die voorbehouden zijn aan landbouwkundigen en „periti agrari”. Voor landbouwkundigen en „periti agrari” zijn ingezetenschap en inschrijving in het beroepsregister vereist. Onderdanen van derde landen kunnen zich laten inschrijven op voorwaarde van wederkerigheid. EE, MT, RO, SI: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
g) Adviseurs en consultants op het gebied van visserij (deel van CPC 882)	Voor vorm 1 LV, MT, RO, SI: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
i) Adviseurs en consultants op het gebied van de industrie (deel van CPC 884 en deel van CPC 885)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
k) Arbeidsbemiddeling en personeelsvoorziening	
k) 1. Werving en selectie van leidinggevend personeel (CPC 87201)	Voor vorm 1 en 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: Niet geconsolideerd.
k) 2. Arbeidsbemiddeling (CPC 87202)	Voor vorm 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Niet geconsolideerd.
k) 3. Terbeschikkingstelling van kantoorpersoneel (CPC 87203)	Voor vorm 1 en 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: Niet geconsolideerd.
k) 4. Terbeschikkingstelling van huishoudelijke hulp, andere arbeidskrachten voor handel en industrie, verpleegkundig en ander personeel (CPC 87204, 87205, 87206, 87209)	Voor vorm 1 en 2 Alle lidstaten, met uitzondering van HU: Niet geconsolideerd. HU: Geen.
l) 1. Opsporingsdiensten (CPC 87301)	Voor vorm 1 en 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>l) 2. Veiligheidsdiensten (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 en CPC 87305)</p>	<p>Voor vorm 1 BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: Niet geconsolideerd. HU: Niet geconsolideerd voor CPC 87304, CPC 87305. IT: Voor CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 en CPC 87305: Voor de noodzakelijke toestemming voor beveiligings- en bewakingsdiensten en waardetransporten is ingezetenschap vereist. Voor vorm 2 HU: Niet geconsolideerd voor CPC 87304, CPC 87305. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Niet geconsolideerd.</p>
<p>m) Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)</p>	<p>Voor vorm 1 BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: Niet geconsolideerd voor diensten in verband met exploratie. BG: Niet geconsolideerd voor luchtfotografie, geodesie, kadastraal onderzoek en cartografie in verband met de bestudering van bewegingen van de aardkorst. HR: Geen, behalve dat diensten van elementair geologisch, geodetisch en mijnbouwonderzoek, evenals aanverwante onderzoeksdiensten op het gebied van milieubescherming, op het grondgebied van Kroatië uitsluitend in samenwerking met en/of door binnenlandse rechtspersonen mogen worden verricht. Voor vorm 2 Geen.</p>
<p>n) 1. Onderhoud en reparatie van vaartuigen (deel van CPC 8868)</p>	<p>Voor vorm 1 Voor zeeschepen: BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: Niet geconsolideerd. Voor binnenschepen: EU, met uitzondering van EE, HU, LV: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen. Voor vorm 1 en 2 EU: Alleen door de EU gemachtigde erkende organisaties mogen namens EU-lidstaten wettelijk voorgeschreven onderzoeken en certificeringen van schepen verrichten. Vestiging kan vereist zijn.</p>
<p>n) 2. Onderhoud en reparatie van spoorwagmaterieel (deel van CPC 8868)</p>	<p>Voor vorm 1 AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
n) 3. Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen (CPC 6112, CPC 6122, deel van CPC 8867 en deel van CPC 8868)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
n) 4. Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 8868)	Voor vorm 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
n) 5. Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (met uitzondering van kantoor machines), toestellen (met uitzondering van vervoermiddelen en kantoor toestellen) en consumentenartikelen ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 en CPC 8866)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
o) Schoonmaak van gebouwen (CPC 874)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
p) Fotografie (CPC 875)	Voor vorm 1 BG, EE, MT, PL: Niet geconsolideerd voor luchtfotografie. HR, LV: Niet geconsolideerd voor gespecialiseerde fotografie (CPC 87504). BG: Vestigings- en nationaliteitsvereiste voor luchtfotografie. Voor vorm 2 Geen.
q) Verpakkingsdiensten (CPC 876)	Voor vorm 1 en 2 Geen.

⁽¹⁾ Onderhoud en reparatie van vervoermiddelen (CPC 6112, 6122, 8867 en CPC 8868) zijn opgenomen in 1.F. l) 1 tot en met 1.F.l) 4.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
r) Drukkerijen en uitgeverijen (CPC 88442)	Voor vorm 1 SE: Natuurlijke personen die eigenaar zijn van tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, moeten in Zweden wonen of onderdaan zijn van een EER-land. Eigenaren (rechtspersonen) van dergelijke tijdschriften moeten in de EER gevestigd zijn. Voor tijdschriften die in Zweden worden gedrukt en uitgegeven, en voor technische opnames, moet een verantwoordelijke uitgever worden aangewezen die in Zweden woont. Voor vorm 2 Geen.
s) Organisatie van congressen (deel van CPC 87909)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
t) Andere	
t) 1. Vertalers en tolken (CPC 87905)	Voor vorm 1 PL: Niet geconsolideerd voor beëdigde vertalers en tolken. BG, HR, HU, SK: Niet geconsolideerd voor officiële vertalingen en vertolkingen. FI: Ingezetenschapsvereiste voor erkende vertalers (deel van CPC 87905). Voor vorm 2 Geen.
t) 2. Binnenhuisarchitecten en andere gespecialiseerde ontwerpers (CPC 87907)	Voor vorm 1 DE: Toepassing van de nationale regels inzake honoraria en emolumenten voor alle diensten die vanuit het buitenland worden verleend. HR: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
t) 3. Incassobureaus (CPC 87902)	Voor vorm 1 en 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd.
t) 4. Kredietrapportage (CPC 87901)	Voor vorm 1 en 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
t) 5. Vermenigvuldigen van teksten (CPC 87904) ⁽¹⁾	Voor vorm 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
t) 6. Advies inzake telecommunicatie (CPC 7544)	Voor vorm 1 en 2 Geen.
t) 7. Telefoonbeantwoording (CPC 87903)	Voor vorm 1 en 2 Geen.

2. COMMUNICATIE

<p>A. Post- en koeriersdiensten</p> <p>(Diensten in verband met het verwerken ⁽²⁾ van postzendingen ⁽³⁾ volgens onderstaande lijst van subsectoren, naar binnen- en buitenlandse bestemmingen:</p> <p>i) verwerking van op enigerlei fysieke drager aangebrachte schriftelijke geadresseerde mededelingen ⁽⁴⁾, met inbegrip van hybride post en direct mail;</p> <p>ii) verwerking van geadresseerde pakjes en pakketten ⁽⁵⁾;</p> <p>iii) verwerking van geadresseerd drukwerk ⁽⁶⁾;</p> <p>iv) verwerking van onder i) tot en met iii) genoemde poststukken als aangetekende of verzekerde zendingen;</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>Geen ⁽⁷⁾.</p>
--	---

⁽¹⁾ Omvat niet drukkerijen, die onder CPC 88442 vallen en onder 1.F p) zijn opgenomen.

⁽²⁾ Het begrip „verwerken” omvat ophalen, sorteren, vervoeren en bezorgen.

⁽³⁾ Het begrip „postzending” omvat alle poststukken die door een bedrijf worden verwerkt, ongeacht of dit bedrijf publiek of particulier is.

⁽⁴⁾ Bijvoorbeeld brieven of briefkaarten.

⁽⁵⁾ Met inbegrip van boeken en catalogi.

⁽⁶⁾ Kranten en tijdschriften.

⁽⁷⁾ Voor de subsectoren i) tot en met iv) kunnen individuele vergunningen vereist zijn die specifieke universeledienstverplichtingen en/of een financiële bijdrage aan een compensatiefonds opleggen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>v) expresbesteldiensten ⁽¹⁾ voor onder (i) tot en met (iii) bedoelde zendingen;</p> <p>vi) verwerking van niet-geadresseerde zendingen;</p> <p>vii) uitwisseling van documenten ⁽²⁾</p> <p>(deel van CPC 751, deel van CPC 71235 ⁽³⁾ en deel van CPC 73210 ⁽⁴⁾)</p> <p>De organisatie van de plaatsing van brievenbussen op de openbare weg, de uitgave van postzegels en de verzending van aangetekende zendingen voor gerechtelijke of administratieve procedures kan overeenkomstig de nationale wetgeving beperkt zijn.</p> <p>Vergunningensystemen kunnen worden opgezet voor diensten waarvoor een universele dienstverplichting geldt. Deze vergunningen kunnen een specifieke universele dienstverplichting of een financiële bijdrage aan een compensatiefonds omvatten.</p>	
<p>B. Telecommunicatiediensten</p> <p>(Het leveren van inhoud die via telecommunicatiediensten wordt verzonden, valt hier niet onder.)</p>	
<p>a) Alle diensten die bestaan uit de transmissie en ontvangst van elektromagnetische signalen ⁽⁵⁾, met uitzondering van radio- en televisieomroep ⁽⁶⁾</p>	<p>Voor vorm 1 en 2 Geen.</p>

⁽¹⁾ Expresbesteldiensten bieden naast snellere en betrouwbaardere verzending extra dienstverlening in de vorm van ophalen vanaf het verzendpunt, persoonlijke aflevering bij de geadresseerde, het volgen en opsporen van zendingen, de mogelijkheid om het adres of de geadresseerde tijdens het vervoer te wijzigen, ontvangstbevestiging.

⁽²⁾ Levering van middelen, met inbegrip van het verschaffen van ad-hocruimte alsmede vervoer door derden, voor zelfbestelling door de wederzijdse uitwisseling van postzendingen tussen gebruikers die zich op deze dienst abonneren. Het begrip „postzending” omvat alle poststukken die door een bedrijf worden verwerkt, ongeacht of dit bedrijf publiek of particulier is.

⁽³⁾ Vervoer van post voor eigen rekening via elke vorm van vervoer over land.

⁽⁴⁾ Vervoer van post voor eigen rekening via de lucht.

⁽⁵⁾ Deze diensten omvatten niet online-informatie en/of gegevensverwerking (met inbegrip van de verwerking van transacties) (deel van CPC 843), die zijn opgenomen in 1.B. Computerdiensten.

⁽⁶⁾ Een omroep is de ononderbroken transmissieketen die vereist is voor de distributie van televisie- en radioprogrammasignalen naar het grote publiek. Het begrip omvat niet de toeleveringskoppelingen tussen exploitanten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
b) Transmissie van programma's via satelliet ⁽¹⁾	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: Geen, behalve dat dienstverleners in deze sector onderworpen kunnen zijn aan verplichtingen om de doelstellingen van algemeen belang te vrijwaren die verband houden met inhoud die via hun netwerk wordt overgedragen, in overeenstemming met het EU-regelgevingskader voor elektronische communicatie.</p> <p>BE: Niet geconsolideerd.</p>

3. BOUWNIJVERHEID EN AANVERWANTE CIVIELTECHNISCHE DIENSTEN

<p>Bouwnijverheid en aanverwante civieltechnische diensten</p> <p>(CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 en CPC 518)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>LT: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
--	--

4. HANDEL

(met uitzondering van de handel in wapens, munitie, springstoffen en ander oorlogsmaterieel)

<p>A. Handelsbemiddeling</p> <p>a) Handelsbemiddeling in auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en delen en toebehoren daarvan (deel van CPC 61111, deel van CPC 6113 en deel van CPC 6121)</p> <p>b) Andere handelsbemiddeling (CPC 621)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: Niet geconsolideerd voor de handel in chemische producten, edele metalen (en edelstenen).</p> <p>AT: Niet geconsolideerd voor de handel in pyrotechnische producten, ontvlambare producten, explosieven en giftige stoffen.</p> <p>AT, BG: Niet geconsolideerd voor de handel in producten voor medisch gebruik zoals medische en chirurgische instrumenten, geneeskundige stoffen en voorwerpen voor medisch gebruik.</p> <p>BG: Niet geconsolideerd voor tabak, tabaksproducten en diensten van makelaars in grondstoffen.</p> <p>CZ: Niet geconsolideerd voor diensten in verband met veilingen.</p> <p>FI: Niet geconsolideerd voor de handel in alcoholhoudende dranken en farmaceutische producten.</p>
---	--

⁽¹⁾ Hieronder valt de telecommunicatiedienst die bestaat in de transmissie en ontvangst van radio- en televisieprogramma's via satelliet (de ononderbroken transmissieketen via satelliet die vereist is voor de distributie van televisie- en radioprogrammasignalen naar het grote publiek). De verkoop van satellietdiensten valt hieronder, maar niet de verkoop van pakketten televisieprogramma's aan huishoudens.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
B. Groothandel	
a) Groothandel in auto's, motorfietsen, skimotores en delen en toebehoren daarvan (deel van CPC 61111, deel van CPC 6113 en deel van CPC 6121)	HU: Handelsbemiddeling (CPC 621): Buitenlandse ondernemingen mogen alleen diensten in verband met grondstoffenhandel (tussenhandel) verlenen via een filiaal of vestiging in HU. Hiervoor is een vergunning vereist van de Hongaarse financiële toezichthouder. LT: Handel in pyrotechnische artikelen: Voor de handel in pyrotechnische artikelen is een vergunning vereist. Alleen in de EU gevestigde rechtspersonen kunnen een vergunning verkrijgen.
b) Groothandel in telecommunicatie-eindapparatuur (deel van CPC 7542)	IT: Handel in tabak (deel van CPC 6222, deel van CPC 6310): Voor tussenpersonen tussen groothandel en detailhandel en voor eigenaars van winkels („magazzini”) is de nationaliteit van een EU-lidstaat vereist.
c) Andere groothandel (CPC 622 met uitzondering van groothandel in energieproducten ⁽¹⁾)	HR: Niet geconsolideerd voor de handel in tabaksproducten. Voor vorm 1 AT, BG, HR, FR, PL, RO: Niet geconsolideerd voor de handel in tabak en tabaksproducten.
C. Detailhandel ⁽²⁾	
a) Handelsbemiddeling in auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en delen en toebehoren daarvan (CPC 61112, deel van CPC 6113 en deel van CPC 6121)	IT: Voor de groothandel: staatsmonopolie op tabak. BG, PL, RO, SE: Niet geconsolideerd voor detailhandel in alcoholhoudende dranken.
Detailhandel in telecommunicatie-eindapparatuur (deel van CPC 7542)	AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK, SI: Niet geconsolideerd voor de handel in farmaceutische producten, met uitzondering van de detailhandel in geneesmiddelen en medische en orthopedische goederen (CPC 63211).
Detailhandel in voedingsmiddelen (CPC 631)	ES: Verkoop op afstand, postorderverkoop en vergelijkbare procedures voor de detailhandel of levering van tabak zijn verboden. BG, HU, PL: Niet geconsolideerd voor makelaars in grondstoffen.
Detailhandel in andere (niet-energie)goederen, met uitzondering van detailhandel in farmaceutische producten en medische en orthopedische goederen ⁽³⁾ (CPC 632, met uitzondering van CPC 63211 en 63297)	FR: Wat handelsbemiddeling betreft, Niet geconsolideerd voor handelaren en makelaars in verse voedingsmiddelen op 17 markten van nationaal belang. Niet geconsolideerd voor de groothandel in farmaceutische producten. MT: Niet geconsolideerd voor handelsbemiddeling.
D. Franchising (CPC 8929)	BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: Niet geconsolideerd voor detailhandel, met uitzondering van postorders.

⁽¹⁾ Deze diensten, die CPC 62271 omvatten, zijn opgenomen in ENERGIEDIENSTEN onder 18.D.

⁽²⁾ Omvat niet onderhoud en reparatie, die zijn opgenomen in ZAKELIJKE DIENSTEN onder 1.B. en 1.F.I.).

⁽³⁾ Detailhandel in farmaceutische producten en medische en orthopedische goederen zijn opgenomen in VRIJE BEROEPEN in 1.A.k).

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>5. ONDERWIJS</p> <p>(alleen particulier gefinancierd. Diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt verstrekt, worden niet beschouwd als particulier gefinancierd)</p>	
<p>A. Basisonderwijs</p> <p>(CPC 921)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: Niet geconsolideerd</p> <p>IT: Nationaliteitsvereiste voor dienstverleners om een vergunning te krijgen om erkende staatsdiploma's af te geven.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>FR: Nationaliteitsvereiste om in een particulier gefinancierde onderwijsinstelling te kunnen lesgeven. Buitenlandse onderdanen kunnen echter van de relevante bevoegde autoriteiten toestemming krijgen. Buitenlandse onderdanen kunnen ook toestemming krijgen om onderwijsinstellingen op te richten en te exploiteren. Dergelijke toestemming wordt op discretionaire basis verleend (CPC 921).</p>
<p>B. Voortgezet onderwijs</p> <p>(CPC 922)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: Niet geconsolideerd</p> <p>IT: Nationaliteitsvereiste voor dienstverleners om een vergunning te krijgen om erkende staatsdiploma's af te geven.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>CY, FI, MT, RO, SE: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>FR: Nationaliteitsvereiste om in een particulier gefinancierde onderwijsinstelling te kunnen lesgeven. Buitenlandse onderdanen kunnen echter van de relevante bevoegde autoriteiten toestemming krijgen. Buitenlandse onderdanen kunnen ook een vergunning krijgen om onderwijsinstellingen op te richten en te exploiteren. Dergelijke toestemming wordt op discretionaire basis verleend (CPC 922).</p> <p>LV: Niet geconsolideerd voor voortgezet technisch en beroepsonderwijs voor leerlingen met een handicap (CPC 9224).</p>
<p>C. Hoger onderwijs</p> <p>(CPC 923)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Niet geconsolideerd.</p> <p>IT: Nationaliteitsvereiste voor dienstverleners om een vergunning te krijgen om erkende staatsdiploma's af te geven.</p> <p>ES, IT: Onderzoek naar de economische behoefte voor het oprichten van particuliere universiteiten die erkende diploma's of graden mogen afgeven. De procedure omvat een advies van het parlement. Belangrijkste criteria: bevolking en concentratie van bestaande instellingen.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>Voor vorm 2</p> <p>AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>CZ, SK: Niet geconsolideerd voor hoger onderwijs, behalve voor postsecundair technisch en beroepsonderwijs (CPC 92310).</p> <p>FR: Nationaliteitsvereiste om in een particulier gefinancierde onderwijsinstelling te kunnen lesgeven. Buitenlandse onderdanen kunnen echter van de relevante bevoegde autoriteiten toestemming krijgen. Buitenlandse onderdanen kunnen ook toestemming krijgen om onderwijsinstellingen op te richten en te exploiteren. Dergelijke toestemming wordt op discretionaire basis verleend (CPC 923).</p>
<p>D. Volwassenenonderwijs (CPC 924)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>CY, FI, MT, RO, SE: Niet geconsolideerd.</p> <p>AT: Niet geconsolideerd voor volwasseneneducatie via radio of televisie.</p>
<p>E. Andere vormen van onderwijs (CPC 929)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: Niet geconsolideerd.</p>
<p>6. MILIEUDIENSTEN</p>	
<p>A. Diensten in verband met afvalwater (CPC 9401) ⁽¹⁾</p> <p>B. Beheer van vaste en gevaarlijke afvalstoffen, met uitzondering van grensoverschrijdend vervoer van gevaarlijke afvalstoffen</p> <p>a) Afvalverzameling en -verwerking (CPC 9402)</p> <p>b) Rioolwaterverwerking en vergelijkbare diensten (CPC 9403)</p> <p>C. Bescherming van luchtkwaliteit en klimaat (CPC 9404) ⁽²⁾</p> <p>D. Sanering en schoonmaak van bodem en water</p> <p>a) Behandeling en sanering van verontreinigde bodem en verontreinigd water (deel van CPC 94060) ⁽³⁾</p> <p>E. Lawaaibestrijding en reductie van trillingen (CPC 9405)</p> <p>F. Bescherming van de biodiversiteit en het landschap</p> <p>a) Bescherming van natuur en landschap (deel van CPC 9406)</p> <p>G. Overige diensten in verband met milieu en aanverwante diensten (CPC 94090)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>EU: Niet geconsolideerd, behalve voor consultants.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>

⁽¹⁾ Stemt overeen met „afvalwaterinzameling en -behandeling”.

⁽²⁾ Stemt overeen met „reiniging van uitlaatgassen”.

⁽³⁾ Stemt overeen met delen van „bescherming van natuur en landschap”.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
7. FINANCIËLE DIENSTEN	
A. Verzekeringen en daarmee samenhangende diensten	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Niet geconsolideerd voor directe verzekeringen, behalve voor verzekering van risico's in verband met:</p> <p>i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p>ii) goederen in het internationale douanevervoer.</p> <p>AT: Promotionele activiteiten en bemiddeling namens een niet in de Unie gevestigde dochteronderneming of een niet in Oostenrijk gevestigd filiaal (behalve voor herverzekering en retrocessie) zijn verboden. De verplichte verzekering van luchtvervoer, met uitzondering van de verzekering van internationaal commercieel luchtvervoer, kan alleen worden afgesloten bij een in de Unie gevestigde dochteronderneming of een in Oostenrijk gevestigd filiaal.</p> <p>DK: Alleen in de Unie gevestigde ondernemingen mogen de verplichte verzekering voor luchtvervoer aanbieden. In Denemarken mogen geen personen of ondernemingen (met inbegrip van verzekeringsmaatschappijen) andere dan verzekeringsmaatschappijen die hiervoor vergunning hebben verkregen krachtens de Deense wetgeving of van de bevoegde Deense autoriteiten, bedrijfsmatig deelnemen aan de directe verzekering van personen die ingezetenen van Denemarken zijn, van Deense schepen of van goederen in Denemarken.</p> <p>DE: Polissen betreffende verplichte verzekering voor luchtvervoer mogen alleen worden uitgegeven door een in de Unie gevestigde dochteronderneming of een in Duitsland gevestigd filiaal. Een buitenlandse verzekeringsmaatschappij met een filiaal in Duitsland kan aldaar uitsluitend via dat filiaal verzekeringscontracten voor internationaal vervoer afsluiten.</p> <p>FR: Risico's in verband met vervoer over land mogen uitsluitend door in de Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd.</p> <p>IT: Goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Italië gelegen risico's mogen alleen door in de Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd. Dit voorbehoud geldt niet voor het internationaal vervoer bij invoer in Italië. PL: Niet geconsolideerd voor herverzekering en retrocessie, behalve voor risico's met betrekking tot goederen in internationale handel.</p> <p>PT: Lucht- en zeevaart (goederen, luchtvaartuigen, schepen en aansprakelijkheid) mogen uitsluitend door in de EU gevestigde ondernemingen worden verzekerd. Alleen in de EU gevestigde personen of ondernemingen mogen in Portugal als makelaar voor dit soort verzekeringen optreden.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>RO: Herverzekering op de internationale markt is alleen toegestaan als het herverzekerde risico niet op de binnenlandse markt kan worden geplaatst.</p> <p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Niet geconsolideerd voor directe-verzekeringsbemiddeling, behalve voor verzekering van risico's in verband met:</p> <p>i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p>ii) goederen in het internationale douanevervoer.</p> <p>PL: Niet geconsolideerd, behalve voor herverzekering, retrocessie en verzekering van risico's in verband met:</p> <p>a) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p>b) goederen in het internationale douanevervoer.</p> <p>BG: Niet geconsolideerd voor directe verzekeringen, behalve voor diensten die op het grondgebied van Bulgarije door buitenlandse aanbieders aan buitenlanders worden aangeboden. Niet geconsolideerd voor depositoverzekeringen en soortgelijke compensatieregelingen, noch voor stelsels van verplichte verzekeringen. Goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Bulgarije gelegen risico's mogen niet rechtstreeks door buitenlandse verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd. Een buitenlandse verzekeringsmaatschappij kan uitsluitend via een filiaal verzekeringscontracten afsluiten.</p> <p>CY, LV, MT: Niet geconsolideerd voor directe verzekeringen, behalve voor verzekering van risico's in verband met:</p> <p>i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p>ii) goederen in het internationale douanevervoer.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>LT: Niet geconsolideerd voor directe verzekeringen, behalve voor verzekering van risico's in verband met:</p> <p>i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p>ii) goederen in het internationale douanevervoer, met uitzondering van vervoer over land waar het risico in Litouwen gelegen is.</p> <p>BG, LV, LT: Niet geconsolideerd voor verzekeringsbemiddeling.</p> <p>PL: Niet geconsolideerd voor makelaarsdiensten met betrekking tot herverzekering, retrocessie en verzekering.</p> <p>FI: Alleen verzekeraars die hun hoofdkantoor in de EU hebben of over een filiaal in Finland beschikken, mogen directe verzekeringen (met inbegrip van medeverzekeringen) aanbieden. De diensten van verzekeringsmakelaar mogen alleen worden aangeboden door ondernemingen met een permanente vestiging in de EU.</p> <p>HU: Verzekeringsmaatschappijen die niet in de EU gevestigd zijn, mogen op het grondgebied van Hongarije directe verzekeringen alleen aanbieden via een in Hongarije geregistreerd filiaal.</p> <p>IT: Niet geconsolideerd voor actuarissen.</p> <p>SE: Directe verzekeringen mogen alleen worden aangeboden via een verlener van verzekeringsdiensten die in Zweden een vergunning heeft verkregen, op voorwaarde dat de buitenlandse dienstverlener en de Zweedse verzekeringsmaatschappij tot dezelfde groep van ondernemingen behoren of een onderlinge samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten.</p> <p>ES: Voor actuarissen zijn ingezetenschap en drie jaar relevante ervaring vereist.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Niet geconsolideerd voor bemiddeling.</p> <p>BG: Voor directe verzekeringen kunnen Bulgaarse natuurlijke personen en rechtspersonen, alsmede buitenlanders die op het grondgebied van Bulgarije zakelijke activiteiten ontplooiën, met betrekking tot hun activiteiten in Bulgarije alleen verzekeringscontracten afsluiten met aanbieders die over een vergunning beschikken. Schadeloosstellingen in verband met deze verzekeringscontracten moeten in Bulgarije worden betaald. Niet geconsolideerd voor depositoverzekeringen en soortgelijke compensatieregelingen, noch voor stelsels van verplichte verzekeringen.</p> <p>IT: Goederenvervoer, voertuigen en aansprakelijkheid ten aanzien van in Italië gelegen risico's mogen alleen door in de Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen worden verzekerd. Dit voorbehoud geldt niet voor het internationaal vervoer bij invoer in Italië.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>PL: Niet geconsolideerd, behalve voor herverzekering, retrocessie en verzekering van goederen in het internationale handelsverkeer.</p>
<p>B. Bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>LT: Voorbehoud van het recht om commerciële aanwezigheid te vereisen voor pensioenbeheer en dat ten minste één directeur van de bank Litouws moet spreken en permanent in Litouwen moet verblijven.</p> <p>IT: Niet geconsolideerd voor „<i>consulenti finanziari</i>” (financieel adviseurs).</p> <p>EE: Voor de aanvaarding van deposito's is toestemming van de Estse financiële toezichthouder vereist, alsmede registratie als naamloze vennootschap, dochtermaatschappij of filiaal naar Ests recht.</p> <p>IE: Voorbehoud van het recht om het volgende te vereisen: voor collectieve beleggingsfondsen die als unit trust of vennootschap met variabel kapitaal zijn opgezet (andere dan instellingen voor collectieve beleggingen in overdraagbare effecten, icbe's), moet de beheerder/depositaris een in Ierland of in een andere EU-lidstaat geregistreerde onderneming zijn. In het geval van een commanditaire beleggingsvennootschap moet ten minste één algemene partner een naar Iers recht opgerichte onderneming zijn. Om lid te worden van een Ierse effectenbeurs moet een entiteit hetzij a) een vergunning hebben verkregen in Ierland, hetgeen veronderstelt dat deze entiteit een naar Iers recht opgerichte onderneming is of een partnerschap is aangegaan en over een hoofdkantoor/statutaire zetel in Ierland beschikt of b) in een andere EU-lidstaat een vergunning hebben gekregen overeenkomstig de EU-richtlijn inzake beleggingsdiensten.</p> <p>PL: Voor de verstrekking en doorgifte van financiële informatie en verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software: verplichting tot het gebruik van het openbare telecommunicatienetwerk of van het netwerk van andere gemachtigde exploitanten.</p> <p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: Niet geconsolideerd, behalve voor de verstrekking van financiële informatie en bewerking van financiële gegevens en voor advies en andere aanvullende financiële diensten, met uitzondering van bemiddeling.</p> <p>BE: Vestiging in België is verplicht voor het verlenen van diensten die verband houden met het verstrekken van beleggingsadvies.</p> <p>BG: Beperkingen en voorwaarden met betrekking tot het gebruik van telecommunicatienetwerken kunnen van toepassing zijn.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>CY: Niet geconsolideerd, behalve voor de handel in verhandelbare effecten, de verstrekking van financiële informatie en de bewerking van financiële gegevens, alsook voor advies en andere aanvullende financiële diensten, met uitzondering van bemiddeling.</p> <p>EE: Voor het beheer van beleggingsfondsen moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht; alleen bedrijven met statutaire zetel in de Unie kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden.</p> <p>LT: Voor het beheer van beleggingsfondsen moet een gespecialiseerde beheermaatschappij worden opgericht; alleen bedrijven met statutaire zetel of een filiaal in Litouwen kunnen als bewaarder van activa van beleggingsfondsen optreden.</p> <p>IE: Voor het aanbieden van beleggingsdiensten of beleggingsadvies is vereist hetzij I) toestemming in Ierland, waarvoor normaliter wordt verlangd dat de entiteit een vennootschap, dan wel een commanditaire vennootschap of een zelfstandige handelaar is, in elk geval met hoofdkantoor of statutaire zetel in Ierland (in bepaalde gevallen is geen toestemming vereist, bv. wanneer een dienstverlener uit een derde land geen commerciële aanwezigheid heeft in Ierland en de dienst niet aan particulieren wordt aangeboden), hetzij II) toestemming van een andere lidstaat overeenkomstig de EU-richtlijn betreffende beleggingsdiensten.</p> <p>LV: Niet geconsolideerd, behalve voor de verstrekking van financiële informatie en voor advies en andere aanvullende financiële diensten, met uitzondering van bemiddeling.</p> <p>MT: Niet geconsolideerd, behalve voor de aanvaarding van deposito's, alle soorten leningen, de verstrekking van financiële informatie en de verwerking van financiële gegevens, alsook voor advies en andere aanvullende financiële diensten, met uitzondering van bemiddeling.</p> <p>PL: Voor de verstrekking en doorgifte van financiële informatie en verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software: Verplichting tot het gebruik van het openbare telecommunicatienetwerk of van het netwerk van andere gemachtigde exploitanten.</p> <p>RO: Niet geconsolideerd voor financiële lease, voor de handel in geldmarktinstrumenten, deviezen, derivaten, wisselkoers- en rentetariefinstrumenten, verhandelbare effecten en andere verhandelbare instrumenten en financiële activa, voor de participatie in de uitgifte van alle soorten effecten, voor het beheer van activa en voor de betalings- en compensatiediensten van financiële activa. Betalings- en geldovermakingsdiensten zijn alleen toegestaan via een lokale bank.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>SI: Niet geconsolideerd voor alle soorten leningen, het aanvaarden van garanties en verbintenissen van buitenlandse kredietinstellingen door binnenlandse rechtspersonen en eenmanszaken, het verstrekken en overdragen van financiële informatie, verwerking van financiële gegevens en daarop betrekking hebbende software door andere financiële dienstverleners, het verstrekken van advies en andere aanvullende financiële diensten in verband met al deze activiteiten, met inbegrip van kredietreferenties en -analyse, onderzoek en advies in verband met investeringen en beleggingsportefeuilles, alsmede advies over aankopen en over bedrijfsreorganisatie en -strategie. Commerciële aanwezigheid is vereist.</p> <p>SI: Pensioenregelingen kunnen worden aangeboden door een pensioenbeleggingsfonds (dit is geen rechtspersoon en wordt dus beheerd door een verzekeringsmaatschappij, een bank of een pensioenverzekeraar), een pensioenverzekeraar of een verzekeringsmaatschappij. Daarnaast kunnen pensioenregelingen ook worden aangeboden door aanbieders van pensioenregelingen die overeenkomstig de toepasselijke regelgeving van een EU-lidstaat zijn gevestigd.</p> <p>HU: Buiten de EER gevestigde ondernemingen mogen alleen via hun Hongaarse filiaal financiële diensten of daarmee samenhangende diensten verlenen.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>BG: Bepalingen en voorwaarden met betrekking tot het gebruik van telecommunicatienetwerken kunnen van toepassing zijn.</p>

8. GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

(alleen particulier gefinancierd. Diensten waarvoor enige vorm van overheidsfinanciering of staatssteun wordt verstrekt, worden niet beschouwd als particulier gefinancierd)

<p>A. Ziekenhuizen (CPC 9311)</p> <p>B. Ambulances (CPC 93192)</p> <p>C. Intramurale gezondheidszorg, andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 93193)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>FR: Niet geconsolideerd voor particuliere gefinancierde diensten inzake laboratoriumonderzoeken en -proeven (deel van CPC 9311).</p> <p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Niet geconsolideerd.</p> <p>HR: Niet geconsolideerd, behalve voor telegeneeskunde.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
<p>D. Maatschappelijke diensten</p> <p>— Alle lidstaten, met uitzondering van AT, EE, LT en LV: Alleen herstellingsoorden, verpleegthuizen, bejaardenhuizen.</p> <p>— AT, EE en LV: heel CPC 933.</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>EU: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI, SK: Niet geconsolideerd.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
9. TOERISME EN REIZEN	
<p>A. Hotels, restaurants en catering (CPC 641, CPC 642 en CPC 643) met uitzondering van catering in de luchtvaart ⁽¹⁾</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd.</p> <p>HR: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
<p>B. Reisbureaus en reisorganisatoren (met inbegrip van reisleiders) (CPC 7471)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>BG, CY, HU: Niet geconsolideerd.</p> <p>CY: Nationaliteitsvereiste. Buitenlandse dienstverleners moeten worden vertegenwoordigd door een lokaal reisbureau.</p> <p>LT: Voor het verlenen van diensten door reisleiders is vestiging in Litouwen en een vergunning van het Litouws Departement van Toerisme verplicht.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
<p>C. Toeristische gidsen (CPC 7472)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: Niet geconsolideerd.</p> <p>IT: Om als professionele toeristische gids op te treden is voor gidsen uit niet-EU-landen een specifieke vergunning van de regio vereist.</p> <p>BG, CY, EL, ES: Toeristengidsen moeten de nationaliteit van een EU-lidstaat hebben.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>

⁽¹⁾ Catering in de luchtvaart is opgenomen in AANVULLENDE DIENSTEN VOOR VERVOER onder 12.D.a) Grondafhandelingsdiensten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>10. CULTUUR, SPORT EN RECREATIE (andere dan audiovisuele diensten)</p>	
<p>A. Amusement (met inbegrip van theater, concerten, circussen en discotheken) (CPC 9619)</p>	<p>Voor vorm 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 2 CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: Niet geconsolideerd.</p> <p>BG: Niet geconsolideerd, behalve voor theaterproducenten, zanggroepen, bands en orkesten (CPC 96191); auteurs, componisten, beeldhouwers, entertainers en andere individuele kunstenaars (CPC 96192); aanverwante theaterdiensten (CPC 96193).</p> <p>EE: Niet geconsolideerd voor ander amusement (CPC 96199), behalve voor bioscopen.</p> <p>LT, LV: Niet geconsolideerd, behalve voor bioscopen (deel van CPC 96199).</p>
<p>B. Nieuws- en persagentschappen (CPC 962)</p>	<p>Voor vorm 1 BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 2 BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Niet geconsolideerd.</p>
<p>C. Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele diensten (CPC 963)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd</p>
<p>D. Sportdiensten (CPC 9641)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2 AT: Niet geconsolideerd voor skischolen en berggidsen. BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: Niet geconsolideerd.</p> <p>Voor vorm 1 CY, EE, HR: Niet geconsolideerd.</p>
<p>E. Recreatieparken en stranden (CPC 96491)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2 Geen.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
11. VERVOER	
<p>A. Vervoer over zee</p> <p>a) Internationaal passagiersvervoer (CPC 7211 zonder nationale cabotage ⁽¹⁾)</p> <p>b) Internationaal goederenvervoer (CPC 7212 zonder nationale cabotage ⁽²⁾)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: Niet geconsolideerd voor nationale maritieme cabotage.</p> <p>BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SE: Feeding met toestemming.</p>
<p>B. Binnenvaart</p> <p>a) Passagiersvervoer (CPC 7221 zonder nationale cabotage ⁽²⁾)</p> <p>b) Goederenvervoer (CPC 7222 zonder nationale cabotage ⁽²⁾)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: Niet geconsolideerd voor nationale maritieme cabotage. In maatregelen gebaseerd op bestaande of toekomstige overeenkomsten over de toegang tot binnenwateren (met inbegrip van overeenkomsten inzake het Rijn-Main-Donau-kanaal) worden bepaalde verkeersrechten voorbehouden aan maatschappijen in de betrokken landen die voldoen aan de nationaliteitsvereisten voor eigenaren. Onderworpen aan regelingen voortvloeiende uit de Akte van Mannheim inzake de Rijnvaart.</p> <p>EU: Vervoer van goederen en passagiers over de binnenwateren mag alleen worden verricht door een exploitant die:</p> <p>a) gevestigd is in een lidstaat;</p> <p>b) aldaar gemachtigd is tot het uitvoeren van (internationaal) goederen- of passagiersvervoer over de binnenwateren; en</p> <p>c) vaartuigen gebruikt die zijn geregistreerd in een EU-lidstaat of die beschikt over een verklaring dat deze vaartuigen tot de vloot van een EU-lidstaat behoren.</p> <p>Daarnaast moeten de vaartuigen eigendom zijn van natuurlijke personen die in een lidstaat wonen en de nationaliteit van een lidstaat hebben, of van rechtspersonen die in een lidstaat zijn geregistreerd. In uitzonderlijke gevallen kan worden afgeweken van de vereiste inzake meerderheidsparticipatie. In Spanje, Zweden en Finland bestaat geen juridisch onderscheid tussen maritieme waterwegen en binnenwateren. De regelgeving inzake vervoer over zee is tevens van toepassing op de binnenwateren.</p> <p>AT: Een geregistreerde onderneming of permanente vestiging in Oostenrijk is vereist.</p> <p>BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI, SK: Niet geconsolideerd.</p>

⁽¹⁾ Behoudens de activiteiten die onder de betreffende nationale wetgeving als cabotage kunnen worden beschouwd, heeft deze lijst geen betrekking op nationale cabotage voor het vervoer van passagiers of goederen tussen een haven of een plaats in een EU-lidstaat en een andere haven of plaats in dezelfde lidstaat, met inbegrip van het continentaal plat zoals gedefinieerd in het Zeerechtverdrag van de Verenigde Naties, en verkeer dat vertrekt uit en aankomt in dezelfde haven of plaats in een EU-lidstaat.

⁽²⁾ Omvat feeding en het verplaatsen van materiaal door internationale zeevervoerders tussen havens in dezelfde staat wanneer er geen inkomsten zijn.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
C. Vervoer per spoor a) Passagiersvervoer (CPC 7111) b) Goederenvervoer (CPC 7112)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
D. Vervoer over de weg a) Passagiersvervoer (CPC 7121 en CPC 7122) b) Goederenvervoer (CPC 7123, met uitzondering van vervoer van post voor eigen rekening ⁽¹⁾).	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd (met uitzondering van vervoer van post- en koerierzendingen voor eigen rekening). Voor vorm 2 Geen.
E. Vervoer van andere goederen dan brandstof, via pijpleidingen ⁽²⁾ (CPC 7139)	Voor vorm 1: EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd.

12. AANVULLENDE DIENSTEN VOOR VERVOER ⁽³⁾

A. Aanvullende diensten voor vervoer over zee a) Behandeling van zeevracht b) Opslag (deel van CPC 742) c) In- en uitklaring d) Opslag van containers e) Diensten van scheepsagenten f) Maritieme expeditiediensten g) Verhuur van vaartuigen met bemanning (CPC 7213) h) Duwen en slepen (CPC 7214) i) Ondersteunende diensten voor vervoer over zee (deel van CPC 745) j) Andere ondersteunende en aanvullende diensten (deel van CPC 749)	Voor vorm 1 en 2 EU: Niet geconsolideerd voor in- en uitklaring, duwen en slepen en loods- en aan- en afmeerdiensten. Voor vorm 1: EU: Niet geconsolideerd voor de behandeling van zeevracht en voor de opslag van containers. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Niet geconsolideerd voor de verhuur van vaartuigen met bemanning. BG: Niet geconsolideerd. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd voor opslag. HR: Niet geconsolideerd, behalve voor diensten van bevrachtingsagenten. FI: Aanvullende diensten voor zeevaart kunnen alleen worden verleend door schepen die onder Finse vlag varen. Voor vorm 2 Geen.
---	--

⁽¹⁾ Deel van CPC 71235, dat is opgenomen in COMMUNICATIE onder 2.A. Post- en koeriersdiensten.⁽²⁾ Het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen is opgenomen in ENERGIEDIENSTEN onder 13.B.⁽³⁾ Omvat niet onderhoud en reparatie van vervoermiddelen, die zijn opgenomen in ZAKELIJKE DIENSTEN onder 1.F.) 1 tot en met 1.F.) 4.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>B. Aanvullende diensten voor de binnenvaart</p> <p>a) Vrachtbehandeling (deel van CPC 741)</p> <p>b) Opslag (deel van CPC 742)</p> <p>c) Bevrachtingsagenten (deel van CPC 748)</p> <p>d) Verhuur van schepen met bemanning (CPC 7223)</p> <p>e) Duwen en slepen (CPC 7224)</p> <p>f) Ondersteunende diensten voor de binnenvaart (deel van CPC 745)</p> <p>g) Andere ondersteunende en aanvullende diensten (deel van CPC 749)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: In maatregelen gebaseerd op bestaande of toekomstige overeenkomsten over de toegang tot binnenwateren (met inbegrip van overeenkomsten inzake het Rijn-Main-Donau-kanaal) worden bepaalde verkeersrechten gereserveerd voor maatschappijen in de betrokken landen die voldoen aan de nationaliteitsvereisten voor eigenaren. Regelingen voortvloeiende uit de Akte van Mannheim inzake de Rijnvaart.</p> <p>EU: Niet geconsolideerd voor in- en uitklaring, duwen en slepen en loods- en aan- en afmeerdiensten.</p> <p>HR: Niet geconsolideerd, behalve voor diensten van bevrachtingsagenten.</p> <p>Voor vorm 1</p> <p>AT: Niet geconsolideerd voor de verhuur van vaartuigen met bemanning, duwen en slepen, loods- en aan- en afmeerdiensten, hulp bij de navigatie, exploitatie van havens en waterwegen.</p> <p>BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: Niet geconsolideerd voor de verhuur van vaartuigen met bemanning.</p> <p>BG: Geen directe filialen (oprichting is verplicht voor aanvullende diensten voor de binnenvaart). Participatie in een Bulgaarse onderneming is beperkt tot 49 %.</p>
<p>C. Aanvullende diensten voor vervoer per spoor</p> <p>a) Vrachtbehandeling (deel van CPC 741)</p> <p>b) Opslag (deel van CPC 742)</p> <p>c) Bevrachtingsagenten (deel van CPC 748)</p> <p>d) Duwen en slepen (CPC 7113)</p> <p>e) Ondersteunende diensten voor vervoer per spoor (CPC 743)</p> <p>f) Andere ondersteunende en aanvullende diensten (deel van CPC 749)</p>	<p>Voor vorm 1 en 2</p> <p>EU: Niet geconsolideerd voor in- en uitklaring en voor duwen en slepen.</p> <p>HR: Niet geconsolideerd, behalve voor diensten van bevrachtingsagenten.</p> <p>Voor vorm 1</p> <p>BG, CZ: Geen directe filialen (oprichting is verplicht voor aanvullende diensten voor vervoer per spoor). Participatie in een Bulgaarse onderneming is beperkt tot 49 %.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>
<p>D. Aanvullende diensten voor vervoer over de weg</p> <p>a) Vrachtbehandeling (deel van CPC 741)</p> <p>b) Opslag (deel van CPC 742)</p> <p>c) Bevrachtingsagenten (deel van CPC 748)</p> <p>d) Verhuur van vrachtwagens met chauffeur (CPC 7124)</p> <p>e) Ondersteunende diensten voor vervoer over de weg (CPC 744)</p> <p>f) Andere ondersteunende en aanvullende diensten (deel van CPC 749)</p>	<p>Voor vorm 1</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Niet geconsolideerd voor de verhuur van vrachtwagens met chauffeur.</p> <p>HR: Niet geconsolideerd, behalve voor diensten van bevrachtingsagenten en ondersteunende diensten voor vervoer over de weg waarvoor een vergunning vereist is.</p> <p>SE: Gevestigde ondernemingen zijn verplicht in het betrokken land geregistreerde voertuigen te gebruiken.</p> <p>Voor vorm 2</p> <p>Geen.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
D. Aanvullende diensten voor de luchtvaart a) Grondafhandelingsdiensten (met inbegrip van catering)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. BG: Geen directe filialen (oprichting is verplicht) voor aanvullende diensten voor de luchtvaart. Voor vorm 2 BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK, SI: Niet geconsolideerd.
b) Opslag (deel van CPC 742)	Voor vorm 1 en 2 Geen. Voor vorm 1 BG: Geen directe filialen (oprichting is verplicht) voor aanvullende diensten voor de luchtvaart.
c) Diensten van bevrachtingsagenten (deel van CPC 748)	Voor vorm 1 en 2 Geen. Voor vorm 1 BG: Buitenlandse bevrachtingsagenten mogen uitsluitend diensten verlenen door participatie in een Bulgaarse onderneming met maximaal 49 % van de aandelen en via filialen.
d) Verhuur van luchtvaartuigen met bemanning (CPC 734)	Voor vorm 1 en 2 EU: Luchtvaartuigen die door luchtvaartmaatschappijen uit de Unie worden gebruikt, moeten geregistreerd zijn in de lidstaat die de maatschappij vergunning heeft verleend, of elders in de Unie. Soms worden alleen luchtvaartuigen geregistreerd die eigendom zijn van natuurlijke personen die aan specifieke nationaliteitscriteria voldoen, of van rechtspersonen die voldoen aan specifieke criteria betreffende eigendom van kapitaal en zeggenschap. Bij wijze van uitzondering mogen buiten de EU geregistreerde luchtvaartuigen — in specifieke omstandigheden en behoudens goedkeuring voor beperkte tijd door de lidstaat van de Europese Unie die de luchtvaartmaatschappij uit de Europese Unie vergunning heeft verleend — door een buitenlandse luchtvaartmaatschappij aan een luchtvaartmaatschappij uit de Europese Unie worden geleased in verband met uitzonderlijke behoeften van de luchtvaartmaatschappij uit de Europese Unie, seizoensgebonden capaciteitsbehoeften of operationele problemen, wanneer aan die behoeften redelijkerwijs niet kan worden voldaan door in de Europese Unie geregistreerde luchtvaartuigen te leasen.
e) Verkoop en marketing f) Geautomatiseerd boekingsstelsel (CRS)	Voor vorm 1 en 2 EU: Wanneer luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie geen behandeling krijgen die gelijkwaardig is ⁽¹⁾ aan die welke in de Europese Unie wordt toegekend door CRS-aanbieders van buiten de Europese Unie, dan wel wanneer CRS-aanbieders uit de Europese Unie geen behandeling krijgen die gelijkwaardig is aan die welke in de Europese Unie door luchtvaartmaatschappijen van buiten de Europese Unie wordt toegekend, kunnen maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat respectievelijk luchtvaartmaatschappijen van buiten de Europese Unie door CRS-aanbieders in de Europese Unie, of CRS-aanbieders van buiten de Europese Unie door luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie een gelijkwaardige behandeling krijgen.

⁽¹⁾ „Gelijkwaardige behandeling” betekent dat luchtvaartmaatschappijen in de Europese Unie en verleners van CRS-diensten in de Europese Unie niet op discriminerende wijze worden behandeld.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
g) Diensten in verband met het beheer van luchthavens	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
E. Aanvullende diensten voor het vervoer van andere goederen dan brandstof, via pijpleidingen ⁽¹⁾	Voor vorm 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd.
a) Opslag van andere goederen dan brandstof, vervoerd via pijpleidingen (deel van CPC 742)	Voor vorm 2 Geen.

13. OVERIG VERVOER

Gecombineerd vervoer	Vorm 1 EU, met uitzondering van FI: Alleen in een EU-lidstaat gevestigde ondernemers van wegvervoer die met betrekking tot het goederenvervoer tussen EU-lidstaten aan de voorwaarden voor toelating tot het beroep en voor toegang tot de vervoermarkt voor goederen voldoen, mogen in het kader van gecombineerd vervoer tussen EU-lidstaten al dan niet grensoverschrijdend begin- en/of eindvervoer verrichten dat een integrerend bestanddeel uitmaakt van het gecombineerd vervoer. Er gelden beperkingen voor elke vervoerswijze. Maatregelen kunnen worden genomen om ervoor te zorgen dat de motorrijtuigenbelasting voor voertuigen die in het kader van gecombineerd vervoer worden vervoerd, wordt verlaagd of terugbetaald. Vorm 2 BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK: Geen, behoudens de in deze lijst van verbintenissen opgenomen beperkingen die voor elk van de wijzen van vervoer gelden. AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: Niet geconsolideerd.
----------------------	---

14. ENERGIEDIENSTEN

A. Diensten in verband met de mijnbouw (CPC 883) ⁽²⁾	Voor vorm 1 en 2 Geen.
B. Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen (CPC 7131)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd.

⁽¹⁾ Aanvullende diensten voor het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen zijn opgenomen in ENERGIEDIENSTEN onder 13.C.

⁽²⁾ Omvat de volgende diensten verleend voor een vast bedrag of op contractbasis: advies en consulting met betrekking tot de mijnbouw, het exploitatierijp maken van terreinen, het installeren van booruitrusting, boren, boorkronen, bekledingsbuizen en exploitatiebuizen, modder-engineering en bevoorrading, controle van vaste stoffen, vissen en speciale operaties in de boorput, geologie van de bronnen en boorcontrole, het nemen van bodemmonsters door middel van boren, het testen van bronnen, kabels, bevoorrading met en gebruik van opvulvloeistoffen (pekkel), bevoorrading met en installatie van opvulinrichtingen, cementeren (pompen onder druk), stimulatie (breken, verzuren en pompen onder druk), nazicht en herstel van bronnen, het opvullen en het uit gebruik nemen van bronnen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
C. Opslag van via pijpleidingen vervoerde brandstoffen (deel van CPC 742)	Voor vorm 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
D. Groothandel in vaste, vloeibare en gasvormige brandstoffen en aanverwante producten (CPC 62271) en groothandel in elektriciteit, stoom en warm water	Voor vorm 1 en 2 EU: Niet geconsolideerd voor de groothandel in motorbrandstoffen, elektriciteit, stoom en warm water.
E. Detailhandel in motorbrandstoffen (CPC 613)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
F. Detailhandel in stookolie, flessengas, steenkool en brandhout (CPC 63297) en detailhandel in elektriciteit, gas (niet in flessen), stoom en warm water	Voor vorm 1 en 2 EU: Niet geconsolideerd voor de detailhandel in motorbrandstoffen, elektriciteit, gas (niet in flessen), stoom en warm water. Voor vorm 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: Niet geconsolideerd voor de detailhandel in stookolie, flessengas, steenkool en brandhout, niet geconsolideerd behalve voor postorders. Voor vorm 2 Geen.
G. Diensten in verband met de distributie van energie (CPC 887)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd, behalve voor consulenten. Voor vorm 2 Geen.
15. OVERIGE DIENSTEN, NIET ELDERS INGEDEELD	
a) Wassen, reinigen en verven (CPC 9701)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
b) Haarverzorging (CPC 97021)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
c) Cosmetische behandeling, manicure en pedicure (CPC 97022)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
d) Overige schoonheidsverzorging n.e.i. (CPC 97029)	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
e) Diensten van kuuroorden en niet-therapeutische massages, voor zover die met het oog op ontspanning en lichamelijk welzijn en niet voor medische of revalidatiedoeleinden worden verleend (CPC ver. 1.0 97230) ⁽¹⁾	Voor vorm 1 EU: Niet geconsolideerd. Voor vorm 2 Geen.
g) Telecommunicatieverbindingen (CPC 7543)	Voor vorm 1 en 2 Geen.

⁽¹⁾ Therapeutische massages en thermale kuren zijn opgenomen in 1.A.h) Artsen en tandartsen, 1.A.j) 2 Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en 8.A en 8.C Gezondheidszorg.

BIJLAGE VIII-C

VOORBEHOUDEN BETREFFENDE STAFPERSONEEL, TRAINEES EN HANDELSVERTEGENWOORDIGERS VAN DE EUROPESE UNIE

1. De onderstaande lijst van voorbehouden bevat de economische activiteiten die zijn geliberaliseerd overeenkomstig artikel 151 en waarvoor beperkingen gelden met betrekking tot stafpersoneel en trainees overeenkomstig artikel 154 en handelsvertegenwoordigers overeenkomstig artikel 155; de beperkingen worden hieronder gespecificeerd. De onderstaande lijst bevat de volgende elementen:

- a) in de eerste kolom is de sector of subsector vermeld waarop het voorbehoud van toepassing is; en
- b) in de tweede kolom worden de toepasselijke beperkingen beschreven.

Wanneer de in b) bedoelde kolom slechts lidstaatspecifieke voorbehouden bevat, gaan de lidstaten die er niet in worden vermeld, in de betrokken sector verbintenissen zonder voorbehouden aan (het ontbreken van lidstaatspecifieke voorbehouden in een bepaalde sector doet geen afbreuk aan horizontale voorbehouden of aan eventuele voor de hele EU geldende sectorspecifieke voorbehouden).

De Europese Unie gaat geen verbintenissen aan voor stafpersoneel, trainees en handelsvertegenwoordigers in economische activiteiten die niet in overeenstemming met artikel 144 zijn geliberaliseerd (niet-geconsolideerd blijven).

- 2. Verbintenissen inzake stafpersoneel, trainees en handelsvertegenwoordigers zijn niet van toepassing in gevallen waarin het de bedoeling of het gevolg van hun tijdelijke aanwezigheid is in te grijpen in arbeids- of managementgeschillen of -onderhandelingen, dan wel het resultaat van dergelijke geschillen of onderhandelingen op andere wijze te beïnvloeden.
- 3. Onderstaande lijst omvat geen maatregelen met betrekking tot kwalificatie-eisen en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking in de zin van de artikelen 154 en 155 vormen. Zelfs wanneer deze maatregelen (zoals een vergunningsverplichting, de verplichte erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren, de verplichting om specifieke examens (met inbegrip van taalexamens) af te leggen en de verplichting om een wettelijke verblijfplaats te hebben op het grondgebied waar de economische activiteit wordt uitgeoefend) niet in onderstaande lijst zijn opgenomen, zijn zij in elk geval van toepassing op stafpersoneel, trainees en handelsvertegenwoordigers uit Armenië.
- 4. Alle andere wettelijke verplichtingen van de Europese Unie en haar lidstaten aangaande binnenkomst, verblijf, arbeid en sociale zekerheid blijven van toepassing, met inbegrip van regelingen betreffende verblijfsperiode, minimumloon en collectieve loonovereenkomsten.
- 5. In overeenstemming met artikel 141, lid 3, bevat onderstaande lijst geen maatregelen betreffende door een partij verleende subsidies.
- 6. Onderstaande lijst doet geen afbreuk aan overheidsmonopolies en exclusieve rechten als beschreven in de lijst van verbintenissen inzake vestiging.
- 7. In sectoren waar een onderzoek naar de economische behoefte wordt uitgevoerd, is het belangrijkste criterium de beoordeling van de relevante marktsituatie in de EU-lidstaat of de regio waar de dienst zal worden verleend, onder meer met betrekking tot het aantal bestaande dienstverleners en de gevolgen voor die dienstverleners.
- 8. De uit de onderstaande lijst voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er niet rechtstreeks rechten voor natuurlijke personen of rechtspersonen uit voortvloeien.
- 9. De verplichting voor de Europese Unie om nationale behandeling toe te kennen betekent niet dat de behandeling die in een lidstaat aan onderdanen en rechtspersonen van een andere lidstaat is toegekend op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of op grond van dat verdrag genomen maatregelen, met inbegrip van de uitvoering daarvan in de lidstaten, moet worden uitgebreid tot onderdanen of rechtspersonen van de andere partij. Dergelijke nationale behandeling wordt alleen toegekend aan rechtspersonen van de andere partij die zijn opgericht volgens de wetgeving van een andere lidstaat en die hun statutaire zetel, centrale bestuur of hoofdvestiging in die lidstaat hebben, met inbegrip van de rechtspersonen die in de EU zijn gevestigd en eigendom zijn van of onder zeggenschap staan van onderdanen van de andere partij.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
ALLE SECTOREN	<p>Binnen de onderneming overgeplaatste personen</p> <p>BG: Het aantal binnen de onderneming overgeplaatste personen mag niet meer dan 10 % bedragen van het gemiddelde jaarlijkse aantal burgers van de EU dat de desbetreffende Bulgaarse rechtspersoon in dienst heeft. Wanneer het aantal werknemers minder dan 100 bedraagt, mag het aantal binnen de onderneming overgeplaatste personen, mits daarvoor toestemming wordt verleend, meer dan 10 % van het totale aantal werknemers bedragen.</p> <p>HU: Niet geconsolideerd voor natuurlijke personen die partner zijn in een Armeense rechtspersoon.</p>
ALLE SECTOREN	<p>Trainees</p> <p>AT, CZ, DE, ES, FR, HU, LT: Het traineeship moet verband houden met de verkregen universitaire graad.</p>
ALLE SECTOREN	<p>Algemeen directeuren en auditoren</p> <p>AT: Algemeen directeuren van filialen van entiteiten met rechtspersoonlijkheid moeten ingezetenen zijn van Oostenrijk. Natuurlijke personen die binnen een entiteit met rechtspersoonlijkheid of filiaal verantwoordelijk zijn voor de naleving van de Oostenrijkse handelswetgeving, moeten in Oostenrijk wonen.</p> <p>FI: Een buitenlander die als particulier een onderneming heeft, moet over een handelsvergunning beschikken en moet zijn vaste verblijfplaats in de EER hebben. Voor alle sectoren geldt dat de directeur in de EER moet wonen. Voor bepaalde ondernemingen kunnen echter uitzonderingen worden gemaakt.</p> <p>FR: Wanneer de algemeen directeur van een industriële, commerciële of ambachtelijke activiteit geen verblijfsvergunning heeft, is speciale toestemming vereist.</p> <p>RO: De meerderheid van de accountants van een commerciële onderneming en hun plaatsvervangers moeten Roemeens staatsburger zijn.</p> <p>SE: De algemeen directeur van een entiteit met rechtspersoonlijkheid of een filiaal moet in Zweden wonen.</p> <p>SE: Houders/aanvragers van geregistreerde rechten (octrooien, handelsmerken, modellen, kwekersrechten) die geen ingezetene van Zweden zijn, moeten een Zweedse ingezetene als vertegenwoordiger aanwijzen voor procedures, kennisgevingen, e.d.</p> <p>SI: Houders/aanvragers van geregistreerde rechten (octrooien, handelsmerken, modellen) die geen ingezetene van Slovenië zijn, moeten een in Slovenië geregistreerde vertegenwoordiger aanwijzen voor procedures, kennisgevingen, e.d.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
ALLE SECTOREN	<p>Erkenning</p> <p>EU: De EU-richtlijnen betreffende de wederzijdse erkenning van diploma's zijn uitsluitend van toepassing op EU-burgers. Het recht om in de ene EU-lidstaat een gereguleerd beroep uit te oefenen, geeft niet het recht tot uitoefening van dat beroep in een andere lidstaat ⁽¹⁾.</p>
4. INDUSTRIE ⁽²⁾	
<p>H. Uitgave, druk en reproductie van opgenomen media (ISIC rev. 3.1: 22), met uitzondering van uitgeven en drukken voor een vast bedrag of op contractbasis ⁽³⁾</p>	<p>IT: Nationaliteitsvereiste voor uitgevers. HR: Ingezetenschaapsvereiste voor uitgevers. PL: Nationaliteitsvereiste voor de hoofdredacteur van kranten en tijdschriften. SE: Ingezetenschaapsvereiste voor uitgevers en eigenaars van uitgeverijen en drukkerijen.</p>
6. ZAKELIJKE DIENSTEN	
A. Vrije beroepen	
<p>a) Juridische diensten (CPC 861) ⁽⁴⁾ met uitzondering van juridisch advies, juridische documentatie en certificering die worden verstrekt door beoefenaren van juridische beroepen die met publieke functies zijn belast, zoals notarissen, gerechtsdeurwaarders of andere ambtenaren.</p>	<p>AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK, UK: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor de beoefening van het interne recht (het EU-recht en het recht van de lidstaat) en voor vertegenwoordiging voor rechtbanken, geldt een nationaliteitsvereiste. Voor ES kan door de bevoegde instanties ontheffing worden verleend.</p> <p>BE, FI, LU: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor wettelijke vertegenwoordiging, geldt een nationaliteits- en een ingezetenschaapsvereiste. Voor vertegenwoordiging voor het Hof van Cassatie in andere dan strafzaken gelden in BE quota.</p> <p>BG: Armeense advocaten mogen alleen onderdanen van Armenië wettelijk vertegenwoordigen op basis van wederkerigheid en in samenwerking met een Bulgaarse advocaat. Voor juridische bemiddeling is permanent ingezetenschap vereist.</p>

⁽¹⁾ De kwalificaties van onderdanen van een land dat niet tot de EU behoort, kunnen slechts in de hele EU worden erkend als er in het kader van artikel 161 van deze overeenkomst een overeenkomst inzake wederzijdse erkenning wordt gesloten.

⁽²⁾ Onder deze sector valt niet advies in verband met de industrie.

⁽³⁾ Uitgeven en drukken voor een vast bedrag of op contractbasis zijn opgenomen in ZAKELIJKE DIENSTEN onder 6.F.p).

⁽⁴⁾ Omvat juridisch advies en wettelijke vertegenwoordiging, arbitrage en bemiddeling, juridische documentatie en certificering. Verlening van juridische diensten is uitsluitend toegestaan met betrekking tot internationaal publiekrecht, EU-recht en het recht van de jurisdicties waar de dienstverlener of zijn personeel gekwalificeerd is als advocaat, en is, net als andere diensten, onderworpen aan vergunningsvereisten en -procedures die van toepassing zijn in de EU-lidstaten. Voor advocaten die juridische diensten verlenen met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht, kunnen deze vergunningsvereisten en -procedures onder meer de vorm aannemen van de naleving van plaatselijke beroepsregels, gebruik van de titel uit het eigen land (tenzij erkenning met de titel in het gastland werd verkregen), vereisten in verband met verzekeringen, gewone registratie bij de balie van het gastland of een vereenvoudigde toegang tot de balie van het gastland via een bekwaamheidstest en een wettelijk of professioneel domicilie in het gastland. Juridische diensten met betrekking tot EU-recht moeten in principe worden uitgevoerd door of via een volledig gekwalificeerde advocaat die in een EU-lidstaat tot de balie is toegelaten en persoonlijk optreedt, en juridische diensten met betrekking tot het recht van een EU-lidstaat moeten in principe worden uitgevoerd door of via een volledig gekwalificeerde advocaat die in die lidstaat tot de balie is toegelaten en persoonlijk optreedt. Voor vertegenwoordiging voor rechtbanken en andere bevoegde instanties in de EU kan daarom volledige toelating tot de balie in de EU noodzakelijk zijn aangezien dat de beoefening van het EU-recht en van het nationale procesrecht inhoudt. Niettemin mogen buitenlandse advocaten die niet ten volle tot de balie zijn toegelaten in bepaalde lidstaten in civielrechtelijke procedures een partij vertegenwoordigen die onderdaan is van of behoort tot de staat waarin de advocaat gemachtigd is zijn beroep uit te oefenen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
	<p>CY: Nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste voor verleners van juridische diensten. Voor volledige toelating tot de balie geldt een nationaliteits- en een ingezetenschapsvereiste. Alleen advocaten die aan de balie zijn ingeschreven, mogen vennoot, aandeelhouder of lid van de raad van bestuur van een advocatenkantoor op Cyprus zijn.</p> <p>FR: Voor de toegang van advocaten tot het beroep van „<i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i>” en „<i>avocat auprès du Conseil d’Etat</i>” gelden quota en een nationaliteitsvereiste.</p> <p>HR: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor wettelijke vertegenwoordiging, geldt een nationaliteitsvereiste (staatsburgerschap van een EU-lidstaat).</p> <p>HU: Voor volledige toelating tot de balie geldt een nationaliteits- en een ingezetenschapsvereiste. Voor buitenlandse advocaten is juridische dienstverlening beperkt tot het verstrekken van juridisch advies, dat moet plaatsvinden op basis van een samenwerkingscontract met een Hongaarse advocaat of een Hongaars advocatenkantoor.</p> <p>LV: Nationaliteitsvereiste voor beëdigde advocaten, aan wie wettelijke vertegenwoordiging in strafzaken voorbehouden is.</p> <p>DK: Alleen juristen met een Deense vergunning tot uitoefening van het juridische beroep mogen juridisch advies verstrekken. Om een Deense vergunning te verkrijgen, moet een juridisch examen worden afgelegd.</p> <p>LU: Nationaliteitsvereiste voor het verlenen van juridische diensten met betrekking tot Luxemburgs en EU-recht.</p> <p>SE: Voor toelating tot de balie, die noodzakelijk is om de Zweedse titel „<i>advokat</i>” te mogen voeren, is ingezetenschap vereist.</p> <p>ES, PT: Nationaliteitsvereiste voor toegang tot het beroep van „<i>solicitador</i>” en voor gemachtigden inzake industriële eigendom.</p> <p>LT: Voor octrooiadvocaten geldt een nationaliteitsvereiste.</p> <p>SI: Voor vertegenwoordiging voor rechtbanken tegen betaling is commerciële aanwezigheid in Slovenië verplicht. Een buitenlandse advocaat die in het buitenland zijn beroep mag uitoefenen, mag juridische diensten verlenen of het recht beoefenen op de voorwaarden van artikel 34 bis van de wet op de advocatuur, mits is voldaan aan de voorwaarde van feitelijke wederkerigheid. Of aan deze laatste voorwaarde is voldaan, wordt gecontroleerd door het ministerie van Justitie. Commerciële aanwezigheid voor door de Sloveense balie benoemde advocaten is beperkt tot individueel gevestigde advocaten, advocatenkantoren in de vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of advocatenkantoren met onbeperkte aansprakelijkheid (personenvennootschap). De activiteiten van advocatenkantoren zijn beperkt tot het uitoefenen van het beroep van advocaat. Alleen advocaten mogen vennoot zijn in een advocatenkantoor.</p>
<p>b) 1. Accountants en boekhouders (CPC 86212 andere dan accountants, CPC 86213, CPC 86219 en CPC 86220)</p>	<p>FR: Accountants en boekhouders moeten toestemming krijgen van de minister van Economie, Financiën en Industrie, in overleg met de minister van Buitenlandse Zaken. Maximale ingezetenschapsvereiste: vijf jaar.</p> <p>IT: Ingezetenschapsvereiste.</p> <p>CY: Nationaliteitsvereiste.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>b) 2. Auditors (CPC 86211 en 86212 anders dan accountants)</p>	<p>BG: Buitenlandse auditors mogen auditdiensten verlenen, maar uitsluitend op basis van wederkerigheid en mits zij voldoen aan eisen die gelijkwaardig zijn aan die welke gelden voor Bulgaarse auditors en geslaagd zijn voor de examens. CY: Nationaliteitsvereiste. DK: Ingezetenschapsvereiste. ES: Nationaliteitsvereiste voor wettelijk erkende auditors en voor administrateurs, directeurs en partners van ondernemingen andere dan die waarop de 8e EEG-richtlijn inzake het vennootschapsrecht van toepassing is. HR: Enkel gecertificeerde auditors die over een officieel door de Kroatische Kamer van Auditors erkende vergunning beschikken, mogen auditdiensten verlenen. FI: Ten minste één van de accountants van een Finse vennootschap moet ingezetene zijn. IT: Ingezetenschapsvereiste voor zelfstandige auditors. SE: Alleen in Zweden erkende of gecertificeerde auditors en in Zweden geregistreerde auditkantoren mogen wettelijk verplichte audits uitvoeren bij bepaalde rechtspersonen, waaronder alle vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, en bij natuurlijke personen. Alleen in Zweden erkende auditors en geregistreerde registeraccountancyondernemingen mogen aandeelhouder zijn van of vennoot zijn in ondernemingen die erkende audits uitvoeren (voor officiële doeleinden). Ingezetenschap in de EER of Zwitserland is vereist voor certificering of erkenning. De titels „erkend auditor” en „gecertificeerde auditor” mogen alleen worden gebruikt door auditors die zijn erkend of gecertificeerd in Zweden. Auditors van coöperatieve verenigingen of bepaalde andere ondernemingen die geen gecertificeerde of erkende accountants zijn, moeten in een EER-land wonen. De bevoegde autoriteit kan vrijstelling verlenen van deze vereiste. SI: Ten minste één lid van de raad van bestuur van een in Slovenië gevestigd auditkantoor moet permanent ingezetene van Slovenië zijn.</p>
<p>c) Belastingadvies (CPC 863) ⁽¹⁾</p>	<p>CY: Nationaliteitsvereiste. HR, HU, IT: Ingezetenschapsvereiste.</p>
<p>d) Architecten en e) Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8671 en CPC 8674)</p>	<p>EE: Ten minste een van de verantwoordelijke personen (project-manager of consultant) moet ingezetene van Estland zijn. BG: Nationaliteitsvereiste voor stedenbouwkundigen en landschap-sarchitecten. CY: Nationaliteitsvereiste. HR, HU, IT: Ingezetenschapsvereiste. SK: Lidmaatschap van de relevante beroepsvereniging vereist; lidmaatschap van relevante buitenlandse organisaties kan worden aanvaard. Ingezetenschapsvereiste, waarop echter uitzonderingen mogelijk zijn.</p>

⁽¹⁾ Omvat niet juridisch advies en wettelijke vertegenwoordiging in belastingaangelegenheden, die zijn opgenomen in 6.A.a). Juridische diensten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
f) Diensten van ingenieurs en g) Geïntegreerde technische diensten (CPC 8672 en CPC 8673)	EE: Ten minste een van de verantwoordelijke personen (project-manager of consultant) moet ingezetene van Estland zijn. CY: Nationaliteitsvereiste. CZ, HR, IT, SK: Ingezetenschapsvereiste. HU: Ingezetenschapsvereiste (voor CPC 8673 geldt alleen een ingezetenschapsvereiste voor trainees).
h) Artsen (met inbegrip van psychologen) en tandartsen (CPC 9312 en deel van CPC 85201)	CZ, LT, IT, SK: Ingezetenschapsvereiste. CZ, RO, SK: Voor buitenlandse natuurlijke personen is toestemming van de bevoegde instanties vereist. BE, LU: Voor trainees is voor buitenlandse natuurlijke personen toestemming van de bevoegde instanties vereist. BG, CY, MT: Nationaliteitsvereiste. DK: Voor maximaal 18 maanden kan beperkte toestemming voor het vervullen van een bepaalde functie worden verleend; hiervoor geldt een ingezetenschapsvereiste. FR: Nationaliteitsvereiste. Toegang is evenwel mogelijk binnen jaarlijks vastgestelde quota. HR: Voor alle personen die rechtstreeks aan patiënten diensten verlenen of patiënten behandelen, is een vergunning van de beroepsvereniging vereist. LV: Buitenlanders die een medisch beroep willen uitoefenen, hebben toestemming nodig van de lokale volksgezondheidsinstanties; deze wordt verleend naargelang van de economische behoefte aan artsen en tandartsen in een bepaalde regio. PL: Buitenlanders hebben toestemming nodig voor het uitoefenen van een medisch beroep. Buitenlandse artsen hebben beperkt kiesrecht binnen de beroepsvereniging. PT: Ingezetenschapsvereiste voor psychologen. SI: Artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen en apothekers moeten een vergunning hebben van de beroepsvereniging; andere gezondheidswerkers moeten zijn geregistreerd.
i) Dierenartsen (CPC 932)	BG, CY, DE, EL, HR, FR, HU: Nationaliteitsvereiste. CZ, SK: Nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste. IT: Ingezetenschapsvereiste. PL: Nationaliteitsvereiste. Buitenlanders kunnen toestemming aanvragen om het beroep van dierenarts uit te oefenen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>j) 1. Verloskundigen (deel van CPC 93191)</p>	<p>BG: Nationaliteitsvereiste.</p> <p>BE, LU: Voor trainees is voor buitenlandse natuurlijke personen toestemming van de bevoegde instanties vereist.</p> <p>CZ, CY, LT, EE, RO, SK: Voor buitenlandse natuurlijke personen is toestemming van de bevoegde instanties vereist.</p> <p>DK: Voor maximaal 18 maanden kan beperkte toestemming voor het vervullen van een bepaalde functie worden verleend; hiervoor geldt een ingezetenschapsvereiste.</p> <p>FR: Nationaliteitsvereiste. Toegang is evenwel mogelijk binnen jaarlijks vastgestelde quota.</p> <p>IT: Ingezetenschapsvereiste.</p> <p>LV: De economische behoefte wordt vastgesteld op basis van het totale aantal door de lokale volksgezondheidsinstanties erkende verloskundigen in een bepaalde regio.</p> <p>PL: Nationaliteitsvereiste. Buitenlanders kunnen toestemming aanvragen om het beroep van dierenarts uit te oefenen.</p> <p>CY, HU: Niet geconsolideerd.</p> <p>HR: Voor alle personen die rechtstreeks aan patiënten diensten verlenen of patiënten behandelen, is een vergunning van de beroepsvereniging vereist.</p> <p>SI: Verloskundigen moeten een vergunning hebben van de beroepsvereniging.</p>
<p>j) 2. Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel (deel van CPC 93191)</p>	<p>AT: Buitenlandse dienstverleners zijn uitsluitend in de volgende activiteiten toegelaten: verpleegkundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, diëtisten en voedingsdeskundigen.</p> <p>BE, FR, LU: Voor trainees is voor buitenlandse natuurlijke personen toestemming van de bevoegde instanties vereist.</p> <p>HR: Voor alle personen die rechtstreeks aan patiënten diensten verlenen of patiënten behandelen, is een vergunning van de beroepsvereniging vereist.</p> <p>CY, CZ, EE, RO, SK, LT: Voor buitenlandse natuurlijke personen is toestemming van de bevoegde instanties vereist.</p> <p>BG, CY, HU: Nationaliteitsvereiste.</p> <p>DK: Voor maximaal 18 maanden kan beperkte toestemming voor het vervullen van een bepaalde functie worden verleend; hiervoor geldt een ingezetenschapsvereiste.</p> <p>CY, CZ, EL, IT: Onderzoek naar de economische behoefte: het besluit is afhankelijk van regionale vacatures en tekorten.</p> <p>LV: De economische behoefte wordt vastgesteld op basis van het totale aantal door de lokale volksgezondheidsinstanties erkende verpleegkundigen in een bepaalde regio.</p> <p>SI: Verpleegkundigen en apothekers moeten een vergunning hebben van de beroepsvereniging; medisch assistenten moeten zijn geregistreerd.</p>

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
k) Detailhandel in farmaceutische producten en detailhandel in medische en orthopedische goederen (CPC 63211) en andere diensten van apothekers ⁽¹⁾	FR: Nationaliteitsvereiste. Binnen vastgestelde quota kan evenwel toegang worden verleend aan onderdanen van Armenië, mits de dienstverlener een Franse graad in de farmacie bezit. CY, DE, EL, SK: Nationaliteitsvereiste. HU: Nationaliteitsvereiste, behalve voor detailhandel in farmaceutische producten en detailhandel in medische en orthopedische goederen (CPC 63211). IT, PT: Ingezetenschapsvereiste.
D. Onroerend goed ⁽²⁾	
a) Van eigen of geleased onroerend goed (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: Ingezetenschapsvereiste. CY, LV, MT, SI: Nationaliteitsvereiste.
b) Voor een vast bedrag of op contractbasis (CPC 822)	DK: Ingezetenschapsvereiste, tenzij de Deense ondernemingsautoriteit hiervan afziet. FR, HU, IT, PT: Ingezetenschapsvereiste. CY, LV, MT, SI: Nationaliteitsvereiste.
E. Verhuur/lease zonder bedieningspersoneel	
c) Andere vervoermiddelen (CPC 83101, CPC 83102 en CPC 83105)	SE: Ingezetenschap in de EER verplicht (CPC 83101).
e) Consumentenartikelen (CPC 832)	EU: Nationaliteitsvereiste voor specialisten en trainees.
f) Verhuur van telecommunicatieapparatuur (CPC 7541)	EU: Nationaliteitsvereiste voor specialisten en trainees.
F. Andere zakelijke diensten	
e) Technische testen en analyses (CPC 8676)	IT, PT: Ingezetenschapsvereiste voor biologen en chemisch analisten. CY: Ingezetenschapsvereiste voor biologen en chemisch analisten.

⁽¹⁾ Het verstrekken van farmaceutische producten aan het grote publiek is, net als het verlenen van andere diensten, onderworpen aan de vergunnings- en kwalificatievereisten en -procedures die in de EU-lidstaten gelden. In de regel is deze activiteit voorbehouden aan apothekers. In een aantal lidstaten is alleen het verstrekken van geneesmiddelen op voorschrift aan apothekers voorbehouden.

⁽²⁾ De betrokken dienst houdt verband met het beroep van makelaar in onroerend goed en heeft geen gevolgen voor de rechten van en/of beperkingen voor natuurlijke personen en rechtspersonen die onroerend goed kopen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
f) Adviseurs en consultants op het gebied van landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881)	IT: Ingezetenschapsvereiste voor landbouwkundigen en „periti agrari”.
j) 2. Veiligheidsdiensten (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 en CPC 87305)	<p>BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste.</p> <p>DK: Nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste voor managers en voor bewaking van vliegvelden.</p> <p>ES, PT: Nationaliteitsvereiste voor gespecialiseerd personeel.</p> <p>FR: Nationaliteitsvereiste voor (algemeen) directeuren.</p> <p>IT: Nationaliteitsvereiste (Italië of EU) en ingezetenschapsvereiste voor de noodzakelijke vergunning voor beveiligings- en bewakingsdiensten en waardetransporten.</p>
k) Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	<p>DE: Nationaliteitsvereiste voor door de overheid aangestelde landmeters.</p> <p>FR: Nationaliteitsvereiste voor landmeteractiviteiten in verband met het vaststellen van eigendomsrechten en wetgeving inzake grondbezit.</p> <p>CY: Nationaliteitsvereiste voor eigendom van diensten in verband met geologie, geofysica, kadastraal onderzoek en cartografie.</p> <p>IT, PT: Ingezetenschapsvereiste.</p>
l) 1. Onderhoud en reparatie van vaartuigen (deel van CPC 8868)	MT: Nationaliteitsvereiste.
l) 2. Onderhoud en reparatie van spoorwagmaterieel (deel van CPC 8868)	LV: Nationaliteitsvereiste.
l) 3. Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen (CPC 6112, CPC 6122, deel van CPC 8867 en deel van CPC 8868)	EU: Voor onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen en skimotoren: nationaliteitsvereiste voor specialisten en trainees.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
l) 5. Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (met uitzondering van kantoor-machines), toestellen (met uitzondering van vervoermiddelen en kantoortoestellen) en consumentenartikelen ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 en CPC 8866)	EU: Nationaliteitsvereiste, behalve voor: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, UK voor CPC 633, 8861, 8866; BG voor reparatie van consumentenartikelen (met uitzondering van juwelen): CPC 63301, 63302, deel van 63303, 63304, 63309; AT voor CPC 633, 8861-8866; EE, FI, LV, LT voor CPC 633, 8861-8866; CZ, SK voor CPC 633, 8861-8865; en SI voor CPC 633, 8861, 8866.
m) Schoonmaak van gebouwen (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: Nationaliteitsvereiste.
n) Fotografie (CPC 875)	HR, LV: Nationaliteitsvereiste. BG, PL: Nationaliteitsvereiste voor luchtfotografie.
p) Drukkerijen en uitgeverijen (CPC 88442)	HR: Ingezetenschapsvereiste voor bestuur uitgeverij en redactiestaf. SE: ingezetenschapsvereiste voor uitgevers en eigenaars van uitgeverijen en drukkerijen. IT: Eigenaren van een uitgeverij of een drukkerij en uitgevers moeten onderdaan zijn van een EU-lidstaat.
q) Organisatie van congressen (deel van CPC 87909)	SI: Nationaliteitsvereiste.
r) 1. Vertalers en tolken (CPC 87905)	FI: Ingezetenschapsvereiste voor erkende vertalers.
r) 3. Incassobureaus (CPC 87902)	BE, EL: Nationaliteitsvereiste. IT: Niet geconsolideerd.
r) 4. Kredietrapportage (CPC 87901)	BE, EL: Nationaliteitsvereiste. IT: Niet geconsolideerd.
r) 5. Vermenigvuldigen van teksten (CPC 87904) ⁽²⁾	EU: Nationaliteitsvereiste.

⁽¹⁾ Onderhoud en reparatie van vervoermiddelen (CPC 6112, 6122, 8867 en CPC 8868) zijn opgenomen in 6.F. l) 1 tot en met 6.F. l) 4. Onderhoud en reparatie van kantoor-machines en -toestellen, met inbegrip van computers (CPC 845), zijn opgenomen in 6.B. Diensten in verband met computers en aanverwante diensten.

⁽²⁾ Omvat geen drukkerijen, die onder CPC 88442 vallen en onder 6.F p) zijn opgenomen.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
8. BOUWNIJVERHEID EN AANVERWANTE CIVIEL-TECHNISCHE DIENSTEN (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 en CPC 518)	BG: Buitenlandse specialisten moeten ten minste twee jaar ervaring in de bouw hebben. CY: Er gelden specifieke voorwaarden en toestemming van de bevoegde instanties is vereist voor buitenlandse natuurlijke personen.
9. HANDEL (met uitzondering van de handel in wapens, munitie en oorlogsmaterieel)	
C. Detailhandel ⁽¹⁾	
c) Detailhandel in voedingsmiddelen (CPC 631)	FR: Nationaliteitsvereiste voor tabakshandelaren („ <i>buraliste</i> ”). ES: Voor detailhandel in tabak. Voor vestiging is de nationaliteit van een EU-lidstaat vereist.
10. ONDERWIJS (alleen particulier gefinancierd)	
A. Basisonderwijs (CPC 921)	FR: Nationaliteitsvereiste. De bevoegde autoriteiten kunnen onderdanen van Armenië evenwel toestemming verlenen om een onderwijsinstelling op te richten en te besturen, alsook om les te geven. IT: Nationaliteitsvereiste voor dienstverleners die staatsdiploma's mogen afgeven. EL: Nationaliteitsvereiste voor leraren.
B. Voortgezet onderwijs (CPC 922)	FR: Nationaliteitsvereiste. De bevoegde autoriteiten kunnen onderdanen van Armenië evenwel toestemming verlenen om een onderwijsinstelling op te richten en te besturen, alsook om les te geven. IT: Nationaliteitsvereiste voor dienstverleners die staatsdiploma's mogen afgeven. EL: Nationaliteitsvereiste voor leraren. LV: Nationaliteitsvereiste voor voortgezet technisch en beroepsonderwijs voor leerlingen met een handicap (CPC 9224).
C. Hoger onderwijs (CPC 923)	FR: Nationaliteitsvereiste. De bevoegde autoriteiten kunnen onderdanen van Armenië evenwel toestemming verlenen om een onderwijsinstelling op te richten en te besturen, alsook om les te geven. CZ, SK: Nationaliteitsvereiste voor hoger onderwijs, behalve voor postsecundair technisch en beroepsonderwijs (CPC 92310). IT: Nationaliteitsvereiste voor dienstverleners die staatsdiploma's mogen afgeven.

⁽¹⁾ Omvat niet onderhoud en reparatie, die zijn opgenomen in ZAKELIJKE DIENSTEN onder 6.B. en 6.F.I).
 Omvat geen detailhandel in energieproducten, die is opgenomen in ENERGIEDIENSTEN onder 19.E en 19.F.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
E. Andere vormen van onderwijs (CPC 929)	CZ, SK: Nationaliteitsvereiste voor de meerderheid van de bestuursleden.
12. FINANCIËLE DIENSTEN	
A. Verzekeringen en daarmee samenhangende diensten	<p>AT: Het beheer van een filiaal moet in handen zijn van twee natuurlijke personen die ingezetene van Oostenrijk zijn.</p> <p>EE: Voor directe verzekeringen mag het bestuursorgaan van een verzekeringsmaatschappij die is opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap met Armeense kapitaalparticipatie, gedeeltelijk bestaan uit onderdanen van Armenië, maar slechts in evenredigheid met de Armeense participatie; het aantal buitenlandse leden mag in geen geval hoger zijn dan de helft van het aantal leden van het bestuursorgaan. Het bestuurshoofd van een dochteronderneming of van een zelfstandige maatschappij moet zijn vaste verblijfplaats in Estland hebben.</p> <p>ES: Ingezetenschapsvereiste voor actuarissen (of twee jaar ervaring).</p> <p>HR: Ingezetenschapsvereiste.</p> <p>IT: Ingezetenschapsvereiste voor actuarissen.</p> <p>PL: Ingezetenschapsvereiste voor verzekeringsmakelaars.</p> <p>FI: De algemeen directeuren en ten minste één accountant van een verzekeringsmaatschappij moeten in de EU wonen, tenzij door de bevoegde instanties vrijstelling is verleend. De algemeen agent van een Armeense verzekeringsmaatschappij moet een ingezetene zijn van Finland, tenzij de onderneming haar hoofdkantoor in de EU heeft.</p>
B. Bankdiensten en andere financiële diensten (met uitzondering van verzekeringen)	<p>BG: De uitvoerend directeuren en de manager moeten permanent ingezetene van Bulgarije zijn.</p> <p>FI: Algemeen directeuren en ten minste één auditor van kredietinstellingen moeten in de EER wonen, tenzij door de financiële toezichthouder vrijstelling is verleend. Een makelaar (individuele persoon) op een derivatenbeurs moet in de EU wonen.</p> <p>IT: „Consulenti finanziari” (verkopers van financiële diensten) moeten ingezetene van een EU-lidstaat zijn.</p> <p>HR: Ingezetenschapsvereiste. De raad van bestuur moet leiding geven aan de activiteiten van een kredietinstelling vanaf het grondgebied van de Republiek Kroatië. Ten minste één lid van de raad van bestuur moet vloeiend Kroatisch spreken.</p> <p>LT: Ten minste één directeur binnen de administratie van de bank moet permanent in Litouwen wonen.</p> <p>PL: Nationaliteitsvereiste voor ten minste één bankdirecteur.</p> <p>SE: De oprichter van een spaarbank moet een natuurlijke persoon zijn die in de EER woont.</p>
13. GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING (alleen particulier gefinancierd)	

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>A. Ziekenhuizen (CPC 9311)</p> <p>B. Ambulances (CPC 93192)</p> <p>C. Intramurale gezondheidszorg andere dan verpleging in een ziekenhuis (CPC 93193)</p> <p>E. Maatschappelijke dienstverlening (CPC 933)</p>	<p>FR: Voor managementfuncties is toestemming vereist. Voor de procedure wordt rekening gehouden met de beschikbaarheid van plaatselijke managers.</p> <p>LV: Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd voor artsen, tandartsen, verloskundigen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel.</p> <p>PL: Buitenlanders hebben toestemming nodig voor het uitoefenen van een medisch beroep. Buitenlandse artsen hebben beperkt kiesrecht binnen de beroepsvereniging.</p> <p>HR: Voor alle personen die rechtstreeks aan patiënten diensten verlenen of patiënten behandelen, is een vergunning van de beroepsvereniging vereist.</p>
<p>14. TOERISME EN REIZEN</p>	
<p>A. Hotels, restaurants en catering (CPC 641, CPC 642 en CPC 643) met uitzondering van catering in de luchtvaart ⁽¹⁾</p>	<p>BG: Wanneer de overheid (de staat en/of gemeenten) meer dan 50 % van de aandelen van een Bulgaars bedrijf bezit, mag het aantal buitenlandse managers het aantal Bulgaarse managers niet overschrijden.</p> <p>HR: Nationaliteitsvereiste voor horeca- en cateringdiensten door huishoudens en kleinschalige bedrijven op het platteland.</p>
<p>B. Reisbureaus en reisorganisatoren (met inbegrip van reisleiders) (CPC 7471)</p>	<p>BG: Wanneer de overheid (de staat en/of gemeenten) meer dan 50 % van de aandelen van een Bulgaars bedrijf bezit, mag het aantal buitenlandse managers het aantal Bulgaarse managers niet overschrijden.</p> <p>CY: Nationaliteitsvereiste.</p> <p>HR: Goedkeuring van het ministerie van Toerisme vereist voor de functie van kantoordirecteur.</p>
<p>C. Toeristische gidsen (CPC 7472)</p>	<p>BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT, SK: Nationaliteitsvereiste.</p> <p>IT: Toeristische gidsen uit niet-EU-landen moeten een specifieke vergunning aanvragen.</p>
<p>15. CULTUUR, SPORT EN RECREATIE (andere dan audiovisuele diensten)</p>	
<p>A. Amusement (met inbegrip van theater, concerten, circussen en discotheken) (CPC 9619)</p>	<p>FR: Voor managementfuncties is toestemming vereist. Nationaliteitsvereiste indien toestemming voor meer dan twee jaar verlangd wordt.</p>

⁽¹⁾ Catering in de luchtvaart is opgenomen in AANVULLENDE DIENSTEN VOOR VERVOER onder 17.E.a) Grondafhandeling.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
16. VERVOER	
A. Vervoer over zee a) Internationaal passagiersvervoer (CPC 7211 zonder nationale cabotage) b) Internationaal goederenvervoer (CPC 7212 zonder nationale cabotage)	EU: Nationaliteitsvereiste voor scheepsbemanningen. AT: Nationaliteitsvereiste voor de meerderheid van de algemeen directeuren. SE: De commandant van een handelsvaartuig of een traditioneel vaartuig moet Zweeds onderdaan zijn.
D. Vervoer over de weg	
a) Passagiersvervoer (CPC 7121 en CPC 7122)	AT: Nationaliteitsvereiste voor personen en aandeelhouders die gemachtigd zijn om een rechtspersoon of een partnerschap te vertegenwoordigen. DK, HR: Nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste voor managers. BG, MT: Nationaliteitsvereiste.
b) Goederenvervoer (CPC 7123, met uitzondering van vervoer van post- en koerierzendingen voor eigen rekening ⁽¹⁾).	AT: Nationaliteitsvereiste voor personen en aandeelhouders die gemachtigd zijn om een rechtspersoon of een partnerschap te vertegenwoordigen. BG, MT: Nationaliteitsvereiste. HR: Nationaliteits- en ingezetenschapsvereiste voor managers.
E. Vervoer van andere goederen dan brandstof, via pijpleidingen ⁽²⁾ (CPC 7139)	AT: Nationaliteitsvereiste voor algemeen directeuren.
17. AANVULLENDE DIENSTEN VOOR VERVOER ⁽³⁾	
A. Aanvullende diensten voor vervoer over zee a) Behandeling van zeevracht b) Opslag (deel van CPC 742) c) In- en uitklaring d) Opslag van containers e) Diensten van scheepsagenten f) Maritieme expediteursdiensten	AT: Nationaliteitsvereiste voor de meerderheid van de algemeen directeuren. BG, MT: Nationaliteitsvereiste. DK, NL: Ingezetenschapsvereiste voor in- en uitklaring. EL: Nationaliteitsvereiste voor in- en uitklaring.

⁽¹⁾ Deel van CPC 71235, dat is opgenomen in COMMUNICATIE onder 7.A. Post- en koeriersdiensten.

⁽²⁾ Het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen is opgenomen in ENERGIEDIENSTEN onder 19.B.

⁽³⁾ Omvat niet onderhoud en reparatie van vervoermiddelen, die zijn opgenomen in ZAKELIJKE DIENSTEN onder 6.F.) 1 tot en met 6. F.) 4.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
g) Verhuur van vaartuigen met bemanning (CPC 7213) h) Duwen en slepen (CPC 7214) i) Ondersteunende diensten voor vervoer over zee (deel van CPC 745) j) Andere ondersteunende en aanvullende diensten (met uitzondering van catering) (deel van CPC 749)	
D. Aanvullende diensten voor vervoer over de weg d) Verhuur van vrachtwagens met chauffeur (CPC 7124)	AT: Nationaliteitsvereiste voor personen en aandeelhouders die gemachtigd zijn om een rechtspersoon of een partnerschap te vertegenwoordigen. BG, MT: Nationaliteitsvereiste.
F. Aanvullende diensten voor het vervoer van andere goederen dan brandstof, via pijpleidingen ⁽¹⁾ a) Opslag van andere goederen dan brandstof, vervoerd via pijpleidingen (deel van CPC 742)	AT: Nationaliteitsvereiste voor algemeen directeuren.
19. ENERGIEDIENSTEN	
A. Diensten in verband met de mijnbouw (CPC 883) ⁽²⁾	CY: Nationaliteitsvereiste. SK: Ingezetenschapsvereiste.
20. OVERIGE DIENSTEN, NIET ELDERS INGEDEELD	
a) Wassen, reinigen en verven (CPC 9701)	EU: Nationaliteitsvereiste.
b) Haarverzorging (CPC 97021)	EU: Nationaliteitsvereiste. CY: Voor haarverzorging geldt een nationaliteits- en een ingezetenschapsvereiste.

⁽¹⁾ Aanvullende diensten voor het vervoer van brandstoffen via pijpleidingen zijn opgenomen in ENERGIEDIENSTEN onder 19.C.

⁽²⁾ Omvat de volgende diensten verleend voor een vast bedrag of op contractbasis: advies en consulting met betrekking tot de mijnbouw, het exploitatierijp maken van terreinen, het installeren van booruitrusting, boren, boorkronen, bekledingsbuizen en exploitatiebuizen, modder-engineering en bevoorrading, controle van vaste stoffen, vissen en speciale operaties in de boorput, geologie van de bronnen en boorcontrole, het nemen van bodemmonsters door middel van boren, het testen van bronnen, kabels, bevoorrading met en gebruik van opvulvloeistoffen (pekkel), bevoorrading met en installatie van opvulinrichtingen, cementeren (pompen onder druk), stimulatie (breken, verzuren en pompen onder druk), nazicht en herstel van bronnen, het opvullen en het uit gebruik nemen van bronnen.

Omvat niet de directe toegang tot of de exploitatie van natuurlijke hulpbronnen.

Omvat niet het exploitatierijp maken van terreinen voor de winning van andere hulpbronnen dan aardolie en gas (CPC 5115), dat is opgenomen in 8. BOUWNIJVERHEID EN AANVERWANTE CIVIELTECHNISCHE DIENSTEN

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
c) Cosmetische behandeling, manicure en pedicure (CPC 97022)	EU: Nationaliteitsvereiste.
d) Overige schoonheidsverzorging n.e.i. (CPC 97029)	EU: Nationaliteitsvereiste.
e) Diensten van kuuroorden en niet-therapeutische massages, voor zover die met het oog op ontspanning en lichamelijk welzijn en niet voor medische of revalidatiedoeleinden worden verleend ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	EU: Nationaliteitsvereiste.

⁽¹⁾ Therapeutische massages en thermale kuren vallen onder 6.A.h) Artsen en tandartsen, 6.A.j) 2. Verpleegkundigen, fysiotherapeuten en paramedisch personeel, en 13.A en 13. C Gezondheidszorg.

BIJLAGE VIII-D

VOORBEHOUDEN VAN DE EUROPESE UNIE MET BETREKKING TOT DIENSTVERLENERS OP CONTRACTBASIS EN BEOEFENAREN VAN EEN VRIJ BEROEP

1. De Europese Unie staat toe dat dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep uit Armenië door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig de artikelen 156 en 157 en met inachtneming van de ter zake dienende voorwaarden op haar grondgebied diensten verlenen binnen de onderstaande economische activiteiten.
2. De lijst bevat de volgende elementen:
  - a) in de eerste kolom is de sector of subsector vermeld waarop het voorbehoud van toepassing is; en
  - b) in de tweede kolom worden de toepasselijke beperkingen beschreven.

Wanneer de in b) bedoelde kolom slechts lidstaatspecifieke voorbehouden bevat, gaan de lidstaten die er niet in worden vermeld, in de betrokken sector verbintenissen zonder voorbehouden aan. Het ontbreken van lidstaatspecifieke voorbehouden in een bepaalde sector doet geen afbreuk aan horizontale voorbehouden of aan eventuele voor de hele EU geldende sectorspecifieke voorbehouden.

De EU gaat geen verbintenissen voor dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep aan voor andere sectoren van economische activiteit dan die welke hieronder expliciet vermeld zijn.

3. Verbintenissen inzake dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep zijn niet van toepassing in gevallen waarin het de bedoeling of het gevolg van hun tijdelijke aanwezigheid is in te grijpen in arbeids- of managementgeschillen of -onderhandelingen, dan wel het resultaat van dergelijke geschillen of onderhandelingen op andere wijze te beïnvloeden.
4. Onderstaande lijst omvat geen maatregelen met betrekking tot kwalificatie-eisen en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking in de zin van de artikelen 156 en 157 vormen. Zelfs wanneer deze maatregelen (zoals een verplichte vergunning, de verplichte erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren, de verplichting om specifieke examens (met inbegrip van taalexamens) af te leggen en de verplichting om een wettelijke verblijfplaats te hebben op het grondgebied waar de economische activiteit wordt uitgeoefend) niet in onderstaande lijst zijn opgenomen, zijn zij in elk geval van toepassing op dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep uit Armenië.
5. Alle andere verplichtingen in wet- en regelgeving van de EU en haar lidstaten aangaande binnenkomst, verblijf, arbeid en sociale zekerheid blijven van toepassing, regelingen betreffende verblijfsperiode, minimumloon en collectieve loonovereenkomsten inbegrepen.
6. Onderstaande lijst bevat geen maatregelen betreffende door de partijen toegekende subsidies.
7. Onderstaande lijst laat het bestaan van overheidsmonopolies en exclusieve rechten in de betrokken sectoren, zoals door de EU uiteengezet in de bijlagen VIII-A en VIII-B, onverlet.
8. In sectoren waar onderzoek naar de economische behoefte wordt uitgevoerd, is het belangrijkste criterium de beoordeling van de relevante marktsituatie in de EU-lidstaat of de regio waar de dienst zal worden verleend, onder meer met betrekking tot het aantal bestaande dienstverleners en de gevolgen voor die dienstverleners.
9. De uit de onderstaande lijst voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er niet rechtstreeks rechten voor natuurlijke personen of rechtspersonen uit voortvloeien.
10. De partijen staan toe dat dienstverleners op contractbasis uit de andere partij door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig de in artikel 156 uiteengezette voorwaarden op hun grondgebied diensten verlenen in de volgende subsectoren:
  - a) juridische diensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht (d.w.z. niet-EU-recht);
  - b) accountants en boekhouders;
  - c) belastingadvies;

- d) architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten;
- e) diensten van ingenieurs en geïntegreerde technische diensten;
- f) diensten in verband met computers en aanverwante diensten;
- g) onderzoek en ontwikkeling;
- h) reclame;
- i) managementadvies;
- j) diensten in verband met managementadvies;
- k) technische testen en analyses;
- l) aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen;
- m) onderhoud en reparatie van apparatuur in het kader van servicecontracten na verkoop of lease;
- n) vertaling;
- o) inspectie van bouwterreinen;
- p) milieudiensten;
- q) reisbureaus en reisorganisatoren; en
- r) amusement.

11. De partijen staan toe dat beoefenaren van een vrij beroep uit de andere partij door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig de in artikel 157 uiteengezette voorwaarden op hun grondgebied diensten verlenen in de volgende subsectoren:

- a) juridische diensten met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht (d.w.z. niet-EU-recht);
- b) architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten;
- c) diensten van ingenieurs en geïntegreerde technische diensten;
- d) diensten in verband met computers en aanverwante diensten;
- e) managementadvies en diensten in verband daarmee;
- f) vertaling.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
ALLE SECTOREN	<p style="text-align: center;">Erkenning</p> <p>EU: EU-richtlijnen betreffende de wederzijdse erkenning van diploma's zijn uitsluitend van toepassing op onderdanen van EU-lidstaten. Het recht om in de ene lidstaat een gereguleerd beroep uit te oefenen, geeft niet het recht tot uitoefening van dat beroep in een andere lidstaat ⁽¹⁾.</p>

⁽¹⁾ De kwalificaties van onderdanen van derde landen kunnen slechts in de hele EU worden erkend als er in het kader van artikel 18 een overeenkomst inzake wederzijdse erkenning wordt gesloten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>Juridisch advies met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht (d.w.z. niet-EU-recht)</p> <p>(deel van CPC 861) ⁽¹⁾</p>	<p>AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE, UK: Geen.</p> <p>BE, ES, HR, IT, EL: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd.</p> <p>LV: Voor DC's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd.</p> <p>BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK: Er wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd.</p> <p>DK: Alleen advocaten met een Deense vergunning mogen juridisch advies verstrekken. Om een Deense vergunning te verkrijgen, moet een juridisch examen worden afgelegd.</p> <p>FR: Volledige (vereenvoudigde) toegang tot de balie via een bekwaamheidstest is vereist. Voor de toegang van advocaten tot het beroep van „<i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i>” en „<i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i>” gelden quota en een nationaliteitsvereiste.</p> <p>HR: Voor volledige toelating tot de balie, die vereist is voor wettelijke vertegenwoordiging, geldt een nationaliteitsvereiste.</p> <p>SI: Voor vertegenwoordiging voor rechtbanken tegen betaling is commerciële aanwezigheid in Slovenië verplicht. Een buitenlandse advocaat die in het buitenland zijn beroep mag uitoefenen, mag juridische diensten verlenen of het recht beoefenen op de voorwaarden van artikel 34 bis van de wet op de advocatuur, mits is voldaan aan de voorwaarde van feitelijke wederkerigheid. Of aan deze laatste voorwaarde is voldaan, wordt gecontroleerd door het ministerie van Justitie. Commerciële aanwezigheid voor door de Sloveense balie benoemde advocaten is beperkt tot individueel gevestigde advocaten, advocatenkantoren in de vorm van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid of advocatenkantoren met onbeperkte aansprakelijkheid (personenvennootschap). De activiteiten van advocatenkantoren zijn beperkt tot het uitoefenen van het beroep van advocaat. Alleen advocaten mogen vennoot zijn in een advocatenkantoor.</p>
<p>Accountants en boekhouders</p> <p>(CPC 86212 andere dan accountants, CPC 86213, CPC 86219 en CPC 86220)</p>	<p>CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen.</p> <p>AT: De werkgever moet lid zijn van de betreffende beroepsvereniging in het land van herkomst (als een dergelijke vereniging bestaat).</p> <p>FR: Toestemming verplicht. Accountants en boekhouders moeten toestemming krijgen van de minister van Economie, Financiën en Industrie, in overleg met de minister van Buitenlandse Zaken.</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p> <p>HR: Ingezetenschapsvereiste.</p>

⁽¹⁾ Net als voor andere diensten gelden voor juridische diensten de in de EU-lidstaten geldende vergunningsvereisten en -procedures. Voor advocaten die juridische diensten verlenen met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht, kunnen deze onder meer de vorm aannemen van de naleving van plaatselijke beroepscodes, gebruik van de titel uit het eigen land (tenzij erkenning met de titel in het gastland werd verkregen), vereisten in verband met verzekeringen, gewone registratie bij de balie van het gastland of een vereenvoudigde toegang tot de balie van het gastland via een bekwaamheidstest en een wettelijk of professioneel domicilie in het gastland.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Belastingadvies (CPC 863) ⁽¹⁾	BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Geen. AT: De werkgever moet lid zijn van de betreffende beroepsvereniging in het land van herkomst (als een dergelijke vereniging bestaat). Nationaliteitsvereiste voor vertegenwoordiging bij bevoegde autoriteiten. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. CY: Niet geconsolideerd voor de indiening van belastingaangiften. PT: Niet geconsolideerd. HR, HU: Ingezetenschaapsvereiste.
Architecten en Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8671 en CPC 8674)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. BE, ES, HR, IT: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. LV: Voor DC's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. FI: Natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over speciale kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. AT: Uitsluitend planning, waarvoor: onderzoek naar de economische behoefte. HR, HU, SK: Ingezetenschaapsvereiste
Diensten van ingenieurs en Geïntegreerde technische diensten (CPC 8672 en CPC 8673)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. BE, ES, HR, IT: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. LV: Voor DC's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. FI: Natuurlijke personen moeten aantonen dat zij over speciale kennis beschikken die relevant is voor de verleende dienst. BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. AT: Uitsluitend planning, waarvoor: Onderzoek naar de economische behoefte. HR, HU: Ingezetenschaapsvereiste

⁽¹⁾ Omvat niet juridisch advies en wettelijke vertegenwoordiging in belastingaangelegenheden, die zijn opgenomen in Juridisch advies met betrekking tot internationaal publiekrecht en buitenlands recht.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Diensten in verband met computers en aanverwante diensten (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Geen. ES, IT: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. LV: Voor DC's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. BE: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK, UK: Onderzoek naar de economische behoefte. HR: Ingezetenschapsvereiste voor DC's. Niet geconsolideerd voor BVB's.
Onderzoek en ontwikkeling (CPC 851, 852 met uitzondering van psychologen ⁽¹⁾ , 853)	EU, met uitzondering van BE: Gastovereenkomst met een erkende onderzoeksorganisatie vereist ⁽²⁾ . CZ, DK, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. BE, UK: Niet geconsolideerd. HR: Ingezetenschapsvereiste.
Reclame (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.
Managementadvies (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. ES, IT: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. BE, HR: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.
Diensten in verband met managementadvies (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. BE, ES, HR, IT: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. HU: Onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor arbitrage en bemiddeling (CPC 86602), waarvoor: Niet geconsolideerd.
Technische testen en analyses (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Geen. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.

⁽¹⁾ Deel van CPC 85201, dat is opgenomen in Artsen en tandartsen.

⁽²⁾ Voor alle lidstaten, met uitzondering van DK, moeten de erkenning van de onderzoeksorganisatie en de gastovereenkomst beantwoorden aan de overeenkomstig EU-Richtlijn 2005/71/EG vastgestelde voorwaarden.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
<p>Aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Geen.</p> <p>AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p> <p>DE: Niet geconsolideerd voor door de overheid aangestelde landmeters.</p> <p>FR: Niet geconsolideerd voor landmeteractiviteiten in verband met het vaststellen van eigendomsrechten en wetgeving inzake grondbezit.</p> <p>BG: Niet geconsolideerd.</p>
<p>Onderhoud en reparatie van vaartuigen (deel van CPC 8868)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Geen.</p> <p>AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p> <p>UK: Niet geconsolideerd</p>
<p>Onderhoud en reparatie van spoorwagematerieel (deel van CPC 8868)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Geen.</p> <p>AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p> <p>UK: Niet geconsolideerd.</p>
<p>Onderhoud en reparatie van auto's, motorfietsen, sneeuwscooters en wegtransportmiddelen (CPC 6112, CPC 6122, deel van CPC 8867 en deel van CPC 8868)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Geen.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p> <p>UK: Niet geconsolideerd</p>
<p>Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen en delen daarvan (deel van CPC 8868)</p>	<p>BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Geen.</p> <p>AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p> <p>UK: Niet geconsolideerd</p>
<p>Onderhoud en reparatie van producten van metaal, machines (met uitzondering van kantoor machines), toestellen (met uitzondering van vervoermiddelen en kantoor toestellen) en consumentenartikelen ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 en CPC 8866)</p>	<p>BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen.</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.</p>

⁽¹⁾ Onderhoud en reparatie van kantoor machines en -toestellen, met inbegrip van computers, (CPC 845) zijn opgenomen in Diensten in verband met computers en aanverwante diensten.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Vertaling (CPC 87905, met uitzondering van officiële of beëdigde activiteiten)	DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. BE, ES, IT, EL: Voor BVB's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. CY, LV: Voor DC's wordt een onderzoek naar de economische behoefte uitgevoerd. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. HR: Niet geconsolideerd voor BVB's.
Inspectie van bouwterreinen (CPC 5111)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.
Milieudiensten (CPC 9401 ⁽¹⁾ , CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404 ⁽²⁾ , deel van CPC 94060 ⁽³⁾ , CPC 9405, deel van CPC 9406, CPC 9409)	BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Geen. AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte.
Reisbureaus en reisorganisatoren (met inbegrip van reisleiders ⁽⁴⁾) (CPC 7471)	AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Geen. BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Onderzoek naar de economische behoefte. BE, CY, DK, FI, IE: Niet geconsolideerd, behalve voor reisleiders (die tot taak hebben een groep reizigers van minimaal tien personen te begeleiden, zonder als gids op te treden op specifieke locaties). HR: Ingezetenschapsvereiste. UK: Niet geconsolideerd

⁽¹⁾ Stemt overeen met „afvalwaterinzameling en -behandeling”.

⁽²⁾ Stemt overeen met „reiniging van uitlaatgassen”.

⁽³⁾ Stemt overeen met delen van „bescherming van natuur en landschap”.

⁽⁴⁾ Dienstverleners die tot taak hebben een groep reizigers van minimaal tien personen te begeleiden, zonder als gids op te treden op specifieke locaties.

Sector of subsector	Omschrijving van voorbehouden
Amusement ander dan audiovisuele diensten (met inbegrip van theater, concerten, circussen en discotheken) (CPC 9619)	BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE: Een hogere kwalificatie ⁽¹⁾ kan vereist zijn. Onderzoek naar de economische behoefte. AT: Hogere kwalificaties en onderzoek naar de economische behoefte, behalve voor personen die voor het grootste deel van hun beroep werkzaam zijn op het gebied van de kunst en die het grootste deel van hun inkomen uit die activiteit halen, onder voorwaarde dat zij geen andere commerciële activiteiten in Oostenrijk uitoefenen, waarvoor: geen. CY: Onderzoek naar de economische behoefte voor concerten en discotheken. FR: Niet geconsolideerd voor DC, maar: a) de werkvergunning wordt afgegeven voor een periode van maximaal negen maanden, die met drie maanden kan worden verlengd. b) onderzoek naar de economische behoefte verplicht; en c) het amusementsbedrijf moet een belasting betalen aan het Office Français de l'Immigration et de l'Intégration. Niet geconsolideerd voor BVB's. SI: Het verblijf is beperkt tot zeven dagen per evenement. Voor circussen en kermissen is de verblijfsduur beperkt tot maximaal 30 dagen per kalenderjaar. BE, UK: Niet geconsolideerd.

⁽¹⁾ Wanneer de kwalificatie niet in de EU en haar lidstaten is verkregen, kan de betrokken lidstaat beoordelen of die kwalificatie gelijkwaardig is aan de op zijn grondgebied vereiste kwalificatie.

BIJLAGE VIII-E

VOORBEHOUDEN VAN ARMENIË MET BETREKKING TOT VESTIGING

1. In onderstaande lijst zijn de economische activiteiten opgenomen waarvoor de Republiek Armenië uit hoofde van artikel 144, lid 2, ten aanzien van de nationale behandeling of de meestbegunstigingsbehandeling voorbehouden toepast op vestigingen en ondernemers uit de Europese Unie.

De lijst bevat de volgende elementen:

- a) een lijst van horizontale voorbehouden die van toepassing zijn op alle sectoren en subsectoren; en
- b) een lijst van sector- of subsectorspecifieke voorbehouden, met de voor de betrokken sector of subsector van toepassing zijnde voorbehouden.

Een voorbehoud ten aanzien van een activiteit die niet geliberaliseerd (niet geconsolideerd) is, wordt als volgt tot uitdrukking gebracht: „Geen verplichtingen inzake nationale behandeling of meestbegunstigingsbehandeling”.

2. In overeenstemming met artikel 141, lid 3, bevat onderstaande lijst geen maatregelen betreffende door de partijen verleende subsidies.
3. De uit de onderstaande lijst voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er niet rechtstreeks rechten voor natuurlijke personen of rechtspersonen uit voortvloeien.
4. Overeenkomstig artikel 144 zijn niet-discriminerende vereisten (bijvoorbeeld met betrekking tot de rechtsvorm of de verplichting om een vergunning te verkrijgen) die op alle op het grondgebied actieve dienstverleners van toepassing zijn ongeacht hun nationaliteit, vestigingsplaats of soortgelijke maatstaven, niet in deze bijlage opgenomen, aangezien de overeenkomst hen onverlet laat.

Horizontale voorbehouden

Meestbegunstigingsbehandeling

Armenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan landen een gedifferentieerde behandeling toekennen ingevolge een internationale investerings- of andere handelsovereenkomst die van kracht is of die werd ondertekend voor de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Armenië behoudt zich het recht voor om maatregelen vast te stellen of te handhaven die aan een land een gedifferentieerde behandeling toekennen op grond van een bestaande of toekomstige bilaterale of multilaterale overeenkomst die:

- a) een interne markt voor diensten en investeringen creëert;
- b) het recht van vestiging verleent; of
- c) de onderlinge aanpassing van de wetgeving in één of meer economische sectoren vereist.

Voor de toepassing van deze uitzondering geldt het volgende:

- a) een „interne markt voor diensten en investeringen” betekent een ruimte zonder interne grenzen waarin het vrije verkeer van diensten, kapitaal en personen gegarandeerd is.
- b) het „recht van vestiging” houdt een verplichting in om in substantie alle belemmeringen voor vestiging op te heffen tussen de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie door het van kracht worden van die overeenkomst, en houdt voor onderdanen van de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie het recht in om ondernemingen op te richten en te exploiteren onder dezelfde voorwaarden als die welke in de interne wetgeving van het land waar een dergelijke onderneming wordt gevestigd voor eigen onderdanen zijn vastgesteld; en

- c) onder „onderlinge aanpassing van de wetgevingen” wordt verstaan:
- i) de afstemming van de wetgeving van één of meer partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie op de wetgeving van de andere partij of partijen bij die overeenkomst; of
  - ii) de opname van gemeenschappelijke wetgeving in de interne rechtsorde van de partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie.

Een dergelijke afstemming of opname vindt pas plaats, en wordt pas geacht te hebben plaatsgevonden vanaf het ogenblik waarop deze is vastgesteld in de rechtsorde van de partij of partijen bij de overeenkomst inzake regionale economische integratie.

Nutsbedrijven

Economische activiteiten die op nationaal of lokaal niveau als nutsbedrijven worden beschouwd, kunnen voorbehouden zijn aan overheidsmonopolies; ook kunnen hiervoor exclusieve rechten aan particuliere exploitanten zijn verleend.

Onroerend goed

Buitenlandse natuurlijke personen kunnen geen grond in Armenië verwerven, tenzij anders bepaald bij wet.

Voorbehouden per sector

1. Zakelijke diensten

Vrije beroepen

Wat betreft juridische documentatie en certificering zijn notariële diensten voorbehouden aan de Armeense staat.

Voor auditdiensten kan een als besloten vennootschap of als vennootschap met beperkte aansprakelijkheid geregistreerde rechtspersoon die voldoet aan de Armeense wet op auditactiviteiten in aanmerking komen voor een vergunning voor het verlenen van auditdiensten.

Andere zakelijke diensten

Dienstverleners op het gebied van technische testen en analyses moeten naar Armeens recht opgerichte rechtspersonen zijn.

2. Vervoer

Aanvullende diensten voor alle vormen van vervoer

Wat betreft bevrachtingsagenten en vrachtinspectie moet in- en uitklaring worden uitgevoerd door een erkende in Armenië gevestigde douane-expediteur.

BIJLAGE VIII-F

VERBINTENISSEN VAN ARMENIË MET BETREKKING TOT GRENSOVERSCHRIJDENDE DIENSTVERLENING

1. In onderstaande lijst van verbintenissen zijn de economische activiteiten opgenomen die overeenkomstig artikel 151 door de Republiek Armenië zijn geliberaliseerd, alsook, door middel van voorbehouden, de beperkingen inzake markttoegang en nationale behandeling die gelden voor diensten en dienstverleners uit de Europese Unie in die activiteiten. De lijst bevat de volgende elementen:

- a) in de eerste kolom wordt de sector of subsector vermeld waarin de partij de verbintenis is aangegaan, en het geliberaliseerde gebied waarop de voorbehouden van toepassing zijn; en
- b) in de tweede kolom worden de toepasselijke voorbehouden beschreven.

Voor sectoren of subsectoren die niet in onderstaande lijst zijn vermeld, zijn geen verbintenissen aangegaan.

- 2. Onderstaande lijst bevat geen maatregelen met betrekking tot kwalificatievereisten en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking ten aanzien van markttoegang of nationale behandeling in de zin van de artikelen 149 en 150 vormen. Zelfs wanneer deze maatregelen (zoals een verplichte vergunning, een universeledienstverplichting, een verplichte erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren, een verplichting om specifieke examens (met inbegrip van taalexamens) af te leggen, en een niet-discriminerende verplichting dat bepaalde activiteiten niet mogen worden uitgeoefend in beschermde milieugebieden of gebieden van bijzonder historisch en artistiek belang) niet in de lijst zijn opgenomen, zijn zij in elk geval van toepassing op dienstverleners en investeerders van de andere partij.
- 3. Onderstaande lijst doet geen afbreuk aan de haalbaarheid van vorm van dienstverlening 1 in bepaalde dienstensectoren en -subsectoren, noch aan overheidsmonopolies en exclusieve rechten als beschreven in de lijst van verbintenissen inzake vestiging.
- 4. Overeenkomstig artikel 141, lid 3, bevat onderstaande lijst geen maatregelen betreffende door de partijen verleende subsidies.
- 5. De uit deze lijst van verbintenissen voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er voor individuele natuurlijke personen of rechtspersonen niet rechtstreeks rechten uit voortvloeien.

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
Horizontaal	Geen.
1. Zakelijke diensten	
A. Vrije beroepen	
Juridische diensten (CPC 861)	Vorm 1: Geen, met uitzondering van het opstellen van wetgevingsdocumenten. Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
Accountants Auditors ⁽²⁾ Boekhouders (CPC 862)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Diensten in verband met belastingen (CPC 863)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Architecten Diensten van ingenieurs Geïntegreerde technische diensten Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Artsen en tandartsen (CPC 9312)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Dierenartsen (CPC 932)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
B. Diensten in verband met computers en aanverwante diensten	
Advies met betrekking tot de installatie van computerapparatuur Diensten in verband met de installatie van software Gegevensverwerking Gegevensbanken Onderhoud en reparatie van kantoormachines en -toestellen, met inbegrip van computers Andere computerdiensten, met inbegrip van voorbereiding van gegevens (CPC 841, 842, 843, 844, 845, 849)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

⁽²⁾ Een als besloten vennootschap of als vennootschap met beperkte aansprakelijkheid geregistreerde rechtspersoon die voldoet aan de wet op auditactiviteiten van de Republiek Armenië, kan in aanmerking komen voor een vergunning voor het verlenen van auditdiensten.

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
C. Onderzoek en ontwikkeling	
Onderzoek en ontwikkeling (CPC 851-853)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
D. Onroerend goed	
Van eigen of geleased onroerend goed Voor een vast bedrag of op contractbasis (CPC 821, 822)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
E. Verhuur/lease zonder bedieningspersoneel	
Voertuigen voor personenvervoer Voertuigen voor goederenvervoer Schepen Luchtvaartuigen Andere transportmiddelen voor vervoer over land Andere machines en werktuigen (CPC 83101, 83102, 83103, 83104, 83105, 83106 — 83109)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
F. Andere zakelijke diensten	
Reclame (CPC 871)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Markt- en opinieonderzoek Managementadvies Diensten in verband met managementadvies (CPC 864, 865, 866)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
Technische testen en analyses (CPC 8676)	Vorm 1: Dienstverleners op het gebied van technische testen en analyses moeten naar Armeens recht opgerichte rechtspersonen zijn. Vorm 2: Geen.
Consulenten op het gebied van landbouw, jacht en bosbouw (CPC 881 ^{**})	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Consulenten op het gebied van mijnbouw (CPC 883 ^{**})	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Consulenten op het gebied van de industrie (CPC 884 ^{**} , 885 ^{**})	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Consulenten op het gebied van energiedistributie (CPC 887 ^{**})	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Diensten van ingenieurs en aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen (CPC 8675)	Vorm 1: Niet geconsolideerd. Vorm 2: Geen.
Onderhoud en reparatie van uitrusting (met uitzondering van zeeschepen, luchtvaartuigen of andere vervoermiddelen) (CPC 633 + 8861-8866)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Fotografen (CPC 875)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Verpakkingsdiensten (CPC 876)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Drukkerijen en uitgeverijen (CPC 88442)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Organisatie van congressen Vertaling en vertolking (CPC 87909, 87905)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
2. Communicatiediensten	
A. Post- en koeriersdiensten (CPC 7511+7512)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
B. Telecommunicatiediensten ⁽²⁾	
Spraaktelefonie Pakketgeschakelde en circuitgeschakelde datatransmissiediensten op faciliteitenbasis en faxdiensten op faciliteitenbasis Pakketgeschakelde en circuitgeschakelde datatransmissiediensten op basis van doorverkoop; faxdiensten op basis van doorverkoop Telex- en telegraafdiensten, op faciliteitenbasis of op basis van doorverkoop Particuliere huurlijnen (CPC 7521, 7522, CPC 7523)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Publieke mobiele diensten, met inbegrip van analoge/digitale mobiele telefonie, diensten voor persoonlijke communicatie (PCS), mobiele radio (SMR), Global System Mobile Communications (GSM), mobiele satellietdiensten (MSS) Semafoondiensten en mobiele datadiensten, op faciliteitenbasis of op basis van doorverkoop (CPC 75213 + CPC 75291)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Internationale telecommunicatiediensten met toegevoegde waarde, op faciliteitenbasis, bedraad of draadloos, met inbegrip van: e-mail; voicemail; online-informatie en gegevensbanken;	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

⁽²⁾ De verbintenissen van Armenië zijn gebaseerd op de beginselen van de WTO-documenten „Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments” (S/GBT/W/2/Rev.1) en „Market Access Limitations on Spectrum Availability” (S/GBT/W/3). Armenië gaat ook de verplichtingen aan van het „Reference Paper on Regulatory Principles”.

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
<p>electronic data interchange; geavanceerde/extra faxdiensten, met inbegrip van „opslaan en doorzenden”, „opslaan en opzoeken”; conversie van codes en protocollen; online-informatie en/of gegevensverwerking (met inbegrip van de verwerking van transacties) (CPC 7523 + CPC 843)</p>	
<p>Internationale telecommunicatiediensten met toegevoegde waarde, op basis van doorverkoop, nationale telecommunicatiediensten met toegevoegde waarde, op faciliteitenbasis of op basis van doorverkoop, bedraad of draadloos, met inbegrip van: e-mail; voicemail; online-informatie en gegevensbanken; electronic data interchange; geavanceerde/extra faxdiensten, met inbegrip van „opslaan en doorzenden”, „opslaan en opzoeken”; conversie van codes en protocollen; online-informatie en/of gegevensverwerking (met inbegrip van de verwerking van transacties) (CPC 7523 + CPC 843)</p>	<p>Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.</p>
<p>Diensten in verband met telecommunicatie (CPC 754)</p>	<p>Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.</p>
<p>C. Audiovisuele diensten</p>	
<p>Productie en distributie van films en video's Vertoning van films Radio en televisie (met uitzondering van transmissie) Geluidsopnamen (CPC 9611, 9612, 9613)</p>	<p>Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.</p>

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
3. Bouwnijverheid en aanverwante civieltechnische diensten	
A. Algemene bouwkundige werken voor gebouwen B. Algemene bouwkundige werken voor civieltechnische werken C. Installatie en assemblage D. Afwerking van gebouwen (CPC 512, 513, 514 + 516, 517)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
4. Handel	
A. Handelsbemiddeling B. Groothandel (CPC 61111, 6113**, 6121**, 621, 622)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
C. Detailhandel (CPC 61112, 6113**, 6121**, 631, 632)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
D. Franchising (CPC 8929)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
5. Onderwijs	
A. Hoger onderwijs (CPC 923) B. Volwasseneneducatie (CPC 924)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
6. Milieudiensten	
<p>A. Diensten in verband met afvalwater (riolering)</p> <p>B. Beheer van vaste en gevaarlijke afvalstoffen, met uitzondering van grensoverschrijdend vervoer van gevaarlijke afvalstoffen</p> <p> a) Afvalverzameling en -verwerking</p> <p> b) Rioolwaterverwerking en vergelijkbare diensten</p> <p>C. Bescherming van luchtkwaliteit en klimaat (reiniging van uitlaatgassen)</p> <p>D. Lawaaibestrijding en reductie van trillingen</p> <p>E. Sanering en schoonmaak van bodem en water</p> <p> — Behandeling en sanering van verontreinigde bodem en verontreinigd water (bescherming van natuur en landschap)</p> <p>F. Bescherming van de biodiversiteit en het landschap</p> <p> — Bescherming van natuur en landschap</p> <p>G. Overige diensten in verband met het milieu en aanverwante diensten</p> <p>(CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 9405, 9406, 9409)</p>	<p>Vorm 1: Niet geconsolideerd, behalve voor consulenten.</p> <p>Vorm 2: Geen.</p>
7. Financiële diensten	
<p>A. Verzekeringen en daarmee samenhangende diensten</p>	<p>Vorm 1: Niet geconsolideerd voor de volgende sectoren:</p> <p>a) Directe verzekeringen, met uitzondering van verzekering van risico's in verband met:</p> <p> i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p> ii) goederen in het internationale douanevervoer.</p> <p>b) Verzekeringsbemiddeling, met uitzondering van herverzekering, retrocessie en verzekering van risico's in verband met:</p> <p> i) zeevaart, commerciële luchtvaart, ruimtevaart en vracht (met inbegrip van satellieten), waarbij de verzekering een of meer van de volgende onderdelen dekt: de vervoerde goederen, het vervoerende voertuig en enige daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid; en</p> <p> ii) goederen in het internationale douanevervoer.</p> <p>Vorm 2: Geen.</p>

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
B. Bancaire en andere financiële diensten	<p>Vorm 1: Niet geconsolideerd voor de volgende sectoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) transacties voor eigen rekening of voor rekening van cliënten op de beurs, de onderhandse markt of anderszins, ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none"> i) geldmarktinstrumenten (met inbegrip van cheques, effecten en depositocertificaten); ii) deviezen; iii) afgeleide producten, zoals bij voorbeeld termijnen en opties; iv) wisselkoers- en rentetariefinstrumenten, met inbegrip van producten als swaps en rentetermijncontracten; v) verhandelbare effecten; en vi) andere verhandelbare stukken en financiële activa, met inbegrip van ongemunt goud en zilver; b) deelneming in de uitgifte van diverse soorten effecten, met inbegrip van het garanderen en plaatsen van effecten als agent en het verlenen van daarmee verband houdende diensten; c) geldmakelaarsdiensten; d) beheer van activa, zoals beheer van contanten of portefeuillebeheer, alle vormen van beheer van collectieve investeringen, beheer van pensioenfondsen, diensten aangaande bewaarneming, depositodiensten en fiduciaire diensten; e) vereffenings- en verrekeningsdiensten voor financiële activa met inbegrip van effecten, afgeleide producten en andere verhandelbare stukken. <p>Vorm 2: Geen.</p>
8. Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	
<p>A. Ziekenhuizen (directe eigendom en beheer op basis van een vast bedrag)</p> <p>B. Andere menselijke gezondheidszorg (directe eigendom en beheer op basis van een vast bedrag)</p> <p>(CPC 9311, 9319)</p>	<p>Vorm 1: Technisch niet haalbaar.</p> <p>Vorm 2: Geen.</p>
9. Toerisme en aanverwante diensten	
A. Hotels en restaurants (CPC 641-643)	<p>Vorm 1: Technisch niet haalbaar.</p> <p>Vorm 2: Geen.</p>
<p>B. Reisbureaus en reisorganisatoren</p> <p>C. Toeristengidsen</p> <p>(CPC 7471, 7472)</p>	<p>Vorm 1: Geen.</p> <p>Vorm 2: Geen.</p>

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
10. Cultuur, sport en recreatie	
A. Amusement (ander dan audiovisuele diensten)	Vorm 1: Geen.
B. Persagentschappen	Vorm 2: Geen.
C. Sport en recreatie (CPC 9619, 962, 964)	
11. Vervoer	
A. Vervoer over zee	
Passagiersvervoer	Vorm 1: Geen.
Goederenvervoer	Vorm 2: Geen.
Verhuur van schepen met bemanning (CPC 7211, 7212, 7213)	
Opslag van containers	Vorm 1: Geen.
Diensten van scheepsagenten	Vorm 2: Geen.
Maritieme expediteursdiensten	
Ondersteunende diensten voor vervoer over water (CPC 745)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
B. Luchtvervoer	
Onderhoud en reparatie van luchtvaartuigen (CPC 8868 ^{**})	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Verkoop en marketing van luchtvervoersdiensten, met inbegrip van geautomatiseerde boekingsystemen (CPC 748 + 749)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Grondafhandeling	Vorm 1: Niet geconsolideerd. Vorm 2: Geen.
Beheer van luchthavens	Vorm 1: Niet geconsolideerd. Vorm 2: Geen.
C. Vervoer per spoor	
Passagiersvervoer	Vorm 1: Niet geconsolideerd.
Goederenvervoer (CPC 7111, 7112)	Vorm 2: Geen.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

Sector of subsector ⁽¹⁾	Omschrijving van voorbehouden
Onderhoud en reparatie van spoorwagematerieel (CPC 8868**)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Ondersteunende diensten voor vervoer per spoor (CPC 743)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
D. Vervoer over de weg	
Passagiersvervoer Goederenvervoer Verhuur van vrachtwagens met chauffeur (CPC 7121, 7122, 7123, 7124)	Vorm 1: Gedifferentieerde behandeling met betrekking tot belastingen en heffingen voor de exploitatie en het onderhoud van openbare wegen en voor de afgifte van inreisvergunningen. Vorm 2: Geen.
Onderhoud en reparatie van materieel voor vervoer over de weg (CPC 6112)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Ondersteunende diensten voor vervoer over de weg (CPC 744)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
12. Aanvullende diensten voor alle vormen van vervoer	
Vrachtbehandeling (CPC 741) Opslag (CPC 742)	Vorm 1: Geen. Vorm 2: Geen.
Bevrachtingsagentschappen Andere ondersteunende en aanvullende diensten voor vervoer (CPC 748, 749)	Vorm 1: In- en uitklaring worden uitgevoerd door een erkende in Armenië gevestigde douane-expediteur. Vorm 2: Geen.
13. Energiediensten	
Vervoer van brandstoffen via pijpleidingen (CPC 7131)	Vorm 1: Niet geconsolideerd voor de volgende sectoren: a) vervoer van aardgas via pijpleidingen, met uitzondering van advies. Vorm 2: Niet geconsolideerd voor de volgende sectoren: a) vervoer van aardgas via pijpleidingen, met uitzondering van advies.

⁽¹⁾ Services Sectoral Classification List (MTN.GNS/W/120).

BIJLAGE VIII-G

VOORBEHOUDEN VAN DE REPUBLIEK ARMENIË MET BETREKKING TOT DIENSTVERLENERS OP CONTRACTBASIS EN BEOEFENAREN VAN EEN VRIJ BEROEP

1. De Republiek Armenië staat toe dat dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep uit de Europese Unie door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig artikel 156 en 157 en met inachtneming van de ter zake dienende voorwaarden op haar grondgebied diensten verlenen binnen de onderstaande economische activiteiten:
2. De lijst bevat de volgende elementen:
  - a) in de eerste kolom is de sector of subsector vermeld waarop het voorbehoud van toepassing is; en
  - b) in de tweede kolom worden de toepasselijke beperkingen beschreven.

De Republiek Armenië gaat geen verbintenissen voor dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep aan voor andere sectoren van economische activiteit dan die welke hieronder expliciet vermeld zijn.
3. Verbintenissen inzake dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep zijn niet van toepassing in gevallen waarin het de bedoeling of het gevolg van hun tijdelijke aanwezigheid is in te grijpen in arbeids- of managementgeschillen of -onderhandelingen, dan wel het resultaat van dergelijke geschillen of onderhandelingen op andere wijze te beïnvloeden.
4. Onderstaande lijst omvat geen maatregelen met betrekking tot kwalificatie-eisen en -procedures, technische normen, en vergunningsvereisten en -procedures die geen beperking in de zin van de artikelen 156 en 157 vormen. Zelfs wanneer deze maatregelen (zoals een verplichte vergunning, de verplichte erkenning van kwalificaties in gereguleerde sectoren, de verplichting om specifieke examens (met inbegrip van taalexamens) af te leggen en de verplichting om een wettelijke verblijfplaats te hebben op het grondgebied waar de economische activiteit wordt uitgeoefend) niet in onderstaande lijst zijn opgenomen, zijn zij in elk geval van toepassing op dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep uit de EU.
5. Alle andere verplichtingen in de wet- en regelgeving van de Republiek Armenië aangaande binnenkomst, verblijf, arbeid en sociale zekerheid blijven van toepassing, met inbegrip van regelingen betreffende verblijfsperiode, minimumloon en collectieve loonovereenkomsten.
6. Onderstaande lijst bevat geen maatregelen betreffende door de partijen toegekende subsidies.
7. Onderstaande lijst laat het bestaan van overheidsmonopolies en exclusieve rechten in de betrokken sectoren, zoals door de Republiek Armenië uiteengezet in de bijlagen VIII-E en VIII-F, onverlet.
8. In de sectoren waar onderzoek naar de economische behoefte wordt uitgevoerd, is het belangrijkste criterium de beoordeling van de relevante marktsituatie in Armenië waar de dienst zal worden verleend, onder meer met betrekking tot het aantal bestaande dienstverleners en de gevolgen voor die dienstverleners.
9. De uit de onderstaande lijst voortvloeiende rechten en verplichtingen hebben geen directe werking, zodat er niet rechtstreeks rechten voor natuurlijke personen of rechtspersonen uit voortvloeien.
10. De Republiek Armenië staat toe dat dienstverleners op contractbasis en beoefenaren van een vrij beroep uit de Europese Unie door middel van de aanwezigheid van natuurlijke personen overeenkomstig de in de artikelen 156 en 157 uiteengezette voorwaarden op haar grondgebied diensten verlenen in de volgende subsectoren:
  - a) juridische diensten (CPC 861);
  - b) accountants en boekhouders (CPC 862);
  - c) diensten in verband met belastingen (CPC 863);
  - d) architecten (CPC 8671);
  - e) diensten van ingenieurs (CPC 8672);
  - f) geïntegreerde technische diensten (CPC 8673);

- g) stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten (CPC 8674);
- h) artsen en tandartsen (CPC 9312);
- i) dierenartsen (CPC 932);
- j) advies met betrekking tot de installatie van computerapparatuur (CPC 841);
- k) diensten in verband met de installatie van computerprogramma's (software) (CPC 842);
- l) diensten in verband met gegevensverwerking (CPC 843);
- m) gegevensbanken (CPC 844);
- n) onderhoud en reparatie van kantoorcomputers en toebehoren, met inbegrip van computers (CPC 845);
- o) andere computerdiensten, met inbegrip van voorbereiding van gegevens (CPC 849);
- p) onderzoek en ontwikkeling (CPC 851*-853*);
- q) onroerend goed: van eigen of geleased onroerend goed (CPC 821);
- r) onroerend goed: voor een vast bedrag of op contractbasis (CPC 822);
- s) verhuur/lease zonder bedieningspersoneel; in verband met luchtvaartuigen (CPC 83104);
- t) verhuur/lease zonder bedieningspersoneel; in verband met andere vervoermiddelen (CPC 83101, 83102);
- u) verhuur/lease zonder bedieningspersoneel; in verband met andere machines en werktuigen (CPC 83106-83109);
- v) reclame (CPC 871);
- w) markt- en opinieonderzoek (CPC 864);
- x) managementadvies (CPC 865);
- y) diensten in verband met managementadvies (CPC 866);
- z) technische testen en analyses (CPC 8676);
- aa) consulenten op het gebied van de industrie (CPC 884, 885);
- bb) onderhoud en reparatie van uitrusting (met uitzondering van zeeschepen, luchtvaartuigen of andere vervoermiddelen) (CPC 633, 8861-8866);
- cc) drukkerijen en uitgeverijen (CPC 88442);
- dd) organisatie van congressen (CPC 87909); en
- ee) vertaling en vertolking (CPC 87905).

Sector of subsector	Omschrijving van voorbeholden
Horizontaal	Onroerend goed Buitenlandse natuurlijke personen kunnen geen grond in Armenië verwerven, tenzij anders bepaald in de wet.
Zakelijke diensten	Beoefenaren van een vrij beroep Toegang wordt verleend voor maximaal drie jaar.

BIJLAGE IX

WETGEVING VAN DE PARTIJEN EN ELEMENTEN VOOR DE REGISTRATIE, CONTROLE EN BESCHERMING VAN
GEOGRAFISCHE AANDUIDINGEN

Deel A

Wetgeving van de partijen

I. Wetgeving van de Europese Unie

- 1) Verordening (EU) nr. 1151/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 inzake kwaliteitsregelingen voor landbouwproducten en levensmiddelen, en de uitvoeringsbepalingen daarvan.
- 2) Verordening (EG) nr. 110/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 betreffende de definitie, de aanduiding, de presentatie, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1576/89 van de Raad, en de uitvoeringsbepalingen daarvan.
- 3) Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad, en de uitvoeringsbepalingen daarvan.
- 4) Verordening (EU) nr. 251/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 inzake de definitie, de aanduiding, de aanbiedingsvorm, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gearomatiseerde wijnbouwproducten en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 1601/91 van de Raad.

II. Wetgeving van de Republiek Armenië

- 1) Wet van de Republiek Armenië over geografische aanduidingen, HO-60-N welke is goedgekeurd op 29.4.2010 en in werking getreden op 1.7.2010.
- 2) Burgerlijk wetboek van de Republiek Armenië, artikelen 1179 tot en met 1183.
- 3) Voorschriften over het invullen, archiveren en verwerken van een aanvraag voor geografische aanduidingen, oorsprongsbenamingen en gegarandeerd traditionele producten, bevestigd bij Besluit 310-N van de regering van de Republiek Armenië op 10.3.2011.

Deel B

Elementen voor de registratie, controle en bescherming van geografische aanduidingen

Elke partij ziet erop toe dat haar systeem voor registratie, controle en bescherming van geografische aanduidingen de volgende elementen omvat:

- 1) een register met de op haar grondgebied beschermde geografische aanduidingen;
- 2) een administratieve procedure om te controleren dat de geografische aanduidingen aangeven dat de waren van oorsprong zijn uit een gebied, regio of plaats van een van de partijen waarbij een bepaalde kwaliteit, reputatie of ander kenmerk van die waren hoofdzakelijk valt toe te schrijven aan hun geografische oorsprong;
- 3) een vereiste dat een geregistreerde naam overeenkomt met een specifiek product of specifieke producten waarvoor een productspecificatie is vastgesteld die alleen kan worden gewijzigd volgens de daarvoor voorgeschreven administratieve procedure;
- 4) bepalingen inzake toezicht op de productie;
- 5) handhaving van de bescherming van geregistreerde geografische aanduidingen door passende bestuursrechtelijke maatregelen van de autoriteiten;

- 6) wettelijke bepalingen die erin voorzien dat een geregistreerde geografische aanduiding:
    - a) mag worden gebruikt door elke marktdeelnemer die landbouwproducten of levensmiddelen in de handel brengt die met de bijbehorende specificatie overeenstemmen, alsmede;
    - b) is beschermd tegen:
      - i) elk direct of indirect commercieel gebruik van een geregistreerde geografische aanduiding voor producten die niet worden gedekt door de registratie, maar die vergelijkbaar zijn met producten die zijn geregistreerd onder die geografische aanduiding, of wanneer door het gebruik van een geografische aanduiding van de reputatie van de beschermde geografische aanduiding wordt geprofiteerd;
      - ii) elk misbruik, elke nabootsing of voorstelling, zelfs indien de werkelijke oorsprong van het product is aangegeven, of indien de beschermde geografische aanduiding is vertaald, of vergezeld gaat van uitdrukkingen zoals „soort”, „type”, „methode”, „op de wijze van”, „imitatie” en dergelijke;
      - iii) elke andere valse of misleidende aanduiding met betrekking tot de herkomst, de oorsprong, de aard of de wezenlijke hoedanigheden van het product op de binnen- of buitenverpakking, reclamemateriaal of documenten voor het betrokken product, alsmede het verpakken in een recipiënt die aanleiding kan geven tot misverstanden over de oorsprong van het product, alsmede;
      - iv) elke andere praktijk die de consument ten aanzien van de werkelijke oorsprong van het product kan misleiden.
  - 7) een voorschrift dat beschermde benamingen geen soortnamen mogen worden;
  - 8) bepalingen betreffende de registratie, inclusief weigering van registratie, van termen die geheel of gedeeltelijk gelijklopend zijn met geregistreerde termen, termen die in de omgangstaal gebruikelijk zijn als soortnaam voor producten en termen die namen van planten- of dierenrassen bevatten. Bij deze bepalingen dient rekening te worden gehouden met de legitieme belangen van alle betrokken partijen;
  - 9) voorschriften betreffende het verband tussen geografische aanduidingen en handelsmerken waarin wordt voorzien in een beperkte uitzondering op de rechten die in het kader van de wet op de handelsmerken worden toegekend, met name dat het bestaan van een vroeger handelsmerk geen reden is om registratie en gebruik van een naam als geregistreerde geografische aanduiding te verbieden, behalve in die gevallen waarin het handelsmerk gereputeerd en lange tijd in gebruik is en bijgevolg de registratie en het gebruik van de geografische aanduiding op producten die niet door het handelsmerk worden gedekt, de consument zouden kunnen misleiden;
  - 10) een recht van iedere in het geografische gebied gevestigde producent die zich onderwerpt aan het systeem van controles, om het product met de beschermde naam te produceren indien die producent voldoet aan de specificaties van het product; alsmede
  - 11) een bezwaarprocedure waarbij rekening wordt gehouden met de legitieme belangen van vroegere gebruikers van namen, ongeacht of deze namen als een vorm van intellectuele eigendom worden beschermd.
-

BIJLAGE X

LIJST VAN BESCHERMDE GEOGRAFISCHE AANDUIDINGEN

Deel A

Geografische aanduidingen van de Europese Unie als bedoeld in artikel 231, lid 3

1. Lijst van gearomatiseerde wijnen

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
HR	Samoborski bermet	Սամորսկի բերմետ
FR	Vermouth de Chambéry	Վերմուտ դը Շամբերի
DE	Nürnberger Glühwein	Նյուրնբերգեր Գլուվայն
DE	Thüringer Glühwein	Թյուրինգեր Գլուվայն
IT	Vermouth di Torino	Վերմուտ դի Տորինո

2. Lijst van landbouwproducten en levensmiddelen anders dan wijnen, gedistilleerde dranken en gearomatiseerde wijnen

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
AT	Gailtaler Almkäse	BOB	Kazen	Գայլթալեր Ալմքեզե
AT	Gailtaler Speck	BGA	Vleesproducten (verhit, gepékeld, gerookt enz.)	Գայլթալեր Շպեկ
AT	Marchfeldspargel	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մարխֆելդսպարգել
AT	Mostviertler Birnmost	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Մոստֆիրթլեր Բիրնմոսթ
AT	Pöllauer Hirschbirne	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Փյոլաուեր Հիրշբիրնը
AT	Steirischer Kren	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շտայրըշեր Բրեն
AT	Steirisches Kürbiskernöl	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Շտայրըշե Քյուրբիսկերնոլ
AT	Tiroler Almkäse / Tiroler Alpkäse	BOB	Kazen	Թիրոլեր Ալմքեզե / Թիրոլեր Ալփքեզե
AT	Tiroler Bergkäse	BOB	Kazen	Թիրոլեր Բերգքեզե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
AT	Tiroler Graukäse	BOB	Kazen	Թիրոլեր Գրաուքեզե
AT	Tiroler Speck	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Թիրոլեր Շպեկ
AT	Vorarlberger Alpkäse	BOB	Kazen	Ֆորարլբերգեր Ալփքեզե
AT	Vorarlberger Bergkäse	BOB	Kazen	Ֆորարլբերգեր Բերգքեզե
AT	Wachauer Marille	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Վախաուեր Մարիլե
AT	Waldviertler Graumohn	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Վալդֆիրտլեր Գրաումոն
BE	Beurre d'Ardenne	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բերր դ'Արդեն
BE	Brussels grondwitloof	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բրուսսելս Գրոնդվիլոֆ
BE	Fromage de Herve	BOB	Kazen	Ֆրոմաժ դը Էրվ
BE	Gentse azalea	BGA	Sierbloemen en -planten	Խենթսե Ազալեա
BE	Geraardsbergse mattentaart	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Խերաարդսբերխրե Մատընթասարթ
BE	Jambon d'Ardenne	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	ժամբոն դ'Արդեն
BE	Liers vlaaike	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Լիրս Ֆլաիկը
BE	Pâté gaumais	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պաթե Գոմե
BE	Plate de Florenville	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Փլատ դը Ֆլորանվիլ
BE	Poperingse hopscheuten / Poperingse hoppescheuten	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոպըրինգսը Հոփսխըլթըն
BE	Potjesvlees uit de Westhoek	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պոտյեսվիլես այտ դը Վեստհուք
BE	Vlaams-Brabantse tafeldruif	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆլամս-Բրաբանթսե Տաֆըլդրայֆ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
BE	Vlaamse laurier	BGA	Sierbloemen en -planten	Ֆլամսե Լաուրիըր
BG	Българско розово масло	BGA	Etherische oliën	Բրլգասուկո ռոզովո մասլո
BG	Горнооряховски суджук	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Գորնորյախովսկի սուդժուկ
HR	Baranjski kulen	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բարանյսկի կուլեն
HR	Dalmatinski pršut	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Դալմատինսկի պրշուտ
HR	Drniški pršut	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Դրնիշկի պրշուտ
HR	Ekstra djevičansko maslinovo ulje Cres	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Էկստրա դյեվիչանսկո մասլինովո ուլյե Յրես
HR	Istarski pršut / Istrski pršut	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Իստասուկի պրշուտ/Իստոսկի պրշուտ
HR	Krčki pršut	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կրչկի պրշուտ
HR	Lički krumpir	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիչկի կրումպիր
HR	Neretvanska mandarina	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ներետվանսկա մանդարինա
HR	Ogulinski kiseli kupus / Ogulinsko kiselo zelje	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օգուլինսկի կիսելի կուպուս/ Օգուլինսկո կիսելո զելյե
CY	Κουφέτα Αμυγδάλου Γεροσκήπου	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կուֆետա Ամիրդալու Գերոսկիպու
CY	Λουκούμι Γεροσκήπου	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Լուկումի Գերոսկիպու
CY	Παφίτικο Λουκάνικο	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պաֆիտիկո Լուկանիկո
CZ	Březnický ležák	BGA	Bieren	Բրժեզնիցկի լեժակ
CZ	Brněnské pivo / Starobrněnské pivo	BGA	Bieren	Բրնյենսկե պիվո/ Ստառոբրենյենսկե պիվո
CZ	Budějovické pivo	BGA	Bieren	Բուդյեյովիցկե պիվո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
CZ	Budějovický měšťanský var	BGA	Bieren	Բուդեյովիցկի մյեշտյանսկի վար
CZ	Černá Hora	BGA	Bieren	Չեռնա Հորա
CZ	České pivo	BGA	Bieren	Չեկե պիվո
CZ	Českobudějovické pivo	BGA	Bieren	Չեկոբուդեյովիցկե պիվո
CZ	Český kmín	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Չեկի կմին
CZ	Chamomilla bohemica	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Շամոմիլա բոհեմիկա
CZ	Chelčicko — Lhenické ovoce	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Խելչիցկո-Լհենիցկե օվոցե
CZ	Chodské pivo	BGA	Bieren	Խոդսկե պիվո
CZ	Hořické trubičky	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Հորժիցկե տոուբիչկի
CZ	Jihočeská Niva	BGA	Kazen	Յիհոչեկա Նիվա
CZ	Jihočeská Zlatá Niva	BGA	Kazen	Յիհոչեկա Զլատա Նիվա
CZ	Karlovarské oplatky	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կարոլվառսկե օպլատկի
CZ	Karlovarské trojhránky	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կարոլվառսկե տոյիռանկի
CZ	Karlovarský suchar	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կարոլվառսկի սուխար
CZ	Lomnické suchary	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Լոմնիցկե սուխարի
CZ	Mariánskolázeňské oplatky	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Մարիանսկոլազենյսկե օպլատկի
CZ	Nošovické kysané zelí	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նոշովիցկե կիսանե զելի
CZ	Olomoucké tvarůžky	BGA	Kazen	Օլոմուցկե տվարուժկի
CZ	Pardubický perník	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պարդուբիցկի պերնիկ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
CZ	Pohořelický kapr	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Պոհորժելիցկի կապր
CZ	Štramberské uši	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Շտրամբենսկե ուշի
CZ	Třeboňský kapr	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Տրեբոնյսկի կապր
CZ	Valašský frgál	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	ալաշսկի ֆրգալ
CZ	Všestarská cibule	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Վշեստարսկա ցիբուլե
CZ	Žatecký chmel	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Ճատեցկի խմել
CZ	Znojenské pivo	BGA	Bieren	Ջնոյենսկե պիվո
DK	Danablu	BGA	Kazen	Դանաբլու
DK	Esrom	BGA	Kazen	Էսրոմ
DK	Lammefjordsgulerod	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լամմեֆյորսգուլըրոդ
DK	Lammefjordskartofler	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լամմեֆյորսքարտֆլեր
DK	Vadehavslam	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վեդրհասուսլամ
DK	Vadehavsstude	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վեդրհասուստուդը
FI	Kainuun rönttönen	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կայնուոն դյոնտյոնեն
FI	Kitkan viisas	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Կիտկան վիիսաս
FI	Lapin Poron kuivaliha	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լապին Պորոն կուիվալիհա
FI	Lapin Poron kylmäsavuliha	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լապին Պորոն կյուվմասավուլիհա
FI	Lapin Poron liha	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Լապին Պորոն լիհա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FI	Lapin Puikula	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լապին Պուիկուլա
FI	Puruveden muikku	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Պուրուվեդեն մուիկկու
FR	Abondance	BOB	Kazen	Աբոնդանս
FR	Abricots rouges du Roussillon	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Աբրիկո ըրուժ դյու Բուսսիյոն
FR	Agneau de lait des Pyrénées	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դը Լե դե Փիրենե
FR	Agneau de l'Aveyron	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դը Լ'Ավերոն
FR	Agneau de Lozère	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դը Լոզեր
FR	Agneau de Pauillac	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դը Պոյակ
FR	Agneau de Sisteron	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դը Սիստերոն
FR	Agneau du Bourbonnais	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դյու Բուրբոնե
FR	Agneau du Limousin	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դյու Լիմուզան
FR	Agneau du Périgord	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դյու Պերիգոր
FR	Agneau du Poitou-Charentes	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դյու Փուաթյու-Շարանթ
FR	Agneau du Quercy	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյո դյու Քերսի
FR	Ail blanc de Lomagne	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Այ բլոն դը Լոմանյ
FR	Ail de la Drôme	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Այ դը Լա Դրոմ
FR	Ail fumé d'Arleux	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Այ ֆյումե դ'Արլո
FR	Ail rose de Lautrec	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Այ ըոզ դը Լոտրեկ
FR	Anchois de Collioure	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Անչուա դը Կոլյուր
FR	Côtes du Roussillon	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Արտիշո դը Բուսսիյոն

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Asperge des sables des Landes	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպերժ դե սաբլը դե Լանդ
FR	Asperges du Blayais	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպերժ դյու Բլայե
FR	Banon	BOB	Kazen	Բանոն
FR	Barèges-Gavarnie	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Բարեժ-Գավարնի
FR	Béa du Roussillon	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բեա դյու Րուսսիլոն
FR	Beaufort	BOB	Kazen	Բուֆոր
FR	Bergamote(s) de Nancy	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Բերգամոտ դը Նոնսի
FR	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բյոր Շարանթ-Պուաթու, Բյոր դե Շարանթ, Բյոր դե Դու-Սեվրը
FR	Beurre de Bresse	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բյոր դը Բրես
FR	Beurre d'Isigny	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բյոր դ'Իզինյի
FR	Bleu d'Auvergne	BOB	Kazen	Բլյո դ'Օվերն
FR	Bleu de Gex Haut-Jura; Bleu de Septmoncel	BOB	Kazen	Բլյո դը Ժեքս Օ-ժուրա, Բլյո դը Սեմոնսել
FR	Bleu des Causses	BOB	Kazen	Բլյո դե Կոսս
FR	Bleu du Vercors-Sassenage	BOB	Kazen	Բլյո դյու Վերկոր-Սեսանաժ
FR	Bœuf charolais du Bourbonnais	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Բյոֆ շարոլե դյու Բուրբոնե
FR	Bœuf de Bazas	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Բյոֆ դը Բազաս
FR	Bœuf de Chalosse	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Բյոֆ դը Շալոսս
FR	Bœuf de Charolles	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Բյոֆ դը Շարոլ
FR	Bœuf de Vendée	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Բյոֆ դը Վոնդե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Bœuf du Maine	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բյոֆ դյու Մեն
FR	Boudin blanc de Rethel	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բուդան բլան դը Րետել
FR	Brie de Meaux	BOB	Kazen	Բրի դը Մո
FR	Brie de Melun	BOB	Kazen	Բրի դը Մուլան
FR	Brioche vendéenne	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Բրիոշ վոնդեեն
FR	Brocciu Corse / Brocciu	BOB	Kazen	Բրոչյու կորս/Բրոչյու
FR	Camembert de Normandie	BOB	Kazen	Կեմոնբեր դը Նորմանդի
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կանար ա ֆուառ գրա դյու Սյուդ-Ուեստ (Շալոսս, Գասկոնյ, Ժերս, Լանդ, Պերիգոր, Կերսի)
FR	Cantal; Fourme de Cantal; Cantal	BOB	Kazen	Կանտալ; Ֆուրմը դը Կանտալ; Կանտալե
FR	Chabichou du Poitou	BOB	Kazen	Շաբիշյու դյու Փուաթյու
FR	Chaource	BOB	Kazen	Շաուրս
FR	Charolais	BOB	Kazen	Շարոլե
FR	Chasselas de Moissac	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շասլա դը Մուսսակ
FR	Châtaigne d'Ardèche	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շատենյ դ'Արդեշ
FR	Chevrotin	BOB	Kazen	Շըվրոտան
FR	Cidre de Bretagne; Cidre Breton	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Սիդրը դը Բրետանյ, Սիդրը Բրետոն
FR	Cidre de Normandie; Cidre Normand	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Սիդրը դը Նորմանդի, Սիդրը Նորման
FR	Citron de Menton	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սիտրոն դը Մանտոն

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Clémentine de Corse	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Քլեմանտին դը Կորս
FR	Coco de Paimpol	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոկո դը Պամպոլ
FR	Comté	BOB	Kazen	Կոմտե
FR	Coppa de Corse / Coppa de Corse — Coppa di Corsica	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կոպպա դը Կորս/Կոպպա դե Կորսես — Կոպպա դի Կորսիկա
FR	Coquille Saint-Jacques des Côtes d'Armor	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Կոկի Սան-Շակ դե Կոտ դ'Արմոր
FR	Cornouaille	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Կորնուայ
FR	Crème de Bresse	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Կրեմ դո Բրես
FR	Crème d'Isigny	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Կրեմ դ'Իզինի
FR	Crème fraîche fluide d'Alsace	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Կրեմ ֆրեշ ֆլուիդ դ'Ալզաս
FR	Crottin de Chavignol / Chavignol	BOB	Kazen	Կրոտտոն դը Շավինյոլ/ Շավինյոլ
FR	Dinde de Bresse	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Դանդ դը Բրես
FR	Domfront	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Դոմֆրոն
FR	Echalote d'Anjou	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Էշալոտ դ'Անժու
FR	Emmental de Savoie	BGA	Kazen	Էմոնտալ դը Սավուա
FR	Emmental français est-central	BGA	Kazen	Էմոնտալ ֆրանսես է-սոնթրալ
FR	Époisses	BOB	Kazen	Էփուաս
FR	Farine de blé noir de Bretagne / Farine de blé noir de Bretagne — Gwinizh du Breizh	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն/Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն — Գուինիզ դու Բրեիզ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Farine de châtaigne corse / Farina castagnina corsa	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարին դյո շատանյ կորս/ Ֆարինա կաստանինա կորսա
FR	Farine de Petit Epeautre de Haute Provence	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարին դը Պտիտ Էպոտրը դը Ուտ Փրովանս
FR	Figue de Solliès	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիգ դը Սոլյես
FR	Fin Gras / Fin Gras du Mézenc	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Ֆան գրա/ֆան գրա դյու Մեզին
FR	Foin de Crau	BOB	Hay	Ֆուան դը Կրո
FR	Fourme d'Ambert	BOB	Kazen	Ֆուրմը դ'Ամբեր
FR	Fourme de Montbrison	BOB	Kazen	Ֆուրմը դը Մոնբրիզոն
FR	Fraise du Périgord	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆրեզ դյու Պերիգոր
FR	Fraises de Nîmes	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆրեզ դը Նիմը
FR	Gâche Vendéenne	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Գյաշ Վանդենն
FR	Génisse Fleur d'Aubrac	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Ժենիս ֆլյոր դ'Օբրակ
FR	Gruyère	BGA	Kazen	Գրուիեր
FR	Haricot tarbais	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Արիկո տարբե
FR	Huile d'olive d'Aix-en-Provence	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դ'Էքս-ոն-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Corse; Huile d'olive de Corse-Oliu di Corsica	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս, Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս-Օլիու դի Կորսիկա
FR	Huile d'olive de Haute-Provence	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Օդը-Պրովանս
FR	Huile d'olive de la Vallée des Baux-de-Provence	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դյո լա Վալե դե Բո-դե-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Nice	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Huile d'olive de Nîmes	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիմ
FR	Huile d'olive de Nyons	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նյոն
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence / Essence de lavande de Haute-Provence	BOB	Etherische oliën	Ուվիլ էսանսիել դը լավանդ դ Ո-Փրովանս/ էսանս դը լավանդ դ Ո-Փրովանս
FR	Huîtres Marennes Oléron	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Ուիթրը մարան Օլերոն
FR	Jambon d'Auvergne	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն դ'Օվերնյ
FR	Jambon de Bayonne	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն դը Բայոն
FR	Jambon de Lacaune	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն դը Լակոն
FR	Jambon de l'Ardèche	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն դը Լ'Արդեշ
FR	Jambon de Vendée	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն դե Վանդե
FR	Jambon sec de Corse / Jambon sec de Corse — Prisuttu	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն սեկ դը Կորս/ Ժամբոն սեկ դը Կորս — Փրիսուտու
FR	Jambon sec et noix de jambon sec des Ardennes	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ժամբոն սեկ է նուա դը ժամբոն սեկ դեզ Արդեն
FR	Kiwi de l'Adour	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կիուի դը Լ'Ադուր
FR	Laguiole	BOB	Kazen	Լագյոլ
FR	Langres	BOB	Kazen	Լանգր
FR	Lentille vert du Puy	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լանտի վերս դյու Փուի
FR	Lentilles vertes du Berry	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լանտի վերս դյու Բերի

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Lingot du Nord	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լանգո դյու Նոր
FR	Livarot	BOB	Kazen	Լիվարո
FR	Lonzo de Corse / Lonzo de Corse — Lonzu	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լոնզո դը Կորսա/Լոնզո դե Կորսա-Լոնզու
FR	Mâche nantaise	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մաշ նանտեզ
FR	Mâconnais	BOB	Kazen	Մակոնե
FR	Maine-Anjou	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Մեն-Անժու
FR	Maroilles / Marolles	BOB	Kazen	Մարուալ/Մարոլ
FR	Melon de Guadeloupe	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոն դը Գուադելուպ
FR	Melon du Haut-Poitou	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոն դյու Օ-Փուաթյու
FR	Melon du Quercy	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոն դյու Կերսի
FR	Miel d'Alsace	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դ'Ալզաս
FR	Miel de Corse; Mele di Corsica	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դը Կորսա, Մելե դի Կորսիկա
FR	Miel de Provence	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դը Պրովանս
FR	Miel de sapin des Vosges	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դը սապան դը Վոժ
FR	Miel des Cévennes	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դը Սեվեն
FR	Mirabelles de Lorraine	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Միրաբել դը Լորեն

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Mogette de Vendée	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մոժէտ դը Վանդէ
FR	Mont d'Or; Vacherin du Haut-Doubs	BOB	Kazen	Մոն դ'Օր, Վաշըրոն դյու Օ-Դոն
FR	Morbier	BOB	Kazen	Մորբիէ
FR	Moules de bouchot de la Baie du Mont-Saint-Michel	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Մուլ դը Բուշո դը լա Բե դյու Մոն-Սան-Միշէլ
FR	Moutarde de Bourgogne	BGA	Mosterdpasta	Մուտարդը դը Բուրգոնյ
FR	Munster; Munster-Géromé	BOB	Kazen	Մանստեր, Մանստեր-Շերոմէ
FR	Muscat du Ventoux	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մյուսկա դյու Վոնտու
FR	Neufchâtel	BOB	Kazen	Նեշատել
FR	Noisette de Cervione — Nuciola di Cervioni	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նուազետտ դը Սարվիոն-Նուչիոլա դի Չերվիոնի
FR	Noix de Grenoble	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նուա դը Գրենոբլ
FR	Noix du Périgord	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նուա դյու Պերիգոր
FR	Œufs de Loué	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Օ դը Լուէ
FR	Oie d'Anjou	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Ուա դ'Անժու
FR	Oignon de Roscoff	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օնիոն դը Բոսքոֆ
FR	Oignon doux des Cévennes	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օնյոն դու դե Սեվեն
FR	Olive de Nice	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օլիվ դը Նիս
FR	Olive de Nîmes	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օլիվ դը Նիմ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Olives cassées de la Vallée des Baux de Provence	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օլիվ քասե դը լա Վալե դե Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de la Vallée des Baux de Provence	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օլիվ նուար դը լա Վալե դը Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de Nyons	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օլիվ նուար դը Նյոնս
FR	Ossau-Iraty	BOB	Kazen	Օսս-Իրատի
FR	Pâté de Campagne Breton	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պատե դը Կամպանյ Բրոտոն
FR	Pâtes d'Alsace	BGA	Deegwaren	Պատ դ'Ալզաս
FR	Pays d'Auge; Pays d'Auge-Cam-bremer	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պեյ դ'Օժ, Պեյ դ'Օժ-Կամբրեմեր
FR	Pélardon	BOB	Kazen	Պելարդոն
FR	Petit Épeautre de Haute Provence	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պետիտ Էպոտր դը Ուտ Պրովանս
FR	Picodon	BOB	Kazen	Պիկոդոն
FR	Piment d'Espelette; Piment d'Espelette — Ezpeletako Biperra	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պիմոն դ'Էսպելետ, Պիմոն դ'Էսպելետ-Էզպելետակո Բիպերա
FR	Pintadeau de la Drôme	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պանտադո դը լա Դրոմ
FR	Poireaux de Créances	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Փուարո դը Կրեանս
FR	Pomelo de Corse	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմելո դը Կորս
FR	Pomme de terre de l'Île de Ré	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմ դը տեր դը լ'Իլ դը Բե
FR	Pomme du Limousin	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմ դյու Լիմուզան
FR	Pommes de terre de Merville	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմ դը տեր դո Մերվիլլ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Pommes des Alpes de Haute Durance	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմ դեզ Ալպ դը Օտ Դյորանս
FR	Pommes et poires de Savoie	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմ է փուար դը Սավուա
FR	Pont-l'Évêque	BOB	Kazen	Պոն-լ'Էվեկ
FR	Porc d'Auvergne	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դ'Օվերնյ
FR	Porc de Franche-Comté	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դը Ֆրանշ-Կոնտե
FR	Porc de la Sarthe	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դը լա Սարտ
FR	Porc de Normandie	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դը Նորմանդի
FR	Porc de Vendée	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դը Վանդե
FR	Porc du Limousin	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դյու Լիմուզան
FR	Porc du Sud-Ouest	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պոր դյու Սյուդ-Ուեստ
FR	Poulet des Cévennes / Chapon des Cévennes	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պուլե դե Սեվեն/Շապոն դե Սեվեն
FR	Poulligny-Saint-Pierre	BOB	Kazen	Պուլինյի-Սան-Փիեր
FR	Prés-salés de la baie de Somme	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պրե-սալե դե լա բե դը Սոմ
FR	Prés-salés du Mont-Saint-Michel	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Պրե-սալե դյու Մոն-Սան- Միշել
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'A- gen mi-cuits	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Փրյուն դ'Աժան, Փրյուն դ'Աժան մի-քյուի
FR	Raviole du Dauphiné	BGA	Deegwaren	Բավյոլ դյու Դոֆինի
FR	Reblochon; Reblochon de Savoie	BOB	Kazen	Բեբլոշոն, Բեբլոշոն դը Սավուա
FR	Rigotte de Condrieu	BOB	Kazen	Բիգոտ դը Կոնդրիյո
FR	Rillettes de Tours	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բիլետ դո Թուր
FR	Riz de Camargue	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բի դը Կամարգ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Rocamadour	BOB	Kazen	Ռոկամադուր
FR	Roquefort	BOB	Kazen	Ռոկֆոր
FR	Sainte-Maure de Touraine	BOB	Kazen	Սանտ-Մոր դը Տուրեն
FR	Saint-Marcellin	BGA	Kazen	Սան-Մարսելյան
FR	Saint-Nectaire	BOB	Kazen	Սան-Նեկտեր
FR	Salers	BOB	Kazen	Սալեր
FR	Saucisse de Montbéliard	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոսիս դը Մունբելիար
FR	Saucisse de Morteau / Jésus de Morteau	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոսիս դը Մարթոու/Ժեզուս դը Մարթոու
FR	Saucisson de Lacaune / Saucisse de Lacaune	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոսիսոն դը Լաքոն/ Սոսիս դը Լաքոն
FR	Saucisson de l'Ardèche	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոսիսոն դը Լ'Արդեշ
FR	Sel de Guérande / Fleur de sel de Guérande	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Սել դը Գերանդ/Ֆլյոր դը սել դը Գերանդ
FR	Selles-sur-Cher	BOB	Kazen	Սել-սյոր-Շեր
FR	Taureau de Camargue	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տուրու դը Կամարգ
FR	Tome des Bauges	BOB	Kazen	Տոմ դե Բոմ
FR	Tomme de Savoie	BGA	Kazen	Տոմ դը Սավուա
FR	Tomme des Pyrénées	BGA	Kazen	Տոմ դը Փիրենե
FR	Valençay	BOB	Kazen	Վալանսե
FR	Veau d'Aveyron et du Ségala	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Վո դ'Ավերոն և դյու Սեգալա
FR	Veau du Limousin	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Վո դյու Լիմուզան
FR	Volaille de Bresse / Poulet de Bresse / Poularde de Bresse / Chapon de Bresse	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Վոլայ դը Բրես/Պուլե դը Բրես/Պուլարդ դը Բրես/Շապոն դը Բրես
FR	Volailles d'Alsace	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Վոլայ դ'Ալզաս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Volailles d'Ancenis	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դ'Անսենի
FR	Volailles d'Auvergne	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դ'Օվերնյ
FR	Volailles de Bourgogne	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Բուրգոնյ
FR	Volailles de Bretagne	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Բրետանյ
FR	Volailles de Challans	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Շալոն
FR	Volailles de Cholet	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Շոլե
FR	Volailles de Gascogne	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Գասքոնյ
FR	Volailles de Houdan	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Ուդոն
FR	Volailles de Janzé	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Ժանզե
FR	Volailles de la Champagne	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը լա Շամպայնյ
FR	Volailles de la Drôme	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը լա Դրոմ
FR	Volailles de l'Ain	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը լ'Ան
FR	Volailles de Licques	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Լիկլ
FR	Volailles de l'Orléanais	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը լ'Օրլեանե
FR	Volailles de Loué	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Լուե
FR	Volailles de Normandie	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Նորմանդի
FR	Volailles de Vendée	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դը Վանդե
FR	Volailles des Landes	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դե Լանդ
FR	Volailles du Béarn	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դյու Բեարն
FR	Volailles du Berry	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դյու Բերի
FR	Volailles du Charolais	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դյու Շարոլե
FR	Volailles du Forez	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դյու Ֆորե
FR	Volailles du Gatinais	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դյու Գաթինե
FR	Volailles du Gers	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վոլայ դյու Ժերս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
FR	Volailles du Languedoc	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վոլայ դյու Լանդեգոկ
FR	Volailles du Lauragais	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վոլայ դյու Լուրագե
FR	Volailles du Maine	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վոլայ դյու Մեն
FR	Volailles du plateau de Langres	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վոլայ դյու պլատո դը Լանգր
FR	Volailles du Val de Sèvres	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վոլայ դյու Վալ դե Սեվր
FR	Volailles du Velay	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վոլայ դյու Վելե
DE	Aachener Printen	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Աախներ Փրինտըն
DE	Aachener Weihnachts-Leberwurst / Oecher Weihnachtsleberwurst	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	ԱախներՎայնախսու-Լեբերվուրստ/Օեխեր Վայնախսուլեբերվուրսթ
DE	Abensberger Spargel / Abensberger Qualitätsspargel	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Աբենսբերգեր Շպարգըլ/ Աբենսբերգեր Քֆալիթեսուշպարգըլ
DE	Aischgründer Karpfen	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Աիշգրունդեր Քարպֆըն
DE	Allgäuer Bergkäse	BOB	Kazen	Ալգոյեր Բեազբեգե
DE	Allgäuer Emmentaler	BOB	Kazen	Ալգոյերր Էմընթալեր
DE	Altenburger Ziegenkäse	BOB	Kazen	Ալթենբուրգեր Ցիգենքեգե
DE	Ammerländer Dielenrauschinken; Ammerländer Katenschinken	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ամալենդը Դիենրաուխշինըն, Ամալենդը Քաթնշինըն
DE	Ammerländer Schinken; Ammerländer Knochenschinken	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ամալենդեր շինըն, Ամալենդեր Քնոխշինըն
DE	Bamberger Hörnla / Bamberger Hörnle / Bamberger Hörnchen	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բամբերգեր Հյորնլա / Բամբերգեր Հյորնլե / Բամբերգեր Հյորնխըն
DE	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Բայերիշը Բրեցը / Բայերիշը Բրեցն / Բայերիշը Բրեցն / Բայերիշը Բրեցե
DE	Bayerischer Meerrettich; Bayerischer Kren	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բայերիշեր Մերեթիխ, Բայերիշեր Քրեն

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
DE	Bayerisches Bier	BGA	Bieren	Բայերիշես Բիր
DE	Bayerisches Rindfleisch / Rindfleisch aus Bayern	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Բայերիշես Բինդֆլայշ/ Բինդֆլայշ առև Բայերն
DE	Bornheimer Spargel / Spargel aus dem Anbaugebiet Borneim	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բորնհայմեր Շպարգըլ/ Շպարգըլ առև դեմ Անբաուգեբիտ Բորնհայմ
DE	Bremer Bier	BGA	Bieren	Բրեմեր Բիր
DE	Bremer Klaben	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Բրեմեր Քլաբըն
DE	Diepholzer Moorschnucke	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Դիփհոլցեր Մոշնոքը
DE	Dithmarscher Kohl	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Դիտմարշեր Քոլ
DE	Dortmunder Bier	BGA	Bieren	Դորտմունդեր Բիր
DE	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen / Dresdner Weihnachtstollen	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Դրեզդներ Քրիստշտոլեն/ Դրեզդներ Շտոլեն/ Դրեզդներ Վայնախտշտոլեն
DE	Düsseldorfer Mostert / Düsseldorf Senf Mostert / Düsseldorf Urtyp Mostert / Aechter Düsseldorf Mostert	BGA	Mosterd pasta	Դյուսելդորֆեր Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ջենֆ Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ուրթյուփ Մոստաթ/ Էխտեր Դյուսելդորֆեր Մոստերթ
DE	Eichsfelder Feldgieker / Eichsfelder Feldkieker	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Այխսֆելդեր Ֆելդգիքեր/ Այխսֆելդեր Ֆելդկիքեր
DE	Elbe-Saale Hopfen	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Էլբե-Չալը Հոպֆըն
DE	Feldsalat von der Insel Reichenau	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆելդսալատ ֆոն դեր Ինզել Րայխենաու
DE	Filderkraut / Filderspitzkraut	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիլդերքրաութ/ Ֆիլդերշպիցքրաութ
DE	Frankfurter Grüne Soße / Frankfurter Grie Soß	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆրանֆուրթեր Գրյունը Չոսը/ Ֆրանֆուրթեր Գրի Չոս
DE	Fränkischer Grünkern	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆրենկիշեր Գրյունքերն

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
DE	Fränkischer Karpfen / Frankenkarpfen / Karpfen aus Franken	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Ֆրենկիշեր Քարպֆըն / Ֆրանկընքարպֆըն / Քարպֆըն աուս Ֆրանկըն
DE	Glückstädter Matjes	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Գլյուկշտեդթեր Մատյես
DE	Göttinger Feldkieker	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Գյոթինգեր Ֆելդփիքեր
DE	Göttinger Stracke	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Գյոթինգեր Շտրաքը
DE	Greußener Salami	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Գրոյսեներ Ջալամի
DE	Gurken von der Insel Reichenau	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գուրկըն ֆոն դեր Ինզել Բայխենաու
DE	Halberstädter Würstchen	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Հալբերշտեթեր Վյուրստիսեն
DE	Hessischer Apfelwein	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Հեսիշեր Ապֆելվայն
DE	Hessischer Handkäse / Hessischer Handkäs	BGA	Kazen	Հեսիշեր Հանդքեզե/ Հեսիշեր Հանդքիզ
DE	Hofer Bier	BGA	Bieren	Հոֆեր Բիր
DE	Hofer Rindfleischwurst	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Հոֆեր Բինֆլայշվուրսթ
DE	Holsteiner Karpfen	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Հոլշտեներ Քարպֆըն
DE	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken / Holsteiner Katenrauschschinken / Holsteiner Knochenschinken	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Հոլշտեներ Քարնշինըն / Հոլշտայներ Շինըն / Հոլշտեներ Քատենրաուրշինկըն / Հոլշտենը Քոնխընշինըն
DE	Holsteiner Tilsiter	BGA	Kazen	Հոլշտեներ Թիլզիթը
DE	Hopfen aus der Hallertau	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Հոֆֆըն աուս դե Հալաթաու
DE	Höri Bülle	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Հուրի Բյուլը

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
DE	Kölsch	BGA	Bieren	Քոլշ
DE	Kulmbacher Bier	BGA	Bieren	Քուլմբախեր Բիր
DE	Lausitzer Leinöl	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լաուզիցեր Լայնոիլ
DE	Lübecker Marzipan	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Լյուբեքեր Մացիփան
DE	Lüneburger Heidekartoffeln	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լյունեբորգեր Հայդեքարթոֆելն
DE	Lüneburger Heidschnucke	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Լյունեբորգեր Հայդնոքը
DE	Mainfranken Bier	BGA	Bieren	Մայնֆրանկըն Բիր
DE	Meißner Fummel	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Մայսներ Ֆումմե
DE	Münchener Bier	BGA	Bieren	Մյունխներ Բիր
DE	Nieheimer Käse	BGA	Kazen	Նիհեմեր Քիզը
DE	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Նյունբերգեր Բրատվուրստը, Նյունբերգեր Րոստբրատվուրստը
DE	Nürnberger Lebkuchen	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Նյունբերգեր Լեբբուխըն
DE	Obazda / Obatzter	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Օբազդա/Օբացթեր
DE	Oberlausitzer Biokarpfen	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Օբերլաուզիցեր Բիոքարպֆըն
DE	Oberpfälzer Karpfen	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Օբերպֆելցեր Քարպֆըն
DE	Odenwälder Frühstückskäse	BOB	Kazen	Օդենվելդեր Ֆրյուստյուքսքեկե
DE	Reuther Bier	BGA	Bieren	Րոյթեր Բիր
DE	Rheinisches Apfelkraut	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Րայնիշըս Ապֆելքրաուփ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
DE	Rheinisches Zuckerrübenkraut / Rheinischer Zuckerrübensirup / Rheinisches Rübenkraut	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Դայնիշըս Ցուկրուբենքրաուրթ/ Դայնիշըս Ցուկրուբենգիրով/ Դայնիշըս Դուբենքրաուրթ
DE	Salate von der Insel Reichenau	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Զալաթե ֆոն դեր Ինզել Դայխենաու
DE	Salzwedeler Baumkuchen	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Զալցվեդելեր Բաումբուխըն
DE	Schrobenhausener Spargel / Spar- gel aus dem Schrobenhausener Land / Spargel aus dem Anbau- gebiet Schrobenhausen	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շրոբրնհաուզներ Շպարգըլ/ Շպարգըլ աուս դեմ Շրոբրնհաուզներ Լանթ/ Շպարգըլ աուս դեմ Անբաուգրեբիթ Շրոբրնհաուզըն
DE	Schwäbische Maultaschen / Schwäbische Suppenmaultaschen	BGA	Deegwaren	Շվիբիշը Մաուլթաշըն/ Շվիբիշը Զոպընմաուլթաշըն
DE	Schwäbische Spätzle / Schwäbi- sche Knöpfle	BGA	Deegwaren	Շվեբիշը Սպեցլը/ Շվեբիշը Քնոպֆլը
DE	Schwäbisch-Hällisches Quali- tätsschweinefleisch	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Շվեբիշ-Հելիշես Քվալիթիթսշվայնբլայշ
DE	Schwarzwälder Schinken	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շվացվելդեր Շինքըն
DE	Schwarzwaldforelle	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Շվարցվալդֆորելը
DE	Spalt Spalter	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Շպալթ Շպալթեր
DE	Spargel aus Franken / Fränkischer Spargel / Franken-Spargel	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շպարգըլ աուս Ֆրանկըն / Ֆրենքիշեր Շպարգըլ/ Ֆրանկըն-Շպարգըլ
DE	Spreewälder Gurken	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շպրեվելդեր Գուրկըն
DE	Spreewälder Meerrettich	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շպրեվելդեր Մերրեթիխ
DE	Stromberger Pflaume	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շտրոմբերգեր Փֆլաումը

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
DE	Tettninger Hopfen	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Թետնանգեր Հոպֆըն
DE	Thüringer Leberwurst	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Թյուրիներ Լիբրվուսթ
DE	Thüringer Rostbratwurst	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Թյուրիներ Բոստրատվուսթ
DE	Thüringer Rotwurst	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Թյուրիներ Բուսվուսթ
DE	Tomaten von der Insel Reichenau	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Թոմատըն ֆոն դեր Ինզել Բայխենաու
DE	Walbecker Spargel	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Վալբեքեր Շպարգըլ
DE	Weidechse vom Limpurger Rind	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վայդըոքսը ֆոմ Լիմփուրգեր Բինդ
DE	Weißlacker / Allgäuer Weißlacker	BOB	Kazen	Վայսլաքեր / Ալգոյեր Վայսլաքեր
DE	Westfälischer Knochenschinken	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Վեսթֆելիշեր Քնոխընշինկըն
DE	Westfälischer Pumpernickel	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Վեսթֆելիշեր Փումփըրնիքըլ
GR	Άγιος Ματθαίος Κέρκυρας	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Այյո Մատթեոս Կերկիրաս
GR	Αγουρέλαιο Χαλκιδικής	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ադուրելիո Խալկիդիկիս
GR	Ακτινίδιο Περίας	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ակտինիդիո Պերիաս
GR	Ακτινίδιο Σπερχειού	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ակտինիդիո Սպերխիու
GR	Ανεβιτό	BOB	Kazen	Անեվատո
GR	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ապոկորոնաս Խանինոս Կրիտիս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GR	Αρνάκι Ελασσόνας	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Առնակի Էլասոնաս
GR	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Արխանես Իրակլիու Կրիտիս
GR	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Ավղոտարախո Մեսολոնգիու
GR	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վիանոս Իրակլիու Կրիտիս
GR	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վորիոս Միլոպոտամոս Րեթիմնիս Կրիտիս
GR	Γαλανό Μεταγγιτισίου Χαλκιδικής	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ղալանո Մետանգիցիու Խալկիդիկիս
GR	Γαλοτύρι	BOB	Kazen	Ղալոտիրի
GR	Γραβιέρα Αγράφων	BOB	Kazen	Ղրավյերա Աղրաֆոն
GR	Γραβιέρα Κρήτης	BOB	Kazen	Ղրավյերա Կրիտիս
GR	Γραβιέρα Νάξου	BOB	Kazen	Ղրավյերա Նաքսու
GR	Ελιά Καλαμάτας	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Էլյա Կալամատաս
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο „Τροιζηνία”	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Էքսերետիկո պարթենո Էլեոլադո „Տրոյզինիա”
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θρακικό	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Էքսերետիկո պարթենո Էլեոլադո Թրակիկո
GR	Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο Σέ- λινο Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Էքսերետիկո Պարթենո Էլեոլադո Սելինո Կրիտիս
GR	Ζάκυνθος	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Չակինթոս
GR	Θάσος	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Թասոս
GR	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρή- της	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Թրոմբա Ամպադյաս Րեթիմնիս Կրիտիս
GR	Θρούμπα Θάσου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Թրոմբա Թասու

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GR	Θρούμπα Χίου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Թրումբա Խիու
GR	Καλαθάκι Λήμνου	BOB	Kazen	Կալաթակի Լիմնու
GR	Καλαμάτα	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կալամատա
GR	Κασέρι	BOB	Kazen	Կասերի
GR	Κατίκι Δομοκού	BOB	Kazen	Կատիկի Դոմոկու
GR	Κατσικάκι Ελασσόνας	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կացիկակի Էլասոնաս
GR	Κελυφωτό φυστίκι Φθιώτιδας	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կելիֆոտո Ֆիստիկի Ֆθιωτιդաս
GR	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կերասյա տրաղանա Րոդոխորիու
GR	Κεφαλογραβιέρα	BOB	Kazen	Կեֆալողրավյերա
GR	Κεφαλονιά	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կեֆալոնյա
GR	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կոլիմվարի Խանիոն Կրիտիս
GR	Κονσερβολιά Αμφίσης	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոնսերվոլյա Ամֆիսիս
GR	Κονσερβολιά Αρτας	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոնսերվոլյա Արտաս
GR	Κονσερβολιά Αταλάντης	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոնսերվոլյա Ատալանդիս
GR	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոնսերվոլյա Պիլու Վոլու
GR	Κονσερβολιά Ροβίων	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոնսերվոլյա Րովիոն
GR	Κονσερβολιά Στυλίδας	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոնսերվոլյա Ստիլիդաս
GR	Κοπανιστή	BOB	Kazen	Կոպանիստի

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GR	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կորինթիակի Ստաֆիդա Վոստիցա
GR	Κουμ Κουάτ Κέρκυρας	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կում Կուատ Կերկիրաս
GR	Κρανίδι Αργολίδας	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կրանիդի Աργολիդաս
GR	Κρητικό παξιμάδι	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կրիտիկո Պաքսիմադի
GR	Κροκέες Λακωνίας	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կրոկես Λακωνίաս
GR	Κρόκος Κοζάνης	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Կրոկոս Կοζանիս
GR	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	BOB	Kazen	Լադոտիրի Միտիլինիս
GR	Λακωνία	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լակωνիս
GR	Λέσβος; Μυτιλήνη	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լեսվոս, Միտիլինի
GR	Λυγουριό Ασκληπείου	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լիդուրյո Ասկլիպիևու
GR	Μανούρι	BOB	Kazen	Մանուրի
GR	Μανταρίνι Χίου	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մանդարինի Խիու
GR	Μαστίχα Χίου	BOB	Natuurlijke gommen en harsen	Մաստիխա Խիու
GR	Μαστιχέλαιο Χίου	BOB	Etherische oliën	Մաստիխելեո Խիու
GR	Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Մելի Էլատիս Մենալու Վանիլյա
GR	Μεσσαρά	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մեսարա
GR	Μετσοβόνη	BOB	Kazen	Մետսովոնե
GR	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Միլա Զադորաս Պիլիու

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GR	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Միլա Տելիսիուս Պիլաֆա Տրիպոլէոս
GR	Μήλο Καστοριάς	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Միլո Կաստորյաս
GR	Μπάτζος	BOB	Kazen	Բաձոս
GR	Ξερά σύκα Κύμης	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Քսերա սիկա Կիմիս
GR	Ξηρά Σύκα Ταξιάρχη	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Քսիրա Սիկա Տաքսիարխի
GR	Ξύγαλο Σητείας / Ξίγαλο Σητείας	BOB	Kazen	Քսիդալո Սիտիաս/ Քսիդալո Սիտիաս
GR	Ξυνομυζήθρα Κρήτης	BOB	Kazen	Քսինոմիզիթրա Կրիտիս
GR	Ολυμπία	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Օլիմբիա
GR	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Πατάτα Νάξου	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատա Նաքսու
GR	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պեզա Իրակլիլիու Կրիտիս
GR	Πέτρινα Λακωνίας	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պետրինա Լակոնիաս
GR	Πηχτόγαλο Χανίων	BOB	Kazen	Պիխտոդալո Խանիոն
GR	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պորտոկալյա Մալեմե Խանիոն Կրիտիս
GR	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պրասինես Էլյես Խալկիդիկիս
GR	Πρέβεζα	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պրեվեզա
GR	Ροδάκινα Νάουσας	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Րոդակինա Նաուսաս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GR	Ρόδος	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ռոդոս
GR	Σάμος	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սամոս
GR	Σαν Μιχάλη	BOB	Kazen	Սան Միխալի
GR	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սիտիա Լասիթիու Կրիտիս
GR	Σταφίδα Ζακύνθου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ստաֆիդա Զակինթու
GR	Σταφίδα Ηλείας	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ստաֆիդա Իլիաս
GR	Σταφίδα Σουλτανίνα Κρήτης	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ստաֆիդա Սուլտանինա Կրիտիս
GR	Σύκα Βραβρόνας Μαρκοπούλου Μεσογείων	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սիկա Վրավրոնաս Սարկոպուլու Մεσσηγιոն
GR	Σφέλα	BOB	Kazen	Սֆելա
GR	Τοματάκι Σαντορίνης	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Տոմատակի Տանտորինիս
GR	Τσακόνικη μελιτζάνα Λεωνιδίου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ցակոնիկի Մելիձանա Լեոնիդիու
GR	Τσίχλα Χίου	BOB	Natuurlijke gommen en harsen	Ցիխիա Խիու
GR	Φάβα Σαντορίνης	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆավա Սանտորինիս
GR	Φασόλια (Γίγαντες Ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասոլյա (Յիրանդես Էլեֆանդես) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια (πλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասոլյա (պլակե մեղալոսպերմա) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια Βανίλιες Φνευού	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասոլյա Վանիլյես Ֆենեու

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GR	ΦΑΣΟΛΙΑ ΓΙΓΑΝΤΕΣ — ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	ՖԱՍՈՆԼՅԱ ՅԻՂԱՆԴԵՍ — ԷԼԵՖԱՆԴԵՍ ԿԱՍՏՈՐՅԱՍ
GR	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասոլյա յիղանդէս Էլեֆանդէս Կատո Նեւրոկոպիու
GR	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասոլյա կինա մետոսպերմա Կատո Նեւրոկոպիու
GR	Φέτα	BOB	Kazen	Ֆետա
GR	Φιρικό Πηλίου	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիրիկի Պիլիու
GR	Φοινίκι Λακωνίας	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ֆինիկի Լակոնիաս
GR	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	BOB	Kazen	Ֆորմաէլա Արախովաս Պարնասու
GR	Φυστίκι Αίγινας	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիստիկի Էգինաս
GR	Φυστίκι Μεγάρων	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիստիկի Մեղարոն
GR	Χανιά Κρήτης	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Խանյա Կրիտիս
HU	Alföldi kamillavirágzat	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Ալֆյուդի կամիլավիրագզատ
HU	Budapesti téliszalámi	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բուդապեշտի տիլիսալամի
HU	Csabai kolbász / Csabai vastag- kolbász	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Չաբաի կոլբաս/ Չաբաի վաստագկոլբաս
HU	Gönci kajsziparack	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գյունցի կայսիբարացկ
HU	Gyulai kolbász / Gyulai pároskol- bász	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Գյուլաի կոլբաս/ Գյուլաի պարոշկոլբաս
HU	Hajdúsági torma	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Հայդուշագի տորմա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
HU	Kalocsai fűszerpaprika őrlemény	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Կալոչսաի ֆյուսերպապրիկա օրլեմէնյ
HU	Magyar szürkemarkarha hús	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Մազյար սուրկեմարհա հուշ
HU	Makói vöröshagyma; Makói hagyma	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մակոի վորոշհազյմա, Մակոի հազյմա
HU	Szegedi fűszerpaprika-őrlemény / Szegedi paprika	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Մեզեդի ֆյուսերպապրիկա — օրլեմէնյ / Մեզեդի պապրիկա
HU	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մեզեդի սալամի, Մեզեդի տելիսալամի
HU	Szentesi paprika	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մենտեշի պապրիկա
HU	Szóregi rózsaszó	BGA	Sierbloemen en -planten	Սյորեգի ռոշատո
IE	Clare Island Salmon	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Քլեր Այլնդ Սալմոն
IE	Connemara Hill lamb; Uain Sléibhe Chonamara	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Քոնեմարա Հիլ լեմ, Ուեն Շլեյվը Խոնըմարա
IE	Imokilly Regato	BOB	Kazen	Այմոկիլի Բեգատո
IE	Timoleague Brown Pudding	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Թիմոլիգ Բրաուն Փուդինգ
IE	Waterford Blaa / Blaa	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Ուաթերֆորդ Բլաա/ Բլաա
IT	Abbacchio Romano	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Աբաքքիո Ռոմանո
IT	Acciughe Sotto Sale del Mar Ligure	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Աչյուգե սոտո սալե դել Մար Լիգուրե
IT	Aceto Balsamico di Modena	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Աչետո Բալսամիկո դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Ռեջիո Էմիլիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Aglione Bianco Polesano	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Այլո Բյանկո Պոլեզանո
IT	Aglione di Voghiera	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Այլո դի Վոգիերա
IT	Agnello del Centro Italia	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյելլո դել Ճենտրո Իտալիա
IT	Agnello di Sardegna	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Անյելլո դի Սարդինյա
IT	Alto Crotonese	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ալտո Կրոտոնեզե
IT	Amarene Brucche di Modena	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ամարենե Բրուսկե դի Մոդենա
IT	Aprutino Pescarese	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ապրուտինո Պեսկարեզե
IT	Arancia del Gargano	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Արանչիա դել Գարգանո
IT	Arancia di Ribera	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Արանչյա դի Ռիբերա
IT	Arancia Rossa di Sicilia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Արանչյա Ռոսսա դի Սիչիլիա
IT	Asiago	BOB	Kazen	Ազիագո
IT	Asparago Bianco di Bassano	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպարագո Բյանկո դի Բասսանո
IT	Asparago bianco di Cimadolmo	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպարագո բյանկո դի Չիմադոլմո
IT	Asparago di Badoere	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպարագո դի Բադոերե
IT	Asparago di Cantello	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպարագո դի Կանտելլո
IT	Asparago verde di Altedo	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասպարագո վեռդե դի Ալտեդո
IT	Basilico Genovese	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բազիլիկո Ջենովեզե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Bergamotto di Reggio Calabria — Olio essenziale	BOB	Etherische oliën	Բերգամոտտո դի Ռեջջիո Կալաբրիա — Օլիո Էսենցիալե
IT	Bitto	BOB	Kazen	Բիտտո
IT	Bra	BOB	Kazen	Բռա
IT	Bresaola della Valtellina	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բրեսաոլա դելլա Վալտելլինա
IT	Brisighella	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բրիգիգելլա
IT	Brovada	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բրովադա
IT	Bruzio	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բրուզիո
IT	Caciocavallo Silano	BOB	Kazen	Կաչիոկավալլո Սիլանո
IT	Canestrato di Moliterno	BGA	Kazen	Կանիստրատո դի Մոլիտերնո
IT	Canestrato Pugliese	BOB	Kazen	Կանիստրատո Պուլյեզե
IT	Canino	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կանինո
IT	Cantuccini Toscani / Cantucci Toscani	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կանտուչինի Տոսկանի/ Կանտուչի Տոսկանի
IT	Capocollo di Calabria	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կեպոկոլլո դի Կալաբրիա
IT	Cappellacci di zucca ferraresi	BGA	Deegwaren	Կապպելաչչի դի ցուկկա ֆերառեզի
IT	Cappero di Pantelleria	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կապպերո դի Պանտելլերիա
IT	Carciofo Brindisino	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կարչոֆո Բրինդիզինո
IT	Carciofo di Paestum	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կարչոֆո դի Պեստում

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Carciofo Romanesco del Lazio	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կարշոֆո Ռոմանեսկո դել Լացիո
IT	Carciofo Spinoso di Sardegna	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կարշոֆո Սպինոզո դի Սարդենյա
IT	Carota dell'Altopiano del Fucino	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կարոտե դելլ'Ալտոպլանո դել Ֆուչինո
IT	Carota Novella di Ispica	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կարոտա Նովելլա դի Իսպիկա
IT	Cartoceto	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կարտոչետո
IT	Casatella Trevigiana	BOB	Kazen	Կասատելլա Տրեվիջիանա
IT	Casciotta d'Urbino	BOB	Kazen	Կաշոտտա դ'Ուրբինո
IT	Castagna Cuneo	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստանյա Կունեո
IT	Castagna del Monte Amiata	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստանյա դել Մոնտե Ամիատա
IT	Castagna di Montella	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստանյա դի Մոնտելլա
IT	Castagna di Vallerano	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստանյա դի Վալլերանո
IT	Castelmagno	BOB	Kazen	Կաստելմանյո
IT	Chianti Classico	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կիանտի Կլասիկո
IT	Ciauscolo	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Չիաուսկոլո
IT	Cilento	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Չիլենտո
IT	Ciliegia dell'Etna	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիլիեջա դել Էտնա
IT	Ciliegia di Marostica	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիլիեջա դի Մարոստիկա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Ciliegia di Vignola	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիլիեջա դի Վիգնոլա
IT	Cinta Senese	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Չինտա Սենսեզե
IT	Cipolla bianca di Margherita	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիպոլլա բյանկա դի Մարգերիտա
IT	Cipolla Rossa di Tropea Calabria	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիպոլլա Ռոսա դի Տրոպեա Կալաբրիա
IT	Cipollotto Nocerino	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիպոլլոտո Նոչերինո
IT	Clementine del Golfo di Taranto	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կլեմենտինե դել Գոլֆո դի Տարանտո
IT	Clementine di Calabria	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կլեմենտինե դի Կալաբրիա
IT	Collina di Brindisi	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կոլլինա դի Բրինդիզի
IT	Colline Pontine	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կոլլինե Պոնտինե
IT	Colline di Romagna	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կոլլինե դի Ռոմանյա
IT	Colline Salernitane	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կոլլինե Սալեռնիտանե
IT	Colline Teatine	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Կոլլինե Տեատինե
IT	Coppa di Parma	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կոպպա դի Պարմա
IT	Coppa Piacentina	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կոպպա Պիասենտինա
IT	Coppia Ferrarese	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կոպպիա Ֆերառեզե
IT	Cotechino Modena	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կոտեկինո Մոդենա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Cozza di Scardovari	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Կոցցա դի Սկառդովարի
IT	Crudo di Cuneo	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կռուդո դի Կունեո
IT	Culatello di Zibello	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կուլատելլո դի Չիբելլո
IT	Dauno	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Դաունո
IT	Fagioli Bianchi di Rotonda	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաջոլի Բիանկի դի Ռոտոնդա
IT	Fagiolo Cannellino di Atina	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաջոլո Կաննելլինո դի Ատինա
IT	Fagiolo Cuneo	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաջոլո Կունեո
IT	Fagiolo di Lamon della Vallata Bellunese	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաջոլո դի Լամոն դելլա Վալլատա Բելլունեզե
IT	Fagiolo di Sarconi	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաջոլո դի Սարկոնի
IT	Fagiolo di Sorana	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաջոլո դի Սորանա
IT	Farina di castagne della Lunigiana	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարինա դի կաստանյե դելլա Լունիջիանա
IT	Farina di Neccio della Garfagnana	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարինա դի Նեչչիո դելլա Գարֆաֆնանա
IT	Farro della Garfagnana	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարո դելլա Գարֆաֆնանա
IT	Farro di Monteleone di Spoleto	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆարո դի Մոնտելեոնե դի Սպոլետո
IT	Fichi di Cosenza	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիկի դի Կոզենցա
IT	Fico Bianco del Cilento	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիկո Բյանկո դել Չիլենտո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Ficodindia dell'Etna	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիկոդինդիա դել Էտնա
IT	Ficodindia di San Cono	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆիկոդինդիա դի Սան Կոնո
IT	Finocchiona	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ֆինոկկիոնա
IT	Fiore Sardo	BOB	Kazen	Ֆիորե Սարդո
IT	Focaccia di Recco col formaggio	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Ֆոկաչչա դի Ռեկո կոլ Ֆոռմաջոն
IT	Fontina	BOB	Kazen	Ֆոնտինա
IT	Formaggella del Luinese	BOB	Kazen	Ֆորմաջելլա դել Լուինեզե
IT	Formaggio di Fossa di Sogliano	BOB	Kazen	Ֆորմաջոն դի Ֆոսսա դի Սոլյանո
IT	Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana	BOB	Kazen	Ֆորմաի դե Մուտ դել Ալտա Վալլե Բրեմբանա
IT	Fungo di Borgotaro	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆունգո դի Բորգոտարո
IT	Garda	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Գարդա
IT	Gorgonzola	BOB	Kazen	Գորգոնսոլա
IT	Grana Padano	BOB	Kazen	Գրանա Պադանո
IT	Insalata di Lusia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ինսալատա դի Լուզիա
IT	Irpinia — Colline dell'Ufita	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Իրպինիա — Կոլլինե դել Ուֆիտա
IT	Kiwi Latina	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կիուի Լատինա
IT	La Bella della Daunia	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լա Բելլա Դելլա Դաունիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Laghi Lombardi	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լագի Լոմբարդի
IT	Lametia	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լամեթիա
IT	Lardo di Colonnata	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լառդո դի Կոլոննատա
IT	Lenticchia di Castelluccio di Norcia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լենտիլքիա դի Կաստելլուչչո դի Նորչա
IT	Limone Costa d'Amalfi	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիմոնե Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Limone di Rocca Imperiale	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիմոնե դի Ռոկկա Իմպերիալե
IT	Limone di Siracusa	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիմոնե դի Սիրակուզա
IT	Limone di Sorrento	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիմոնե դի Սորենտո
IT	Limone Femminello del Gargano	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիմոնե Ֆեմինելլո դել Գարգանո
IT	Limone Interdonato Messina	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լիմոնե Ինտեռոնատո Մեսսինա
IT	Liquirizia di Calabria	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Լիկուիրիզիա դի Կալաբրիա
IT	Lucca	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լուկկա
IT	Maccheroncini di Campofilone	BGA	Deegwaren	Մակկերոնչինի դի Կամպոֆիլոնե
IT	Marrone del Mugello	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մառոնե դել Մուջելլո
IT	Marrone della Valle di Susa	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մառոնե դելլա Վալե դի Սուզա
IT	Marrone di Caprese Michelangelo	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մառոնե դի Կապրեզե Միկելանջելո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Marrone di Castel del Rio	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մարոնն դի Կաստել դել Ռիո
IT	Marrone di Combai	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մարոնն դի Քոմբայ
IT	Marrone di Roccadaspide	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մարոնն դի Ռոկկադասպիդե
IT	Marrone di San Zeno	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մարոնն դի Սան Ջենո
IT	Marroni del Monfenera	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մարոնի դել Մոնֆեներա
IT	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելա Ալտո Ադիջե, Սուդտիրոլեր Աաֆել
IT	Mela di Valtellina	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելա դի Վալտելլինա
IT	Mela Rossa Cuneo	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելա Ռոսա Կունեո
IT	Mela Val di Non	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելա Վալ դի Նոն
IT	Melannurca Campana	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելաննուրկա Կամպանա
IT	Melanzana Rossa di Rotonda	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելանցանա Ռոսա դի Ռոտոնդա
IT	Melone Mantovano	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոնե Մամանտովանո
IT	Miele della Lunigiana	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Միելե դելլա Լունիջանա
IT	Miele delle Dolomiti Bellunesi	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Միելե դելլե Դոլոմիտի Բելլունեզի
IT	Miele Varesino	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Միելե Վարեզինո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Molise	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մոլիզե
IT	Montasio	BOB	Kazen	Մոնտասիո
IT	Monte Etna	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մոնտե Էտնա
IT	Monte Veronese	BOB	Kazen	Մոնտե Վերոնեզե
IT	Monti Iblei	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մոնտի Իբլեի
IT	Mortadella Bologna	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մոռտադելլա Բոլոնյա
IT	Mortadella di Prato	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մոռտադելլա դի Պրատո
IT	Mozzarella di Bufala Campana	BOB	Kazen	Մոցարելլա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Murazzano	BOB	Kazen	Մուրազանո
IT	Nocciola del Piemonte; Nocciola Piemonte	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նոչյոլա դել Պիմոնտե, Նոչյոլա Պիմոնտե
IT	Nocciola di Giffoni	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նոչյոլա դի Ջիֆոնի
IT	Nocciola Romana	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նոչյոլա Ռոմանա
IT	Nocellara del Belice	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նոչելլարա դել Բելիչե
IT	Nostrano Valtrompia	BOB	Kazen	Նոստրանո Վալտրոմպիա
IT	Oliva Ascolana del Piceno	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օլիվա Ասկոլանա դել Պիչենո
IT	Pagnotta del Dittaino	BOB	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պանյոտա դել Դիտտայնո
IT	Pampapato di Ferrara / Pampepato di Ferrara	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պամպապատո դի Ֆերոռա/ Պամպիպատո դի Ֆերոռա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Pancetta di Calabria	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պանչետտա դի Կալաբրիա
IT	Pancetta Piacentina	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պանցետտա Պիաչենտինա
IT	Pane casareccio di Genzano	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պաննե կազարեչչո դի Ջենցանո
IT	Pane di Altamura	BOB	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պաննե դի Ալտամուրա
IT	Pane di Matera	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պաննե դի Մատերա
IT	Pane Toscano	BOB	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պաննե Տոսկանո
IT	Panforte di Siena	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պանֆորտե դի Սիենա
IT	Parmigiano Reggiano	BOB	Kazen	Պարմիջանո Ռիջջանո
IT	Pasta di Gragnano	BGA	Deegwaren	Պաստա դի Գրանյանո
IT	Patata dell'Alto Viterbese	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատակա դել'Ալտո Վիտերբեզե
IT	Patata della Sila	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատա դելլա Սիլա
IT	Patata di Bologna	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատա դի Բոլոնյա
IT	Patata novella di Galatina	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատա նովելլա դի Գալանտինա
IT	Patata Rossa di Colfiorito	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատա Ռոսսա դի Կոլֆիորիտո
IT	Pecorino Crotonese	BOB	Kazen	Պեկորինո Կրոտոնեզե
IT	Pecorino delle Balze Volterrane	BOB	Kazen	Պեկորինո դելլե Բալցե Վոլտերանե
IT	Pecorino di Filiano	BOB	Kazen	Պեկորինո դի Ֆիլիանո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Pecorino di Picinisco	BOB	Kazen	Պեկորինո դի Պիչինիսկո
IT	Pecorino Romano	BOB	Kazen	Պեկորինո Ռոմանո
IT	Pecorino Sardo	BOB	Kazen	Պեկորինո Սարդո
IT	Pecorino Siciliano	BOB	Kazen	Պեկորինո Սիչիլիանո
IT	Pecorino Toscano	BOB	Kazen	Պեկորինո Տոսկանո
IT	Penisola Sorrentina	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պենիզոլա Սորրենտինա
IT	Peperone di Pontecorvo	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեպերոնե դի Պոնտեկորվո
IT	Peperone di Senise	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեպերոնե դի Սենիզե
IT	Pera dell'Emilia Romagna	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեռա դել Էմիլիա Ռոմանյա
IT	Pera mantovana	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեռա մանտովանա
IT	Pesca di Leonforte	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեսկա դի Լեոնֆորտե
IT	Pesca di Verona	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեսկա դի Վերոնա
IT	Pesca e nettarina di Romagna	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեսկա Է Նետտարինա դի Ռոմանյա
IT	Pescabivona	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեսկաբիվոնա
IT	Piacentinu Ennese	BOB	Kazen	Պիաչենտինու Էննեզե
IT	Piadina Romagnola / Piada Romagnola	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պիադինա Ռոմանյոլա/ Պիադա Ռոմանյոլա
IT	Piave	BOB	Kazen	Պիավե
IT	Pistacchio Verde di Bronte	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պիստաքքիո վերդե դի Բրոնտե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Pomodorino del Piennolo del Vesuvio	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմոդորինո դել Պիեննոլո դել Վեզուվիո
IT	Pomodoro di Pachino	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմոդորո դի Պակինո
IT	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պոմոդորո Ս. Մարչանո դել Ագրո Սարնեզե Նոչերինո
IT	Porchetta di Ariccia	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պորկետտա դի Արիչչա
IT	Pretuziano delle Colline Teramane	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պրետուզիանո դելլե Կոլլինե Տերամանե
IT	Prosciutto Amatriciano	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո Ամատրիչանո
IT	Prosciutto di Carpegna	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո դի Կարպեյնյա
IT	Prosciutto di Modena	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո դի Մոդենա
IT	Prosciutto di Norcia	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո դի Նորչա
IT	Prosciutto di Parma	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո դի Պարմա
IT	Prosciutto di S. Daniele	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո դի Ս. Դանիելե
IT	Prosciutto di Sauris	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո դի Սաուրիս
IT	Prosciutto Toscano	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո Տոսկանո
IT	Prosciutto Veneto Berico-Euganeo	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրոշիտտո Վենիսո Քերիկո-Էուգանեո
IT	Provolone del Monaco	BOB	Kazen	Պրովոլոնե դել Մոնակո
IT	Provolone Valpadana	BOB	Kazen	Պրովոլոնե Վալպադանա
IT	Puzzone di Moena / Spretz Tzaorì	BOB	Kazen	Պուզոնե դի Մոենա/ Սպրեց Ծաորի

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Quartirolo Lombardo	BOB	Kazen	Կուառտիրոալո Լոմբարդո
IT	Radicchio di Chioggia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռադիկկիո դի Կիոջյա
IT	Radicchio di Verona	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռադիկկիո դի Վեռոնա
IT	Radicchio Rosso di Treviso	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռադիկկիո Ռոսո դի Տրեվիզո
IT	Radicchio Variegato di Castel-franco	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռադիկկիո Վարեգատո դի Կաստալֆրանկո
IT	Ragusano	BOB	Kazen	Ռագուզանո
IT	Raschera	BOB	Kazen	Ռասկերա
IT	Ricciarelli di Siena	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Ռիչչարելլի դի Սիենա
IT	Ricotta di Bufala Campana	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Ռիկոտտա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Ricotta Romana	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Ռիկոտտա Ռոմանա
IT	Riso del Delta del Po	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռիզո դել Դելտա դել Պո
IT	Riso di Baraggia Biellese e Vercellese	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռիզո դի Բարաջյա Բիելլեզե և Վերչելլեզե
IT	Riso Nano Vialone Veronese	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ռիզո Նանո Վիալոնե Վեռոնեզե
IT	Riviera Ligure	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ռիվիերա Լիգուրե
IT	Robiola di Roccaverano	BOB	Kazen	Ռոբիոլա դի Ռոկկավերանո
IT	Sabina	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սաբինա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Salama da sugo	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամա դա սուգո
IT	Salame Brianza	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե Բրիանցա
IT	Salame Cremona	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե Կոեմոնա
IT	Salame di Varzi	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե դի Վառչի
IT	Salame d'oca di Mortara	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե դ'օքա դի Մորտարա
IT	Salame Felino	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե Ֆելինո
IT	Salame Piacentino	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե Պիաչենտինո
IT	Salame Piemonte	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե Պիեմոնտե
IT	Salame S. Angelo	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամե Սան Անջելո
IT	Salamini italiani alla cacciatora	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամինի իտալիանի ալլա կաչատորա
IT	Sale Marino di Trapani	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Սալե Մարինո դի Տրապանի
IT	Salmerino del Trentino	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Սալմերինո դել Տրենտինո
IT	Salsiccia di Calabria	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալսիչչա դի Կալաբրիա
IT	Salva Cremasco	BOB	Kazen	Սալվա Կոեմասկո
IT	Sardegna	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սարդենյա
IT	Scalogni di Romagna	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սկալոնյո դի Ռոմանյա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Sedano Bianco di Sperlunga	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սեդանո Բիանկո դի Սպերլոնգա
IT	Seggiano	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սեջջանո
IT	Silter	BOB	Kazen	Սիլտերո
IT	Soppressata di Calabria	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոպրեսատա դի Կալաբրիա
IT	Soprèssa Vicentina	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոպրեսա Վիչենտինա
IT	Speck Alto Adige / Südtiroler Markenspeck / Südtiroler Speck	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սպեկ Ալտո Ադիջե/ Սուդտիրոլեր Մարկենսպեկ/ Սուդտիրոլեր Սպեկ
IT	Spresa delle Giudicarie	BOB	Kazen	Սպրեսա դելլե Զուդիկարիե
IT	Squacquerone di Romagna	BOB	Kazen	Սքուակրոնոնե դի Ռոմանյա
IT	Stelvio; Stilsfer	BOB	Kazen	Ստելվիո, Ստիլֆսեր
IT	Strachitunt	BOB	Kazen	Ստրաչիտունտ
IT	Susina di Dro	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սուզինա դի Դրո
IT	Taleggio	BOB	Kazen	Տալեջջո
IT	Tergeste	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տերգեստե
IT	Terra di Bari	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տերա դի Բարի
IT	Terra d'Otranto	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տերա դ'Օտրանտո
IT	Terre Aurunche	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տերե Աուրունկե
IT	Terre di Siena	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տերե դի Սյենա
IT	Terre Tarentine	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տերե Տարենտինե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Tinca Gobba Dorata del Pianalto di Poirino	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Տինկա Գոբբա Դորատա դել Պիանալտո դի Պորիրին
IT	Toma Piemontese	BOB	Kazen	Տոմա Պիեմոնտեզե
IT	Torrone di Bagnara	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Տորոնե դի Բանյարա
IT	Toscano	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տոսկանո
IT	Trote del Trentino	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Տրոտե դել Տոենտինո
IT	Tuscia	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Տուշչա
IT	Umbria	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ումբրիա
IT	Uva da tavola di Canicattì	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ուվա դա տավոլա դի Կանիկատտի
IT	Uva da tavola di Mazzarrone	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ուվա դա տավոլա դի Մաձարոնե
IT	Uva di Puglia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ուվա դի Պուլիա
IT	Val di Mazara	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վալ դի Մազարա
IT	Valdemone	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վալդեմոնե
IT	Valle d'Aosta Lard d'Arnad / Vallée d'Aoste Lard d'Arnad	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Վալլե դ'Աոստա Լարդ դ'Առնադ/Վալլե դ'Աոստե Լարդ դ'Առնադ
IT	Valle d'Aosta Fromadzo	BOB	Kazen	Վալլե դ'Աոստա Ֆրոմաձո
IT	Valle d'Aosta Jambon de Bosses	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Վալլե դ'Աոստա Յամբոն դե Բոսսիս
IT	Valle del Belice	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վելլե Բելիչե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
IT	Valli Trapanesi	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վալլի Տրապանեզի
IT	Valtellina Casera	BOB	Kazen	Վալտելլինա Կազետա
IT	Vastedda della valle del Belice	BOB	Kazen	Վաստեդդա դելլա վալլե դել Բելիչե
IT	Veneto Valpolicella, Veneto Euganei e Berici, Veneto del Grappa	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վենետո Վալպոլիչելլա, Վենետո Էուգանեի և Բերիչի, Վենետո դել Գրապա
IT	Vitellone bianco dell'Appennino Centrale	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վիտելլոնո Բյանկո դել Ապպենինո շենտրալե
IT	Vulture	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Վուլտուրե
IT	Zafferano dell'Aquila	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Չաֆֆերանո դել Աքուիլա
IT	Zafferano di San Gimignano	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Չաֆֆերանո դի Սան Ջիմինյանո
IT	Zafferano di Sardegna	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Չաֆֆերանո դի Սարդենյա
IT	Zampone Modena	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Չամպոնե Մոդենա
LV	Carnikavas nēgi	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Ցարնիկավաս նեգյի
LV	Latvijas lielie pelēkie zirņi	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լատվիաս լիելիե պելեկիե զիրնյի
LT	Daujėnų naminė duona	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Դաույենի նամինե դուոնա
LT	Lietuviškas varškės sūris	BGA	Kazen	Լիետուվիշկաս վարշկես սուրիս
LT	Liliputas	BGA	Kazen	Լիլիպուտաս
LT	Seinų / Lazdijų krašto medus / Miód z Sejneńszczyzny / Łódzkiejszczyzny	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մեյնու/Լազդյույու կրաշտո մեդուս/ Միուդ զ սեյնենյաչինի/ Լոզյձիեյշչինի

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
LT	Stakliškės	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Ստակլիշկէս
LU	Beurre rose — Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բէր ըոզ — Մարք Նասիոնալ դիու Գրոն Դիուշ դը Լյուքսամբուր
LU	Miel — Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, di- verse zuivelproducten met uit- zondering van boter enz.)	Միէլ — Մարքը նասիոնալ դիու Գրոն-Դիուշէ դը Լյուքսամբուր
LU	Salaisons fumées, marque natio- nale du Grand-Duché de Luxem- bourg	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալեզոն ֆյումե, մարքը նասիոնալ գրոն-դիուշ դը Լյուքսեմբուր
LU	Viande de porc, marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Վիյանդ դե պոր, մարք նասիոնալ գրոն-դիուշէ դը Լյուքսեմբուր
NL	Boeren-Leidse met sleutels	BOB	Kazen	Բորեն-Լայդշը մեթ շլեութելս
NL	Brabantse Wal asperges	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բռաբանցե Վալ ասպեռժես
NL	De Meerlander	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Դե Մեերլանդեր
NL	Edam Holland	BGA	Kazen	Էդամ Հոլանդ
NL	Gouda Holland	BGA	Kazen	Խաուդա Հոլանդ
NL	Hollandse geitenkaas	BGA	Kazen	Հոլանդար խայտենկաս
NL	Kanterkaas; Kanternagelkaas; Kanterkomijnkaas	BOB	Kazen	Կանտերկաս, Կանտերնախելկաս, Կանտերկոմայնրկաս
NL	Noord-Hollandse Edammer	BOB	Kazen	Նորդ-Հոլանդսե Էդամեր
NL	Noord-Hollandse Gouda	BOB	Kazen	Նորդ-Հոլանդսե Խաուդա
NL	Opperdoezer Ronde	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Օպերդուզեր Բոնդե
NL	Westlandse druif	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Վեստլանդսե դրայֆ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PL	Andruty kaliskie	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Անդրուտի կալիսկիե
PL	Bryndza Podhalańska	BOB	Kazen	Բրինձա Պողիսալայնյակա
PL	Cebularz lubelski	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Սեբուլաշ լուբելսկի
PL	Chleb prądnicki	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Խլեբ պրոդնիցկի
PL	Fasola korczyńska	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասուլա կոռչինյակա
PL	Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca / Fasola z Doliny Dunajca	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասուլա Փյենկնի Յաշ գ Դոլինի Դունայցա/ Ֆասուլա գ Դոլինի Դունայցա
PL	Fasola Wrzawska	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆասուլա Վժավսկա
PL	Jabłka grójeckie	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Յաբուկա գրոյեցկյե
PL	Jabłka łuckie	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Յաբուկա լուսցկյե
PL	Jagnięcina podhalańska	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Յագնյենչինա պողիսալանյակա
PL	Karp zatorski	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Կարպ զատորսկի
PL	Kiełbasa lisecka	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կիեուբասա լիշլեցկա
PL	Kołocz śląski / kołacz śląski	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Կոուոչ շլոնսկի/կոուաչ շլոնսկի
PL	Miód drahimski	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյուդ դրահիմսկի
PL	Miód kurpiowski	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյուդ կուուպիուվսկի

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PL	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյուդ վժռուովի գ Բորուվ Դոլնոշլոնսկիիս
PL	Obwarzanek krakowski	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Օբվաժանեկ կրակովսկի
PL	Oscypek	BOB	Kazen	Օսցիպեկ
PL	Podkarpacki miód spadziowy	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Պոդկարպասկի մյուդ սպաջովի
PL	Redykołka	BOB	Kazen	Ռեդիկոլկա
PL	Rogal świętomarciński	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Ռոգալ շվյեննտոմարչինսկի
PL	Ser koryciński swojski	BGA	Kazen	Սեռ կորչինսկի սվոյսկի
PL	Śliwka szydłowska	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Շլիվկա շիդլովսկա
PL	Suska sechłońska	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սուսկա սեխլոնսկա
PL	Truskawka kaszubska lub Kaszëbskô malëna	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Տրուսկավկա կաշուբսկա լուբ Կաշեբսկո մալենա
PL	Wielkopolski ser smażony	BGA	Kazen	Վյելկոպոլսկի սեռ սմաժոնի
PL	Wiśnia nadwiślanka	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Վիշնյա նավիշլանկա
PT	Alheira de Barroso-Montalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ալեյրա դ Բարոզո Մոնտալեգրե
PT	Alheira de Mirandela	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ալեյրա դե Միրանդելա
PT	Alheira de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ալեյրա դե Վինյաիս
PT	Ameixa d'Elvas	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ամեյշա դ Էլվաս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Amêndoa Douro	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ամենդուա Դուուրո
PT	Ananás dos Açores / São Miguel	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Անանաս դոս Ասորես/Սաո միգել
PT	Anona da Madeira	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Անոնա դա Մադեյրա
PT	Arroz Carolino Lezírias Ribatejanas	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Առոզ Կարոլինո դազ Լեզիրիաս Ռիբաստեժանաս
PT	Arroz Carolino do Baixo Mondego	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Առոզ Կարոլինո դո Բայշո Մոնդեգո
PT	Azeite de Moura	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ազեյտե դե Մուրա
PT	Azeite de Trás-os-Montes	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ազեյտե դե Տրաս-ոս-Մոնտես
PT	Azeite do Alentejo Interior	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ազեյտե դո Ալենտեժո Ինտերիոր
PT	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ազեյտե դա Բեյրա Ինտերիոր (Ազեյտե դա Բեյրա Ալտա, Ազեյտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Azeites do Norte Alentejano	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ազեյտես դո Նորտե Ալենտեժանո
PT	Azeites do Ribatejo	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ազեյտես դո Ռիբաստեժո
PT	Azeitona de conserva Negrinha de Freixo	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ազեյտոնա դե կոնսերվա Նեգրինյա դե Ֆրեյշո
PT	Azeitonas de Conserva de Elvas e Campo Maior	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ազեյտոնաս դե կոնսերվա դե Էլվաս ի Կամպո Մայոր
PT	Batata de Trás-os-Montes	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բատատա դե Տրաս-ոզ-Մոնտես
PT	Batata doce de Aljezur	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բատատա դոսի դե Ալժեզուր
PT	Borrego da Beira	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բոռեգո դա Բեյրա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Borrego de Montemor-o-Novo	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բոռեգո դե Մոնտեմոր-օ-Նովո
PT	Borrego do Baixo Alentejo	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բոռեգո դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Borrego do Nordeste Alentejano	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բոռեգո դո Նոռդեստե Ալենտեժանո
PT	Borrego Serra da Estrela	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բոռեգո Սերա դա Էստրելա
PT	Borrego Terrincho	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Բոռեգո Տերինչո
PT	Butelo de Vinhais; Bucho de Vinhais; Chouriço de Ossos de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բուտելո դե Վինյայս, Բուշո դե Վինյայս, Շուրիսո դե Օսոս դե Վինյայս
PT	Cabrito da Beira	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կաբրիտո դա Բեյրա
PT	Cabrito da Gralheira	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կաբրիտո դա Գրալեյրա
PT	Cabrito das Terras Altas do Minho	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կաբրիտո դաս Տերաս Ալտաս դո Մինյո
PT	Cabrito de Barroso	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կաբրիտո դե Բարոզո
PT	Cabrito do Alentejo	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կաբրիտո դո Ալենտեժո
PT	Cabrito Transmontano	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կաբրիտո Տրանսմոնտանո
PT	Cacholeira Branca de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կաշոլեյրա Բրանկա դե Պորտալեգրե
PT	Capão de Freamunde	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կապաո դե Ֆրեամունդե
PT	Carnalentejana	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կառնալենտեժենա
PT	Carne Arouquesa	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կարնե Առուկեզա
PT	Carne Barrosã	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կարնի Բարոզա
PT	Carne Cachena da Peneda	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կարնե Կաշենա դա Պենեդա
PT	Carne da Charneca	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կարնե դա Շարնեկա
PT	Carne de Bísaro Transmontano; Carne de Porco Transmontano	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կարնե դե Բիզարո Տրանսմոնտանո, Կարնե դե Պորկո Տրանսմոնտանո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Carne de Bovino Cruzado dos Lameiros do Barroso	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե ջ Բովինո Կրուզադո դոս Լամեյրոս դո Բարոզո
PT	Carne de Bravo do Ribatejo	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե դե Բրավո դո Րիբատեժո
PT	Carne de Porco Alentejano	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե դե Պոռոկո Ալենտեժանո
PT	Carne dos Açores	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե դոզ Ասորես
PT	Carne Marinhoa	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե Մարինյոա
PT	Carne Maronesa	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե Մարոնեսա
PT	Carne Mertolenga	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե Մեռտոլենգա
PT	Carne Mirandesa	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կարնե Միրանդեսա
PT	Castanha de Padrela	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստենյա դա Պադրելա
PT	Castanha da Terra Fria	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստենյա դա Տերա Ֆրիա
PT	Castanha dos Soutos da Lapa	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստենյա դոս Սոտոս դա Լապա
PT	Castanha Marvão-Portalegre	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստենյո Մարվաո-Պորտալեգրե
PT	Cereja da Cova da Beira	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սերեժա դա Կովա դա Բեյրա
PT	Cereja de São Julião-Portalegre	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սերեժա դե Սոն Ջուլիաո-Պորտալեգրե
PT	Chouriça de Carne de Barroso-Montalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսա դե Կարնի դե Բարոզո-Մունտալեգրի
PT	Chouriça de Carne de Melgaço	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Մելգասո
PT	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Վինյայս, Լինգուիսը դո Վինյայս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Chouriça de sangue de Melgaço	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսա ջե սենգե ջե Մելգասո
PT	Chouriça Doce de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսա Դուսե դե Վինյայս
PT	Chouriço Azedo de Vinhais; Azedo de Vinhais; Chouriço de Pão de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսո Ազեդո դե Վինյայս, Ազեդո դե Վինյայս, Շուրիսո ջե Պաո ջե Վինյայս
PT	Chouriço de Abóbora de Barroso-Montalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսա դե Աբաբորա դե Բարոզու-Մունտալեգրի
PT	Chouriço de Carne de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսո դե կարնե ջե Էստրենոզ և Բորբա
PT	Chouriço de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսո դե Պորտալեգրե
PT	Chouriço grosso de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսո գրոսո ջե Էստրենոզ և Բորբա
PT	Chouriço Mouro de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շուրիսո մուրո դե Պորտալեգրե
PT	Citrinos do Algarve	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սիտրինոս դո Ալգարվե
PT	Cordeiro Mirandês / Canhono Mirandês	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Կորդեյրո Միրանդես/ Կանոնո Միրանդես
PT	Cordeiro Bragançano	BOB	Vers vlees (en verse slachtafval)	Կորդեյրո Բրագանսանո
PT	Cordeiro de Barroso; Anho de Barroso; Cordeiro de leite de Barroso	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Կորդեյրո դե Բարոզո, Անյո դե Բարոզո, Կորդեյրո դե լեյտե դե Բարոզո
PT	Farinheira de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ֆարինեյրա դե Էստրենոզ և Բորբա
PT	Farinheira de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ֆարինեյրա դե Պորտալեգրե
PT	Linguiça de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լինգուիսա դե Պորտալեգրե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Linguiça do Baixo Alentejo; Chouriço de carne do Baixo Alentejo	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լինգուիսա դո Բայշո Ալենտեժո, Շուրիսոս դե կարնե դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Lombo Branco de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լոմբո Բրենկո դե Պորտալեգրե
PT	Lombo Enguitado de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լոմբո Էնգիտադո դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Bravo de Esmolfe	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մասա Բռավո դե Էսմոլֆե
PT	Maçã da Beira Alta	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մասա դե Բեյրա Ալտա
PT	Maçã da Cova da Beira	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մասա դա Կովա դե Բեյրա
PT	Maçã de Alcobaça	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մասա դե Ալկոբասա
PT	Maçã de Portalegre	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մասա դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Riscadinha de Palmela	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մասա Ռիսկադինյա դե Պալմելա
PT	Maracujá dos Açores / Miguel	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մառակուժա դոզ Ասորիս/Ս. Միգել
PT	Mel da Serra da Lousã	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դա Սեռա դա Լուզա
PT	Mel da Serra de Monchique	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դա Տեռա դե Մոնչիկե
PT	Mel da Terra Quente	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դա Տեռա Կենտե
PT	Mel das Terras Altas do Minho	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Mel de Barroso	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դե Բարոզո
PT	Mel do Alentejo	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դո Ալենտեժո
PT	Mel do Parque de Montezinho	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դո Պարկե դե Մոնտեզինյո
PT	Mel do Ribatejo Norte (Serra d'Aire, Albufeira de Castelo de Bode, Bairro, Alto Nabão)	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դո Ռիբադեժու Նորչե (Մերա դ Ադեր, Աբուֆեյրա դե Կասսեյրո դե Բոդե, Բայրո, Աուտո Նաբաո)
PT	Mel dos Açores	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մել դուզ Ասորես
PT	Meloa de Santa Maria — Açores	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոա դե Սանտա Մարիա — Ասորես
PT	Morcela de Assar de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մորսելա դե Ասար դե Պորտալեգրե
PT	Morcela de Cozer de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մորսելա դե Կոսեր դե Պորտալեգրե
PT	Morcela de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մորսելա դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Ovos Moles de Aveiro	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Օվոս Մոլես դե Ավեյրո
PT	Paio de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պայա դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Lombo de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պայա դե Լոմբո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Toucinho de Estremoz e Borba	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պայա դե Տոուսինյո դե Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Painho de Portalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պաինյո դե Պորտալեգրե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Paio de Beja	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պայո դե Բեժա
PT	Pastel de Chaves	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պաստել դե Շավես
PT	Pastel de Tentúgal	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պաստել դե Տենտուգալ
PT	Pêra Rocha do Oeste	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պէրա Ռաշա դո Օեստե
PT	Pêssego da Cova da Beira	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեսեգո դա Կովա դա Բեյրա
PT	Presunto de Barrancos	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դե Բարանկոս
PT	Presunto de Barroso	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դե Բարոզո
PT	Presunto de Camp Maior e Elvas; Paleta de Campo Maior e Elvas	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դե Կամպ Մայոր ի Էլվաս, Պալետա դե Կամպո Մայոր ի Էլվաս
PT	Presunto de Melgaço	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դե Մելգասո
PT	Presunto de Santana da Serra; Paleta de Santana da Serra	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դե Սանտանա դա Սերա, Պալետա դե Սանտանա դա Սերա,
PT	Presunto de Vinhais / Presunto Bísaro de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դե Վինյայս/ Պրեզունտո Բիզարո դե Վինյայս
PT	Presunto do Alentejo; Paleta do Alentejo	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեզունտո դո Ալենտեժո, Պալետա դո Ալենտեժո
PT	Queijo de Azeitão	BOB	Kazen	Կեյժո դե Ազեյտաու
PT	Queijo de Cabra Transmontano / Queijo de Cabra Transmontano Velho	BOB	Kazen	Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո/ Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո Վելյու
PT	Queijo de Évora	BOB	Kazen	Կեյժո դե Էվորա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Queijo de Nisa	BOB	Kazen	Կեյժո դե Նիզա
PT	Queijo do Pico	BOB	Kazen	Կեյժո դո Պիկո
PT	Queijo mestiço de Tolosa	BGA	Kazen	Կեյժո Մեստիսո դե Տոլոզա
PT	Queijo Rabaçal	BOB	Kazen	Կեյժո Ռաբասալ
PT	Queijo S. Jorge	BOB	Kazen	Կեյժո Ս. Ժորժե
PT	Queijo Serpa	BOB	Kazen	Կեյժո Սերպա
PT	Queijo Serra da Estrela	BOB	Kazen	Կեյժո Սեռա դա Էստրելա
PT	Queijo Terrincho	BOB	Kazen	Կեյժո Տերինչո
PT	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	BOB	Kazen	Կեյժոս դա Բեյրա Բայշա (Կեյժո դե Կաստելու Բրանկու, Կեյժո Ամարելու դա Բեյրա Բայշա, Կեյժո Պիկանտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Requeijão da Beira Baixa	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Ռեկեյժաո դա Բեյրա Բայշա
PT	Requeijão Serra da Estrela	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Ռեկեյժաո Սեռա դա Էստրելա
PT	Sal de Tavira / Flor de Sal de Tavira	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Սալ դե Տավիրա/ Ֆլոր դե Սալ դե Տավիրա
PT	Salpicão de Barroso-Montalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալպիքաո դե Բարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Salpicão de Melgaço	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալպիքաո դե Մելգասո
PT	Salpicão de Vinhais	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալպիքաո դե Վինյայս
PT	Sanguieira de Barroso-Montalegre	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սանգեյրա դե Բարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Travia da Beira Baixa	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Տրավիա դա Բեյրա Բայշա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
PT	Vitela de Lafões	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Վիտելա դե Լաֆոնես
RO	Magiun de prune Topoloveni	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մաջուն դե պրունե Տոպոլովենի
RO	Salam de Sibiu	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալամ դե Սիբիու
RO	Telemea de Ibănești	BOB	Kazen	Տելեմեա դե Իբանեստի
SK	Klenovecký syrec	BGA	Kazen	Կլենովեցկի Սիռեց
SK	Oravský korbáčik	BGA	Kazen	Օրավսկի կորբաչիկ
SK	Paprika Žitava / Žitavská paprika	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պապրիկա Ժիտավա/ Ժիտավսկա պապրիկա
SK	Skalický trdelník	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Սկալիցկի տոդելնիկ
SK	Slovenská bryndza	BGA	Kazen	Սլովենսկա բրինձա
SK	Slovenská parenica	BGA	Kazen	Սլովենսկա պառենիցա
SK	Slovenský oštiepok	BGA	Kazen	Սլովենսկի օշտիպոկ
SK	Tekovský salámový syr	BGA	Kazen	Տյեկովսկի սալամովի սիր
SK	Zázrivské vojky	BGA	Kazen	Ջազրիվսկե վոյկի
SK	Zázrivský korbáčik	BGA	Kazen	Ջազրիվսկի կորբաչիկ
SI	Bovški sir	BOB	Kazen	Բովշկի սիր
SI	Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Էկստրա դեվիշկո օլյչնո օլյե սլովենսկե իստրե
SI	Kočevski gozdni med	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Կոչեվսկի գոզդնի մեդ
SI	Kranjska klobasa	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կրանյսկա կլոբասա
SI	Kraška panceta	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կրաշկա պանցետա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
SI	Kraški med	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Կրաշկի մեղ
SI	Kraški pršut	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կրաշկի պրշուտ
SI	Kraški zašink	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Կրաշկի զաշինկ
SI	Mohant	BOB	Kazen	Մոխանտ
SI	Nanoški sir	BOB	Kazen	Նանոշկի սիր
SI	Piranska sol	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պիրանսկա սոլ
SI	Prekmurska šunka	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրեկմուրսկա Շունկա
SI	Prleška tünka	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Պրլեշկա տյունկա
SI	Ptujski lük	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պտույսկի լյուկ
SI	Šebreljski želodec	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Շեբրելյսկի ժելոդեց
SI	Slovenski med	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Սլովենսկի մեղ
SI	Štajersko prekmursko bučno olje	BGA	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Շտայերսկո պրեկմուրսկո բուչնո օլյե
SI	Tolminc	BOB	Kazen	Տոլմինց
SI	Zgornjesavinjski želodec	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Զգոռնյեսավինյսկի ժելոդեց
ES	Aceite Campo de Calatrava	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե Կամպո դե Կալատրավա
ES	Aceite Campo de Montiel	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե Կամպո դե Մոնտիել

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Aceite de La Alcarria	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե լա Ալկարիա
ES	Aceite de la Comunitat Valenciana	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե լա կոմունիտատ Վալենսիանա
ES	Aceite de la Rioja	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե լա Ռիոխա
ES	Aceite de Lucena	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե Լուսենա
ES	Aceite de Mallorca; Aceite mallorquín; Oli de Mallorca; Oli mallorquí	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե Մայորկա, Ասեյտե Մայորկին, Օլի դե Մայորկա, Օլի մայորկին
ES	Aceite de Navarra	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե Նավարա
ES	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե Տեռա Ալտա, Օլի դե Տեռա Ալտա
ES	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դե Բայջ Էբրե-Մոնցիա, Օլի դել Բայջ Էբրե-Մոնցիա
ES	Aceite del Bajo Aragón	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե դել Վախո Արադոն
ES	Aceite Monterrubio	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե Մոնտեռուբիո
ES	Aceite Sierra del Moncayo	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Ասեյտե Սիեռա դել Մոնկայո
ES	Aceituna Aloreña de Málaga	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասեյտունա Ալորենյա դե Մալաղա
ES	Aceituna de Mallorca / Aceituna Mallorquina / Oliva de Mallorca / Oliva Mallorquina	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ասեյտունե դե Մայորկա/ Ասեյտունա Մայորկինա/ Օլիվա դե Մայորկա/ Օլիվա Մայորկինա
ES	Afuega'l Pitu	BOB	Kazen	Աֆուեղա՛լ Պիտու

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Ajo Morado de las Pedroñeras	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ախո Մորադո դե լաս Պեդրոնյերաս
ES	Alcachofa de Benicarló; Carxofa de Benicarló	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ալկաչոֆա դե Բենիկարլո, Կարոչոֆա դե Բենիկարլո
ES	Alcachofa de Tudela	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ալկաչոֆա դե Տուդելա
ES	Alfajor de Medina Sidonia	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Ալֆախոր դե Մեդինա Սիդոնիա
ES	Almendra de Mallorca / Almendra Mallorquina / Ametlla de Mallorca / Ametlla Mallorquina	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ալմենդրա դե Մալորկա / Ալմենդրա Մալորկինա / Ամետլա դե Մալորկա / Ամետլա Մալորկինա
ES	Alubia de La Bãeza-León	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ալուբիա դե Լա Բանյեսա-Լեոն
ES	Antequera	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Անտեկերա
ES	Arroz de Valencia; Arròs de València	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Առոզ դե Վալենսիա, Առոս դե Վալենսիա
ES	Arroz del Delta del Ebro / Arròs del Delta de l'Ebre	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Առոզ դել Դելտա դել Էբրո / Առոս դել Դելտա դե Լ Էբրե
ES	Arzúa-Ulloa	BOB	Kazen	Արսուա-Ուլյոա
ES	Avellana de Reus	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ավելյանա դե Ռեուս
ES	Azafrán de la Mancha	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Ասաֆրասան դե լա Մանչա
ES	Baena	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Բանենա
ES	Berenjena de Almagro	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բերենխենա դե Ալմադրո
ES	Botillo del Bierzo	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Բոտիլո դել Բյերսո
ES	Caballa de Andalucia	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Կաբայա դե Անդալուսիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Cabrales	BOB	Kazen	Կաբրալես
ES	Calasparra	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կալասպարա
ES	Calçot de Valls	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կալսոտ դե Վալս
ES	Carne de Ávila	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կառնե դե Ավիլա
ES	Carne de Cantabria	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կառնե դե Կանտաբրիա
ES	Carne de la Sierra de Guadarrama	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կառնե դե լա Սիեռա դե Գուադարամա
ES	Carne de Morucha de Salamanca	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կառնե դե Մորուչա դե Սալամանկա
ES	Carne de Vacuno del País Vasco / Euskal Okela	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Կառնե դե Վակունո դել Պաիս Վասկո/Էուսկալ Օկելա
ES	Castaña de Galicia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կաստանյա դե Գալիսիա
ES	Cebolla Fuentes de Ebro	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սեբոյա Ֆուենտես դե Էբրո
ES	Cebreiro	BOB	Kazen	Սեբրեյրո
ES	Cecina de León	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սեսինա դե Լեոն
ES	Cereza del Jerte	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սերեսա դել Խերտե
ES	Cerezas de la Montaña de Ali- cante	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Սերեսաս դե լա Մոնտանյա դե Ալիկանտե
ES	Chirimoya de la Costa tropical de Granada-Málaga	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Չիրիմոյա դե լա Կոստա Տրոպիկալ դե Գրանադա- Մալագա
ES	Chorizo de Cantimpalos	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Չորիսո դե Կանտիմպալոս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Chorizo Riojano	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Չորիսո Ռիոխանո
ES	Chosco de Tineo	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Չոսկո դե Տինեո
ES	Chufa de Valencia	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Չուֆա դե Վալենսիա
ES	Cítricos Valencianos / Cítricos Valencians	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Միտրիկոս Վալենսիանոս/ Միտրիկս Վալենսիանոս
ES	Clementinas de las Tierras del Ebro; Clementines de les Terres de l'Ebre	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կլեմենտինաս դե լաս Տյեռաս դել Էբրո, Կլեմենտինես դե լես Տերես դե Լ Էբրե
ES	Cochinilla de Canarias	BOB	Cochinille (grondstof van dierlijke oorsprong)	Կոչինիլյա դե Կանարիաս
ES	Coliflor de Calahorra	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կոլիֆլորո դե Կալաորա
ES	Cordero de Extremadura	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կորդերո դե Էքստրեմադուրա
ES	Cordero de Navarra; Nafarroako Arkumea	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կորդերո դե Նավարա, Նաֆարոակո Արկումեա
ES	Cordero Manchego	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կորդերո Մանչեգո
ES	Cordero Segureño	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Կորդերո Սեղուրենյո
ES	Dehesa de Extremadura	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Դեեսա դե Էքստրեմադուրա
ES	Ensaimada de Mallorca; Ensaimada mallorquina	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Էնսաիմադա դե Մայորկա, Էնսաիմադա Մայորկինա
ES	Espárrago de Huétor-Tájar	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Էսպարադո դե Ուետոր-Տախար
ES	Espárrago de Navarra	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Էսպարադո դե Նավարա
ES	Estepa	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Էստեպա
ES	Faba Asturiana	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաբա Աստուրիանա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Faba de Lourenzá	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆաբա դե Լոուրենսա
ES	Fesols de Santa Pau	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆեսոս դե Սանտա Պաու
ES	Gamoneu; Gamonedo	BOB	Kazen	Գամոնու, Գամոնեդո
ES	Garbanzo de Escacena	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գառբանսո դե Էսկասենա
ES	Garbanzo de Fuentesauco	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գառբանսո դե Ֆուենտեսաուկո
ES	Gata-Hurdes	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Գատա-Ուռդես
ES	Gofio Canario	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գոֆիո Կանարիո
ES	Granada Mollar de Elche / Gra- nada de Elche	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գրանադա Մոլար դե Էլչե/ Գրանադա դե Էլչե
ES	Grelos de Galicia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Գրելոս դե Գալիսիա
ES	Guijuelo	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Գիխուելո
ES	Idiazábal	BOB	Kazen	Իդիասաբալ
ES	Jamón de Huelva	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Խամոն դե Ուելվա
ES	Jamón de Serón	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Խամոն դե Սերոն
ES	Jamón de Teruel / Paleta de Teruel	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Խամոն դե Տերուել/ Պալետա դե Տերուել
ES	Jamón de Trevélez	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Խամոն դե Տրեվելես
ES	Jijona	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Խիխոնա
ES	Judías de El Barco de Ávila	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Խուդիաս դ Էլ Վարկո դե Ավիլա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Kaki Ribera del Xúquer	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Կակի Ռիբերոա դել Շուկետ
ES	Lacón Gallego	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լակոն Գալեգո
ES	Lechazo de Castilla y León	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Լեչասո դե Կաստիլյա ի Լեոն
ES	Lenteja de La Armuña	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լենտեխա դե լա Աումունյա
ES	Lenteja de Tierra de Campos	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Լենտեխա դե Տիեռա դե Կամպոս
ES	Les Garrigues	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Լես Գարիգես
ES	Los Pedroches	BOB	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Լոս Պեդրոչես
ES	Mahón-Menorca	BOB	Kazen	Մաոն-Մենորկա
ES	Mantecadas de Astorga	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Մանտեկադաս դե Աստորգա
ES	Mantecados de Estepa	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Մանտեկադոս դե Էստեպա
ES	Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya; Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մանտեկիյա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա, Մանտեգա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա
ES	Mantequilla de Soria	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մանտեկիյա դե Սորիա
ES	Manzana de Girona; Poma de Girona	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մանցանա դե Խիրոնա, Պոմա դե Խիրոնա
ES	Manzana Reineta del Bierzo	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մանասնա Ռեյնետա դել Բյերսո
ES	Mazapán de Toledo	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Մասապան դե Տոլեդո
ES	Mejillón de Galicia; Mexillón de Galicia	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Մեխիլյոն դե Գալիսիա, Մեսիլյոն դե Գալիսիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Melocotón de Calanda	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոկոտոն դե Կալանդա
ES	Melón de la Mancha	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոն դե լա Մանչա
ES	Melón de Torre Pacheco-Murcia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մելոն դե Տորե Պաչեկո Մուրսիա
ES	Melva de Andalucía	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Մելվա դե Անդալուսիա
ES	Miel de Galicia; Mel de Galicia	BGA	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Միել դե Գալիսիա, Մել դե Գալիսիա
ES	Miel de Granada	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դե Գրանադա
ES	Miel de La Alcarria	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դե լա Ալկարիա
ES	Miel de Tenerife	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Մյել դե Տեներիֆե
ES	Mojama de Barbate	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Մոխամա դե Բարբատե
ES	Mojama de Isla Cristina	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Մոխամա դե Իսլա Կրիստինա
ES	Mongeta del Ganxet	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Մոնժետա դե Գանչետ
ES	Montes de Granada	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մոնտես դե Գրանադա
ES	Montes de Toledo	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մոնտես դե Տոլեդո
ES	Montoro-Adamuz	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Մոնտորո-Ադամուս
ES	Nísperos Callosa d'En Sarriá	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նիսպերոս կայյոսա դ'էն Սարիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Oli de l'Empordà / Aceite de L'Empordà	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Օլի դե լ'Էմպորդա / Ասեյտե դե լ'Էմպորդա
ES	Pa de Pagès Català	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պա դե Պաժես Կատալա
ES	Pan de Alfacar	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պան դե Ալֆակար
ES	Pan de Cea	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պան դե Սեա
ES	Pan de Cruz de Ciudad Real	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պան դե Կրուս դե Սիդադ Ռեալ
ES	Papas Antiguas de Canarias	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պապաս Անտիգուաս դե Կանարիաս
ES	Pasas de Málaga	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պասաս դե Մալագա
ES	Pataca de Galicia / Patata de Galicia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատակա դե Գալիսիա / Պատատա դե Գալիսիա
ES	Patatas de Prades; Patates de Prades	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պատատաս դե Պրադես, Պատատես դե Պրադես
ES	Pemento da Arnoia	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեմենտո դ Առնոյա
ES	Pemento de Herbón	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեմենտո դե Էրբոն
ES	Pemento de Mougán	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեմենտո դե Մուգան
ES	Pemento de Oímbra	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեմենտո դե Օիմբրա
ES	Pemento do Couto	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեմենտո դո Կուտո
ES	Pera de Jumilla	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեռա դե Խումիլյա
ES	Pera de Lleida	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեռա դե Լեիդա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Peras de Rincón de Soto	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պեռաս դե Ռինկոն դե Սոտո
ES	Picón Bejes-Tresviso	BOB	Kazen	Պիկոն Բեխես-Տրեսվիսո
ES	Pimentón de la Vera	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պիմենտոն դե լա Վերա
ES	Pimentón de Murcia	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Պիմենտոն դե Մուրսիա
ES	Pimiento Asado del Bierzo	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պիմիենտո Ասադո դել Բյերսո
ES	Pimiento de Fresno-Benavente	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պիմիենտո դե Ֆրեսնո-Բենավենտե
ES	Pimiento de Gernika of Gernika- ko Piperra	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պիմիենտո դե Գեռնիկա օր Գեռնիկակո Պիպերա
ES	Pimiento Riojano	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պիմիենտո Ռիոխանո
ES	Pimientos del Piquillo de Lodosa	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պիմիենտոս դել Պիկիլո դե Լոդոսա
ES	Plátano de Canarias	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Պլատանո դե Կանարիաս
ES	Pollo y Capón del Prat	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Պոլո ի Կապոն դել Պրատ
ES	Polvorones de Estepa	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Պոլվորոնես դե Էստեպա
ES	Poniente de Granada	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պոնիենտե դե Գրանադա
ES	Priego de Córdoba	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Պրիեգո դե Կորդոբա
ES	Queso Camerano	BOB	Kazen	Կեսո Կամերանո
ES	Queso Casin	BOB	Kazen	Կեսո Կասին
ES	Queso de Flor de Guía / Queso de Media Flor de Guía / Queso de Guía	BOB	Kazen	Կեսո դե Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Մեդիա Ֆլոր դե Գիա/ Կեսո դե Գիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Queso de La Serena	BOB	Kazen	Կեսո դե լա Սերենա
ES	Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya	BOB	Kazen	Կեսո դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա
ES	Queso de Murcia	BOB	Kazen	Կեսո դե Մուրսիա
ES	Queso de Murcia al vino	BOB	Kazen	Կեսո դե Մուրսիա ալ Վինո
ES	Queso de Valdeón	BGA	Kazen	Կեսո դե Վալդեոն
ES	Queso Ibores	BOB	Kazen	Կեսո Իբորես
ES	Queso Los Beyos	BGA	Kazen	Կեսո Լոս Բեյոս
ES	Queso Majorero	BOB	Kazen	Կեսո Մախորերո
ES	Queso Manchego	BOB	Kazen	Կեսո Մանչեգո
ES	Queso Nata de Cantabria	BOB	Kazen	Կեսո նատա դե Կանտաբրիա
ES	Queso Palmero; Queso de la Palma	BOB	Kazen	Կեսո Պալմերո, Կեսո դե լա Պալմա
ES	Queso Tetilla	BOB	Kazen	Կեսո Տետիլյա
ES	Queso Zamorano	BOB	Kazen	Կեսո Սամորանո
ES	Quesucos de Liébana	BOB	Kazen	Կեսուկոս դե Լիեբանա
ES	Roncal	BOB	Kazen	Ռոնկալ
ES	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սալչիչոն դե Վիկ, Լյոնգանիսա դե Վիկ
ES	San Simón da Costa	BOB	Kazen	Սան սիմոն դա Կոստա
ES	Sidra de Asturias; Sidra d'Asturies	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Սիդրա դե Աստուրիաս, Սիդրա դ'Աստուրիես
ES	Sierra de Cádiz	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սիեռա դե Կադիս
ES	Sierra de Cazorla	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սիեռա դե Կասոռլա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Sierra de Segura	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սիեռա դե Սեգուրա
ES	Sierra Mágina	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սիեռա Մախինա
ES	Siurana	BOB	Oliën en vetten (boter, margarine, spijsolie enz.)	Սիուրանա
ES	Sobao Pasiego	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Սովաո Պասայեգո
ES	Sobrasada de Mallorca	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Սոբրասադա դե Մալորկա
ES	Tarta de Santiago	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Տարտա դե Սանտիագո
ES	Ternasco de Aragón	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տեռնասկո դե Արագոն
ES	Tenera Asturiana	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տեռներա Աստուրիանա
ES	Tenera de Aliste	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տեռներա դե Ալիստե
ES	Tenera de Extremadura	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տեռներա դե Էքստրեմադուրա
ES	Tenera de Navarra; Nafarroako Aratxea	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տեռներա դե Նավարա, Նաֆարոակո Արաթեա
ES	Tenera Gallega	BGA	Vers vlees (en verse slachtafval)	Տեռներա Գալյեգա
ES	Tomate La Cañada	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Տոմատե դե Կանյադա
ES	Torta del Casar	BOB	Kazen	Տորտա դել Կասար
ES	Turrón de Agramunt; Torró d'Agramunt	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Տուրոն դե Ագրամունտ, Տորո դ'Ագրամունտ
ES	Turrón de Alicante	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Տուրոն դի Ալիկանտե
ES	Uva de mesa embolsada „Vinalopó”	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ուվա դե մեսա էմբոլսադա „Վինալոպո”
ES	Vinagre de Jerez	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Վինագրե դե Խերես

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
ES	Vinagre de Montilla-Moriles	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Վինագրե դե Մոնտիլյա-Մորիլես
ES	Vinagre del Condado de Huelva	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Վինագրե դել Կոնդադո դե Ուելվա
SE	Bruna bönor från Öland	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Բրունա բոնոր ֆրոն Էլանդ
SE	Kalix Ljörom	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Քոլիքս Լյոյրոմ
SE	Skånsk spettkaka	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Սկոնսկ սպետտքաքա
SE	Svecia	BGA	Kazen	Սվեցիա
SE	Upplandskubb	BOB	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Ուփլանդսքոբ
GB	Anglesey Sea Salt / Halen Môn	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Էնգրլսի Սի Սոլթ/Հելլըն Մոն
GB	Arbroath Smokies	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Արբրոթ Սմոկիզ
GB	Armagh Bramley Apples	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Արմա Բրեմլի Էփլզ
GB	Beacon Fell traditional Lancashire cheese	BOB	Kazen	Բիքոն Ֆել թրադիշնլ Լենքըշը չիիզ
GB	Bonchester cheese	BOB	Kazen	Բոնչեստըր չիիզ
GB	Buxton blue	BOB	Kazen	Բաքստըն բլու
GB	Cornish Clotted Cream	BOB	Andere producten van dierlijke oorsprong (eieren, honing, diverse zuivelproducten met uitzondering van boter enz.)	Քորնիշ Գլոթեդ Գրիմ
GB	Cornish Pasty	BGA	Brood, gebak, cake, suikerwerk, biscuits en andere bakkerswaren	Քորնիշ Փեյսթի
GB	Cornish Sardines	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Քորնիշ Սարդինս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GB	Dorset Blue Cheese	BGA	Kazen	Դորսեթ Բլու Չիիզ
GB	Dovedale cheese	BOB	Kazen	Դավդեյլ չիիզ
GB	East Kent Goldings	BOB	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Իսթ Քենթ Գոլդինգզ
GB	Exmoor Blue Cheese	BGA	Kazen	Էքսմուր Բլու Չիիզ
GB	Fal Oyster	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Ֆալ Օյսթեր
GB	Fenland Celery	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ֆենլենդ Սելըրի
GB	Gloucestershire cider / perry	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Գլաստերշըր սայդեր/փերի
GB	Herefordshire cider / perry	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Հերեֆորդշայր սայդեր/փերի
GB	Isle of Man Manx Loaghtan Lamb	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Այլ օֆ Մեն Մենքս Լոաթան Լեն
GB	Isle of Man Queenies	BOB	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Այլ օֆ Մեն Քուինիզ
GB	Jersey Royal potatoes	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Ջերզի Բոյլ փրթեյթոզ
GB	Kentish ale and Kentish strong ale	BGA	Bieren	Քենիշ էյլ ընդ Քենիշ սթրոնգ էյլ
GB	Lakeland Herdwick	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvallen)	Լեյքլենդ Հըրդուիք
GB	Lough Neagh Eel	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Լոխ Նեյ Իլ
GB	Melton Mowbray Pork Pie	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Մելթոն Մոուբրեյ Փորք Փայ
GB	Native Shetland Wool	BOB	Wol	Նեյթիվ Շեթլենդ Վուլ
GB	New Season Comber Potatoes / Comber Earlies	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Նյու Սիզն Գոմբեր Փրթեյթոզ/ Գոմբեր Ըրլիզ
GB	Newmarket Sausage	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Նյումարքիթ Սոուսիջ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/ BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GB	Orkney beef	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Օրքնի բիիֆ
GB	Orkney lamb	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Օրքնի լեւ
GB	Orkney Scottish Island Cheddar	BGA	Kazen	Օրքնի Սքոթիշ Այլենդ Չեդդար
GB	Pembrokeshire Earlies / Pembrokeshire Early Potatoes	BGA	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Փեմբրոքշըր Ըրլիզ/ Փեմբրոքշըր Ըրլի Փթեյթոզ
GB	Rutland Bitter	BGA	Bieren	Րաթլենդ Բիթեր
GB	Scotch Beef	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Սքոթչ Բիիֆ
GB	Scotch Lamb	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Սքոթչ Լեւ
GB	Scottish Farmed Salmon	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Սքոթիշ Ֆարմդ Սեմըն
GB	Scottish Wild Salmon	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Սքոթիշ Ուայլդ Սեմըն
GB	Shetland Lamb	BOB	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Շեթլենդ Լեւ
GB	Single Gloucester	BOB	Kazen	Սինգլ Գլուսթեր
GB	Staffordshire Cheese	BOB	Kazen	Ստեֆլդրդշըր Չիիզ
GB	Stornoway Black Pudding	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Ստորնուեյ Բլեք Փուդինգ
GB	Swaledale cheese	BOB	Kazen	Սուեյլդեյլ չիիզ
GB	Swaledale ewes' cheese	BOB	Kazen	Սուեյլդեյլ իյուզ չիիզ
GB	Teviotdale Cheese	BGA	Kazen	Թեվիոթդեյլ Չիիզ
GB	Traditional Ayrshire Dunlop	BGA	Kazen	Թրըդիշնըլ Էյրշայր Դանլոփ
GB	Traditional Cumberland Sausage	BGA	Vleesproducten (verhit, gepekeld, gerookt enz.)	Թրըդիշնըլ Քամբրլենդ Սոուսիջ
GB	Traditional Grimsby Smoked Fish	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Թրըդիշնըլ Գրիմսբի Սմոկեդ Ֆիշ
GB	Welsh Beef	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Ուելշ Բիիֆ

Lidstaat	Te beschermen benaming	Type (BOB/BGA)	Productcategorie	Transcriptie van naam in Armeens schrift
GB	Welsh lamb	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Ուելշ լեմ
GB	West Country Beef	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Ուեսթ Քանթրի Բիիֆ
GB	West Country farmhouse Cheddar cheese	BOB	Kazen	Ուեսթ Քանթրի ֆարմհաուզ Չեդար չիզ
GB	West Country Lamb	BGA	Vers vlees (en verse slachtafvalen)	Ուեսթ Քանթրի Լեմ
GB	White Stilton cheese; Blue Stilton cheese	BOB	Kazen	Ուայթ Ստիլտոն չիզ, Բլու Ստիլտոն չիզ
GB	Whitstable oysters	BGA	Verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren en producten op basis van verse vis en schaal-, schelp- en weekdieren	Ուիթստեյբլ օյստըրս
GB	Worcestershire cider / perry	BGA	Andere in bijlage I bij het Verdrag genoemde producten (specerijen, enz.)	Ուստերշիր սայդր/փերի
GB	Yorkshire Forced Rhubarb	BOB	Groenten, fruit en granen, in ongewijzigde staat of verwerkt	Յորքշըր Ֆորսդ Բուրբարբ
GB	Yorkshire Wensleydale	BGA	Kazen	Յորքշըր Ուենսլիդեյլ

3. Lijst van gedistilleerde dranken

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
AT	Inländerrum	Ինլենդերում
AT	Jägertee / Jagertee / Jagatee	Յեգերտե/Յագերտե/Յագատե
AT	Mariazeller Magenlikör	Մարիացելեր Մագենլիկյոր
AT	Steinfelder Magenbitter	Շտայնֆելդեր Մագենբիտեր
AT	Wachauer Marillenbrand	Վախաուեր Մարիլենբրանդ
AT	Wachauer Marillenlikör	Վախաուեր Մարիլենլիկյոր
AT	Wachauer Weinbrand	Վախաուեր Վայնբրանդ
BE (Balegem)	Balegemse jenever	Բալեգեմսե Յենեվեր
BE (Hasselt, Zonhoven, Diepenbeek)	Hasseltse jenever / Hasselt	Հասելտսե Յենեվեր/Հասելտ
BE (Oost-Vlaanderen)	O' de Flander / Oost-Vlaamse Graanjenever	Օ' դե ֆլանդեր-Օստ-Վլամսե Գրանյենեվեր
BE (Waals Gewest)	Peket-Pekêt / Peket-Pékêt de Wallonie	Պեկետ-Պեկետ/Պեկե-Պեկե դե Վալոնի

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
BG	Бургаска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Бургас / Bourgaska Muscatova rakya / Muscatova rakya uit Bourgas	Բուրգասկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Բուրգաս
BG	Карловска гроздова ракия / Гроздова Ракия от Карлово / Karlovska grozdova rakya / Grozdova Rakya uit Karlovo	Կարովսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա Ռակիյա օտ Կարովո
BG	Ловешка сливова ракия / Сливова ракия от Ловеч / Loveshka slivova rakya / Slivova rakya uit Lovech	Լովեշկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Լովեչ
BG	Поморийска гроздова ракия / Гроздова ракия от Поморие / Pomoriyska grozdova rakya / Grozdova rakya uit Pomorie	Պոմորիյսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Պոմորիյե
BG	Сливенска перла (Сливенска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сливен) / Slivenska perla (Slivenska grozdova rakya / Grozdova rakya uit Sliven)	Սլիվենսկա պերլա (Սլիվենսկա գրոզդովա ռակիյա / Գրոզդովա ռակիյա օտ Սլիվեն)
BG	Стралджанска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Стралджа / Straldjanska Muscatova rakya / Muscatova rakya uit Straldja	Ստրալձանսկա Մուսկատովա ռակիյա / Մուսկատովա ռակիյա օտ Ստրալձա
BG	Сунгурларска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сунгурларе / Sungurlarska grozdova rakya / Grozdova rakya uit Sungurlare	Սոնգուրլասկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սոնգուրլառե
BG	Сухиндолска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сухиндол / Suhindolska grozdova rakya / Grozdova rakya uit Suhindol	Սուխինդոլսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սուխինդոլ
BG	Троянска сливова ракия / Сливова ракия от Троян / Troyanska slivova rakya / Slivova rakya uit Troyan	Տրոյանսկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Տրոյան
HR	Hrvatska loza	Հրվատսկա լոզա
HR	Hrvatska stara šljivovica	Հրվատսկա ստարա շլիվովիցա
HR	Hrvatska travarica	Հրվատսկա տրավարիցա
HR	Hrvatski pelinkovac	Հրվատսկի պելինկովաց
HR	Slavonska šljivovica	Սլավոնսկա շլիվովիցա
HR	Zadarski maraschino	Ջադարսկի մարասկինո
CY	Ζιβανία / Τζιβανία / Ζιβάνα / Zivania	Զիվանիյա / Զիվանիյա / Զիվանա / Զիվանիյա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
CZ	Karlovarská Hořká	Կարլովառուկա Հորժկա
EE	Estonian vodka	Էստոնիան վոդկա
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälilikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Սուոմալայնեն Մարյալիկյորի / Սուոմալայնեն Հեդելմալիկյորի / Ֆինսկ Բերլիկյոր / Ֆինսկ Ֆրուկտլիկյոր / Ֆինիշ Բերի լիկյոր / Ֆինիսշ ֆրուստ լիկյոր
FI	Suomalainen Vodka / Finse Wodka / Wodka uit Finland	Սուոմալայնեն Վոդկա / Ֆինսկ Վոդկա / Վոդկա օֆ Ֆինլանդ
FR	Armagnac	Արմանյակ
FR	Calvados	Կալվադոս
FR	Calvados Domfrontais	Կալվադոս Դոմֆրոնտե
FR	Calvados Pays d'Auge	Կալվադոս Պեյ դ'Օժ
FR	Cassis de Bourgogne	Կասիս դը Բուրգոնյ
FR	Cassis de Dijon	Կասիս դը Դիժոն
FR	Cassis de Saintonge	Կասիս դը Սենտոնժ
FR	Cognac	Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de cidre de Bretagne	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Բրետանյ
FR	Eau-de-vie de cidre de Normandie	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de cidre du Maine	Օ-դը-վի դը սիդրը դյու Մեն
FR	Eau-de-vie de Cognac	Օ-դը-վի դը Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de Faugères / Faugères	Օ-դը-վի դը Ֆոժեր/Ֆոժեր
FR	Marc de Bourgogne / Eau-de-vie de marc de Bourgogne	Մար դը Բուրգոնյ/ Ըյո-դը-վի դը մար դը Բուրգոնյ
FR	Marc de Champagne / Eau-de-vie de marc de Champagne	Մար դը Շամպանյ/ Օ-դը-վի դը մար դը Շամպանյ
FR	Marc des Côtes-du-Rhône / Eau-de-vie de marc des Côtes du Rhône	Մար դե Կոտ-դյու-Ռոն/ Օ-դը-վի դը մար դե Կոտ դյու Ռոն
FR	Marc du Bugey / Eau-de-vie de marc originaire de Bugey	Մար դյու Բյուժե/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Բյուժե

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
FR	Marc de Provence / Eau-de-vie de marc originaire de Provence	Մար դը Պրովանս/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Պրովանս
FR	Marc de Savoie / Eau-de-vie de marc originaire de Savoie	Մար դը Սավուա/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Սավուա
FR	Marc du Languedoc / Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc	Մար դյու Լանգուեդոկ/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դյու Լանգուեդոկ
FR	Eau-de-vie de poiré de Normandie	Օ-դը-վի դը պուարե դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de vin de la Marne	Օ-դը-վի դը վեն դը լա Մարն
FR	Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône	Օ-դը-վի դը վեն դե Կոտ-դյու-Ռոն
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Bugey	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Բյուժե
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Լանգուեդոկ
FR	Eau-de-vie des Charentes	Օ-դը-վի դե Շարանտ
FR	Fine Bordeaux	Ֆին Բորդո
FR	Fine de Bourgogne	Ֆին դը Բուրգոնյ
FR	Framboise d'Alsace	Ֆրամբուազ դ'Ալզաս
FR (de departementen Nord (59) en Pas-de-Calais (62))	Genièvre Flandres Artois	Ժենյեվր Ֆլանդրը Արտուա
FR	Kirsch d'Alsace	Կիրշ դ'Ալզաս
FR	Kirsch de Fougerolles	Կիրշ դը Ֆուժրոլ
FR	Marc d'Alsace Gewürztraminer	Մարկ դ'Ալզաս Գեյուրցտրամիներ
FR	Marc d'Auvergne	Մարկ դ'Օվերնյ
FR	Marc du Jura	Մարկ դյու Յուռա
FR	Mirabelle d'Alsace	Միրաբել դ'Ալզաս
FR	Mirabelle de Lorraine	Միրաբել դը Լորեն
FR	Pommeau de Bretagne	Պոմո դը Բրետանյ
FR	Pommeau de Normandie	Պոմո դե Նորմանդի
FR	Pommeau du Maine	Մոնո դյու Մեն

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
FR	Quetsch d'Alsace	Քետցր դ'Ալզաս
FR	Ratafia de Champagne	Ռատաֆիա դը Շամպանյ
FR	Rhum de la Guadeloupe	Ռյում դը լա Գուադելուպ
FR	Rhum de la Guyane	Ռյում դը լա Գիյան
FR	Rhum de la Martinique	Ռյում դը լա Մարտինիկ
FR	Rhum de la Réunion	Ռյում դը լա Ռեունյոն
FR	Rhum de sucrerie de la Baie du Galion	Ռյում դը սուկրերի դը լա Բե դյու Գալյոն
FR	Rhum des Antilles françaises	Ռյում դեզ Անտիլ ֆրանսեզ
FR	Rhum des départements français d'outre-mer	Ռյում դե դեպարտման ֆրանսե դ'ուտրը մեր
FR	Whisky alsacien / Whisky d'Alsace	Վիսկի ալզասիան/ Վիսկի դ'Ալզաս
FR	Whisky breton / Whisky de Bretagne	Վիսկի բրետոն/ Վիսկի դը բրետանյ
DE	Bärwurz	Բերվուրց
DE	Bayerischer Gebirgsenzian	Բայերիշեր Գեբիրգզենցիան
DE	Bayerischer Kräuterlikör	Բայերիշեր Քրաութերլիքյոր
DE	Benediktbeurer Klosterlikör	Բենեդիկտբյուրեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Berliner Kümmel	Բերլիներ Քյումմել
DE	Blutwurz	Բլուտվուրց
DE	Chiemseer Klosterlikör	Քիմզեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Deutscher Weinbrand	Դոյչեր Վայնբրանդ
DE	Emsländer Korn / Kornbrand	Էմսլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ettaler Klosterlikör	Էթալեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Fränkischer Obstler	Ֆրենքիշեր Օբսթլեր
DE	Fränkisches Kirschwasser	Ֆրենքիշես Քիրշվասսեր
DE	Fränkisches Zwetschgenwasser	Ֆրենքիշես Յվեշգենվասսեր

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
DE	Hamburger Kümmel	Համբուրգեր Քյումմել
DE	Haselünner Korn / Kornbrand	Հազելյուններ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hasetaler Korn / Kornbrand	Հազեթալեռ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hüttentee	Հյութենթե
DE	Königsberger Bärenfang	Քյոնիգսբերգեր Բերենֆանգ
DE	Münchener Kümmel	Մյունխեներ Քյումմել
DE	Münsterländer Korn / Kornbrand	Մյունշտերլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ostfriesischer Korngenever	Օսթֆրիզիշեր Քորնգենեվեր
DE	Ostpreußischer Bärenfang	Օսթփրոյզիշեր Բերենֆանգ
DE	Pfälzer Weinbrand	Փֆելցեր Վայնբրանդ
DE	Rheinberger Kräuter	Րայնբերգեր Քրոյթեր
DE	Schwarzwälder Himbeergeist	Շվարցվալդեր Հիմբերգայսթ
DE	Schwarzwälder Kirschwasser	Շվարցվալդեր Քիրշվասսեր
DE	Schwarzwälder Mirabellenwasser	Շվարցվալդեր Միրաբելլենվասսեր
DE	Schwarzwälder Williamsbirne	Շվարցվալդեր Վիլիամսբիրնե
DE	Schwarzwälder Zwetschgenwasser	Շվարցվալդեր Ցվեթշգենվասսեր
DE	Sendenhorster Korn / Kornbrand	Ջենդենհորստեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Steinhäger	Շթայնհեգեր
GR	Κίτρο Νάξου / Kitro van Naxos	Կիտրո Նաքսոս
GR	Κουμκουάτ Κέρκυρας / Koum Kouat van Corfu	Կումկուատ Կերկիրաս / Կում Կուատ օֆ Կորֆու
GR	Μαστίχα Χίου / Masticha van Chios	Մաստիխա Խիոս / Մասթիխա օֆ Խիոս
GR	Ούζο Θράκης / Ouzo uit Thracië	Ուզո Թրակիս / Ուզո օֆ Թրեյս
GR	Ούζο Καλαμάτας / Ouzo uit Kalamata	Ուզո Կալամատաս / Ուզո օֆ Կալամատաս
GR	Ούζο Μακεδονίας / Ouzo uit Macedonië	Ուզո Մակեդոնիաս / Ուզո օֆ Մասեդոնիա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
GR	Ούζο Μυτιλήνης / Ouzo uit Mitilene	Ուզո Միտիլինիս / Ուզո օֆ Միտիլենե
GR	Ούζο Πλωμαρίου / Ouzo uit Plomari	Ուզո Պլոմարիու / Ուզո օֆ Պլոմարի
GR	Τεντούρα / Tentoura	Տենտուրա
GR	Τσικουδιά Κρήτης / Tsikoudia van Kreta	Յիկուդյա Կրիտիս / Յիկուդիա օֆ Կրետե
GR	Τσικουδιά / Tsikoudia	Յիկուդյա / Յիկուդիա
GR	Τσίπουρο Θεσσαλίας / Tsipouro uit Thessalië	Յիպուրո Թեսալիաս / Յիպուռո օֆ Թեսալի
GR	Τσίπουρο Μακεδονίας / Tsipouro uit Macedonië	Յիպուրո Մակեդոնիաս / Յիպուռո օֆ Մասեդոնիա
GR	Τσίπουρο Τυρνάβου / Tsipouro uit Tyrnavos	Յիպուրո Տիրնավու / Յիպուռո օֆ Տիրնավոս
GR	Τσίπουρο / Tsipouro	Յիպուրո / Յիպուռո
HU	Békési Szilvapálinka	Բեկեշի Սիլվապալինկա
HU	Gönci Barackpálinka	Գյոնձի Բառածկապալինկա
HU	Kecskeméti Barackpálinka	Կեչկեմետի Բառածկապալինկա
HU	Szabolcsi Almapálinka	Սաբոլչի Ալմապալինկա
HU	Szatmári Szilvapálinka	Սատմարի Սիլվապալինկա
HU	Törkölypálinka	Տյորկոլյապալինկա
HU	Újfehértói meggypálinka	Ույֆեհերտոի մեձձապալինկա
IE	Irish Cream	Այրիշ Քրիմ
IE	Irish Poteen / Irish Poitín	Այրիշ Պոտին
IE	Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky	Այրիշ Վիսկի / Իշկյը Բյաիր Էրյընյըլիս
IT	Aprikot trentino / Aprikot del Trentino	Ապրիկոտ տրենտինո / Ապրիկոտ դել Տրենտինո
IT	Brandy italiano	Բրենդի իտալիանո
IT	Distillato di mele trentino / Distillato di mele del Trentino	Դիստիլատո դի մելե տրենտինո / Դիստիլատո դի մելե դել Տրենտինո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
IT	Genepi del Piemonte	Ջենեպի դել Պիեմոնտե
IT	Genepi della Valle d'Aosta	Գենեպի դելա Վալե դ'Աոստա
IT	Genziana trentina / Genziana del Trentino	Ջենցիանա տրենտինա/ Ջենցիանա դել Տրենտինո
IT	Grappa	Գռապա
IT	Grappa di Barolo	Գռապա դի Բարոլո
IT	Grappa di Marsala	Գռապա դի Մարսալա
IT	Grappa friulana / Grappa del Friuli	Գռապա ֆրիուլանա/ Գռապա դել Ֆրիուլի
IT	Grappa lombarda / Grappa di Lombardia	Գռապա լոմբարդա/ Գռապա դի Լոմբարդիա
IT	Grappa piemontese / Grappa del Piemonte	Գռապա պիեմոնտեզե/ Գռապա դել Պիեմոնտե
IT	Grappa Siciliana / Grappa di Sicilia	Գռապա սիչիլիանա/ Գռապա դի Սիչիլիա
IT	Grappa trentina / Grappa del Trentino	Գռապա տրենտինա/ Գռապա դել Տրենտինո
IT	Grappa veneta / Grappa del Veneto	Գռապա վենետա/ Գռապա դել Վենետո
IT	Kirsch Friulano / Kirschwasser Friulano	Կիրշ Ֆրիուլանո/ Կիրշվասեր Ֆրիուլանո
IT	Kirsch Trentino / Kirschwasser Trentino	Կիրշ Տրենտինո/ Կիրշվասեր Տրենտինո
IT	Kirsch Veneto / Kirschwasser Veneto	Կիրշ Վենետո/ Կիրշվասեր Վենետո
IT	Liquore di limone della Costa d'Amalfi	Լիկուորե դի լիմոնե դելա Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Liquore di limone di Sorrento	Լիկուորե դի լիմոնե դի Սորենտո
IT	Mirto di Sardegna	Միրտո դի Սարդենյա
IT	Nocino di Modena	Նոչինո դի Մոդենա
IT	Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia	Սլիվովից դել Ֆրիուլի-Վենեցիա Ջուլիա
IT	Sliwovitz del Veneto	Սլիվովից դել Վենետո

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
IT	Sliwovitz trentino / Sliwovitz del Trentino	Սլիվովից տրենտինո/ Սլիվովից դել Տրենտինո
IT	Südtiroler Enzian / Genziana dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Էնցիան/ Ջենցիանա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Golden Delicious / Golden Delicious dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գոլդեն Դելիշիուս/ Գոլդեն Դելիշիուս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Grappa / Grappa dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռապա/ Գռապա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Gravensteiner / Gravensteiner dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռավենշտայներ/ Գռավենշտայներ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Kirsch / Kirsch dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Կիրշ/ Կիրշ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Marille / Marille dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Մարիլլե/ Մարիլլե դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Obstler / Obstler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Օբստլեռ/ Օբստլեր դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Williams / Williams dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ուիլիամս/ Ուիլիամս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Zwetschgeler / Zwetschgeler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ջվեցշգելեր/ Ջվեցշլեգեր դել ալտո Ադիջե
IT	Williams friulano / Williams del Friuli	Վիլիամս ֆրիուլանո/ Վիլիամս դել Ֆրիուլի
IT	Williams trentino / Williams del Trentino	Վիլիամս տրենտինո/ Վիլիամս դել Տրենտինո
LT	Originali lietuviška degtinė / Original Lithuanian vodka	Օրիգինալի լյետուվիշկա դեգտինե / Օրիգինալ Լիթուանյան վոդկա
LT	Samanė	Սամանե
LT	Trauktinė	Տռաուկտինե
LT	Trauktinė Dainava	Տռաուկտինե Դաինավա
LT	Trauktinė Palanga	Տռաուկտինե Պալանգա
LT	Trejos devynerios	Տրեժու դեվիներյոս

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
LT	Vilniaus džinas / Vilnius Gin	Վիլնյաուս Ջինաս / Վիլնիուս Ջին
FR, IT	Génépi des Alpes / Genepi degli Alpi	Ջենեպի դեզ Ալպ / Ջենեպի դելի Ալպի
BE, NL, FR (de departementen Nord (59) en Pas-de-Calais (62)), DE (de Duitse deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen)	Genièvre aux fruits / Vruchtenjenever / Jenever met vruchten / Fruchtgenever	Ժենիվրը օ ֆրուի / Վրուխտենժենեվեր / Ժենեվեր մետ ֆրուխտեն / Ֆրուխտգենեվեր
BE, NL, FR (de departementen Nord (59) en Pas-de-Calais (62))	Genièvre de grains / Graanjenever / Graan-genever	Ջենիեվրը դը գրեն / Ջենիեվրը դ գրեն / Գրանժենեվեր / Գրանջենեվեր
BE, NL, FR (de departementen Nord (59) en Pas-de-Calais (62)), DE (de Duitse deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen)	Genièvre / Jenever / Genever	Ժենիեվրը / Ժենեվեր / Ժենեվեր
BE, NL	Jonge jenever / jonge genever	Յոնգե յենեվեր / Յոնգե ժենեվեր
DE, AT, BE (Duitstalige Gemeenschap)	Korn / Kornbrand	Կորն / Կորնբրանդ
BE, NL	Oude jenever / oude genever	Աուդե յենեվեր / Աուդե խենեվեր
CY, GR	Ouzo / Ούζο	Ուզո
HU, AT (voor abrikozen-eau-de-vie die uitsluitend is geproduceerd in de deelstaten: Niederösterreich, Burgenland, Steiermark, Wien)	Pálinka	Պալինկա
PL	Kruidenwodka uit de noordelijke laagvlakte van Podlachië, gearomatiseerd met veenreukgrasextract / Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Հերբալ վոդկա ֆրոմ դը Նորդ Պոդլասիե լոուլանդ արոմատայզոուլիթ ըն էքստրակտ օֆ բիզոն գրասս / Վոդկա գյուլովա գ Նիզինի Պոլնոցնոպոդլասկեյ արոմատիզովանա էկստրակտ գ տրավի ժուբրովեյ
PL	Polish Cherry	Պոլիշ Չերի
PL	Polska Wódka / Poolse Wodka	Պոլսկա Վոդկա / Պոլիշ Վոդկա
PT	Aguardente Bagaceira Alentejo	Ագուարդենտե Բագասեյիա Ալենտեժո
PT	Aguardente Bagaceira Bairrada	Ագուարդենտե Բագասեյիա Բայռադա
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե Բագասեյիա դա Ռեժաո դոս Վինոս Վերդես

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե դե Վինյո դա Ռեժաո դոս Վինոս Վերդես
PT	Aguardente de Vinho Alentejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ալենտեժո
PT	Aguardente de Vinho Douro	Ագուարդենտե դե Վինյո Դուրո
PT	Aguardente de Vinho Lourinhã	Ագուարդենտե դե Վինյո Լուրինյա
PT	Aguardente de Vinho Ribatejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ռիբատեժո
PT	Medronho do Algarve	Մեդրոնյո դո Ալգրավե
PT	Poncha da Madeira	Պոնչա դա Մադեյրա
PT	Rum da Madeira	Ռում դա Մադեյրա
RO	Horincă de Cămârzana	Հորինկա դե Կամարզանա
RO	Pălincă	Պալինկա
RO	Țuică de Argeș	Շուիկա դե Արջեշ
RO	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Շուիկա Չետեա դե Մեդիեշու Աուրիտ
RO	Vinars Murfatlar	Վինարս Մուրֆատլար
RO	Vinars Segarcea	Վինարս Սեգարչեա
RO	Vinars Târnave	Վինարս Տիրնավե
RO	Vinars Vaslui	Վինարս Վասլուի
RO	Vinars Vrancea	Վինարս Վրանչեա
SK	Spišská borovička	Սպիշսկա բորովիչկա
SI	Brinjevec	Բրինյեվեց
SI	Dolenjski sadjevec	Դոլենյսկի սադյեվեց
SI	Domači rum	Դոմաչի ռում
SI	Janeževc	Իանեժեվեց
SI	Orehovec	Օրեհովեց
SI	Pelinkovec	Պելինկովեց
SI	Slovenska travarica	Սլովենսկա տրավարիցա

Lidstaat	Te beschermen benaming	Transcriptie in Armeens schrift
ES	Aguardiente de hierbas de Galicia	Ագուարդիենտե դե իերբաս դե Գալիկա
ES	Aguardiente de sidra de Asturias	Ագուարդիենտե դե սիդրա դե Աստուրիաս
ES	Anís Paloma Monforte del Cid	Անիս Պալոմա Մոնֆորտե դել Սիդ
ES	Aperitivo Café de Alcoy	Ապերիտիվո Կաֆե դե Ալկոյ
ES	Brandy de Jerez	Բրենդի դե Խերես
ES	Brandy del Penedés	Բրենդի դել Բենեդես
ES	Cantueso Alicante	Կանտուեսո Ալիկանտինո
ES	Chinchón	Չինչոն
ES	Gin de Mahón	Ջին դե Մահոն
ES	Herbero de la Sierra de Mariola	Էրբերո դե լա Սիերա դե Մարիոլա
ES	Hierbas de Mallorca	Իերբաս դե Մայորկա
ES	Hierbas Ibicencas	Իերբաս Իբիսենկաս
ES	Licor café de Galicia	Լիկոր կաֆե դե Գալիսիա
ES	Licor de hierbas de Galicia	Լիկոր դե իերբաս դե Գալիսիա
ES	Orujo de Galicia	Օրուխո դե Գալիսիա
ES	Pacharán navarro	Պաչարան նավարո
ES	Palo de Mallorca	Պալո դե Մայորկա
ES	Ratafia catalana	Ռատիֆիա կատալանյա
ES	Ronmiel de Canarias	Ռոնմիել դե Կանարիաս
SE	Svensk Aquavit / Svensk Akvavit / Zweedse Aquavit	Սվենսկ Ակուավիտ/Սվենսկ Ակվավիտ/ Սուիդիշ Սկվավիտ
SE	Svensk Punsch / Swedish Punch	Սվենսկ Պունչ/ Սուիդիշ Փանչ
SE	Svensk Vodka / Zweedse Wodka	Սվենսկ Վոդկա/ Սուիդիշ Վոդկա
GB	Scotch Whisky	Սկոչ Վիսկի
GB	Somerset Cider Brandy	Սոմերսեթ Սայդեր Բրենդի

4. Lijst van wijnen

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
AT	Bergland		Բերգլանդ	BGA
AT	Burgenland		Բուրգենլանդ	BOB
AT	Carnuntum		Կարնուտում	BOB
AT	Eisenberg		Այզենբերգ	BOB
AT	Kamptal		Կամպթալ	BOB
AT	Kärnten		Կարնտեն	BOB
AT	Kremstal		Կրեմստալ	BOB
AT	Leithaberg		Լայտհաբերգ	BOB
AT	Mittelburgenland		Միտելբուրգենլանդ	BOB
AT	Neusiedlersee		Նոյսիդլերզե	BOB
AT	Neusiedlersee-Hügelland		Նոյսիդլերզե-Հյուզելլանդ	BOB
AT	Niederösterreich		Նիդերոյստեռայիս	BOB
AT	Oberösterreich		Օբերոյստեռայիս	BOB
AT	Salzburg		Ջալցբուրգ	BOB
AT	Steiermark		Ստայերմարկ	BOB
AT	Steirerland		Շտայերլանդ	BGA
AT	Südburgenland		Սուդբուրգենլանդ	BOB
AT	Süd-Oststeiermark		Սուդ-Օսթսթայերմարկ	BOB
AT	Südsteiermark		Սուդսթայերմարկ	BOB
AT	Thermenregion		Թերմենրեգիոն	BOB
AT	Tirol		Տիրոլ	BOB
AT	Traisental		Թրայզենթալ	BOB
AT	Vorarlberg		Վորարլբերգ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
AT	Wachau		Վախաու	BOB
AT	Wagram		Վագրամ	BOB
AT	Weinland		Վայնլանդ	BGA
AT	Weinviertel		Վայնֆիրթել	BOB
AT	Weststeiermark		Վեսթսթայեռմարկ	BOB
AT	Wien		Վին	BOB
BE	Côtes de Sambre et Meuse		Կոտ դե Սամբր և Մյոզ	BOB
BE	Crémant de Wallonie		Կրեման դե Վալոնի	BOB
BE	Hagelandse wijn		Հագելանդսե վեյն	BOB
BE	Haspengouwse wijn		Հասպենգաուսե վեյն	BOB
BE	Heuvelandse wijn		Հյովելանդսե վեյն	BOB
BE	Vin de pays des jardins de Wallonie		Վեն դը պեյ դե ժարդեն դը Վալոնի	BGA
BE	Vin mousseux de qualité de Wallonie		Վեն մուսյո դը կալիտե դե Վալոնի	BOB
BE	Vlaamse landwijn		Վլամսե լանդվեյն	BGA
BE	Vlaamse mousserende kwaliteitswijn		Վլամսե մուսեռենդե կվալիտեյտսվեյն	BOB
BG	Сакар	Sakar	Սակար	BOB
BG	Асеновград	Asenovgrad	Ասենովգրադ	BOB
BG	Болярово	Bolyarovo	Բոլյարովո	BOB
BG	Брестник	Brestnik	Բրեստնիկ	BOB
BG	Варна	Varna	Վարնա	BOB
BG	Велики Преслав	Veliki Preslav	Վելիկի Պրեսլավ	BOB
BG	Видин	Vidin	Վիդին	BOB
BG	Враца	Vratsa	Վրացա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
BG	Върбица	Varbitsa	Վարբիցա	BOB
BG	Долината на Струма	Struma-vallei	Դոլինաստա նա Ստրումա	BOB
BG	Драгоево	Dragoevo	Դրագոեվո	BOB
BG	Дунавска равнина	Donauvlakte	Դունավակա ռավնինա	BGA
BG	Евксиноград	Evksinograd	Էվկսինոգրադ	BOB
BG	Ивайловград	Ivaylovgrad	Իվայլովգրադ	BOB
BG	Карлово	Karlovo	Կարլովո	BOB
BG	Карнобат	Karnobat	Կարնոբատ	BOB
BG	Ловеч	Lovech	Լովեչ	BOB
BG	Лозица	Lozitsa	Լոզիցա	BOB
BG	Лом	Lom	Լոմ	BOB
BG	Любимец	Lyubimets	Լյուբիմեց	BOB
BG	Лясковец	Lyaskovets	Լյասկովեց	BOB
BG	Мелник	Melnik	Մելնիկ	BOB
BG	Монтана	Montana	Մոնտանա	BOB
BG	Нова Загора	Nova Zagora	Նովա Զագորա	BOB
BG	Нови Пазар	Novi Pazar	Նովի Պազար	BOB
BG	Ново село	Novo Selo	Նովո սելո	BOB
BG	Оряховица	Oryahovitsa	Օրյախովիցա	BOB
BG	Павликени	Pavlikeni	Պավլիկենի	BOB
BG	Пазарджик	Pazardjik	Պազարջիկ	BOB
BG	Перушица	Perushtitsa	Պերուշտիցա	BOB
BG	Плевен	Pleven	Պլևեն	BOB
BG	Пловдив	Plovdiv	Պլովդիվ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
BG	Поморие	Pomorie	Պոմորիե	BOB
BG	Русе	Ruse	Ռուսե	BOB
BG	Сандански	Sandanski	Սանդանսկի	BOB
BG	Свищов	Svishtov	Սվիշտով	BOB
BG	Септември	Septemvri	Սեպտեմվրի	BOB
BG	Славянци	Slavyantsi	Սլավյանցի	BOB
BG	Сливен	Sliven	Սլիվեն	BOB
BG	Стамболово	Stambolovo	Ստամբոլովո	BOB
BG	Стара Загора	Stara Zagora	Ստարա զագորա	BOB
BG	Сунгурларе	Sungurlare	Սոնգուրլառե	BOB
BG	Сухиндол	Suhindol	Սուխինդոլ	BOB
BG	Тракийска низина	Thracische laagvlakte	Տրակիյսկա նիզինա	BGA
BG	Търговище	Targovishte	Տըրգովիշե	BOB
BG	Хан Крум	Khan Krum	Խան Կրում	BOB
BG	Хасково	Haskovo	Խասկովո	BOB
BG	Хисаря	Hisarya	Խիսարյա	BOB
BG	Хърсово	Harsovo	Խըրսովո	BOB
BG	Черноморски район	Noordelijke Zwarte-Zee-gebied	Չեռնոմորսկի ռայոն	BOB
BG	Шивачево	Shivachevo	Շիվաչեվո	BOB
BG	Шумен	Shumen	Շումեն	BOB
BG	Южно Черноморие	Zuidelijke Zwarte Zee-kust	Յուժնո Չեռնոմորիե	BOB
BG	Ямбол	Yambol	Յամբոլ	BOB
HR	Dalmatinska zagora		Դալմատինսկա զագորա	BOB
HR	Dingač		Դինգաչ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
HR	Hrvatska Istra		Հովատսկա իստոա	BOB
HR	Hrvatsko Podunavlje		Հովատսկո Պոդունավլյե	BOB
HR	Hrvatsko primorje		Հովատսկո պրիմորիյե	BOB
HR	Istočna kontinentalna Hrvatska		Իտոոնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	BOB
HR	Moslavina		Մոսլավինա	BOB
HR	Plešivica		Պլեշիվիցա	BOB
HR	Pokuplje		Պոկուպլյե	BOB
HR	Prigorje-Bilogora		Պրիգորյե-Բիլգորոա	BOB
HR	Primorska Hrvatska		Պրիմոռսկա Հովատսկա	BOB
HR	Sjeverna Dalmacija		Սյևեռնա Դալմացիյա	BOB
HR	Slavonija		Սլավոնիյա	BOB
HR	Srednja i Južna Dalmacija		Սռեդնյա ի յուժնա Դալմացիյա	BOB
HR	Zagorje — Međimurje		Չագորյե-Մեդյիմուրյե	BOB
HR	Zapadna kontinentalna Hrvatska		Չաբադնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	BOB
CY	Βουνί Παναγιάς — Αμπελιτής	Vouni Panayia — Ambelitis	Վունի Պանայաս — Ամբելիտիս	BOB
CY	Κουμανδάρια	Commandaria	Կումանդարիա	BOB
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού	Krasohoria Lemesou	Կրասոխորյա Լեմեսու	BOB
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού — Αφάμης	Krasohoria Lemesou — Afames	Կրասոխորյա Լեմեսու — Աֆամիս	BOB
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού — Λαόνα	Krasohoria Lemesou — Laona	Կրասոխորյա Լեմեսու — Լաոնա	BOB
CY	Λαόνα Ακάμα	Laona Akama	Լաոնա Ակամա	BOB
CY	Λάρνακα	Larnaka	Լաոնակա	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
CY	Λεμεσός	Lemesos	Լեմեսոս	BGA
CY	Λευκωσία	Lefkosia	Լեֆկոսիա	BGA
CY	Πάφος	Pafos	Պաֆոս	BGA
CY	Πιτσιλιά	Pitsilia	Պիցիլյա	BOB
CZ	Čechy		Չեխի	BOB
CZ	české		Չեսկե	BGA
CZ	Litoměřická		Լիտոմյերժիսկա	BOB
CZ	Mělnická		Մյելնիժկա	BOB
CZ	Mikulovská		Միկուլովսկա	BOB
CZ	Morava		Մորավա	BOB
CZ	moravské		Մորավսկե	BGA
CZ	Novosedelské Slámové víno		Նովոսեդելսկե Սլամովե վին	BOB
CZ	Slovácká		Սլովածկա	BOB
CZ	Šobes		Շոբես	BOB
CZ	Šobeské víno		Շոբեսկե վին	BOB
CZ	Velkopavlovická		Վեկոպավլովիժկա	BOB
CZ	Znojemská		Ջնոյեմսկա	BOB
CZ	Znojmo		Ջնոյմո	BOB
DK	Bornholm		Բորնհոլմ	BGA
DK	Fyn		Վին	BGA
DK	Jylland		Ժիլանդ	BGA
DK	Sjælland		Սժաեւանդ	BGA
FR	Agenais		Աժենե	BGA
FR	Ain		Էն	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Ajaccio		Այաչո / Այաչո	BOB
FR	Allobrogie		Ալոբրոճի	BGA
FR	Aloxe-Corton		Ալոքս-կորտոն	BOB
FR	Alpes-de-Haute-Provence		Ալպ-դը-Օտ-Պոնվանս	BGA
FR	Alpes-Maritimes		Ալպ-Մարիտիմ	BGA
FR	Alpilles		Ալպիլ	BGA
FR	Alsace		Ալզաս	BOB
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergbieten		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգբիետան	BOB
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգայմ	BOB
FR	Alsace grand cru Altenberg de Wolxheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Վոլքսայմ	BOB
FR	Alsace grand cru Brand		Ալզաս գոան կրյու Բրան	BOB
FR	Alsace grand cru Bruderthal		Ալզաս գոան կրյու Բրուդերթալ	BOB
FR	Alsace grand cru Eichberg		Ալզաս գոան կրյու Այշբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Engelberg		Ալզաս գոան կրյու Անժելբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Florimont		Ալզաս գոան կրյու Ֆլորիմոն	BOB
FR	Alsace grand cru Frankstein		Ալզաս գոան կրյու Ֆրանկշտայն	BOB
FR	Alsace grand cru Froehn		Ալզաս գոան կրյու Ֆրոն	BOB
FR	Alsace grand cru Furstentum		Ալզաս գոան կրյու Ֆուրստանտում	BOB
FR	Alsace grand cru Geisberg		Ալզաս գոան կրյու Գայսբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Gloeckelberg		Ալզաս գոան կրյու Գլոկելբեր	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Alsace grand cru Goldert		Ալզաս գոան կրյու Գոլդերդ	BOB
FR	Alsace grand cru Hatschbourg		Ալզաս գոան կրյու Ատշբուր	BOB
FR	Alsace grand cru Hengst		Ալզաս գոան կրյու Անգստ	BOB
FR	Alsace grand cru Kaefferkopf		Ալզաս գոան կրյու Կաֆերկոպֆ	BOB
FR	Alsace grand cru Kanzlerberg		Ալզաս գոան կրյու Կանցլերբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Kastelberg		Ալզաս գոան կրյու Կաստելբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Kessler		Ալզաս գոան կրյու Կեսլեր	BOB
FR	Alsace grand cru Kirchberg de Barr		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Բար	BOB
FR	Alsace grand cru Birchberg de Ribeauvillé		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Րիբովիլյ	BOB
FR	Alsace grand cru Kitterlé		Ալզաս գոան կրյու Կիթերլե	BOB
FR	Alsace grand cru Mambourg		Ալզաս գոան կրյու Մամբուր	BOB
FR	Alsace grand cru Mandelberg		Ալզաս գոան կրյու Մանդելբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Marckrain		Ալզաս գոան կրյու Մարկրեն	BOB
FR	Alsace grand cru Moenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մոենշբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Muenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մյոանշբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Ollwiller		Ալզաս գոան կրյու Օլվիլեր	BOB
FR	Alsace grand cru Osterberg		Ալզաս գոան կրյու Օստերբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Pfersigberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆերսիգբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Pflingstberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆենգստբեր	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Alsace grand cru Praelatenberg		Ալզաս գոան կրյու Պրաէլատանբեր	BOB
FR	Alsace grand cru Rangén		Ալզաս գոան կրյու Բանժան	BOB
FR	Alsace grand cru Rosacker		Ալզաս գոան կրյու Բոսակեր	BOB
FR	Alsace grand cru Saering		Ալզաս գոան կրյու Սեռենգ	BOB
FR	Alsace grand cru Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու Շլոսբերգ	BOB
FR	Alsace grand cru Schoenenbourg		Ալզաս գոան կրյու Շոենանբուր	BOB
FR	Alsace grand cru Sommerberg		Ալզաս գոան կրյու Սոմերբերգ	BOB
FR	Alsace grand cru Sonnenglanz		Ալզաս գոան կրյու Սոնենգլանց	BOB
FR	Alsace grand cru Spiegel		Ալզաս գոան կրյու Սպիգել	BOB
FR	Alsace grand cru Sporen		Ալզաս գոան կրյու Սպորեն	BOB
FR	Alsace grand cru Steinert		Ալզաս գոան կրյու Շտեյներ	BOB
FR	Alsace grand cru Steingrubler		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնգրուբլեր	BOB
FR	Alsace grand cru Steinklotz		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնքլոց	BOB
FR	Alsace grand cru Vorbourg		Ալզաս գոան կրյու Վորբուրգ	BOB
FR	Alsace grand cru Wiebelsberg		Ալզաս գոան կրյու Վիբելսբերգ	BOB
FR	Alsace grand cru Wineck-Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու Վինեք-Շլոսբերգ	BOB
FR	Alsace grand cru Winzenberg		Ալզաս գոան կրյու Վինցենբերգ	BOB
FR	Alsace grand cru Zinnkoepflé		Ալզաս գոան կրյու Ցինկոպֆլե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Alsace grand cru Zotzenberg		Ալզաս գրան կրյու Յոցենբերգ	BOB
FR	Anjou		Անժու	BOB
FR	Anjou Villages		Անժու Վիլլաժ	BOB
FR	Anjou Villages Brissac		Անժու Վիլլաժ Բրիսակ	BOB
FR	Anjou-Coteaux de la Loire		Անժու-Կոտոս դը լա Լուար	BOB
FR	Arbois		Արբուա	BOB
FR	Ardèche		Արդեշ	BGA
FR	Ariège		Արիեժ	BGA
FR	Atlantique		Ատլանտիկ	BGA
FR	Aude		Օդ	BGA
FR	Auxey-Duresses		Օքսե-Դյուրես	BOB
FR	Aveyron		Ավերոն	BGA
FR	Bandol		Բանդոլ	BOB
FR	Banyuls		Բանիուլս	BOB
FR	Banyuls grand cru		Բանիուլս գրան կրյու	BOB
FR	Barsac		Բարսակ	BOB
FR	Bâtard-Montrachet		Բատար-Մոնտրաշե	BOB
FR	Béarn		Բեարն	BOB
FR	Beaujolais		Բոժոլե	BOB
FR	Beaumes de Venise		Բում դե Վենիզ	BOB
FR	Beaune		Բոն	BOB
FR	Bellet		Բելե	BOB
FR	Bergerac		Բերժերակ	BOB
FR	Bienvenues-Bâtard-Montrachet		Բիենվենյու-Բատար-Մոնտրաշե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Blagny		Բլանյի	BOB
FR	Blanc Fumé de Pouilly		Բլան Ֆյումե դը Պուլյի	BOB
FR	Blaye		Բլայե	BOB
FR	Bonnes-Mares		Բոն-Մար	BOB
FR	Bonnezeaux		Բոնեզո	BOB
FR	Bordeaux		Բորդո	BOB
FR	Bordeaux supérieur		Բորդո սուպերիյոր	BOB
FR	Bouches-du-Rhône		Բուշ դյու Ռոն	BGA
FR	Bourg		Բուր	BOB
FR	Bourgeois		Բուրժե	BOB
FR	Bourgogne		Բուրգոյն	BOB
FR	Bourgogne aligoté		Բուրգոյն ալիգոտե	BOB
FR	Bourgogne grand ordinaire		Բուրգոյն գրան օրդիներ	BOB
FR	Bourgogne mousseux		Բուրգոյն մուսյո	BOB
FR	Bourgogne ordinaire		Բուրգոյն օրդիներ	BOB
FR	Bourgogne Passe-tout-grains		Բուրգոյն Պասս-տու-գրեն	BOB
FR	Bourgueil		Բուրգեյ	BOB
FR	Bouzeron		Բուզերոն	BOB
FR	Brouilly		Բրուլյի	BOB
FR	Brulhois		Բրուլուա	BOB
FR	Bugey		Բյուժե	BOB
FR	Buzet		Բյուզե	BOB
FR	Cabardès		Կաբարդես	BOB
FR	Cabernet d'Anjou		Կաբարդե դ'Անժու	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Cabernet de Saumur		Կաբերնե դը Սոմյուր	BOB
FR	Cadillac		կադիլակ	BOB
FR	Cahors		Կաոր	BOB
FR	Calvados		Կալվադոս	BGA
FR	Canon Fronsac		Կանոն Ֆրոնսակ	BOB
FR	Cassis		Կասի / Կասիս	BOB
FR	Cathare		Կատար	BGA
FR	Cérons		Սերոն	BOB
FR	Cévennes		Սեվան	BGA
FR	Chablis		Շաբլի	BOB
FR	Chablis grand cru		Շաբլի գրան կրյու	BOB
FR	Chambertin		Շամբերտեն	BOB
FR	Chambertin-Clos de Bèze		Շամբերտեն-Կլո դը Բեզ	BOB
FR	Chambolle-Musigny		Շամբոլ-Մյուզինյի	BOB
FR	Champagne		Շամպայն	BOB
FR	Chapelle-Chambertin		Շաբել-Շամբերտեն	BOB
FR	Charentais		Շարանտե	BGA
FR	Charlemagne		Շարլեմայն	BOB
FR	Charmes-Chambertin		Շարմ-Շամբերտեն	BOB
FR	Chassagne-Montrachet		Շասայն-Մոնտրաշե	BOB
FR	Château-Chalon		Շատո-Շալոն	BOB
FR	Château-Grillet		Շատո-Գրիլե	BOB
FR	Châteaumeillant		շատոմեյան	BOB
FR	Châteauneuf-du-Pape		Շատոդյունոֆ-դյու-Պապ	BOB
FR	Châtillon-en-Diois		Շատիյոն-ան-Դիուս	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Chénas		Շենաս	BOB
FR	Chevalier-Montrachet		Շեվալյե-Մոնտրաշե	BOB
FR	Cheverny		Շեվերնի	BOB
FR	Chinon		Շինոն	BOB
FR	Chiroubles		Շիրուբլ	BOB
FR	Chorey-lès-Beaune		Շորեյ-լե-Բոն	BOB
FR	Cité de Carcassonne		Սիտե դը Կարկասոն	BGA
FR	Clairette de Bellegarde		Վլերետ դը Բելգարդ	BOB
FR	Clairette de Die		Վլերետ դը Դի	BOB
FR	Clairette du Languedoc		Վլերետ դյու Լանգոդոկ	BOB
FR	Clos de la Roche		Վլո դը Լա Ռոշ	BOB
FR	Clos de Tart		Վլո դը Տար	BOB
FR	Clos de Vougeot		Վլո դը Վուժեո	BOB
FR	Clos des Lambrays		Վլո դե Լամբրեյ	BOB
FR	Clos Saint-Denis		Վլո Սեն-Դենի	BOB
FR	Clos Vougeot		Վլո Վուժեո	BOB
FR	Collines Rhodaniennes		Վոլին Ռոդանիան	BGA
FR	Collioure		Վոլիուր	BOB
FR	Comté Tolosan		Կոնտե Տոլոզան	BGA
FR	Comtés Rhodaniens		Կոնտե Ռոդենիան	BGA
FR	Condrieu		Կոնդրիյո	BOB
FR	Corbières		Կորբիեր	BOB
FR	Corbières-Boutenac		Կորբիեր-Բուտենակ	BOB
FR	Cornas		Կորնակ	BOB
FR	Corrèze		Կորեզ	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Corse		Կորզ	BOB
FR	Corton		Կորտոն	BOB
FR	Corton-Charlemagne		Կորտոն-Շարլմայն	BOB
FR	Costières de Nîmes		Կոստիեր դը Նիմ	BOB
FR	Côte de Beaune		Կոտ դը Բոն	BOB
FR	Côte de Beaune-Villages		Կոտ դը Բոն-Վիլաժ	BOB
FR	Côte de Brouilly		Կոտ դը Բրույլի	BOB
FR	Côte de Nuits-Villages		Կոտ դը Նյուի-Վիլաժ	BOB
FR	Côte Roannaise		Կոտ Ռոնե	BOB
FR	Côte Rôtie		Կոտ Րոտի	BOB
FR	Côte Vermeille		Կոտ Վերմեյ	BGA
FR	Coteaux Bourguignons		Կոտո Բուրգինյոն	BOB
FR	Coteaux champenois		Կոտո շամպենուա	BOB
FR	Coteaux Charitois		Կոտո Շարիտուա	BGA
FR	Coteaux d'Ensérune		Կոտո դ'Անսերյուն	BGA
FR	Coteaux d'Aix-en-Provence		Կոտո դ'Էս-ան-Պրովանս	BOB
FR	Coteaux d'Ancenis		Կոտո դ'Անսենի	BOB
FR	Coteaux de Coiffy		Կոտո դը Կուաֆի	BGA
FR	Coteaux de Die		Կոտո դը Դի	BOB
FR	Coteaux de Glanes		Կոտո դը Գլան	BGA
FR	Coteaux de l'Auxois		Կոտո դը լ'Օուա	BGA
FR	Coteaux de l'Aubance		Կոտո դը լ'Օբանս	BOB
FR	Coteaux de Narbonne		Կոտո դը Նարբոն	BGA
FR	Coteaux de Peyriac		Կոտո դը Պեյրիակ	BGA
FR	Coteaux de Saumur		Կոտո դը Սոմյուր	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Coteaux de Tannay		Կոտո դը Տանե	BGA
FR	Coteaux des Baronnie		Կոտո դը Բարոնի	BGA
FR	Coteaux du Cher et de l'Arnon		Կոտո դը Շեր Է դը լ'Արնոն	BGA
FR	Coteaux du Giennois		Կոտո դը Ժիանուա	BOB
FR	Coteaux du Languedoc		Կոտո դյու Լանգեդոկ	BOB
FR	Coteaux du Layon		Կոտո դյու Լեյոն	BOB
FR	Coteaux du Libron		Կոտո դյու Լիբրոն	BGA
FR	Coteaux du Loir		Կոտո դյու Լուար	BOB
FR	Coteaux du Lyonnais		Կոտո դյու Լիոնե	BOB
FR	Coteaux du Pont du Gard		Կոտո դյու պոն դյու Գար	BGA
FR	Coteaux du Quercy		Կոտո դյու Կերսի	BOB
FR	Coteaux du Vendômois		Կոտո դյու դյու Վանդոմուա	BOB
FR	Coteaux Varois en Provence		Կոտո վարուա ան պրովանս	BOB
FR	Côtes Catalanes		Կոտ Կատալան	BGA
FR	Côtes d'Auvergne		Կոտ դ'Օվերյն	BOB
FR	Côtes de Bergerac		Կոտ դը Բերժերակ	BOB
FR	Côtes de Blaye		Կոտ դը Բլայ	BOB
FR	Côtes de Bordeaux		Կոտ դը Բորդո	BOB
FR	Côtes de Bordeaux-Saint-Macaire		Կոտ դը Բորդո-Սեն-Մակեր	BOB
FR	Côtes de Bourg		Կոտ դը Բուր	BOB
FR	Côtes de Duras		Կոտ դը Դյուրաս	BOB
FR	Côtes de Gascogne		Կոտ դը Գասկոնյն	BGA
FR	Côtes de Meuse		Կոտ դը Մյոզ	BGA
FR	Côtes de Millau		Կոտ դը Միլո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Côtes de Montravel		Կոտ դը Մոնտրավել	BOB
FR	Côtes de Provence		Կոտ դը Պրովանս	BOB
FR	Côtes de Thau		Կոտ դը Տո	BGA
FR	Côtes de Thongue		Կոտ դը Տոնգ	BGA
FR	Côtes de Toul		Կոտ դը Տուլ	BOB
FR	Côtes du Forez		Կոտ դյու Ֆորեզ	BOB
FR	Côtes du Jura		Կոտ դյու ժուրա	BOB
FR	Côtes du Marmandais		Կոտ դյու Մարմանդե	BOB
FR	Côtes du Rhône		Կոտ դյու Ռոն	BOB
FR	Côtes du Rhône Villages		Կոտ դյու Ռոն Վիլաժ	BOB
FR	Côtes du Roussillon		Կոտ դյու Ռուսիյոն	BOB
FR	Côtes du Roussillon Villages		Կոտ դյու Ռուսիյոն Վիլաժ	BOB
FR	Côtes du Tarn		Կոտ դյու Տարն	BGA
FR	Côtes du Vivarais		Կոտ դյու Վիվարե	BOB
FR	Cour-Cheverny		Կուր-Շեվերնի	BOB
FR	Crémant d'Alsace		Կրեման դ'Ալզաս	BOB
FR	Crémant de Bordeaux		Կրեման դը Բորդո	BOB
FR	Crémant de Bourgogne		Կրեման դը Բուրգոյն	BOB
FR	Crémant de Die		Կրեման դը Դի	BOB
FR	Crémant de Limoux		Կրեման դը Լիմու	BOB
FR	Crémant de Loire		Կրեման դը Լուար	BOB
FR	Crémant du Jura		Կրեման դյու ժուրա	BOB
FR	Criots-Bâtard-Montrachet		Կրիո-Բատար-Մոնտրաշե	BOB
FR	Crozes-Ermitage		Կրոզ-Էրմիտաժ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Crozes-Hermitage		Կրոզ-Էրմիտաժ	BOB
FR	Drôme		Դրոմ	BGA
FR	Duché d'Uzès		Դուշե դ'Ուզես	BGA
FR	Echezeaux		Էշեզյո	BOB
FR	Entraygues — Le Fel		Անտրայգ — Լյո Ֆել	BOB
FR	Entre-deux-Mers		Անտրը-դյո-Մեր	BOB
FR	Ermitage		Էրմիտաժ	BOB
FR	Estaing		Էստենգ	BOB
FR	Faugères		Ֆոժեր	BOB
FR	Fiefs Vendéens		Ֆյեֆ Վանդեն	BOB
FR	Fitou		Ֆիտու	BOB
FR	Fixin		Ֆիքսին	BOB
FR	Fleurie		Ֆլյորի	BOB
FR	Floc de Gascogne		Ֆլո դե Գասկոնյո	BOB
FR	Franche-Comté		Ֆրանշ-Կոնտե	BGA
FR	Fronsac		Ֆրոնզակ	BOB
FR	Frontignan		Ֆրոնտինյան	BOB
FR	Fronton		Ֆրոնտոն	BOB
FR	Gaillac		Գեյակ	BOB
FR	Gaillac premières côtes		Գեյակ պրեմիեր կոտե	BOB
FR	Gard		Գար	BGA
FR	Gers		Ժեր	BGA
FR	Gevrey-Chambertin		Ժեվրեյ-Շամբերտեն	BOB
FR	Gigondas		Ժիգոնդաս	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Givry		Ժիվրի	BOB
FR	Grand Roussillon		Գրան Ռուսիյոն	BOB
FR	Grands-Echezeaux		Գրան-էշեզո	BOB
FR	Graves		Գրավ	BOB
FR	Graves de Vayres		Գրավ դը Վեր	BOB
FR	Graves supérieures		Գրավ սուպերիյոր	BOB
FR	Grignan-les-Adhémar		Գրիյան-լեզ-Ադեմար	BOB
FR	Griotte-Chambertin		Գրիոտ-Շամբերտեն	BOB
FR	Gros Plant du Pays nantais		Գրո Պլան դյու Պեյ նանտե	BOB
FR	Haute Vallée de l'Aude		Օտ Վալե դը լ'Ոդ	BGA
FR	Haute Vallée de l'Orb		Օտ Վալե դը լ'Օրբ	BGA
FR	Haute-Marne		Օտ-Մարն	BGA
FR	Hautes-Alpes		Օտ-Ալպ	BGA
FR	Haute-Vienne		Օտ-Վիեն	BGA
FR	Haut-Médoc		Օտ-Մեդոկ	BOB
FR	Haut-Montravel		Օտ-Մոնտրավել	BOB
FR	Haut-Poitou		Օտ-Պուատու	BOB
FR	Hermitage		Էրմիտաժ	BOB
FR	Île de Beauté		Իյ դե Բոտե	BGA
FR	Irancy		Իրանսի	BOB
FR	Irouléguay		Իրուլեգի	BOB
FR	Isère		Իսեր	BGA
FR	Jasnières		Ճասնիեր	BOB
FR	Juliéna		Ճուլիենան	BOB
FR	Jurançon		Ճուրանոն	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	La Grande Rue		Լյո Գրան Ռյու	BOB
FR	La Romanée		Լա Ռոմանե	BOB
FR	La Tâche		Լա Տաշ	BOB
FR	Ladoix		Լադուա	BOB
FR	Lalande-de-Pomerol		Լալանդ-դը-Պոմերոլ	BOB
FR	Landes		Լանդ	BGA
FR	Languedoc		Լանգեդոկ	BOB
FR	Latricières-Chambertin		Լատրիսիեր-Շամբերտեն	BOB
FR	Lavilledieu		Լավիլյոյո	BGA
FR	L'Ermitage		Լ'Էրմիտաժ	BOB
FR	Les Baux de Provence		Լե Բո դը Պրովանս	BOB
FR	L'Etoile		Լ'Էտուալ	BOB
FR	L'Hermitage		Լ'Էրմիտաժ	BOB
FR	Limoux		Լիմու	BOB
FR	Lirac		Լիրակ	BOB
FR	Listrac-Médoc		Լիստրակ-Մեդոկ	BOB
FR	Lot		Լո	BGA
FR	Loupiac		Լուպիակ	BOB
FR	Luberon		Լյուբերոն	BOB
FR	Lussac Saint-Emilion		Լյուսակ Սենտ-Էմիլյոն	BOB
FR	Mâcon		Մակոն	BOB
FR	Macvin du Jura		Մակվեն դյու Յուրա	BOB
FR	Madiran		Մադիրան	BOB
FR	Malepère		Մալեպեր	BOB
FR	Maranges		Մարայնժ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Marcillac		Մարկիլյակ	BOB
FR	Margaux		Մարգո	BOB
FR	Marsannay		Մարսանի	BOB
FR	Maures		Մոր	BGA
FR	Maury		Մորի	BOB
FR	Mazis-Chambertin		Մազի-Շամբերտեն	BOB
FR	Mazoyères-Chambertin		Մազոյեր –Շամբերտեն	BOB
FR	Méditerranée		Մեդիտերանե	BGA
FR	Médoc		Մեդոկ	BOB
FR	Menetou-Salon		Մենետու-Սալոն	BOB
FR	Mercurey		Մերկյուրեյ	BOB
FR	Meursault		Մյուրսոլ	BOB
FR	Minervois		Միներվուա	BOB
FR	Minervois-la-Livinière		Միներվուա-լա-Լիվինիեր	BOB
FR	Monbazillac		Մոնբազիլյակ	BOB
FR	Mont Caume		Մոն կոմ	BGA
FR	Montagne-Saint-Emilion		Մոնտայն-Սենտ-Էմիլյոն	BOB
FR	Montagny		Մոնտայնի	BOB
FR	Monthélie		Մոնտելի	BOB
FR	Montlouis-sur-Loire		Մոնլուի-սյուր-Լուար	BOB
FR	Montrachet		Մոնտրաշե	BOB
FR	Montravel		Մոնտրավել	BOB
FR	Morey-Saint-Denis		Մորեյ-Սեն-Դենի	BOB
FR	Morgon		Մորգոն	BOB
FR	Moselle		Մոսել	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Moulin-à-Vent		Մուլեն-ա-Վան	BOB
FR	Moulis		Մուլի	BOB
FR	Moulis-en-Médoc		Մուլի-ան-Մեդոկ	BOB
FR	Muscadet		Մուսկադե	BOB
FR	Muscadet Coteaux de la Loire		Մուսկադե Կոտո դե լա Լուար	BOB
FR	Muscadet Côtes de Grandlieu		Մուսկադե Կոտե դե Գրանլյո	BOB
FR	Muscadet Sèvre et Maine		Մուսկադե Սեվրե և Մեյն	BOB
FR	Muscat de Beaumes-de-Venise		Մուսակ դը Բոմ-դե Վենիզ	BOB
FR	Muscat de Frontignan		Մուսկա դը Ֆրոնտինյան	BOB
FR	Muscat de Lunel		Մուսկա դը Լունել	BOB
FR	Muscat de Mireval		Մուսկա դը Միրեվալ	BOB
FR	Muscat de Rivesaltes		Մուսակ դը Ռիվսալտ	BOB
FR	Muscat de Saint-Jean-de-Minervois		Մուսակ դը Սեն-ժան-դը-Միներվուա	BOB
FR	Muscat du Cap Corse		Մուսակ դյու Կապ Կորս	BOB
FR	Musigny		Մուսինյի	BOB
FR	Nuits-Saint-Georges		Նյուի-Սեն-ժորժ	BOB
FR	Orléans		Օրլեան	BOB
FR	Orléans-Cléry		Օրլեան-Կլերի	BOB
FR	Pacherenc du Vic-Bilh		Պաշերանկ դյու Վիկ-Բիլ	BOB
FR	Palette		Պալետ	BOB
FR	Patrimonio		Պատրիմոնյո	BOB
FR	Pauillac		Պոյիլյակ	BOB
FR	Pays d'Hérault		Պեյ դ'Էրոլ	BGA
FR	Pays d'Oc		Պայ դ'Օք	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Pécharmant		Պեշարման	BOB
FR	Périgord		Պերիգոր	BGA
FR	Pernand-Vergelesses		Պերնան-Վերժլեսե	BOB
FR	Pessac-Léognan		Պեսակ-Լեոնյան	BOB
FR	Petit Chablis		Պրտի Շաբլի	BOB
FR	Pierrevert		Պիյերվեր	BOB
FR	Pineau des Charentes		Պինո դե Շարան	BOB
FR	Pomerol		Պոմերոլ	BOB
FR	Pommard		Պոմար	BOB
FR	Pouilly-Fuissé		Պույի-Ֆուիսս	BOB
FR	Pouilly-Fumé		Պույի-Ֆյումե	BOB
FR	Pouilly-Loché		Պույի-Լոշե	BOB
FR	Pouilly-sur-Loire		Պույի-սյուր-Լուար	BOB
FR	Pouilly-Vinzelles		Պույի-Վենզել	BOB
FR	Premières Côtes de Bordeaux		Պռեմիեր Կոտ դը Բորդո	BOB
FR	Puisseguin Saint-Emilion		Պյուիսգեն Սեն-Էմիլյոն	BOB
FR	Puligny-Montrachet		Պյուիլնի-Մոնտրաշե	BOB
FR	Puy-de-Dôme		Պույ-դը-Դոմ	BGA
FR	Quarts de Chaume		Կար դը Շոմ	BOB
FR	Quincy		Քուինսի	BOB
FR	Rasteau		Բաստո	BOB
FR	Régnié		Բեժինիե	BOB
FR	Reuilly		Բեուիլի	BOB
FR	Richebourg		Րիշբուր	BOB
FR	Rivesaltes		Րիվսալտ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Romanée-Conti		Րոմանեն-Կոնտի	BOB
FR	Romanée-Saint-Vivant		Րոմանեն-Սեն-Վիվան	BOB
FR	Rosé d'Anjou		Ռոզե դ'Անժու	BOB
FR	Rosé de Loire		Ռոզե դը Լուար	BOB
FR	Rosé des Riceys		Ռոզե դե Րիսեյ	BOB
FR	Rosette		Ռոզետ	BOB
FR	Roussette de Savoie		Ռուսետ դե Սավուա	BOB
FR	Roussette du Bugey		Ռուսետ դյու Բուժե	BOB
FR	Ruchottes-Chambertin		Ռուշոտ-Շամբերտեն	BOB
FR	Rully		Րյուլի	BOB
FR	Sables du Golfe du Lion		Սաբլես դյու Գոլֆե դյու Լիոն	BGA
FR	Saint-Amour		Սենտ-Ամուր	BOB
FR	Saint-Aubin		Սենտ-Օբեն	BOB
FR	Saint-Bris		Սեն-Բրի	BOB
FR	Saint-Chinian		Սեն-Շինիան	BOB
FR	Sainte-Croix-du-Mont		Սենտ-Կրուա-դյու-Մոն	BOB
FR	Sainte-Foy-Bordeaux		Սենտ-ֆոյ-Բորդո	BOB
FR	Sainte-Marie-la-Blanche		Սենտ-Մերի-լա-Բլանշ	BGA
FR	Saint-Emilion		Սենտ-Էմիլիոն	BOB
FR	Saint-Emilion Grand Cru		Սենտ-Էմիլյոն Գրան Կրյու	BOB
FR	Saint-Estèphe		Սենտ—Էստեֆ	BOB
FR	Saint-Georges-Saint-Emilion		Սեն-ժորժ-Սենտ-Էմիլիոն	BOB
FR	Saint-Guilhem-le-Désert		Սեն-Գիլամ-լը-Դեզեր	BGA
FR	Saint-Joseph		Սեն-ժոզեֆ	BOB
FR	Saint-Julien		Սեն-ժուլիեն	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Saint-Mont		Սեն-Մոն	BOB
FR	Saint-Nicolas-de-Bourgueil		Սեն-Նիկոլա-դը-Բուրգեյ	BOB
FR	Saint-Péray		Սեն-Պերեյ	BOB
FR	Saint-Pourçain		Սեն-Պուսեյն	BOB
FR	Saint-Romain		Սեն-Ռոմեյն	BOB
FR	Saint-Sardos		Սեն-Սարդոս	BOB
FR	Saint-Véran		Սեն-Վերան	BOB
FR	Sancerre		Սանսեր	BOB
FR	Santenay		Սանտենեյ	BOB
FR	Saône-et-Loire		Սաոն-ե-Լուար	BGA
FR	Saumur		Սոմյուր	BOB
FR	Saumur-Champigny		Սոմյուր-Շամպինյի	BOB
FR	Saussignac		Սոսինյակ	BOB
FR	Sauternes		Սոտերն	BOB
FR	Savennières		Սավանիյեր	BOB
FR	Savennières Coulée de Serrant		Սավանիյեր Կուլե դը Սերան	BOB
FR	Savennières Roche aux Moines		Սավանիյեր Ռոշ օ Մուեն	BOB
FR	Savigny-lès-Beaune		Սավինյի-լե-Բոն	BOB
FR	Savoie		Սավուա	BOB
FR	Seyssel		Սեյսել	BOB
FR	Tavel		Տավել	BOB
FR	Thézac-Perricard		Տեզակ-Պերիկար	BGA
FR	Torgan		Տորգան	BGA
FR	Touraine		Տուրեն	BOB
FR	Touraine Noble Joué		Տուրեն Նոբլը Ժուե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
FR	Tursan		Տյուրսան	BOB
FR	Urfé		Ուրֆե	BGA
FR	Vacqueyras		Վակեյրա	BOB
FR	Val de Loire		Վալ դը Լուար	BGA
FR	Valençay		Վալենսեյ	BOB
FR	Vallée du Paradis		Վալե դյու Պարադի	BGA
FR	Var		Վար	BGA
FR	Vaucluse		Վոքլուզ	BGA
FR	Ventoux		Վանտու	BOB
FR	Vicomté d'Aumelas		Վիկոնտե դ'Օմելաս	BGA
FR	Vin d'Alsace		Վեն դ'Ալզաս	BOB
FR	Vin de Bellet		Վեն դը Բելե	BOB
FR	Vin de Corse		Վեն դը Կորս	BOB
FR	Vin de Frontignan		Վեն դը Ֆրոնտինյան	BOB
FR	Vin de Savoie		Վեն դը Սավուա	BOB
FR	Vins fins de la Côte de Nuits		Վեն ֆեն դը Լա Կոտ դը Նյուի	BOB
FR	Vinsobres		Վենսոբրը	BOB
FR	Viré-Clessé		Վիրե-Վլեսե	BOB
FR	Volnay		Վոլնե	BOB
FR	Vosne-Romanée		Վոսն-Ռոմանե	BOB
FR	Vougeot		Վուժո	BOB
FR	Vouvray		Վուրեյ	BOB
FR	Yonne		Յոն	BGA
DE	Ahr		Ահր	BOB
DE	Ahrtaler Landwein		Ահրթալեր Լանդվայն	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
DE	Baden		Բադեն	BOB
DE	Badischer Landwein		Բադիշեր Լանդվայն	BGA
DE	Bayerischer Bodensee-Landwein		Բայերիշ Բոդանսե-Լանդվայն	BGA
DE	Brandenburger Landwein		Բրանդենբուրգեն Լանդվայն	BGA
DE	Franken		Ֆրանկեն	BOB
DE	Hessische Bergstraße		Հեսիշե Բերգշտասե	BOB
DE	Landwein der Mosel		Լանդվայն դեր Մոսել	BGA
DE	Landwein der Ruwer		Լանդվայն դեր Ռյուվեր	BGA
DE	Landwein der Saar		Լանդվայն դեր Սաար	BGA
DE	Landwein Main		Լանդվայ Մեյն	BGA
DE	Landwein Neckar		Լանդվայն Նեկտար	BGA
DE	Landwein Oberrhein		Լանդվայն Օբերհայն	BGA
DE	Landwein Rhein		Լանդվայն Ռայն	BGA
DE	Landwein Rhein-Neckar		Լանդվայն Ռայն-Նեկտար	BGA
DE	Mecklenburger Landwein		Մեկլենբուրգեր Լանդվայն	BGA
DE	Mitteldeutscher Landwein		Միտելդյոտշեր Լանդվայն	BGA
DE	Mittelrhein		Միտելրայն	BOB
DE	Mosel		Մոզել	BOB
DE	Nahe		Նահե	BOB
DE	Nahegauer Landwein		Նահեգաուեր Լանդվայն	BGA
DE	Pfalz		Պֆալց	BOB
DE	Pfälzer Landwein		Պֆալզեր Լանդվայն	BGA
DE	Regensburger Landwein		Ռեգենսբուրգեր Լանդվայն	BGA
DE	Rheinburgen-Landwein		Ռեգենսբուրգեր-Լանդվայն	BGA
DE	Rheingau		Ռայնգաու	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
DE	Rheingauer Landwein		Ռայնգաուեր Լանդվայն	BGA
DE	Rheinhessen		Ռայնհեսեն	BOB
DE	Rheinischer Landwein		Ռայնշեր Լանդվայն	BGA
DE	Saale-Unstrut		Սաալե-Ունստրուտ	BOB
DE	Saarländischer Landwein		Սաառլենդիշեր Լանդվայն	BGA
DE	Sachsen		Ջաքսեն	BOB
DE	Sächsischer Landwein		Ջեքսիշեր Լանդվայն	BGA
DE	Schleswig-Holsteinischer Landwein		Շլեշվիգ-Հոլշտայնիշեր Լանդվայն	BGA
DE	Schwäbischer Landwein		Շվեբիշեր Լանդվայն	BGA
DE	Starkenburger Landwein		Շտարկենբուրգեր Լանդվայն	BGA
DE	Taubertäler Landwein		Տաուբերտելեր Լանդվայն	BGA
DE	Württemberg		Վյուրտեմբերգ	BOB
GR	Κως	Kos	Կոս	BGA
GR	Malvasia Πάρος	Malvasia Paros	Մալվասիա Պարոս	BOB
GR	Malvasia Σητείας	Malvasia Sitia	Մալվասիա Սիտիա	BOB
GR	Malvasia Χάνδακας-Candia	Malvasia Χάνδακας-Candia	Մալվասիա Խանդակաս — կանդիա	BOB
GR	Άβδηρα	Avdira	Ավդիրա	BGA
GR	Άγιο Όρος	Mount Athos / Holly Mount Athos / Holly Mountain Athos / Mont Athos / Άγιο Όρος Άθως	Այիո Օրոս / Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթին Աթոս / Մոնթ Աթոս	BGA
GR	Αγορά	Agora	Ագորա	BGA
GR	Αγχιάλος	Anchialos	Անխիալոս	BOB
GR	Αιγαίο Πέλαγος	Aegean Sea / Aigaio Pelagos	Էգիան Սի/Էյեո Պելաղոս	BGA
GR	Αμύνταιο	Amyndeon	Ամինդեոն / Ամինդեոն	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Ανάβυσσος	Anavyssos	Անավիսսոս	BGA
GR	Αργολίδα	Argolida	Արղολիդա	BGA
GR	Αρκαδία	Arkadia	Առկադիա	BGA
GR	Αρχάνες	Archanes	Արխանές	BOB
GR	Αττική	Attiki	Ատիկի	BGA
GR	Αχαΐα	Achaia	Ախαια	BGA
GR	Βελβεντό	Velvento	Վելվենտո	BGA
GR	Βερντέα Ζακύνθου	Verdea Onomasia kata paradosi Zakynthou / Verdea Zakynthos / Verntea Zakynthos	Վերդեա Օնոմասիա կատա պարադոսի Չակինթոս/վերդեա Չակինթոս/ վերնտեա Չակինթոս	BGA
GR	Γεράνεια	Gerania	Գերանիա	BGA
GR	Γουμένισσα	Goumenissa	Դումենիսսա	BOB
GR	Γρεβενά	Grevena	Դրեվենա	BGA
GR	Δαφνές	Dafnes	Դաֆնես	BOB
GR	Δράμα	Drama	Դրամա	BGA
GR	Δωδεκάνησος	Dodekanese	Դոդեկանիսոս	BGA
GR	Έβρος	Evros	Էվրոս	BGA
GR	Ελασσόνα	Elassona	Էլասոնա	BGA
GR	Επανομή	Epanomi	Էպանոմի	BGA
GR	Εύβοια	Evia	Էվիա	BGA
GR	Ζάκυνθος	Zakynthos	Չակինթոս	BGA
GR	Ζίτσα	Zitsa	Չիտսա	BOB
GR	Ηλεία	Ilia	Իլիա	BGA
GR	Ημαθία	Imathia	Իմանթիա	BGA
GR	Ήπειρος	Epirus	Էպիրոս	BGA
GR	Ηράκλειο	Iraklio	Իրակլիո	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Θάσος	Thasos	Թասոս	BGA
GR	Θαψανά	Thapsana	Թաψանա	BGA
GR	Θεσσαλία	Thessalia	Թեսալիա	BGA
GR	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	Թեսալոնիկի	BGA
GR	Θήβα	Thiva	Թիվա	BGA
GR	Θράκη	Thrace	Թրակի	BGA
GR	Ικαρία	Ikaria	Իկարիա	BGA
GR	Ίλιον	Ilion	Իլիոն	BGA
GR	Ίσμαρος	Ismaros	Իսմարոս	BGA
GR	Ιωάννινα	Ioannina	Իոանինա	BGA
GR	Καβάλα	Kavala	Կավալա	BGA
GR	Καρδίτσα	Karditsa	Կարդիցա	BGA
GR	Κάρυστος	Karystos	Կարիսոս	BGA
GR	Καστοριά	Kastoria	Կաստորյա	BGA
GR	Κέρκυρα	Corfu	Կերկիրա / Կոռֆու	BGA
GR	Κίσαμος	Kissamos	Կիսամոս	BGA
GR	Κλημέντι	Klimenti	Կլիմենտի	BGA
GR	Κοζάνη	Kozani	Կոզանի	BGA
GR	Κοιλάδα Αταλάντης	Atalanti Valley	Կիլադա Արալանտիս / Ատալանտի վալեյ	BGA
GR	Κόρινθος	Κορινθία / Korinthos / Korinthia	Կորինթոս/Կորինթիա	BGA
GR	Κρανιά	Krania	Կրանյա	BGA
GR	Κραννώνα	Krannona	Կրանոնա	BGA
GR	Κρήτη	Crete	Կրիտի	BGA
GR	Κυκλάδες	Cyclades	Կիկլադես	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Λακωνία	Lakonia	Լակոնիա	BGA
GR	Λασιθί	Lasithi	Լասիթի	BGA
GR	Λέσβος	Lesvos	Լեսվոս	BGA
GR	Λετρίνοι	Letrini	Լետրինի	BGA
GR	Λευκάδα	Lefkada	Լեֆկադա	BGA
GR	Ληλάντιο Πεδίο	Lilantio Pedio / Lilantio Field	Լիլանտիո Պեդիո/ Լիլանտիո Ֆիլդ	BGA
GR	Λήμνος	Limnos	Լիմնոս	BOB
GR	Μαγνησία	Magnisia	Մաղնիսիա	BGA
GR	Μακεδονία	Macedonia	Մասեդոնիա / Մասեդոնիա	BGA
GR	Μαντζαβινάτα	Mantzavinata	Մանցավինատա	BGA
GR	Μαντινεία	Mantinia	Մանտինիա	BOB
GR	Μαρκόπουλο	Markopoulo	Մարկոպուլո	BGA
GR	Μαρτίνο	Martino	Մարտինո	BGA
GR	Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας	Mavrodaphne of Kefalonia / Mavrodafne of Cephalonia	Մավրոդաֆնի Կեֆալինիաս / Մավրոդաֆնի օֆ Կեֆալոնիա / Մավրոդաֆնի օֆ Սեֆալոնիա	BOB
GR	Μαυροδάφνη Πατρών	Mavrodafni of Patra / Mavrodaphne of Patra	Մավրոդաֆնի Պատրոն / Մավրոդաֆնի օֆ պատրա	BOB
GR	Μεσενικόλα	Mesenikola	Մեսենիկոլա	BOB
GR	Μεσσηνία	Messinia	Մեսինիա	BGA
GR	Μεταξάτων	Metaxata	Մետաքսատոն / Մետաքսատա	BGA
GR	Μετέωρα	Meteora	Մետեորա	BGA
GR	Μέτσοβο	Metsovo	Մեցովո	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Μονεμβασία- Malvasia	Monemvasia-Malvasia	Մոնեմվասիա-Մալվասիա	BOB
GR	Μοσχάτο Πατρών	Muscat of Patra	Մոսխատո Պատրոն / Մուսկատ օֆ պատրա	BOB
GR	Μοσχάτος Κεφαλληνίας	Muscat of Kefalonia / Muscat de Cephalonie / Muscat of Cephalonia	Մոսխատոս Կեֆալինիա / Մուսկատ օֆ Կեֆալոնիա / Մուսկատ դը Սեֆալոնի / Մուսկատ օֆ Սեֆալոնիա	BOB
GR	Μοσχάτος Λήμνου	Muscat of Limnos	Մոսխատոս Լիմնոս / Մուսկատ օֆ Լիմնոս	BOB
GR	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας / Muscat of Rio Patra	Մոսխատոս Ռիո Պատրաս / Մուսկատ օֆ Ռիո Պատրա	BOB
GR	Μοσχάτος Ρόδου	Muscat of Rodos	Մոսխատոս Ռոդոս / Մուսկատ օֆ Ռոդոս	BOB
GR	Νάουσα	Naoussa	Նաուսա	BOB
GR	Νέα Μεσημβρία	Nea Mesimvria	Նեա Մեսիմվրիա	BGA
GR	Νεμέα	Nemea	Նեմեա	BOB
GR	Οπούντια Λοκρίδας	Opountia Locris	Օպունտիա Լոկրիդաս / Օպունտիա Լոկրիս	BGA
GR	Παγγαίο	Paggeo / Pangeon	Պագգեո/Պանգեոն	BGA
GR	Παλλήνη	Pallini	Պալինի	BGA
GR	Παρνασσός	Parnassos	Պարնասոս	BGA
GR	Πάρος	Paros	Պարոս	BOB
GR	Πάτρα	Patra	Պատրա	BOB
GR	Πεζά	Peza	Պեզա	BOB
GR	Πέλλα	Pella	Պելա	BGA
GR	Πελοπόννησος	Peloponnese	Պելոպոննիսոս / Պելեպոննիզ	BGA
GR	Πιερία	Pieria	Պիերիա	BGA
GR	Πισάτις	Pisatis	Պիսատիս	BGA
GR	Πλαγιές Αιγιαλείας	Slopes of Aigialia	Պլայես Էյալիաս / Սլոուպս օֆ Էգիալիա	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Πλαγιές Αίνου	Slopes of Ainos	Պլայէս Էնու / Սլոուպս օֆ Էնու	BGA
GR	Πλαγιές Αμπέλου	Slopes of ampelos	Պլայէս Ամպելու / Սլոուպս օֆ Ամպելու	BGA
GR	Πλαγιές Βερτίσκου	Slopes of Vertiskos	Պլայէս Վերտիսկու / Սլոուպս օֆ Վերտիսկու	BGA
GR	Πλαγιές Κιθαιρώνα	Slopes of Kithaironas	Պլայէս Կիթերոնաս / Սլոուպս օֆ Կիթերոնաս	BGA
GR	Πλαγιές Κνημίδας	Slopes of Knimida	Պլայէս Կնիմիդաս / Սլոուպս օֆ Կնիմիդաս	BGA
GR	Πλαγιές Μελίτων	Slopes of Meliton	Պլայէս Մելիտոն / Սլոուպս օֆ Մելիտոն	BOB
GR	Πλαγιές Πάικου	Slopes of Paiko	Պլայէս Պայկու / Սլոուպս օֆ Պայկու	BGA
GR	Πλαγιές Πάρνηθας	Slopes of Parnitha	Պլայէս Պարնիթաս / Սլոուպս օֆ Պարնիթաս	BGA
GR	Πλαγιές Πεντελικού	Slopes of Pendeliko / Πλαγιές Πεντελικού	Պլայէս Պենդելիկու / Սլոուպս օֆ Պենդելիկու	BGA
GR	Πυλία	Pylia	Պիլիա	BGA
GR	Ραψάνη	Rapsani	Րապսանի	BOB
GR	Ρέθυμνο	Rethimno	Րեթիմնո	BGA
GR	Ρετσίνα Αττικής	Retsina of Attiki	Րեցինա Ատիկի / Րեցինա օֆ Ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Βοιωτίας	Retsina of Viotia	Րեցինա Վիոտիաս / Րեցինա օֆ Վիոտիաս	BGA
GR	Ρετσίνα Γιάλτρων	Retsina of Gialtra	Րեցինա Զալտրոն / Րեցինա օֆ Գիալտրոն	BGA
GR	Ρετσίνα Εύβοιας	Retsina of Evoia	Րեցինա Էվիաս / Րեցինա օֆ Էվիաս	BGA
GR	Ρετσίνα Θηβών (Βοιωτίας)	Retsina of Thebes (Voiotias)	Րեցինա Թիվոն (Վիոտիաս) / Րեցինա օֆ Թեբե (Վիոտիաս)	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Ρετσίνα Καρύστου	Retsina of Karystos	Ռեցինա Կարիստու / Ռեցինա օֆ Կարիստոս	BGA
GR	Ρετσίνα Κορωπίου	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής / Retsina of Koropi / Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կորոպիու / Ռեցինա օֆ Կորոպի / ռեցինա օֆ Կորոպի Ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Κρωπίας	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής / Retsina of Koropi / Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կրոպիաս / Ռեցինա օֆ Կորոպի / ռեցինա օֆ Կորոպի ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Λιοπεσίου	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής / Retsina of Paiania / Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Լյոպեսիու / Ռեցինա Պեանիաս / Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պայանիա / Ռեցինա օֆ Աաիանիա Ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Μαρκόπουλου (Αττικής)	Retsina of Markopoulo (Attiki)	Ռեցինա Մարկոպուլու (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մարկոպուլո (Ատիկի)	BGA
GR	Ρετσίνα Μεγάρων	Ρετσίνα Μεγάρων Αττικής / Retsina of Megara (Attiki) / Retsina of Megara Attiki	Ռեցինա Մեղարոն / Ռեցինա օֆ Մեգարա (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մեգարա Ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Μεσογείων (Αττικής)	Retsina of Mesogia (Attiki)	Ռեցինա Մեսոյիոն / Ռեցինա օֆ Մեսոգիա (Ատիկի)	BGA
GR	Ρετσίνα Παιανίας	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής / Retsina of Paiania / Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Պեանիաս / Ռեցինա օֆ Պաիանիա / Ռեցինա օֆ Պաիանիա Ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Παλλίνης	Ρετσίνα Παλλίνης Αττικής / Retsina of Pallini / Retsina of Pallini Attiki	Ռեցինա Պալինիս / Ռեցինա օֆ Պալինի / Ռեցինա օֆ Պալինի Ատիկի	BGA
GR	Ρετσίνα Πικερμίου	Ρετσίνα Πικερμίου Αττικής / Retsina of Pikermi Attiki / Retsina of Piker-mi	Ռեցինա Պիկերմիու / Ռեցինա օֆ Պիկեմի / Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պիկեմի	BGA
GR	Ρετσίνα Σπάτων	Ρετσίνα Σπάτων Αττικής / Retsina of Spata / Retsina of Spata Attiki	Ռեցինա Սպատոն / Ռեցինա օֆ Սպատա / Ռեցինա օֆ Սպատա Ատիկի	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
GR	Ρετσίνα Χαλκίδας (Ευβοίας)	Retsina of Halkida (Evoia)	Սպաստոն Խալկիդաս / Ռեցինա օֆ Խալկիդա (Էվոյա)	BGA
GR	Ριτσώνα	Ritsona	Ռիցոնա	BGA
GR	Ρόδος	Rodos / Rhodes	Ռոդոս/Ռոդէս / Ռոռուդ	BOB
GR	Ρομπόλα Κεφαλληνίας	Robola of Kefalonia	Ռոբոլա Կեֆալինիաս / Ռոբոլա օֆ Կեֆալոնիա	BOB
GR	Σάμος	Samos	Սամոս	BOB
GR	Σαντορίνη	Santorini	Սանտորինի	BOB
GR	Σέρρες	Serres	Սերես	BGA
GR	Σητεία	Sitia	Սիտիա	BOB
GR	Σιάτιστα	Siatista	Սյատիստա	BGA
GR	Σιθωνία	Sithonia	Սիթոնիա	BGA
GR	Σπάτα	Spata	Սպատա	BGA
GR	Στερεά Ελλάδα	Stereia Ellada	Ստերեա Էլլադա	BGA
GR	Τεγέα	Tegea	Տեգեա	BGA
GR	Τριφυλία	Trifilia	Տրիֆիլիա	BGA
GR	Τύρναβος	Tyrnavos	Տիրնավոս	BGA
GR	Φθιώτιδα	Fthiotida / Phthiotis	Ֆթիոտիդա/Ֆթիոտիս	BGA
GR	Φλώρινα	Florina	Ֆլորինա	BGA
GR	Χαλκίδα	Halikouna	Խալիկունա	BGA
GR	Χαλκιδική	Halkidiki	Խալկիդիկի	BGA
GR	Χάνδακας — Candia	Candia	Խանդակաս — Կանդիա	BOB
GR	Χανιά	Chania	Խանյա	BGA
GR	Χίος		Խիոս	BGA
HU	Badacsony		Բադաչոնյ	BOB
HU	Badacsonyi		Բադաչոնյի	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
HU	Balaton		Բալատոն	BOB
HU	Balatonboglár		Բալատոնբոգլար	BOB
HU	Balatonboglári		Բալատոնբոգլարի	BOB
HU	Balaton-felvidék		Բալատոն-ֆելվիդեկ	BOB
HU	Balaton-felvidéki		Բալատոն-ֆելվիդեկի	BOB
HU	Balatonfüred-Csopak		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակ	BOB
HU	Balatonfüred-Csopaki		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակի	BOB
HU	Baltoni		Բալատոնի	BOB
HU	Balatonmelléki		Բալատոնմելեկի	BGA
HU	Bükk		Բյուկկ	BOB
HU	Bükk		Բյուկկի	BOB
HU	Csongrád		Չոնգրադ	BOB
HU	Csongrádi		Չոնգրադի	BOB
HU	Debrői Hárslevelű		Դեբրոյ Հառշլեվելու	BOB
HU	Duna		Դունա	BOB
HU	Dunai		Դունաի	BOB
HU	Dunántúl		Դունաստուլ	BGA
HU	Dunántúli		Դունաստուլի	BGA
HU	Duna-Tisza-közi		Դունա-Տիսա-կյոզի	BGA
HU	Eger		Էգեր	BOB
HU	Egri		Էգրի	BOB
HU	Etyek-Buda		Էտյեկ-Բուդա	BOB
HU	Etyek-Budai		Էտյեկ-Բուդաի	BOB
HU	Felső-Magyarország		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագ	BGA
HU	Felső-Magyarországi		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագի	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
HU	Hajós-Baja		Հայոջ-Բայա	BOB
HU	Izsáki Arany Sárfehér		Իժակի Առանյ Շարֆեհեր	BOB
HU	Káli		Կալի	BOB
HU	Kunság		Կունջագ	BOB
HU	Kunsági		Կունջագի	BOB
HU	Mátra		Մատռա	BOB
HU	Mátrai		Մատռաի	BOB
HU	Mór		Մոր	BOB
HU	Móri		Մորի	BOB
HU	Nagy-Somló		Նաձ-Շոմլո	BOB
HU	Nagy-Somlói		Նաձ-Շոմլոի	BOB
HU	Neszmély		Նեսմելյ	BOB
HU	Neszmélyi		Նեսմելյի	BOB
HU	Pannon		Պաննոն	BOB
HU	Pannonhalma		Պաննոնհալմա	BOB
HU	Pannonhalmi		Պաննոնհալմի	BOB
HU	Pécs		Պեչ	BOB
HU	Somló		Շոմլո	BOB
HU	Somlói		Շոմլոի	BOB
HU	Sopron		Շոպրոն	BOB
HU	Soproni		Շոպրոնի	BOB
HU	Szekszárd		Սեկսառդ	BOB
HU	Szekszárdi		Սեկսառդի	BOB
HU	Tihany		Տիհանյ	BOB
HU	Tihanyi		Տիհանյի	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
HU	Tokaj		Տոկայ	BOB
HU	Tokaji		Տոկայի	BOB
HU	Tolna		Տոլնա	BOB
HU	Tolnai		Տոլնաի	BOB
HU	Villány		Վիլանյ	BOB
HU	Villányi		Վիլանյի	BOB
HU	Zala		Զալա	BOB
HU	Zalai		Զալաի	BOB
HU	Zemplén		Զեմպլեն	BGA
HU	Zempléni		Զեմպլենի	BGA
IT	Abruzzo		Աբրուզո	BOB
IT	Acqui		Ակուի	BOB
IT	Affile		Ֆիլե	BOB
IT	Aglianico del Taburno		Ալյանիկո դել Տաբուրնո	BOB
IT	Aglianico del Vulture		Ալյանիկո դել Վուլտուրե	BOB
IT	Aglianico del Vulture Superiore		Ալյանիկո դել Վուլտուրե Սուպերիորե	BOB
IT	Alba		Ալբա	BOB
IT	Albugnano		Ալբունյանո	BOB
IT	Alcamo		Ալկամո	BOB
IT	Aleatico di Gradoli		Ալեատիկո դի Գրադոլի	BOB
IT	Aleatico di Puglia		Ալեատիկո դի Պուլիա	BOB
IT	Aleatico Passito dell'Elba		Ալեատիկո Պասիտո դել Էլբա	BOB
IT	Alezio		Ալեջիո	BOB
IT	Alghero		Ալգերո	BOB
IT	Allerona		Ալերոնա	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Alta Langa		Ալտա լանգա	BOB
IT	Alta Valle della Greve		Ալտա Վալե դելա Գրեվե	BGA
IT	Alto Adige		Ալտո Ադիջե	BOB
IT	Alto Livenza		Ալտո Լիվենցա	BGA
IT	Alto Mincio		Ալտո Մինչիո	BGA
IT	Amarone della Valpolicella		Ամարոնե դելա Վալպոլիչելա	BOB
IT	Amelia		Ամելիա	BOB
IT	Anagni		Անանյի	BGA
IT	Ansonica Costa dell'Argentario		Անասոնիկա Կոստա դել Առջենտարիո	BOB
IT	Aprilia		Ապրիլիա	BOB
IT	Arborea		Արբորեա	BOB
IT	Arcole		Արկոլե	BOB
IT	Arghillà		Արգիլիա	BGA
IT	Asolo — Prosecco		Ազոլո-Պրոսեկո	BOB
IT	Assisi		Ասիզի	BOB
IT	Asti		Աստի	BOB
IT	Atina		Ատինա	BOB
IT	Aversa		Ավեռսա	BOB
IT	Avola		Ավոլա	BGA
IT	Bagnoli		Բանյոլի	BOB
IT	Bagnoli di Sopra		Բանյոլի դի Սոպրա	BOB
IT	Bagnoli Friularo		Բանյոլի Ֆրիուլարո	BOB
IT	Barbagia		Բարբաջիա	BGA
IT	Barbaresco		Բարբառեսկո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Barbera d'Alba		Բարբերա դ'Ալբա	BOB
IT	Barbera d'Asti		Բարբերա դ'Աստի	BOB
IT	Barbera del Monferrato		Բարբերա դել Մոնֆերատո	BOB
IT	Barbera del Monferrato Superiore		Բարբերա դել Մոնֆերատո Սուպերիորե	BOB
IT	Barco Reale di Carmignano		Բարկո ռեալե դի Կարմինյանո	BOB
IT	Bardolino		Բարդոլինո	BOB
IT	Bardolino Superiore		Բարդոլինո Սուպերիորե	BOB
IT	Barletta		Բարլետա	BOB
IT	Barolo		Բարոլո	BOB
IT	Basilicata		Բազիլիկատա	BGA
IT	Benaco Bresciano		Բենակո Բրեշանո	BGA
IT	Beneventano		Բենեվենատանո	BGA
IT	Benevento		Բենեվենտո	BGA
IT	Bergamasca		Բերգամասկա	BGA
IT	Bettona		Բետոնա	BGA
IT	Bianchetto del Metauro		Բիանկետլո դել Մետաուրո	BOB
IT	Bianco Capena		Բիանկո Կապենա	BOB
IT	Bianco del Sillaro		Բիանկո դել Սիլարո	BGA
IT	Bianco dell'Empolese		Բիանկո դել Էմպոլեզե	BOB
IT	Bianco di Castelfranco Emilia		Բիանկո դի Կաստելֆրանկո Էմիլիա	BGA
IT	Bianco di Custoza		Բիանկո դի Կուստոցա	BOB
IT	Bianco di Pitigliano		Բիանկո դի Պիտիլիանո	BOB
IT	Biferno		Բիֆերնո	BOB
IT	Bivongi		Բիվոնջի	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Boca		Բոկա	BOB
IT	Bolgheri		Բոլգերի	BOB
IT	Bolgheri Sassicaia		Բոլգերի Սասիկայա	BOB
IT	Bonarda dell'Oltrepò Pavese		Բոնարդա դել'Օլտրեպո Պավեզե	BOB
IT	Bosco Eliceo		Բոսկո Էլիչեո	BOB
IT	Botticino		Բոտիչինո	BOB
IT	Brachetto d'Acqui		Բրակետո դ'Ակուի	BOB
IT	Bramaterra		Բրամատերա	BOB
IT	Breganze		Բրեգանցե	BOB
IT	Brindisi		Բրինդիզի	BOB
IT	Brunello di Montalcino		Բրունելլո դի Մոնտալչինո	BOB
IT	Buttafuoco		Բուտաֆուոկո	BOB
IT	Buttafuoco dell'Oltrepò Pavese		Բուտաֆուոկո դել'Օլտրեպո Պավեզե	BOB
IT	Cacc'e mmitte di Lucera		Կաչ'ե միտե դի Լուչերա	BOB
IT	Cagliari		Կալիարի	BOB
IT	Calabria		Կալաբրիա	BGA
IT	Caldaro		Կալդարո	BOB
IT	Calosso		Կալոսո	BOB
IT	Caluso		Կալուսո	BOB
IT	Camarro		Կամարո	BGA
IT	Campania		Կամպանիա	BGA
IT	Campi Flegrei		Կամպի Ֆլեգրեի	BOB
IT	Campidano di Terralba		Կամպիդանո դի Տերալբա	BOB
IT	Canavese		Կանավեզե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Candia dei Colli Apuani		Կանդիա դեի Կոլի Ապուանի	BOB
IT	Cannara		Կանարա	BGA
IT	Cannellino di Frascati		Կանելինո դի Ֆրասկատի	BOB
IT	Cannonau di Sardegna		Կանոնաու դի Սարդենյա	BOB
IT	Capalbio		Կապալբիո	BOB
IT	Capri		Կապրի	BOB
IT	Capriano del Colle		Կապրիանո դել Կոլե	BOB
IT	Carema		Կարեմա	BOB
IT	Carignano del Sulcis		Կարինյանո դել Սուլչիս	BOB
IT	Carmignano		Կարմինյանո	BOB
IT	Carso		Կարսո	BOB
IT	Carso — Kras		Կարսո — Կրաս	BOB
IT	Casavecchia di Pontelatone		Կազավեկյա դի Պոնտելատոնե	BOB
IT	Casorzo		Կազորզո	BOB
IT	Casteggio		Կաստեջիո	BOB
IT	Castel del Monte		Կաստել դել Մոնտե	BOB
IT	Castel del Monte Bombino Nero		Կաստել դել Մոնտե Բոմբինո Նեռո	BOB
IT	Castel del Monte Nero di Troia Riserva		Կաստել դել Մոնտե Նեռո դի Տրոյա Ռիզերվա	BOB
IT	Castel del Monte Rosso Riserva		Կաստել դել Մոնտե ռոսո Ռիզերվա	BOB
IT	Castel San Lorenzo		Կաստել Սան Լորենցո	BOB
IT	Casteller		Կաստելլեռ	BOB
IT	Castelli di Jesi Verdicchio Riserva		Կաստելի դի Յեզի Վերդիչիո Ռիզերվա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Castelli Romani		Կաստելի Ռոմանի	BOB
IT	Catalanesca del Monte Somma		Կատալանեսկա դել Մոնտե Սոմմա	BGA
IT	Cellatica		Չելլատիկա	BOB
IT	Cerasuolo d'Abruzzo		Չեռազուոլո դ'Աբրուցո	BOB
IT	Cerasuolo di Vittoria		Չեռազուոլո դի Վիտորիա	BOB
IT	Cerveteri		Չերվետերի	BOB
IT	Cesanese del Piglio		Չեզանեզե դել Պիլիո	BOB
IT	Cesanese di Affile		Չեզանեզե դի Աֆիլե	BOB
IT	Cesanese di Olevano Romano		Չեզանեզե դի Օլեվանո Ռոմանո	BOB
IT	Chianti		Վյանտի	BOB
IT	Chianti Classico		Վյանտի Կլասիկո	BOB
IT	Cilento		Չիլենտո	BOB
IT	Cinque Terre		Չինկուե Տեռե	BOB
IT	Cinque Terre Sciacchetrà		Չինկուե Տեռե Շակետրա	BOB
IT	Circeo		Չիրեո	BOB
IT	Cirò		Չիրո	BOB
IT	Cisterna d'Asti		Չիստեռնա դ'Աստի	BOB
IT	Civitella d'Agliano		Չիվիտելլա դ'Ալիանո	BGA
IT	Colleoni		Կոլեոնի	BOB
IT	Colli Albani		Կոլի Ալբանի	BOB
IT	Colli Altotiberini		Կոլի Ալտոտիբերինի	BOB
IT	Colli Aprutini		Կոլի Ապրունտինի	BGA
IT	Colli Asolani — Prosecco		Կոլի Ասոլանի-Պրոսեկո	BOB
IT	Colli Berici		Կոլի Բերիչի	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Colli Bolognesi		Կոլի Բոլոնյեզի	BOB
IT	Colli Bolognesi Classico Pignoletto		Կոլի Բոլոնյեզի Վլասիկո Պինյոլետո	BOB
IT	Colli Cimini		Կոլի Չիմինի	BGA
IT	Colli del Limbara		Կոլի դի Լիմբարա	BGA
IT	Colli del Sangro		Կոլի դել Սանգրո	BGA
IT	Colli del Trasimeno		Կոլի դել Տրասիմենո	BOB
IT	Colli della Sabina		Կոլի դելա Սաբինա	BOB
IT	Colli della Toscana centrale		Կոլի դելա Տոսկանա չենտրալե	BGA
IT	Colli dell'Etruria Centrale		Կոլի դել Էտրուրիա Չենտրալե	BOB
IT	Colli di Conegliano		Կոլի դի Կոնեղիանո	BOB
IT	Colli di Faenza		Կոլի դի Ֆաենզա	BOB
IT	Colli di Luni		Կոլի դի Լունի	BOB
IT	Colli di Parma		Կոլի դի Պարմա	BOB
IT	Colli di Rimini		Կոլի դի Ռիմինի	BOB
IT	Colli di Salerno		Կոլի դի Սալերնո	BGA
IT	Colli di Scandiano e di Canossa		Կոլի դի Սկանդիանո և դի Կանոսա	BOB
IT	Colli d'Imola		Կոլի դ'Իմոլա	BOB
IT	Colli Etruschi Viterbesi		Կոլի Էտրուսկի Վիտերբեզի	BOB
IT	Colli Euganei		Կոլի Էուգանեի	BOB
IT	Colli Euganei Fior d'Arancio		Կոլի Էուգանեի Ֆիոր դ'Արանջիո	BOB
IT	Colli Lanuvini		Կոլի Լանուվինի	BOB
IT	Colli Maceratesi		Կոլի Մաչերատեզի	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Colli Martani		Կոլի Մարտանի	BOB
IT	Colli Orientali del Friuli Picolit		Կոլի Օրիենտալի դել Ֆրիուլի Պիկոլիտ	BOB
IT	Colli Perugini		Կոլի Պերուջինի	BOB
IT	Colli Pesaresi		Կոլի Պեզարեզի	BOB
IT	Colli Piacentini		Կոլի Պյաչենտինի	BOB
IT	Colli Romagna centrale		Կոլի Ռոմանյա շենտրալե	BOB
IT	Colli Tortonesi		Կոլի Տորտոնեզի	BOB
IT	Colli Trevigiani		Կոլի Տրեվիջիանի	BGA
IT	Collina del Milanese		Կոլինա դել Միլանեզե	BGA
IT	Collina Torinese		Կոլինա Տորինեզե	BOB
IT	Colline del Genovesato		Կոլինե դել Ջենովեզատո	BGA
IT	Colline di Levanto		Կոլինե դի Լեվանտո	BOB
IT	Colline Frentane		Կոլինե Ֆրենտանե	BGA
IT	Colline Joniche Tarantine		Կոլինե Յոնիկե Տարանտինե	BOB
IT	Colline Lucchesi		Կոլինե Լուկեզի	BOB
IT	Colline Novaresi		Կոլինե Նովարեզի	BOB
IT	Colline Pescaresi		Կոլինե Պեսկարեզի	BGA
IT	Colline Saluzzesi		Կոլինե Սալուցեզի	BOB
IT	Colline Savonesi		Կոլինե Սավոնեզի	BGA
IT	Colline Teatine		Կոլինե Տեատինե	BGA
IT	Collio		Կոլիո	BOB
IT	Collio Goriziano		Կոլիո Գորիջիանո	BOB
IT	Colonna		Կոլոնա	BOB
IT	Conegliano — Prosecco		Կոնեյյանո — Պրոսեկո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Conegliano Valdobbiadene — Prosecco		Կոնեյլյան Վալդոբիանդենե — Պրոսեկո	BOB
IT	Cònero		Կոնեռո	BOB
IT	Conselvano		Կոնսելվանո	BGA
IT	Contea di Sclafani		Կոնտեա դի Սկլաֆանի	BOB
IT	Contessa Entellina		Կոնտեսա Էնտելինա	BOB
IT	Controguerra		Կոնտրոգուերա	BOB
IT	Copertino		Կոպերտինո	BOB
IT	Cori		Կորի	BOB
IT	Cortese dell'Alto Monferrato		Կոռտեզե դել Ալտո Մոնֆեռատո	BOB
IT	Cortese di Gavi		Կոռտեզե դի Գավի	BOB
IT	Corti Benedettine del Padovano		Կոռտի Բենեդետինե դել Պադովանո	BOB
IT	Cortona		Կոռտոնա	BOB
IT	Costa d'Amalfi		Կոստա դ'Ամալֆի	BOB
IT	Costa Etrusco Romana		Կոստա Էտրուսկո Ռոմանա	BGA
IT	Costa Toscana		Կոստա Տոսկանա	BGA
IT	Costa Viola		Կոստա Վիոլա	BGA
IT	Coste della Sesia		Կոստե դելա Սեզիա	BOB
IT	Curtefranca		Կուռտեֆրանկա	BOB
IT	Custoza		Կուստոցա	BOB
IT	Daunia		Դաունիա	BGA
IT	del Frusinate		դել Ֆրուզինատե	BGA
IT	del Molise		դել Մոլիզե	BOB
IT	del Vastese		դել Վաստեզե	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Delia Nivolelli		Դելիա Նիվոլելլի	BOB
IT	dell'Alto Adige		դել'Ալտո Ադիջե	BOB
IT	delle Venezie		դելե Վենեցիե	BGA
IT	dell'Emilia		դել'Էմիլիա	BGA
IT	di Modena		Դի Մոդենա	BOB
IT	Diano d'Alba		Դիանո դ'Ալբա	BOB
IT	Dogliani		Դոլիանի	BOB
IT	Dolceacqua		Դոլչեակուա	BOB
IT	Dolcetto d'Acqui		Դոլչետո դ'Ակի	BOB
IT	Dolcetto d'Alba		Դոլչետո դ'Ալբա	BOB
IT	Dolcetto d'Asti		Դոլչետո դ'Աստի	BOB
IT	Dolcetto di Diano d'Alba		Դոլչետո դի Դիանո դ'Ալբա	BOB
IT	Dolcetto di Ovada		Դոլչետո դի Օվադա	BOB
IT	Dolcetto di Ovada Superiore		Դոլչետո դի Օվադա սուպերիորե	BOB
IT	Dugenta		Դուջենտա	BGA
IT	Durello Lessini		Դուռելո Լեսինի	BOB
IT	Elba		Էլբա	BOB
IT	Elba Aleatico Passito		Էլբա Ալեատիցո Պասիտո	BOB
IT	Elo		Էլորո	BOB
IT	Emilia		Էմիլիա	BGA
IT	Epomeo		Էպոմեո	BGA
IT	Erbaluce di Caluso		Էրբալուչե դի Կալուզո	BOB
IT	Erice		Էրիչե	BOB
IT	Esino		Էզինո	BOB
IT	Est! Est!! Est!!! di Montefiascone		Էստ! Էստ! Էստ! Դի Մոնտեֆիասկոնե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Etna		Էտնա	BOB
IT	Etschtaler		Էտշատլեո	BOB
IT	Falaghina del Sannio		Ֆալանգինա դել Սանյո	BOB
IT	Falerio		Ֆալերիո	BOB
IT	Falerno del Massico		Ֆալեռնո դել Մասիկո	BOB
IT	Fara		Ֆարա	BOB
IT	Faro		Ֆարո	BOB
IT	Fiano di Avellino		Ֆիանո դի Ավելինո	BOB
IT	Fior d'Arancio Colli Euganei		Ֆիոր դ'Առանջի կոլի Էուգանեի	BOB
IT	Fontanarossa di Cerda		Ֆոնտանառոսա դի Չերդա	BGA
IT	Forlì		Ֆորլի	BGA
IT	Fortana del Taro		Ֆոնտանա դել Տարո	BGA
IT	Franciacorta		Ֆրանչիակորտա	BOB
IT	Frascati		Ֆրասկատի	BOB
IT	Frascati Superiore		Ֆրասկատի Սուպերիորե	BOB
IT	Freisa d'Asti		Ֆրեիզա դ'Աստի	BOB
IT	Freisa di Chieri		Ֆրեիզա դի Վիերի	BOB
IT	Friularo di Bagnoli		Ֆրիուլարո դի Բանյոլի	BOB
IT	Friuli Annia		Ֆրիուլի Անիա	BOB
IT	Friuli Aquileia		Ֆրիուլի Ակուիլեյա	BOB
IT	Friuli Colli Orientali		Ֆրիուլի Կոլի Օրիենտալի	BOB
IT	Friuli Grave		Ֆրիուլի Գրավե	BOB
IT	Friuli Isonzo		Ֆրիուլի Իզոնցո	BOB
IT	Friuli Latisana		Ֆրիուլի Լատիզանա	BOB
IT	Frusinate		Ֆրուզինանտե	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Gabiano		Գաբիանո	BOB
IT	Galatina		Գալատինա	BOB
IT	Galluccio		Գալուչիո	BOB
IT	Gambellara		Գամելարա	BOB
IT	Garda		Գարդա	BOB
IT	Garda Bresciano		Գարդա Բրեշիանո	BOB
IT	Garda Colli Mantovani		Գարդա Կոլի Մանտովանի	BOB
IT	Gattinara		Գատինարա	BOB
IT	Gavi		Գավի	BOB
IT	Genazzano		Ջենազանո	BOB
IT	Ghemme		Գեմե	BOB
IT	Gioia del Colle		Ջիոյա դել Կոլե	BOB
IT	Girò di Cagliari		Ջիրո դի Կալիարի	BOB
IT	Golfo del Tigullio — Portofino		Գոլֆո դել Տիգուլինո Պորտոֆինո	BOB
IT	Grance Senesi		Գրանչե Սենեզի	BOB
IT	Gravina		Գրավինա	BOB
IT	Greco di Bianco		Գրեկո դի Բիանկո	BOB
IT	Greco di Tufo		Գրեկո դի Տուֆո	BOB
IT	Grignolino d’Asti		Գրինյոլինո դ’Աստի	BOB
IT	Grignolino del Monferrato Casalese		Գրինյոլինո դել Մոնֆերատո Կասալեզե	BOB
IT	Grottino di Roccanova		Գրոտինո դի Ռոկանովա	BOB
IT	Gutturnio		Գուտտուրինո	BOB
IT	Histonium		Իստոնիում	BGA
IT	I Terreni di Sanseverino		Ի տերենի դի Սանսեվերինո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Irpinia		Իրպինիա	BOB
IT	Ischia		Իշիյա	BOB
IT	Isola dei Nuraghi		Իզոլա դեյ Նուրագի	BGA
IT	Isonzo del Friuli		Իզոնցո դել Ֆրիուլի	BOB
IT	Kalterer		Կալտերեռ	BOB
IT	Kalterersee		Կալտերեռսես	BOB
IT	Lacrima di Morro		Լակրիմա դի Մորո	BOB
IT	Lacrima di Morro d'Alba		Լակրիմա դի Մորո դ'Ալբա	BOB
IT	Lago di Caldaro		Լագո դի Կալդարո	BOB
IT	Lago di Corbara		Լագո դի Կորբարա	BOB
IT	Lambrusco di Sorbara		Լամբրուսկո դի Սեռբարա	BOB
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro		Լամբրուսկո Գրասպարոսա դի Կաստելվետրո	BOB
IT	Lambrusco Mantovano		Լամբրուսկո Մանտովանո	BOB
IT	Lambrusco Salamino di Santa Croce		Լամբրուսկո Սալամանինո դի Սանտա Կռոչե	BOB
IT	Lamezia		Լամեցիա	BOB
IT	Langhe		Լանգե	BOB
IT	Lazio		Լացիո	BGA
IT	Lessini Durello		Լեսինի Դուրելլո	BOB
IT	Lessona		Լեսոնա	BOB
IT	Leverano		Լեվերանո	BOB
IT	Liguria di Levante		Լիգուրիա դի Լեվանտե	BGA
IT	Lipuda		Լիպուդա	BGA
IT	Lison		Լիզոն	BOB
IT	Lison-Pramaggiore		Լիզոն-Պրամաջիորե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Lizzano		Լիջիանո	BOB
IT	Loazzolo		Լոազոլո	BOB
IT	Locorotondo		Լոկոռոտոնոնդո	BOB
IT	Locride		Լոկրիդե	BGA
IT	Lugana		Լուգանա	BOB
IT	Malanotte del Piave		Մալանոտտե դել Պիավե	BOB
IT	Malvasia delle Lipari		Մալվազիա դել Լիպարի	BOB
IT	Malvasia di Bosa		Մալվազիա դի Բոզա	BOB
IT	Malvasia di Casorzo		Մալվազիա դի Կազորցո	BOB
IT	Malvasia di Casorzo d'Asti		Մալվազիա դի Կազորցո դ'Աստի	BOB
IT	Malvasia di Castelnuovo Don Bosco		Մալվազիա դի Կաստելնուովո Դոն Բոսկո	BOB
IT	Mamertino		Մամերտինո	BOB
IT	Mamertino di Milazzo		Մամերտինո դի Միլազո	BOB
IT	Mandrolisai		Մանդրոլիզայ	BOB
IT	Marca Trevigiana		Մարկա Տրեվիջինա	BGA
IT	Marche		Մարկե	BGA
IT	Maremma toscana		Մարեմա տոսկանա	BOB
IT	Marino		Մարինո	BOB
IT	Marmilla		Մարմիլա	BGA
IT	Marsala		Մարսալա	BOB
IT	Martina		Մարտինա	BOB
IT	Martina Franca		Մարտինա Ֆրանկա	BOB
IT	Matera		Մատերա	BOB
IT	Matino		Մատինո	BOB
IT	Melissa		Մելիսա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Menfi		Մենֆի	BOB
IT	Merlara		Մերլարա	BOB
IT	Mitterberg		Միտերբերգ	BGA
IT	Modena		Մոդենա	BOB
IT	Molise		Մոլիզե	BOB
IT	Monferrato		Մոնֆերատո	BOB
IT	Monica di Sardegna		Մոնիկա դի Սառդենյա	BOB
IT	Monreale		Մոնռեալե	BOB
IT	Montecarlo		Մոնտեկարլո	BOB
IT	Montecastelli		Մոնտեկաստելի	BGA
IT	Montecompatri		Մոնտեկոմպատրի	BOB
IT	Montecompatri Colonna		Մենտեկոմպատրի Կոլոնա	BOB
IT	Montecucco		Մոնտեկուոկո	BOB
IT	Montecucco Sangiovese		Մոնտեկուոկո Սանջիովեզե	BOB
IT	Montefalco		Մոնտեֆալկո	BOB
IT	Montefalco Sagrantino		Մոնտեֆալկո Սագրանտինո	BOB
IT	Montello		Մոնտելլո	BOB
IT	Montello — Colli Asolani		Մոնտելլո — Կոլի Ազոլանի	BOB
IT	Montello Rosso		Մոնտելլո Ռոսո	BOB
IT	Montenetto di Brescia		Մոնտենետո դի Բրեշիա	BGA
IT	Montepulciano d'Abruzzo		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո	BOB
IT	Montepulciano d'Abruzzo Colline Teramane		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո Կոլինե Տերամանե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Monteregio di Massa Marittima		Մոնտեռեջիո դի Մասսա Մարիտիմա	BOB
IT	Montescudaio		Մոնտեսկուդայո	BOB
IT	Monti Lessini		Մոնտի Լեսինի	BOB
IT	Morellino di Scansano		Մորելինո դի Սկանսանո	BOB
IT	Moscadello di Montalcino		Մոսկադելո դի Մոնտալչինո	BOB
IT	Moscato di Pantelleria		Մոսկատո դի Պանտելերիա	BOB
IT	Moscato di Sardegna		Մոսկատո դի Սարդենյա	BOB
IT	Moscato di Scanzo		Մոսկատո դի Սկանցո	BOB
IT	Moscato di Sennori		Մոսկատո դի Սենորի	BOB
IT	Moscato di Sorso		Մոսկատո դի Սորսո	BOB
IT	Moscato di Sorso — Sennori		Մոսկատո դի Սորսո-սենորի	BOB
IT	Moscato di Terracina		Մոսկատո դի Տերացինա	BOB
IT	Moscato di Trani		Մոսկատո դի Տրանի	BOB
IT	Murgia		Մուրջիա	BGA
IT	Nardò		Նարդո	BOB
IT	Narni		Նարնի	BGA
IT	Nasco di Cagliari		Նասկո դի Կալիարի	BOB
IT	Nebbiolo d'Alba		Մեբիոլո դ'Ալբա	BOB
IT	Negroamaro di Terra d'Otranto		Նեգրոամարո դի Տերա դ'Օտրանտո	BOB
IT	Nettuno		Նետունո	BOB
IT	Noto		Նոտո	BOB
IT	Nuragus di Cagliari		Նուրգաուս դի Կալիարի	BOB
IT	Nurra		Նուրա	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Offida		Օֆիդա	BOB
IT	Ogliastro		Օլյաստրա	BGA
IT	Olevano Romano		Օլեվանո Ռոմանո	BOB
IT	Oltrepò Pavese		Օլտրեպո Պավեզե	BOB
IT	Oltrepò Pavese metodo classico		Օլտրեպո Պավեզե մետոդո կլասիկո	BOB
IT	Oltrepò Pavese Pinot grigio		Օլտրեպո Պավեզե Պինո գրիջո	BOB
IT	Orcia		Օրչա	BOB
IT	Ormeasco di Pornassio		Օրմանեսկո դի Պոռնասիո	BOB
IT	Orta Nova		Օրտա Նովա	BOB
IT	Ortona		Օրտոնա	BOB
IT	Ortrugo		Օրտրուգո	BOB
IT	Orvietano Rosso		Օրվիետանո Ռոսո	BOB
IT	Orvieto		Օրվիետո	BOB
IT	Osco		Օսկո	BGA
IT	Ostuni		Օստունի	BOB
IT	Ovada		Օվադա	BOB
IT	Paestum		Պաեստում	BGA
IT	Palizzi		Պալիջի	BGA
IT	Pantelleria		Պանտելերիա	BOB
IT	Parrina		Պարինա	BOB
IT	Parteolla		Պարտեոլա	BGA
IT	Passito di Pantelleria		Պասիտո դի Պանտելերիա	BOB
IT	Pellaro		Պելարո	BGA
IT	Penisola Sorrentina		Պենիզոլա Սորենտինա	BOB
IT	Pentro		Պենտո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Pentro di Isernia		Պենտոռո դի Իզերնիա	BOB
IT	Pergola		Պերգոլա	BOB
IT	Piave		Պիավե	BOB
IT	Piave Malanotte		Պիավե Մալանոտե	BOB
IT	Piceno		Պիչենո	BOB
IT	Piemonte		Պիեմոնտե	BOB
IT	Piglio		Պիլիո	BOB
IT	Pinerolese		Պինեռոլեզե	BOB
IT	Pinot nero dell'Oltrepò Pavese		Պինո նեռո դել Օլտրեպո Պավեզե	BOB
IT	Planargia		Պլանարջիա	BGA
IT	Pomino		Պոմինո	BOB
IT	Pompeiano		Պոմպեյանո	BGA
IT	Pornassio		Պորնասիո	BOB
IT	Portofino		Պորտոֆինո	BOB
IT	Primitivo di Manduria		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա	BOB
IT	Primitivo di Manduria Dolce Naturale		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա Դոլչե Նատուրալե	BOB
IT	Prosecco		Պրոսեկկո	BOB
IT	Provincia di Mantova		Պրովինչա դի Մանտովա	BGA
IT	Provincia di Nuoro		Պրովինչա դի Նուորո	BGA
IT	Provincia di Pavia		Պրովինչա դի Պավիա	BGA
IT	Provincia di Verona		Պրովինչա դի Վերոնա	BGA
IT	Puglia		Պուլիա	BGA
IT	Quistello		Կուիստելլո	BGA
IT	Ramandolo		Րամանդոլո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Ravenna		Ռավեննա	BGA
IT	Recioto della Valpolicella		Ռեչոտո դելա Վալպոլիչելա	BOB
IT	Recioto di Gambellara		Ռեչոտո դի Գամբելլարա	BOB
IT	Recioto di Soave		Ռեչոտո դի Սոավե	BOB
IT	Reggiano		Ռեջջանո	BOB
IT	Reno		Ռենո	BOB
IT	Riesi		Ռիեզի	BOB
IT	Riviera del Brenta		Ռիվիեռա դել Բոենտա	BOB
IT	Riviera del Garda Bresciano		Ռիվիեռա դել Գարդա Բոեշիանո	BOB
IT	Riviera ligure di Ponente		Ռիվիեռա լիգուրե դի Պոնենտե	BOB
IT	Roccamonfina		Ռոկամոնֆինա	BGA
IT	Roero		Ռոերո	BOB
IT	Roma		Ռոմա	BOB
IT	Romagna		Ռոմանյա	BOB
IT	Romagna Albana		Ռոմանյա Ալբանա	BOB
IT	Romangia		Ռոմանիյա	BGA
IT	Ronchi di Brescia		Ռոնկի դի Բոշիա	BGA
IT	Ronchi Varesini		Ռոնկի Վառեզինի	BGA
IT	Rosazzo		Ռոզացո	BOB
IT	Rossese di Dolceacqua		Ռոսեզե դի Դոլչեակուա	BOB
IT	Rosso Cònero		Ռոսո Կոնեռո	BOB
IT	Rosso della Val di Cornia		Ռոսո դելլա Վալ դի Կորնիա	BOB
IT	Rosso di Cerignola		Ռոսո դի Չերինյոլա	BOB
IT	Rosso di Montalcino		Ռոսո դի Մոնտալչինո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Rosso di Montepulciano		Ռոսո դի Մոնտեպուլչանո	BOB
IT	Rosso di Valtellina		Ռոսո դի Վալտելլինա	BOB
IT	Rosso Orvietano		Ռոսո Օրվիետանո	BOB
IT	Rosso Piceno		Ռոսո Պիչենո	BOB
IT	Rotae		Ռոտաե	BGA
IT	Rubicone		Ռուբիկոնե	BGA
IT	Rubino di Cantavenna		Ռուբինո դի Կանտավեննա	BOB
IT	Ruchè di Castagnole Monfer-rato		Ռուկե դի Կաստանյուլե Մոնֆերատո	BOB
IT	S. Anna di Isola Capo Rizzuto		Ս.Աննա դի Իզոլա Կապո Ռիզուտո	BOB
IT	Sabbioneta		Սաբիոնետա	BGA
IT	Salaparuta		Սալապարուտա	BOB
IT	Salemi		Սալեմի	BGA
IT	Salento		Սալենտո	BGA
IT	Salice Salentino		Սալիչե Սալենտինո	BOB
IT	Salina		Սալինա	BGA
IT	Sambuca di Sicilia		Սամբուկա դի Սիչիլիա	BOB
IT	San Colombano		Սան Կոլոմբանո	BOB
IT	San Colombano al Lambro		Սան Կոլոմբանո ալ Լամբրո	BOB
IT	San Gimignano		Սան Ջիմինյանո	BOB
IT	San Ginesio		Սան Ջինեզիո	BOB
IT	San Martino della Battaglia		Սան Մարտինո դելլա Բատալյա	BOB
IT	San Severo		Սան Սեվերո	BOB
IT	San Torpè		Սան Տրոպե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Sangue di Giuda		Սանգուե դի Ջիուդա	BOB
IT	Sangue di Giuda dell'Oltrepò Pavese		Սանգուե դի Ջիուդա դել Օլտրեպո Պավեզե	BOB
IT	Sannio		Սաննիո	BOB
IT	Santa Margherita di Belice		Սանտա Մառգերիտա դի Բելիչչե	BOB
IT	Sant'Antimo		Սանտ'Անտիմո	BOB
IT	Sardegna Semidano		Սառդենյա Սեմիդանո	BOB
IT	Savuto		Սավուտո	BOB
IT	Scanzo		Սկանցո	BOB
IT	Scavigna		Սկավինյա	BOB
IT	Sciacca		Շիակկա	BOB
IT	Scilla		Շիլլա	BGA
IT	Sebino		Սեբինո	BGA
IT	Serenissima		Սերենիսիմա	BOB
IT	Serrapetrona		Սերապետրոնա	BOB
IT	Sforzato di Valtellina		Սֆորցատո դի Վալտելլինա	BOB
IT	Sfursat di Valtellina		Սֆուրսատ դի Վալտելլինա	BOB
IT	Sibiola		Սիբիոլա	BGA
IT	Sicilia		Սիչիլիա	BOB
IT	Sillaro		Սիլլարո	BGA
IT	Siracusa		Սիրակուզա	BOB
IT	Sizzano		Սիցիանո	BOB
IT	Soave		Սոավե	BOB
IT	Soave Superiore		Սոավե Սուպերիորե	BOB
IT	Sovana		Սովանա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Spello		Սպելլո	BGA
IT	Spoletto		Սպոլետո	BOB
IT	Squinzano		Սկուինցանո	BOB
IT	Strevi		Ստրեվի	BOB
IT	Südtirol		Մուդտիռոլ	BOB
IT	Südtiroler		Մուդտիռոլեր	BOB
IT	Suvereto		Սուվետո	BOB
IT	Tarantino		Տարանտինո	BGA
IT	Tarquinia		Տարկինիա	BOB
IT	Taurasi		Տաուրասի	BOB
IT	Tavoliere		Տավոլիերե	BOB
IT	Tavoliere delle Puglie		Տավոլիերե դելե Պուլիե	BOB
IT	Teroldego Rotaliano		Տոռելդեգո Ռոտալիանո	BOB
IT	Terra d'Otranto		Տերա դ'Օտրանտո	BOB
IT	Terracina		Տերաչինա	BOB
IT	Terradeiforti		Տերռադեիֆորտի	BOB
IT	Terralba		Տերալբա	BOB
IT	Terratico di Bibbona		Տերատիկո դի Բիբոնա	BOB
IT	Terrazze dell'Imperiese		Տերազե դել'Իմպերիեզե	BGA
IT	Terrazze Retiche di Sondrio		Տերազե Ռետիկե դի Սոնդրիո	BGA
IT	Terre Alfieri		Տերե Ալֆիերի	BOB
IT	Terre Aquilane		Տերե Ակուիլանե	BGA
IT	Terre de L'Aquila		Տերե դե լ'Ակուիլա	BGA
IT	Terre degli Osci		Տերե դելի Օշի	BGA
IT	Terre del Colleoni		Տերե դել Կոլեոնի	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Terre del Volturno		Տերե դել Վոլտուրնո	BGA
IT	Terre dell'Alta Val d'Agri		Տերե դել Ալտա Վալ դ'Ագրի	BOB
IT	Terre di Casole		Տերե դի Կասոլե	BOB
IT	Terre di Chieti		Տերե դի Կիետի	BGA
IT	Terre di Cosenza		Տերե դի Կոզենցա	BOB
IT	Terre di Offida		Տերե դի Օֆիդա	BOB
IT	Terre di Pisa		Տերե դի Պիզա	BOB
IT	Terre di Veleja		Տերե դի Վելեյա	BGA
IT	Terre Lariane		Տերե Լարիանե	BGA
IT	Terre Siciliane		Տերե Սիչիլիանե	BGA
IT	Terre Tollesi		Տերե Տոլլեզի	BOB
IT	Tharros		Տարոս	BGA
IT	Tintilia del Molise		Տինտիլա դել Մոլիզե	BOB
IT	Todi		Տոդի	BOB
IT	Torgiano		Տորջիանո	BOB
IT	Torgiano Rosso Riserva		Տորջիանո Ռոսո Ռիզերվա	BOB
IT	Toscana		Տոսկանա	BGA
IT	Toscano		Տոսկանո	BGA
IT	Trasimeno		Տրասիմենո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Trebbiano d'Abruzzo		Տրեբբյանո դ'Աբրուզո	BOB
IT	Trentino		Տրենտինո	BOB
IT	Trento		Տրենտո	BOB
IT	Trexenta		Տրեքսենտա	BGA
IT	Tullum		Տուլում	BOB
IT	Tuscia		Տուշիա	BOB
IT	Umbria		Ումբրիա	BGA
IT	Val d'Arbia		Վալ դ'Արբիա	BOB
IT	Val d'Arno di Sopra		Վալ դ'Առնո դի Սոպրա	BOB
IT	Val di Cornia		Վալ դի Կոռնիա	BOB
IT	Val di Cornia Rosso		Վալ դի Կոռնիա Ռոսո	BOB
IT	Val di Magra		Վալ դի Մագրա	BGA
IT	Val di Neto		Վալ դի Նետո	BGA
IT	Val Polcèvera		Վալ Պոլչեվերա	BOB
IT	Val Tidone		Վալ Տիդոնե	BGA
IT	Valcalepio		Վալկալեպիո	BOB
IT	Valcamonica		Վալկամոնիկա	BGA
IT	Valdadige		Վալդադիջե	BOB
IT	Valdadige Terradeiforti		Վալդադիջե Տերաֆեիֆորտի	BOB
IT	Valdamato		Վալդամատո	BGA
IT	Valdarno di Sopra		Վալդարնո դի Սոպրա	BOB
IT	Valdichiana toscana		Վալդիչիանա տոսկանա	BOB
IT	Valdinievole		Վալդինիեվոլե	BOB
IT	Valdobbiadene — Prosecco		Վալդոբբիադենե — Պրոսեկո	BOB
IT	Vallagarina		Վալագարինա	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Valle Belice		Վալե Բելիչե	BGA
IT	Valle d'Aosta		Վալե դ'Աոստա	BOB
IT	Valle del Tirso		Վալե դել Տիրսո	BGA
IT	Valle d'Itria		Վալե դ'Իտրիա	BGA
IT	Vallée d'Aoste		Վալե դ'Աոստե	BOB
IT	Valli di Porto Pino		Վալի դի Պորտո Պինո	BGA
IT	Valli Ossolane		Վալի Օսոլանե	BOB
IT	Valpolicella		Վալպոլիչելա	BOB
IT	Valpolicella Ripasso		Վալպոլիչելա Ռիպասո	BOB
IT	Valsusa		Վալսուզա	BOB
IT	Valtellina rosso		Վալտելինա ռոսո	BOB
IT	Valtellina Superiore		Վալտելինա Սուպերիորե	BOB
IT	Valtènesi		Վալտենեզի	BOB
IT	Velletri		Վելետրի	BOB
IT	Veneto		Վենետո	BGA
IT	Veneto Orientale		Վենետո Օրիենտալե	BGA
IT	Venezia		Վենեցիա	BOB
IT	Venezia Giulia		Վենեցիա Ջիուլիա	BGA
IT	Verdicchio dei Castelli di Jesi		Վեռդիչիո դեի Կաստելի դի Ջեզի	BOB
IT	Verdicchio di Matelica		Վեռդիչիո դի Մատելիկա	BOB
IT	Verdicchio di Matelica Riserva		Վեռդիչիո դի Մատելիկա Ռիզերվա	BOB
IT	Verduno		Վեռդունո	BOB
IT	Verduno Pelaverga		Վեռդունո Պելավերգա	BOB
IT	Vermentino di Gallura		Վեռմենտինո դի Գալլուրա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
IT	Vermentino di Sardegna		Վերմենտինո դի Սարդենյա	BOB
IT	Vernaccia di Oristano		Վերնաչչա դի Օրիստանո	BOB
IT	Vernaccia di San Gimignano		Վերնաչչա դի Սան Ջիմինյանո	BOB
IT	Vernaccia di Serrapetrona		Վերնաչչա դի Սերապետրոնա	BOB
IT	Verona		Վերոնա	BGA
IT	Veronese		Վերոնեզե	BGA
IT	Vesuvio		Վեզուվիո	BOB
IT	Vicenza		Վիչենցա	BOB
IT	Vignanello		Վինյանելո	BOB
IT	Vigneti della Serenissima		Վինյետի դելա Սերենիսիմա	BOB
IT	Vigneti delle Dolomiti		Վինյետի դելե Դոլոմիտի	BGA
IT	Villamagna		Վիլամանյա	BOB
IT	Vin Santo del Chianti		Վին սանտո դել Կիանտի	BOB
IT	Vin Santo del Chianti Classico		Վին սանտո դել Կիանտի Կլասիկո	BOB
IT	Vin Santo di Carmignano		Վին Սանտո դի Կարմինյանո	BOB
IT	Vin Santo di Montepulciano		Վին սանտո դի Մոնտեպուլչիանո	BOB
IT	Vino Nobile di Montepulciano		Վինո Նոբիլե դի Մոնտեպուլչիանո	BOB
IT	Vittoria		Վիտորիա	BOB
IT	Weinberg Dolomiten		Բանբերգ Դոլոմիտեն	BGA
IT	Zagarolo		Ջագարոլո	BOB
LU	Moselle Luxembourgeoise		Մոզել Լյուքսեմբուրգուազ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
MT	Għawdex		Գնավդէքս	BOB
MT	Gozo		Գոցո	BOB
MT	Malta		Մալտա	BOB
MT	Maltese Islands		Մալտեզ Այլանդ	BGA
NL	Drenthe		Դրենտե	BGA
NL	Flevoland		Ֆլեվոլանդ	BGA
NL	Friesland		Ֆրիսլանդ	BGA
NL	Gelderland		Գելդերլանդ	BGA
NL	Groningen		Գրոնինգեն	BGA
NL	Limburg		Լիմբուրգ	BGA
NL	Noord-Brabant		Նորդ-Բրաբանտ	BGA
NL	Noord-Holland		Նորդ-Հոլանդ	BGA
NL	Overijssel		Օվերիյսել	BGA
NL	Utrecht		Ուտրեխտ	BGA
NL	Zeeland		Զեելանդ	BGA
NL	Zuid-Holland		Զուիդ-Հոլանդ	BGA
PT	Açores		Ասորես	BGA
PT	Alenquer		Ալենկեր	BOB
PT	Alentejano		Ալենտեժանո	BGA
PT	Alentejo		Ալենտեժո	BOB
PT	Algarve		Ալգարվե	BGA
PT	Arruda		Արուդա	BOB
PT	Bairrada		Բայրադա	BOB
PT	Beira Interior		Բեյրա ինտերիոր	BOB
PT	Biscoitos		Բիսկոիտոս	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
PT	Bucelas		Բուսելաս	BOB
PT	Carcavelos		Կարավակելոս	BOB
PT	Colares		Կոլարես	BOB
PT	Dão		Դաո	BOB
PT	DoTejo		Դո Տեժո	BOB
PT	Douro		Դոուրո	BOB
PT	Duriense		Դուրիենզե	BGA
PT	Encostas d'Aire		Էնկոստաս դ'Աիրե	BOB
PT	Graciosa		Գրասիոզա	BOB
PT	Lafões		Լաֆոնես	BOB
PT	Lagoa		Լագոա	BOB
PT	Lagos		Լագոս	BOB
PT	Lisboa		Լիսբոա	BGA
PT	Madeira		Մադեյրա	BOB
PT	Madeira Wein		Մադեյրա Վեյն	BOB
PT	Madeira Wijn		Մադեյրա Վիյն	BOB
PT	Madeira Wine		Մադեյրա Վայն	BOB
PT	Madeirense		Մադեյրենսե	BOB
PT	Madera		Մադերա	BOB
PT	Madère		Մադերո	BOB
PT	Minho		Մինհո	BGA
PT	Óbidos		Օբիդոս	BOB
PT	Oporto		Օպորտո	BOB
PT	Palmela		Պալմելա	BOB
PT	Península de Setúbal		Պոնինսուլա դե Սետուբալ	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
PT	Pico		Պիկո	BOB
PT	Port		Պորտ	BOB
PT	Port Wine		Պորտ Վայն	BOB
PT	Portimão		Պորտիմաո	BOB
PT	Porto		Պորտո	BOB
PT	Portvin		Պորտվեն	BOB
PT	Portwein		Պորտվայն	BOB
PT	Portwijn		Պորտվիյն	BOB
PT	Setúbal		Սետուբալ	BOB
PT	Tavira		Տավիրա	BOB
PT	Távora-Varosa		Տավորա-Վարոսա	BOB
PT	Tejo		Տեյո	BGA
PT	Terras Madeirenses		Տերաս Մադեյրենսես	BGA
PT	Torres Vedras		Տորես Վեդրաս	BOB
PT	Transmontano		Տրանսմոնտանո	BGA
PT	Trás-os-Montes		Տրաս-ոս-Մոնտես	BOB
PT	Vin de Madère		Վեն դե Մադերե	BOB
PT	vin de Porto		Վեն դե Պորտո	BOB
PT	Vinho da Madeira		Վինիո դա Մադեյրա	BOB
PT	vinho do Porto		Վինիո դո Պորտո	BOB
PT	Vinho Verde		Վինիո Վերդե	BOB
PT	Vino di Madera		Վինո դի Մադերա	BOB
RO	Aiud		Աիուդ	BOB
RO	Alba Iulia		Ալբա Զուլիա	BOB
RO	Babadag		Բաբադագ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
RO	Banat		Բանատ	BOB
RO	Banu Mărăcine		Բանու Մառաչինե	BOB
RO	Bohotin		Բոհոտին	BOB
RO	Colinele Dobrogei		Կոլինե Դոբրոջեյ	BGA
RO	Cotești		Կոտեսի	BOB
RO	Cotnari		Կոնարի	BOB
RO	Crișana		Կրիշանա	BOB
RO	Dealul Bujorului		Դեալու Բուժորուլույ	BOB
RO	Dealul Mare		Դեալու մարե	BOB
RO	Dealurile Crișanei		Դեալուրիլե Կրիշանեյ	BGA
RO	Dealurile Moldovei		Դեալուրիլե Մոլդովեյ	BGA
RO	Dealurile Munteniei		Դեալուրիլե Մունտենիլեյ	BGA
RO	Dealurile Olteniei		Դեալուրիլե Օլտենիլեյ	BGA
RO	Dealurile Sătmăruului		Դեալուրիլե Սատմարուլույ	BGA
RO	Dealurile Transilvaniei		Դեալուրիլե Տրանսիլվանիլեյ	BGA
RO	Dealurile Vrancei		Դեալուրիլե Վոանսեյ	BGA
RO	Dealurile Zarandului		Դեալուրիլե Զարանդուլույ	BGA
RO	Drăgășani		Դոագաշանի	BOB
RO	Huși		Հուշի	BOB
RO	Iana		Իանա	BOB
RO	Iași		Իաշի	BOB
RO	Lechința		Լեկինժա	BOB
RO	Mehedinți		Մեհեդիինժի	BOB
RO	Miniș		Մինիշ	BOB
RO	Murfatlar		Մուրֆատլար	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
RO	Nicoresți		Նիկորեշտի	BOB
RO	Odobesti		Օդոբեշտի	BOB
RO	Oltina		Օլտինա	BOB
RO	Panciu		Պանչու	BOB
RO	Panciu		Պանչու	BOB
RO	Pietroasa		Պյետրոասա	BOB
RO	Recaș		Րեչաշ	BOB
RO	Sâmburești		Սամբուրեշտի	BOB
RO	Sarica Niculițel		Սարիկա Նիկուլիծել	BOB
RO	Sebeș-Apold		Սեբեշ-Ապոլդ	BOB
RO	Segarcea		Սեգարչեա	BOB
RO	Ștefănești		Շտեֆանեշտի	BOB
RO	Târnave		Տիռնավե	BOB
RO	Terasele Dunării		Տերասելե Դունարիի	BGA
RO	Viile Carașului		Վիիլե Կարաշուլույ	BGA
RO	Viile Timișului		Վիիլե Տիմիշուլույ	BGA
SK	Južnoslovenská		Յուզնոսլովենսկա	BOB
SK	Južnoslovenské		Յուզնոսլովենսկե	BOB
SK	Južnoslovenský		Յուզնոսլովենսկի	BOB
SK	Karpatská perla		Կարպատսկա պեռլա	BOB
SK	Malokarpatská		Մալոկարպատսկա	BOB
SK	Malokarpatské		Մալոկարպատսկե	BOB
SK	Malokarpatský		Մալոկարպատսկի	BOB
SK	Nitrianska		Նիտրինասկա	BOB
SK	Nitrianske		Նիտրինասկե	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
SK	Nitriansky		Նիտրինասկի	BOB
SK	Slovenská		Սլովենսկա	BGA
SK	Slovenské		Սլովենսկե	BGA
SK	Slovenský		Սլովենսկի	BGA
SK	Stredoslovenská		Ստոնդոսլովենսկա	BOB
SK	Stredoslovenské		Ստոնդոսլովենսկե	BOB
SK	Stredoslovenský		Ստոնդոսլովենսկի	BOB
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj		Վինոխադնիկա օբլաստ Տոկայ	BOB
SK	Východoslovenská		Վիխոդոսլովենսկա	BOB
SK	Východoslovenské		Վիխոդոսլովենսկե	BOB
SK	Východoslovenský		Վիխոդոսլովենսկի	BOB
SI	Bela krajina		Բելա կոայինա	BOB
SI	Belokranjec		Բելոկոռանյեց	BOB
SI	Bizelčan		Բիզելչան	BOB
SI	Bizeljsko Sremič		Բիզելյսկո Սոեմիչ	BOB
SI	Cviček		Շվչեկ	BOB
SI	Dolenjska		Դոլենյսկա	BOB
SI	Goriška Brda		Գորիշկա Բրդա	BOB
SI	Kras		Կոաս	BOB
SI	Metliška črnina		Մետլիշկա չոնինա	BOB
SI	Podravje		Պոդրավյե	BGA
SI	Posavje		Պոսավյե	BGA
SI	Prekmurje		Պոեկմուրիյե	BOB
SI	Primorska		Պոիմորսկա	BGA
SI	Slovenska Istra		Սլովենսկա Իստոա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
SI	Štajerska Slovenija		Շտայեռուկա Սլեվենիյա	BOB
SI	Teran		Տերան	BOB
SI	Vipavska dolina		Վիպավսկա դոլինա	BOB
ES	3 Riberas		3 ռիբեռաս	BGA
ES	Abona		Աբոնա	BOB
ES	Alella		Ալեյա	BOB
ES	Alicante		Ալիկանտե	BOB
ES	Almansa		Ալմանսա	BOB
ES	Altiplano de Sierra Nevada		Ալտիպլանո դե Սիեռա Նեվադա	BGA
ES	Arabako Txakolina		Առբակո Տչակոլինա	BOB
ES	Arlanza		Առլանսա	BOB
ES	Arribes		Արիբես	BOB
ES	Aylés		Այլես	BOB
ES	Bailén		Բայլեն	BGA
ES	Bajo Aragón		Բախո Առագոն	BGA
ES	Barbanza e Iria		Բառբանցա է Իրիա	BGA
ES	Betanzos		Բետանսոս	BGA
ES	Bierzo		Բիերսո	BOB
ES	Binissalem		Բինիսալեմ	BOB
ES	Bizkaiko Txakolina		Բիսկայկո Տչակոլինա	BOB
ES	Bullas		Բուլաս	BOB
ES	Cádiz		Կադիս	BGA
ES	Calatayud		Կալատայուդ	BOB
ES	Calzadilla		Կալսադիլյա	BOB
ES	Campo de Borja		Կամպո դե Բորխա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
ES	Campo de Cartagena		Կամպո դե Կարտախենա	BGA
ES	Campo de La Guardia		Կամպո դե լա Գուարդիա	BOB
ES	Cangas		Կանգաս	BOB
ES	Cariñena		Կարինյենա	BOB
ES	Casa del Blanco		Կասա դել Բլանկո	BOB
ES	Castelló		Կաստեյո	BGA
ES	Castilla		Կաստիյա	BGA
ES	Castilla y León		Կաստիյա ի Լեոն	BGA
ES	Cataluña		Կատալունյա	BOB
ES	Cava		Կավա	BOB
ES	Chacolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	BOB
ES	Chacolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	BOB
ES	Chacolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	BOB
ES	Cigales		Սիգալես	BOB
ES	Conca de Barberà		Կոնկա դե Բարբերա	BOB
ES	Condado de Huelva		Կոնդադո դե Ուելվա	BOB
ES	Córdoba		Կորդոբա	BGA
ES	Costa de Cantabria		Կոստա դե Կանտաբրիա	BGA
ES	Costers del Segre		Կոստերս դել Սեխրե	BOB
ES	Cumbres del Guadalefo		Կումբրես	BGA
ES	Dehesa del Carrizal		Դեհեսա սել Կարիսալ	BOB
ES	Desierto de Almería		Դեսիերտո դե Ալմերիա	BGA
ES	Dominio de Valdepusa		Դոմինիո դե Վալդեպուսա	BOB
ES	Eivissa		Էյվիսա	BGA
ES	El Hierro		Էլ իերո	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
ES	El Terrerazo		Էլ Տերրասո	BOB
ES	Empordà		Էմպորդա	BOB
ES	Extremadura		Էստոնմադուրա	BGA
ES	Finca Élez		Ֆինկա Էլեզ	BOB
ES	Formentera		Ֆորմենտերա	BGA
ES	Getariako Txakolina		Խետարիակո Տչակոլինա	BOB
ES	Gran Canaria		Գրան Կանարիա	BOB
ES	Granada		Գրանադա	BOB
ES	Guijoso		Գույխոսո	BOB
ES	Ibiza		Իբիզա	BGA
ES	Illa de Menorca		Իլյա դե Մենորկա	BGA
ES	Illes Balears		Իլյես Բալեարս	BGA
ES	Isla de Menorca		Իսլա դե Մենոռկա	BGA
ES	Islas Canarias		Իսլաս Կանարիաս	BOB
ES	Jerez		Խերես	BOB
ES	Jerez-Xérès-Sherry		Խերես-Շերես-Շերի	BOB
ES	Jumilla		Խումիլյա	BOB
ES	La Gomera		Լա Գոմերա	BOB
ES	La Mancha		Լա Մանչա	BOB
ES	La Palma		Լա Պալմա	BOB
ES	Laderas del Genil		Լադերաս դել Խենիլ	BGA
ES	Lanzarote		Լանցարոտե	BOB
ES	Laujar-Alpujarra		Լաուխար-Ալպուխարա	BGA
ES	Lebrija		Լեբրիխա	BOB
ES	Liébana		Լիեբանա	BGA

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
ES	Los Balagüeses		Լոս Բալագուեսես	BOB
ES	Los Palacios		Լոս Պալասիոս	BGA
ES	Málaga		Մալագա	BOB
ES	Mallorca		Մալորկա	BGA
ES	Manchuela		Մանչուելա	BOB
ES	Manzanilla		Մանսանիլյա	BOB
ES	Manzanilla-Sanlúcar de Barrameda		Մանսանիլյա -Սանլուկար դե Բարամեդա	BOB
ES	Méntrida		Մենտրիդա	BOB
ES	Mondéjar		Մոնդեխար	BOB
ES	Monterrei		Մոնտեռեյ	BOB
ES	Montilla-Moriles		Մոնտիլյա-Մորիլես	BOB
ES	Montsant		Մոնտսանտ	BOB
ES	Murcia		Մուրսիա	BGA
ES	Navarra		Նավարա	BOB
ES	Norte de Almería		Նորտե դե Ալմերիա	BGA
ES	Pago de Arínzano		Պագո դե Արինզանո	BOB
ES	Pago de Otazu		Պագո դե Օտասու	BOB
ES	Pago Florentino		Պագո Ֆլորենտինո	BOB
ES	Penedès		Պենեդես	BOB
ES	Pla de Bages		Պլա դե Բախես	BOB
ES	Pla i Llevant		Պլա ի Յեվանտ	BOB
ES	Prado de Irache		Պրադո դե Իռաչե	BOB
ES	Priorat		Պրիորատ	BOB
ES	Rías Baixas		Ռիաս Բախաս	BOB
ES	Ribeira Sacra		Ռիբեյրա Սակրա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
ES	Ribeiro		Ռիբեյրո	BOB
ES	Ribera del Andarax		Ռիբերա դել Անդառաքս	BGA
ES	Ribera del Duero		Ռիբերա դել Դուերո	BOB
ES	Ribera del Gállego — Cinco Villas		Ռիբերա դել Գալեգո — Մինկո Վիլաս	BGA
ES	Ribera del Guadiana		Ռիբերա դել Գուադիանա	BOB
ES	Ribera del Jiloca		Ռիբերա դել Խիլոկա	BGA
ES	Ribera del Júcar		Ռիբերա դել Խուկար	BOB
ES	Ribera del Queiles		Ռիբերա դել Կեյլես	BGA
ES	Rioja		Ռիոխա	BOB
ES	Rueda		Ռուեդա	BOB
ES	Serra de Tramuntana-Costa Nord		Սերա դե Տրամունտանա-Կոստա Նորդ	BGA
ES	Sherry		Շերի	BOB
ES	Sierra de Salamanca		Սյեռա դե Սալամանկա	BOB
ES	Sierra Norte de Sevilla		Սյեռա Նորտե դե Սևիլյա	BGA
ES	Sierra Sur de Jaén		Սիեռա Սուր դե Խաեն	BGA
ES	Sierras de Las Estancias y Los Filabres		Սյեռաս դե Լաս Էստանսիաս Ի Լոս Ֆիլաբրես	BGA
ES	Sierras de Málaga		Սյեռաս դե Մալագա	BOB
ES	Somontano		Սոմոնտանո	BOB
ES	Tacoronte-Acentejo		Տակորոնտե-Ասենտեխո	BOB
ES	Tarragona		Տարագոնա	BOB
ES	Terra Alta		Տերա Ալտա	BOB
ES	Tierra de León		Տյեռա դե Լեոն	BOB
ES	Tierra del Vino de Zamora		Տյեռա դել Վինո դե Սամորա	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
ES	Toro		Տորո	BOB
ES	Torreperogil		Տորեպերոգիլ	BGA
ES	Txakolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	BOB
ES	Txakolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	BOB
ES	Txakolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	BOB
ES	Uclés		Ուկլես	BOB
ES	Utiel-Requena		Ուիել- Ռեքուենա	BOB
ES	Val do Miño-Ourense		Վալ դո Մինյո-Օուրենսե	BGA
ES	Valdejalón		Վալդեխալոն	BGA
ES	Valdeorras		Վալդեորաս	BOB
ES	Valdepeñas		Վալդեպենյաս	BOB
ES	Valencia		Վալենսիա	BOB
ES	Valle de Güímar		Վալե դե Խույմար	BOB
ES	Valle de la Orotava		Վալե դե լա Օրոտավա	BOB
ES	Valle del Cinca		Վալե դել Սինկա	BGA
ES	Valle del Miño-Ourense		Վալե դել Մինյո-Օուրենսե	BGA
ES	Valles de Benavente		Վալես դե Բենավենտե	BOB
ES	Valles de Sadacia		Վալես դե Սադասիա	BGA
ES	Valtiendas		Վալտիենդաս	BOB
ES	Villaviciosa de Córdoba		Վիլավիսիոզա դե Վորդոբա	BGA
ES	Vinos de Madrid		Վինոս դե Մադրիդ	BOB
ES	Xérès		Խերես	BOB
ES	Ycoden-Daute-Isora		Իկոդեն-Դաուտե-Իսորա	BOB
ES	Yecla		Յեկլա	BOB
UK	English		Ինգլիշ	BOB

Lidstaat	Te beschermen benaming	Equivalent / Transcriptie in Latijns schrift	Transcriptie in Armeens schrift	Type (BOB/BGA)
UK	English Regional		Ինգլիշ Բիջընըրլ	BGA
UK	Welsh		Ուելշ	BOB
UK	Welsh Regional		Ուելշ Բիջընըրլ	BGA

Deel B

Geografische aanduidingen van de Republiek Armenië als bedoeld in artikel 231, lid 4

Naam	Transcriptie in Latijns schrift	Productcategorie
ՄԵՎԱՆԻ ԻՇԽԱՆ ⁽¹⁾	Sevani Ishkhan	Vis en schaal- en schelpdieren

⁽¹⁾ Onder voorbehoud van een positief resultaat van de bezwaarprocedure als bedoeld in artikel 231, lid 4.

BIJLAGE XI

AANVULLENDE GEDEKTE OVERHEIDSOPDRACHTEN

A. Europese Unie:

Concessieovereenkomsten voor werken die worden bestreken door Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten, als gewijzigd, indien zij worden geplaatst door een entiteit die is genoemd in de bijlagen 1 en 2 van de Europese Unie bij aanhangsel 1 van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten volgens de regeling waarin de richtlijn voorziet. Deze regeling stemt overeen met de artikelen I, II, IV, VI, VII (behalve de punten 2, e), en 2, l)), XVI (behalve de leden 3 en 4) en XVIII van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten.

B. Republiek Armenië:

Concessieovereenkomsten voor werken die worden bestreken door de regeling van de Wet inzake overheidsopdrachten, indien zij worden geplaatst door een entiteit die is genoemd in de bijlagen 1 en 2 van de Republiek Armenië bij aanhangsel 1 van de WTO-Overeenkomst inzake overheidsopdrachten.

BIJLAGE XII bij HOOFDSTUK 2:

FRAUDEBESTRIJDINGS- EN CONTROLEBEPALINGEN van TITEL VII: FINANCIËLE BIJSTAND EN FRAUDEBESTRIJDINGS- EN CONTROLEBEPALINGEN

De Republiek Armenië verbindt zich ertoe haar wetgeving geleidelijk af te stemmen op de volgende wetgeving van de Europese Unie en internationale instrumenten binnen het aangegeven tijdschema.

Overeenkomst van 26 juli 1995 aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

De volgende bepalingen van deze Overeenkomst zijn van toepassing:

- Artikel 1 — Algemene bepalingen, definities
- Artikel 2, lid 1, door de nodige maatregelen te nemen opdat op de in artikel 1 bedoelde gedragingen, alsmede medeplichtigheid aan, uitlokking van of poging tot de in artikel 1, lid 1, bedoelde gedragingen, doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties worden gesteld

Tijdschema: die bepalingen van bedoelde Overeenkomst worden bij de inwerkingtreding van onderhavige overeenkomst ten uitvoer gelegd.

- Artikel 3 — Strafrechtelijke aansprakelijkheid van leidinggevenden

Tijdschema: die bepalingen van bedoelde Overeenkomst worden binnen een termijn van 3 jaar na de inwerkingtreding van onderhavige overeenkomst ten uitvoer gelegd.

Protocol bij de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

De volgende bepalingen van dit protocol zijn van toepassing:

- Artikel 1, lid 1, onder c), en artikel 1, lid 2 — Toepasselijke definities
- Artikel 2 — Passieve corruptie
- Artikel 3 — Actieve corruptie
- Artikel 5, lid 1, door de nodige maatregelen te nemen opdat op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde gedragingen, alsmede medeplichtigheid aan en uitlokking van de bedoelde gedragingen, doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties worden gesteld
- Artikel 7 voor zover het verwijst naar artikel 3 van de Overeenkomst

Tijdschema: die bepalingen van bedoeld protocol worden bij de inwerkingtreding van onderhavige overeenkomst ten uitvoer gelegd.

Tweede protocol bij de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen

De volgende bepalingen van dit protocol zijn van toepassing:

- Artikel 1 — Definitie
- Artikel 2 — Het witwassen van geld
- Artikel 3 — Aansprakelijkheid van rechtspersonen
- Artikel 4 — Sancties tegen rechtspersonen
- Artikel 12 voor zover het verwijst naar artikel 3 van de Overeenkomst

Tijdschema: die bepalingen van bedoeld protocol worden bij de inwerkingtreding van onderhavige overeenkomst ten uitvoer gelegd.

Bescherming van de munt tegen valsemunterij

Verordening (EG) nr. 1338/2001 van de Raad van 28 juni 2001 stelt de noodzakelijke maatregelen vast voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij

Richtlijn 2014/62/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de strafrechtelijke bescherming van de euro en andere munten tegen valsemunterij en ter vervanging van Kaderbesluit 2000/383/JBZ van de Raad

Tijdschema: die bepalingen van Verordening (EG) nr. 1338/2001 en Richtlijn 2014/62/EU worden binnen een termijn van 3 jaar na de inwerkingtreding van deze overeenkomst ten uitvoer gelegd.

Internationaal Verdrag ter bestrijding van de valsemunterij (Genève, 1929)

Tijdschema: bij de inwerkingtreding van deze overeenkomst wordt dit verdrag ondertekend en geratificeerd.

PROTOCOL I BIJ TITEL VII
FINANCIËLE BIJSTAND
EN FRAUDEBESTRIJDINGS- EN CONTROLEBEPALINGEN
HOOFDSTUK 2: FRAUDEBESTRIJDINGS- EN CONTROLEBEPALINGEN

Protocol inzake definities

1. Onder „onregelmatigheid” wordt verstaan elke inbreuk op een bepaling van het EU-recht, deze overeenkomst, of hieruit voortvloeiende overeenkomsten en contracten, die bestaat in een handeling of een nalaten van een marktdeelnemer waardoor de algemene begroting van de Europese Unie of de door de Europese Unie beheerde begrotingen worden of zouden kunnen worden benadeeld, hetzij door de vermindering of het achterwege blijven van ontvangsten uit de eigen middelen, die rechtstreeks voor rekening van de Europese Unie worden geïnd, hetzij door een onverschuldigde uitgave.
2. Onder „fraude” wordt verstaan:
  - a) wat de uitgaven betreft, elke opzettelijke handeling of elk opzettelijk nalaten waarbij:
    - valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten worden gebruikt of overgelegd, met als gevolg dat middelen afkomstig van de algemene begroting van de Europese Unie of van de door of voor de Europese Unie beheerde begrotingen, wederrechtelijk worden ontvangen of achtergehouden,
    - met hetzelfde gevolg als in het eerste streepje van dit punt, in strijd met een specifieke verplichting informatie wordt achtergehouden,
    - de in het eerste streepje van dit punt bedoelde middelen worden misbruikt door deze voor andere doeleinden aan te wenden dan die waarvoor zij oorspronkelijk waren toegekend;
  - b) wat de inkomsten betreft, elke opzettelijke handeling of elk opzettelijk nalaten waarbij:
    - valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten worden gebruikt of overgelegd, met als gevolg dat de middelen van de algemene begroting van de Europese Unie of van de door of voor de Europese Unie beheerde begrotingen wederrechtelijk worden verminderd,
    - met hetzelfde gevolg, in strijd met een specifieke verplichting informatie wordt achtergehouden,
    - met hetzelfde gevolg, van een rechtmatig verkregen voordeel misbruik wordt gemaakt.
3. Onder „actieve corruptie” wordt verstaan het feit dat iemand opzettelijk een ambtenaar onmiddellijk of middellijk een voordeel, ongeacht de aard daarvan, voor hemzelf of voor een ander belooft of verstrekt, om in strijd met zijn ambtsplicht een ambtshandeling of een handeling in de uitoefening van zijn ambt te verrichten of na te laten, waardoor de financiële belangen van de Europese Unie worden of kunnen worden geschaad.
4. Onder „passieve corruptie” wordt verstaan het feit dat een ambtenaar opzettelijk, onmiddellijk of middellijk, voordelen, ongeacht de aard daarvan, voor zichzelf of voor een ander aanneemt of vraagt, dan wel ingaat op een desbetreffende toezegging teneinde in strijd met zijn ambtsplicht, een ambtshandeling of een handeling in de uitoefening van zijn ambt te verrichten of na te laten, waardoor de financiële belangen van de Europese Unie worden of kunnen worden geschaad.
5. Onder „belangenconflict” wordt verstaan een situatie waarbij twijfels kunnen rijzen of personeelsleden in staat zijn onpartijdig en objectief op te treden, om de redenen die worden gedefinieerd in artikel 57 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad.
6. Onder „ten onrechte betaald” wordt verstaan een betaling waarbij de regels inzake EU-middelen niet in acht zijn genomen.

7. Onder het „Europees Bureau voor Fraudebestrijding” (OLAF) wordt verstaan de gespecialiseerde fraudebestrijdingsdienst van de Europese Commissie. OLAF geniet op operationeel gebied onafhankelijkheid en is belast met het verrichten van administratieve onderzoeken, gericht op de bestrijding van fraude, corruptie en alle andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Europese Unie worden geschaad, zoals bepaald in Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad, en in Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden.

PROTOCOL II

INZAKE WEDERZIJDSE ADMINISTRATIEVE BIJSTAND IN DOUANEAAANGELEGENHEDEN

*Artikel 1***Definities**

Voor de toepassing van dit protocol wordt verstaan onder:

- a) „douanewetgeving”: de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die op het grondgebied van de partijen van toepassing zijn betreffende de invoer, de uitvoer en de doorvoer van goederen en de plaatsing van goederen onder een andere douaneregeling, met inbegrip van verboden, beperkingen en controlemaatregelen;
- b) „verzoekende autoriteit”: een tot dit doel door een partij aangewezen bevoegde administratieve autoriteit die op grond van dit protocol verzoeken om bijstand indient;
- c) „aangezochte autoriteit”: een tot dit doel door een partij aangewezen bevoegde administratieve autoriteit die op grond van dit protocol een verzoek om bijstand ontvangt;
- d) „persoonsgegevens”: alle informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon; alsmede
- e) „met de douanewetgeving strijdige handeling”: elke overtreding of poging tot overtreding van de douanewetgeving.

*Artikel 2***Werkingsfeer**

1. De partijen verlenen elkaar bijstand, op de onder hun bevoegdheid vallende gebieden, en op de wijze en op de voorwaarden als bij dit protocol vastgesteld, om ervoor te zorgen dat de douanewetgeving correct wordt toegepast, in het bijzonder bij de preventie, de opsporing en het onderzoek van handelingen in strijd met deze wetgeving.
2. De bijstand in douanezaken waarin dit protocol voorziet, geldt voor elke administratieve autoriteit van een partij die bevoegd is voor de toepassing van dit protocol. Deze bijstand laat de bepalingen inzake wederzijdse bijstand in strafzaken onverlet en geldt niet voor informatie die is verkregen krachtens bevoegdheden die op verzoek van een rechterlijke instantie worden uitgeoefend, tenzij deze ermee instemt dat die informatie wordt verstrekt.
3. Bijstand bij de invordering van rechten, heffingen en boeten valt niet onder dit protocol.

*Artikel 3***Bijstand op verzoek**

1. Op aanvraag van de verzoekende autoriteit verstrekt de aangezochte autoriteit eerstgenoemde alle ter zake dienende informatie die deze nodig heeft om erop toe te zien dat de douanewetgeving correct wordt toegepast, met inbegrip van informatie betreffende voorgenomen of vastgestelde activiteiten die met deze wetgeving strijdige handelingen zijn of kunnen zijn.
2. Op aanvraag van de verzoekende autoriteit deelt de aangezochte autoriteit haar mede:
  - a) of goederen die uit het gebied van de ene partij zijn uitgevoerd, op regelmatige wijze in het gebied van de andere partij zijn ingevoerd, in voorkomend geval onder vermelding van de douaneregeling waaronder de goederen zijn geplaatst; of
  - b) of goederen die op het grondgebied van een van de partijen zijn ingevoerd, op regelmatige wijze uit het grondgebied van de andere partij zijn uitgevoerd, in voorkomend geval onder vermelding van de op deze goederen toegepaste douaneregeling.

3. Op aanvraag van de verzoekende autoriteit treft de aangezochte autoriteit in het kader van haar wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat toezicht wordt uitgeoefend op:

- a) natuurlijke personen of rechtspersonen van wie redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij betrokken zijn of zijn geweest bij met de douanewetgeving strijdige handelingen;
- b) plaatsen waar op zodanige wijze voorraden goederen zijn of kunnen worden aangelegd dat redelijkerwijs kan worden vermoed dat deze goederen bedoeld zijn om te worden gebruikt bij met de douanewetgeving strijdige handelingen;
- c) goederen die op zodanige wijze worden of kunnen worden vervoerd dat redelijkerwijs kan worden vermoed dat zij bedoeld zijn om te worden gebruikt bij met de douanewetgeving strijdige handelingen; en
- d) vervoermiddelen die op zodanige wijze worden of kunnen worden gebruikt dat redelijkerwijs kan worden vermoed dat zij bedoeld zijn om te worden gebruikt bij met de douanewetgeving strijdige handelingen.

Artikel 4

Bijstand op eigen initiatief

De partijen verlenen elkaar, in overeenstemming met hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, op eigen initiatief bijstand indien zij dit noodzakelijk achten voor de correcte toepassing van de douanewetgeving, in het bijzonder indien zij informatie hebben verkregen over:

- a) activiteiten die met de douanewetgeving strijdige handelingen zijn of lijken te zijn en die van belang kunnen zijn voor de andere partij;
- b) nieuwe middelen of methoden die worden gebruikt bij met de douanewetgeving strijdige handelingen;
- c) goederen waarvan bekend is dat zij het voorwerp vormen van met de douanewetgeving strijdige handelingen;
- d) natuurlijke personen of rechtspersonen van wie redelijkerwijs kan worden vermoed dat zij betrokken zijn of waren bij met de douanewetgeving strijdige handelingen;
- e) vervoermiddelen waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij voor het verrichten van met de douanewetgeving strijdige handelingen zijn gebruikt, worden gebruikt of kunnen worden gebruikt.

Artikel 5

Verstrekking van documenten en kennisgeving van besluiten

1. Op aanvraag van de verzoekende autoriteit neemt de aangezochte autoriteit, in overeenstemming met haar wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, alle maatregelen die nodig zijn voor de verstrekking van documenten of de kennisgeving van besluiten van de verzoekende autoriteit in verband met de toepassing van dit protocol aan adressaten die op het grondgebied van de aangezochte autoriteit verblijven of gevestigd zijn.

2. De verzoeken om verstrekking van documenten en om kennisgeving van besluiten worden schriftelijk ingediend in een officiële taal van de aangezochte autoriteit of in een voor deze autoriteit aanvaardbare taal.

Artikel 6

Vorm en inhoud van verzoeken om bijstand

1. Verzoeken in het kader van dit protocol worden schriftelijk gedaan. Zij gaan vergezeld van de documenten die voor de behandeling van het verzoek noodzakelijk zijn. In spoedeisende gevallen kan de aangezochte autoriteit ook mondelinge verzoeken aanvaarden, mits zij door de verzoekende autoriteit onmiddellijk schriftelijk worden bevestigd.

2. De overeenkomstig lid 1 ingediende verzoeken bevatten de volgende gegevens:

- a) de naam van de verzoekende autoriteit;
- b) de bijstand waarom wordt gevraagd;
- c) het doel en de reden van het verzoek;

- d) de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen en andere juridische aspecten;
  - e) zo nauwkeurige en volledig mogelijke informatie betreffende de natuurlijke personen of rechtspersonen waarop het onderzoek betrekking heeft; alsmede
  - f) een overzicht van de relevante feiten en het reeds verrichte onderzoek.
3. De verzoeken worden ingediend in een officiële taal van de aangezochte autoriteit of in een voor deze autoriteit aanvaardbare taal. Deze eis geldt niet voor de in lid 1 bedoelde documenten bij het verzoek.
4. Indien een verzoek niet aan de in de leden 1 tot en met 3 vermelde vormvereisten voldoet, kan de aangezochte autoriteit om correctie of aanvulling verzoeken. Ondertussen kunnen de autoriteiten van elke partij voorzorgsmaatregelen treffen.

Artikel 7

Behandeling van verzoeken

1. Binnen de grenzen van haar bevoegdheden en de haar beschikbare middelen behandelt de aangezochte autoriteit een verzoek om bijstand alsof zij voor eigen rekening of in opdracht van een andere autoriteit van dezelfde partij handelt, en verstrekt zij de al beschikbare informatie en verricht zij het nodige onderzoek of laat zij dit verrichten. Deze bepaling is eveneens van toepassing op autoriteiten waaraan de aangezochte autoriteit het verzoek doorstuurt wanneer zij dit niet zelf kan afhandelen.
2. Verzoeken om bijstand worden behandeld overeenkomstig de wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van de aangezochte partij.
3. Daartoe gemachtigde ambtenaren van een partij kunnen met instemming van de andere partij en op de door deze gestelde voorwaarden, aanwezig zijn in de kantoren van de aangezochte autoriteit of van een andere betrokken instantie als bedoeld in lid 1, om informatie te verzamelen over handelingen die met de douanewetgeving in strijd zijn of kunnen zijn, die de verzoekende autoriteit voor de toepassing van dit protocol nodig heeft.
4. Daartoe gemachtigde ambtenaren van een partij kunnen, met instemming van de andere partij en op de door deze gestelde voorwaarden, aanwezig zijn bij onderzoek dat op het grondgebied van laatstgenoemde wordt verricht.

Artikel 8

Vorm waarin de informatie dient te worden verstrekt

1. De aangezochte autoriteit deelt de uitslag van het ingestelde onderzoek schriftelijk aan de verzoekende autoriteit mede en voegt daarbij de relevante documenten, gewaarmerkte afschriften of andere stukken.
2. Deze informatie mag in de vorm van elektronische bestanden worden verstrekt.
3. De aangezochte autoriteit kan de toezending van originele documenten alleen verlangen in die gevallen waarin gewaarmerkte afschriften onvoldoende zouden zijn. Deze originelen worden zo spoedig mogelijk geretourneerd.

Artikel 9

Gevallen waarin geen bijstand hoeft te worden verleend

1. Bijstand kan worden geweigerd of van bepaalde voorwaarden of eisen afhankelijk worden gesteld, wanneer een partij van oordeel is dat bijstand op grond van dit protocol:
- a) de soevereiniteit zou kunnen aantasten van de Republiek Armenië of van een lidstaat die in het kader van dit protocol om bijstand is verzocht;

b) de openbare orde, de veiligheid of andere wezenlijke belangen in gevaar zou kunnen brengen, in het bijzonder in de in artikel 10, lid 2, bedoelde gevallen; of

c) tot schending van een industrieel geheim, een handelsgeheim of een beroepsgeheim leidt.

2. De aangezochte autoriteit kan de bijstand uitstellen indien deze een lopend onderzoek, een lopende strafvervolgning of procedure zou verstoren. In dat geval pleegt de aangezochte autoriteit overleg met de verzoekende autoriteit om na te gaan of de bijstand kan worden verleend onder door de aangezochte autoriteit te stellen voorwaarden.

3. Wanneer de verzoekende autoriteit om een vorm van bijstand vraagt die zij desgevraagd zelf niet zou kunnen verlenen, vermeldt zij dit in haar verzoek. De aangezochte autoriteit is dan vrij om te beslissen hoe zij op een dergelijk verzoek reageert.

4. Indien de in de leden 1 en 2 bedoelde bijstand wordt geweigerd, dient dit besluit en de redenen ervan terstond aan de verzoekende autoriteit te worden medegedeeld.

Artikel 10

Uitwisseling van informatie en vertrouwelijkheid

1. Alle informatie, ongeacht de vorm ervan, die op grond van dit protocol wordt verstrekt, is vertrouwelijk of is alleen bestemd voor beperkte verspreiding, in overeenstemming met de toepasselijke wet- en regelgeving van elk van de partijen. Deze informatie valt onder de officiële geheimhoudingsplicht en wordt beschermd overeenkomstig de wet- en regelgeving voor dergelijke informatie op het grondgebied van de ontvangende partij.

2. Persoonsgegevens mogen uitsluitend worden doorgegeven indien de ontvangende partij zich ertoe verbindt deze te beschermen op een wijze die passend wordt geacht door de partij die de gegevens verstrekt.

3. Het gebruik van op grond van dit protocol verkregen informatie in administratieve of gerechtelijke procedures betreffende met de douanewetgeving strijdige handelingen wordt beschouwd als gebruik voor de toepassing van dit protocol. De partijen kunnen derhalve bij de bewijsvoering, in verslagen en getuigenissen en bij procedures die bij rechtbanken aanhangig worden gemaakt, gebruik maken van de informatie die zij op grond van dit protocol hebben verkregen en van de documenten waarin zij op grond van dit protocol inzage hebben gekregen. De verzoekende autoriteit die de informatie heeft verstrekt of die inzage heeft gegeven in de documenten, kan eisen van dergelijk gebruik in kennis te worden gesteld.

4. De verkregen informatie wordt uitsluitend voor de toepassing van dit protocol gebruikt. Indien een van de partijen de informatie voor andere doeleinden wenst te gebruiken, vraagt zij de autoriteit die de informatie heeft verstrekt, vooraf om schriftelijke toestemming. Voor dit gebruik gelden dan de eventueel door deze autoriteit vastgestelde beperkingen.

Artikel 11

Deskundigen en getuigen

Een ambtenaar van de andere partij kan door de aangezochte autoriteit worden gemachtigd om, binnen de grenzen van de hem verleende machtiging, als deskundige of getuige te verschijnen in gerechtelijke of administratieve procedures betreffende onder dit protocol vallende aangelegenheden en daarbij de voor de procedure noodzakelijke voorwerpen, documenten of gewaarmerkte afschriften over te leggen. In de oproeping dient uitdrukkelijk te worden vermeld voor welke rechterlijke instantie of overheidsinstantie de ambtenaar moet verschijnen en over welke aangelegenheid en in welke functie of hoedanigheid hij zal worden ondervraagd.

Artikel 12

Kosten van de bijstand

De partijen brengen elkaar geen kosten in rekening voor uitgaven die op grond van dit protocol worden gedaan, met uitzondering van eventuele uitgaven voor deskundigen en getuigen en voor tolken en vertalers die niet in overheidsdienst zijn.

*Artikel 13***Tenuitvoerlegging**

1. Met de tenuitvoerlegging van dit protocol zijn enerzijds de douaneautoriteiten van de Republiek Armenië en anderzijds de bevoegde diensten van de Europese Commissie en, in voorkomend geval, de douaneautoriteiten van de lidstaten belast. Zij stellen alle voor de toepassing van dit protocol noodzakelijke praktische maatregelen en regelingen vast, rekening houdend met de geldende wet- en regelgeving, met name op het gebied van de gegevensbescherming.
2. De partijen plegen onderling overleg en lichten elkaar in over de uitvoeringsbepalingen die zij op grond van dit protocol vaststellen.
3. In de Europese Unie doen de bepalingen van dit protocol geen afbreuk aan de doorgifte, tussen de bevoegde diensten van de Europese Commissie en de douaneautoriteiten van de lidstaten, van gegevens die op grond van dit protocol zijn verkregen. In de Republiek Armenië doen de bepalingen van dit protocol geen afbreuk aan de doorgifte, tussen de douaneautoriteiten van Armenië, van gegevens die op grond van dit protocol zijn verkregen.

*Artikel 14***Andere overeenkomsten**

De bepalingen van dit protocol prevaleren boven bilaterale overeenkomsten inzake wederzijdse bijstand die tussen afzonderlijke lidstaten van de Europese Unie en de Republiek Armenië zijn of kunnen worden gesloten, indien de bepalingen van die overeenkomsten strijdig zijn met die van dit protocol.

*Artikel 15***Overleg**

Ten aanzien van vraagstukken in verband met de interpretatie en de toepassing van dit protocol plegen de partijen onderling overleg om deze op te lossen in het kader van het bij artikel 126 van deze overeenkomst ingestelde subcomité Douane.

GEZAMENLIJKE VERKLARING BETREFFENDE HOOFDSTUK 2 (FRAUDEBESTRIJDING- EN CONTROLEBEPALINGEN)
VAN TITEL VII (FINANCIËLE BIJSTAND EN FRAUDEBESTRIJDING- EN CONTROLEBEPALINGEN)

De verplichting tot het nemen van passende maatregelen om alle onregelmatigheden, fraude of praktijken van actieve of passieve corruptie ongedaan te maken en elk belangenconflict te voorkomen in elke fase van de besteding van EU-middelen als bedoeld in hoofdstuk 2 van titel VII, doet geen financiële verplichting ontstaan voor de Republiek Armenië met betrekking tot verplichtingen die zijn aangegaan door entiteiten en personen die onder haar rechtsmacht vallen.

De Europese Unie oefent haar toetsingsrecht uit overeenkomstig hoofdstuk 2 van titel VII en respecteert daarbij de nationale regelgeving inzake het bankgeheim.
